1

Franciscus Paulus. manu

SALVSTII TIBERII A CORNETO

FORMVLARIVM CVIVSVIS GENERIS INSTRVMENTORVM

Ad stylum, & communem vsum Romanæ Curiæ, Vrbis, & Orbis accomodatissimum, receptissimum, & vtilissimum.

Coniectis in hoc Prosperi illius Campani, & aliorum peritissimorum in arte virorum formis aliquot, & exemplis recognitis, & comprobatis Testamentorum, Donationum, Feudi, Concessionis, & Primogenituræ, aliorumq; contractuum; maxima Auctoris diligentia vndecunq; conquisitis, atq; collectis.

Cum extensione, & explanatione etiam ipsius Auctoris, singularum, singulis tabulis pro earum varietate variè interiectarum: necnon declaratione diuersarum materiarum ad artem notariatus pertinentium.

Et in hac postrema editione ab ipso Auctore multis in locis auctum, & locupletatum, vna cum alijs formulis diuersorum generum Instrumentorum.

Cum breui tractatu de Clausulis quotidianis variorum Instrumentorum. Et modo procedendi ad executionem litterarum compulsorialium.

Indice adiecto, vel copiosissimo, quo singulis Formulæ, harum Clausulæ, atis variæ materiæ, cum declarationibus, & determinationibus earundem capitulaqs, singula nullo negotio reperiri poterunt.

Cum nouis additionibus Vincentij Monaldi.

Cum Priuilegio Summi Pontificis, & auctoritate Superiorum.

ROMAE,

Ex Typographia Andreæ Phæi. MDCXXVI.

Imprimatur si videbitur Reuerendiss. Patri Mag. Sac. Pal. Apostolici.

A. Episc. Hieracen. Vicesg.

Imprimatur,

Fr. Vincentius Martinellus Mag. & Socius Reuerendissimi P. F. *Nicolai Rodulphii Ord. Praed. Sac. Pal. Apost. Mag.*

INDEX LOCVPLETISSIMVS TAM CAPITVLORVM, ET FORMVLARVM INSTRVMENTORVM.

QVAM MATERIARVM, ET RERVM NOTATV DIGNARVM.

QVAE CIRCA INTELLECTVM CLAVSVLARVM, CONTRACTVVM, ET vltimarum voluntatum, & eorum requisita, quæ in hoc artis Notariæ libro continentur.

A

in

B

Clausula

D

Iura

Lumi-

for-

c 2 de Pro-

debent

V

Ven-

FINIS.

FORMVLARII INSTRVMENTORVM LIBER PRIMVS.

SALVSTII TIBERII A CORNETO.

De offitio Notariorum. Cap. I.

1 *Nimia Tabellionum imperitia mundum destruit.*
2 *Quodam dicuntur de Notarijs notatu digna.*
3 *Notarij experti sunt summopere laudandi.*
4 *Renunciatio benefic vell facta ad certificationem Notarij legum ignari, inualida est.*
5 *Secus si iuramentum interuenit,*

NOtarij officiũ magnæ auctoritatis est, maioris tamẽ periculi, quippe, quia dicebat Bald. conf. 6. lib. 1. & in repetit. Ias. in l. si filius a patre col. fin. ff.
1 de liber & posth. quod nimia notariorũ imperitia mũdũ destruit. & ponit conscientiã proborum virorũ in magno discrimine, & subdit ibi Alex. quod Notarij multoties sũt
2 imperitiores testatore, & dicit Roman. singul. 12. quod sunt sicut psitacus, & pica, qui stant in domo Dominorũ, & dicunt ea, quæ audiunt, & nesciunt, quid dicant: non desũt tamen multi legales & experti, quorũ operæ necessariæ sunt, & hi summè laudandi, & honorandi, Cagnol. in l. si librarius nu. 1. ff. de reg iur. optimũm igitur foret, vt aliqua Pontificia Constitutione prouideretur, vt non nisi prævio diligenti examine idonei
3 admittantur, imperiti verò explodãtur. Cęterum hic quædam animaduertenda statui, quæ obseruari debeant ab ipsis Notarijs, & quæ ad eorum officium spectẽt, virtutemq; & intellectum clausularum diuersorum instrumentorum contractuum, & vltimarũ voluntatum pro meis licet tenuibus virib. explicare: quoniã si in instrumẽto, vt puta mulierum, vel minorum, filiorum fam. asserãt Notarij se eos de benef. Senatuscõsulti Velleiani, aut Macedoniani certiorasse, si tamen interrogentur, quid sit Velleianum, vel Macedonianũ, respondeãtq. se nescire, cõtrouersũ, nec semel dubitatũ fuit de validitate talis instrumẽti, nec defuerũt aliqui, qui affirmarũt talẽ renunciationẽ non valere, vt per Rip. in l. centurio col. 17. ff. de vulg. Ias. in l si duo patroni §. idẽ Iulianus col. 3. & 4. ff. de iureiur idem Rip. in l. 1. col. si cert. pet. Alex. in apostil. ad Bart. in l. fin. §. fin. ff. ad vell. Felyn. in cap. si diligenti, de præscript. licet stante iuramento, contrariũ teneat idẽ Alex. in l. sciẽdũ col. 3. sub. n. 33. in fin. ff. de verb. oblig. Alciat. de præsumpt. 13. Cæpol. cons. 195. & hãc opinionẽ sequitur Cagnol. in d. l. si librarius sub n. 35. ideò nõ inutiliter statuendũ fore cẽsui, libellum hunc in lucem edere, si non professis, saltem tyronibus profuturum.

De venditione Cap II.

1 *Formulam instrumenti venditionis domus habes infra in 2 lib.*
2 *Requisita instrumenti.*
3 *Clausula illa sponte & ex eius certa scientia quid operetur in contractu.*
4 *Confines rei vendita, quomodo, & qualiter sint exprimendi?*
5 *Cõfines in instrumẽto enũciati probãt dominiũ*
6 *Clausula (iure proprio) ponitur quando venditio fit à vero Domino proprietatis*
7 *Clausula (vendidit, & dedit) quid operetur.*
8 *Differentia inter dare, & tradere.*
9 *Clausula illa (tradidit) quando debet poni in instrumento.*
10 *Forma assecutionis possessionis vigore clausulę prędictę.*
11 *Virtus seù intellectus clausulæ ad habendũ.*

12 *Clausula cessionis iurium, cum constitutione procuratoris irreuocabilis, quod operetur.*
13 *Declaratio vtilium, & directarum actionum et quare dictum sit prius de realibus, quàm de personalibus.*
14 *Clausula dans licentiam, & constituti, quid operetur.*
15 *Constitutarius habet etiam remedium recuperandae.*
16 *Emptio interuentum pretij requirit.*
17 *Cum pretium soluitur in praesenti pecunia, non opus est renunciare exceptioni non numeratae pecuniae.*
18 *Clausula (& si plus valet) quomodo sit extendenda, & intelligenda.*
19 *Et quando venditori competat remedium l. 2. C. de rescind. vend. & quando non competat.*
20 *Et an huic remedio renunciari possit.*
21 *Et an in tali casu donatio requirat insinuationem.*
22 *Promissio de defendendo emptorem ab omni molestante persona, quomodo intelligatur.*
23 *Et quando dicitur (de iure, & de facto,) quo modo intelligatur.*
24 *Expulsus è possessione interdicto vnde vi, non agit de euictione.*
25 *In clausula (litem non inferre) non est inutile poenam adijcere.*
26 *Pactum de suscipiendo litem in se prodest emptori.*
27 *Emptor an teneatur appellare.*
28 *Emptor quando non teneatur appellare.*
29 *Clausula (de faciendo consentire) quid operetur.*
30 *Clausula (etiam si de litis euictione non fuerit certificatus) quid importet.*
31 *Venditor de lite mota certificari debet.*
32 *Clausula (ad duplum) quomodo intelligatur.*
33 *Dictio (qualitercunque res euincatur) quid importet.*

1 Sicut in cuiuslibet contractus initio nomen Domini est inuocandum, & alia
2 requisita pro illius validitate praemittenda sunt, de quibus habetur per Bart. in l. non putauit §. non quis ff. de contratab. & in l. diuus ff. de testam. milit. Bald. in l. 1. C. de iur. & fac. ignor. ita etiam in hoc meo opere inchoando & prosequendo diuinum auxilium humiliter imploro, vt ille sit à meis dexteris, qui bona cuncta mortalib. tribuit & fons est sapientię, & omnium scientiarum elargitor, vt mentem meam illuminet, linguamq; meam dirigat, vt in huiusmodi cōtractus clausularum explicatione referre, & exprimere valeam quae diuinae maiestatis gratia, auditores praesertim notarios delectent, eosq; in eis instruant ad laudem, & gloriam suae incomprehēsibilis diuinitatis, eiusq. gloriosissimae matris, & totius caele-
3 stis curiae. Ad euidentiā igitur clausularum prescriptae formę, praemittendū erit, quod clausula illa (sponte, & ex eius certa scientia, & spontanea voluntate) licet confessio errantis nulla sit, in tantum quod iuramentum reddit inualidum, secundum Bald. in cap. 1. item sacramenta in 2. col. de pact. iuram. firm. tamen secundū aliquos ll. interpretes, clausula haec tātae est virtutis quod error probari non potest, addit. Bald. in l. 4. §. fin. ff. si quis caus. ibi tamē vide de modo probandi, idem etiam attestatur Alex. in l. si dari sub n. 2. ff. de verb. oblig. item tollit conditionem indebiti, quae non competit promittenti indebitum scienter, Bart. in l. fin. idem quaesijt in 1. col. vers. & per hoc puto ff. de cond. indeb. vbi dicitur, quod nisi d. clausula ponatur, non tollitur cond. indeb. amplius dicit Alex. ibi in §. 1. quod dicta clausula (ex certa scientia) operatur, quantum clausula (& indebitè promissio facta cōstaret, ex nunc donat) vt per Bart. in d. §. idem quaesijt in 1. col. in fin.
4 Confines autem rei venditae singulatim describantur, nam res immobiles alienatę seu venditae determinari debent in instrumento, per quantitates, qualitates, loca, & latera, vt per Speculat. in §. nunc sciendum 3. part. lib. 4. sub num. 11. de empt. & ven-
5 dit. Confines autem in instrumento enunciati, praesertim in facto antiquo probant dominium inter partes enunciantes, & illis statur, vt not. in l. cum aliquis, & ibi glos. in vers. ex hoc C. de iure deliberan. quia quilibet Dominus praesumitur scire confinia rei suae, vt dicit Alexan. in cons. 86. in 2. col. 3. vol.
6 Nota, quod clausula illa (iure proprio) ponitur, quando venditio fit à vero Domino proprietatis, ille enim dicitur possidere pleno iure, qui possidet, vt Dominus l. 1. C. de reuocand. donation. & quando quis habet proprietatem, & vsumfructum, & ius alie-

alienandi tanquam rem propriam, tunc illius dominium in accipientem transfertur, & hoc dicitur ad differentiam rei emphiteoticæ, quæ ab ipso emphiteuta tradi, seu iure proprio vendi non potest: quia ad eam proprietas non pertinet. vt per Specul. in d.§. nunc sciendum sub num. 7. vers. iure proprio eod. tit. Clausula (vendidit, dedit, & concessit) operatur, quod
7 si venditor est Dominus, intelligitur dare, idest dominium transferre in emptorem, vt per Bart. in l. exempto in fin. princ. ff. de act. empt. & plenius in l. fin. in 1. col. in vers. & ideo instrumenta, quæ fiunt, ff. de cond. ob caus. Differentia autem inter da-
8 re, & tradere est scilicet dare, idest dominium transferre, si venditor est Dominus, vt superius dictum est; si verò non est Dominus, tunc solum tradere intelligitur, vt per eundem Bart in d.l. ex empto eod. tit.
9 Illud quoque non est ignorandum, quòd clausula illa (tradidit) posita in instrumento venditionis, seu donationis, probat traditionem solum, quando tempore instrumenti potuit interuenire, vt puta quia res vendita erat præsens, alias regulariter probat licentiam apprehendendi possessioné, Bald. sing. in l. iudicia C. de rei vend. in 1. col. in vers. sed iuxta hoc quæro, Lanfranc. in cap. quoniã contra vers. testes de proba. Eo enim casu tunc in instrumento sic dicetur, cuius rei possessionem idem vendi-
10 tor coram me Notario, & testibus infrascriptis, tradidit ipsi emptori, ibidé præsenti, ostium ipsius domus in eius manib. ponendo, & ipsum in dictam domum corporaliter introducendo: qui emptor ipsã possessionem corporaliter apprehendens, asseruit, & protestatus fuit se ex nunc, nõ tantum corpore, sed etiam animo possidere. Si autem de terra dicatur, ipsam possessionem corporaliter intrando, & de terra, & de frondibus accipiendo, & afferendo, & protestando se, non tantum corpore, sed etiam animo possidere.
11 Clausula illa ad habendum, tenendum &c. tenendum scilicet naturaliter, & de facto intelligitur, possidendum verò ciuiliter, & de iure, quia ciuilis possessio causa dominij acquirédi inuenta est; licet possessio sit tantum naturalis, & non ciuilis vt illa, quam habet emphiteota, vsufructuarius, vel vassallus, vt per Specul. in §. 1. lib. 4. sub nu. 2. de empt. & vend. cui additur etiam, & perpetuò faciendum, quod videtur locum habere in rebus immobilibus, quarum dominium transit in accipientem, vt perpetuo, & sine præfinitione temporis emptori, & eius successoribus. sicut vero Domino liceat facere de re empta, quicquid velit, vt ibi sub dicto numero.
12 Cessit omnia iura, & actiones reales, & personales: & in rem suam costituit dictũ emptorem, operatur, quòd possit emptor agere rei vendicatione, quamuis non sit secuta traditio Dyn. in reg. pro possessore lib. 6. Bart. in l. si ager, in fin.

Item operatur, quòd secundus emptor non teneatur denunciare lité motam suo authori; sed potest denunciare primo venditori, (idest auctori venditoris sui) Bart. in l. si pro §. pro euictione in fin. ff. de euictione, & plené in l. Iul. §. qui fundum in 2. col. in princ. in vers. quæro vendidi ff. de verb. oblig. idem Bart. in l. per diuersas C. mandati, & quod emptor possit agere cõtra auctorem venditoris sui, vt suscipiat in se iudicium euictionis, Bald. in l. 1. in fin. C. de iur. dot.

Item operatur, quòd conductor, vel inquilinus teneatur stare emptori, cui alias non cogeretur, vt per Bart. in l. qui fundum ad fin. ff. locati.

Item operatur, vt in emptorem transeãt directæ actiones, sine cessione, sine qua alias transirent vtiles tantum, idem Bart. in l. creditor §. pen. ff. de act. empt. quem omninò vide in l. si ager. ff. de rei vend. Item operatur, vt possit emptor dictam rem loco pignoris retinere, Bart. in l. fin. in princ. ff. de distract. pign.
13 Directa aũt est illa, quæ oritur ex cõtractu, vel quasi contractu. Vtilis auté est illa quæ datur cessionario, vel emptori, vt per Castr. in l. ex legato sub nu. 1. C. de legatis. Et quare dictum sit prius de realibus, quã personalibus, cum quemadmodum personæ sunt digniores reb. l. iustissime in princ. ff. de edil. edict. ita actiones personales debét céteri digniores realib. Tu dic quod licet personæ sint digniores rebus, tñ actiones reales censentur digniores personalibus, quia firmius habent, & plenius preiudét, nam competũt pro iure quod quis habet in re contra quemcunq. detinentem, quãuis nullo iure sit obligatus. Personales

autem competunt pro iure, quod quis habet ad rem, seu pro obligatione quam habet contra obligatum, & sic contra alium non competunt, Ias. in l. 1 ff. de reb. cred. sub nu. 13. & 14.

14 Clausula dans licentiam emptori intrandi possessionem propria auctoritate, & donec &c. constituit se præcario nomine possidere. Operatur, vt emptor possit propria auctoritate possessionē capere, quod alias non posset, vt per l. ex stipulatione, & ibi Doctor. & Paul. de Castr. de acquir. possess. qua licentia non tributa emptor de vi teneretur. quia vim committere videretur, vt in d. l. fin. ex stipulatione eod. tit. Peregrin. decis. 312. nec ignorandū erit, quod

15 ex dicto constituto transfertur ciuilis, & naturalis possessio, vt per Put. decis. 2. de empt. & vendit Dec. in l. fin. C. de edict. Diui Adrian. tollen. sub nu. 5. in tantum, quod constitutarius remedium habet recuperādæ possessionis in casu spoliationis, non minus quam si plenam & realem possessionem habuisset, vt per Tiraquel. in tract. cōstituti 11 ampliatio, Afflict. decis. 193. Rex Ferdinandus num. 91. quam plures alij effectus huius clausulæ constituti singulatim enumerantur per Petr. Grauinam post formam venditionis libert. in verb. aduerte notario vers. 7. quæro.

16 Aduertendum est tamen, quod ad hoc, vt dicatur realis emptio, pretium verè interuenire debet, vt dicit glo. in l. fin. C. de prædijs, & Bald. in l. ex conuentione C. de

17 pactis, & propterea bene erit dicere in instrumento, quod pretium soluitur in præsenti & numerata pecunia coram notario, & testibus, quo casu non est opus renunciare exceptioni non numeratæ pecuniæ, vt per Specul. 3 part. lib. 4. sub num. 27. de empt. & vend. secus si pretium non numeratur, vt ibi.

18 Deueniendo ad intellectum clausulæ, & si plus valet, &c. quæ est nobilioris momēti, & maioris dubitationis, dico quod si in instrumento simpliciter diceretur, si plus valet, venditor emptori donat, &c. illa verba referuntur ad modicam quantitatem, vt per Gabriel. conclus. 1. lib. 3. sub num. 56. de empt. & vendit. Ergo si excedit vltra dimidium iusti pretij, nō potest dici, quod

19 sit donatio, & consequenter rescinditur, ex remedio l. 2. C. de resc. vend. secus autē quādo illud plus principaliter cōtrahentes voluerunt donare, & per Paris. in cons. 128. nu. 33 vol. 1. Et propterea ad hoc tollendū, optimum est vti clausula magis ampla, & clara, scilicet, & si res plus valeat id totum spontè, & ex eius certa scientia donauit, siue in magna, siue in parua quantitate consistat, etiam si multum excederet dimidium iusti pretij, Menoch. de arbit. Iud. cas. 144. sub nu. 16. qui casu licet locus esset rescissioni vēditionis ex dicto remedio l. 2. tamen remanet donatio; quæ nō rescinditur, vt per Alex. in l. si quis, cum aliter sub nu. 13. in fin. ff. de verb. oblig.

20 Nec inutile videtur dicendum in dicto instrumento, quod venditor renunciat dicto remedio l. 2. C. de rescin. vendit. specificè, & omni legum auxilio, quia per talem renunciationem indubitanter venditor excluditur ab illius beneficio, Afflict. decis. 220. sub num. 1. Gabriel. concl. 1. lib. 3. de empt. & vendit. quia renuncians cum iuramento est similis scienti l. quæritur §. si vēditor ff. de edil. edict. Loffred. in cons. 23. col. 3. quo casu non datur absolutio à iuramento: saluo nisi læsio esset enormissima, vt per Ias. in auth. sacramenta puberum C. si aduersus vend. sub nu. 43. quod intellige, quando non sunt statuta in oppositum, quia tunc minimè mutāda sunt, quę legem certam habuerint l. quod si nolit §. quia assidua ff. de edilit. edict. & l. minimè ff. de le

21 gib. Illud quoque ad relatum propositum non est prætereundum, quo ad insinuationem dictæ donationis, quod tetigit idem Alex. in d. l. si quis cum aliter dicens, hoc tantum solum per Io. Cal. in cons. suis super rubr. de empt. & vend. in cons. 11. tenētē, quod insinuatio non requiratur. Quia debet inspici id, quod principaliter agitur in contractu vend. & quod contrariū scilicet quod non requiratur insinuatio, tenet Ro. per l. cum hic status §. pen. vers. idem respondeo de donat. inter vir. & vxor. & l. si quis donationis C. de contrah. empt. Bald. in rubr. eodem titulo, vbi dicūt, quod talis non est vera donatio, & sic videtur, quod non requiritur insinuatio, per Gloss. in l. Aquilius de donat. sed cum Alex. ibi non decidat, nec ego hic decidere volui, quia non est articulus noster, sed tantum dico quod si dubitaretur de læsiua venditione, curarem non inutiliter apponi in instru-

mento; quod ipse venditor donator constituat eundem donatarium. Procuratorem irreuocabilem cum iuramento ad quando, & quoties ipsi placuerit, comparendum eius nomine coram quocumque Iudice, absque alia citatione, & quatenus opus sit dictam donationem insinuandum, & insinuari petendum, ac decretum iudicis, & auctoritatem interponi petendum, impetrandum, & obtinendum, & quæcunque alia requisita circa dictam insinuationem faciendum.

22 Amplius antequam à conscriptæ formulæ clausulis, & illarum intellectu recedamus, sic etiam de aliis clausulis euictionem concernen. sermonem facimus; nam promissio de defendendo emptorem ab omni molestia, & molestante persona, quid operetur, vide ad hoc Bart. in l. venditores, paulo post princ. ff. de verb. obligat. & in l. ratio in prin. de action. empt. Spec. in 3. par. lib. 4. §. 1. sub num. 36. de empt. & vendit. vbi dicit, quia cum lis iniusta fuerit, quod patet, ex eo quod emptor obtinuit, nō tenetur ei venditor ad aliquid pro iniusta lite, quantumcumque promiterit eum defendere ab omni persona, & vniuersitate: quia intelligitur contra mouentem litem legitimè, & iustè, vt tibi in tantum, quod tunc venditor non tenetur de iniqua sententia lata, contra emptorem in causa euictionis, Angel. in consil. 113. incipien. (In Christi nomine) præmittendum est, quando Iudex omnino processit extra ordinem iuris, sed iniustitiam facit.

23 Ad hoc igitur, vt venditor omninò teneatur, ne dum ad expensas, verum etiam in causa euictionis: Non inutile in præscripta forma scriptum est, quòd venditor teneatur de defendendo emptorem de iure, & de facto, etiam quòd sequatur euictio in petitorio, siue in possessorio, etiam per iniuriam, vel iniustam sententiam iudicis, & per Bart. in l. stipulatio iusta in princip. 3. colum. in vers. quæro aliquis vendens, ff. de verb. obligat. & ibi Alex. & Bal. in l. fin. in 1. colum. in verbo quærunt doct. C. de act. empt. Item operatur, quòd sententia lata contra emptorem nocet venditori, Bald. singul. in l. finali in 2. colum. in princ. & in verbo quæro, quod operabuntur, secus sine dictis clausulis (vt superius probaui) quibus

24 addo, quod expulsus de possessione, etiam quod ex interdicto, vnde vi succubuerit, non agit de euictione, vt per Ias. in l. si domus, §. de euictione sub numero 13. ff. de legat. primo. Ideo non ab re si in præscripta forma ponitur pactum, quod venditor teneatur de euictione, si res euicantur quo-

25 cunque remedio possessorio. Nec absonū videretur, cum venditor promittit litem non inferre, neque inferenti consentire, adiicere aliquam pœnam, quia si facit, & quod extra ius faciat pœnā incurrit. l. dinus in prin. ff. de pe. arg. extra c. pe. de simonia: litem in se suscipere, &c. hoc pactum

26 potest emptori, quia nisi fieret, non teneretur venditor de iure reficere expensas litis, nisi succubuerit l. petitor. C. de euict. quia emptor rem suam videtur egisse, ex quo obtinuit, quia cum lis iniusta fuerit, quod patet eo quòd emptor obtinuit, non tenetur ei venditor ad aliquid pro iniusta lite, (quantumcumque promiserit) eum defendere ab omni persona, quia intelligitur contra mouentem sibi litem legitimè, & iustè, vt superius probaui secus ex pacto, vt in dicta l. venditores, ff. de verbo. obligat.

Vbi autem venditor promittit, tam causam principalem, quam accessoriam suis sumptibus prosequi, &c. istud pactum vtile est, in tantum quod si non paciscitur

27 emptor, tenetur appellare postquam primam causam egit, vt per l. Herennius, ff. de euict. §. Caio, secus cum dicto pacto, vt per Specul. in §. 1. de empt. & vend. sub nu. 26. lib. 4. 3. par. licet Bald. contrarium affir-

28 met, quod emptor victus in petitorio, non debet appellare, quia præsumendum est, pro sententia, vt in l. emptor sub num. 6. in princip. C. de euict. secus in possessorio, vt ibi, vtcumque sit necessitas appellandi pacto remitti potest. C. de empto. appell. l. fin. in fin. Remittentibus enim ius suum, non est regressus ad illud, vt per eundem Specul. eod. tit. sub num. 37.

29 Clausula de faciendo consentire omnē personam, &c. Operatur, quod alius habēs ius in re vendita consentiat, vt in l. fin. ff. si cert. per institu. de inut. stip. §. si quis alium citatum per Specul. in §. 1. eod. tit. ver. faciet sub num. 4. lib. 4. 3. par. Redeundo ad

30 al. qua alia de euictionis clausulis, remanet referendum, de intellectu huius clausulæ, si de litis euictione non fuerit certifi-

casus, in quo breuiter dico; Operatur, quod venditor tenetur de euictione (etiam si non fuerit notificatum, quod fuerit mortalis) Ang. in l. Emptor, C. de euict. Bald. in l. 1. in vlt. colum. in verbo item; & quæro, C. de perin. & commo. rei vend. licet venditor, de lite mota certificari debeat, vt per eundem Bald. in l. si cum quæro, C. de euic. in princ.

32 Nec desunt aliqui Notarij, qui in stipulatione Instrumenti ponunt, quòd venditor teneatur ad duplum rei euictæ, pro cuius intelligentia notã dum est, quod si simpliciter sub pœna dupli, illud duplum de iure refertur ad pretium conuentum, non autem ad rei bonitatem, quæ pluris est, quàm pretium, vt in l. si fundo, & l. cum fundus, ff. de euict. & sic exprimendo ad duplum rei euictæ, intelligitur ad ęstimationem rei, quãti pro tempore plus valuit, vt per eundem Specul. in §. 1. de empt. & vendit. nam duplum tantum, valet, quantum tantundem, vt ibi sub nu. 39. in 3. par.

33 lib. 4. Et licet satis superflue dictum sit de euictionis clausulis: Nihilominus antequam eis finem imponam, hoc quoque mihi visum est addere, scilicet quòd promittens de euictione, cum dictione illa qualitercunque res euincatur, non tenetur si res fuerit euicta per sententiam iudicis qui nõ seruauit ordinem iuris, vt in sing. Hip. de Marsil. 354. incipien. in dubio alleg. Balb in l. sancimus, in 4. col. vers. 13 quæritur, C. de iud. & ratio, quia cognoscere iuris ordine non seruato, est ius alterius auferre secundum Bal. in c. 1 §. seu furtum in 5. col. de pace iur. fir. Item est alia ratio, quia index procedens extra ordinem, dicitur procedere de facto, vt per eundem Bal. in l. ictus fustiũ in vlt. col. ff. de his qui not. inf.

De Emptionibus, & Venditionibus Cap. III.

1 *Plures modi hic referuntur quando venditur res libera, & quando res non est libera.*

2 *Nemo plus dare potest, quam quod habet.*

3 *Clausula cum accessibus, & exitibus vsque in vias publicas, quid operetur.*

4 *Clausula concedens possessionem vacuam, liberam, & expeditam, quid operetur.*

5 *Venditio casalis, seu possessionis, quando dicitur facta ad mensuram, & quando ad certum corpus.*

6 *Cautela emptoris rei alicuius hæreditariæ restitutioni subiectæ.*

7 *Filius non potest eligere vnam rem pro legitima nisi in casu alienationis illius.*

8 *Pater tanquam legitimus administrator, filij potest alienare bona sui filij absque decreto iudicis, & quomodo fieri intelligatur.*

9 *Venditor, qui arram recepit in casu poenitentiæ, vel duplicatam, vel interesse soluere tenetur arbitrio emptoris, &c.*

Et licet quamplura dixerimus de intellectu clausularum præscriptæ venditionis formulæ, non inutiliter etiam referre censui aliqua alia (circa prędicta subiectionem materiam) quę licet extra considerationem intellectus dici videantur, tamen quia valde sunt notatu digna, & à notariis pro communi omnium vtilitate scitu necessaria, cum vt plurimum pro illorum intelligentia ad eos recursus habetur. Ne igitur hi errent, & alios secum errare faciant; ea sub silentio non pertransiero. Hoc etiam scias ad intelligentiam plurium formarum instrumentorum venditionis, quod quinque modis ius, siue conditio rei venditæ

1 ponitur in similibus instrumentis. Primò cum venditor rem suam asserit esse, tunc dicitur iure proprio, & ad perpetuum. Secundo quando pro certo asserit rem esse Emphiteoticam, vel alteri conditioni subiectã, & tunc dicitur iure conditionis Emphiteoticæ debendæ tali Ecclesiæ. Tertiò cum dubitatur, an res sit propria, aut alterius, siue alicui conditionis subiecta, & tunc venditor liberat se, sic alternatiuè dicendo, si propriam in perpetuum, si conductitiam, vnde pertinuerit (idest) si res propria est habeas, vt propriam in perpetuum, si conductitiam, habeas cum illa conductione, ad quam pertinet. Quarto, quando certum est, quæ, & quanta pars rei venditæ sit propria, & quæ, & quanta sit conductitia, & tunc dicatur quod proprium in perpetuum, quod conductitium vnde pertinuerit, etiam hæc contrahentes exprimant in contractu, vt per Speculator in §. 1. sub num. 26. 3. par. lib. 4. de empt. & vendit. Nota amplius quod in venditione rei liberæ, quod Emptor asserat ad eum libere pleno iure dominij, vel quasi, ac iure proprio,

prio,& in perpetuum,vt supra spectare,&
pertinere . Si autem res est emphiteotica
sub proprietate talis Ecclesiæ dicatur,saluo
iure , & reseruato consensu Rectoris talis
Ecclesiæ respectu illius proprietatis,& nō
alias,aliter nec alio modo,de quo expressè
protestatur , dicatur etiam quod rem ven-
didit,quantum ad solam possessionem , &
2 vtile dominium , quia is venditor non po-
test plus dare, quam quod habet,nec alteri
dare,cui de iure habere non licet,& à quo
res de iure auocari potest,vt in l.non vide
tur ff. de acquir. possess. ex superius con-
3 scripta forma rei Vrbanæ venditionis, po-
teris elicere formam venditionis rei rusti-
cæ mutandis mutatis , cui post expressio-
nem confinium,adde clausulam,cum omni
bus suis eccessibus,& exitibus, vsque in
vias publicas , quæ alias non veniret , vt
per Bart.in l.binas in fin.ff.de seru. vrb. vt
puta si res habet speciales, & priuatos ac-
cessus,& egressus,siue per prædium vicini
siue per priuatum,seu semitam, illi cedunt
emptori,vt per speculat.in §.1.de empt.&
vend.sub n...lib.4.3.par. secus si simplici-
ter venderetur fundus,quia tunc non intel
ligitur vēdere accessum,seu viam per aliū
fundum, nisi expressè fit actū l si fundum
4 sub conditione §. qui fundum ff. de leg b.
Clausula autem concedens possessionem
vacuam,liberam,& expeditā operatur, ꝙ
etiam si alteri debeatur seruitus in re ab ea
libera,vendita censetur,glos.est in l. fin.in
vers.vacuam C.vnde vi,Alex.in l.2.§.de
act.empt.super qua venditione rei rusticę,
5 nota ꝙ cum venditio fuerit facta ad mēsu-
ram expressa certa quantitate iugerum,seu
rubiorum rei vēditæ diminuitur illius pre-
tium pro numero iugerum , seu rubiorum
terræ,quæ desunt ff.de act.empt. & vend.
seruum §.1.quod verùm est , vbi statutum
est pretium,pro singulo rubio,vt ibi vers.1
igitur secus si venditio fiat ad certum cor-
pus,tunc non cadunt immensura,vt ibi.

Notandum est amplius, pro cautela em
6 ptoris alicuius rei hæreditariæ restitutioni
subiectæ in qua falcidia spectat ad vendito
rem quam rem vēditor pro falcidia elegit
sit in instrumento ante clausulam illam ,
quam vēditionem,&omnia,& singula,&c.
ponatur videlicet.Præterea dicatur vendi-
tor,cum rem vēditam dixerit esse de bonis
hæreditatis paternæ,in quibus falcidia , &
debitum bonorum subsidium sibi iure na-
turæ detur eandem rem in partem, & pro
parte , ex falcidia sibi in bonis paternis de
bita,elegit,& accepit, nihilominus sibi in
reliquis residuę falcidiæ (si quod ad eum
vltra pertinet) reseruato, quod residuū (si
quod est) pro prædictis omnibus, & singu
lis à se in hoc instrumento, promissis firmi
ter obseruandis, ipsi emptori speciali iure
pignoris, obligauit . Dans,& cedens ei ex
iura,& actiones,quæ &quas habeat,vel ha
bere possit in bonis paternis ex causa falci
diæ supradictæ,vsque in summā æstimatio-
nis dictæ rei,quanti pro tpe plus voluerit.
Constituens eum procuratore , vt in rem
suam,Ponens eum in locum suum,ita quod
nulla alicuius restitutionis, substitutionis,
seu grauaminis,vel alterius rationis condi
tione obstāte,possit suo nomine actionib.
vtilib.& directis iure falcidiæ supradictæ
tenere,& possidere,ac defendere,& super
ipso residuo falcidiæ sibi in re pignoris o-
bligādo se de prædictis omnibus indemnē,
ac integrum conseruare. Renuncians legi-
bus C.comm.de lega.si duob.§.emptor de
euict.si fundū,& omni alio auxilio,ad hæc
C. de transact.de fideic.& de pac.l.1.& ꝙ
not.extra de testam.Amplius circa pręmis
sam alienationem bonorum subditorum fi
deicommisso,nota quod filius non pōt sibi
7 eligere vnā rem pro sua legitima (nisi ipse
vnam rem hæreditariam alienauerit) quia
alienando illam, videtur sibi pro legitima
eligere,Bald.in l.iubemus col.1. C.ad tre-
bell.vers.idem fallit in legitima,Cyn.in au
th.res quæ C.communia de leg.in fin.Paul
de Castr.in l.Marcellus §.res quæ in fine ff.
ad Trebell.Bal cons.367.vol.4.Corn.cons.
146.col.fin.vers.alius, & sic tertius vol. 2
Paris.cons.17.col.fin. vol.2. vide etiam ad
hoc Menoch.de arbit.Iudic. casu 163. sub
19.Illud quoque nō est ignorandum,quod
8 si pater tanquam legitimus administrator
filijs in potestate in bonis aduētitijs filijs
ratione vsufructus ad patrem spectantib.
vult alienare res immobiles filij,quod in ta
li alienatione nō requiritur decretū Iudi-
cū ꝙ alias requiritur super alienatione re
rū immobiliū minoris, vt per Ias. in l.Præ-
ses Prouinciæ sub n.2.C.de trās.& in sing.
Hip.de Marl.498.nō,quia lex multū cōfidit

de paterna pietate. Azo. in summa de bon. quælib. in ver. habet autem pater, & licet prædicti doct. simpliciter loquantur in patre alienante bona filij, absque decreto Iudicis, tamen intelligendum esse puto, cum consensu filij, vt per eundem Ias. in auth. sacramenta puberum, sub num. 74. vers. adde. 6. limitat. C si aduersus vẽdit. & quod pater non possit alienare bona filij, est textus in l. 1. in fi. C. de bon. mater. nec per viam transactionis, quæ dicitur alienatio, l. non solum. C. de præd. minorum cum pater retinendo tantum, non autem dando, vel transferendo possit transigere super bonis filij Bal. in l. 1. nu. 2. C. de bon. mater. & ibi Pinel. par. 3. sub num. 45. vers. quos secuti fuerunt. DD. de Rota in vna Viterbiensis bonorum, coram Pamphilio
9 die 22. Ianuarij 1597. Venditor autem, qui arras recepit in casu inobseruantiæ, debet illas duplicatas restituere, vt in l. contrac. C. de fid. instrum. in fin. Instituta eod. tit. Quid si emptor velit agere ad interesse, vel rem ? dic, quod sic, per l. traditio. C. de act. empt. & vend. eo quod in fauorem emptoris conceditur, vt sibi arræ duplicatæ debeantur in eius læsione conuerti non debet. C. de leg. eod. tit. l. nulla.

De venditionibus rei minorum. Cap. IV.

1 *Formam instrumenti venditionis domus factæ per minorem, cum decreto Iudicis, & auctoritate Tutoris, & inferius habes in 2 libro.*
2 *Minor non potest alienare bona immobilia, sine decreto Iudicis, & auctoritate Tutoris.*
3 *Minor potest renunciare beneficio restitutionis in integrum.*
4 *Clausula promittens, & iurans non contrauenire, quid operetur.*
5 *Solemnitates adhibitæ in mandato procuræ, super re particulari non reiterantur in actu venditionis, secus in generali mandato.*
6 *Non potest constitui procurator ad petendum interponi decretum.*
7 *Statuta, non ligant regulariter forenses, Secus in his, quæ respiciunt solemnitatem actus.*
8 *Clausula, præuia adhibitione cognitionis causæ. requiritur interponendo decretum Iudicis.*
9 *Clausula supplens omnes, & singulos iuris, & facti defectus quid operetur.*
10 *Emptor debet esse sollicitus, vt pretium conuertatur in causam expressam.*
11 *Et quid si consanguinei recusant consentire.*

1 PRo continuatione instrumenti dictæ formæ instrumenti venditionis, poteris reassumere alteram infrascriptam vẽditionis formulam, & ex ea elicere, seu hanc extendere, prout in ea mutandis mutatis, hoc tamen addito: quod dictus venditor iureiurando affirmet semper, & omni tempore dictam venditionem, & alia præmissa habere rata, grata, & firma, nec vllo vnquam tempore, tam respectu minoritatis, quàm alia quauis de causa contra facere, dicere, vel venire. Super quibus omnibus, & singulis pręmissis tanquam ritè, & rectè factis præfatus Mag. D. iudex (vt supra) pro tribunali sedens, quia præfatus A. Tutor asseruit, & affirmauit cum iuramento tactis, &c. præmissa nõ tendere ad damnum, & præiudicium dicti D. N. Venditoris causa cognita, suum, & dictæ suæ curiæ decretum, & auctoritatem interposuit suppletis omnibus, & singulis iuris, & facti defectibus (si qui forsitan in pręmissis interuenerint) omni, &c. super quibus &c. Actum, &c. testibus, &c.
3 Ad hæc facit l. si constante ff. solut. mat. vbi habetur, quod minor est priuilegiatus in genere, in tantum quod eius bona immobilia non possunt obligari, neque alienare sine auctoritate Tutoris, & decreto Iudicis, quod si secus fuerit contractus alienationis, vitio nullitatis subiacet, &
3 est ipso iure nullus, l. si quidem. C. de pręd. mino. nec inutiliter opponitur clausula illa, quod minor renunciet, cum iuramento beneficio restitutionis in integrum, quia minor potest renunciare beneficio restitutionis, vt per Alex. in l. si intra ætatẽ. C. de
4 integ. resti. mino. sub n. 6. tanto magis, cũ illa additur. Nec venire contra contractũ, quia tunc videtur, quod dictam restitutionem petere non possit, etiam si de dicto beneficio restitutionis certioratus nõ fuerit, vt per eũdem Alex. in l. sciendũ. ff. de verb. oblig. in ver. iuxta hoc, quæro sub nu.

ru 34. ad quem pro clariori præmissorum intelligentia recurre vbi allegantur opiniones doctorum pro, & contra; scilicet quando minor excluditur ab isto beneficio, & quando non excluditur, sed cum id mei officij non sit, de his hactenus.

5 Nec subijciendum duxi ea, quæ in relata materia quotidie occurrunt, vt puta quod stante statuto, quod contractus minorum, vel mulierum non valent, nisi fiant in præsentia, & cum consensu consanguineorũ: fiat, vel constituatur, cum dicta solemnitate per minorem, aliquis Procurator qui dum contrahit, debebit seruare eandem solemnitatẽ, quam seruare debet ille minor principalis si contraheret, ita dicit Hip. de Marsil. in sing. 255. incipien. sub rogatus, qui allegat singulare Io. Bapt. de Cazalupis in rep. sua Auct. sacram. puberum. C. si aduersus vend. autem ne in hoc erres, & alios tecum errare facias, considera in hoc duos casus principale, Primus est planus, & expeditus, quando Procurator minoris, vel mulieris esset solemniter constitutus, ad contrahendum super certa re speciali (habita debita discussione de vtilitate talis contractus) & tunc contractus posteà gestus per talẽ procuratorẽ absq; eo, quo postea interueniat solemnitas statuti bene valeret, & teneret, quia vbi primus contractus est præparatorius sequentis dicta in primo contractu censentur repetita in sequenti contractu. Afflic. dec. 285. sub num. 21. & ita in specie consuluit. Feder. de Sen. cons. cap. incipien. Abbas subiectus maiori Monasterio, citatus per Ias. in l. 1. §. idem acquirimus in 2. col. vers. tu autem sub num. 4. secundus casus est principaliter in procuratore generaliter constituto a minore, vel muliere, cum solemnitatibus requisitis à statuto, an ista generalitas sufficiat, an vero requiratur solemnitas statuti in singulis contractibus postea per procuratorẽ celebrandis, adeò quod, si postea faciat particulares contractus sine dicta solemnitate valeant, an verò requiratur solemnitas statuti, etiam postea in quorumcunq. particulari, & iste passus tanquã valde dubius: vtilis, & quotidianus benè examinatur per Ias. vbi supra) in vers. secundus casus, sub num. 8. qui pro parte negatiua quod non requiratur alia solemnitas statuti in contractibus particolaribus, postea celebrandis, adducit plures considerationes; vt ibi inter quas, quia fuit constitutus à minore, vel muliere generaliter procurator ad contrahendum, in tali generali constitutione sunt adhibendæ solemnitates requisitæ à statuto, certè nihil operarentur, & frustra fuissent interpositę, si postea in quolibet particulari contractu adhuc requireretur solemnitas statuti. Item, & fortius facit, quia dictum statutum disponens quod minor, vel mulier non possit contrahere, sine consensu duorum propinquorum; & Iudicis, non videtur habere locum, quando minor, vel mulier non contrahit, sed eius procurator, ex quo ipsi tunc verè nõ contrahunt, sed fictè, & ad casum fictum non extenditur statutum, vt ibi sub nu. 10. His autem, & alijs ibi adductis rationibus non obstantibus, contrarium de iure verius esse censuit idem Ias. quod si procurator esset generaliter constitutus à minore, vel muliere cum sólemnitate debita statuti, quod etiam in contractu, quem postea celebraret, requireretur denuo, quod interueniret eadem solemnitas statuti vt per eundem Fed. de Sen. dict. cons. c. & inter alias rationes ibi adductas facit, quia ex quo consanguinei, & Iudex debent consentire ex forma statuti, ergò debent in specie intelligere actum, super

6 quo requiritur. confirmatur, quia non potest talis consensus præstari per procuratorem, nec minus potest constitui procurator ad petẽdum interponi decretum Iudicis, super alienatione rei immobilis

7 minoris, vt per eundem Ias. ibi sub num. 14. & 15. eod. titul. Aduertendum est tamen, quod in celebratione huius, & aliorũ similium contractuum licet statuta non ligent mulieres, seu minores forenses, qui submittuntur Ciuitatis statutis, vt in l. cunctos populos C. de sum. trin. & fid. Cath. tamen in his, quæ respiciunt solemnitatem actus, semper attenduntur statuta loci, vbi actus celebratur; per iura allegata per Bar. in repet. l. de quibus ff. de leg. ad tex. in l. 1. §. fin. ff de vent. insp. Illud quoq; non est ignorandum, quod interpositione decreti Iudicis clausula illa adhibita causa cognita, videtur necessaria in contractu minoris, vel mulieris: quia si non interponitur, decretum Iudicis non valet, vt in sing.

singul.Hippol.de Marsil. 399. & alias 348. Clausula illa supplentes omnes,& singulos iuris,& facti defectus, non comprehendit defectum partis contrahentis, sed tantum defectus, qui procedunt ex solemnitate iuris positiui, vt per Speculat. in tit. de leg. §. nunc ostendendum vers. 18. Et licet de his
10 hactenus satis superflue loquuti fuerimus, & plusquam quod à me susceptum onus requirat; tamen, nec sub silentio pertranseundum esse censui, si non ad articulum hunc terminandum, ob carentiam meorum librorum, & inferius allegatæ decisionis, sed solum ad rememorandum, quod vltra solemnitates præscriptas,& alias ex forma statutorum loci, vbi contractus celebratur in similibus contractibus requisitas, vt in l.si fundus in princ.ff.de euict. emptor debet esse sollicitus, vt pretium rei emptæ conuertatur in causam expressam, vt puta in extinctionem debitorum, vel similium, aliàs talis alienatio vitio nullitatis subijcitur, vt fuit resolutum in Sacro Rotæ Auditorio coram bon. mem. R.P.D. de Bubalis per paucos menses ante eius obitum,& in quadã causa O. tana domus, in qua ego fui Procurator,& obtinui. Nec omitto, quod si ex forma statuti minor contrahere non possit sine consensu duorum propinquorũ; & propinqui requisiti recusant consentire sine iusta causa, quod Iudex poterit eum permittere ad contrahendum sine tali consensu, vt per Alex. in l.si eum dotem §. eo autem sub n.14. in princ.ff.solut. matr. qui inter alios allegat Petr. de Anch. in repet. cap. canonum statuta vers. nunc transeo ad statuta,& Bald. in l.coniunctione,& in l.vt duę C.de nu. vbi singulariter limitat, quod Iudex loco illorum recusantium poterit alios subrogare, vt ibi sub d.nu. 14. cum concordan. in defectum autem propinquorum, cum deputatione curatoris forma statuti loci contractus seruata, vt superius probaui.

De venditionibus rerum mulierum. Cap. V.

1 *Forma obseruanda in venditione bonorum mobilium mulieris.*
3 *Declaratio importantię beneficij Velleiani.*
2 *Mulier debet plenè aliter, quam per Notarium certiorari de dicto beneficio Velleiani.*
4 *In susceptione tutelæ, talis renunciatio non est necessaria.*
5 *Renunciatio dicti beneficij facta medio iuramento valida est.*
6 *Omnes clausulæ in contractibus debent operari.*
7 *Mulier in suis contractibus præsentia viri, & filiorum non indiget.*
8 *Res Litigiosa alienari nequit. Et quando, & quando alienari valeat.*
9 *Quando res dicatur litigiosa.*
10 *Forma pacti de retrouendendo.*
11 *Clausula ex nunc, prout ex tunc, quid importet.*
12 *Extensio clausularum concernentium euictionem.*
13 *Clausula de euictione de dato, & facto suo, quomodo intelligatur.*

1 IN conscribendo formam venditionis bonorum immobiliũ faciendæ per mulierem, poteris obseruare eandem formam inferius conscriptam, quoad venditionem bonorum minoris, hoc tamẽ mutato, quòd vbi per minorem renũciatur beneficio restitutionis in integrum, dicatur quod ipsa mulier cum iuramento, quod tactis scripturis in manibus mei Notarij præstitit, renunciauit beneficio Senatusc. Velleiani, si qua mulier l.Iulia de fun.dot. cæterisq. ll.& legum auxilijs in fauorem mulierum super alienatione suorum bonorum, illorumque
2 obligationum quomodolibet introductis; subinde sequere eandem formam inferius traditam, mutandis mutatis, ac singula singulis, congruè referendo, & debitè adaptando. Beneficium autem S.C.Velleiani introductum est in fauorem mulierum propter sexus illius imbecillitatem, ne videlicet blandimentis & subdolis persuasionibus inducantur, & se pro alijs obligent, quia tunc hoc beneficio succurritur illis, vt ibi.
3 Ad hoc igitur, vt mulieri non succurratur dicto beneficio, oportet præuia illius certioratione, sibi per Iudicem facienda, (vt superius scripsi) illi renunciet, sed si a Notario tantum fuerit certificata, qui Notarius, si postea dicat se nescire, quid sit istud beneficium Velleianum, Talis renunciatio parum prodesset, nec sufficeret, vt per Alex. in l.sciendum est sub nu.3. in fine,

&

& sub nu.33.ff.de verb.obl.Ratio,quia iuri quod quis ignorat,non censetur renunciare,l mater decens,ff. de inoff.testam. propterea nō ab re censui superius declarasse virtutem supradicti beneficij,limitatum.
4 Quando renunciatio fuerit de conscientia legis, vtputa in matre suscipiente tutelam filię, quæ per legem videtur renunciare beneficio Velleiano,& omni ll.auxilio , vt in Auct.matr.& auiæ, & in corpore, vnde sumitur. C. quando mulier tut.offi. fungi potest ibi non requiritur certioratio:ita probabiliter Bald.in l. 1. ad fin.ff.si quis in ius vocatus non ierit. Secundo limita,nisi mulier renunciaret cū iuramento,tunc nō requiritur alia certioratio propter iura-
5 mentū,quod facit,vt quis præsumatur magis deliberatè accedere ad actum,c.ex rescripto,& ibi Abb.de iur.iuran.Ias. in l.repudianda,ff.de acquir. hæredit:per totum, Alex.in l.sciendum,ff.de verbor. oblig.sub n.31. nimirum igitur,si apponitur clausula illa renunciatoria iure iurando firmata,
6 quia oēs clausulæ in contractibus debent operari,iuxta Bald.in rub.C.de contrahen. empt.q.19. Ad hæc ēt nota,quod mulier in
7 suis contractibus præsentia viri,&filiorum non indiget,vt not.per Bald.in l.Velles ne C. de reuocandis donationibus, secus per legem Longobardam vt ibi, Quando autē mulier siue vidua,siue nupta possit, aut nō possit alienare bona sua, & illius alienationi consentire, inferius suo a priori loco
8 dicemus.Nec inutiliter aduertendum erit quod si venditor vendit rem litigiosam,cuius alienatio de iure prohibita est, vt in l. fin.C.de litig.incurrit in pœnā amissionis pretij rei venditæ,iuxta tex.in l.censemus C.de litig.In tantū quod si emptor sciat, non tantū tenetur rē reddere,sed ēt punitur pretio,quod Fisco applicatur quod nō cedit lucro alienātis,sed de suo alienās tātū tenetur Fisco dare,si aūt ēptor ignoret, fit restitutio rei venditori,& pretiū illi restituitur per vēditorē,Et propterea non deuenitur ad venditionem talis rei litigiosę nisi desuper porrecta, & obtenta supplicatione,quæ per ēpta instātia passim cōcedi cōsueuit. Cautela igitur erit circa præmissam venditionē,quod res vendatur sub hac forma,quandocunque scilicet res esse desierit litigiosa,vendo eam tibi ex tūc,prout ex nunc, ita ponit text.in simili in l. quid sæpe §. si quis amico ff. de contrah. empt
9 & vend.Quando autem res dicatur litigiosa vide Bald.in l.1.C.de præscri. lon. tem. 10.vel 30.anno in princ.
10 Si aūt fiat venditio cum pacto da retro uendendo, sic dicatur.Hoc aūt inter ipsos contrahentes extitit conuentum , quod si d.venditor hinc ad annum pretiū restituerit supradictum domum idē emptor sibi, suisq. hæredibus, & successoribus quibuscunq.pro eodē pretio restituere retrouendet, ac instrumentum retrouenditionis faciet de ea,ac in ipsius rei possessionem corporalem eū restituet,& reponet:Ita tamen quod in d. retrouenditione tunc temporis facienda promittet idē emptor eidē venditori de legitima ipsius defensione rei sollummodo ab illis personis,quibus ex cōtractibus, vel obligationibus ab eandem emptore initi,esset dicta domus obligata, vel quibus ex persona eiusdem emptoris foret in ea ius aliquod acquisitū,quod si hinc ad annum venditor d. Emptori pretium non restituerit, ex tunc d. Emptor ad eandem rem restituendam nullatenus teneatur,sed
11 præsens venditio vti facta,firma, & incōmutabilis perseueret conditione prędicta & pacto nullatenus obstantibus, quod ex tunc inefficax sit,Et idem emptor ab eo penitus sit liberatus, ita quod non sit locus purgationi moræ, quia sic actum extitit inter eos.Clausula aūt illa ex nunc,prout ex tunc, importat quod vnum tempus videatur alteri in esse,& ex quolibet prædictorū temporum dici potest stipulationem sumere initium, vide ab hoc Bal. in c. 1.de mi. Vassal.qui contumax est,vbi vult quod verbum ex tunc significet actum verbi prolati & illud verbum ex tunc significet effectū, actus esse collatū in illud tempus futurum & melius probatur in clem.1.de concess. præben. sed quando dicitur ē contra, ex tunc,prout ex nunc,videtur effectus collatus tempus pñs, quo verba proferuntur sec.Bal.in auth.quæ rogatus in princ.C.ad Treb. Et redeundo ad d. retrouenditionis articulū,à quo aliquantulū transgressi fuimus,dico quod quando fit retrouenditio
12 illis clausulis de euictione,& de defendēdo redemptorem ab omnibus molestijs,& molestantibus: Iunge cui , vel quibus dromus ipsa obligata foret ex aliquo contracta, vel obligatione inita , & facta ab ipsretro:

retrouenditore, aut aliquo eius nomine, siue cui, vel quibus esset, vel diceretur esse ius aliquod acquisitum in ea ex persona ipsius retrouenditoris, ac etiam eius occasione, & quia actum est inter ipso venditorem, & emptorem, ne teneatur de euictione ipsius domus, nec etiam ad interesse in alijs casibus, quam in prædictis, eo
13 enim casu retrouenditor promittens de euictione de dato, & facto suis, tenebitur tantùm de facto hæredis, & sui auctoris (addita præsertim illa dictione tãtũ) quia videtur adiecta solum ad excludendum personas extraneas, vt per Alex. cons. 118 incipien. attentis narratis 6. vol. & alias cons. 172. incipien. in causa, & lite in vlt. col. vol. 6. Hip. de Mars. in sing. 656. incipien. venditor nec si lucro; cum hæc retro uenditio sit actus necessarius, in quo solemnitas statutaria non requiritur l. 1. §. sed si ff. de act. empt. Paul. de Cast. Alex. & Ias. in l. iurisgentium. §. fin. de pactis Dec. cons. 532.

De fideiussoribus Mulieris nuptæ. Cap. VI.

1 *Mulier non potest alienationi bonorum mariti consentire, in preiudicium suæ dotis.*

2. *Vidua non potest alienare bona dotalia, non extantibus aliis bonis.*

Secus si superessent alia bona in quibus redderetur secura de eius dote.

3 *Vxor non potest se obligare cum marito, neque pro eo intercedere etiam pro eius liberatione, & quare &c.*

4 *Copia decisionis Rotę factæ in causa Romana prætensæ fideiussionis.*

1 SI res, quæ alienatur, dotalis sit, vel donatio propter nuptias cõstante matrimonio, & vxor consentiat, talis consensus secundum leges eam non obligat, nec etiam iuramentum ab ea prestitum super hoc quin possit contrauenire. vt in l. Iul. ff. de fundo dot. & licet secus, secundum Canones, vt in c. extra de iur. iuran. & c. cum cõtingat eod titulo. Tamen prædicta indu-
2 bitatè procedunt, quando mulier, siue constante matrimonio consentiat alienationi bonorũ immobilium, siue etiam post dissolutum matrimonium, ea alienet, non extantibus aliis bonis, in quibus possit succurri pro eius dote, ne indotata remaneat vt est text. singul. in l. & rectè, ff. de fund. dot. Afflict. decis. 313. num. 2. in fin. prædicta autem renunciatio locũ haberet, quando tam tempore dictæ renunciationis, quã post superessent alia bona, nec indotata
3 remaneret, vt ibi sub num. 1. Nota quod ea quæ superius dicta sunt circa inualiditatẽ consensus, & alienationem bonorum mulierum parificantur, & sustinentur, etiam quoad obligationes, vel fideiussiones faciendas pro eius viro, quæ licet pro illius liberatione a carceribus fiant in defectum superexistentiæ aliorum bonorum, in quibus consultum sit earum indemnitati, respectu dotium suarum, inualidæ sunt, vt in l. prima, ff. ad Velleian. & ita etiam fuit resolutum in sacro Rotæ Vrbis Auditorio in vna Romana fideiussionis coram Illustrissimo, & Reuerendissimo D. Cardinali Arrigono tunc Rotæ Auditore, cuius decisionis copiam pro maiori, & clariori, & Notarium, & aliorum quorum interest, & intererit, intelligentia, hic conscribi, & registrari curaui. Cuius tenor talis est, videlicet: R. P. D. Arrigono. Romana fideiussionis Lunæ quinta Iulij 1592. Octauius Ronconus, qui propter æs alienum detinebatur in carceribus, fuit excarceratus sub fideiussione Dorotheæ suæ vxoris, de illo repræsentando, sub pœna debiti. Et quia postea Dorothea prætendebat d. fideiussionem fuisse inualidam, creditores vero nitebantur ostendere illius validitatem; propter iuramentum præstitum, & propter decretum visitæ, & præsertim quòd fuit facta pro liberatione viri in carceribus. Ideo dedi dubium super validitate prædictæ fideiussionis, & cum præsupposito quod Dorothea remaneret penitus indotata, & sine aliquibus bonis, pro maiori parte fuit resolutum esse inualidam (nõn obstante quod fuerit facta cum iuramento) iuxta Abb. consil. 8. sub nu. 6. 2. par. Paris. cons. 75. nu. 13. cum seq. Ioa Lopes in repet. rub. de donat. inter vir. & vx. §. 17. n. 15. & 16. ver. intellige n. 18. quem etiam referunt, & sequuntur moderni in tract. de iur. iuran. in præsu. leg. 75. nu. 12, Bero. cons. 48. & præsertim sub n. 13. & secundum hanc opinionem post longam disputationem, fuit quoque iudicatum per Senat. Pedemontanum

pro ii:

prout refertur in decis.223.sub n.13. vers. Senatus post multas disputationes,& licet multi Doctores videãtur tenere contrariã sententiã, etiam in casu quando non extent alia bona viri, super quibus mulieri sit consultum pro dote sua, tamen quamplure ipsorum non loquuntur, quando mulier remaneret pænitus indotata, & sine aliquib. bonis; nam benè fieri potest vxorem se pro viro obligasse,& fideiussisse, vel renũciasse hipothecæ,& non remanerent tot bona viri, in quibus possit releuari indemnis circa illius quantitatem, pro qua se obligauit, vel renunciauit, & tamen non remaneret indotata, sed hic tractatur de obligando ipsam contra publicam vtilitatem, prout dicit Abb. in d.cons.8.vers. nam Reipublicæ interest sub nu.18. quia difficilius sustineri potest,& propter etiam enormissimam læsionem, iuramentum non obstat, vt per Paris.d.cons.75.num.28 & 29.vol.3.Soccin. cons.47.n.7.cum seq. qui loquitur in fideiussore vol.4.Cassad.decis.vnic.de empt.& vẽd.Ex quibus quoque resoluitur id, quod deducebatur de fideiussione facta occasione excarcerationis viri, qa vltra, quod oẽs Doctores loquuntur, quando vir detinetur in carceribus ex causa criminali, vel esset apud hostes: nihilominus etiam quod idẽ esset dicendum, quod detinetur propter æs alienum in causa ciuili, Doctor. autem exaduersò allegati procederẽt, in casu quo mulier non remaneret pænitus indotata, & sine aliquibus bonis, secus verò quando remanet dotata iuribus allegatis. Nec obstare decretum visitæ, quoniam decretum, seu auctoritas Superioris non tollit læsionem,& damnum, Aegid.decis.503. Ancharan.cons.69. paulo ante nu.4.vers.sed iure communi,&c.

De venditione Castri. Cap. VII.

Forma venditionis Castri.

ET iuramenti vassallagij habes inferius, vltra alias formas, de quibus in 2. lib. Omnia in infrascripta forma,& magis specificè explicãtur, iuxta terminos l.qno manus ff.de fluminib. pro quorum omnium intellectu ibi recurre. Subinde pro apprehensione possessionis d. Castri, curet emptor, conuocari facere generale consiliũ, quo conuocato, receptis clauibus portarũ dicti Castri, omnes in dicto generali consilio coadunari, singulariter singuli solitum, & consuetum fidelitatis sibi præstent iuramentum, sub hac forma, videlicet.

Forma Iuramenti, quod Vassallus, Domino præstat.

EGo N. iuro fidelitatem Illustriss. D. N. Domino meo,& vassallagium, & suis successoribus non ero in facto, dicto, seu consilio, quod personam aut vitã, aut mẽbrum, aut honorem suum amittat, aut quod mala captione detineatur. Et si ad meam notitiam peruenerit, quod aliquis aliquid prędictorum contra Dominum meum vellet, seu auderet committere pro posse meo disturbabo, alioquin quàm citius potero, vel per me, vel per meum nũcium, vel per litteras meas sibi nunciare curabo. Imperiũ, quod habet pro posse meo manutenere curabo, defendã, & consilium, quod à me petierit secundum à Deo mihi datam prudẽtiam dabo, secreta mihi ab eo reuelata nulli sine sui licentia manifestabo, (sic me Deus adiuuet) & hæc ad sancta Dei Euangelista, tactis,&c.

Hæc forma habetur per Specul. in 3.par. lib.4.in §.quoniam sub nu.64.de feudis.

De permutatione bonorum. Cap. VIII.

1 *FOrma instrumenti permutationis.*
2 *Forma permutationis rerum emphiteotica.*
3 *Permutatio alienatio est.*

IN Dei nomine, Amen,&c. In mei Notarij,&c. personaliter constituti D.A. ex vna,&B. partibus ex altera, spõtè, & eorũ certa scientia, ac spontanea volũtate deuenerunt ad inuicem ad infrascriptum bonorũ permutationẽ, videlicet dictos A. per se, suosq. hæredes,& successores, quoscunque tenore præsentis Instrumẽti perpetuo valituri pmutauit, ac titulo veræ puræ, per fectæ,& irreuocabilis permutationis dedit,& cõcessit dicto B. ibidẽ præsẽti,& acceptan

ceptanti,ac stipulanti,& recipienti pro se, suisque hæredibus, & successoribus quibuscumque vnam eius domum positam &c.cum omnibus,& singulis membris, & pertinentijs exitibus, & introitibus, adiacentijs,ac iuribus vniuersis, liberam, immunem,& exemptam ab omni,& quocunque censu,canone, seu responsione,& alia quacunque seruitute, & vice versa dictus B. ibidem præsens,ex causa huiusmodi permutationis,ac titulo permutationis puræ, perfectæ, & irreuocabilis vicem A. ibidē præsenti,& acceptanti,ac stipulanti,& recipienti pro se, suisque hæredibus, & successoribus suis,quibuscunque,dedit & concessit vnam, eius vineam positam in territorio,&c.in vocabulo iuxta &c.cum omnibus, & singulis suis iuribus, introitibus & exitibus, ac pertinentijs vniuersis pariter liberam, & exemptam ab omni,& quocumque censu, canone, siue responsione, aut seruitute,&ex causa huiusmodi mutuę permutationis dicti A.& B. vnus alteri,& alter alteri,& sic ad inuicem, & vicissim cesserunt omnia, & singula iura,&c.nulloque iure, &c.ad habendum, &c. ponens &c. constituentes, &c. Dantes, & concedentes vnus alteri,& è conuerso mutuo,& vicissim plenam licentiam facultatem, & auctoritatem per se ipsos, aut alium, seu alios quandocunque voluerit realem, actualem, & corporalem possessionem dictarum domus, & vineæ, hinc inde permutatarum,iuriumque,& pertinentiarum illarum respectiuè,propria earundem partium auctoritate,& absque alicuius Curiæ licentia, vel decreto capiendi, & apprehendendi. Et donec eandem possessionem quælibet pars adepta fuerit; constituerunt se interim dictæ partes, vna præcario nomine alterius,& è cōuerso,dictas res hinc inde permutatas tenere,& possidere; & si plus dicta domus cum præfata vinea,vt supra permutata de præsenti valet, ac in futurum quandocunque valeret dicta vinea, & è conuerso dictæ partes,& earum altera sibi ad inuicem mutuo & vicissim,vt supra præsentibus, & stipulantibus totum illud plus,etiam quod magna fuerit quantitate,titulo verò simplicis,& perfectæ,& irreuocabilis donationis, quæ dicitur inter viuos donauerunt. Renunciantes spetialiter, & expresse, hinc inde cum iuramento tactis,&c. per eos præstito remedio l.1.de rescind. vendit. ac l. si vnquam C.de reuocand.donat.beneficio restitu. in integrum, ac omnibus alijs. ll. & legum auxilijs ad fauorem ipsarum partium, quo ad prædicta quomodolibet introductis,de quibus præfati contrahentes fuerunt per me Notar ad plenum certiorari. Promittentes,& affirmantes ad inuicem,vt supra permutatas res ad ipsos pleno iure dominij spectare, pertinere, & esse liberas ab omni canone,& censu, ac quocunque fideicommisso purificato,& purificando,& non esse alteri venditas,datas,donatas,permutatas,distractas, aut quouis modo alienatas,etiam alienationis,&c.& nihil omnino factum esse, nec se facturos in præiudicium huius instrumenti permutationis; Immò has permutationes, & alienationes esse,ac semper fore bonas,validas,& bene & validè factas,& in eas tanquam tales facere consentire omnes personas, &c.Ius habentes, aut habere quomodolibet ex quocunque capite, causa, iure, vel occasione cogitata, vel incogitata apparentes, vel prætendentes,etiam ad omnem solam & simplicem extraiudicialem requisitionem,aut interpellationem faciendam, ex parte alicuius ipsorum: cui,seu quibus tales molestiæ, seu lites inferentur; & omnem litem, causam, & molestiam,(si quæ mouerentur super dictis bonis hinc inde permutatis) in se ipsos suscipere,& susceptas prosequi,terminare,&finire omnibus eorum sumptibus,Procuratoris, & Aduocati. Promittentes vnus alterum & alter alterum,& sic ad inuicem & vicissim manutenere,ac semper,& omni tempore defendere,& conseruare in pacifica,& quieta possessione dictarum domus, & vineæ, ac defendere,& conseruare ab omni lite, & controuersia,& molestante persona, alias de omni & quacunque dictarum domus,& vineæ,respectiue euictione generali, & particulari quomodolibet, & qualitercunque euincantur, in forma iuris valida,siue in totum, siue in partem euincerentur, & in omni iudicio petitorio, & possessorio,aut petitorio tantum, aut possessorio tantum & quouis eorum insolidum,& ad omnia damna,&c. ad inuicem, & vicissim, teneri voluerunt. Consentientes,& conuenientes adinuicem, quòd in

in omnibus, & singulis præmissis, in casu molestiarum, & euictio dictorum bonorum pars, quæ passa fuerit dictas molestias seu euictionem; non teneatur ad aliquam solemnem litis intimationem faciendam, sed quæcunque simplex notificatio vel denunciatio, etiam extraiudicialis, & sine aliqua solemnitate, & forma iuris, vel statutorum adhibita, vel seruata sufficiat, etiam domi, quæ ita arctet, ac si solèniter, & personaliter facta foret: quia sic expressè actum, & conuentum fuit inter ipsos permittentes. Quæ omnia, &c. pro quibus, &c.

Cæterum si Ecclesia rem emphiteuticā permutat, cum alia emphiteoticare, sic instrumentum conficies.

2 Venerabilis Pater Dominus Dei gratia Abbas Monasterij H. Ordinis Sancti Benedicti, Dioc. &c. Sollicitè considerans permutationem infrascriptam dicto Monasterio multipliciter fructuosam. Idcircò reseruato tamen consensu, & beneplacito Sanctiss. D. N. Papæ, expediendo communibus infrascriptorum contrahentium expensis, & non alias aliter, neque alio modo de quo expresse protestati fuerunt, & protestantur, accedente ad id consensu, & voluntate sui Conuentus, siue Monasterij, sci licet talis, & talis, vt moris est, propter hoc in capitulo Congregationis pro se, eiusque successoribus vice, & nomine ipsius Monasterij præsentibus Fratribus supradictis permutauit D. A. ibidem præsentibus pro se, suisque hæredibus recipientibus: dando, & concedendo idem in emphiteusim, vsque ad suam tertiam generationem, talem domum positam, &c. Ad habendum, tenendum, & possidendum, & quicquid sibi, suisque hæredibus (saluo iure directi Domini, & proprietatis dicti Monasterij, saluisque conditionibus infrascriptis) deinceps perpetuò placuerit faciendum; cum omnibus, & singulis illius iuribus, membris, pertinentijs, & hoc nominatim pro tali petia terræ vineatæ, sita in tali loco, infra tales confines, &c. quam dictus A. saluo, &c. dedit, & permutauit iure emphiteoticæ conditionis, & renouationis debendæ tali Ecclesiæ dicti Domini Abbati præsenti, stipulanti, & recipiēti vice, & nomine dicti sui Monasterij ad habendum, vt supra, qui dictus D. Abbas nomine, quo supra, & dictus A. scilicet vnusquisque eorum vicissim alterius nomine, rem à se permutatam, & datam constituit possidere, vsquequo vnusquisque eorum rei sibi permutatæ, & datæ in emphiteusim possessionem acceperit corporalem, quam si quidem accipiendi iuxta propria auctoritate, sibi omnimodam dedit licentiam, & deinceps etiam retinendi, promittens vnus alter ad inuicem solemnibus stipulationibus hinc inde interuenientibus litem, vel controuersiam de re, permutata alteri, vel eius hæredibus nullo tempore inferre, nec inferri consentire, se vnusquisque rem à se permutata alteri, & eius hæredibus ad inuicem ab omni homine, ac vniuersitate legitimè defendere, & auctoritate, & prædictam, &c. reliqua extendas, prout in prima præcedēti forma.

Nota tamen, quod in supradicta forma debet fieri mentio de reseruatione beneplaciti Sanctissimi D. N. Papæ, & Sanctæ Sedis Apostolicæ, & illius, seu illorum confirmationem obtinere. iuxta Pontificias Constitutiones, editas super alienatione bonorum Ecclesiasticorum, quia permutatio, alienatio est, vl extra de rebus Eccles. non alienand.

De diuisionibus bonorum. Cap. IX.

1 FORMA *Instrumenti diuisionis bonorum.*

2 *Quomodo sit facienda diuisio bonorum inter fratres, & per quem.*

3 *Maior non dicitur respectu temporis, sed respectu administrationis bonorum.*

IN Dei nomine. Amen. &c. In mei Notarij, &c. personaliter constitutus A. ex vna, & B. ex altera partibus fratres germani, asserentes se habere, & communiter pro indiuiso possidere omnia bona mobilia, & immobilia, tam paternæ hæreditatis, quam alia per eos communiter acquisita velintque, & intendant prædicta eorum bona inter se diuidere, & quilibet ipsorum partem suam de cætero pro diuiso habere, & possidere, cum (vt plurimum) cōmunio discordiam pariat,

& quod

& quod communiter possidetur, communiter negligitur. Ideo igitur præfati A & B. sponte, ac eorum certa scientia, & spontanea voluntate per se, suosq. hæredes, & successores quoscunque vnanimiter, & cócorditer deuenerunt ad hanc bonorum diuisionem, in hunc qui sequitur modum, & primo asseruerunt, & liberè fassi fuerūt dicti contrahentes se omnia eorum bona mobilia, & domus vtensilia, & pecunias inter eos, vt præmittitur communia, & indiuisa iam inter se, pro ęquis portionibus diuisisse, mediantibus diuisoribus ab eis communiter assumptis, & quilibet ipsorum suam debitam portionem habuisse, & recepisse, de quibus se bene contentos vocarunt, & se se ad inuicem quietarunt, cum pacto, &c. Quo vero ad bona immobilia deuenerunt ad illorum diuisionem, modo infrascripto videlicet, quod dictus A. pro se, & suis hæredibus, & successoribus quibuscunque, pro sua portione, habeat, ad ipsumque, & suos perueniant hæc infrascripta bona, videlicet. Primò, quandam domum positam. &c. Item quandam vineam positam, &c. & de alijs bonis specificando illorum confines per loca, quantitates, qualitates, & latera, cum omnibus illorum iuribus, introitibus, & exitibus, ac pertinentijs vniuersis. Et è conuerso dicto B. pro eius parte habeat, & ad ipsum, & suos hæredes, & successores quoscunque iure proprio pertineant infrascripta bona, quæ singulatim exprimantur. cum expressione confinium (vt supra dictum est) iuxta diuisionem factam ab N. & N communibus eorū amicis desuper assumptis, quas partes, & diuisiones ipsi fratres approbarunt, & acceptarunt, & ponantur alia pacta opportuna, circa solutionem debitorum: subinde dicatur, si verò vna pars rerum, & bonorum, ac iurium prædictorum, tam mobilium, quam immobilium ad quélibet dictorum respectiuè fratrum ex dicta diuisione peruenta plus valet de præsenti, ac in futurum quandocunque plus valere poterit, quam altera, vel è conuerso: totū illud plus valens, quantumcunque sit, aut esse poterit in futurum, vnus alteri ipsorum, & è conuerso, & sic mutuò, & vicissim præsentibus, & stipulantibus, & solemniter recipientibus pro se, suisque respectiuè hęredibus, & successoribus vniuersis mera, pura, simplici, & irreuocabili inter viuos, etiam si dimidium iusti precij excederet, & reliquas clausulas extende, prout formula permutationis, quam pro illarum extensione eam reassum, singula singulis congruè referendo, & debitè adaptando: & cum in hac rerum diuisione (vt plurimum) de infradicendis dubitari contingat, non ommitto referre illius dubitationem, & demum resolutionem pro illius intelligentia: nunquid scilicet, quando plures fratres volunt diuisionem bonorum facere inter se, frater maior teneatur facere portiones, & minor eligere, dicunt Doctores communiter legisse, quòd non, sed, vel officio Iudicis illud fit vel debent mitti sortes, non autem minor habet prelationem de optione, vt per Ias. in l. 1. num. 39. ff. de reb. credit. qui attestatur de magis communi opinione Legistarum, vide tamen quod idem Ias. sibi refert auctoritatem S. Augustini dicentis, quod in diuisionibus bonorum maior frater debet facere diuisionem, & minor eligere, fulcitur auctoritate veteris testamenti, vbi legitur fuisse factam diuisionem inter Abraham, & Loth, & ita quod Canonistæ, ita omnes firmant, vt per Ias. ibidem, idem etiam tenet Bald. in l. Iuus quoque de hered. instit. vt per eundem Ias. in d. l. 4. eod. tit. Intelligo tamen, quod ille non dicitur maior respectu temporis, sed maior administratione, qui a diu administrauit bona, vt ibi per Ias. sub d. nu. 39. in fin.

Si autem post factam diuisionem, duo fratres voluerint remanere in communione, sic illius contractus fiet.

Forma instrumenti communionis, seu Societatis bonorum.

DA ex vna, & B. eius germanus ex altera parte, asserentes inter ipsos deuentum fuisse ad diuisionem rerum, bonorum, & iurium eorum paternæ hereditatis, prout patet in instrumento diuisionis illorum rogato, & stipulato manu N. Notarij publici. volentes bonam, & sinceram fraternitatem, & concordiam inter se perpetuò conseruare, & simul more bonorum fratrum viuere, & eorum bona iterum, & denuò iure, & communicare sponte &c. omnibus melioribus, &c. dictas partes

tes

tes,& diuisiones alias inter eos (vt supra) factas, de quibus in præscripto instrumento continetur, cassauerunt,annullauerunt & irritauerunt, ac cassant, irritant,& annullant, & nullius valoris,roboris,& effectus esse voluerunt,& volunt, ac si nunquã inter cos factæ fuissent, & alterius interim,& dennò communicauerunt,& communicant, ac immiscuerunt,& immiscent inter eos communia,& indiuisa esse voluerunt,& volunt omnia,& singula eorum,et vtriusque eorum bona mobilia, & immobilia,iuraq.actiones,& nomina debitorum quæcunque,quæ tempore dictæ diuisionis habebant, & habent de præsenti, & in futurum habebunt, & acquirent,ita quòd de cætero, & in futurum per eos,vel alterum ex eis simul, coniunctum, & pro indiuiso qualitercunque, & quocunque iure, & titulo (durante præsenti communione,) & omnia lucra, & damna, quę sequerentur, sint, & esse debeant, & intelligantur communia, & indiuisa inter eos, prout erant ante factam dictam diuisionem; & vni ipsorum pro dimidia spectent,& pertineant etiã si per alterum ex eis suo nomine proprio acquirerentur. Promittentes sibi inuicem (durante præsenti communione) insimul, & vnite permanere, more bonorum fratrum, & personas eorum proponere, & exercere,pro viribus d. augmentum,& vtilitatem ipsorum &ad commune lucrum,&damnum,& quicquid ad manus eorum,vel alterius eorum peruenerint in ipsa communione conferre, & communicare,& in eadem communione aliquem dolum,seu fraudem non committere, nec facere,nec facienti consentire,sed totis viribus obuiare. Et si quandocunque contingat ad diuisionem peruenire,quicquid fuerit in dicta communione æqualiter diuidere in duas partes,prout ita diuidi,& obseruari voluerunt: & volunt etiam inter eorum hæredes,& successores omni exceptione, & contradictione cessantibus,quia sic actum, &c. quam quidem communionem, & omnia alia præmissa promiserunt semper,& omni tempore habere rata,etc. & non contrafacere, alias vltra præmissorum obseruationem,ad omnia damna,&c. pro quibus,&c.

De donationibus inter viuos. Cap. X.

1 *Formam instrumenti donationis inter viuos inferius habes in 2 lib.*
2 *Pactum de non reuocando donationem ex quauis causa non facit, quin causa ingratitudinis possit reuocari.*
3 *Secus si expresiè dictum sit ex causa ingratitudinis.*
4 *Donatio omnium bonorum non valet.*
5 *Secus si donator reseruat sibi facultatem testandi.*
6 *Quanta debeat esse bonorum donatio, quota sibi donatori reseruanda.*
7 *Donatio omnium bonorum non confirmatur iuramento.*
8 *Donatio omnium bonorum reuocatur per superuenientiam filiorum.*
9 *Secus, si cum iuramento fuerit expresiè renunciatum dispositioni l. si vnquam.*
10 *Donatio, quæ est vltra summam 500. aureorum, non valet, nisi insinuetur, & 12.*
11 *Secus si insinuationi cum iuramento illi renuncietur.*
13 *In actu insinuationis partis citatio non requiritur.*
14 *Insinuatio potest fieri, etiam die feriato ad honorem Dei.*
15 *Præsentia donantis, & donatarij requiritur in insinuatione donationis.*
16 *Donatio quæ fit coram Iudice non exigit insinuationem*
17 *Iudicis decreto, præsumuntur omnia solemniter acta.*

1 IN hoc donationis titulo erit aduertendum, quod si donatio fiat vniuersorum bonorum donantis,tunc potest veri descriptio rerum, & bonorum donatorum,cum clausula,saluo tamen semper,& reseruato ipsi donanti vsufructu aliquorum bonorũ specificandorum toto tempore vitæ suæ tantum, & facultate testandi vsque ad certam summam in articulo mortis, absque aliqua contradictione, & impedimento sibi inferendis per dictum donatarium, & suos prædictos,ita ex pacto inter eos conuento, & mutua stipulatione hinc inde interueniente vallato.Pro quibus,&c.

2 Ad hæc nota,quod si actum est in donatione, quod simpliciter propter aliquam causam reuocari non possit, nihilominus

ex causa ingratitudinis bene reuocaretur,
vt C.de bonis lib.l.fin.Afflict. decis. 365.
3 subnum.48. sed quando expresse interue-
niente iuramento de ingratitudine actum
fuit, videtur, quod ea interueniente no po
terit reuocari arg.ff. si quis caut. l. sed &
si quis §.quaesitum, secus tamen secundum
quosdam ne per tale pactum Donatarius
inuitetur ad delinquendum ff.de pact l. si
vnus § illud & §.pacta Specul in §.in hac
causa vers.Quid si actum sub nu.5 .3. par.
lib.4.de donat.

4 Amplius nota quod licet regulariter do
natio omnium bonorum non valeat, ne
quis eo modo amitteret facultatem testan
di, vt per Clarum q.19. §.donatio in prin.
tamen si donator, in huiusmodi donatio-
ne reseruauerit sibi aliquid pro facultate
testandi, donatio ipsa valebit, vt per eun-
dem Clarum ibi vers. Secundo principali-
5 ter, quia tunc non tollitur in totum dicta
facultas testadi, sed solummodo ea restrin
gitur. Intellige tamen, vt illud quod reser-
6 uatur, non sit quid minimum, sed saltem
excedat vigesimam partem illius patrimo
nij, quod donatur, quae conclusio, quod sci
7 licet donatio omnium bonorum etiam tan
tum presentium, nihil valeat, etiam si fue-
rit iurata, nam cum huiusmodi donatio au
ferat homini liberam facultatem testandi
censetur contra bonos mores, & ideo non
confirmatur iuramento, c.non est obliga-
torium de regul.iur.in 6.Abb.cons. 37. 2.
vol.Bart.in l.si quis in princ.test.col.fin.ff.
de leg. 3. vt per eundem Clar.d. §. dona-
tio in q. 20.in princ. cum concordantibus
qui attestatur de communi. De donatione
autem omnium bonorum praesentium, et
futurorum inferius suo aptiori loco dixe-
rimus, sed circa praemissa no videtur omit
8 tendum. Quod licet talis donatio omnium
bonorum propter superuenientiam libe-
rorum, reuocetur ex dispositione l. si vn-
quam C.de reuocan.donat.tamen si pater
in donatione ipsa renunciauerit dicto be-
9 neficio l. si vnquam, tunc donatio ipsa non
reuocatur, quia tunc pater censetur de li-
beris cogitasse. ita dicit Clarus in vers. 3.
infertur d.§. donatio q.22. Ideo non ab re
censui apposuisse in prescripta formula
clausulam illam renunciatoriam cum iu-
ramento d.l.si vnquam, sed cum iste articu
lus satis sit dubius, nec eum vnquam in fa
cto habuerim, nihil circa hoc auderem ter
minare affirmare, de his hactenus. Ad ali-
10 qua alia de insinuatione donationis deue-
nimus. Nam clara est iuris communis con
clusio, quod si donatio est vltra quingen-
tos aureos sine insinuatione non valet, l.
pen. §.fin. C.de donat. nunquid illi renun
ciari possit, in quo videtur dicedum, quod
cum talis insinuatio introducta videatur
in publicam vtilitatem, consequenter illi
renunciari nequeat, vt in l.pactum C.de
11 Collationibus tamen illius dispositio ces-
sat, si iuramentum interuenit, vt post alios
per Guid.Pap.q.350.per totum Clar.in §.
donatio q 18.vers. Quaero in fin. vbi dici-
tur, quod hodie vtraque scola tam legista-
rum, quam Canonistarum in hoc concor-
dant, qui attestantur de communi, quod in
tellige, si fuit illi expresse renunciatum
cum iuramento, vt posui in praescripta do
12 nationis formula, vt per eundem Clarum
eadem quaest.vers. Retenta licet, Corn. in
cons.186.vol.2.sub nu.11. cum concorda.
dicat, quod sufficit tantum interuentus iu-
ramenti, vbi refert plura requisita ad vali-
ditatem iuramenti. Primò videlicet, quod
persona sit habilis, seu habilitata per iura-
mentum, secundò, quòd generalis forma
seruata sit, tertiò, quod non sit facta super
re prohibita, Bald.in l.illud C.de sac.sanc.
Eccles.qui hanc partem firmat in quodam
suo cons.quod incipit. Certum est, quòd
filia vbi, concludit, quòd iuramentum non
firmet contractum, & non astat, iurantem
quia sufficit, quòd lex improbet actum.
His non obstantibus concludit iuramen-
tum supplere defectum insinuationis, quia
potest seruari sine dispendio salutis aeter-
nę, vt ibi. Secus tamen dicendum erit in
donatione causa mortis, quae licet olim ad
instar donationis inter viuos erat genera-
liter insinuanda, vt in l.donatio C.de do-
nat. tamen si quinque testibus fuerit valla-
ta, non requiritur insinuatio, vt hodie ex-
pressum est in l.fin.C.de donat.causa mor.
& in l.si quis pro redept. eod.tit. Gabriel.
concl.1.lib.3.de donat.sub nu.66. vbi atte-
statur de coi, & magis coi, & ibi plures li-
mitationes, & inter alias, quod id no pro-
cedit, qn. statut. disponit, quod si infra ali-
quod tepus debeat fieri registratio in actis
quia post illud tempus iuramentum no sup
plet defectu insinuationis, vt ibi sub nu.17.
Am-

13 Amplius nota, quod si statutum requirit, quod intra sex menses, donatio insinuetur, non requirit citatio partis, quamuis adinuenta sit ad tollendas fraudes, vt per Ias. in l. 1. n. 12. quando l b. princ. dat sub n. 12. Gāb. in tract. de clausulis in §. viden. sub n. 90. vers. Secundum autem in tantum
14 quod talis insinuatio potest fieri die feriata in honorem Dei, quia actus est voluntariae iurisdictionis, & in eo nulla, vel parua causæ cognitio requiritur, vt ibi sub nu. 89. vers. 3. adde Host. in summa de ferijs §. quid in eis, vers. Licet quæ pertinēt. Hinc est, quod non requiritur aliqua alicuius citatio, sed tantum præsentia donantis, & donatarij, vt per d. Gamb. in d. tract. de clau
15 sulis d. §. videndum vers. Sed Bart. sub nu. 175. fol. mihi 607.

Nec inutiliter videtur referendum, quod si talis donatio subscribatur, & publicetur coram Iudice, non requiritur alia scriptura, vt per Ias. in l. omnium sub num. 4. C. de testam. Gamb. in d. tract. de clausulis d. §. videndum vers. Sed queritur sub n. 53. neque exigit insinuationem si ea in iudicio
16 fiat, secus coram alio Iudice, cui debet coram eo produci, vt per Bart. in l. si tibi pecuniam ver. vero vtrum sub nu. 2. in fin. si cert. pet. quod intellige, cum interpositione decreti Iudicis, quia vbi est interposi-
17 tum decretum Iudicis, præsumuntur omnia solemniter acta; vt in glos. ord. l. 1. C. de fid. instr. ea enim, quæ superius dicta sunt circa relatam donationem inter viuos, et reliqua inferius dicenda quo ad donationem, causa mortis intellige locum habere, quando non adsunt statuta in contrarium; quia tunc minime, immutanda sunt, quæ legem certam habuerunt, vt dixi, & probaui in extensione clausularum venditionis bonorum immobilium post n. 21.

De donationibus causa mortis.
Cap. XI.

1 *Forma donationis causa mortis.*
2 *Testis adhibentur in donatione causa mortis, & insinuatione non indiget.*
3 *Pactum de non reuocando donationem causa mortis non scribitur, & quare.*
4 *Donatio bonorum præsentium, & futurorum quando valeat.*
5 *Donatio remuneratoria non est proprie donatio.*
6 *Donans tenetur de euictione, in donatione remuneratoria.*
7 *Donatio reciproca, non indiget insinuat.*
8 *Notarius tenetur scire iura, & quare.*

PVpillus Meuius corporali ægritudine languens, & mortis proximè periculū metuens, vel sic in terræ sanctę subsidium mare de proximo transiturus, vel ad bellū iturus, timens naufragij periculum, vel timens bellorum discrimina diuini numinis intuitu, & pro suorum remedio peccatorum mortis causa, vel dicti periculi causa sponte, donauit R. D. N. Priori conuentus S. Marci, nomine ipsius Conuentus recipienti, vel B. eius compatri tale prædium vel omnia bona sua, &c. Dans, & tradens eidem R. D. Priori, vel d cto B. prædium, & omnia alia eius bona. Constituens se ex nunc dicta bona ipsius donatarij nomine possidere, vel quasi, & volens, vt ex nunc rei, vel bonorum prædictorum dominium in eundem donatarium sit translatum, & ipsa bona de cætero eius fiant, nisi vel donatarium præmori, vel ipsum donantem ab hac ægritudine liberari, vel donationis pænitere contingat; vt videlicet quodcunque horum contingat, donatio euanescat. Super quibus, &c.

Vnum autem diligenter attende, quod sub quacunque specie, & quocunque modo fiat donatio, debet expresse inseri in ea, quod fiat causa mortis, vel alterius imminentis periculi, cuius causa fit. Nā alias esse potius donatio, simplex, & inter viuos, quantumcunq. fiat in articulo mortis vt per Rolan. par. 3. florum, in tract. in tit. donationis causa mortis sub num. 9. vbi habetur, quod huiusmodi donationi quinque adhibentur testes, ac etiam cuiuscunque fuerit quantitatis, insinuatione non
2 indiget, vt ibi sub num. 11. in fin. Aduertendum est amplius, quod in simili donatione causa mortis, non apponatur pacti de non reuocando, quia esset contra sub-
3 stantiam donatione causa mortis, Intantum quod transformaretur in donationem inter viuos. Textus est expressus in l. vbi Donator ff. de donat. causa mortis, quia tale pactum non potest adaptari donationi causa mortis, vt post alios per Iac. in l. qui Romæ, in vers. Nam si quis donat. nu. primo in princip. ff. de verbor. obligat. Attende amplius quod licet donatio bo-

norum præsentium, & futurorum non va
4 leat, tamen si collata sit post mortem donantis valet, vt per Clarum in §.donatio q. 19 vers.sed quid si quis?

Verum, quia in his, & alijs donationibus multi multa scripserunt: meum non est hic vlterius elaborare, nisi quo ad ea, quæ tabelliones pro illarum clausularum intellectu necessario scire debent. Nec omitto, quod si donatario remuneratorio fit, vltra clausulas concernentes euictionem rei, seu rerum donatarum, quia donaria remunera
5 toria non est proprie donatio, vt in l.Iulianus §.qui fundum ff.de verb.oblig.Clar.in §.donat q 3.in vers Quarto, qui attestatur de mag s communi, in tantum quod donās tenetur de euictione, Bart.in l.Iulianus §.1.
6 ff.de verb.oblig at Ias.in l.petens in 7.col. vers.3.notab.C.de pac.& per eundem Ias. in l.si stipulatus fuerim §. cum stipulatus fuerim vers.4 nota limit. ff.de verb. oblig. Idem puto esse dicendum de donatione
7 mutua, quæ etiam, quod sit inter viuos, & consequenter irreuocabilis, quæ insinuatione non indiget, vt per Ias. in l.si pater puellę C. de inoffic.testam.sub n.2 & 6.

De donationibus autem inter virum, & vxorem, & illarum validitate, & an confirmentur morte, vel iuramento (licet infinuentur) pro illarum intelligentia, recurre
8 inter alios ad Clar.in d.§ donatio, vbi etiā diffuse habebis, nec id te fugiat, cū tabellio debeat scire iura, nec illicitos cōtractus celebrando puniatur, in l.iubemus C. de sacrosf.ecclesf.§.si his tabellionibus.

De donationibus causa mortis facienda per filiusfam. Cap. XII.

1 *Filius etiam cum consensu patris, testari non potest.*
2 *Forma donationis causa mortis, facta per filium de consensu patris.*
3 *Filiusfamilias potest donare causa mortis de consensu patris, secus legare, & testari etiam cum consensu patris.*
4 *Donatio causa mortis facta per filium patri non valet, & quare.*
5 *Requisita in donatione causa mortis, facta per filium famil.*
6 *Filiusfamil. an possit reuocare donationem, sine patris consensu.*

1 Illud quoque non est prætereundum, ad relatam materiam donationis, quo cum filiusfamilias sub patria potestate constitutus, etiam cum consensu patris testari non possit, vt in authent. ex causa de testament. ideo donationis formam sub cōpendio subijciamus, cuius forma talis est videlicet A. filius B. eiusdem patris suppo
2 situs potestati. Quia (lege prohibente) etiam patris iussu testari non potest, hanc donationem causa mortis eodem patre suo ibidem præsente, volente, & consentiente, sanus per gratiam Iesu Christi mente, licet æger corpore, fecit, & disposuit, in hunc modum. In primis quidem donationis causa mortis, reliquit pro anima sua tantum expendendum hoc modo, &c. Et hoc exequi voluit per N. quem suum reliquit Commissarium. Item legauit, &c. in fine autem dices, & hæc omnia, & singula donatione causa mortis disposuit, & donationem ipsam valere voluit, & tenere, si ipsum ex hac ægritudine mori contigerit, alioquin nequaquam, me autem Notario pręsente, & stipulante vice, & nomine, etc. Quod autem filiusfamil. patre permittente
3 possit donare causa mortis, (licet testari non possit) habetur ff.donation.l.tam his. non tamen sine patris permissu, vt ff. de donat. filiusfamil. §. patri autem legare non potest etiam eo pertinēte ff. de lég.1. nec testari, vt in d.l.tam his, & vt superius probaui. Hoc tamen attende, quod talis dona
4 tio facta per filium patri (ipso auctorizante) non valet, quia nemo in facto proprio
5 potest sibi auctorizare l.1.§.pupillus, & l.si seruus cōis ff.de auct.tut. Circa quæ sciendum est, quod ad hoc, vt donatio causa mortis facta per filiumfamil. alteri, quam patri valeat, requiritur primò, quod patre permittente faciat. secundò quod pater eidem nominatim & expresse concedat licētiam, quod donet causa mortis: tertiò, quod permissio, seu consensus patris præcedat: quartò quod is, cui donatur sit præsens, aut Notarius pro eo stipuletur (licet secus in homine sui iuris,) 1
quia tunc sufficit, quod interueniat Nūcius 2
siue epistola, seu vallata sit traditione, vt tradit. d. Azor. in summa C.de don.ver.cui possit donari, Bald.et Cyn.in l.illud C.de sacrosanctę ecclesiæ, sed an dicta donatio facta cum consensu patris possit reuocari per filiū absque eius cōsensu, vide ad hoc Guid.

Guid. Pap. in quæst. 223. vbi citantur plures opiniones Doctor. quorum aliqui tenent partem affirmatiuam, & aliqui partẽ negatiuam, & ad eum, & dictum Clarum, vbi supra pro huius articuli intellectu recurrere poteris.

De venditione Equi. Cap. XIII.

1 *Forma instrumenti venditionis equi.*
2 *Vitia omnia sunt nominatim exprimenda, alias competit actio redhibitoria, quae praetoria est.*

AD euidentiam supradictarum formarum venditionis bonorum immobilium, permutationis, & donationis, aliqua tacta sũt, hic non repetimus, antequam ad alia grauiora deueniamus, de formis venditionis aliquorum bonorum mobilium, et per se mouentium tang mus.

A. sponte, &c. dedit, vendidit B. ididem
1 præsenti, & ementi vnum equum baium balzanum in fronte, & n crure anteriori sinistro, & in posteriori dextero ipsum sibi ibidem per frenum tradens nominatim cũ
2 his vitijs, & magagnis specificatis, & dictis ab eo ipsi B. ibidẽ præsenti, videlicet, cum vno superosso in tali crure, item, quod in plenilunio amittit visum. itemq; est retrogradus, item, quod mordet, nec se ferrari permittit, & generaliter pro tali, qualis est cum vitijs, & magagnis latentibus, & apparentibus, & quæ habet intrinsecus, siue extra, asserens, & protestans prædicta vitia specificata in ipso equo esse ipsorum vitiorum, vel morborum, siue quorumcunque aliorum latentium, vel apparentium rõne, vel occasione, ipsi B. in aliquo de cætero nolle teneri. Et hunc pro prætio 25. scutorum, q; pretium dictus A. confessus fuit habuisse, et recepisse. Excepcioni, etc. renunciauit, etc. quietauit, etc. promittens ipsi B. pro se, et suis hæredibus, et successoribus stipulanti, et recipienti dictũ equum sibi ab omni homine etc. legitime defendere, auctorizare, et expedire sub poena dupli d. pretij, stipulationis præmissorum, et refectionis damnorum, et expẽsarum litis, etc. Qui B. dictum equum recepit ibidem cum dicti specificatis vitijs, et magagnis in dicto equo se bene cognoscere, et ea sibi expressa, et extensa esse dixit, et generaliter pro tali, qualis est, vt supra, protestãs ergo nolle ipsum A. venditorem teneri, occasione dictorum vitiorum, vel morborum ipsius equi expressorum, aut quorumcunque aliorum appa[r]ẽtium, et latentium, vt supra dictum est. Pro quibus, etc. Nota, quod nisi supradicta vitia exprimerentur, competeret emptori actio redhibitoria, quę prætoria est, et competit emptori fraudato, vt per Specul. in §. 1. de resc. vend. lib. 4. par. 3. in princ. Alex. in l. si stipulator sub n. 23. ff. de verb. oblig.

Forma venditionis herbarum.

A. Sponte, etc. dedit, et vendidit B. totam herbam, seu futurum fænũ quantũcunque, et qualitercunque fuerit, et quid erit, et percipi, et haberi poterit, anno præsenti de prato sito in tali loco, iuxta, etc. percipiendum, et colligendum, et habendũ auctoritate sua, omnibus ipsius B. sũptibus et expensis, ad omnem suã ex nunc custodiam, et omne periculum, atq. casum rapinæ, incendij, inundationis aquarum, et cuiuscũque alterius fortuiti, euentus pro pretio scutorũ 25. quæ idem A. confessus fuit habuisse, et recepisse ab eodem B. de quibus se bene contentum vocauit. Exceptioni, etc. renũciauit, quietauit, etc. Promittẽs ipsi B. pro se, suisq. hæredibus, et successoribus stipulãti dictum fænum sibi ab omnĩ persona, et vniuersitate legitime defendere, et alias, vt in præscripta forma, quam pro huius extensione ressume.

Forma venditionis lanæ.

A. Sponte, etc. dedit, et vendidit B. omnia vellera futura, siue futuram lanã quantacumque, et qualiscunque fuerit, et quam tondi, percipi, et haberi continge rit in anno præsẽti ex mille ouibus suis, quas habet in territorio Cornetano, in loco dicto, etc. et ipsam lanam infra mensem, dictis ouibus tonsis eidem B. dare et consignare in feriis Toscanellæ ibi conductam omnibus expensis ipsius B. pro pretio, et ad rationem pretij scutorum vigintiquinque pro quolibet milliario, quod pretium idem B. soluere, et exbursare promisit sta

 tim.

tim facta ponderatione, & consignatione dictarum lanarum libere,&c.alias,&c. de quibus,& pro quibus,&c.

Forma venditionis fructuum, ad plures annos.

A. Sponte, &c. vendidit B. vsufructum,ac omnes redditus,& obuentus talis vineç sitæ, &c.hinc ad quinque annos proximos,dans,& concedens eidem vsque tunc dictam vineam, & arbores, & omnia, quæ in ea sunt,& quæ infra prędictos continentur confines habenda, vtenda, & fruenda libere per se, vel alium seu alios,quem seu quos voluerint,pro pretio & nomine pretij scutorum centum monetæ, quæ idem A confessus fuit habuisse, & recepisse ab eodem B. de quibus se bene contentum vocauit. Exceptioni,&c.renunciauit, quietauit, &c. Promittens idem A. eidem B. vineam ipsam, & omnia,quæ in ea sunt,libere,vtẽda,& fruenda (vt dictum est) ei,& suis hæredibus ab omni persona & vniuersitate legitime defendere, hinc ad terminum supradictum, & dictos vsusfructus,quos in dictis quinque annis percipiet,tam intra terminum,quam postea perpetuo legitime defendere,auctoritate, & expedire, alias ad omnia damna, &c. Et contra quoque idem B.promisit ipsi A.pro se,suisque hæredibus,&c. stipulanti prędictam vineam,&omnia,quæ in ea sunt,sine fraude vti,& frui, & ipsa fossata, & sepes eius manutenere, & conseruare,& eam quolibet anno,debitis temporibus bene amputare, & releuare, & ligonizare,binare,& remundare,& in omnibus bene,& sine fraude colere,arbores siccas incidere, & virides non incidere sine domini mandato, & finito termino ipso prędictam vineam ita in bono statu, (vt nunc est) ipsi A. liberè relaxare,& consignare sub pæna omnium damnorum,&c.pro quibus omnibus,&c.

Forma locationis Barcæ.

IN mei, &c. Constituti Nob. vir D.Viperescus de Viperéschis de Corneto ex vna, & Antonius,&c. Patronus, vnius barchę portaturæ salmarum centum, & vltra,ex altera partibus sponte, &c.deuenerunt,ad infrascriptam conuentionem videlicet dictus Antonius promisit,& conuenit,dicto D.Viperesco ibidem præsenti &c. portare cum eius barca, in qua nauigant septem marinarij cum eo salmas centum frumenti, mensuræ Cornetanæ in Vrbem Romam, quam frumenti quantitatem onerabit in portu Corneti,pro pretio nauli Iuliorum quinque pro singulo rubio,seu salma. Et vice versa idem Dominus Viperescus promisit eidem Antonio patrono dictæ barchæ, ibidem præsenti dare dictũ granum expeditum ad dictum portum, pro die vndecima præsentis mensis,& soluere eidem Antonio supradictum naulum cum applicuerit,cum dicta barcha frumento prædicto onerata ad magnam ripam Vrbis. Promittens idem Antonium in dicto portu frumẽti se fideliter,& prout ad probum spectat virum agere, neque carigamentum aliquorum aliorum bonorum in dicta barca recipere, nec in dicto portu, seu naulizamento per se, nec suos cõmittere aliquam fraudem, dolum, & vt vulgo dicitur, barattaria,sub poena omnium damnorum, &c. Et pro eo quod in, & super præmissis,ac obseruatione omnium & singulorum,sit eidem D.Viperesco magis cautum, & securum, ibidem praesens N. qui sciens,&c. Sponte, &c. pro dicto Antonio, & eius præcibus præmissis omnibus ad fauorem dicti D. Vipereschi accessit, & promisit, vti principalis, principaliter,& insolidum,quem N.ibidem præsentem idem Antonius promisit releuare indemnem,ita quod,&c.alias,&c.pro quibus,&c.

Formam venditionis musti.

A. Sponte, &c. vendidit, &c.B. salmas viginti de vino musto, recolligendo per eum in vindemijs proxime futuris ex eius vinea,seu possessione posita, &c. pro pretio Iuliorum decem pro singula salma quod pretium, quod est summæ scutorum tot, &c.idem A.in mei Notarij, & testium infrascriptorum præsentia habuit, & recepit ab eodem B.ibidem præsente, & soluente manualiter, & in contanti in prompta, & numerata pecunia in tot paulis, & testonibus papalibus,de quibus, &c.quietauit, &c. Quod vinum mustum idem A.

pro-

promisit eidem B. tradere, & consignare ad vascam eius vineæ in vindemijs proximis futuris libere, &c. Si quod autem vinum venditum eo tempore valebit plus dicto pretio, id totum plus idem venditor eidem B. emptori præsenti, & acceptanti donauit, donationis titulo perpetuò irreuocabiliter, ob grata seruitia multipliciter ab emptore recepta, & si minus dicto recepto pretio, idem emptor eidem venditori præsenti, &c. remisit, & donauit donatione pura, &c. Quæ omnia, &c. Pro quibus, &c.

De contractu rei emphiteoticæ. Cap. XIX.

1 *Forma contractus rei emphiteoticæ habetur inferius in secundo libro.*

2 *Emphiteotica concessio genus est alienationis.*

3 *Clausula, reseruato beneplacito Sanctissimi, facit conditionem in tantum quod illa nō purificata, dominium non transfertur.*

4 *Maior pars canonicarum debet interesse in contractu capitulari.*

5 *In alienationis contractu tractus præcedere debet.*

6 *Traditum non videtur traditum in alienatione ad tempus duratura.*

7 *An prius acquirens, censeatur comprehensus in concessione, vsque in tertiam personam.*

8 *Clausula in contractu emphiteotico pro se, suisque hæredibus, quomodo extendatur.*

9 *Extensio clausulę ad habendum, &c.*

10 *Clausula rato tamen manente pacto, quid operetur.*

11 *Clausula, saluo iure directi dominij, quid importet.*

12 *Quis nam teneatur ad solutionem laudemij.*

13 *Prouisio hominis facit cessare prouisionem legis.*

1 AD hæc nota, quòd cum emphyteusis sit genus alienationis, vt extra de reb. eccl. non alien. & propterea olim Episcopi consensus requirebatur, vt per Spec. in §. 2. sub nu. 3. vers. & nota de locato; tamē modernis temporibus. propter Pōtificias Cōstitutiones prohibita est d. alienatio, vt etiam fuit decisū in cōs. Neap. vt testatur Afflic. in decis. 77. sub n. 5. text. in cap. hoc consultissime de reb. eccl. non alien. lib. 9. non ab re igitur apponitur in principio conditio illa scilicet, reseruato beneplacito Sanctiss. D. N. Papæ, & non alias, aliter
2 nec alio modo, quo non interueniente, nō est nata actio, nec obligatio, & multo minus dominij translatio, vt per Curt. Iun. in cons. 74. sub nu. 17. par. 1. Item nota, quod vbi supra dicitur de consensu maioris partis Canonicorum, necessario debet esse
3 maior pars, vt in cap. ea noscitur, extra de donat. §. pastoralis in fin. Amplius nota, quod ibi dicitur de tractatu præcedente, quia in his semper tractatus præcedere, immo nō semel, sed pluries, vt per Specul. in § 2. par. 1. lib. 4. sub nu. 4. de locato, & in cap. tua de
4 reb. eccl. alien. vel non; & ibi not. vbi tractus sit de substantia contractus. Aduertendum est, & quod ibi non dicatur, tradidit, & concessit sed tñ dedit, & concessit quia in re non perpetuo concessa traditum non videtur traditū, vt per eundem Spec. lib. 4 3. par. sub nu. 156. de emphyteusi. Ad hoc probabiliter deputari potest, an si ista
5 concessio in emphyteusim fuerit facta per hæc verba, scilicet in tertiam generationē, persona illius, cui est facta concessio, censeatur inclusa in prima generatione, vel potius prima generatio incipiat in p̄sonā descendentium, Specul. in tit. de locato tenet, quod persona illius, cui facta est concessio comprehendatur in prima generatione; contrariam vero partem tenuit Bald. in ad
6 dit. ad Specul. in tit. de locato col. 4. vers. Item, & in tertiam generationem, & in auth. si quas ruinas col. 1. vers. iux. hoc q̃ro C. de sacros. eccles. vide ad hoc Alex. in l. quod dicitur vers. sed ipsemet sub n. 23. ff. de verb. oblig. vbi respōdendo dicit, quod attendi debet consuetudo Ecclesiæ concedentis, & secundum illam debet fieri interpretatio, arg. l. minime, & l. si de interpret. supra de leg. sed vbi non apparet de consuetudine; quod pronepos includitur, quādo conceditur in tertiam generationem, vt ibi, & propterea ad tollendum dictam dubietatem, bene erit dicere in tali concessione, scilicet in ipsius tertiam generationem, sic. n. proculdiuisio persona illius cui facta est cōcessio non comprehenditur in prima generatione, secus si dictum esset vsque in tertiam ipsius personam, vt per

Gabriel. in lib.3.conclus.1.sub num.1.2.& 3. de feudis, vide tamen in hoc Clarum in §.emphyteosis lib.4.quest.34.per totum ad quem pro præmissorum maiori intelligentia,recurre. Et quod pronepotes comprehendantur in prima inuestitura, extat dicisio Rotæ, cuius copiam inferius registrari curaui. Item a iuertendum est, quod loquendo simpliciter de simili concessio-
7 ne, non extenditur per Notarium clausula pro se, & successoribus quibuscumque: sed tantum dicitur pro se, & suis hæredibus, & successoribus, scilicet de hæredibus, vel descendentibus in infinitum, & qui succedunt de iure ciuili, vel qui succedunt vniuersaliter de iure prætorio,vt not. Imol.in l.quod dicitur col.fin.ff.de verbor. obligat.Bald. in l.in personam in fin. C. de fideiuss. Alex.cons.118 vol.2.secus in alienatione perpetua, & tunc in casu,quo Ecclesia possit legitimè alienare;talis clausula extenditur pro se, & suis heredibus, & successoribus quibuscumque.quia tunc ad hæredes transit extraneos, Alexand.in 2. volum.cons.9.& in 1.volum,cons.91. in 12.col.& alijs cons 38.eodem 2. vol. in 3.
8 col.Afflict.decis.100.sub num. 2. Vbi enim emphyteosis potest in casu præmisso transire ad extraneos, tunc per illa verba suis hæredibus,comprehenderentur etiam omnes extranei, alias autem solum comprehenderentur illi descendentes, ad quos transire potest, bene facit ad hoc tex. in
9 l.sciendum ff.de verbor.signif.Alexan. in l. quod dicitur sub num.26.prope fin.ff.de verbor.obligat.clausulam illam ad habendum in præscripta forma appositam non nisi hoc modo extendas,scilicet ad habendum, vtendum, fruendum, & gaudendum & de dicta domo disponēdum,prout similes emphyteotæ de rebus similibus facere, & disponere solent,nec dicatur(prout dicitur)in venditione bonorum, quorum dominium transit in accipiētem,perpetuo, & sine præfinitione temporis,vt puta in re ruinosa,quæ potest in perpetuum dari in emphyt. vt in auth.de alien. & emphyt. si verò quædam,secus si non est ruinosa,quæ non potest dari, nisi ad vitam suscipientis, & duorum eius successorum, vt per Spec. in §. 1. de emphyt.sub num.9.lib.4.3.part. quia tunc ex simili concessione emphyteotica nō transfertur nisi naturalis possessio, quā habet similis emphyteota vsufructuarius,vel vassallus, vt per specul.in §. 1.lib. 4.sub nu. 20 de empt.& vendit. clausula illa ferè in fine supradicti contractus,conscripta: rato scilicet nihilominus manente pacto, operatur merè exclusionem,vt per
10 Afflict decis.174.sub.nu.3.& etiam quod contractus ratus remaneat semper, tam respectu pœnæ, quàm illius obseruantiæ, secundum Specul. in §. 1. lib.4. 3. part.sub num.99.de emphyteosi.An autem emphyteota possit rem sibi, vt supra concessam ad breue, siue longum tempus, alteri locare permutare,hypothecare, alienare, iura sua in alterum transferre; habes hæc omnia per Clarum in quæst.17.& sequent.vbi diffusè explicantur, ad quem pro illorum
11 intellectu recurre;hoc tamē addito,quod emphyteota semper debet vendere iure directi dominij,semper saluo, vt in l.1. C. de feudis,quæ tamen clausula,saluo iure dominij in reformatione feudi,vel emphyteosis operatur, quod si antea feudatarius vel emphyteota cediderit à iure suo ex aliqua causa, non prosit sibi talis noua reformatio,vt per Io.de Pra. singulariter in cap. hæc conditio §.si sic ff.de cond.& demonstrat.sed de his hactenus, cum aliud quo-
12 adq.dicere mei officij non sit(saluo quod antequam ad alias transeam quæstiones)ad hanc tantum tanquam quotidianam, & de quā quotidie Notarij interrogantur,deueniam scilicet, quod quando emphyteota alienatius suum in alium, quam comprehēsum in prima inuestitura, tunc nouus acceptor tenetur soluere laudemium directo Dominio, vt per Iason in l.3.C.de iure emphyteotico vers.primo quæro sub num.41 Hoc tamen intellige,nisi aliter, aut tacitè, vel expressè inter Partes pactum fuerit, quia tunc prouisio hominis facit cessare
13 prouisionem legis,vt per eundem Ias.in auth.ingressi C.de sacros. eccles.in hac re emphyteotica multo plura scribere potuissem, quæ ad dispositionem vtriusque iuris pertinēt,verum quia tantùm ea prosequor, quæ tendunt ad intellectum clausarum similium contractuum emphyteoticorum, alias verò materias reijcio, vt ad eundem Ias. eod. tit.& alios,qui hoc particulariter scripserunt.Copia dictæ decisionis,de qua supra fit mentio.

Assisiensis emphyteusis, veneris 13. Nouembris 1598. R. P. D. Gypsio.

CAnonici Ecclesiæ S. Saluatoris in Lauro de Vrbe anno 1590. concesserunt in emphyteusim bona, de quibus agitur, cuidã Leonello in tertiam generationem finitam, in linea masculina duntaxat. Dubitaui, an prima generatio incipere deberet à Leonello primo acquirente, vel potius à persona descendentis ad effectum, vt pronepotes ipsius Leonelli censerentur, vel ne comprehensi in dicta inuestitura.

Domini vtraq; parte informante, resoluerunt primam generationem incipere à filijs Leonelli, & consequenter in illa comprehendi pronepotes. Ratio decisionis fuit, quia cum primus acquirens sit causa, & origo generationis, nõ potest in ipsa prima generatione connumerari, vt per multa exempla declarat Bal. cons. 448. lib. 3. & cons. 375. lib. 4. Calder. de locat. cons. 9. colum. 1.

Præsertim, stante illa dictione, finita, Alex. cons. 110. nu. circa fin. lib. 3. & cons. 125. lib. 5. Soccin. cons. 25. nu. 4. lib. 7. Gozad. cons. 25. nu. 17. Ruyn. cons. 166. num. 6. lib. 1. Dec. cons. 62. in princ. Gabr. de iure emphyt. concl. 4. nu. 5. Clar. in §. emphyteusis q. 34. vers. sed certè, vbi dicit hanc esse magis cõem opinionem & sequuta fuit Rota apud bon. mem. Oradinũ, in vna Romana domus, & in alia Farfensis villæ Caprolæ, corã R. P. D. meo Pegna 20. Maij 1592. vt patet ex earum copijs, quæ circumferũtur, & sic apparet non esse in iudicando, tenenda opinionem Speculat. in tit. de emphyt. §. nunc aliqua q. 155. nu 183. Paul. de Castr. cons. 316. num. 1. vol. 2. & aliorum exemplo citatorum.

Ex differentia, quæ fit per informantes inter verbum completam, & finitam, non placuit Dominis, quia est verbalis, cum tendant ad eundem finem, & sit synomima, præter id, quod multi ex Doctoribus allegatis loquuntur, etiam quando adest verbum finita.

Hoc stante, non est opus ingredi illam difficultatem, quam mouet Bart in quodã eius consilio an fuerit in instrumẽto dictũ vsque in tertiam generationem ipsius, vt refert Bald. in auth. si quas minus nu. 3. vers. iuxta hoc quæro, C. de sacros. eccl. latè Bellam. cons. 80. num. 7. & 8. cum alijs citatis, quæ quidem opinio licet sit communis, à nonnullis tamen reprobatur, vt animaduertunt addentes ad d. cons. Alex. 125. Clar. post Castrens. in loco supra citato.

Non obstat decis. Caputaquens. 18. par. 2. quia ibi non aderat verbum finitam, & benè illi respondetur in decis. villæ Caprolæ, quicquid pro parte aduersa dicatur.

De Locatione Boum. Cap. XV.

1 *Forma instrumenti locationis boum.*

2 *Custos recepta mercede tenetur de casu finistro.*

3 *Secus si custos dimisit dictos boues in loco solito, & consueto ibi dimittere.*

Locatio boum ad laborandum.

Id. A. Confessus fuit habuisse, & recepisse ad laborandum ad quartam partem lucri à d. B. duos boues, vnum scilicet album cum cornibus dimissis, & alterum rubeum cum cornibus elatis, pretij & æstimationis scutorum 40. hinc ad annum proximum: promittens solemni stipulatione eidem B. dictos boues fideliter, diligenter custodire, saluare, pascere, & tenere, omnibus suis expensis, ipsoq; non vendere, vel alienare, sine expressa Domini licentia, & mandato, in se dictorum boum semper dominium reseruans: ita quod à quocunque altero possidente ipsos pleno iure valeat vendicare, & pro summa dictæ quartæ partis laborerij dare, & deferre eidem B. Corneti ad domum suam, rubia tot frumenti boni, & recipientis, in festo Beatę Mariæ Augusti, seù in recollectis proximè futuris liberè, & sine aliqua exceptione: in fine vero termini dictos boues, aut prædictam æstimationem, cum quarta parte lucri, siue tantùm minus ipsa æstimatione, quantum fuerit totum damnum ipso Dominio consignare. Veruntamen si dicti boues, aut alter eorum ipsius laboratoris, aut eius famuli culpa, dolo, fraude, vel mala custodia perierit, aut destructus, vel perditus fuerit ad ipsum laboratorẽ spectet singulariter totum damnum, & si diuino iudicio, vel casu fortuito perierit totum dam-

damnum ad Dominum pertineat antedictum. Quod si contigerit ipsos boues per octo dies, vltra terminum supradictum, retinere, quin eos, vel dictam æstimationē consignet, vt dictum est, ex tunc vsque ad vnum annum, & sic de singulis annis ipsos à dicto Domino retinere, eisdem pactis, et conditionibus teneatur, si de ipsius domini processerit, voluntate, quia sic actum extitit inter ipsos. Quę omnia, & singula supradicta promisit idem A, ipsi B. pro se, suisq; hæredibus stipulatione solemni, firma, & rata habere, & tenere non contrafacere, vel venire per se, vel alium aliqua ratione, vel causa, de iure, vel de facto, sub pœna dupli æstimationis pretij anted. stipulatione in singulis capitulis huius contractus insolidum præmissa, qua soluta, vel non, rata maneant omnia, & singula supra & infrascripta Pro quibus, &c.

Ad hæc nota, quod si locaui tibi boues, vel alia animalia custodiendo, certa mercede tibi data, & tu dimisisti illa in pascuis in quibus animalia cōiter dimitti solebant & fur, vel lupus ea abstulit, vel occidit nun
2 quid teneris? & videtur ꝙ sic, nam si cum mercede habueris, de periculo teneri ff. locat. qui mercedem, item non debuisti, eos sine custode dimittere ff. de vēt. in pol. mi. l. 1. §. ad custodiendum ff. comm. l. si vt certo §. si de me, & hoc ipso inculpa es, quia in tutiorem locum transferre potuisti ff. de damn infec. vtiq. vnde teneris extra de iureiur. cap. fin. in princ. arg. contra quod excusetur si dimisit, & sicut alij dimittere solēt, vt in l. pignus C. de pig. maxime si tuos boues ibi sic dimittere consueuisti, Spec. in §. postquam tamen sub n. 12. de locato.

De contractu soccidæ. Cap. XVI.

1 *Forma instrumenti soccidæ ouium.*
2 *Damnum, quod sequeretur in euentum mortis dictarum ouium, cedit socio minori.*
3 *Secus si casus fortuitus sequeretur sine eius culpa.*

1 A Sponte, &c. confessus fuit habuisse & recepisse in soccidam, siue societatem, a B. centum oues pretij scutorum centum duraturā hinc ad tres annos proximos, promittens solemni stipulatione dicto B. eos omnesq. ipsarum fructus futuros & fętus omnique suis expensis, fideliter, et diligenter custodire, saluare pascere, & tenere, ipsasq. aut earum foetus, vel fructus aliquos non vendere, vt in proxime scripta forma vsque vendicare. Postea iunge, fructus vero, & fætus earum scilicet agnorum lanæ, casei, & stercorum dimidiam bona fide dicto B. ad ipsius voluntatem cōsignare, & dare, & in fine dicti termini ipsas oues præfatæ soccidæ, vel illas, quæ ex eis tunc temporis extabunt ipsi B. restituere, et consignare, si vero ipsæ, vel aliquæ earum siue ipsarum aliquis fœtus, & fructus ipsius A. vel eius famuli, seu familiaris culpa, aut dolo, vel mala custodia perierint, aut destructæ, vel perditæ fuerint, totum damnū spectet ad eum, si autem diuino iudicio, vel casu fortuito id euenerit, ad dictum B. spectet, dummodo ipse A. per representationem pellium ouium mortuarum, vt aliter faciat plenam fidem. Quæ omnia, & singula supradicta forma.

Hæc supradicta scilicet, ꝙ in euentum malæ custodiæ dictæ oues perierint, &c.
2 supra totum cedat damno A. probantur per Ias. in l. si pascenda in vers. quæro sub nu. 3. C. de pactis, cum custodiam præstare teneatur, & consequenter culpa in eo præsumitur, vt per Bald. in l. 1. de off. præf. vig. & l. cum duobus §. damna ff pro soc. & ibi quod non sufficit probare interitum, nisi
3 probet casum fortuitum, puta mortalitatē vel similem, Alex. consl. 158. in 2. vol. quod incipit in causa, & lite vertente inter Ludouicam, &c. secu si sine culpa ipsius.

De contractu census. Cap. XVII.

1 *Forma instrumenti census.*
2 *Clausula sciens non teneri, quid operatur.*
3 *Fideiussor non potest conueniri non discusso principali.*
4 *Creditor potest conuenire, quem maluerit insolidum.*
5 *Quibus beneficijs fideiussores solent renunciare.*
6 *Creditor potest recusare cessionem facere.*
7 *Secus seruatur in tribunali Aud. Cam.*

Fide-

1 IN Dei nomine Amen d.A. sponte, &c. omnibus meliori modo, etc. In & super eius casale nũcupato, &c. sito in territorio Vrbis in partibus latij, cui casale A. prędiũ C. territorium castri S. & casale M. circum circa casale ipsum consistentia cohærent pro confinib. saluis alijs, si qui sint plures aut veriores confines, & dicti casalis fructibus, redditibus, prouentibus, & pertinẽtijs vniuersis cõstituit, creauit, & imposuit annuum censum scut. 80, monetæ iuliorũ 10. pro scuto. Quem censum ita creatum constitutum, & impositum vendidit, ac titulo præfatæ venditionis, dedit, cessit, & assignauit, & trãstulit admodum nobili viro B. præsenti, ementi, & stipulanti pro se, suisq. hæredibus, & successoribus quibus-
2 cunque, ad habendum, &c. Hanc autem annui census creationem, constitutionem & venditionem, & omnia, & singula in hoc instrumento contenta d.A. fecit, & facit erga d.B. pro pretio scutorum mille similium, quæ in prompta, & numerata pecunia argentea in mei Notarij, testium infrascriptorum præsentia à d.B præsente, ac realiter, & cum effectu soluente haubit: & recepit, & ad se traxit, de quibus sic acceptis pro integro, & iusto dicti census pretio se contentum, & sibi satisfactum vocauit, et eundem emptorem quietauit, absoluit, et penitus liberauit. Renunciando quibuscunque exceptionibus, cum pacto de nunquã
3 amplius petendo. Quem censum annuum promisit soluere d. emptori præsenti, & vt præfertur, stipulanti de semestri, in semestre, & in fine cuiuslibet semestris proportionabiliter, & pro rata, & in simili bona, et currẽti moneta, hic Romæ libere, etc. alias, ac omnia damna, &c. teneri voluit. De quibus, &c. Et promisit d.A. venditor dictum
4 Casale ad se spectare, & pertinere pleno iure dominij, vel quasi, & de sui natura fructiferum esse, & capax dicti annui census & ẽt maioris, & esse liberum, & exemptum ab omni alio censu, canone respõsione, liuello, ac ab omni, & quocunque fideicõmisso purificato, vel purificando, & quibuscunq. alijs oneribus, impedientibus huius annui census impositionem, vel quæ dicto emptori obstare, vel pręiudicare possint, & non fuisse aliter venditum, datum, donatum, permutatum, distractum, aut alias vtcunq. alienatum, alienationis ẽt largissime sumpto vocabulo, nec in totum vel in parte quicquam factum fuisse, quod aliquo modo respectu prioritatis, vel potioritatis hypothecæ, aut alias in totum, vel in partẽ possit se in præiudicium huius contractus, & d. ẽptoris, & quod in his fiet in futurum. Et promi
5 sit ẽt hanc census impositionem, & venditionem esse bene, & valide factas, & in eas tanquam tales facere consentire oẽm personam, &c. ius habentem, aut habere prętendẽtem in, & super d Casali, & censu ad oẽm simplicem, etiam extraiudicialem requisitionem, aut interpellationẽ per d.emptorẽ, aut eius hæredes, & successores, vel causam, & ius ab eo habentes faciendam. Propterea suscipere in se oẽm litẽ, causã controuersiam, & molestiam in omni iudicio petitorio, & possessorio, & in quacũq. instantia, & parte iudicij siquæ moueantur super d. annuo cẽsu, seu casali, & susceptas prosequi, & terminare, cũ suis procuratoribus, & Aduocatis, absq. impensis, cura interuentu, labore, & impensa d. emptoris eiusq. hæredum, & successorum. Amplius promisit eũdem emptorem, eiusq. successores in d. annuo censu illiusq. pacifica perceptione conseruare, & semper defendere & liberare ab omni lite, causa, cõtrouersia molestia, ac molestãte persona, alias teneri voluit, & se obligauit ad oẽm euictionem generalem, & particularem d. census annui in forma iuris valida, & in Vrbe consueta tam in petitorio, quam possessorio, & quouis eorum insolidum erga d. emptorem, et ad oĩa damna, impensas, & interesse, si quæ d. ẽptor, vel sui hæredes, & successores ob d. lites, molestias, vel euictionẽ paterentur itaq sub prætextu, quod si per incuriam, & iniustitiam, nullitatem, aut imprudentiam iudicantium talis euictio secuta fuerit, venditor prædictus, illiusq. in posterũ hæredes, & successores nullo modo valeãt se excusare, vel tueri. Conueñerunt insimul ijsdẽ con-

5 cõtrahentes, quod in omnibus, & singulis præmissis, & in præsenti instrumento cõtentis d. D. Emptor non teneatur ad aliquam solemnem intimationem litis faciendam, sed quæcunque simplex ratificatio, et extraiudicialis, & sine aliqua solẽnitate, & forma iuris sine statutorum adhibita, seruata, vel non seruata ipsi venditori, vel alicui ex infradicẽdis fideiussoribus aut alicuius ipsorum hæredibus, & successoribus facta sufficiat, absque vlla penitus notificatione per d. emptorem, suosq. heredes, & successores quomodolibet in futurum in iudicio, vel extra faciẽdam, quia sic actum, &c. Itẽ consensit venditor, & ita conuenit, quod si, & quotiescunque ipse venditor, eiusq. succes-sores, & fideiussores cessauerint in solutione de annui census de semestri in semestre vt supra facienda, sit in arbitrio, & liceat eidem emptori, eiusq. successoribus agere, & experiri, pro consequendis terminis d. annui census, tam contra dictum venditorem, & fideiussores insolidum eorumq. hæredes, & successores, quam contra conductores, colonos, ac omnes, & singulos dictum casale pro tpe tenentes, & quoscunque ipsius venditoris debitores, ex quauis causa, præsentes, & futuros, ita tamen quod vna via electa ex parte emptoris, & suorũ nunquam eis præiudicetur, quin ad alteram redire possint, vtraque eodem tempore experiri, vt satisfactionem consequãtur. Quinimmo liceat etiam emptori, & suis variare semper, vsque ad consecutionem terminorum decursorum, & non solutorum. Ad quæ præmissa peragendum, idem venditor constituit, & fecit d. emptorem, eiusq. successores procuratores irreuocabiles, & in rem propriam cum iuramento, ac etiam facultate omnes, & quoscunque opus fuerit, quietandi; de pecunijs exigendis, pro concurrenti summa censuum decursorum, etiam iura, & actiones in fauorem soluentium transferendi, & cum clausulis ad lites, & facultate substituendi, & sequestrandi, & alijs clausulis, & facultatibus in similibus mandatis poni solitis, & quomodolibet opportunis. Declarantes vlterius, & conuenientes, prædicti contrahen-
7 tes, quod liceat dicto venditori, suisq. hæredibus, & successoribus, ac etiam fideiussoribus infrascriptis, & eorum cuilibet insolidum, semper, & quandocunque voluerint in perpetuum, etiam non obstante longissimi temporis, centum, & plurium annorum præscriptione, dictum censum scutorũ octuaginta, pro eodem pretio scutorum mille in numerata pecunia, hic Romæ libere, & in simili specie, vna cum censibus in illum vsque diem decursis, & non solutis restituto, redimere, & extinguere, et dictus emptor, suisq. heredes, & successores retrouendere teneantur, præcedente tamen intimatione, seu denunciatione, per duos menses ante redemptionem, ex parte venditoris facienda, iuxta formam Constitutionis fel. record. Pij Papæ V. de modo procreandi census promulgatæ, sub datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicae 1560. 14. Kalend.
8 Februarij. Et denique contrahentes voluerunt, & conuenerunt seruari hinc inde omnes conditiones, & requisita dictæ Cõstitutionis, & omnia, quæ Constitutio huiusmodi requirit, pro appositis haberi. Sed quatenus ex præmissis, vel infradicendis ab ipsa Constitutione omittendo, vel faciendo quouis modo recessum fore dici, aut dubitari possit, declararunt, & conuenerunt etiam ad tollendum penitus omne dubium, & pro validitate contractus, haberi pro appositis omnia, quæ apponenda sunt, & pro non appositis, non apponenda Redigentes totum contractum, & contenta in eo ad verum sensum, & dispositionem dictæ Constitutionis, quia contrahentium intentio fuit, & est in omni clausula & parte huius contractus, cum eadem Constitutione se conformandi, & sic, &
9 non alio modo contraxerunt. Postremò vt dicto emptori magis cautum sit, promisit d. A. venditor huiusmodi impositioni, creationi, & venditioni annui census tã pro illius solutione, de semestri in semestre, vt supra facienda in perpetuum, durãte censu, consensu præstando, lite & causa quacunque suscipienda, & prosequẽda, pro validitate huiusmodi impositionis, & venditionis census, & pro quacunque euictione, & in omni iudicio petitorio, & possessorio insolidum, quam pro omnibus, & singulis in præsenti instrumẽto contentis, vti principales, principaliter, & insolidum accessuros D. N. & N. quos ita accessuros, & promissuros absentes, me Notar. &c. stipulante, promisit releuare indemnes, & penitus

nitus sine damno conseruare, ita quod nullum propterea damnum, aut molestiam patiantur, alias ad omnia damna, &c. teneri voluit, de quibus, &c. & in euētum mortis, aut mutationis conditionis in deterius aut recessus ab Vrbe dictorũ fideiussorum vel aliorum pro tẽpore in hoc censu obligandorum, seu alterius eorum, promisit semper, ac toties, quoties aliquis ex dictis casibus tam in vno, quam in pluribus, ex fideiussoribus obligatis tam eodem, quam diuerso tempore contigerit, statim obligare, & subrogari facere aliũ, seu alios æque idoneos fideiussores, ad satisfactionem emptoris, seu eius hæredum, & successorum, ne vnquam tractu temporis emptor, vel sui contingentia euentum prædictorum, in eorum cautelis, & actionibus tam realibus, quã personalibus, deterioribus efficiantur, firmis tamen remanentibus semper obligationibus talium fideiussorum quocumque modo pro tempore deficientium, ita vt quæcumque obligationes subrogandæ semper cumulatiue. iuraq. iuribus, & cautelas cautelis emptori, & suis accrescere intelligantur. Declaratione adiecta, quod in euentum mortis, hæredes fideiussoris defuncti possint se se loco illius obligare, dummodò eo tempore defuncti hæredis conditio deteriorata non appareat, quia sic actum, &c. Pro quibus &c. extende obligationem in forma Cameræ. Poterunt quandocunque fideiussores post suprascripti contractus stipulationem accedere, quia a Notario de contractu præfato, ac continentis in eo quibuscũque certiores reddentur. Hæc de censibus dicta sufficiant.

Cum de pluribus attinentibus ad contractum census hic sermonem facere potuerimus, sed cum plures particulares contractus de censibus iam diù, & nuperrime in lucem editi, & traditi fuerunt, vbi verisimiliter credendum erit omnia diffuse explicata fore, ideo de is quicquam non attingam, ne agrum nostrum aliena segete fertiliorem reddere videamur, sed tantum deueniemus ad explicationem clausularum fideiussionum, quæ fere semper in similibus contractibus adhibentur. *Reliquas* vero clausulas contractus census habes, prout in instrumento venditionis, quas hic breuitatis causa aliter non repetimus,

2 cum æquiparentur. Nam clausula illa sciēs non teneri, &c. Tollit exceptionem erroris, quæ opponi non potest, Bartol. in l. sed & si quis §. fin. si quis caus. & in l. si dari in fin. ff. de verb. obligat. Item tollit conditionem indebiti, quæ non datur promittenti indebitum scienter, idem Bart. in l. final. §. idem quæsijt in 2. col. vers. Vnde, vt prędicta cessent ff. de condit. indeb. Et licet regulariter fideiussor non posset con-
3 ueniri, nisi prius discusso principali, vt in L. 1. C. de comm. fid. deb. lib. 10. Bart. in l. 1. de reuoc. his, quæ in fraud. cedit. Tamen propter clausulam illam insolidum, quae
4 operatur, quod creditor potest conuenire pro vno debito, quem vult, pro toto debito, vt habetur in l. duos reos in princ. & in l. reos §. fin. ff. de fideiuss. & melius circa præmissa, explicando scias, quod quotidie quibusdam iuribus in instrumentis publicis renunciatur, & hac renunciatione tabelliones iuris ignari præsertim extra Romanam Curiam abutuntur. Nota ergo quod quatuor sunt beneficia iuris, quibus præcipue solet in instrumentis renunciari scilicet benefic. Epistol. Diui Adr. & nouæ Constitutioni de fideiuss & nouæ Constit. de duobus reis, & cedendarum actionum de quibus beneficijs in singulis ad quid valeant, & in quibus inter se differant, videamus. Beneficium ergo huius epistolæ est quod quamuis aliqui sint insolidum obligati, tamen per huiusmodi beneficium, si omnes præsentes sint, & soluendo tempore litis contestatæ possunt postulare, vt diuidatur inter eos actio, vt vnusquisque pro virili actione conueniatur, alioquin (nisi dicto beneficio iuuarentur) posset actor quem mallet insolidum conuenire, vt probatur per Specul. in §. 1. par. 2 lib. 2. sub nu. 20. de renunc. De beneficio autem nouæ constitution. de fideiuss. de quo habetur in auth. de fideiuss. in princ. quoniam per illud succurritur fideiussoribus, mandatoribus, & sponsoribus, quod reus principalis primo conueniatur, & hæc vera sunt, si principalis præsens fuerit, & soluendo, vt ibi sub nu. 15. sequitur videre de beneficio nouę Constitutionis de duobus reis, de quo legitur in præsenti auth. hoc quod est positum de duobus reis debendis, vel promitt. quod subueniatur duobus reis debendis, vel promittendis, vt per ipsum

sum postulare possint: scilicet non insolidum, sed pro parte conueniri, & hoc si omnes præsentes sint, & idonei, id est soluendo, vt probatur in auth. de duobus reis promitt. sed prædicta legis beneficia in obligatione Camerali, quoad creditorem cum in ea renuncietur quibuscumque legibus, & legum auxilijs, & paciscitur, quod fideiussores obligentur vti principales, principaliter, & insolidum, se principales debitores constituendo, vt videre est in præscripta forma. Postremo dicendum erit de beneficio Cedendarum actionum, de quo habetur in l. fideiussore ff. de fideiussione, & l. Modestinus ff. de solutionibus, per quod postulare possunt fideiussores, & alios, pro quibus obligati sunt in vna obligatione, sibi cedi iura contra fideiussores, & alios, pro quibus obligati sunt alioquin (nisi eis cedantur iura) possunt recusare solutiones, vt in l. Stychum, aut Pamphilum §. penult. Sed dices quid prodest creditori si renuncietur beneficio Cedendarum, cum a quocunque soluatur habeat sibi debitum, & cum debitum receperit, quid prodest sibi non cedere iura, responde, si aut tacite, aut expresse huic beneficio est renunciatum, poterit creditor gratificari amico, vel amicis suis, qui poterit vnum ex fideiussoribus, si plures essent, & eum insolidum conuenire, nec ei poterit opponere, cedas mihi iura, cum iam fuerit huic beneficio renunciatum, & sic exonerabit, & releuabit amicum suum sed prædicta proxime relata cessant in Romana Curia, & signanter in Tribunali Auditoris Cameræ, in quo creditor pas-
7 sim, saltem iuris æquitate, cogitur ad iura cedendum, fideiussore soluente, & alias, prout plenius scripsi in mea Praxi Iudiciali, ad quam recurre. Illud quoque ignorandum non est, immo particulariter notandum, quod quando sunt plures fideiussores, qui vno, & eodem tempore simpli-
8 citer intercedunt, quilibet tenetur insolidum, etiam si dictum non sit, Bart. in l. si titius ff. de fideiussoribus, secus si accedunt
9 diuersis temporibus, quia tunc vnus non videtur accessisse contemplatione alterius vt ibi, & in l. si stipulatus §. si ex duobus ff. de fideiussoribus. Postremo ad relatam materiam fideiussorum non omittam, pro intelligentia illius clausulæ, in euentum scilicet mortis, vel deteriorationis, aut absentiæ dictorum fideiussorum, & cætera, prout in ea, quod si fideiussores, qui a principio erant idonei, desint esse, denuo est satisdandum, vt in l. Prætoria 11. ff. de præ
10 tor. stipul. & in l. si is, a quo § fin. Limita tamen istum textum, & similes procedere in fideiussoribus iudicialibus, secus tamen est in his, qui ex conuentione partium præstari debet, vt in casu nostro, & in contractibus venditionis, & alijs similibus
11 in quibus fideiussores de euictione, & alijs præstantur: quibus datis postea efficiantur non soluendo, ego non teneor iterum satisdare, vt per Ias. in l. si ab arbitrio vers. octauo nota sub nu. 11. ff. qui satisdare cogantur. Et propterea pactum illud, nedum videtur superfluum, verum etiam necessarium, quia tunc fideiussor ex pacto denuo est dandus, vt per Speculat. in §. 1. sub nu. 10. in 3. par. lib. 4. de empt. & vend. Nec te fugiat, quod si pecunias ad censum, aut
12 alias B. tuo amico dare volueris, te nullatenus cauto reddito, tunc in eodem met instrumento census, vel alterius contractus, ab vtroq. fiat declaratio, quod dictę pecuniæ per te illi dantur, ad effectum soluendi illas tali creditori ipsius amici, & ad effectum consequendi ab eo cessionem iurium respectu prioritatis, & potioritatis & se subrogandi in locum dicti prioris creditoris, & tunc obtenta ab eo concessione actionis personalis, vel hypothecariæ, sine dubio subrogaberis in locum dicti creditoris, iuxta terminos l. vbi adhuc C. qui loco priorum creditorum succedunt, & secundum Bald. in l. 1 eod. tit. per
13 totam. Si autem census fiat vitalitius, dicatur quod A. imposuit annuum redditum scutorum tot. & in super tali re ad vitam tantum dicti B. quem vendidit eidem B. ad sui vitam tantum, & donec ipse vixerit, & non vltra. Reliqua vero extende, vt supra singula singulis congrue referendo, & debite adaptando.

De concessione Feudi. Cap. XVII.

Forma contractus concessionis feudi.
Qualiter iurare debet vassallus.
Forma fidelitatis iuramenti.

Ver-

4 *Verba illa ad habendum, quomodo intelligantur, & quid sit feudum.*

A Vicecomes H. ob remunerationem plurium obsequiorum B. ac Fidei, & amoris circa eum, & domum suam per eundem B. hactenus præstitorum & in vinculum, & signum dilectionis inter eos ex nunc perpetuò inuiolabiliter obseruandæ dedit, tradidit, & concessit in feudum, & iure feudi ipsi B. recipienti pro se, suisque filijs, & nepotibus omnibus ex eo, & ex eis in perpetuum descendentibus, masculis videlicet legitimis, dummodo in nullam aliam personam extraneam transferant talem rem, in tali loco, infra tales confines sitam ad habendum, tenendum, & possidendum, & quicquid sibi saluo eo, quod dictum est, & saluo etiam iure fidelitatis debitæ, deinceps placuerit perpetuò faciendum cum omnibus, & singulis, quę infra præmissos continetur confines, vel alios, si qui forent, ac cum accessibus, & egressibus vsque in viam publicam, & omnibus, & singulis, quæ habet supra se, vel infra, vel intra se, in integro, omnique iure, & actione, vsu, seu requisitione sibi ex ea, vel pro ea re, aut ipsi rei modo aliquo pertinentibus, quam rem, se eius nomine constituit posfidere, donec ipsius rei possessionem nactus fuerit corporalem, quam siquidem accipiendi sua auctoritate, ac deincaps retinendi, sibi licentiam omnimodam dedit. Promittens per se, suosque hæredes dictoque B. pro ., & pro prædictis ex eo descendentibus liberis, legitimis stipulanti, & acceptanti, litem, vel controuersiam eis de dicta re, vel eius occasione, vllo vnquam tempore non inferre, neque inferenti quomodolibet consentire, sed ipsam rem eis ab omni persona, & vniuersitate legitime defendere, auctorizare & expedire, ac dictam concesfionem, & omnia, & singula suprascripta perpetuò rata, grata, & firma habere, & tenere, nec contrafacere, dicere, vel venire per se, vel per alium aliqua causa, vel ingenio de iure, vel de facto, &c. alias vltra obseruationem omnium, & singulorum præmissorum, ad quæ semper cogi posse voluit ad omnia damna, &c. Pro quibus omnibus, & singulis præmissis firmiter obseruandis, idem A. obligauit eidem B. recipienti, (vt dictum est,) omnia, & singula sua bona, &c. dictus vero B. eidem A. ibidem præsenti promisit, & corporaliter iurauit ad sancta Dei Euangelia, ex nunc, in perpetuum sibi, suisque hæredibus, & fidelem esse vasallum, ipsumque, & hęredes suos, res, iura, & honores ipsorum præsentes, & futuros, pro posse, fideliter obseruare, & recuperare, & nullatenus quod in quodlibet detrimentum, periculum, seu damnum, vel impedimentum, vel contumeliam personę, vel personarum rerum, vel iurium, & honorum sui, suorumue hęredum verti posset, per se, vel per alium contractare, vel aliquo modo machinari. Immo, si quis, hoc, vel aliquod eorum tractare, vel procurare quocunque modo senserit, quam citius poterit Domino iudicare, & quicquid sub fide, & secretum fuerit ab eo improbum, fideliter retinere, & sine sui licētia non pandere, nec per quod fraudetur facere, necnon personam, res, iura & honores suos, aduersus quoscumque (Summo Pontifice nunc, & pro tempore successuro, Sanctaque Apostolica Sede, & exceptis his, quibus prius fidelitatis debito erat astrictus) requisitus tueri, & totius viribus adiuuare, & consilium vtile pro posse, & auxilium præbere, & generaliter puram, & veram fidelitatem sibi, & suis hæredibus obseruare. Cæterum prædictis omnibus sic peractis, idem A. in robur, & confirmationem concesfionis præfatae ipsum B. cum baculo, vel chirotheca, vel de dicto fundo legitime inuestiuit, in signum mutuæ, & perpetuæ dilectionis, & fidei pacis osculo interiecto.

Hæc probantur 21. quæst. vltima de forma, & in lib. Feud. qualiter iurare debet vassallus fidelis, cap. vnico, & de forma fidelitatis, cap. vnico, & de noua fideli forma cap. vnico, & de success. feud. cap. vnico 9. filia extra de iure iurãd. & 63. dest inct. sibi Domino.

Porrò si feudum à prædecessoribus concessum successor confirmet, hoc modo cōficietur instrumentum.

T. Vicecomes filius A. studens pro viribus in bonis prædecessorum suorum vestigia imitari, ac acquisitum, atque relictum sibi thesaurum incomparabilem, amicos, videlicet, & fideles omni qua potest cura & sollicitudine conseruare, lecto sibi feria-

riatim,& apertè instrumento concessionis in fraudem,factæ olim B.patri H.ab A.genitore ipsius T. de tali re, in tali loco, infra tales confines sita, vt patet in eodem ipsius concessionis instrumento, manu N. publici Notarij confecto, eadem concessionem in feudum, ipsiusq. rei possessionem, & omnia,& singula circa hoc ab ipso A. gesta,& in præfato instrumento contenta, vt porte prouide, rite, & bene facta ipsius H. præsenti renouare concessionis, auctoritate plenissime confirmauit.Et in confirmationis, & renouationis signum, ipsum H.de dicto feudo,cum virga,vel pileo legitime inuestiuit. P. omittens per se suosq. hæredes dicto H pro se,suisq filijs & omnibus ex eo descendentibus legitimis, masculis stipulanti,& recipienti præfatam concessionem, & renouationem, & omnia, & singula suprascripta perpetuò firma,rata, & grata habere, & tenere,nec contrafacere, dicere, vel venire per se vel alium, seu alios, aliqua ratione, vel causa,de iure,vel de facto,sub poena duorum millum scutorum auri in auro, stipulatione præmissa, & refectione damnorum,& expensarum litis, & extra,& obligatione omnium bonorum suorum;qua poena soluta, vel non,prædicta omnia, & singula perdurent. Idem vero H. statim ibidem de fide,& fidelitate seruanda dicto T.in omnibus,& per omnia prout I B. pater eius fecit, & in prædicto instrumento continetur,solemnem promissionem fecit & corporale præstitit iuramentum. Post hęc incontinenti in signum mutuæ,& perpetuæ dilectionis seruandæ,& fidei,& pacis osculum interuenit.

Hæc probantur in prędllegat. concord. extra de feud. cap.1 1.de iureiurand. cap. veritas extra de donatio.cap. per tuas, ad hoc facit in lib. feud. qualiter Dominus proprietat.princip.in titulo,si de feud.controuers. ur.§.Domino,& in titul.per quos fiat inuestitura. Formam autem iuramenti fidelitatis habes supra in proxime præcedenti forma concessionis feudi, verba illa, quæ apponuntur in feudo,ad habendum scilicet retinendum, & fruendum intelliguntur, secundum naturam feudalis dispo-
4 sitionis, quæ est,vt transeat ad hæredes,et descendentes cap. 1.de gra.succ.in feud.l. Titia cum testam.§.fin.ff.de leg.2.feudum autem est beneuola concessio libera, & perpetua rei immobilis, vel æquipollentis cum translatione vtilis dominij, proprietate retenta sub fidelitate, & exhibitione seruitiorum, Ioan. Rynald in recep. cap imperialem de prohibit.feud. alienat. Qualiter autem, & quando dicatur feudum paternum, quando nouum, quando antiquum, & quando desinat esse antiquum, & qualiter sit feudum personalissimum, & an feudum ligium, vel francum, & quoddam iurabile, & quoddam non iurabile cum illa explicite hic referre, hanc Prouinciam non assumpsi, ideò vlterius in hoc non elaborabo, sed cum in hac feudi materia, multi multa scripserint ad eos recurre, & inter alios, ad Ias. in prohibit. feud. C. super vsibus feudorum per totum, vbi omnia plenissime explicantur.

De Instrumento transactionis. Cap. XIX.

1 *Formam instrumenti transactionis habes infra 2.lib.*
2 *Ad hoc,vt dicatur transactio, quæ requirantur.*
3 *Transactio fit de re dubia.*
4 *Transactio de re clara non valet.*
5 *Iuramentum quid operetur.*
6 *Transactionis hæreditatis testamentum inspici debet.*
7 *Interuentus amicorum quid operetur.*
8 *Renunciatio litis comprehendit, etiam causam, instantiam, & ius, secus in beneficialibus.*
9 *Renunciatio non nocet, nisi per partem acceptetur.*
10 *Clausula remittens omne ius, quid operetur.*
11 *Renunciatio generalis in transactione, quomodo intelligatur.*
12 *Verba, quæ omnia, & singula, quid operentur.*
13 *Clausula, quod partes iurent omnia, & singula vera fuisse, & esse, & non contrauenire, quid operetur.*
14 *Clausula rato manente pacto, quid operetur in transactione.*

1 AD Hæc nota,quod ad hoc, vt dicatur transactio, duo copulatiuè requiruntur. Primò quod aliquid detur, vel reti-
2 neatur, & sic non potest esse gratuita. Secūdo quod fiat de re dubia vbi est, vel sub esse potest dubium. Ias. in rubri. C. de tran-
3 sactionibus: & ista est propriè transactio, quę est transitus, idest recessus ab actione intentata, vel intentanda, vt per Bart. in l. siue apud acta in pen. col. C. de transactio-
4 nibus. Quando autem transactio fieret super re clara, & non dubia, vel super iudicato, non valet, vt per Ias. in l. si causa cognita, sub nu. 10. C. de transactio. secus autem si iuramentum interueniat, quia iu-
5 ramentum habet vim clausulæ, vt actus valeat omni modo, quo potest l. cum pater §. cum filius matrem, ff. de leg. 2. Ias. in d. l. si causa cognita sub nu. 10. eodem tit. Nec requiritur ad validitatem transactionis, quod de præsenti lis inter partes sit, seu sufficit quod in futurum subesse possit, vt per eundem Ias. in l. cum proponas sub n. 2. C. de transactionibus. In transactione autem hæreditatis, vt videre est inferius scripta forma, non ab re ponuntur vel poni debent verba illa (viso testamento, & illius tenore bene intellecto) alias transa-
6 ctio non valet, nisi constet, quod transigēs habuerit notitiam testamenti tempore transactionis vulg. l. de his ff. de transactio & per Bart. in l. de his in 1. col. in fin. vers. sit igitur cantus, ff. de transactio. & in l. sub prætextu l. in prima col. vers. item in eo, quod glos. allegat. C. de transactio & ita tenuit Rota in vna Viterbien. bonorum, sub die 22. Ianuarij 1597. coram. R. P. D. Pamphilio. Nec inutiliter apposita fuere verba illa, videlicet, cū interuentu, & me-
7 dio communium amicorum: nam talis interuentus facit cessare præsumptionem metus, vel doli, sicut in decreto Iudicis l. prima, & ibi no. Bart. C. de prædi decurio. lib. 10. Ias. in l. transactionis eodem tit. in princ. Amplius nota, quod per illam clausulam (renunciantes scilicet liti motæ) intelligitur renunciare non solum instantiæ sed etiam causæ, & iuri principali in pro-
8 fanis, vt in l. postquam liti C. de pactis: secus autem in causis beneficialibus, in quibus renunciando liti, intelligitur renunciare soli instantię, quia iuri beneficiali non potest renunciari nisi in manibus superioris, c. admonet. de renun. secundum DD. de Rota in decis. 301. secundò intellige, quod renunciet causæ, quantum ad illam actionem intentam, secus quo ad proprietatem, ita declarat Bart. in l. generaliter §. nihil commune ff. de acquir. poss. tertio limita, vt procedat, quando talis renunciatio non potest acceptata per partem, vt in d. l. postquam liti eodē tit. in princ. quia
9 renunciatio non nocet, cum aduersarius nō acceptauit, vt per Ias. ibi eodem titulo nec inutile est illa clausula, scilicet remittens omne ius, quod haberet in re tam de præsenti quàm de præterito, & futuro, dicēdo simpliciter remittēs omne ius, quod
10 habet & habere speret in re, operatur remissionem iuris, quod habet ex causa de præsenti, non autem ex causa de futuro: vt per Cell. Vgo. in tractatu de clausulis contractum, vers. remittit omne, cum concordan. ibi citatis, clausula autem illa ge-
11 neralis, quæ regulariter solet apponi in generali quietantia, & transactione vt puta de omni eo, quod peti posset, vsque in præsentem diem, refertur ad illud tantum de quo fit litigatum, & erat lis, seu quæstio de quibus inter Partes fuit transactum, vt in l. si de certa cum ibi no. in glos. & doc. C. de transactio. & l. qui cum tutoribus, & l. tres fratres ff. de transactio. Nam generalitas nō refertur ad ea, de quibus nō est cogitatū, nec est dictum, quia generalitas nō debet intelligi, vt alicui partium sit dānosa, seu captiosa l. cum Aquiliana ff de transactio. secus dicendum, si in instrumento dicatur, quod partes voluerunt talem quietantiā, seu renunciationē, generaliter trahi, etiā ad incognita, quia tunc per hoc apparet, quod partes cogitauerunt de omni iure, vt per Alex. in l. qui Romæ §. duos fratres in vers. Adde quod Bald. sub nu. 55. ff. de verbo oblig. Bar. in d. l. si certa col. 1. in fin. & seq. vers. quæro vlterius in prima
12 lectu. in 2. oppos. C. de transactio. Corn. cons. 143. n. 11. vol. 3. Beltran. in cons. 17. nu. 4. vbi attestatur de cōmuni, licet Ias. in l. sed & si quis §. quæsitum sub n. 23. & 28. contrariā opinionē teneat, dicendo renunciatio generalis non valet, etiā si partes dicerēt, quod volunt habere pro expressis, & specificatis omnes casus, qui contingere possunt: Ratio, quia ignorans non videtur renunciasse iuri, quod ignorat l. nec is §.

hæres,ff.de acq. hæred. tu autē notari hęc omnia nota,& accuratè omnia scribe,iuxta contrahentium intentionem, subinde hæc Iudicis arbitrio relinque.Quæ autem omnia,& singula,hoc verbum(& singula) operatur, vt pœna ad vnumquodque ipsorum pactorum,& capitulorum, in quo contrauentum fuerit, insolidum committatur:vt per Spec.in §.1.sub nu.38.lib.4.3
13 p.de empt.& vend.Amplius ad hęc nota, quod,quando partes in hoc,vel simili alio contractu,iurassent,omnia,& singula prædicta fuisse,& esse vera, & in nullo cōtrauenisse,quod tunc non possit opponi simulatio,nec venire contra iuramentum,allegando simulationem,vt per Ias.in l. nemo potest,sub n.46.ff.de leg.1.& ibi no. quod dicit valde esse notandum tamquam vtile, &quotidianum in practica;Ratio decisionis est:quia tunc detegeret se periurium, postquam iurauit omnia, & singula esse vera,& non contrauenire,&sic repellitur, tamquam allegans turpitudinem suam, vt latè per Bar.in l.iusiurandum,quod ex cōuentione de iur.iuran. l.tertia §. procurator,& habetur in c.inter dilectos, de fide instrum.Cel.Hug.in tract.de clausulis cōtractus in vers.iurant vera esse Demum ad euidentiam illius clausulæ, quæ in extremitate transactionis vel alterius similis contractus,dubitatiuè dicendum erit, nūquid si in transactione sit apposita pœna reus possit se tueri exceptione transactionis,si actor contraueniat, in tantum quod simul,& semel possit petere pænā & breuiter responde. Quod non nisi sit apposita clausula illa(rato nihilominus manente pacto)quia tunc,cum hęc clausula si actor contraueniat,potest reus contrauenire, & se defendere exceptione transactionis, & simul,& semel pœnam appositam petere,& consequi, vt in l. si quis maior C. de transl.Ias.in l.qui fidem,in princip. ff.de trausact.

De Instrumento Dotis. Cap. XX.

1 *Forma instrumenti dotalis.*
2 *Consilium quod datur mulieri,pro conseruatione suæ dotis.*

IN Dei nomine Amen. Per hoc præsens publicum instrumentum omnibus euidenter sit notum, quod cum sicuti infrascriptæ partes asseruerunt, proxime elapsis mensibus,& diebus inter honestum Iuuenem N.filium legitimum, & naturalem M.D.B. ex vna, & honestam Iuuenem D. M.Filiam legitimam, & naturalem M.D. H.ex altera partibus, per medium supradictorum eorum parentem, fuerint inita parentela,& sponsalia de futuro, postmodum verò matrimonium per verba de præsenti,& successiuè carnali copula consumatum,cum dotis constitutione,ac eius & acconcij promissione, inter ipsas partes verbotenus contenta,& postmodum cōfecta quædam priuata præfatarum partium manibus subscripta apoca, tenoris infrascripti videlicet.

Adi 23.&c.In nomine D. N. Iesu Christi, ac eius gloriosissimæ Virginis Matris Mariæ Amen. [Per la presente si dichiara come le infrascritte parti sono venuti all'infrascritte patti,capitoli, e conuentioni della parentela,& sposalitio da farsi tra m.G.figliolo legitimo,& naturale di H. in primis il detto H.con consenso, & volontà del detto M. B. suo padre promette pigliare per sua legitima moglie,& consorte,secondo il rito della S. R. Madre Chiesa,e Concilio Tridentino, la predetta madonna M figliola del detto H. presente, promettente per la detta madonna M. absente, con dote, e nome di dote de scudi 300. da pagarsi, &c.& con vestimenti, & acconcio,& beni locali,che piacerà al sodetto H. padre della sudetta madonna M. Item dette parti conuengono, & si obligano mandare ad effetto detta parentela fra 20. giorni,& doppo a lor beneplacito, & anco farne Instromento publico, con clausule,& hipotheche,che in tali instromenti dotali si sogliono fare. Et per osseruatione delle cose predette, ciaschedun di loro respettiuamente promettono, & si obligano loro stessi, & beni proprij, etiam in ampliori forma Cameræ, & cosi giurano, & per la verità hanno sottoscritta la presente,della quale ne restarà vna per parte.Io B.affermo,& prometto quanto di sopra si contiene. Io H. affermo, & prometto quanto di sopra si contiene.

Cupientesq. præfatæ partes, vt ea quæ priuatim inter eas bona fide acta fuerunt, ad omnem bonum finem,& effectum,publico

blico instrumento appareant. Hinc est quod anno &c. In mei ac testium, &c. personaliter Constitut. supradict. Magn. D.H. sua sponte, &c. omni &c. supradictam dotis, & acconcij promissionem recognouit, confirmauit, & approbauit, & quatenus opus sit, de nouo promisit soluere, & exbursare præfato d.N. genero suo ibidẽ presenti, ac pro se, suisq. hæredibus, & successoribus stipulanti pro ipso N. ac de eius consensu, voluntate, & mandato, quia ita consensit, voluit, & mandauit d. magn. de B. eius patri, ibidẽ pariter præsenti, & acceptanti, pro dote, & nomine dotis eiusdẽ D.M. eius filiæ scuta tria millia hoc modo videlicet mille, &c. in mei, &c. & testium præsentia habuit, & recepit idẽ B. de consensu eiusdem N. ibidem præsentis, & consentientis ab eodem H. patre d. D. M. manualiter, & incontanti in prompta, & numerata pecunia in tot iulijs, & testonibus papalibus, reliqua scuta duo millia hoc modo videlicet: nec non idem B. de simili consensu eiusdem B. sui filij ita consentientis, & volentis confessus fuit habuisse, & recepisse à præfato H. acconcium in folio papireo manu ipsius B. subscripto &c. Quamquidem dotem idem B. assecurauit, & cautam, & securam, & præcipuam esse voluit in, & super omnibus, & singulis bonis suis, mobilibus, & immobilibus, & se mouentibus, ac iuribus, & actionibus præsentibus, & futuris, tam Romæ, quam alibi, vbiuis locorum positis, & existentibus, & casu, quo fiat locus illius restitutioni (quod Deus auertat) promiserunt tàm dictus B. quam N. eius filius dotem huiusmodi restituere supradicto dotanti, eiusque heredibus, & successoribus, & cui, seu quibus de iure veniat restituenda, cum pacto, &c. de lucrando quartam partẽ dotis in euentum mortis alterius sine filijs., iuxta formam statutorum, &c. Quæ omnia, &c. Pro quibus &c.

1 Adhæc nota generale consilium mulierum, & parentum suorum, vt quando mulieri, nuptui tradetur, paterfaciat eam. Iurari, quòd numquam consentient alienationi rei dotalis, nisi coram Iudice causa cognita, scilicet necessitatis instantis non fictè, sed verè: sic enim si aliter consentiat, & iuret, non valebit, cum tale iuramentũ contrarium it priori licito, & honesto Spec. in §. 3. sub nu. 13. p. 3. lib. 4. de empt. & vendit.

De Instrumento Renunciationis hæreditatis paternæ. Cap. XXI.

1 *Forma renũciationis paternæ hæreditatis.*
2 *Renuncio paternæ hæreditatis valet sed intelligitur, rebus sic stantibus.*

1 Coram Magnifico, & Eximio I.V.D Domino H. Curiæ Capitolij primo Collaterali, Romanæq; Curiæ Iudice ordinario, in quadam sede lignea existente in domo infra designata quam sedem, & domum, idem D. Iudex pro honestate infra nominatæ Iuuenis pro suo idoneo, & iuridico tribunali elegit, & deputauit in testiũ & mei Not. publ. infrascriptorum, ad hec specialiter vocatorum, & rogator. præsentia personaliter Constituta honesta Iuuenis D.M. filia leg. & nat. Magn. D.H. eidem D. Iudici exposuit, se nuper fuisse honesto Iuueni D.H. Filio Magnifici D. B. desponsatam, nuptuq; traditã, & à præfato Mag. D.H patre suo, iuxta eius facultatum vires (prout etiam medio iuramẽto desuper ad Sancta Dei Euangelia, tactis Scripturis sacrosanctis, præstito affirmauit) conuenienter, & condecenter dotatam, & propterea velle (vt æquum est) hæreditati, & bonis paternis renunciare, & asserens se esse minorem annis viginti, & in sexto decimo vel circa suę ętatis anno constitutã. Et propterea noscens se infrascripta, per se ipsam solã valide facere non posse, & nullos in Alma Vrbe, neq. ex paterno, neq. ex materno lateribus proximiores habere qui infrascriptis interesse, & huic actui, iuxta formã statutor. Vrbis, cõsentire possint: prout ita verũ esse (simili iuramento tact. s, vt præfertur scripturis, præstito affirmauit) ab eod. Iudice petij, vt sibi ad illa peragenda aliquẽ in curatorẽ deputare vellet (cũ cuius præsentia, & auctoritate ea validè facere posset) nominando in curatorem tanquam idoneum & sufficientẽ de cuius probitate, & idoneitate se confidere dixit D. Franciscum, &c. consanguineum seu affinem suum ibid. præsentem, & esse volentem, qui idem D. Iudex, vt supra sedens præfatæ Dominæ M. vt supra præsenti, & petenti eundem Franci-

ciscum ibidem præsentem, & accipientē in curatorem, quo ad actū infrascriptū faciendū deputauit, ter illi dicendo, esto curator, vtilia pro eadem D.M. facito, & inutilia prætermittito, illā defendito, & indefensam nō derelinquito. Qui quidem d. curator sic deputatus, promisit pro eadē d. M. vtilia facere, & inutilia prætermittere & alia facere, ad que de iure tenetur, & pro eodem Francisco curatore sic deputato ibidē præsens D. Metellus, qui sciens se non teneri, sed vltro teneri, volēs sua spōte, &c. huic promissioni principaliter, & insolidum accessit, pro quibus omnib. & præmissis, ita attendendis, & obseruandis d.D. curator, & fideiussor sese, suosque hæredes; & successores, ac omnia bona sua præsentia, & futura obligarūt, & hypothecarunt in ampliori forma Cam. Apost. cū clausulis, & cautelis in ea apponi solitis; & cōsuetis, (citra tñ procuratorum cōstitutionem (renunciaruntque medio iuramento, tactis scripturis sacrosanctis ad sāncta Dei Euangelia præstito, omni, & cuicumquē appellationi, reclamationi, & recursui per eos contra præmissa, & illorū quodlibet quouis prætextu etiā enormissimæ læsionis, vel alia quomodolibet, coram quocunque iudice, magistratu, vel tribunali, forsan interponen. & introducendæ. Necnon omnibus, & singulis exceptionibus quibus mediantibus sese contra præmissa, vel eorum aliqua defendere, & tueri, & per quas præsentis instrumēti ius, & effectus seu exequutio suspendi, impediri, retardari, vel alias quomodolibet deferri posset. Quinimò appellatione, reclamatione, & recursu huiusmodi sic, vt præfertur, contra præsentis instrumēti seriem, & tenorē introducēdis, & interponendis, cæterisq. exceptionibus non obstantib. præsens instrumentū, & omnia in eo cōtenta in primis, & ante omnia debitū suum consequantur effectum, ac executioni penitus demandentur: ita, & taliter, quod appellatio huiusmodi, alieque exceptiones ipsis Francisco, & Metello, quod affectum suspensiuū minimè suffragari valeant. Et nihilominus, pro præmissorū omnium, & singulorū obseruatione, & susceperunt in sese mandatum executiuum contra ipsos, & eorū bona vnica citatione, & intimatione præcedentibus relaxandi, & exequendi in defectum præmissornm, & sic tactis scripturis iurauerunt, tactis, &c. Cuius quidē D. Iudicis præsentia, decreto, & auctoritate, ac etiam presentiam, cōsensu, verbo, & voluntate præfati curatoris, necnon præfatorū Magnifici D.B. & N. soceri, & mariti suorum respectiuè ibidē præsentium, & consentientium, omniumq. ad id eā auctorizantium eadem D.M. renunciando prius cum simili iuramento (vt præfertur (præstito beneficio suæ minoris ætatis, & restitutionis integrum, necnon senat. cons. Vell. auth. si qua mulier. & l. Iul. de fund. dot. ac iuri hypotecharum, cæterisq. iuribus, legibus, & priuilegijs, ac etiam statutis, & nouis reformationibus eiusdem Vrbis in fauorem mulierum quomodolibet introductis, de quibus eorumq. natura, & efficacia fuit per eundem D. Iudicem plenè certificata, & auisata sua spontè, &c. omni meliori modo, &c. cessit, & renunciauit in, & ad fauorem d. Magnifici D.H. sui patris, & egregiæ indolis adolescentis D. A. sui germani fratris, ibidem præsentium: & pro se, suisq. hæredibus, & successoribus quibuscumque stipulantium, hæreditati, & bonis paternis, quæ ad ipsam M. ex quocunque capite; & causa, tam de preterito, presenti, quam de futuro temporibus, etiā ex causa legitimæ, & trebellianicæ, & aliter quomodocunquē, & qualitercumque, præter quam in casu indecessum dicti D. A. sui fratris, & aliorum filiorum masculorum, siqui eidem M. superuenerint sine filijs legitimis, & naturalibus (quod Deus auertat) aut in casu, in quem ex ipsorum patris, & fratris suorum liberalitate, seu voluntate, aut dispositione, ad eam aliquid de supradictis hereditate, & bonis deuenire, aut diferri cōtigerit ac omni, & cuicūq. iuri & actioni, quod, & quæ super hæreditate, & bonis prædictis ex quocūq. capite, & casu tā de præterito, & præsenti quā, etiā futuro tēporibus etiā ex causa legitimæ, & trebellianicæ, &c. & aliter quomodocunq. & qualitercunque, præter quam in dictis casibus decessus dictorū, & aliorum suorū fratrū, si qui superuenerint, sine filijs, vt supra, aut in dictum casum vo luntatis, & dispositionis suorum patris, & fratrū prædictorum quomodolibet competeret, & competere posse nullo iure, nullaque actione sibi M. super eisdem

hære-

hæreditate,& bonis,præterquam in euentu prædicto, quomodolibet de cætero reseruatis. ponens eosdem patrem, & fratrem, vt supra præsentes & stipulantes in, & super dictis hæreditate, & bonis, in locum, ius,& priuilegium ipsius D. M. vniuersum; has autem cessionem, & renunciationem fecit eadem D.M.cum decreto, & auctoritate, consensu, verbo, & voluntate, prædictis ex causis, & rationibus per eam superius expositis,& quia sic sibi facere placuit, & placet. Quam quidem cessionem, & renunciationem promisit semper, & omni tempore habere ratas, &c. & non contrafacere,&c.sub pœna omnium damnorum,&c.Super quibus,&c Pro quibus,&c. extendatur, vt supra, vique,& ita iurauit, tactis, &c.In & super quibus omnibus & singulis,tanquam ritè, & legitimè factis, petijt per præfatum D. Iudicem auctoritatem,& decretum suum, & sui officij interponi, cum suppletione omnium & singulorum iuris,& facti defectuum; siqui forsan interuenissent. qui quidem D. Iudex sic, vt supra sedens visis,& auditis, ac benè consideratis omnibus, & singulis supradictis, causaque cognita illis suam, & dicti sui officij auctoritatem pariter,& decretum interposuit,omni meliori modo quo potuit: supplendo omnes, & singulos,tam iuris,quam facti defectus si qui in præmissis interuenissent, super, quibus, &c.actum,&c. præsentibus testibus,&c.

Nota,quod supradicta renunciatio hæreditatis paternæ, factam per filiam dote contentam,propter superessentiam.& superuenientiam fratrum, valet; quia si postea moriantur poterit filia patri succedere non obstante tali pacto iurato, vt post alios per Alex.in l. stipulatio sub num. 11. ff. de verbor. obligat. vbi subdit talem renunciationem debere intelligi, rebus sic stantibus,vt ibi, quod intellige nisi ex statuto aliter in contrarium prouisum esset.

De compromisso. Cap.XXII.

1 *Formam compromissi habes infra in 2. lib.*

2 *Arbitrorum potestas pendet à potestate partium eis attributa.*

3 *Clausula (firmis remanentibus actis coram primo Iudice factis) quid operetur.*

4 *Differentia inter arbitros,& arbitratores.*

5 *Clausula illa (in arbitrum,& arbitratorem) quomodo intelligatur.*

6 *In prolatione laudi pars citari debet.*

7 *Clausulæ (de bono,& æquo,& sola facti veritate inspecta) quid operantur.*

8 *Clausula (iuris ordine non seruato) quid importet.*

9 *Clausula (secundum eius conscientiam) quid importet.*

10 *Clausula (diebus ferialis quomodo intelligatur.*

11 *Arbiter non cogitur pronunciare in diebus ferialis in honorem Dei: secus arbitramento.*

12 *Arbitramentum quid sit.*

13 *Clausula (de iure & de facto) quid importet,& quid clausulæ altè, & bassè.*

14 *Quæ dicatur parua, vel magna summa ad effectum enormis læsionis.*

15 *Clausula (dare vni,& tollere alteri) quomodo intelligatur.*

16 *Clausula (quæ pœna toties committatur) quomodo intelligatur.*

17 *In compromissis semper subauditur clausula,si arbiter iustè arbitratus fuerit.*

18 *Exactio pœnæ quando fiat.*

19 *Prorogatio compromissi, qualiter sit facienda.*

20 *Compromissi tempus non nisi à die illius acceptationis currere incipit.*

4 Et quoniam arbitrorum potestas pēdet à voluntate,& potestate partiū eis attributa, & cōsequenter facere nō possunt,Vltra,quam partes eis attribuerunt vt in l.reconiuncti ff. de legib.Corn. conf.177.sub nu.28.vol.2 &c.

2 Ideò ad euidentiam illorum potestatis, aliqua de intellectu clausularum præscriptæ compromissi formæ hic attingamus.

3 Et primo clausula (illius firmis remanentibus actis,factis coram tali Vicario)operatur,quod illa acta coram Iudice facta probent,etiam coram arbitrio, Doctor in l.final.C. de testib. quæ alias non probarent, vt not. Speculat.in titul. de probation.§.videndum, & in §. tunc tangemus in fine de litis contest. & in tit.de confessis §. nunc videndum vers. quid de confessione.

3 Differentia autem inter arbitros, & arbitratores est, quod arbitri dicuntur habere iurisdictionem tanquam Iudices, & iudicij ordine seruato procedunt, vt per Alexand in l.ex facto tractatum §.si quis rogatus ff.ad trebell.sub.nu.5. Corn.cons. 177.
4 sub num.13. volum. 2. Arbitrator verò videtur assumi, vt Procedat, prout sibi videtur, etiam non sequendo ius, sed prout sibi videre est non procedit ad instar iudicii, seu seruato ordine iudiciario, vt per eundem Alexand.in l.1.§.& post operis denou.oper nunc.num.6. & l.final.C.de sententijs experi. & per eundem Corn.dicto cons.177.ibi, non igitur admireris. si in compromissis semper additur clausula illa, tanquam eorum arbitrum, & arbitratorem quid autem operetur, & quomodo in
5 telligatur, vide Bartol.in l.si societatem §. arbitrorum ff.pro socio 4.colum.vers.quæro, quid si est dictum compromittimus. Prædicta verò, quæ dicuntur de arbitrio procedunt, nisi actum sit in compromisso, quod arbiter procedat partibus absentibus & non citatis, vt per eundem Alexand.in l.si quis arbitrator sub nu.14 ff. de verbor.
6 obligat. Quod tamen limita in prolatione laudi, in quo partem citare tenetur, quamuis actum sit in compromisso, quod ipse possit partibus absentibus, laudum proferre, vt per Ial.in l.nec quicquam num.57.de offic. Procons. & legat. Clausulæ illæ in præscripta formula compromitti, sc licet (de bono, & equo) secundum veritatem, & æquitatem sola facti veritate inspecta
7 important, quod arbitri reiectis poenitus, & clausulis solemnitatibus subtilitatibus, & apicibus iuris, causa summariè expediatur, iuxta Cle.sæpè de verbor.signif.in tãtum, quod faciunt reijci exceptionem præscriptionis, quę coram arbitrio apponeretur, vt per Cæl. Vgo.in tractat.de clausulis
8 compromissorem in vers.secundum æquitatem, cognoscere autem iuris ordine non seruato, est ius alterius auferre.vt in singul Hippolyt.de Marsil. 364. incipient. in du-
9 bio. Si autem dictum sit (secundum conscientiam) operatur sententiam ferri posse, sine citationibus, vt per eundem Vgo de clausulis compromissis in vers. secundum
10 conscientiam. Diebus feriatis, & non feriatis, &c. operatur, quod sententia arbitri vateat die feriata in hominum necessitatem, non in honorem Dei. Nec cogitur
11 arbiter pronunciare diebus feriatis in honorem Dei, sed alij. sic, vt ibi in vers. diebus feriatis: secus autem dicendum erit de arbitramento, quod ferri potest, etiam die feriatu in honorem Dei, sicut alii contractus fieri possunt, vt per Alexand.in d.l.ex facto tractatum §.si quis rogatus ff.ad tre-
12 bellian.sub num.4. Arbitramentum autem est quædam cõpositio, seu contractus transactionis, vt ibi sub nu.30. & sequent. De iure autem & de facto operatur in com-
13 promisso, quod arbiter poterit procedere sine causæ cognitione, & probatione, vt ibi in vers.de facto, facit etiam, quod sententia possit ferri ne nocto, Gamb. eodem titulo vers. de iure, & de facto. Item, quod credatur arbitris de gestis coram eis.Bald. in cap.in presentia de probation. Item quòd credatur testibus die feriata receptis, non tamen sine causa deponentibus, Bald.in l.solam in fine C.de testib.Alexan. cons.61.in fine 4.volum.alte, & basè operatur, quod arbiter etiam enormiter lædere possit, dummodò tamen dolus absit, Io. Andr. in cap. humilis de maiorit. & obed. sed non excludit reductionem ad arbitriũ boni viri, vt per Paul.de Castr.in cons.82. & per Alexand. in d.l. societatem §. arbitrorum ff pro socio. Sed si ista læsio debeat esse in parua, vel magna quantitate, & quæ dicatur parua, & quæ magna quantitas, vide Raph.Cumen.cons.50. incipien. stante statuto Ciuitatis Tricentiæ, & Laufranc.in
14 tractatu de arbitris par.vltim.q.14. Clausula autem illa, quod non liceat appellare, neque de nullitate dici iuramento vallata præiudicat, ne habeatur recursus ad arbitrium boni viri. nisi dolus subsit, Corn.cõsil.177.sub num.22.in fine volum. 2. Dare
15 vni & tollere alteri, intelligitur arbitrio boni viri, vt per eundem Alexand.in d.§. arbitrorum: quia dicta clausula non permitti magnam læsionem, Hostiens. in cap.
16 2. de arbitr. Clausula autem illa, in qua dicitur, quod poena toties committatur, quoties fuerit contrafactum in compromisso fecit poenam committi pluries, quæ alias semel tantum committeretur. vt per Vgo.eodem titulo vers. poena toties cum concordant, vbi addit, quod per hanc clausulam non potest poenã cõmitti nisi bis, vt ibi prope finem, cuius executionẽ post laudum

laudum emologatum semper denegari vidi, & audiui: præsertim si ab eo recursus fuerit petitus, quia in compromisso sem-
17 per subauditur, si arbiter fuerit iustè arbitratus, vt per eundem Vgo. eodem titulo versic. si fuerit, secus si non esset emologatum laudum, & pars ad Iudicem redire
18 vellet, quia tunc soluendo pœnam, ad Iudicem redire queunt, vt not. in cap. quam diù de appellationibus in clement. citatum per Baldum in authent. si tamen C. de tempor. & repar. apellat. in fine. Postremò il-
19 lud quoque ignorandum non est, quod prorogatio compromissi non potest fieri maioris temporis, quàm fuit primum compromissum, ita singulariter dicit Bald. in cons. suo 219. incipient. nobiles viri in pri-
20 mo volumine colum. vltim. Quod tempus non nisi a die illius acceptationis factæ per arbitros currere incipit, vt per Hippolyt. de Marsil. in singul. 443. incipien. Compromissum, &c.

De pensionis de translatione. Cap. XXIII.

1 *FOrmam instrumenti translationis pensiones habes inferius in 2 lib.*
2 *Iudex executor, ad validitatem translationis pensionis, debet esse plenè instructus de eius iurisdictione*
3 *Nec sufficit superficialiter litteras legare.*
4 *Quare Iudex executor debet plenè informari de omnibus qualitatibus, &c.*
5 *Idem etiam dicendum erit quo ad Notarium.*

1 LIcet infrascripta Formula Instrumenti translationis pensionis ita de stylo Curiæ conscripta videatur; tamen non ab re hæc parua in hoc translationis pensionis articulo referenda esse censui, quod cum executor deuenit ad eundem translationis pensionis actum, nedum requiritur præsentatio litterarum; sed etiam ad
2 hoc, vt ipse executor instruatur de qualitatibus suæ iurisdictionis, debet ab eodem executore legi tenor dictarum litterarum, & in ipso actu, tam executor, quam Notarius debent legere totum tenorem, & bullam, præuia illius diligenti inspectione, iuxta tradita per Specul. in tit. de rescript. per totum. Ratio, quia idem executor debet esse plenè instructus de eius facultate in tantum, quod non sufficeret, si sciret aliundè se esse delegatum, seù informatum vt per Roman. qui attestatur de communi in l. absenti num. 5. ff. de donat. & consil. suo 352. incipien. quo ad primum colum. 2. versi. quo ad quintam, & idem tenuerunt DD. de Rota decil. 6. de offic. delegat. in nouis, & præmissa procedunt etiam, quando dictus executor legisset litteras super-
3 ficialiter, & illas non intellexisset; parum enim est legere nisi adsit intelligere l. prima ff. de his, quæ in testan. delen. cum adduct. per Rebuff. in rubr. de collat. §. primo super vers. legere. Et relatæ qualitates videntur omninò necessariæ, ne aperiatur via fraudibus, ad quas euitandas iura vo-
4 lunt, quod executor aperiat litteras clausas, & illas diligenter inspiciat, idemque
5 dilegenter faciat Notarius, ex eo, quod oportet dicere in suo Instrumento eum vidisse præfatas litteras integras, & incorruptas, vt per eundem Speculat. in dicta rubrica sub num. 2.

De concessione terrarum ad laborandum. Cap. XXIV.

1 *FOrma concessionis terrarum, & vinea ad laborandum.*
2 *Fructus naturales spectant ad Dominum, nō autem ad Colonum & quare?*
3 *Nec Colonus habet arbores in fructus, nisi ceduæ sint.*
4 *Maritus dicitur Dominus rei dotalis.*
5 *Colonus debet habere fructus naturales si de eis est facta locatio.*
6 *Appellatione frugum arbores ceduæ continentur.*

IN Dei nomine Amen, &c. A spontè, &c. Dedit, & concessit B. ibidem præsenti, & recipienti pro se, & suis hæredibus. &c. Ad laborandum talem petiam
1 terræ aratoriæ, & talem vineatæ, & laboratæ, sitam in tali loco, cuius confines sunt tales, & cætera, hinc ad quinque annos. Promittens ipsi B. conductori hanc concessionem vsque sic firmam, gratam, & ratam habere, tenere, & obseruare, e contra quoque dictus B. promisit, & conuenit stipula

ione solemni dicto A. dictam terram sci licet, quæ est aratoria, diligenter congruis temporibus colere, & bene arrumpere, & sulcis conuenientibus arare, & quarta aratione suis seminibus proprijs, & sumpti bus seminare, siue cum dimidia suorum se minum, reliqua dimidia sibi B Domino cõ cedenda, Et verò, quæ vineata est quolibet anno suis debitis temporibus bene ampurare, releuare, ligonizare binare, pur gare, & cum ipsius palis, seu cannis, pertícis, atque iuncis, ac proprijs sumptibus se pes, & fossa dicti loci bene manu tenere, ipsamq. vineam propagare, vbique fuerit opportunum, arbores non inridere, citra Domini voluntatem, & quolibet anno cẽtum salmas sui proprij letaminis ibi inferre, & iactare, segetes, metere, triturare, vuas vindemiare, cæterosque fructus colligere dimidiam quoque fructum, omnium percipiendorum ex possessione prædicta, scilicet bladi, vuarum, cæterorumq; tam arborum, quam aliorum dare, & consignare, & deferre suis sumptibus hic in tali loco ad domum suam bona fide, & hæc omnia facere omnibus suis laboribus, & expensis. Quæ omnia, & singula promiserunt ad inuicem, & vicissim attendere, &c. Pro quibus, &c.

Illud autem quæritur circa dictam locationem, si Demus locauit fundum ad medium, nulla facta mentione de arbori-
2 bus, vtrum ipse tantum eas habebit? Et videtur, quod omnes habebit, quia fructus naturales sunt de quibus nullam habet co
3 lonus partem l. fructus ff. de vsuris. Hinc est quod si colonus destruat arbores, tene tur ff. loca, quia nec maritus debet arbores habere in fructum, nisi ceduæ sint, vt ff. soluto matrimonio l. diuortio §. si fundus (li-
4 cet dicatur Dominus rei dotalis (vt instit. quibus at non licet, nec etiam fructuarius, nisi prout traditur ff. de vsufructu. l. ex filia quia naturaliter possidet, vt in l. naturaliter ff. de acquir. possess. argum. contra
5 in casu prædicta, quod colonus, habebit medietatem de arboribus, quia Dominus ei locauit, vt habeat medietatem reddi-
6 tuum, siue frugum: nam appellatione frugum arbores ceduæ continenter l. frugum ff. de verbor. signif. &c.

De contractu locationis domus. Cap. XXV.

1 Forma contractus locationis domus.
2 Factum operatiuum, vt inquilinus si non teneatur contra singulorum successorem.
3 Quando sit soluenda pensio per inquilinos.
4 Quando autem, vel non sit facienda remissio pensionis, præsertim de rebus rusticis.

1 IN Dei nomine Amen, &c. A. Spontè, &c. Locauit, & titulo locationis dedit, & concessit B. ibidem præsenti, & recipiẽti pro se, suisque hæredibus, & successoribus quibuscumque vnam ipsius B. domum positam, &c. Ad habendum, tenendum, possidendum, & vsufruandum, vsque ad quinque annos proximè, futuros, quam locationem, dicto tempore durante, idem A. promissit eidem B. inquilino habere ratam, gratam, & firmam, ipsumque B. manutenere in pacifica illius possessione, aduersus quamcumque molestantem personam &c. Hanc autem locationem fecit idem A. eidem B. pro annua pensione scutorum quadraginta soluendorum, prout idem B. soluere promisit eidem A. ibidem præsenti, & stipulanti pro se, suisque hæredibus, & successoribus quibuscumque de semestri in semestre, & in principio cuiuslibet semestris liberè, &c. & seu aliter, prout fuit conuentum. Dans, & concedẽs eidem B. inquilino, vt eiusdem domus possessionem capiat, & eidem ad dictum effectum claues ei consignauit, retinendũ vsque ad dictum tempus, nomine ipsius A tanquam illius inquilinus. Et finito dicto tempore eandem domum eidem A. dimittere, & relaxare vacuam, liberam, & expeditam, in aliquo non deterioratam. Renunciando quibuscumque constitutionibus, & Decretis Cameralibus, in fauorem Inquilinorum, quomodolibet editis, & factis, de quibus, & eorum tenoribus, & qualitatibus ipse B. Inquilinus asserit habuisse, & habere plenam, & certam scientiam. Hoc autem expressè acto inter ipsum B. inquilinum, & A. Dominum dictæ

dictæ domus, & solemni stipulatione vallato, quod durante dicto tempore, prædicto A. non liceat domum prædictam alicui personæ vendere, alienare, vel aliquem alium contractum facere in præiudicium præsentis locationis, & ipsius B. & in euentum contrauentionis præmissorum, vel cuiusque eorum, liceat ipsi inquilino ex aduerso factis in contrarium non obstantibus sibi retinere dictam domum, & illi insistere cõtra quoscumque illius singulares successores, & illam retinere vsque quo fuerit expletum, seu completum tempus huius locationis. Quæ omnia, &c. alias, &c. Pro quibus omnibus, &c.

2 Ad hæc nota, quod pacta, de quibus in præscripta formula operantur, vt locum habeant contra singularem successorem, vt per Bartol. in l. is cui §. qui in possessione ff. vt in possess. legal. & in l. si quis sub hac conditione ff. de contrahen. empt. Ex quorum verbis colligitur, vltra prædicta vnũ not. videlicet, quod is talis successor non tenetur stare colono; tamen si conductor habeat hypothecam in re conducta, poterit retinere fundum, donec sibi restituatur pensio soluta, & sibi satisfiat de interesse, Verum quia difficulter probari solet interesse, ideò curandum est, vt cautela adhibeatur, videlicet, quod in contractu locationis, promittat locator non alienare fundum in præiudicium conductoris, vltra generalem hypothecam specialiter obliget, & hypothecet d. fundum, & tunc non poterit fundus alienari in præidicium conductoris, text. est valdè singularis in l. creditor §. si ibi nullam etiam venditionem de distr. pign.

3 Amplius nota, quod circa solutionem pensionis, si de tempore fuerit conuentum standum est conuentioni, aut nihil fuit dictum, & consideratur consuetudo loci, seu lex municipalis, si verò non apparet de consuetudine, fit solutio in fine anni. Hæc omnia probantur per Abb. in cap. propter sub nu. 18. de locato, & conducto, quando autem, & quomodo si faciendi remissio, vel augumentatio mercedis, seu pensionis, præsertim de rebus rusticis, pro quorum intelligentia vide eũdem Abbatem ibi sub nu. 22. eod. tit.

De contractu Vniuersitatis. Cap. XXVI.

1 *Forma obligationis Vniuersitatis.*

2 *Duæ partes de tribus Consiliariorum requiruntur in contractu Communitatis.*

3 *Verba illa cum hominibus verificantur in duobus.*

4 *Contractus Vniuersitatis vniuersaliter, & singulariter singulos obligat, pro rata tamen obligantur, nisi dicatur insolidum.*

5 *Quod meum est, commune non est.*

1 IN Dei nomine Amen, &c. Congregato, & coadunato Consilio Communitatis, & hominum Terræ, &c. infrascripta occasione in loco infrascripto, in quo conuocari, & congregari consueuit, pro negocijs dictæ Communitatis sono Campanæ, in quo interuenerunt ipsi Consules, videlicet N N. & N. ac etiam Consiliarij dictæ Terre, qui vltra sonum Campanæ fuerunt omnes per N. publicum Baiulum dictæ Communitatis, vt idẽ Baiulus ibidem præsens asseruit, de mandato dictorum Dominorum Consulũ, quorum nomina sunt hęc. N.N. exprimantur omnia nomina Consiliariorum cum præsentia, & interuẽtu Magnifici, & eximij I. Doctoribus N. hon. Potestatis dictæ Terræ; asserentes se esse maiorem partem Consiliariorũ eiusdem Cõmunitatis, & vltra duas tertias partem, & sic totũ Consilium, ac Communitatem representare. promittens nihilominus de rato pro alijs Cõsiliarijs absentibus, ac vice, & nomine ipsorum, & dictæ Communitatis, & quorumcunque successorum suorũ sponte, &c. in ipsius Communitatis necessariam, & vtilem causam, scilicet ad effectum soluendi, & satisfaciendi N. creditori dictæ Communitatis de summa scutorũ quingentorum eidẽ debitam, pro tali causa confessi fuerũt habuisse, & recepisse a Magn. D. M mutuo gratis, & amore similem summam scutorum quingentorũ, quæ scuta quingẽta idem M. de ipsorum DD. [illegible]riorum, ac Consiliariorum ordine, & mandato soluit, & exbursauit eidem N. ibidẽ præsenti, & recipienti ab eodẽ M. manualiter, & incontanti in prompta, & numerata pecunia, in tot iulijs, & testonibus papalibus

quæ

quæ ad se traxit,& tracta totidem esse dixit de quibus se bene cõ tẽtum vocauit, & de illis tam dictum soluentem,quam Communitatem prædictam quietauit liberauit penitus & absoluit,per pactum ad rem habitam vlterius non petendo. Quæ quidem scuda quingẽta,sic,vt supra soluta prędicti DD.Consules,seu Priores, necnon Consiliarij prædicti,nominibus quibus supra,soluere, & restituere promiserunt eidem M. ibidem præsenti, hinc ad tres menses proximos liberè,& sine aliqua exceptione, alias,&c.pro quibus,&c.Super quibus omnibus prædictis idem D.potestatem suam, & dictę suæ Curiæ præbuit auctoritatem, &c.suppleris,&c.

2 Ad hęc nota quod ad validitatem gestorum,debet apparere,quod Consilium fuerit,vt in præscripta furmula vicitur, more solito congregatum,& quod interuenerint duæ partes de tribus, prout in l. Actuarios. C.de num.& act.lib. 12. ibi, vt consueuerunt.& l. 2. C.de decurion.lib.10.ibi solemniter in Curia conuocatis,Curt.Iun.consi. 174.nu. 34 2.par.nec sufficit,quod dicatur cum hominibus de Consilio,quia illa verba possent verificari in duobus regula pluralis in 6. & l.inter illam in fin.ff.de verb.signif. citat per Corn.in consl.177.sub nu.8. vol.2.Specul.in lib.1. de Syndico num.16

4 Amplius nota, quòd licet contractus vniuersitatis,vniuersaliter factus vniuersaliter obliget,vt singulariter singulos, vt no.Bar. in l.4.ff.de re iud. tamen melius,& tutius erit in extensione obligationis explicare singulos insolidum,quia si non additur insolidum,non nisi pro rata intelligũtur obligati,vt per Bald.in l.etiã verf. modo restat C.de execut,rei iu dic.sub nu.14. Si autem in contractu non continetur obligatio singulorum Vniuersitas, seu Ciuitas tantum obligata est,non autem singuli Ciue, quia

5 quod meum est,cõe non est, vt ibi in fine.

De contractus redditionis administrationis. Cap. XXVII.

1 *Forma instrumenti redditionis administrationis tutela, & generalis quietatio nis.*

2 *Declaratio clausula actionis in factum, & actionis de dolo.*

3 *Clausula nec aliquam contrariam exceptionem opponere,qualiter intelligatur.*

4 *Aquiliana stipulatio qnid operetur.*

5 *Generalis quietatio generaliter est intelligenda.*

6 *Restitutio in integrum ex causa ignorantia, infra quod tempus datur.*

7 *Post lapsum quadriennium restitutio non datur.*

1 IN Dei nomine Amen, &c. R. filius q.B. visis,inspectis, ac cognitis actibus, & scripturis administrationis T.olim sui tutoris,ac examinatis rationibus d.administrationis,calculatis omnibus calculandis, ingenuè cõfessus fuit,& contentus ipsum & ratione administrationis suæ super omni eo,quod administrauit,aut administrare debuit in bonis,& circa bona ipsius.R.occasione eius tutelæ plenè,& apertè ostendisse eidem,& tradidisse,& quod idem T. integrè dedit,restituit,& assignauit sibi omne id,& quicquid ad eum peruenit,de rebus, & bonis ipsius occasione administrationis dictæ tutelæ,quam fecit, & facere debuit in bonis,& circa bona sua,&ipsum illud videlicet,quod in reliquis,& residuis & ipsa omnia reliqua,& residua,& omnia & singula in instrumento bonorum,& possessionum eius approbãs eius ratificãs, & cõfirmãs ipsos actus, rationes, & scripturas,& quicquid gestum,& administratum est per ipsum T.in bonis,& circa bona ipsius q.B.& oẽs,& singulas solutiones, dationes,& pacta,& cõtractus occasione dictę tutelę factos ab eo.Quapropter,per se, & suos hæredes promisit dicto T.præsenti pro se,& suis hæredib.stipulãti,quod deinceps non petet ab eo,vel eius hærede, seu hæredibus ac altero pro ipso aliquid occasione tutelæ præfatæ,vel administrationis factæ,vel faciẽdæ,vel malè gestæ,an quod reddet ei de cætero rationem,vel quòd reliqua præstaret,& quod nullo tempore dicet,vel opponet,quod ratio ei non sit reddita,& aliqua integra ei præstita,nullamq. contrariam defensionem,vel exceptionem seu negotium iuris,vel facti cõtra aliquod prædictorum, vel infrascriptorũ in aliquo faciet,vel opponet,faciens eidem T pro se & suis hæredibus recipienti finem,refutationem,& pactum de vlterius non petẽdo de eo, quod petere posset ab eo, vel eius hære-

hæredibus occaſione dictæ adminiſtrationis bene, vel male geſtæ, & generaliter pro omni, & toto, quod petere poſſet ab eo. quomodocunque, & qualitercunque, alia quacunque ratione, vel cauſa, vſque in præſentem diem liberans, & abſoluens eum, & hæredes ſuos, ac eorum bona per acceptilationem, & aquilianam ſtipulationem legitimè interpoſitam. Renuncians exceptioni non traditarum, conſignatarum, & reſtitutarum rerum, exceptioni doli ſine cauſa, actioni infactum & omni alii legum auxilio. Quæ omnia, & ſingula ſupradicta idem R. per ſe, & ſuos hæredes promiſit dicto T. pro ſe, & ſuis heredibus ſtipulanti firma, & rata habere, & tenere, & non contrafacere, dicere, vel venire per ſe, vel alium, ſeù alios. aliqua cauſa, vel ingenio, de iure, vel de facto, alias vltra præmiſſorum ob euationem ad quæ ſemper cogi poſſe voluit, 1 ad omnia damna, &c. De quibus, &c. Pro 2 quibus, &c.

2 Hæc ſupradicta forma probatur in ff. & C. de adminiſtr. tut. per totum, in qua nota, quod actio in factum, eſt ſubrogata in locum actionis de dolo, quæ datur liberis & libertis deceptis à patre & patrono cõtra eos. Ideò illarum renunciatio (vt ſupra) facta non videtur ſuperflua. Specul. in §. 1. ſub nu. 7. in 2. par. lib 4. de dolo, & contumacia. Amplius nota, quod clauſula illa,
3 (nec aliam contrariam exceptionem opponere) intelligitur de malitioſa: nam legitimas opponere poterit, hoc pacto non obſtante, vt per eundem Speculat in 2. § 3 par. eod. lib. ſub nu. 4. de obligat & ſolut. &
4 ibi ſub nu. 25 eod. tit. habetur, quod dicta aquilina ſtipulatio oẽs præcedentes obligationes nouat, & perimit, ipſaq. perimitur
5 per acceptationem. Vlterius nota, quod primo in generali quietantia dicitur tantũ de adminiſtratione tutelę, ſcilicet occaſione dictæ adminiſtrationis, & poſtea (vt in eà videre eſt) alia verba generalia ſcilicet & generaliter pro omni, & toto quod petere poſſet quomodocumque, & qualitercumque, vſque in præſentem diem. Quæ verba ſecundo prolata, non ſunt reſtringenda ad adminiſtrationem. Nam primò vniuerſaliter locutus fuit circa eam, vnde ſuperflua fuiſſent verba ſequentia, ſi tantũ ad adminiſtrationem aſtringerentur con-
6 tra l. ſi quando de legat. 1. & c. ſi Papa de privileg. lib. 6. Et ideò dicta refutatio tanquam generalis præiudicat. Non obſtat, quod ratione probabilis ignorãtiæ quis ſit reſtituendis iuxta non. in ſimil. per gloſ. in l. 11. C. de iure emphyt. Quia reſpondetur quod ſufficit. quod poſt dictam refutationem generalem, & ignorantiam, decurſum fuerit quadriennium, quod conceditur ad petendum dictum beneficium reſtitutionis in integrum l. fin. C. de temp. in integr. reſtit. Ergo remanet firma ſopradicta iuris cõcluſio, firmata ſuper dicta generali quietantia præiudicatiua. Com. conſil. 236. ſub nu. 7. propè fin. in 2. vol.

De Inſtrumento adoptionis. Cap: XXVIII.

1 *Forma inſtrumentis adoptionis.*
2 *Forma inſtrumenti arrogationis.*
3 *Emancipare, & adoptare nequeunt fieri per Procuratorem.*
4 *Clericus poteſt aliquem in filium adoptare.*

1 TItius volens legitimo actu adoptionis ad ſolatium eorum, qui filios non habent P. filium H. in filium ſibi dari, hic ab ipſo H. petijt. Idem verò H. eundem P. ibidem præſentem, & volentem in præſentia Magnifici, & Eximij D. Il. Doctoris A. Iudicis, &c. in adoptionem eidem contulit ipſum P. in eiuſdem Titij filiationem (paternæ tamen poteſtatis omni iure naturali & in ſe integrum reſeruato) cui quidem legitimo actui. Idem Magnificus D. A. Iudex, &c. auctoritatem præbuit. Hæc probantur in l. 1. ff. de adoptionibus, & l. 11. §. Imperio citatis per Speculator. in §. 1. 4. par. lib. 4. ſub numer. 2. in fine de cognat. legali.

De arrogationis inſtrumento. Cap. XXIX.

CVm Titius optaret ſibi arrogare in filium P. imperauerit à Summo Pontifice, vel Imperatore, quod hoc ei liceret facere coram Domino Iudice ordinario plenè cognoſcente, & exequente, quæ in huiuſmodi arrogatione iura Romana requirunt, prout in reſcripto inferius regiſtrato plenius

plenius declaratur. Igitur idem Titius coram Mag. D. A. Iudice,&c.P.filium q.B.ibidem præsentem in filium sibi legitimè arrogauit,ipsumq.cum omnibus possessionibus,rebus,& iuribus suis in sua filiatione, familia & potestate paterno suscepit affectu,vtroque diligenter interrogato,an hæc fieri vellet, vel nè, & sibi placet quamprimum respondente,quemquidē legitimum actum.Idem d.Iudex. (vtsupra) pro Tribunali sedens auctoritate sui rescripti plenius confirmauit,&c.Cuius rescripti tenor talis est ; videlicet, &c. Beatissime Pater, &c. Hæc forma probatur, per eundem Specul, vbi supra sub nu 5.eod.tit. & Bald. in l.impuberem C.de adoptionibus per totum. Quoad supradictas adoptiones,arrogationes, emancipationes,& manumissiones nil vlterius elaborandum censui, cum sint de raro contingen.sed pro illarum vlteriori intellectu, recurre ad eundem.specul.qui in hoc optimè , & satis diffuse scripsit, hoc tantum is addito , quod ea , quæ
3 non sunt in administratione (vt emancipare , adoptare, & manumimittere)non fiūt per Procuratorem,vt per Ios.in l.Gallus §. forsitan ff.de liber. & posthum. iuxta hoc non omitto vnum videlicet,quod si Presbyter habet filium spurium,& nepotem,ex eo poterit cum effectu relinquere hæreditatē suam huic nepoti hoc modo videlicet, aut nepos ille erat legitimus,&naturalis,& sic in patris potestate,& tunc poterit Presby-
4 ter illum adoptare in filium,quouiā etiam clericus potest aliquē in filium adoptare , aut ille nepos erat spurius,vel naturalis tātum,& sic erat sui iuris,& tunc corā Principe poterit illum arrogare,in filium,ita vt supra refert,Alex.in d.l.Gallus §.quid si is sub nu.10.ff.de liber.& posthum.

De contractu conuentionis aliquo in arte instruendo. Cap. XXX.

1 *FOrma instrumenti de aliquo in arte instruendo.*

2 *Pater obligatur ex facto filij præcedente cuius promissione.*

1 IN Dei nomine Amen ,&c. A.spōte &c. posuit ex pacto dedit B.filium suum magistro C. sutori ad discendum , & operandum artem suendi,hinc ad quinque annos proximos solemniter.sine aliqua exceptione iuris,vel facti,se obligando dicto magistro C.ibidem præsenti, & acceptanti se facturum,& curaturū,quod dictus B hinc ad terminum ipsum perseuerabit,& continuò morabitur cum dicto magistro, C, & fideliter , ac studiosè faciet,& operabitur omnia,& quæcunque dictus magister,C.sibi circa scientiam,& exercitium ipsius artis præceperit res quoque eius & cuiuscūque alterius,quæ penes eum erunt,bona fide custodiet,& saluabit,furtumq.non faciet , neque volenti facere consentiet, sed & neque fugiet,nequè discedet ab eo hinc ad terminum supradictum: quod si aliquid eorum fecerit, satisfaciet de hoc ipse , A. eidem magistro, C. eumq indemnem seruabit,& specialiter faciet,& curabit,quod ipse B. eius filius si ante dictum terminum præter ipsius,C. voluntatem discedet, vel se subtrahet à continuo exercitio dictæ artis, tot ei reficiet, & restaurabit in eodem opere,& exercitio ad suam voluntatem, post terminum supradictum, & quod ei dabit, & deferet ad domum suam tot in quolibet anno in tali festo . Dictus verò magister,C.promisit dicto A nomine,& vice dict: B. sui filij stipulanti,quod docebit,& instruet dictum B. bona fide, & fideliter in arte prædicta,dabitq.eidem quolibet anno vltra expensas dictim subministrandas tot &c. Quæ omnia.&c.Pro quibus, &c.

2 Hæc supradicta promissio pacis valida est iure ,vt post alios tenet, Albe dè Ros. in l.fin.§ fin.ff.si cert.pet.& Bald.in l.hactenus §.sed si quis ff.de Constit.

De venditione donorum pupilli. Cap. XXXI.

1 *FOrma instrumenti venditionis bonorum pupilli factæ per tutorem.*

2 *Requisita quæ præcedere debent , antequam tutor valeat legitimè administrare.*

3 *Cautela,ne emptor bonorum pupilli hypothecaria molestetur.*

1 COram, &c. cum A. pupillus filius , & hæres , cum beneficio l. & inuentarij q. B.teneatur hæreditario debito , M. matri

matri suæ, in summa scut. quingentorum, monetæ de Iulijs decem, pro scuto, ex instrumento scripto manu not. publici. item N. & N. creditoribus hæreditarijs apparentibus publicis instrumentis, manu publici notarij rogatis, dictisq. creditoribus vrgentibus, & sollicitantibus dicta eorum credita eis persolui. Pro quibus per soluendis, pro minori damno ipsius pupilli, & hæreditatis, ei expedire, vẽdere, & alienare infrascriptam possessionem, cum in ipsius hæreditate non adsint bona mobilia commodè, & ad sufficientiam vendenda pro illorum satisfactione: Reperta igitur bona conditione à Magnifico D.P. qui pro illius pretio obtulit soluere summam scutorum mille, in prompta, & præsenti pecunia, nulloque alio reperto emptore, qui maius pretium obtulerit, quam præfatus Magn. D. Paulus: Ideo in mei præsentia personaliter constitutus D. N. tutor dicti A. prout de eius tutela opparet, ex testamento dicti q. B. & etiam ex decreto illius cõfirmationis, manu publici notarij rogato, & scripto sub die, &c. cum decreto, & auctoritate præfati D. Iudicis (vt sub.) pro tribunali sedentis, ad effectum dicta debita hæreditaria præfatis creditoribus persoluendi, & satisfaciendi: spontè, &c. vendidit. & titulo venditionis dedit, & cõcessit dicto Mag. D.P. ibidem præsenti, & ementi, ac legitimè stipulanti, & recipiẽti pro se, suisq. hæredibus, & successoribus quibuscumq. vnam, ipsius hæreditatis possessionem vineatam, & arboratam, positã in tali loco, & reassume aliam formam similis venditionis, & sequere illius extensionem, prout in ea mutandis mutatis.

Ad validitatem autem huius, & alterius similis venditionis, hæc pauca non inutiliter rememoranda fore censui; quod tutor scilicet antequam legitime alienare, &
2 administrare valeat bona immobilia, quinque sunt necessaria. Primò quod recipiat bona, & illorum administrationem cũ decreto Iudicis. Secundo quod tutor solemne inuentarium conficiat de bonis pupilli Tertio, quod iuret de vtilia faciendo, & in vtilia prætermittendo. Quarto, quod satisdet (si tamen testamentarius tutor non fuerit) quia tunc satisdare non tenetur, cum illius fides approbata sit à testatore, vt in §. hoc non est perpetuum instituit. de satisdat. tut. & cur. & ibi, Ang. Aret. sub. num. 1.5. & vltimo quod expresse promittat defensionem pro pupillo suscipere, ipsumque, & illius iura indefensa non derelinquere, iuxta decis. Guid. Pap. in q. 330 sub num 1 2.3. & seq. cum concordian. ibi citatis; Pro maiori cautela emptoris ne dubitari contingat de translatione dominij, quod pretium exburseteur presenti pecunia, & conuertatur in satisfactionem debitorum expressorum, in ipso venditionis contractu (vt in simili superius probaui (quia cum hæres talis tunc vendat, pro satisfaciendis creditoribus hæreditarijs, operatur, ne emptio molestetur hypothecaria à creditoribus hæreditarijs, & legatarijs, vt per Paul. de Castr. in l. fin. §. licentiam. C. de iur. delib. Alia requisita in hac venditione bonorum pupilli, magis diffusè habes per Afflict. in decis. 249. per totum. Amplius nota, quod si contigerit curatorem surdi, muti furiosi, vel mentecapti, rem similium personarum vendere. cum talis curator inuentarium facere teneatur, & rationem administrationis suæ reddere (vt superius probatum est) ad poni prætoris solertiam, & cautelam spectabit quod eædem solemnitates in ipsa venditione seruetur, vt in præcedenti venditione rei pupillaris diximus; Idque emptor pro maior, eius securitate procurare & optinere debet, sed quia similes venditiones rarò contingunt, huius instrumenti series per ordinem omittitur, quia in facti contingentia poteris illud ex præmisso elicere mutandis mutatis.

De Forma Instrumenti consensus. Cap. XXXII.

1 *Forma consensus habentis ius in re alienata ex fideicommisso.*
2 *Consentienti tenor instrumenti legi debet.*

1 IN Dei nomine Amen, &c. N. frater A. habens notitiam, & plenum informationem venditionis possessionis ipsius A. positæ in tali loco, &c. factæ per eundem A. ad fauorem P. pro pretio scutorum millæ, monetæ, omniumque, & singulorũ contentorum in instrumento illius venditionis desuper confecto, & per me notarium

tium rogato,& stipulato sub die,&c.de cuius tenore, & qualitatibus fuit per me notarium plenè certificatus, & informatus per illius lecturam sibi à me notario factam de verbo,ad verbum,sponte, &c.dictæ venditioni (vt supra) factæ, & omnibus, & singulis in dicto instrumento contentis pro omni,& quocumque suo iure, quod habebit,vel habere poterit,ac habere sperabit in dicta possessione (vt supra) vendita,ratione,vel occasione substitutionis.vel fideicommissi, seu incertæ conditionis contentorum in testamento q.B.sui Patris scripto manu N.notarij publici cōsensit,ac suum liberum consensum præstitit,illudque ad fauorem dicti emptoris,& suorum hæredum,& successorum, & cuilibet eorum renunciauit dictum ius pacto sibi remittendo. Promittens eisdem, nihil in re ipsa de cætero prætendere, seu petere,nec de ipsa eidem emptori,vel suis prædictis litem, vel controuersiam inferre,seu inferenti consentire,ratione fideicommissi consentire,ratione fideicōmissi,substitionis conditionis purificatæ, seu purificandæ testamenti prædicti, seu alijs,quibuscunque occasionibus, seu exceptionibus tam de præterito,quàm de præsenti,&de futuro temporibus de iure, vel de facto, & alijs quomodolibet, & qualitercumq.sibi,vel suis,&c.competentibus,& cōpetituris. Sed prædicta omnia, & singula perpetuò habere rata, grata, & firma,nec contrafacere,dicere,vel venire quouis prætextu,& causa etiam enormis, vel enormissimæ lesionis.Pro quibus om-
2 nibus,&c.Nota,quòd simili modo consentiēti iam factę alienationi, tenor illius instrumenti legi debet, & de hoc plene per notariū certificari,l.cū Aquilian.ff.de trā sact.& quod incontinenti,seu ratificāti requiratur certa, & indubitata notitia, est textus in l.mat.ff.de inoff. testa. & l.si per errorem ff.de iurisd.o nn.Iud late Aymo. cons.197.nu.14.quem secuti fuerunt DD. de Rota vt in vna Viterpien.bonor. die 22,Ianuar.1597.cor.D.pamphilio.

De instrumento Pacis. Cap.XXXII.

1 *Forma instrumenti pacis, & etiam Treguæ.*

2 *Clausula (rato manente pacto) quid operetur in instrumento pacis.*

1 IN Dei nomine Amen, &c. In mei Notarij,& personaliter constituti DD.,A. ex vna,& B.ex altera partibus sponte,&c. fecerunt puram,veram,& sinceram pacē, & concordiam, inter eos perpetuò duraturam etiam mutuis amplexu, & osculo pacis interuenientibus,de omnibus,& singulis odijs,quæstionibus, & contentionibus quomodocumque,&qualitercumque quacumque de causa inter dictas partes hactenus sibi inuicem, & vicissim illatis, præstitis, & perpatris, & signanter occasione homicidij,seu vulnerū, &c. vel alia quauis de causa omnesq; & singulas iniurias,tam reales, quàm verbales præmissorum,& alia quauis de causa factas,& illatas adinuicem, & vicissim mutua stipulatione hinc inde interueniente, sibi ipsis, vnus alteri, & alter alteri remiserunt, & condonarunt,omnesq. & singulas querelas, accusationes, & denunciationes præmissorum occasione,coram quocumque Iudice factas,& porrectas,cassarunt,& aboleruns.Quam quidem pacem prædictæ partes promiserunt,mutua stipulatione interueniente,semper,& omni tempore,ac perpetuo habere ratam,gratam, & firmā, & nō contrafacere,dicere,vel venire,quouis prætextu,& causa, ac quouis quæsito colore,vel ingenio sub pœna scutor. 200. ac alijs pœnis,contentis in constitutionibus Pontificijs,editis contra violatores,& fractores pacis,&dispositionibus vtriusq; iuris, de quibus constitutionibus ipsi cōtrahentes asseruerunt habuisse,& habere plenam, & certam scientiam. Et vltra præmissorum obseruationem, etiam ad omnia damna hinc inde sibi ad inuicem, & vicissim teneri voluerunt. Rato tamen nihilominus manente pacto, &c.Pro quibus &c.

Si autem tregua fiat,tunc dicatur,quòd partes fecerunt treguam hinc ad certum tempus, quo tempore durante, promiserunt sese adinuicem,& vicissim per se,vel per alium,seu alios,non offendere, neque offendi facere,quoquo modo,quouis prætextu,& causa,ac quouis quæsito colore, vel ingenio,verbis, vel facto, vt supra. Nota quod clausula illa (rato manente
2 pacto) in instrumento pacis operatur, vt

vnus

vnus possit petere obseruationem pacis ruptæ, vel venire contra pacem, secundum Card. Zabar. & Alexand. de Vin. in c. potuit de roc.

De contractus mutui filijsfamil. Cap. XXXIV.

1 *Forma contractus mutui filijsfamil.*
2 *Appellatione bonorum mobilium & immobilium non veniunt iura, & actiones*
3 *In donatione omnium bonorum præsentium, & futurorum, non comprehenduntur iura, & actiones.*
4 *Beneficium senatusc. Macedon. introductum fuit ad fauorem fil famil & in odium fœneratorum.*
5 *Beneficio cessionis bonorum pacto renunciar potest.*
6 *Clausula præcarij quid operetur.*
7 *Enumeratio plurium casuum in quibus exceptio Macedon. locum non habet.*

1 IN Dei nomine Amen, &c. D A. filius D. H. habuit, & recepit à D. B. scuta cētū monetæ, quæ fuerunt sibi per eundem B. soluta, & exbursata in mei Notarii, & testium infrascriptorum præsentia manualiter, & incontanti, in tot paulis, & testonibus Papalibus, quæ idem A. ad se traxit, & tract. totidem esse asseruit, mutuo gratis, & amore. De quibus, &c. quietauit &c. restit. hinc ad sex menses proximos libero, &c. alijs, &c. Pro quibus, &c. idem A. obligauit se, &c. omnia, & quæcumque eius bona vndecumque prouenta, prouenientia, & prouentura, quæ bona ipsa ipse A. debitor præcario nomine ipsius B. possidere se constituit, & alijs clausulis solitis, & consuetis citra, &c. Renuncian. &c. iurauit tactis, &c. & medio eius iuramento, in manibus mei Notarij præstito, renunciauit beneficio Senatusc. Macedon. in fauorem filiorumfamil. introduct. necnon omnibus alijs legibus, & legum auxilijs, ad ipsius A fauorem quomodolibet editis: Necnon simili iuramento renunciauit beneficio cessionis bonorum, ac cuicumque alteri beneficio, ad fauorem debitorum quomodolibet, & qualitercunque introduct. Super quibus, &c. actum, &c. præsentibus N. & N. testibus, &c.

2 Ad hæc nota, quòd si tantum dixeris in obligatione obligauit omnia bona mobilia, & immobilia tunc non comprehenduntur iura, & actiones, seù nomina debitorū, quia ea non sunt mobilia, nec immobilia, licet sint quoddam genus per se, Guidop. q 499. per tot. secus si diceretur omnia, & quæcumque bona, vt in supradicta forma habetur, vt ibi sub nu. 3. in fin. Secus tamen dicendum erit in donatione omnium bo-
3 norum præsentium, & futurorum, in qua non continentur nomina debitorum, & sic non veniunt iura, & actiones (nisi de eis specialis mentio fieret,) Ias. in l. stipulatio sub nu 21. ff de verb. oblig. Amplius
4 nota pro intelligentia d. beneficij Senatusc. Macedon. quod non solum illud introductum fuit ad fauorē fil. fam. sed etiā in odium fœneratorum, & hebræorum mutuantium ad illorum ingorditiam reprimendam; vt per Bald. ad l. Senatusc. Mace-
5 don. in rubr. an autem beneficio cessionis possit pactum renunciari in contractu debiti, dicendū erit, quod sic. Quilibet enim iuri pro se introducto renunciare potest: cum renunciatio non vergit contra bonos mores, sed ista renunciatio non est contra bonos mores; ergo valet (præsertim cum iuramento) nam iuramentum est de iure naturali, quod est potentius, quàm ius ciuile, quod inducit cessionem bonorum, quod est merè positiuum ad not. per Bald. l. 1. C. qui bonis cedere poss. ver. & in sum-
6 ma sub nu. 8. Clausula illa omnium bonorum, quæ debitor præcario pro creditore se constituit, operatur, quod creditor potest agere contra quemcumque possessorē rerum debitoris, etiam non facta discussione debitoris, vt per Cel. Vgo. de clausulis contractus in vers. omnia bona, quod limita, vt ibi. Pro intelligentia autem pluriū
7 casuum, in quibus locum non habet exceptio Senatusc. Macedon. habes in glosa magistra, quæ enumerat vndecim casus §. illud, instit. quod cum, & glo. in l. 11. C. ad Maced. & multum singulariter Innoc. in c. quia plerique de immun. eccl. vbi habetur quod si creditor mutuauit bona fide, quod in foro animæ tenetur filius fam. restituere, & peccat opponendo exceptionem Macedon.

De

De Instrumento emancipationis. Cap. XXXV.

1 *Forma instrumenti emancipationis cum assignationis præmij.*

2 *Emancipatio fieri potest ad vnicum actum tantum.*

1 IN Dei nomine Amen, &c. Coram eximio II. Doctores I. Iudice ordinario, pro Tribunali sedenti, ad eius solitum bācum iuris in loco infrascripto, ac in mei Notarij, testiumq; infrascriptorum præsentia personaliter constituti.

Frācifcus, &c. & Iacobus eius filius maior (vt ambo ipsorum asseruerunt) viginti quinque annis, & insimul asseruerunt scilicet idem Franciscus, quod vult, & intendit dictum Iacobum eius filium legitimum, & naturalem ex domina Liuia q. N. vxore sua ibidem præsentem, & omnia infrascipta requirentem emancipare à se, & ab eius patria potestate, & nexibus paternis eximere, & liberare, & idem Iacobus vult, & intendit à dicto eius patre emancipari, & patria potestate, & nexib. paternis eximi, & liberari, & sui iuris fieri, & paterfamilias, & ad interrogationem præfati D. Iudicis, vt supra, pro Tribunali sedentis, eis super prædictis factam vnaminiter, & concorditer responderunt, & affirmarunt prædicta ab vtroque exposita liberè facere velle. Ideo prędictus Franciscus pro effectuatione vtriusque eorum voluntatis capie ns eundē Iacobum eius filium per manum, & postmodum ipsum dimittens, & relaxans in præsentia præfati D. Iudicis, & testium infrascriptorum, dixit eidem Iacobo filio suo, ibidem præsenti alta, & intelligibili voce hæc verba, videlicet: Ego Franciscus pater tuus hac præsenti die mea propria spontanea voluntate, & certa sciētia, nulloq iuris, vel facti errore ductus, præsente dicto D. Iudice, & cum eius auctoritate, & decreto, te Iacobum filium meum emancipo, & ab omni iure, & nexu patriæ potestatis libero, & absoluo: ita vt de cætero efficiaris homo tui iuris, & paterfamilias, omniaq. iura Romanorum Ciuium consequaris, dicendo eidem Iacobo suo filio ibidem præsenti, & consentienti: Esto homo tui iuris, & paterfamilias, & quęcumque habueris, & de cætero acquisiueris in tua, tuorumq. hæredum, & successorum sint potestate, & libera administratione, & in eis nullum ius mihi ad ea vindicari possim ratione proprietatis, seu vsufructus, in quibuscunque bonis tuis, in futurum acquirendis, & ad te spectaturis quomodocumque, & quocumque iure, & titulo: Ita vt valeas, & potestatem habeas de cætero, tua propria auctoritate, de bonis tuis infrascriptis, & alijs quibuscunque in futurum acquirendis, donandi, vendendi, obligandi, hypothecandi, locandi, & alias de eis contrahendi, & ad tuæ libitum voluntati disponendi, in iudicio essendi, & standi negotia quæcumque egendi, testandi, & quamlibet, seu quaslibet vltimas voluntates, & dispositiones condendi, iudicialia, & extraiudicialia agendi, & agere possendi, & generaliter omnia, & singula dicendi, & faciendi, quæ quilibet paterfamilias, & sui iuris dicere, & facere potest, seu posset in iudicio, & extra, ipsumq. Iacobum filium ibidem præsentem, & consentientem exemit, & liberauit ab eius patria potestate, & nexibus paternis. Et insuper idem D. Franciscus in præmiū huius emācipationis dedit, cessit, & assignauit eidem Iacobo eius filio præsenti, stipulanti, & recipienti ius, & actionem petendi, exigendi, & consequendi à N. summam scutorum 500. ex causa depositi, de quo continetur publico instrumento rogato, & stipulato manu N. publici Notarij, quod instrumentum idem Franciscus eidem Iacobo suo filio tradidit, & consignauit in publicam, & authenticam formam, quod creditum ipse Iacobus acceptauit, & acceptat, recepisse asseruit, & fassus fuit a dicto suo patre, tanquam verum debitum, illudq; recuperare obtulit, & offert eius periculo, & proprijs impensis, & vltra prædicta dictus F. ā ciscus cessit, tradidit, & consignauit eidē Iacobo ibidem præsenti, & recipienti tot arnesia, & suppellectilia domus quæ ascendere asseruerunt ad summam scutorum centum De quibus, &c. exceptioni, &c. renunciauit, quietauit, &c. per pactum, &c. Quæ omnia superius assignata compēsari debeant, prout idem Iacobus compeolare seu conferrre promisit idem Iacobus eidē Francisco præsenti, & recipienti pro se, & alijs

alijs suis hæredibus me Notario,&c.in ea parte hæreditatis,& bonorum dicti Francisci sui patris, quæ ei obuenirent de iure post mortem ipsius Francisci. Quæ omnia &c. Pro quibus omnibus, &c. Super quibus omnibus,&singulis præfatus D.Iudex (vt supra) pro Tribunali sedens eius auctoritatem,& decretum præbuit,& interposuit suppletis, &c. Dicens eidem Iacobo præsenti, audienti, intelligenti, esto à modo in antea, es,& æris homo tui iuris, & paterfamilias; ita quod de cætero possis, & valeas liber negotiari, contrahere, distrahere, gerere, in iudicio esse testari,& quaslibet vltimas voluntates,& dispositiones condere, omniaque, & singula alia facere valeas, quæ quilibet paterfamilias,& homo sui iuris de bonis liberè facere posset,& potest.

2 Super quibus;&c. Actum,&c. Testibus &c. Ad hæc. nota,quòd pater potest emãcipare filium ad vnicum actum tantum, vt per Ias.in l. frater a fratre vers. limita sub nu.4.circa fin. ff.de cond.indeb.

De contractu mutui minoris. Cap. XXXVI.

1 *Forma contractus mutui minoris.*

2 *Minor iurans maioritatem tenetur ex contractu.*

3 *Minori non currit præscriptio biennij.*

1 IN Dei nomine Amen, &c.d.A.asserens cum iuramento tactis scripturis,in manibus mei Notarij præstito,se esse maiorẽ viginti seu vigintiquinque annorum, renũciãdo nihilominus beneficio restitutionis in integrum,ac alijs quibuscunq.legibus, legum auxilijs,necnon statutis,& nouis reformationibus, ad fauorem minorum quomodolibet editis, & introductis sponte, &c.constituit, & recognouit se debitorẽ, B.in summa scuti 100.monetæ de Iulijs decem pro scuto,quæ sunt pro totidem,quę idem A. habuit,& recepit ab eodẽ B. mutuo,gratis,& amore,quæ scuta 100.similia idem B.manualiter, & in contanti in mei, & testium,&c. præsentia soluit,& exbursauit eidem A.in prompta,& numerata pecunia in tot testonibus, & iulijs papalib. quæ idem A.ad se traxit,& tract.totidem esse asseruit,de quibus se benè contentum vocauit, & ad maiorem cautelam exceptioni,&c.renunciauit,quietauit, &c. quæ quidem scuta 100.idem A promisit eidem B.ibid.præsenti,&c.soluere,& restituere hinc ad sex menses proximos liberè, &c. alias,&c.Pro quibus,&c.

2 Ad hæc nota,quod minor doli capax iurando se maiorem, tunc videtur esse in dolo sic iurando,& confirmatur eius cõtractus per dictum iuramentum, Afflict. dec.322. sub nu.3.quòd locum videtur habere in impube maiore infante proximo pubertati; ita quod in eo cadit delictum, & tunc obligatur etiam iuramento,vt ibi sub nu.4 Licet tamen propter enormissimam læsionem restituatur, quę enormissima lęsio sẽper videtur excepta vt ibi sub n.13. Nota tamen, quòd si minor iurasset soluere, & restituere mutuum sub spe futurę numerationis,quia licet alias maior elapso biẽnio efficaciter teneatur,inst.de lit.ob.& in l. in contractibus in principio C. de non nu-

3 mer. pecun. Tamen minori propter iuramentum non currit ista præscriptio biennij,nec propter iuramentũ reputatur maior,vt per Ias.in auth. sacramenta puberũ sub n. 65. vers. nono limita, C.si aduersus vend.alleg.Bald.in l.fin. C. de non numer. pecun.& ratio huius limitationis est,quia cum isto casu deficiat consensus, eo quia pecunia non numeratur, certè non habet locum ista auth.vt ibi.

De clausulis contractuum. Cap. XXXVII.

1 *Memoria hominis non est adeo tenax,vt de omnibus recordetur.*

2 *Iuramentum operatur vim clausula omni meliori modo,&c.*

3 *Clausula (perpetuò rata,& grata) quid operetur.*

4 *Intellectus clausulæ ad consilium sapientis*

5 *Notarius quando possit extendere clausulas consuetas.*

6 *Renunciatio conditionis indebiti,& sine causis non afficit ignoranti.*

7 *Conditio indebiti quid operatur.*

8 *Et quid de conditione sine causa.*

9 *Actum in tali loco debet poni in instrum.*

10 *Secus si consuetudo loci aliter suadeat.*

11 *Notarius quomodo debeat conficere instrumentum de his, quæ alieno sensu percipiuntur & quomodo de muto, & surdo.*

12 *Dictio (&c) qualiter, & quando sit per Notarios extendenda.*

AD euidentiam harum supradictarum formarum cōtractuum, aliqua de eis tacta sunt, quæ hic non repetimus, sed antequam deueniamus ad intellectum nonnullarum aliarum clausularum vltimarum voluntatum; aliqua alia de eis tangimus, quæ licet suis aptioribus locis conscribi potue
1 rint, tamen quia memoria hominis nō est adeò tenax, vt de omnibus recordetur, vt dicit Afflict. in decis. 345. sub n. 2. eas tamē hic subijciendas duxi. Et primo ferè in omnibus supradictis formulis, contractuum
2 nibus supradictis formulis, contractuum subtexui clausulā illam (omni meliori modo, &c.) quia videtur superflua, cum iuramentum idem videatur importare, scilicet vt actus valeat omni modo, quo potest l. cū pater §. filius matrem ff. de leg. 1. Ias. in l. 1. §. si quis, ita sub n. 12. ff. de verb. oblig.
3 Clausula (perpetuo rata, grata, & firma, & nunquam contrauenire) operatur, vt nūquam currat præscriptio contra actiones per l. quod si nolit §. si quis, & ibi Bald. & Angel. ff. de edil. edict. Cæpol. caut. 155.
4 Clausula, seu licentia data à contrahentibus, extendendi instrumentum (ad consilium sapientis) quomodo sit intelligenda? Responde, quod nihil poterit addi in facto sed solum in iure, & in his, quæ veniunt ex natura contractus, vt est notabilis glos. in l. si mandato Titij §. fin. ff. mandati, vt puta in instrumento additur, quod interponeretur pœna duplicata, vel aliud simile, ex quo illud non erat actū inter partes, nec expressum, ad hoc respondetur, quod talis pœna est de consuetudine, & quia de consuetudine solitum est in instrumentis pœnam dupli apponi, ideò sapiēs poterit addere in facto illud, quod est de consuetudine. Secus sapiēs non potest aliquid addere, quod nō fuerit à partibus expressum vel per quod immutetur substantia actus Nam solū potest consentire circa quæ veniunt de iure ex natura cōtractus, vt dicit Ias. in l. ex parte sub nu. 4. in princ. ff. de verb. oblig. Specul. in §. sciēdum vers. quid sic instrumento de empt. & vendit. & in l. instrum sub num. 12. de edit. instrum.

5 Ad relatum propositum, illud non est prætereundum, quod licet Notarius possit apponere clausulas consuetas in instrumēto, etiamsi non sit dictum à contrahētibus vt in l. si prius, in §. plautius, & ibi Bart. ff. de aqu. plu. arc. Felyn. in cap. M. Ferrariensis in 4. col. de constit. Istud tamen limita, verum esse, & locum habere solum, quando instrumentum est in fieri, sed secus in instrum. iam facto, & perfecto, quia tūc in illo non poterit not. addere, seù apponere clausulas etiam consuetas, vt per Marsil. in sing. 663. incip. not. circa fin. ita etiam not. dixit Barb. in cap. 11. in 2. col. extra de præcar. & alias per eundem Marsil. in sing. 123 incip. in iure, clarum est circa med. remitten. me nihilominus in hoc ad stylum Notar. presertim tribunalis Illustriss. d. A. C. cuius semper fui obseruantissimus, & etiā ad plures Rotales decisiones de super firmatas, quas in fin. præf. li. imprimi curaui.

Quotidie ēt fiunt cōtractus à rusticis, & mulieribus, & alijs qui non intelligunt importantiam clausularum, quę opponuntur in ipsis contractibus, vt puta, si apponitur clausula, quod Titius renunciauit conditioni indebiti, & conditioni sine causa, & omni alio iuris auxilio talis renunciatio (vt superius dictum est) nullum præiudiciū facit
6 ipsi sic renuncianti, & nescienti, & non intelligenti importantiam dictorū verborū ita singulariter dicit Bart. ad text. in l. fin §. idem quæsiuit ff. de cō d. indeb. quod dictū refert, Alex. in cons. 42. incip super præmissis in 4. col. vol. 1. Oldr. cons. 324. incip. factum tale est in 11. col. Ob id pro illarum
7 intellectu; dico quod natura conditionis indebiti est, vt ad illud solum competat, in quo recipiēs est locupletior effectus, facit l. indebiti §. sed & si nummi ff. de cond. indeb. Ne igitur ex parte recipiētis allegari possit, quod obligatio facta fuit vltra intentionem suam, quia non recipiebat animo se obligandi, propterea ne obligans repetere possit illud, quod in omni iure est indebitum, quocunque errore soluatur: ideo apponitur illius renunciatio, vt per Ias. in l. libertus eod. tit. sub nu. 9. & 14.
8 Conditio autem sine causa est species conditionis in genere sumptæ, quæ cōcurrit cum conditione indebiti ob causam, & ob turpem causam, etiam vbi nulla istarū cōpetit, scilicet quādo nihil est datum, seù pro-

promissum sine causa, vel cum aliquid datur ob causam, quę postea reducitur ad nō causam, vt est text. in l. est, & hæc species ff. de condit sine causa, ne igitur promittēs, vel soluens sine causa, valeat condicere liberationem ab obligatione, vel repetere solutum sine causa? Ideò apponitur dicta clausula renunciatoria conditione sine causa.

9 Clausula, actum in tali loco, debet poni instrumento, vt significet instrumentum esse perfectum, Bald. in auth. quod sine in 1. col. vers. & ideò Tabellione C. de testam. & nedum locus; sed etiam locus loci apponi debet, vt per Alex. in l. de pupillo §. qui nunciat. de nou. oper. nunc. sub nu. 4. & seq. Rota in antiquis decis. 33. secus si in loco alia sit consuetudo, vt per Alex. in d. l. de pupil. sub nu. 10. & 11. seq. eod. tit.

10 Illud quoque non est ignorandum, immò accuratè aduertēdum, quod Notarius nō debet conficere instrumentum de his, quæ alieno sensu percipiuntur, vt est glos. not. in auth. de instr. cau. & fide, §. si verò moriantur in vers. absunt; & propterea in instrumenti confectione facien. per medium interpretis, debet illud confici solum de dicto interpretis, & illud videtur sufficere attamen necesse erit, quod contrahentes eligant interpretem, & hoc sibi constare poterit per signa, vel scripturam authenticam, in qua constet de electione interpretis, vel per relationem duorum hoc asserētium, vt per Alex in l. eadem sub nu. 10. & 11. ff de oblig.

Sic etiam ad relatum propositum, videtur resoluendum de contractu muti, vt puta, quod quidā sunt muti, qui propter hoc impedimentum, efficiuntur non capaces intellectus, & isti per se non possunt facere sine curatore, sicut pupillus non potest sine tutoris auctoritate, quidam verò hoc impedimento non obstante intelligitur, & isti possunt omnia, quæ in eorum animo consistunt gerere; reliqua verò cum auctoritate tutoris, vel curatoris, Alexand. in l. mutum in princ. ff. de acquiren. hæred. vbi habes, quod si in aditione hæreditatis faciendæ ad nutum, si Notarius per se intelligit mutum nutu, securè potest scribere, qualiter talis mutus nutu adiuit hæreditatem, vt ibi num. 2. eod. tit. Si vero per se non intelligit, ei adhibeat aliquem consanguineum, vel vicinum, & scribat in instrumento, qualiter ipse Notarius certificatus per N. suum consanguineum, vel vicinum tanquam per interpretem, vidit dictum talem facientem signa, & nutus, per quæ hæreditatem adire volebat, vt per eundem Bartol. ibi sub num. 2. eod. tit. ad quem, prò maiori præmissorum intelligentia, recurrere poteris, & etiam ad Alexand. in d l. 1. ff. de verbor. obligat vbi soluitur, quod si mutus nullum habet intellectū æquiparatur furioso, & infanti Si autem aliquem habet intellectum, minus perfectum, æquiparatur pupillo, si autem perfectè intelligit æquiparatur maiori, vt ibi sub num. 8. vsque adeò diximus de contractu muti. Ita etiam hæc pauca præmittenda erunt, de contractu surdi, vt puta, quod si surdus intelligens ad motum labiorum contrahat, an valebit contractus: attento quod hodie in omnibus contractus: opponitur stipulatio, & concluditur, quod valebit contractus tanquam factus sine stipulatione, vt per Alexand in l. stipulatio §. si quis, ita sub num. 28. ff. de verbor. obligat. & hoc in contractibus, qui consensu contrahuntur quod dicit procedere de iure communi, vt ibi.

Iam plura diximus de intellectu clausularum contractuum, & de his, quæ alieno sensu percipiuntur, pauca hæc etiam diximus de dictione abbreuiata cōcepta sub dictione, (&c.) quæ per notarios in matricibus instrumentorum, & illorum rogituum concipi solet, vt puta, quod illa di-
12 ctio, (& cætera) solum importat ea, quæ desunt ad complementum orationis, non autem, quæ comprænhenduntur sub oratione separata. Ideò licet post clausulam, quæ solet apponi in contractibus venditionum, donationum, & similibus, vt puta, dans licentiam, &c. Tamen sub illa dictione, &c. Non censebitur apposita clausula constituti, seu precarij, cum orationem habeat separatam, Aym. cons. 34. vers quarto respondeo sub nu. 7. Paul. de Castr. in cons. 10. si vera sunt col. 3 l. 1. hoc etiam erit aduertendum, quòd quando in instrumento non exprimitur conceptum, seù intentio partium ad plenum, dictio (&c.) nihil operatur, nec fit illius extensio, vt per eundem Aym. d. cons. 34. in fin.

De testamento nuncupatiuo. Cap. XXXVIII.

DVm corpus sanitate viget, mens interius in semetipsa collecta pleniori vtitur ratione: quia non cogitur id cogitare quod doles. Vnde tunc vltimae voluntatis iudicium, in quo träquillae mentis rationis vsus exigitur salubrius. Quapropter P. corpore sanus, ac mentes compos, rerum suarum dispositionem per praesens, &c.

Si autem testator infirmus sit, sic dicatur.

LIcet incerta mortis hora, sēper debeat in prudentis animo esse suspecta, corporis tamē imminēti languore ipsius plus naturaliter formidatur euentus. Idcirco P. aeger corpore, mentis tamen suae compos, per presens nūcupatiuum testamentū sine scriptis disposuit, in hunc modū videlicet. In primis, quia anima est dignior corpore illā omnipotenti Deo, eiusq. gloriosissimae Virgine Mariae matri eius, totiq. Curiae caelesti deuotissimè commendauit. Item reliquit, &c. Item pro anima sua, & parentum suorū reliquit, &c. Adhaec omnia, & singula exequēda, & cōplenda esse voluit commissarios suos, & huius testamēti executores N. & N. Dans eis, & eis, & cuilibet ipsorum plenam licentiam, & omnimodā, ac liberam potestatem, vt sine cōtradictione haeredis, aut alterius cuiuscunq. personae, possint de quibuscunque bonis ipsius obligare, pro praedictis solutionibus faciēdis, & praedictis omnibus exequendis, (vt dictum est.) & si contingeret aliquem, vel aliquos dictorum commissariorum suorū praemori eidem testatori, aut mori, ante executionem omnium praemissorum; alij vel alius, nihilominus praedicta omnia exequantur, vel si voluerint, aliū eligent loco eius. Liceat quoque eis agere, & facere Procuratorem, & Actorem, qui contra haeredes suos agat ad omnia, quae dicta sunt, exequendum; & ad poenam testamenti petendam, ac damna, & expensas à suis heredibus exigendum. & quibuscunq. per eos vel eorum alterum (vt dictum est) fuerit assignatum, & obligatum. Ipse res suas omnes illis, ex nunc obligat, iure hypothecae, idest pignoris, vt eas possint in iudicio petere, & habere; ex nunc enim mandat, & facit quod ipsi facient, & mādabunt. Item de bonis suis reliquit iure legati N. Item M. vxori suae reliquit dotes suas, quae fuerunt mille aureorum, & insuper legauit, seù reliquit ei de bonis suis scuta 200. iure legati, & tota mobilia sua, scilicet lectos, & scrinia, & omnes pannos lineos, & laneos, quibus vtetur tēpore obitus ipsius testatoris.

Prae-

Prætereà legauit eidem, voluitque, & disposuit, quod ipsa sit in domo pro hæreditate sua domina, & vsufructuaria, quandiu vixerit, & vidualem, & honestam vitam in ipsa domo seruauerit, dotes, & legatum, in iudicio non petierit, & victum, & vestitum habeat honorificè, onera quoque personalia, si eam infirmari cõtigerit, & etiam patrimonialia, quæ contingerent suam dotem, pro Collationibus, vel aliquibus publicis muneribus de sua hæreditate soluantur. Si autem eius filij se de ipsa non benè portarent, & ipsa vellet discedere ab eis, tantum habeat de bonis suis; si autem aliam vitam elegerit, eam solum habere dotes prædictas, & legatum prædictum, scilicet dictorum scut. 200. & mobilia supradicta. Item & G. eius filiam sibi hæredem instituit in scutis quingentis, quæ eam habere voluit, cum nupserit, vel religionem intrauerit, & insuper in scutis 50. iubens eam in his, & volens esse contentam, & plus petere non possit. In omnibus autem alijs bonis suis, mobilibus immobilibus, corporalibus, & incorporalibus, iuribus, & actionibus, tàm præsentibus, quàm futuris B & C. eius filios sibi æqualibus portionibus hæredes instituit, quod si contigerit ipsum ex dicta M. aut ex quacumque alia eius legitima vxore, ex nunc filios habere, peruenientes in lucem, posthumos, aut medio tẽpore natos; si masculus, vel masculi fuerint, ipsum, vel ipsos cum prædictis B. & C. vel altero, qui superuixerit, æqualibus portionibus, hæredes instituit: si autem fœmina vna, vel plures ipsas, vel quamlibet earum, sibi in scutis 500. instituit.

Si autem suspicetur proximus obitus testatoris, sic dicas.

Et si dicta M. eius vxor prægnans esset, & pareret filium vnum, vel plures, posthumos, aut medio tempore natos ad lucem peruenientes, si masculus, vel masculi fuerint, (vt iam dictum est) si vero aliqua dictarum filiarum, tam natarum, quam nasciturarum, quam etiam, posthumarum aliquando, vel infra tale tempus decesserint, sine filijs, ei pupillariter, & vulgariter, & per fideicommissum superstites filios masculos, vel eorum filios in stirpes, & non in capita substituit, & si aliquis filiorum suorum masculorum, tam natorum, quàm nasciturorum, vel etiam post humorum, aliquando, vel infra vigesimum quinum annum suæ ætatis decederet sine liberis, vel intra pupillarem ætatem substituit ei pupillariter, & vulgariter, & per fideicommissum superstites filios masculos, vel eorum filios in stirpem, & non in capita, quod si masculi, vel eorum filij non fuerint, alias fœminas, vel earum filios similiter in stirpem, & non in capita. Item si omnes tam masculi, quàm fœminæ (non extantibus, vel remanentibus aliquibus ex filijs decesserint, eo casu iussit, & voluit, & disposuit, quod non obstantibus præmissis omnibus substitutionibus, possit quilibet filiorum suorum, aut filiarum suarum testari, ac disponere, de eo, quod sibi relictum est, aut de eo, quod ad ipsum spectabit ex hæreditate, prædicta, vsque in quantitatem scut. 500. in falcidia sibi debita computan. Item voluit & disposuit, & mandauit quod prædicti filij simul, & communiter habitent, & ad diuisionem non perueniant vsquequo omnes compleuerit vigesimum quintum annum, quod si non fecerint, aut si quis eorum alios ad diuisionem, prouocauerit, vel requisiuerit; priuetur, & eum ipse testator priuauit quarta parte suæ hæreditatis, quàm ad cæteros peruenire voluit, vel ad Ecclesiam N. Item præcepit quod turris, vel domus a nullo liberorum suorum possit extra familiam alienari; alioquin seruantes voluntatem eius in suis partibus partem alienatam vendicent a quolibet possessore. Item volit, & disposuit, quod dicti eius filij vendere non possint de bonis immobilibus huius hæreditatis quosque, &c. quod si contrafecerint voluit, &c. Tutores autem filiorum suorum tam natorum, quàm nasciturorum pupillorum esse voluit N. & N. quod si euidens necessitas, vel vtilitas fuerit, cum talium consilio propinquorum possit de bonis vendere, & permutare sine iudicis decreto, absoluens eos, & liberans à ratione administrationis reddendæ, & ipsam eis remittens, & hanc suam vltimàm voluntatem esse voluit, quàm valere voluit iure testamenti, quod si iure testamenti non valeat, seu non valuerit, saltem iure codicillorum, & cuiuslibet alterius vltimæ voluntatis valere voluit; &

voluit hoc testamentum nuncupatiuum, seu hanc vltimam voluntatem omnibus alijs eius testamentis, & vltimis voluntatibus. hinc retrofactis præualere, & quicunque suorum hæredum, vel legatariorum, & fideicommissariorum contra hanc suam voluntatem fecerit, vel eam non obseruauerit, vel extraiudicium violenter, vel in iudicio contẽtioso institerit, voluit, quod sit bonorum suorum inexpers, & quicquid illi reliquerit, teneatur per fideicomm. suũ restituere illi, quem sua violentia, vel contentiose iudicialiter fatigauerit. siue fuerint pauperes, si autem alij fatigati, & quilibet legatarius, vel fideicommissarius pro pauperibus habeat actionem si fuerint fatigati Super quibus, &c.

Visum est supra de clausulis contractuũ non gratuitorum, & gratuitorum, nunc remanet videndum de clausulis vltimarum voluntatum.

2 Clausula illa (morte liceat nihil certius, hora tamen mortis est incerta) habetur in l. sancimus, §. fin. de donat.

3 Differentiam executorum, & commissariorum testamentorum, illorumq. facultates habes per Spec. in secunda par. lib. 2 §. dicto sub nu. 14. circa finem, de instrumen. editione.

4 Ne filia post mortem patris sine sobole masculina decedentis querelet de inofficioso testamento, remedium est, quod filia instituatur in aliquo saltem in quinq. soldis, vltra eius dotem, vt monet gloss. in l. 3. §. sed verum, ff. de minor. Bald. in aucto. nouissima, C. de inoffic. testamen. & licet Specul. in titulo de instrumen. edit. §. compendiose. versiculo sed super forma, teneat filiam institutam esse in sua dote; tamen ad euitandas alias contrarias opiniones. benè erit, quod pater saltem in modico, vltra dotem instituat etiam hæredem, prout videre est in supradicta forma, in ea scilicet parte concernente institutionem filiæ in dote.

5 Institutio hæredis est caput testamenti, §. ante hæredis institut. de leg. in tantum quod sine hæredis institutione testamen-

6 tum non valet, vt per Ias. in rubr. ff. de leg. 1. sub nu. 14. & in l. nemo potest, eod. titul. sub num. 14 in fin. Et quod testator nominet hæredem, pro primo nomine, l. iubemus, C. de testam.

7 Vxor quæ relinquitur domina, & vsufructuaria, institutis filijs hæredibus, nonnisi alimenta tantum habere debet. vt not. in auct. quod locum, C. de sec. nupt. Adhæc notà, quod si testator filios suos hæredes instituit, & legauit vxori scuta mille, quibus frui possit, donec inuiduitate, & honestate permanserit, & post mortem eius voluit illa mille dari Titio; contingit. quod mulier transiuit ad secunda vota, an ea viuente Titius debeat habere dicta scuta mille? hæc quæstio ponitur per Alexan. in l. Gallus, §. & quid si tantum, ff. de lib. & posth. sub nu. 6. & concludit, quod sic, ex tacita mente defuncti, per l. mulier, in princ. ff. ad trebell. & in l. si mater, C. de instit. & subst. cum concordan. propterea ad tollendum causam dubitandi, bene erit explicari facere a testatore, quod in euentum, in quem dicta vxor aliam vitam elegerit, id tantum habeat. prout dicitur in præscripta forma.

9 Clausula (substituit vulgariter, pupillariter, & per fideicommissum) operatur, quod datio substituti vulgaris non tollit suitatem. Bald. in l. non iustam, in 1. col. in versic. ex hac 50. nota, C. ad trebell. Item intelligitur, quod electio sit substituti, si casus dictarum substitutionum vno, semel, & eodem tempore veniat. Bald. in l. si frater, C. de fideicommissis, & in l. si quis seruo ff. de manu. testam. idem dicit Bart. in l. recusare, §. si Titius, ff. ad Trebell. Et quia non potest simul. & semel esse directa, & fideicommissaria: ideo illa dictio (&) resoluitur in disiunctiuam, & electio erit substituti, vt per eundem Bart. in l. si Titio, ff. de vsufructu legato. Ias. in l. centurio num. 60. ff. de vulg. & pup. substir.

10 Qualis autem dicatur directa, & qualis indirecta, seu fideicommissaria, pro faciliori intelligentia notariorum explicabitur, vt infra videlicet. Directa est illa per quã substitutus capit hæreditatem sine facto alterius, ex dispositione testatoris, Ita quod non oportet recurrere ad primum hæredem, sed adeundo hæreditatem, efficitur dominus, l. cum hæres, ff. de acquir. poss. exempli gratia. Instituo Titium hæredem, etsi non erit hæres, Sempronius sit hæres, hoc casu nihil detrahitur per primum hæredem, & idem dic in qualibet directa substitutione: Nam ex ea non detrahi-

trahitur aliqua quarta per primum hæredem. Indirecta autem, seu obliqua est illa, per quam hæreditas capitur per manus primi hæredis, vnde dicitur indirecta, quia immediatè non succedit testatori, sed capit de manu alterius, & ex huiusmodi hæreditate capit hæres substitutus quartam partem totius, quę appellatur Trebellianica, sumpta ex nomine auctoris, qui introduxit illam, vt post alios, per Abb. in capitulo

11 Rainutius de testamen. & vltimar. voluntat. de clausula in stirpes, & non in capita. Pro cuius intelligentia præmittendum erit, quod prima omnium successio est filiorum naturalium, & legitimorum, cuiuscumque sexus ex eodem matrimonio, siue in potestate, siue emancipati, vel posthumi, hoc est post obitum patris nati, & succedunt parentibus, tàm paternis, quàm maternis ab intestato in capita, exclusis omnibus, & ex transuerso cognatis; Nihil autem est aliud hæreditatem in capita diuidi, quam eam in tot partes, easque æquales dispertiri, quot sunt capita, quibus solet deferri (exempli gratia) Sempron. diem suum obiens Titiũ, & Meuium filios, post se ab intestato reliquit, fit vt Semproni hæreditatem quam in duas partes æquales diuidi necessum est, Titius, & Meuius vterque in semissem, atque in capita succedunt, quia primum gradum, & succedenti caput faciunt, vt in l. post consanguineos, §. hæreditas ff de suis, & leg. hæred. In stirpes verò successio diuiditur, quando liberi parentis sui locum assumentes, in eã dumtaxat hæreditatis partem succedunt, quam parens vbi superstes esset, essecutus fuisset, sic nuncupata, quod non primum gradum, atque adeo caput ipsum, sed eam prolem, quæ ex capite defluit, quasi stirpem, & gentilitiæ domus radicem conspicit, in hunc formæ modum. Titius ex intestato filios non reliquit, sed ex Seio nepotes duos, ex Caio nepotes tres, omnes patrueles, atque hæredes proximè successuros, quorum duo ex Seio nati in semissem, tres verò quos Caius dedit, in alteram semissem, vtique in stirpes vocantur, institut. de leg. agn. success. §. hoc etiam. Pater enim multis filijs habetur loco vnius capitis tãtum, vt not. in l. 1. 1 q. 21 ætate lib. 10. Bal. in l. etiã vers. modo videndum sub nu. 15. C. de execut. rei iud

2 Clausula illa codicillaris, quæ apponitur in testamento operatur, & locum habet si testamentum deficiat ex causa prætensionis, ad textum secundum vnam lect. in l. si patroni, in princip ff. ad Trebellian. doct. in auct ex causa de lib. pret. Alexand. consl. 125. incipien. Quoniam in fin. 7. vol. & magis diffuse per Clarum, in § testamẽtum, lib. 3. quæst. 46. vbi attestatur de magis communi, quod scilicet testamentum sustineatur in vim codicilli, operetur que & locum habeat vbi testamentum non valet, propter defectum solemnitatis omissæ & inter liberos operatur effectum voluntatis minus solemnis, & minus perfectę. Guid. Pap. q. 513. Operatur, etiã quod videntur rogati in testamento hæredes scripti, vt si testamentum sit minus solemne soluant legata in eo contenta, vt seruetur mens testatoris, vt nota in lege ex testamen. cum alijs citatis per Alexan. in primo volum. consil. 26. & in 2. volumin. consil. 42. & in 3. volum. consil. 17. in 6. colum. Et si non valeat, vt testamentum in scriptis, valebit vt testamentum nuncupatiuum, Paul. de Castr. in l. hæredes palam versic. sed an valebit, ff. de testamentis, sed magis diffuse dicit Specul. in tit. de editio. instrumen. quod ista generalis clausula, si non valet iure testamenti, valeat iure codicillorum, vel cuiuslibet alterius vltimæ voluntatis, vt ff. de testam. milit. l. 11. in fin. Operatur tantum cum testamentum deficiat propter defectum solemnitatis omissæ (vt superius dictum est) vt puta, cum deficiat numerus testium, vel alia solemnitas, & tunc valeat iure codicillorum, non autem operatur si in alio deficit: puta, si rumpatur per querelam, vel posthumi agnationem, vel minimam capitis diminutionem. & hoc probatur ex eo, quod ibi dicitur valet, & sic loquitur de præsenti defectu, qui est, vt quia non est ibi plenus numerus testium, vel non sunt rogati, vel est mulier non autem de futuro, vt de illo quod fiet, puta aliquid de præmissis modis. Si enim dixisset valebit, tunc futuros complecteretur defectus, vt ergo omnes hos modos comprælendat, & melius esset dicere si non valet, vel non valebit iure testamenti, & cet. vt per Specul. in part. 2. in §. compendiose, sub numer. 18. de instrumen. editio. Si

quis igitur velit secus,& testari, sic dicat, si non valet testamentum ratione præteritionis, vel exhæredationis, vel alterius solemnitatis omissæ, valeat iure codicillorum vel alterius cuiuslibet vltimæ voluntati, & rogo omnes mihi venientes ab intestato, vel succedentes ex testamento, vel aliquo iure, vt hæreditatem circa hanc clausulam codicillarem non diuexent. nota Seraph. dec. 53. lib. 5, quod operatur vt sit locus substitutioni quando testamentum est effectum caducum per mortem instituti, etiam si concepta sit per verbum valeat, quod est præsens subiunctiui modi quod trahitur ad futurum.

13 Clausula illa (omni meliori modo, &c.) facit, testamentum in scriptis conditum valeat, tamquam testamentum nuncupatiuum, quia tunc testator non se astrinxit velle testari solemniter in scriptis, vt per Alex. in consil. 476. vol. 5. Ita etiam sentit Hostien. in summa de testam. in §. qualiter conficiatur. Et pro maiori, & clariori huius clausulæ intellectu, recurre ad tract. de clausulis Celsi Vgon. de clausula codicillari per totum; Hoc tamen prætereundum non erit, quod dum testator dicit in testamento, quòd scilicet valet iure testamenti, & codicillorum, illa culpa resoluitur in disiunctiuam, vt dicamus vel iure codicillorum, vt per Bart. in l. si Titio, ff. de vsufructu legato. Clausula illa

14 (cassans, & irritans omne aliud testamentum, quòd prius fecisset) tacitè inest in vltimo testamento, & consequenter videtur superflua secundum Bal. in l. fin. in 5. q. C. de edict. diu. Adr. Toll. quia regula est, quòd in vltimis voluntatibus vltima derogat priori, vt in l. si iure, ff. de leg. 3. Ias. in l. si mihi, & tibi §. in legatis, sub nu. 2. ff. de leg. 1. secus tamen dicendum erit, si in primo testamento fuerit opposita clausula derogatoria vt ibi sub num. 3. & ad propositum relatæ clausulæ derogatoriæ, non erit prætereundum, quod si vxor testamentum, quòd fecit, velit firmũ manere, & veretur, ne posterius testamentum instigatione viri vel alterius facere compellatur, poterit adijcere clausulas derogatorias, veluti sic dicat, si quod testamentum post hoc à me fieri contingat, valere nolo, nisi in eo de verbo ad verbum huius clausulæ fuerit facta mentio: quia si contingat illud in ea forma prætermissa fieri, non valebit, cum præcedens animi contestatio satis declaret animum testandi defuisse in sequenti testamento l. si quis in princ. & ibi late Bart. Ang. & alijs ff. de leg. 3. in tantum, quod primum testamentum habens eiusmodi clausulam derogatoriam, posteriori testamento non reuocatur, etiam si in eo apposita esset clausula illa (cassans, & irritans) per notarios apponi solita, nisi etiam in specie facta fuerit mentio clausulæ derogatoriæ in priori testamento appositæ Zabarell. consil. 102. incipien. super facto. Castr. consil. 342. incipien. in facto puncti Nicolai Euarardi.

15 Insuper si mulier, aut minis, aut metu mariti ad testandum, seu alias ad iuris sui renunciationem impellatur, poterit clausulam coram notario, honestisq. personis protestari se non spotè, sed minis, & metu testamentum in fauorem mariti scripturam aut iuri suo renunciaturam, qua protestatione præcedente omnia ipsi, quæ aduersus ea, quæ deinde sequuntur salua, & integra manebunt. Dinus, & alij ad l. qui in aliena §. fin. ff. de acquir. hæred. Socin. conf. 164 quia in his, quæ dependent a mera potestate potestantis, sicut testamenti factio, ex solius vxoris arbitrio pendent, & protestatio præcedens reddit actum sequentem, protestationi contrarium ipso iure nullum, vt per Io. delect. de arte testandi in tit. de testamentis coniugum, lib. 1. sub num. 5. Cum autem

16 numerus septem testium in testamento sit de forma substantiali, non autem probatoria: Ideo sine eius testamentum non valet, etiam quando sufficiens numerus testium adhiberi non potuit, vt per Ias. in l. nemo potest, sub numer. 15. & sequen. ff.

17 de leg. 1. licet tempore pestis quinque tantum sufficiant, vt per eundem Io. dict. cautela secunda, sub num. 1. de Testamentis ordinandis, & licet idem Ioannes dilect. vbi supra attestetur, quod ad validitatem testamenti sufficiant duo testes coram presbitero parochiali, & per Ias. vt ibi sub num. 2. tamen quia cautela ibi tradita ex pluribus videtur dubitabilis: Ideo moneantur notarij; ad tollendum causam dubitandi, quod non nisi cum dicto num. septem testium similia testamenta recipiãt,

qui

qui omnes testamento debent esse præsentes, Affl ct.dec is. 166. sub num. 5. vt: um autem Religiosi, vel Mendicantes, possint esse testes in testamento, vel codicillis licet Io. Fab. inst. de testamen. §. testes. videatur tenere quod non, quia similis est mortuo, l. Deo nobis, C. de Epistol. & Cleric. Contrarium tamen dicit Guid. Pap. q. 517. cum quando dicitur, quod isti tales videntur similes mortuo, hoc verum quo ad matrimonium, vt ibi, qui testes debent ad solemnitatem testamenti esse rogati à testatore, vel Notario, aut ab alio testatore præsente, vt per Io. Delect. de arte testandi in
20 titul. de testamentis ordinandis cant. 8. in princ. qui testes debent videre testatorem & esse in eius conspectu l. si nō speciali C. de testamen. Hinc est, quòd si nocturno tempore fiat testamentum, non valet, nisi adhibeantur tria luminaria l. 1. §. tria luminaria ff. de ven. inspi.

De eodem Titulo. Cap. XXXIV.

1 *Plura relata per Speculat. de testamentis nuncupatiuis, & testamentis in scriptis.*
2 *Modus ordinandi testamentum in scriptis.*
3 *Quomodo sit subscribendum, & sigillandum.*
4 *Forma, quæ traditur de testamento in scriptis.*
5 *Si testator scribere scit, subscribere debet, nec opus est, quod alius poo eo subscribat secus, si scribere nescit.*
6 *Forma aperitionis dicti testamenti.*
7 *Hæres est vniuersalis Dominus patrimonij testatoris.*
8 *Notarius tenetur tradere legatario particulam legati.*
9 *Notarius cogitur à Iudice pro exhibitione testamenti.*
10 *Solemnitatibus testamenti, & illius aperitionis pacto renunciari non potest.*
11 *Numerus septem testium in vtroque genere testamenti necessario requiritur.*
12 *Forma exhæredationis.*
13 *Prætertio cum causa exhæredationem importat.*
14 *Expressio causarum, quibus filij apparentibus exhæreditantur.*

1 QVamuis in continentia, & tenore testamenti cæteris omnibus, quæ in dispositione patrimonij, siue de iuris solemnitate, siuè de testatoris voluntate necessaria sunt, hæc duo testamenta pura, & æqualia sunt; scilicet nuncupatiuum, & illud quod in scriptis conditur: Attamen in solemnitatibus, & forma magna est illorum distantia. Namque circa testes nuncupatiui testamenti pauca, & breuia requiruntur, vt in rubrica de testib. sed illius, quod in scriptis conficitur, magnæ sunt, & multæ solemnitates, ex quibus substātiam & efficaciam sumit. De hoc igitur videamus, & est sciendum, quod cum iudiciorum nostrorum continentiam testibus patefacere volumus, solemus ad nūcupatiua recurrere testamenta, cum homo iam secretum esse cupit arbitrium suæ voluntatis potest testamentum in scriptis condere, cuius tenorem testibus posse cælari leges volunt, & referunt, vt in l. hac consultissima in princ. C. de testam. licet si, vltrò velit, possit illud testator eorum notitiæ
2 aperire. Igitur volens propter secretum sui arbitrij testamentum in scriptis condere, si literatus est, & scribere possit, & velit ipsemet testamentum scribet. Alioquin alium scriptorem adhibere poterit Tabellionem, vel alium. Assumetur autem membrana bona, & solida, in cuius parte superiori relinquetur, quantum est grossities trium, vel quatuor digitorum, in dextero autem, & sinistro latere tantumdem spatij. In parte verò inferiori superesse debebit spatium, & vacuum quātum palma manus, digitis extensis protenditur, vel circa, & in medio horum spatiorum scribetur tenor, & series testamēti: quo facto duplicabitur charta, & coniungetur spatium superius, cum inferiori, & figentur ibi tres cordulæ In pligatura verò dexteri spacij duæ, & sinistri aliæ duæ, & quælibet cordula, duo habeat foramina interiorem literam non lædantia, vel attingentia, quibus cordulis singula spacia coniuncta ligentur: ita quod interior litera videri, vel legi non possit. Porrò de illo magno spatio inferiori vacuo tantum debebit relinqui disco opertū quod ibi possint patenter, & apertè scribi subscriptione testatoris, & testium, quibus vel eodem die, vel vno, vel pluribus diebus ante, sic scriptis factis, & ordinatis, quando

placuit testatori, vocabit septem testes viros, atque litteratos, & scribere scientes, & nullum iuris impedimentum habentes, & coram eis testator ipsam scripturam clausam, & inuolutam (idest) dictis cordulis litigatam, (vt dictum est) in manibus tenens afferre debebit: dicens illud suum esse testamentum sua, vel talis alterius manu scriptum, & eos rogare testes, & rogando mandare, quatenus ipsum testamentum subscribant, & signent, ipse etiam se debebit sua manu subscribere, vt inferius apparebit. Igitur ibidem, & in præsenti vno contextu antequam ipse testator, vel aliquis ex testibus inde discedat, debebit vnusquisque ipsorum testium annulum, vel sigillum caracterem ad vnam, ex cordulis pendentibus apponere, siue suum, siue alterius testis. Nam si aliquis, vel aliqui ex testibus fuerint, non habentes sigillum, poterit quilibet eorum cum alterius sigillo signare, vt instit. de testamen. §. possunt autem add. etiam si sit sigillum, vel annulus testatoris l ad testium §. si ab ipso ff. de testament. Limita prædicta dummodo ille, qui alieno sigillo, aut annulo signat. protestetur se alieno sigillo, aut annulo, signare in subscriptione, ita not. Specul. in titulo de probat. §. videndum vers. & nota, & gloss. in verbo delatæ, & in cap. inter dilectos de fide instrumentor. quod sequitur Bartol. in §. si ab ipso, & Crist. Por. & Angel. Aretin. in §. possunt, & videtur velle D. Rolandinus infra in vers. cæterum ibidem, & in præsentia institut. de testam. & cum sigillo proposito, & cum sigillo infrascripti d. &c. Post continuo in spatio inferiori discoperto fiant subscriptiones. Primo enim si testator illud sua manu scripsit, subscribet se hoc modo, ego P. præsentem paginam clausam, & litigatam in manibus tenens infrascriptis, testibus omnibus simul præsentibus per me ad hoc adhibitis, & rogatis, & obtulit ab eos, secundum iuris ordinem signandam, & subscribendam, asserens, quod in ea scriptum est meum fore testamentum, & illud totum, & hæredis institutionem, & omnia, & singula, quæ continentur in eo, à me scripta esse, necnon coram eis, ibidem præsentibus subscriptionem propria manu subijciens. Sed si mandato testatoris alius testamentum scripsit, ille talis se subscribat hoc modo. Ego I. mandato P. litterarum ignari, vel scribere propter corporalem ægritudinem impediti, hoc eius testamentum, tam hæredis institutionem, quàm cętera in eo contenta, suo mandato propria manu scripsi, & eo postea præsentem paginam clausam, & ligatam infrascriptis testibus à se vocatis, & rogatis omnibus simul pręsentibus offerente, & asserente id, quod in ea continetur, suum esse testamentum, & à me scriptum, præsentem subscriptionem meam vice, & nomine suo, & eius mandato apposui, & in testimonium me subscripsi. Cæterum ibidem, & in præsenti, & quilibet testium taliter se subscribet. Ego A. rogatus, & præsens, vna cum omnibus infrascriptis, siue suprascriptis testibus ad omnia, & singula in huius paginæ inferiori spatio facta, concepta, & scripta, omnibus simul præsentibus, & rogatis in ipsa eius vtique P. testamento suo mandato manu mea in testimonium me subscripsi, & eam sigillo proprio, vel sigillo infrascripti N. habente in circulo formam filij, vel leonis, quo ad vnam ex cordulis supradictis ceræ impressi. Itaque septem sigillis appensis, & factis octo subscriptionibus, & cæteris ritè, & ordinatè perfectis, testator ipsum eius testamentum in aliquo secreto, & tuto loco deponet, post eius obitum aperiendum, & publicandum. Ecce iam vides veram formam per ordinem testamenti in scriptis, hæc enim sunt scripta, idest solemnitates, propter quas vocatur testamentum in scriptis, idest cum legitimis solemnitatibus factum, ex quibus substãtiam capit, & eius vita dependet, & ideò si qua earum defuerit, testamentum irritum erit, nisi forte fieret inter suos, scilicet quia instituti essent testatoris sui hæredes. Alioquin si essent extranei, tunc aliqua ex dictis solemnitatibus deficiente omninò deficeret testamentum, & tales solemnitates, processus, forma, modus, & ordo testamenti in scriptis probantur in C. de testamen. l. hac consultissima in princip. & l. cum antiquitas §. vltimo, & l. iubemus. iuncta auct. ibi sequen. quæ incipit, & non obseruato, & instit. de testament. §. postea verò ex edicto, vsque ad §. testes, & l. pen. ff. de testam. & l hæredes in fine, & l. ad testim. §. signum autem, supradicta omnia ponit Speculat.

in tit. de instrumen. edit. in §. compendiose vers. testamentum verò solemne. Aduerte tamen circa præmissa, quod aut testator sua manu scripsit testamentum, & specialiter hoc in scriptura posuit, & tunc non requiritur alia subscriptio ab eo, vel ab aliquo alio pro eo, sed sufficit, quod testes se subscribant, & signent, vt d. l. cum antiquitas in fine. Aut ipse testator nō scripsit, sed alius nomine suo, tunc obseruabitur positio, l. hac consultissima, scilicet quia octauus testis pro eo adhibebitur, qui se subscribet, si ipse testator non vult, aut non potest se subscribere. Cuius forma talis est.

7 Quoniam expedit cōpetentes deficientium dispositiones, quandocumque non repugnantibus legibus, modis omnibus impleri, vt in auctlen. de hæred. & falc. ibi cum vtique column. 5. Idcirco si mortuo testatore, is, cuius interfit, postulabit coram Prætore exhiberi testamentum, & aperiri eo iurante, quod non calumniæ animo id petit l. eius quod C. quemadmod. testa. aper. Prætor vocatis, & conuenientibus testibus omnibus si commodè, reperire poterit, videbit testamentum exhiberi, & coactis testibus, sigilla, & subscriptiones suas recognoscere faciat, illud coram eis aperiri, & recitari, & mandabit tabellioni, vt illud obseruata insinuationis solemnitate debeat recitare, & hæredibus, & his quorum interest exhibere, quo facto iterum reassignari, & deponi videbit originale, vt ad illud cum vtilitas, vel necessitas exegerit, recurratur. Cæterum multa alia forent circa materiam hanc, dicenda; sed ea non prosequor, cum quia materia longa esset, tùm quia testamentum hoc, & ponderosas, & sumptuosas obseruantias habet. Quare non est mirum, si eius forma rarò contingere visa est, sed de eius aperitionis, & descriptionis processu apertius videre poterit, in summa Azonis, sub rubrica C. quemadmodum testamen. aper. Finaliter autem teneas, quod siue per modum exempli, siue authentici, & originalis exhibendum fuerit testamentum, illud totum, & integrum exhibebis hæredi, eo quod ipse est totius hæreditatis, & patrimonij vniuersalis Dominus, & successor, vt in tit. de hæred. qual. & differenc. §. pro hærede, ff. de acquirend. possess. l. cum hæredes in principio. Legatario vero, siue alteri, cui aliquod particulare legatum, seù relictum scriptum est; exhibebis simpliciter partes, & verba, quæ de ipso relicto faciunt mentionem cum illis præcedentibus, & propter quæ ipsis legatum fuit adscriptum in testamento, cuius particulæ copiam, non autem totius testamenti Notarius exhibere, & tradere tenetur, solita sibi competenti mercede, & vltra consuetudines habes in hoc tex. not. in capit. contingit de fide instrumentorum. Et quatenus Notarius testamentum exhibere recuset, tunc pars, cuius interest, officium Iudicis implorabit, vt per Paul. de Castr. in l. 1. C. quemadmodum testamen. aper. Et licet non desunt aliqui, qui ad tollenda tot iuris requisita circa aperitionem, & publicationem testamenti in scriptis, asserāt, quod sufficiat dicere in consignatione testamenti, quod testator valere voluit, tanquam testamentum nuncupatiuum, consentiens illius aperitioni, & publicationi nulli iuris adhibitis solemnitatibus, eis specialiter, & expressè renunciandum, & sic dictis requisitis reiectis ad aperitionē testamenti, illiusque publicationem pro-

9 cedunt. His tamen non obstantibus, puto talem aperitionem, & publicationem iuribus non subsistere. Primò, quia cum tales iuris solemnitates tendunt ad publicam vtilitatem, illis pacto renunciari non potest, vt in l. nemo potest ff. de legat. 1. Ias. in l. testamentum, sub num. 4. C. de testa-

10 mentis. Secundò, quia tunc testator implicitè, neque explicite per relationem adscripturam non nominauit hæredem, minus potest valere tanquam testamētum nuncupatiuum, vt per Bartol. Bald. & Angel. in l. esse toto ff. de hæred. instit. & per eumdem Bartol. in l. si ita scripsero ff. de

11 condit. & demonstrat. Numerus autem septem testium in vtroque genere testamenti est de forma essentiali, & substantiali, vt post alios per Bald. in l. cum quis in 3. colum. C. de iuris & facti ignor. qui licet videatur sibi contrariari, vt ibi in 4. colum. dum dicit, quod si numerus septem testiū in testamento esset solemnitas probatoria & non substantialis, certè ea non seruata testamentum nō redderetur nullum, quia testamentum non deficeret, & sic ius, sed non probatio, vt dicit text. in l. duo sunt Titij §. de test. tut. Tamen id falsum asserit Ias.

in l. nemo potest ff. de legat. 1. vers. secundo, quia testamentum sine solemnitate numeri septem testium est ipso iure nullum, vt per textum ibi citatum in l. hac consultissimæ, §. ex imperfecto, C. de testib. & l. final. C. famil. erciscũd. Ergo apparet, quod numerus septem testium est solemnitas substantialis in testamento, & non probatoria, & illud fit, quia lex, quæ requirit numerum septem testium, vltra procedit, annullando actum, scilicet testamentum, si deficit talis numerus septem testium, vt per eund. in l. as. ibi versi istud fundamentum eod. tit. Formam autem aperitionis testamenti in scriptis conditi, & clausi inferius habes in 2. lib.

Forma exhæredationis tradita per Speculat.

De exhæreditationibus autem scire debes, quod hodie iure nouo testator siue pater fuerit, siue mater, siue quicumque alter de superioribus parentibus, aliquem de liberis suis instituere noluerit, debet eum nominatim, & cum causa legibus approbata exhæreditate, vel præterire, causam exhæredationi præteritionė ad jciendo, sic dicens. Filium meum vel nepotem meum, quia manus atroces in me iniecit, exhæredo, vel sic. Filium meum exhæredo, quia vt maleficus cum maleficis versatur: sic eum exhæredando vel prætereundo legitimè testabitur. Alioquin contra, vt instit. de exhæred. lib. in principio, & de hæred. quæ ab intest. defe. §. eadem hæc, & ff. de contra trab. l. non putauit. versic. non quæuis, & in auct. vt cũ de ap. cogno. §. aliud quoque idem dicendum est de filijs testantibus, respectu parentum suorum, vt in d. auct. §. hæc quidem de parenti, & sic nota nullam esse hodie differentiam quantum ad hoc inter patrem, & matrem. Vterque enim, vel instituendo, vel cum legitima causa exhæredando, vel prætereundo vtiliter testa-
13 bitur, si enim dixerit pater filium meum P. neque instituo, neque exhæredo, quia per veneni poculum mihi mortis parauit insidias, eum exhæredare videtur, sicut d. Azon. dicit, & inscribit in summa, C. de liber. præter. vel exhæred. in vers. Est autem prætérita, & etiam in versiculo, est autem effectus, vbi apertè dicit præteritionem factam cum causa, siue à patre, siue à matre, valere; sed inter eos notat differentiam, quantum ad effectum rationis testamenti rescindendi, sed hos effectus non prosequor, quia materia eius est longinqua, nec enumero causas huiusmodi legitimas exhæreditationibus, vel præteritionibus inferendas, quia apertè enumerantur in d. auth. & cum de aper. in §. causas autem, vsque ad §. hæc autem deposuimus. Cuius exhæredationis forma talis est.

A.B. eius filium, quia manus atroces impiè ingessit in eum, vel mortem sibi per poculum veneni parauit, omnino exhæredauit, & ab omni substantia, & hæreditate sua constituit alienũ C. vero sibi hæredem instituit, &c. Si autem noluerit exhæredare, nec instituere, sed præterire; causam tamen inferendo sic dicet. Præterea A. filiam suam, vel neptem, neque instituit, neque exhæredauit, quia cum eam honestè maritare voluisset, ipsa luxoriari prælegit, C. vero sibi hæredem instituit, vide ad hoc plura scitu necessaria, & notatu digna, relata per Specul. in §. compendiosè de instrumento edito sub nu. 37. & 39.

Add. & per gloss. in cap. Quintauallis de iureiurando, & sunt quatuordecim Prima est, si filius parentibus manus violentas intulerit. Item, si grauem iniuriam eis fecerit, si criminaliter eos accusauerit, de causa, quæ non sit aduersus Principem, vel Rempublicam, si cum maleficis hominibus, vt maleficus versatur, si vitæ parentum fuerit insidiatus, si vxori, aut concubinæ eius se immiscuerit, si pro persona, vel debito eius, in quantum potest fideiubere, noluerit; hoc tamen, quod de fideiussione dicitur, ad filios masculos tantum pertinet. Item eos facere testamentum, si contra voluntatem parentum inter arenarios, & mimos perseuerauerit, cum pater non fuerit illius professionis, si filia luxuriosam vitam egerit, cum parentes vellent eam pro posse dotare, (nisi neglexerint eam maritare post 25. annos,) si parentibus furiosis debitã curam non impenderint, si parentem captum de carcere deducere neglexerint. Item si filius sit hæreticus, pater verò catholicus; vnde versus.

Bis

Bis septem causis exhæres filias esto.
Si patrem feria vel maledicat ei.
Carcere detrusum si negligit, ac furiosum.
Criminis accuset aut paret insidias.
Si dederit grauia sibi damna, nec hoste redemit
Testari prohibet, aut dat arena locum.
Si prauos sequitur, vel amat genitoris amicā,
Non orthodoxus, filia quando coit.
Non redimit captum, fuerit dum carcere tentus.

Causæ, quibus parentes à liberis exhæredari possunt. Cap. XL.

Sed pater ex septem si nati spernit honorem.
Hunc accusabit, dira venena dabit.
Testem vetat, aut vxorem diligit eius.

Deffinitio testamenti. Cap. XLI.

3 *QVi testamenta facere possunt.*
2 *Et qui testari prohibentur.*

1 TEstamentum est voluntatis nostræ iusta sententia de eo, quòd quis, post mortem suam, fieri velit, cum institutione hæredis, & dicitur testamentum, quasi testatio mentis.

2 Secundò, qui testamentum facere possunt, qui spetialiter non prohibentur.

3 Prohibentur autem certæ personæ, quæ continentur his versibus prodigus, & cæcus, mutus, surdus, furiosus, morte damnatus, & crimine, menteq. captus, impubes, & dubius, obses, & religiosus, cui non est seruus existens cum patre natus, cuique interdictum dico, quod octo bis isti, qui modo tanguntur testari iure vetantur. Quemadmodum testamenta fiant superius dixi, & inferius etiam dicetur, vt C. codē l. hac consultissima, & l. iubemus, & in auth. ibi posita.

De codicillo. Cap. XLII.

Forma codicilli facti post testamentum.

1 VEnum est Antonium Boetium testamentum super bonorum suorum dispositione fecisse manu mei, vel talis Notarij scriptum, sed quoniam hominis voluntas vsque ad extremum vitæ ambulatoria est, & plerumque varietate successum alteratur; idem Antonius post testamentum, circa quędam voluntate mutata, compoti, & stabili deliberato consilio, præsentes, super vltimo velle suo condidit codicillos vel sic.

Quoniam vsque ad exitum vitæ recedere, licet à quacumque lege vltimæ voluntatis, & propter conditionum, & rerum successus varios, oporteat cum re mutare consilium. Idem Antonius præsentes post ipsum testamentum disposuit codicillos. Primò, namque scuta centum, quæ in ipso testamento Ioanni N. reliquerat, his præsentibus codicillis ademit, & subtraxit, eidem volens ipsum legatum ad dictum Ioānem non peruenire debere. Ideò de alio legato similis summè scutorum centum, quæ vxori reliquerat, ademit eidem vxori scuta quinquaginta, volens eam tātummodo reliqua scuta quinquaginta habere. Cæterorum si fideicommissariam substitutionē facere voluerit, ita dices. Præterea R. quā sibi in dicto eius in testamento hæredem instituit, his præsentibus codicillis rogauit per fideicommissum, vt ipsam hæreditatem, vel talem partem eius restituat Titio; sed si alicui, de pluribus hæredibus instituti, hæreditatem adimere voluerit, poteris hoc modo dicere. Insuper vnum, ex hæredibus suis, scilicet Titium dixit, & declarauit non mereri voluntatem suam. Quibus omnibus codicillarijs dispositionibus ordinatis finaliter ita subinferas. In cæteris autem, in ipso testamento contentis, ipsum testamentum plenissimè confirmauit, & hanc suam vltimam, &c.

Forma alterius codicilli, facti post testamentum, & post alium, vel alios codicillos. Cap. XLII.

2 *PLures codicilli fieri possunt ab vna persona, & quomodo.*
3 *Quinque testes requiruntur in codicillis.*
4 *Hæreditas codicillis dari, neque auferri potest directè.*
5 *Hic enumerantur certæ iuris præsumptiones quæ pro se habent publica instrumenta.*

Pa-

PAter Antonium N. suum testamentum fecisse scriptum, manu mei Notarij. Item post ipsum testamentum fecisse quẽdam codicillum scriptum manu N. Notarij: vnde quoniam vsque ad vitæ exitum præsentis, & proprij finem arbitrij, liberũ est, si suadet ratio, mutare consilium. Idem Antonius iterum præsentes superaddidit codicillos, in quibus reliquit pro anima sua centum scuta, vltra illa, quæ in ipso testamento, pro anima sua legauerat; de his enim, & etiam de commissarijs pro libito disponere poterit. Item etiam in codicillo filijs suis pupillis de tutoribus prouidere poterit, vel eos de nouo constituendo, eo, quod in aliqua præcedenti vltima voluntate nullam de ipsis tutoribus habuit mentionem, vel aliquam de iam constitutis, reuocando, & cessando, vel aliquem alium prioribus superaddendo. Ad vltimum autem dices. Cætera verò, quæ in ipso testamento, & codicillo præcedentibus continentur, approbauit, & hanc suam vltimam voluntatem, &c.

Hanc codicillorum materiam refert, Specul. in tit. de instrum ædit. §. viso de impugnatione testamenti, vbi etiam ponit formas aliquas, quas Io. Andr. ibidem in add. dicit esse Rolandini, tractat etiam eandem materiam, idem Specul. in d. tit. § compendiose in plerisque versiculis: ad vnum tamen aduerte, quia secundum eundem, Specul. in d. §. viso, & in fin. in testamentum, &
2 post alium, vel alios codicillos: nam plures ab vna persona fieri possunt, vt ostensum est, & tunc fieri debet mentio tàm de testamento pręcedenti, quàm de codicillo vel codicillis, & dicit idem Io. Andr. vbi supra hæc esse verba Rolandini. Non obstat prædictis, quòd dicitur non oportere codicillos expresse per testamentum confirmari, quia aliud ex confirmare, aliud mẽtionem facere, secundum eundem Io. An-
3 dr. vbi supra. Et quod possunt fieri plures codicilli, & non requiruntur solemnitates, nisi quod solum adsint quinque testes, sicut & in qualibet vltima voluntate. Quodque
4 codicillis non potest dari hęreditas neque auferri, scilicet directè, neque conditio hæredi in testamento instituto, neque directa substitutio fieri, sed benè per fideicommissum dicit Sebast. Brant. super digest. inforciati in titul. de iure codicillorum lib. 30.
5 Moueantur amplius Notarij, qui similia testamenta, codicillos, & vltimas voluntates ac instrumenta quæcunque conficiunt, illa conficiant cum omnibus suis requisitis, ac claululis solitis, & consuetis: ad hoc vt eis credendum, ac standum sit, & paratam habeant executionem, vt per Ias. in l. edicto C. de edict. diu. Adr. toll. sub nu. 4. & seq & l. huiusmodi ff de legat. 1. sub nu. 27. & secundum illud iudicandum, Bertr. infinitos citans cons 44. nu. 1. par. 1. maximè, quia pro eius validitate stant multa.

Primò enim pro se habent certas iuris præsumptiones, primo quod testamentum seu instrumentum sit verum, & solemne.

Secundò, quod Notarius, qui illud dedit sit bonus, legalis, & peritus.

Tertio, quòd Notarius scripserit totum de voluntate partium.

Quartò, quo illud extenderit, & publicauerit incontinenti, & tempore licito, cõtrariumq afferenti incumpit onus probandi, vt alias in his terminis firmauit Rota in vna Castri Iuliani, coram Robusterios 4. Iunij 1584. & alia catena iurisdictionis, corã eodem sub die 26. Nouembr. 1563. & vltimo loco coram R. P. D. Orano in vna Ro. soc. officij 30. Decembr. 1588.

De testamento cæci. Cap. XLIV.

1 *Forma testamenti à cæco conditi.*
2 *Requisita in testamento cæci.*
3 *Si nomen hæredis postponatur, non ex hoc vitiatur testamentum.*
4 *In codicillis quinque tantum sufficiunt testes.*
5 *Idem in donatione causa moris.*
6 *Cæcitas quomodo probetur.*

PEtrus licet oculorum visione carẽs, tamen corpore, & mente sanus, vel mẽte tamen sanus, sed corpore lãguens vocatis me Notario, & testibus infrascriptis erore status est semper nuncupationem, & sine scriptis testari velle, declarãs, & exprimẽs infrascripta legata, & infrascriptorum nomina, dignitates, & iudicia, & cæteras infrascriptas dispositiones, dilucie è, ore proprio, coram nobis, itaq. bona sua testamento disposuit in hunc modum.

Pri-

Primò namque pro anima de bonis suis reliquit, &c. Cum autem sponte fuerint omnes dispositiones eius secundum leges factæ, & de ipsius arbitrio procedentes, & fuerit, apposita clausula finalis demum tu Tabellio subijcies hæc verba, in hunc modum. Igitur prædictis omnibus, coram testibus prædictis, aperte recitatis, & lectis dictus Petrus protestatus est hoc suũ esse testamentum, ex sui animi sententia dispositum, rogans infrascriptos, ad testimonium adhibitos, testes esse, & vt subscriptiones suas, & sigilla, secundum iuris ordinem, subijciant, & deponant.

Post hæc autem se continuò subscribat quilibet testis hoc modo. ego A. cum infrascriptis alijs testibus, a prædicto testatore adhibitis, & rogatis, huic testamento, illiusque recitationi, & omnibus, & singulis infrascriptis præsens interfui, & ab eodem testatore rogatus in testimonium me subscripsi, sigillum meum proprium, vel si non habeat proprium, dicat sigillum infra, vel subscripti. N. habens formam agni, vel columbæ in vna ex cordulis certæ, imprimens, & apponens.

Et eodem modo quilibet aliorum testium se subscribet. In fine autem subscriptionem suam subijciat hoc modo. Ego N. notarius, ab ipso Petro testatore vocatus, prædicta omnia, & singula suo mandato scripsi, & scripta, coram dictis testibus recitaui, & legi, in publicam formam redegi, ab eo rogatus in testimonium me subscribens, & sigillum proprium, vel alterius, Talis habens talem formam, pend. ad vnam ex cordulis subijciens, ac apponens

Circa supradictam materiam, summatim aduertę quędam specialia in testamento cæci necessariò obseruanda.

Primò, quòd requiruntur septẽ testes, & notarius si haberi potest alias octauus testis loco notarij qui ad hoc specialiter cõuocetur, quod non est necesse in testamento alterius. Nã ibi septem testes sufficiunt. computato etiam notario, vel scriptore, vt vult glos. in verbo octauũ in l. hac consultissima C. qui testamenta facere possunt & probatur in l. Domitius ff. de testam.

Secundo requiritur in testamẽto cæci, vt testibus omnibus, & notario ibidẽ collectis, ante omnia conuocet cæcus testator ad se præfatos omnes septem testes, & notarium, quibus cõuocatis edoceat, & ex verbis manifestis, quòd sine scriptis vult testari, id, quod in alijs non est regulariter necesse, vt in l. testamentis C. de testamen.

Tertio requiritur, vt in principio testamenti cæci, ante omnia legata hæredis institutio scribatur, quod etiam speciale est. Regulariter autem contra, vt in §. ante hæredis institut. de legatis, hoc tenent Bartholomęus, & Riccardus Malumbre, & Cynus in d. l. hac consultissima, sed ibi Bal. dicit, quod ille text. non continet causam formalem, sed solum modum testandi apud veteres, qui semper præponebant nomen hæredis, quod hodie non est necessarium, vt in d. §. ante hæredis. Item in quacumque parte testamenti scribatur no-
3 men hæredis, qui semper sistetur in factione testamenti l. fin. C. de institut & substit. Præterea talis omissio est omissio paruæ solemnitatis, ideo vitiare non debet, vt l. 1. in fi. ff. de ventre inspicien. sed Ang. Aretin. in §. Cæcus autem instit. quibus non est permiss fac. testamen. consuluit, non esse recedendum ab opinione Bart. & aliorum, maximè cum text. in d. l. hac consultissima ponen. regulam negatiuam in cæco qui non potest testari, nisi obseruet d. l. quæ innuit hoc esse seruandum, vt facilè intuenti patebit, ergo, &c. quod not. & sic obseruatu Tabellio, vt saltem lites, quæ ex contrarijs opinionibus ll. interpretum, oriri possent euites.

Deinde ergo faciat cæcus legata, & fideicommissa, quibus peractis (vt superius dictum est) omnia ista scribantur in præsentia testium, postea dicti testes se subscribant, & etiam Tabellio, vel loco eiusdem assumptus. Domũ tamã testibus, quã etiam à Tabellione, vel subrogato in locũ eius sigilletur, ita vt octo sigilla requirantur (vt dixi) & de his omnibus oportet notariũ in dicta scriptura mentionẽ facere. quibus peractis, testamentum habebit suas iuris solemnitate, alias non valet. ita dicit pulchrè Aug. Are. in §. & probantur præmissa in d. l. hac consultissima.

4 Quæro quid in codicillis, responde octo testes fore adhibendos, prout in illius testamento Bald. in d. l. hac consultissima, Specul. in d. titulo de, instrumen. editione §. compendiose vers. Illud autem nõ est ignorandum in fin. vers. licet glos. in ver-

verbo codicillis in d. l. hac consultissima velit quinque testes sufficere in codicillis cæci, quam glos. sequitur ibi Salycet sed Angel. Aretin. vbi supra credit veriorem esse, opinionem Baldi. Tu ergo ad tollendum occasionem dubitandi, semper adhibe octo testes, etiam in codicillis cæci. In do-
5 natione verò causa mortis, Angel. & Bald. vbi supra dicunt, quòd standum est iuri cōmuni, cum de ea nihil specialiter in d. l. hac consultissima statuatur, & sic in ea, etiam quod a cæco fiat; quinque tantum testes sufficiant, l. fin. C. de don. caus. mort. Quid autem si cæcus testetur inter liberos an tunc necesse habeat obseruare solemnitatem supradictam? Bald. vbi supra tenet, quòd non, quem etiam sequitur Ang. Aretin. vbi supra, & Salyc. in d. l. hac consultissima.
6 Finaliter quæro, quomodo probibetur, quod P. fuerit cæcus? dic si testes dicunt, quod viderunt eum habere oculos a capite euulsos, & omninò clausos: si autem habeat claros, sed habebat caracteres, debet dicere testis, quod semper vidit eum ire cum duce, & quando sine duce ambulabat, percutiebat sæpè in muro, & ibi per loca aspera, & inconsueta, per quæ videns non iuisset, ita dicit idem Angel. Aret. in d. §. cæcus autem in princ.

De fideicommisso. Cap. XLV.

1 *Forma alterius testamenti cum fideicommisso.*
2 *Differentia inter legata, & fideicommissa.*
3 *Quare fideicommissa fuerit adinuenta.*
4 *Quare dicantur propriè legata, & quæ dicantur fideicommissa.*
5 *Quæ dicantur fideicommissa.*
6 *An legata debeantur, hæreditate non adita.*
7 *Clausula posita in testamento; quòd legata debeantur hæreditate non adita, an valida sit.*
8 *Prohibitiua alienare censentur ad inuicem vocati ad fideicommissum.*
9 *Forma institutionis maioratus, seù primogenij.*
10 *Pater non priuat totaliter filios hæreditate, quin saltem relinquat legitimam.*
11 *Forma reuocationis testamenti.*

1 IN nomine sanctæ, & indiuiduæ Trinitatis, &c. A. Item legauit eius dilectissimæ vxori M. &c.

In omnibus autem, & singulis suis bonis, vt puta Domibus, Apothecis, Vineis, Casalibus, Possessionibus vineatis, & oliuatis, montibus non vacabilibus, censibus, & liuellis, terrenis laboratiuis, hortis, & viridarijs, ac quibuscumque, tàm in Vrbe Roma, quàm etiam in Ciuitate, &c. eorūque respectiuè territoriis, ac alibi existēt. ad ipsum dictum testatorem quomodolibet spectan. & pertinen. & in futurum per eum acquirendis, ac in omnibus, & singulis bonis, vtensilibus, & supellectilibus, etiam auri, atque argenti, & quibuscumq. quantitatibus, & summis pecuniarum, armorumque, vestimentorum, grani, bladorum, & omnium, & singulorum mobiliū, & se mouentium, cuiuscumq. generis, & speciei existentium, ac omnium creditorum, ac nominum debitorum eidem testatori, tempore sui obitus, debita, & in futurum debend. ac demum in omnibus, & singulis iuribus, & actionibus vniuersis, suos vniuersales hæredes instituit, fecit, ac ore proprio nominauit, DD. B. & C. eiusdem testatoris filios legitimos, & naturales, pro æqualibus portionibus, ita vt pro æquali portione debita, & onera hæreditatis substinere, & persoluere teneantur. Quibus B. & C. hæredibus suis vniuersalibus mandauit, & quamprimum fieri poterit, sequuta morte ipsius testatoris, inuentarium conficiant omnium eius bonorum, & præsertim mobilium, & se mouentium, atq. creditorum, seù nominum debitorum per acta Notarij publici, & huiusmodi bona mobilia se mouentia, & credita per duos peritos æstimari curent, ad effectum, vt eorum valorem, vel ipsa bona mobilia, seuè mouentia, & credita; pro pretio declarato, vel relato in Actis publicis in causam, & computum eorum legitimæ accipiant; deductis prius debitis, si quæ debita D. testator moriens reliquerit, & ad effectum, vt bona stabilia conseruentur integrè, sine diminutione, & dismembratione, & vt fideicommissarijs magis cautum sit; Quatenus verò huiusmodi mobilia, & se mouentia, iuxta valorem à peritis declarandum, acceptare nollent in computum eorum legitimæ; idque

idque in actis publicis, intra mensem, tunc proximum, declarauerint; tunc dicta bona mobilia, seque mouentia, & credita quamprimum vendi, & alienari, curent, pretiumque illorum in emptionem bonorum stabilium exponere debeant, quæ bona emenda in causam, & computum eorum legitimè d. Testator assignauit. Alioquin si hoc non fecerint, valor dictorum bonorum mobilium, & creditorum inteligatur cessisse in causam, & rationem eorum legitimæ. Cum autem D. Testator, vt asserit confidere possit in DD. hæredibus vniuersalibus, eorumque integritate, ac diligentia: ideo contentis remansit, vt ipsi duo heredes vniuersales, absque decreto, & auctoritate alicuius Iudicis, & absque citatione, præsentia, & interpellatione quarumuis personarum, & sine aliqua solemnitate, possint praemissa extraiudicialiter per se solos expedire; hortetur tamen eos, vt in confectione inuentarij, & venditione dictorum mobilium, & se mouentium (si venditio fieri contingat) praesentiam, vel consensum, D. M. ipsorum matris, etiam quod ipsi hæredes in ætate legitima forent constituti, adhibeant; si dicta eorum mater tunc superstiterit. Item quia dictus Testator cupit bona sua stabilia, dictis eius vniuersalibus hæredibus relicta, in familia, & agnatione sua conseruari etiam perpetuo, vltra septimum decimum, & vigesimum gradum, & infinitum, si fieri poterit, & ipsum magis decorari, & laudabiliter ampliari. Propterea quia sic d. Testatori disponendo placuit, dictos B. & C. quandocumque contigerit eorum alterum obire, sine filijs masculis, vel nepotibus, & alijs descendentibus masculis, & legitima prole masculina, de legitimo matrimonio procreatis, vulgariter breuiloquè compendiose, ac per fideicommissum, & omni modo, ad inuicem substituit. Foeminis autem semper exclusis à successione, & hæreditate ipsius dicti testatoris, quas filias foeminas, seu neptes, & proneptes legitimas, & naturales, ex legitima prole masculina, ex agnatione descendentes condecenter donari voluit, iuxta domus consuetudinem, & emptoris conditionem ex fructibus tamen bonorum stabilium, vel ex bonis mobilibus, absque distractione, & alienatione, bonorum stabilium, quæ nullatenus diminui possint si dicta bona mobilia, & fructus extabunt, & sufficient: sin autem dentur ex alijs bonis stabilibus, & non solum ipsos B. & C. sed etiam vtriusque ipsorum descendentes masculos, & prolem masculinam de ipsorum agnatione ac legitimo matrimonio procreatum, seu procreatos quos ad inuicem, & perpetuò substituit, vt supra, ita, vt deficiente naturali, & legitima linea masculina alterius eorum, tunc alterius linea & proles masculina legitima, & sine vlla poenitus detractione falcidiae, ac trebellianicae, & alia quacumque diminutione bonorum, succedat in omnibus bonis, cum dicto onere condecenter dotandi filias legitimas, & naturales ex bonis mobilibus, vel fructibus bonorum stabilium, & alias, vt supra dispositum est; habita ratione temporis, quo dotandæ erunt.

Si vero ambo dicti B. & C. quandocumque decederent, sine filijs, masculis, nepotibus, & descendentibus masculis, ex legitima prole masculina procreatis, vel quandocumque deficiente linea masculina vtriusque dictorum haeredum, in tali casu vulgariter, & per fideicommissum substituit, & succedere voluit in omnibus bonis, Dominum D. eiusque prolem, & descendentes ex linea masculina legitima, & naturali, ex legitimo matrimonio natos, qui fideicommissarij filias defunctorum legitimas, & naturales de bonis mobilibus, & fructibus bonorum stabilium, & alias, prout proxime dictum fuit condecenter dotare teneatur, habita ratione temporis quo dotandæ, & maritandæ erunt.

Subdit etiam, & disposuit d. Testator quod si B. vel C. qui sunt hæredes vniuersales, vt supra instituti, & ad inuicem substituti cum eorum prole masculina legitima, & naturali sine filijs, & descendentibus masculis legitimis, & naturalibus decederet, superstite Domino D. supradicto, vel ex eo filijs extantibus legitimis, & naturalibus ille, qui superuixerit ex dictis hæredibus vniuersalibus, vel sui filij descendentes masculi, quibus accrescet, portio hæreditatis defuncti; soluere te-

teneantur dicto domino D. scuta tot, & cætera, semel tantum, & dictus D. & sui descendentes nihil aliud in bonis defuncti petere, vel prætendere possint: si vere ambo dicti hæredes vniuersales absque legitima, & naturali prole masculina deficerent, vniuersalem hæreditatem prædictam ad dictum dominum D. & eius descendentes masculos legitimos, & naturales, ex linea masculina procreatos, exclusis fœminis, vt supra dispositum est spectare, & pertinere voluit.

Item in euentum, in quem (quod absit) D. B. C. & D. omnes deficerent sine filijs, & alijs legitimis descendentibus masculis, vt supra, vel quandocumque ipsorum linea masculina legitima, & naturali deficiend. superstite dict. E. in tali casu dicti testator voluit in dictis omnibus bonis, & hæreditate succedere dictum E. & ad eum dicta bona, & hæreditatem deuolui, & deuenire, quibus vti, frui, & ex eis fructus percipere valeat, donec vixerit, absque vlla pœnitus deductione, vel detractione, & occasione trebellanicæ, & falcidiæ, quam detractionem omnino fieri prohibuit, in iuncto sibi onere dotandi filias, & alias descendentes legitimas, & naturales dictorum B. C. & D. ex linea masculina legitime procreatas, modo, forma, & ordine supradictis, quo domino E. quandocumque moriente, nulla relicta prole masculina legitima, & naturali; tunc hæreditatem, & bona deuenire voluit ad fœminas proximiores descendentes ex prædictis B.C.D.& E. vel aliquo, aut aliquibus ex eis, & eorum successiuè descendentibus masculis legitimis, & naturalibus, videlicet ad eas fœminas, quæ sunt in gradu proximiores ex legitima, & naturali prole masculi dictorum heredum procreatæ. Declarauit etiam, & disposuit, quòd in omnibus, & singulis casibus præmissis, in quibus fit mentio tacitè, vel expressè de mortem hæredum nominatorum, & descendentium suorum, ad effectum, quòd descendentibus hæredibus succedant substituti, & fideicommissarijs gradibus, successione, dispositionibus, substituionibus, & oneribus, grauaminibus, prohibitionibus, & declarationibus, quæ superius adiecta, & disposita sunt, & prout disponuntur in personis, & circa personas dictorum suorum genitorum, illorumque filiorum legitimorum, & naturalium, aliorumque descendentium masculorum, quæ omnia, idem testator hic repetit, & pro repetitis habere voluit, idque locum habeat, ne dum in morte naturali, sed etiam in morte ciuili, seu in priuatione, & confiscatione bonorum.

Item voluit, & disposuit, vt omnes, & singulis dicti hæredes, ac prosteri, ac fideicommissarij dicta bona, & dictorum omnium, & singulorum bonorum, & iurium eis respectiuè assignatorum, & relictorum corporalem possessionem, & respectiuè iurium, quasi possessionem, auctoritate propria, & de facto, absque eo, quòd capiant de manu hæredum vniuersalium, & absque alicuius Iudicis, curiæ, magistratus, & superioris auctoritate, decreto, mandato, & absque ministerio alterius, & sine vitio spolij, nullitati, attentatorum, & alio quocumque vitio, vel defectu, liberè, & licitè ad eorum placitum, etiam hæreditatem non adita, apprendere per se, vel alos, ac retinere, & conseruare valeant: & vnusquisque dictorum hæredum, & fideicomissariorum de per se, Prout, & quando ad eum dicta bona, & iura vigore huius testamenti deuenient, & spectabunt accipere, ac se de illis inuestire valeant omni tempore.

Insuper D. Testator, vt dispositio sua, & vltima voluntas huiusmodi suum debitum sortiatur effectum & dicta omnia bona sua præsentia, & futura dictis hæredibus vniuersalibus in specie, & in genere distributa, & vt supra relicta, remaneant apud ipsos, & successores, ac posteros prædictos, & in eorum familiæ agnatione, ac posteritate legitima, & naturali masculina, & ea deficiente, in dicta linea fœminina conseruentur in perpetuum, & omni tempore continuentur, etiam vltra decimum, & vigesimum gradum, & vltra in infinitum, si fieri poterit; ad huiusmodi effectum expressè prohibuit omnibus, & singulis prædictis hæredibus uniuersalibus, futurisque suc-

successoribus, & descendentibus, ac fideicommissarijs, vt supra designatis, eorumque posteris, & familiæ in infinitum, & in perpetuum, non possint, neque præsumant, de bonis testatoris, quicquam detrahere, quantum vis minimum, occasione falcidiæ, trebellianicæ, aut quauis alia de causa, & occasione, etiam hic non expressa.

Nec valeant in quauis vltima voluntate, vel inter viuos tacite, vel expresse verbo, vel facto hereditatem, aut bona prędicta stabilia, vel eorum aliquam, etiam minimam partem dendere, donare, & longum tempus locare, seu quouis alio titulo, & causa, etiam generosa distrahere, in alios transferre, alienare, etiam largissimo modo sumpto vocabulo, minusque possint dicta hæreditatis, & bonorum stabilium fructus, & prouentus, vltra nouennium vendere, seu in arrendam, aut alio titulo, cuiquam dare, transferre, vel dicta bona concedere, sed solummodo locare, vel fructus vendere, absque ad nouennium, & non vltra. Ita tamen, vt pensionem rerum locatarum, & pretium fructuum venditorum anticipare, percipere, vel cuiquam assignare non possint, nisi pro prædicto nouennio, & si contrafactum fuerit, locatio, & alienatio irritæ sint, & nullæ, ac nullius robo is, & momenti, nec præiudicent fideicommissarijs, succedentibus in dicta hæreditate, & bonis qui nec locationi huiusmodi stare teneantur.

Prohibuit etiam expresse, ac vetuit, vt nullo modo, pro derogatione huius prohibitionis, & fideicommissi, impetrare possint aliquod indultum, seu dispensationem, licentiam, aut rescriptum, vel quamuis aliam derogationem præsentis testamenti, & vltimæ voluntatis, derogatorijs, etiam si accederet consensus omnium aliorum, tunc viuentium fideicommissariorum, quin immo tales impetrantes derogationem, vel ea vtentes, ac etiam consentientes illico, & statim, absque aliqua Iudicis, & Magistratus, & Superioris declaratione, ipso iure, & facto cedant, & cecidisse intelligantur, quos etiam ex nunc dicto Testator priuat omni iure, & commodo successionis, & hæreditatis suæ, volens succedere alios fideicommissarios, tunc in gradu proximiore, compræhensos, & vocatos in hoc fideicommisso, iuxta ordinem, supra dispositum. Adeò, vt prohibitio alienationis huiusmodi intelligatur, & sit facta ita, & taliter, quod successores prædicti, & etiam posteri in infinitum prohibitionem alienationis, & aliorum huiusmodi nunquam infringere, possint, aut eis contrauenire, ex quibusuis: quantumcumque licitis, & honestis, ac necessarijs causis: praeterquam alimentorum, & dotium, vt supra.

Et voluit etiam, quod hinc prohibitioni nunquam contraueniri possit, neque dicta bona vllo tempore efficiantur, neque censeantur facta esse aliquo pacto alienabilia, etiam si omnes in fideicommisso compræhensi, eorumque posteri simul vel successiue, & separatim consentirent: quia prohibitionem supradictam ad vnguem in perpetuum, & in infinitum inuiolabiliter obseruari voluit, & mandauit. Item cum antecessores, & maiores Domitus Testatoris, ipseque dicto Testator semper, vt catholicos, & probos viros decet a criminibus, & delictis (quantum humana fragilitas passa est) se abstinuerint, & præcipuę ipse testator se innocentem, & inculpabilem reddiderit, & ita summopere desiderat, vt eius filis successores, & posteri in infinitum a quibuscumque criminibus, & delictis, præsertim atrocibus abstineant. Ideò monet eos eisque vt efficacius potest praecipuit, vt etiam ipsi à criminibus, delictis, & vitijs quibuscumque pariter se abstinere, seque innoxios, atque inculpalbiles seruare velint. Alioquin, si secus fecerint, & quoties contrafecerint, voluit, & mandauit ac declarauit, quod per octo dies, ante cogitationem, seu contingentiam delictorum, & criminum huiusmodi, & quorum cumque aliorum, in quibus tamen bonorum priuatio, seu confiscatio pro pœna quouis modo iniungenda, atque imponenda veni ret. Idem delinquens, seu delinquentes ipso iure, & facto absque aliqua alia declaratione, & sententia Iudicis proferenda, intelligantur, & sint priuati, prout ex nunc Testator eos priuat omni eorum portione, atque commodo

fructuum, bonorum hæreditatis, & successionis huiusmudi, atque omnes eorum portiones intelligantur, & sint acquisitæ, & deuolutæ ad sequentes, & proximiores coniunctos in gradu, & ordine successiuo modo, & forma, prout in institutionibus, & substitutionibus, vt supra factis, & perinde in hoc disponit, ac si mors naturalis talium delinquentium occurrisse, & euenisset, & saluis præmissis, considerans dictus testator euenire posse dictos ciuiliter mortuos, postea Principis, Summi Pontificis benignitate, aut alio modo ad Ciuitatem, & pristinum statum reintegrari. Ideò ne sic reintegratos alimentis necessarijs, iuxta eorum conditionem, & familiæ nobilitatem, egere contingit, & quia dictus Testator in hoc adhærere intēdit dispositioni, & benignitati Summi Pontificis, volensque, vt prudentem decet, patremfamiliam obuiare scandalis, & odijs, quæ inter dictos reintegratos, & alios fideicommissarios possessores bonorum facillime oriri possent. Ideò, & omni meliori modo, quo potuit, mandauit, & voluit, vt statim ipso iure, & facto, absque aliqua prorsus Iudicis, & Superioris declaratione, & sententia dicti reintegrati ad eorum portiones bonorum, & fructuum hæreditatis testatoris restituantur, ad vtendum, fruendum, gaudendum, & possidendum, sicut ante mortem ciuilem, & ante delictum, & confiscationem vtebantur, fruebantur, et possidebant in omnibus, & per omnia: exceptis fructibus medio tempore perceptis qui remaneant fideicommissarijs, qui vigore huius testamenti successerunt, & illos medio tempore perceperunt, & volens prouidere gubernio, & administrationi bonorum præsertim, quod B. & C. in minori ætate constitutos, confisusque de integra fide, beneuolentia, ac prudentia nobil. mulieris D.M. suæ dilectissimæ vxoris, & dictorum filiorum matris; atque considerās nullam affectionem vincere maternam. Propterea fecit, constituit, & deputauit eādem D.M. tutricem, & respectiue curatricem dictorum minorum, & bonorum omnium administrationem, cum plenissima, & libera administratione.

Quamquidem administrationem, & facultatem durare voluit, donec singuli eorumdem filiorum minorum ad vigesimum quartum ætatis annum peruenerint: Insuper, vt res, & negocia dictorum filiorum commodius, & facilius pertractentur administrentur, & expediantur, voluit ac ordinauit, vt eadem dicta M. curatrix, & administratrix possit constituere, & deputare etiam absque auctoritate, & decreto Iudicis, etiam absque præsentis, scientia, & consensu consanguineorum, & sine vlla solemnitate adhiben. & seruen. quoscumque Actores procuratores, Agentes, factores, et Ministros, tam speciales, quam generales tam ad lites, & causas actiue, & passiue, motas, & mouendas, quam ad negocia, quęcumque dictorum minorum agend. prosequend. defendend. expedien. administrand. & ad exigendum, & recuperandum rerum bonorum, & pecuniarum quantitates, & summas, ex quibusuis causis ad prædictus minores spectan. & pertinen. & de illis debitores quietandum, liberandum, & absoluendum, cassationi, & annullationi apocharum, & instrumentorum consentiendum, iura, & actiones in fauorem soluentium cedendum, & transferendum, & ad quæcumque alia negocia dictorum minorum cuiuscumque generis, qualitatis, & importantiæ fuerint, etiam si specialissimam expressionem, vel mandatum postularent, & cum plenissimo, & libero mandato, ac omnibus, & singulis facultatibus, clausulis, pactis, promissionibus, cautelis, modis, & formis, quæ dictæ d.M. videbuntur, & cum clausulis ad lites, & potestate substituendi, & generaliter, &c. quoid mandatum ex nunc testator vult, & disponit plenum, & integrum habere valorem, & effectum in quibuscumque mundi partibus, etiam si nulla solemnitas, & auctoritas Iudicis, consensusque consanguineorum, in eisdem mandatis adhibiti fuerint. Absoluit etiam eandem M. à quocumque onere pręstandi cautionem, si quam praestare teneretur, & à solemni confectione inuentarij; immo possit dictum inuentarium conficere extraiudicialiter, & nullis adhibitis solemnitatibus, tam de iure, quā consuetudine, ac alijs quomodolibet requisitis, & perinde valeat, ac si solemniter factum fuisset, & saluis præmissis, voluit, & disposuit, vt eadem dict. M. habeat totale gubernium, & plenissimum administrationem omnium bonorum, & totius hære-

hæreditatis ipsius testatoris, etiã respectu B.licet sit ætatis legitimæ vsque ad annum & cum omnibus facultatibus supradictis. Item in protectores, fautores, & defensores dictorum hęredum, & hæreditatis, ac executores dispositionis ipsius dicti testatoris nominauit illustrissimos DD.N.& N. quos rogauit non tantum intuitu singularis obseruationis, & sincere beneuolentiae, quibus testator prosequutus fuit,& prosequitur eos,verum etiam ex eorum benignitate,& generositate dispositionem testatoris executioni demandari curent, & hæredes prædictos defendere,& protegere dignentur, & tanquam iustitiæ, æquitatisq. amatores, eorum auctoritate, quamplurimum pollent á nemine permittant dispositiones ipsius testatoris puerti,ac executionem impediri,quinimò,si quid fuerit dubij, vel in rebus hæreditatis testatoris gerendis, & expediendis,difficultates,differentiæ, vel ambiguitates oriantur in facto, in rebus, & negocijs, vel in scripturis etiam, id tanquam superintendentes interpretari,declarare, & tollere dignentur, & valeant totumq.id,quod ordinauerint, statuerint,& declarauerint ab omnibus dictis hæredibus,&alijs quibuscunque,quibus testator præcipere hoc potest,inuiolabiliter obseruari, ac perpetuum firmitatis robur obtinere voluit, & quamdiù prefati Illustrissimi,& DD.N.& N.vixerint,& aliquis ipsorum vixerit, facultatem huiusmodi durare voluit.Hanc autem,&c.

Pro intelligentia dictæ clausulæ vulgariter,breniloquè,compendiosè,& per fideicommissum,de qua in præscripta forma recurre ad Formularium in Instrumentorum Per.Grauinæ fere in fin.

Iam dictum est de clausulis contractuũ & vltimarum voluntatum, si non plenè,vt debui, saltem quantum à me susceptum onus requirit,nec vlterius hic remanet referendum, nisi quo ad concernentia legata, & fidecommissa,de quibus in supradicta proxima forma, quorum differentiam habes per Iason.in l. per omnia ff.de legat. primo vbi dicitur, quod legatum est illud,
1 quod Testator ex hæreditate alicui collatum voluit, ex antiquissimo iure approbatum,l. duodecim tabularum, l. verbis in princ.ff.de verbor. signif. fideicommissa vero non habuerunt originem ita antiquã á lege 12. tabularum, sed dudum postea; nec habuerunt originem licitam,immò reprobatam, quia originem habuerunt à volentibus legem fraudare.Nam quidam erãt incapaces, quibus non poterat legari, vel relinqui,& testatores volentes fraudare legem, instituebant hæredem aliquem amicum, de cuius fide confidebant, eius fideicommittẽtes,vt illam hæreditatem postea tali incapaci, puta spurio restituerent, & ista fideicommissa, etiam si fuissent relicta habilibus, vel personę capaci: tamen quia consistebant in sola fide,& pudore,grauati non erant efficaciter, nec exigi poterant aliquo iure,vel actione,vel officio Iudicis. Et sic fideicommissarius non poterat compelli ad pręstandum, vel soluendum illud, de qua fidem accommodauerat. Postea
3 Diuus Pius ob magnam perfidiam cuiusdã fideicommissarij, qui etiam iurauerat per ipsum principem, & non adimpleuit, isto casu particulari,statuit,quod cogeretur ad adimplendum fideicommissum: tamẽn istud non generaliter statuit,sed postea, &
4 inter eos Diuus Claudius statuit fideicommissarium debere cogi ad obseruandam fidem promissam, & hoc fauore vltimarum voluntatum, & ne voluntas defunctorum deciperetur, & pro maiori, & clariori horum,&legatorũ intelligentia,dicitur,quod legata proprie dicuntur, quę fiunt verbis dispositiuis,& communiter diriguntur ad honoratum, & sic ad legatarium, vt puta
5 relinquo Titio fundum, vel domum vel volo,quod Titius habeat talem fundum.

Quando vero verba diriguntur ad grauatum, & sunt præcaria, vel inflexa,& sic non receptiua nec dispositiua,tunc dicitur proprie fideicommissum, quia si non committerentur fidei grauati,non possent dici fideicommissa, cum fideicommissum dicatur à fide, & sic ex pręmisis habes, quomodo legatum discernitur è fideicommisso,& hæc probantur per Ias.in l.per omnia sub nu.7.8.& 9.ff.de legat. 1. Ad hæc nota quod quando testator disposuisset,vel quãdo statuto caueretur,quod legata,vel fideicommissa debeantur,etiam hæreditate non
6 adita, tunc competit conditio ex lege, vel statuto, vel officium Iudicis, non autem actio ex testamento, ita singulariter tenet Bald.in l. 1.in vltim.colum. C,si quis omiss. caus.est,quia hæres adeundo hæreditatem

dicitur quasi contrahere cum legatarijs, l. apud Iulianum §. fin. ff. ex quo cau. ex quo oritur actio personalis ex testamento, contra hæredem, ergo si non adita, non potest contra eum oriri actio personalis ex testamento, prædicta autem procedunt posito
7 pro vero, quod testator possit talem clausulam in testamento apponere : scilicet, quod valeant legata, etiam non adita hæreditate per hæredem, pro cuius intelligẽtia recurre ad Bald. ubi supra. Amplius adhæc nota, quod cum ex præcedenti forma testamenti appareat, quod plures fuerint in testamento prohibiti alienari, & fuerit additum, quod res deberet remanere fir-
8 ma, & stabilis per vniuersum tempus apud ipsos prohibitos, eo casu valet prohibito: & prohibiti videntur vicissim ad fideicommissum vocati: ita notabiliter declarat Io. Cro. in §. Diui num. 1. ff. de legat 1. ita etiam videtur sentire Soccin. in §. cohæredes col. 6. ff de verbor. obligat. An autem
9 prohibitio diuisionis possit in perpetuum prohiberi, Alex. in l. si non sortem §. si certum ff. de cond. indeb. tenet, quod sic, quia talis prohibitio diuisionis, censetur prohibitio alienationis, Ias. tamen dicit, quod ad tempus potest testator prohibere, & in hoc nemo discordat per textum citatum in l. 4. in principio ff. de cond. instit. Secus tamen in perpetuum, referen. opinionem Paul. de Cast. determinan. quod non sicut enim in contractibus talis conuentio non valet l. in hoc iudicium §. si conueniunt, ita nec in vltima voluntate ; cum bonum sit argumentum de contractibus ad vltimas voluntates, & quia etiam communio solet discordias parere, præcipue inter fratres, vt per eundem Ias. in d. l. si sortem sub num. 5. eodem titulo, & quod ad tempus tantum possit prohiberi diuisio, dicit Clarus in §. testamentum in quæst. 67. in versic.
10 quæro, per totum. Illud quoque non est prætereundum, quod vbi testator constituerit fundum, villam, vrbem aut castrum aliquod iure maioratus in aliquo deferri, tunc testator dicat talia bona sua velle deferre Titio, ac eius liberis, & descendentibus in infinitum, titulo, & iure maioratus, ita vt post mortem ipsius Titij illi in dictis testatoris bonis succedat eius alius maior natu, & successiue eius liberi, ac nati, & nascituri ab eis in infinitum, intelligendo semper de maiori nato, & descendente ab eo, exclusis patruis, & eorum filijs, ita vt, dicta testatoris bona ad vnum tantum ex successoribus, & maiorem in infinitum, ac diuidua, & absque aliqua illorum diminutione, & diuisione solum, & insolidum pertineant, quæ bona vinculo maioratus submittit, prohibendo illa non posse alienari, nec a primo, nec a quarto, nec ab octauo successore, immo prohibitionem alienationis tacite, & expresse perpetuam esse voluit, & vult ; Si enim maior natu sine liberis decesserit, alteri fratri maiori nato hæreditatem, & bona integre, & absque aliqua diminutione restituat, cui faciat eandem prohibitionem, de qua supra, quam prohibitionem non solum voluit locum habere in tertiam, & quartam, sed etiam in quintam, & alias vlteriores generationes, ac etiam perpetuam esse, cum velit testator dicta bona permanere in domo, & familia ipsius testatoris, titulo, seu iure maioratus, & primogenij, hæc probantur per Roder. Suar. in quęst. de maioratu col. 5. & l. quoniam in prioribus C. de innoffic. testam. extensione 10. col. 20.
11 Ad hæc tamen nota, quod pater non priuet totaliter alios filios hæreditate, quin saltem iure institutionis, relinquat eis eorũ legitimam, vt per Ias. post alios in l. is potest sub nu. 28. ff. de acquir. hęred. & l. nemo potest ff. de leg. 5. is autem dicitur primogenitus, qui tẽpore mortis patris alios antecedit, quia successio habet naturam relationis ad tempus mortis, & ideo inspicitur prioritas, quę tunc in rerum natura versatur, ad l. ex facto §. pen. ff. ad trebell.

Et licet in hac re tanquam satis ardua, et nobilis importantiæ complura alia, tam respectu formæ dicti maioratus, quam aliorum rememoratus magis diffuse referre debuerim. Verum, quia hæc sunt de raro contingenti, præsertim in his partibus, vbi parentes non solent excludere cæteros filios, & alterum eis præferre, nisi saltem, data condigna recompensa, vt per Io. De lict. de arte testan. caut. 8. ideo quo ad ea vlterius non elaboraui.
12 Videndum, igitur restat de reuocatione testamenti aliquod tantum referre scilicet quod ad validitatem testamenti reuocationis sufficit, quod testator, coram septem te sti-

testibus, dicat reuoco, & annullo testamentum à me prius conditum, quia volo decedere intestatus. Ex quo enim testator asserit se velle intestatum decedere, censetur instituere venientes ab intestato, vt per Clarum in q. 61. per totum §. testamentum, qui attestatur de communi, in qua reuocatione testamenti, pro illius validitate septem testes adhibeas.

De tutela testamentaria. Cap. XLVI.

1 Forma tutelæ testamentariæ.
2 *Requisita, quæ ante administrationem tutelæ accedunt.*
3 *Tutor testamentarius non tenetur satisdare.*
4 *Tutor quando est liberatus à testatore, quomodo est dicendum in illius tutela.*
5 *Aditio hæreditatis paternæ, quomodo sit scribenda.*
6 *Tutor non debet adire hæreditatem sine pupillo.*

1 Constitutus coram mag. D. N. Iudice, &c. A. qui eidem Domino Iudici exposuit, nuper B. vita occubuisse, condito suo testamento, manu N. Notarij publici scripto in quo M. & N. eius filijs ipsum A. tutorem reliquisse, propterea ipse A. petijt ab eodem Iudice tutelam ipsam sibi decerni. Eodem igitur Iudice tutelam ipsam decernente, & confirmante, idem A. promisit mihi Notario stipulanti, & recipienti vice, & nomine, dictorum pupillorum, & corporaliter iurauit tactis, &c. ad sancta Dei Euãgel., vtilia ipsius pupillis facere & inutilia prætermittere, ipsorumq; res, & bona, ac personas ad commodam, & vtilitatem ipsorum bona fide custodire, & saluare, inuentarium de rebus eorum conficere, & administrationis suæ rationem, tempore debito, reddere, cum integra reliquorum restitutione, &c.

2 Hæc prædicta omnia requisita probantur in l. qui tutor repertorium ff. de administr. tutor Guid. Pap. in q. 330. sub nu. 2. & 3. & seq. scilicet, quod antequam tutor accedat ad administrationem tutelæ, omnia prædicta requisita faciat, excepto quod cũ tutor testamentarius sit, non tenetur satisdare: quia illius fides approbata est à testatore, vt in §. hoc non est perpetuum, instit. de satisd. tut. & cur. & ibi Angel. Arec. sub num. 1.

Hoc amplius nota, quòd si testator liberauit, & absoluit tutorem à reddenda ratione; tunc non faciat eum iurare de reddenda ratione, sed ponat illa verba inuentarium de rebus eorum facere, rationem

4 verò administrationis reddere, cum ab ea fuerit absolutus à testatore nõ aliter, quàm de iure debuerit, teneantur.

Et quòd testamentarius tutor non teneatur præstare fideiussionem, vltra prædicta, habetur per Specul. in §. si tutor in 3. par. li. 2. in tit. de Tutore. Cautius etiam debet esse Not. quòd in aditione hæreditatis facienda per pupillum, siue illius tutorem, siue simpliciter, siue aliter adeatur, ne scribat M. & N. sciens hæreditatem patris

5 eis delata hæreditas dicitur, quàm quis adeundo consequi valeat l. delatam ff. de verb. sig. iif. & filiusfam. non potest adeundo acquirere patris hæreditatem, cum Dominus censeatur, etiam viuo patre, & administratio sola transire videtur in filium; sed scribat Notarius, quod M. & N. filij B. scientes partem defunctum, & ipsos suos hæredes esse, hæreditati paternæ se immiscuerunt, Iaf. in l. qui putat ff. de acquir. hæred. sub nu. 10. licet Bald. in l. potuit q. 7. C. de iur. delib. dicit, hoc esse ridiculum: quoniã verba impropria accipienda sunt, vt actus valeat. Ad tollendum igitur omnem dubietatem remedium est, quod post verbũ adiuit, seù adiuerũt, adijciatur, & se immiscuit, seu immiscuerunt: nam propter hoc verbum sustinetur, vt patet ex dictis per Alex. in cons. 126. viso processu lib. 7. su-

6 perest. etiam dicere, quòd solus tutor non debet adire hæreditatem, sine interuentu pupilli, cum vtriusque voluntas, & consẽsus requiratur, vt per eundem Iaf. in l. pro hærede sub nu. 10. ff. de acquir. hæred.

Alia Forma Legitimæ Tutelæ.

Magnificus Dominus Iudex Donnã A. matrem B. pupilli filij q. T. in ipsius præsentia constitutam eiusdem B. tutelam petentem, & affectantem, cum eadẽ tutela sibi secundum iuris ordinem deferatur, & ipsa sit in ea cæteris præferenda,

eidem B. pupillo tutricem constituit, & deputauit, illiusq. personæ, & bonorum administrationem decreuit, dicendo eidem, & ter replicando, est tutrix dicti B. vtilia pro eo facito, & inutilia prætermittito.

Et ita eadem Domina A. facere promisit ipsiusq. res, & bona ad commodum, & vtilitatem ipsius pupilli bona fide custodire, & saluare, inuentarium de rebus ipsius fideliter conficere, & administrationis suæ rationem, tempore debito, cum integra reliquorum restitutione reddere, & pro eo, quod sic faciet, ibidem presens N. qui sciens, &c. Sponte, &c. pro dicta domina A accessit, & promisit, vti principalis principaliter, & insolidum accessit, quem praesentem eadem domina A promisit releuare indemnem, ita quod, &c. alias &c. Pro quibus omnibus, &c.

Renuncians dicta domina A. ben. Senatusc. Velleian. & secundis nuptijs, & omni alij legum auxilio, de quibus iuribus, & legibus auxilijs præfata Domina A. fuit per eundem D. Iudicem ad plenum certificata pro quibus præmissis præfatus Dominus Iudex suam, & dictæ suæ Curiæ auctoritatem interposuit, suppletis, &c. Super quib. &c. Actum, &c.

De tutela, quæ datur ad instantiã matris. Cap. XLVII.

1 *Alia forma tutelę, quæ datur ad instantiam matris secundo nubentis.*

2 *Mulier, quæ transiuit ad secũda vota, an per mortem secundi viri recuperet tutelam.*

1 Coram, &c. Iudice, &c. Personaliter constituit se d. A. & instanter petijt B. & C. filijs suis habitis ex q. l. suo viro dari P. protestando se velle nubere, & tutelam deferre, qui magnificus D. Iudex, &c. Inquisitione præmissa, dicto P. promittẽte, et iurante mihi notario, nomine dictorum pupillorum, stipulanti vtilia agere, & inutilia prætermittere, & pupillaria bona saluare, atquẽ defensionem legitimam facere, et sine mora suscipere dictam tutelam, decreuit, ac ipsum tutorem constituit.

Reliqua extende, vt supra excepta dicta renunciatione mulieris.

2 Quid si mulier per transitum ad secunda vota amiserit tutelam, mortuo secundo viro, velit eam recuperare, quæritur an possit, & videtur, quod sic, re integra, scilicet si pueri tutorẽ non habeãt, secus si tutorem habent, quia iura semel perdita iterari non debent, vt per Specul. in §. nunc dicendum de anomalis tutoribus in 3. part. lib. 1. de tutore, seu anomalis tutoribus.

De anomalis Tutoribus. Cap. XLVIII.

1 *Aliqua referuntur de anomalis tutoribus.*

2 *Mater & Auia non coguntur tutelam suscipere.*

3 *Nec admittuntur ad tutelam, nisi prævia confirmatione Iudicis.*

4 *Promissio tutoris de suscipiendo defensionem pupilli necessaria videtur.*

Cum aliqua dixerimus de tutoribus testamentarijs legitimis, & datiuis, nunc aliqua dicenda erũt de anomalis tutoribus pro quorum intellectu d. ec, quod tutela anomala, seu extraordinaria, est scilicet matris, aut auiæ, dicitur autem anomala, quia non est testamentaria, neque legitima, neq. datiua, testamentaria non est, quia lex prohibet fœminã dari tutricem in testamento, vt ff. de testam. tut. iure nostro, cum ipsa cognata, non autem agnata dicatur, cum sit per fœminam sexum coniuncta, ergo non est legitima, vt ff. vnde cognati l. prima in tantum, quod si est data, non habet ius con
1 stituendi actorem, nec videtur posse administrare: si enim dari posset, cogeretur inuita tutelam suscipere, sed ei permittitur, si vult vt C. quando mulier. tut. off. fun. aut matri, aut auiæ in tantum, quod mater, vel auia, vt dixi dari nõ potest a marito tutrix in testamento filio, vel nepoti, cum sit virile officium, vt ff. de tut. l. tutela, & propte-
2 rea requiritur, quod sit confirmata, seu decretã à Iudice, vt in l. fin. C. de cur. fur. & in

Illud quoque non est prætereundum in hoc tutelæ materiæ, quod tutius est apponere, prout apposui, quod tutor promittat defensionem pupilli, seu pupillorum sine mora suscipere, vt tenet Bart. in l. legitimos circa finem princ. ff. de l. tut. vbi dicit, quod per

pter hoc vidit iam multas tutelas cessari, eo quia in instrumento non erat apposita illa verba obligatoria susceptionis dictæ defensionis, tamen Bald. in d. l. legitimos in §. omnem, tenet quòd non sit necessarium quòd formaliter apponantur dicta verba, sed sufficiunt æquipollentia, per quæ in effectu promittitur specialis defensio pupilli, sed quod sufficiant illa verba obligatoria, de vtilia faciendo, vt per Ias. in l. Prætor, ait ff. de oper. nou. nunciation. sub nu. 9. Quia iura magis considerant effectum, quàm formam verborum: tamen ex dictis Ias. patet, quòd decisio Bartol. est communiter approbata, vt ibi in fine ex rationibus ibi relatis, scilicet, quòd talis promissio explicitè est de forma, ex quo nota, quòd vbicumque lex in aliquo actu, pro forma requirit aliquod expressum verbis generalibus, quamuis videantur æquipollentia, vbi ibi sub num. 10. in principio, quod voluit hic dixisse, ad rememorandum Notarijs, quod ad tollendum causam dubitandi clausulam, seù promissionem hanc non omittant.

De constitutione Actoris. Cap. XLIX.

1 *Forma constitutionis Actoris.*
2 *Tutor non potest constituere actorem ante contestationem litis.*
Secus autem minor cum præsentia Tutoris, & decreto Iudicis,

1 Coram, &c. Tutor P. cuius negotia im-
2 peditur agere, quia abest, debet, vel infirmus sit spontè, &c. Fecit, & constituit B. Actorem, & defensorem ad gerendum, & administrandum negotia dicti P. pupilli in iudicio, & extra, & specialiter in causa, quam dictus pupillus habet cum N. vt eius periculo administret, recipiat, & exerceat actus omnes, & quicquid per eum factum fuerit firmum, & ratum perpetuò fore promittit, ad quæ omnia Iudex interposuit decretum, suamq; interposuit auctoritatem. Et licet tutor, seù curator non possit in
2 causis pupilli, vel adulti Procuratorem, seù auctorem ad lites constituere ante litis contestationem, vt per Specul. in §. contra actorem in 3. par. lib. 1. sub num. 4. de actor. constit. Tamen benè possunt ipsi minores cum Tutoris auctoritate, hoc facere vt ibi. Si autem tutor infirmitate, vel alia iuxta causa impeditus, tutelam administrare nequit, vt fortunarum suarum periculum euitet, Iudicis decreto actorem constituta, iuxta text. in l. si actor. C. de appell.

De Inuentario conficiendo à Tutoribus. Cap. L.

1 *Tutores inuentarium conficere tenentur.*
2 *Forma inuentarij.*
3 *Requisita in confectione inuentarij.*
4 *Consuetudo attenditur in confectione inuentarij.*

1 Tutores, siue Testamentarij, siue datiui sint, antequam legitimè administrare valeant inuentarium rerum, & bonorũ hæreditatis conficere tenentur, vt per Bart. in l. Tutor, qui repertorium ff. de adminis. tut. cuius forma talis est.

In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, amen, &c.

2 Tutor constitutus, & decreto Iudicis confirmatus Seio pupillo, & hæred. q. B. vt patet instrumento eiusdẽ tutelę manu mei Notarij scripto, cum ob doli culpã euitandam, omnisq; fraudis suspicionem tollendam, & ne bona pupillorum, vel minorum lapsu temporis depereant, Tutores de bonis ipsorum inuentarium conficere teneantur, secundum legitimas sanctiones: Ideò in Dei nomine præsens inuentarium mox postquã fuit constitutus, & confirmatus de reb. cred. & deb. atq. nominibus debitorum hæreditatis d. q. B. & ipsius pupilli sub anno, &c. die, &c. præmisso venerabilis sãctæ Crucis signaculo fecit. In primis dixit, & asseruit se in hæreditate p dict. inuenisse duo scrinia tot vegetes, tot mensuras bladi, & tot vini secundo immobiles puta domos, & possesiones, terras per loca quæ designentur 3. & vltimo credita, & debita dicens, & protestans idem Tutor, quęcũque alio de cætero, de bonis dicit q. B. seù ipsius pupilli ad sui notitiã peruenerint, omnia illa manifestabit, & huic inuentario per meam, vel alienam manum faciet fide-

fideliter inscribi. Formam alterius inuentarij rerum, & bonorum hæreditatis, quæ aditur cum beneficio legis, & inuentarij habes in meo libello Praxis Iudicial. Aud. Cam. ad quam recurre, & melius ad Specul. in 2. par. lib. 2. §. dicto sub num. 21. de edit. instrument. & magis plenè habes per Bald. de qua in infrascripta forma, cuius requisita singulariter, pro maiori illorum
3 intellectu hic enumero. Primo scilicet, quod inuentarium inchoetur infra triginta dies, à die scientiæ hæredis hæreditatem fuisse delatam. Secundò, quòd perficiatur infra sexaginta dies, quando res sunt in eodem loco. Tertiò, quòd describantur res mobiles, & immobiles, & perfecto inuentario hæres faciat protestationem, quod hæres in inuentario faciet describere reliqua bona, prout in supradicto inuentario dicitur. Quartò, quòd inuentarium scribatur manu publici Notarij. Quintò quòd creditores hæreditarij citentur ad videndum fieri inuentarium, pro certis die, loco, & tempore. Sextò quòd hæres se subscribat, & quod omnia legaliter fecit sine dolo. Septimò, quòd in principio ponatur signum Crucis. Octauò, requiritur præsentia testium. Nonò; quòd testes cognoscant hæredem, (licet hæc omnia de iure requirantur,) tamen de consuetudine non seruantur tot solemnitates, alias vix posset fieri inuentarium, cum tot, & tantis iuris requisitis. Ideò sufficit inuentarium fieri secundum consuetudinem loci Notariorum, in quo fit inuentarium, vt tradit Iason in l. sumus iam C. de iure deliberandi per totum, quoniam si de consuetudine Regionis fit, quod non fiat inuentarium cum tot iuris requisitis, non videtur in culpa consuetudinem seruans, Specul. lib. 2. in §. dicto sub num. 8. de instrumen. edit.

De aditione hæreditatis.

Cap. LI.

1 *Forma aditionis hæreditatis, cum beneficio legis, & inuentarij, vna cum inuentario, de qua in tract. Bald. de Perusio.*
2 *Vtilitas, quæ habetur ex confectione inuentarij.*

1 Constitutus Lucius Caij Ciuis Perusinus coram sapienti D. Ioanne Baptista Iudice communis Perusij super his, & alijs legitimis actibus cõstituto per d. Episcopum pro Tribunali sedente in tali loco, in qua Ciuitate, & Territorio sunt facultates, & bona, & maior pars hæreditatis dicti Caij, dixit, & exposuit dictum Caium decessisse condito testamento, scripto manu Alexandri Notarij, in quo testamento sibi hæredem vniuersalem instituit prædictum Lucium; vnde cognoscat ad eũ dicti Caij hæreditatem ex testamento insolidum deuolutam, dubitãs an dicta hereditas sit soluendo, necne nolens prædictam Caij hæreditatem inconsultè, sed legis consilio ipsam hæreditatem quærere, nec creditoribus, & legatarijs, vltra vires hereditarias teneatur, cum beneficio legis, & inuentarij ipsã hæreditatem acceptauit, & ipsi hæreditati se immiscuit, & ad hoc, vt inuentarij beneficium à iure concessum, & illæsum, & integrum reseruetur: petijt vocari, & citari omnes, & singulos creditores, & legatarios, & omnes quorum interest, vel interesse, etiam potest, quòd si est aliquis, vel aliqui, qui credant sua interesse, quòd certo termino, arbitrio dicti D. Iudicis moderando, debeãt corã dicto Iudice in dicto loco comparere ad videndum dicti inuentarij inchoationem, & eius perfectionem, & cõfectionem ad opponendum, & contradicendum, quicquid volunt & possunt: quare dictum inuentarium fieri non debeat, vel non possit, etiam peremptoriæ, alias à dicto termino in antea procedetur ad inchoationem, & perfectionem dicti inuentarij eorum, & cuiusq; ipsorum absentia, & contumacia non obstante, & specialiter, & nominatim petijt citari A. B. C. & D. creditores; quatenus in dicto termino, & peremptoriæ comparreant legitimè ad omnia, & singula supradicta alias procederetur, vt sup. Qui d. Iudex viso dicto testamento, & dicta aditione hæreditatis, & audita petitione dicti hæredis, commisit tali nuntio præsenti, & intelligenti, quatenus in dicto termino, & peremptoriè ex sui parte, & mãdato citet dictos A. & B. legatarios, & dictos C. & D. creditores, & quemlibet eorum specialiter & nominatim personaliter, si eos personaliter inuenerint, alioquin ad domum eorum, & cuiuslibetq. eorum solitæ habitationis,

nis,& generaliter omnes, qui se opponere voluerint. & sua putauerint interesse, quatenus in dicto loco, die tali, debeant per se, vel suos procuratores, & legitime & peremptorie comparere, alias procedetur ad inchoationem, & confectionem dicti inuentarij eorum, & cuiuslibetque eorum contumacia non obstante, & schedulam portet, & dimittat, & dicto d. Iudici referat more solito. Die tali, &c. dictus nuncius eius, & rediens retulit se viuo mandato dicti d. Iudicis citasse prædictos superius nominatos, videlicet A. & B personaliter C. & D. eorum domui solitę habitationis, & in conuicinia dicti Caij testatoris, & in alijs locis publicis dictæ ciuitatis Perusij, & generaliter omnia alia fecisse, & dixisse quæ habuit in mandatis, & hæc ad petitionem dicti Lucij praesentis, & petentis. Die tali, &c. in termino supra dicto dictus Lucius comparauit coram dicto d. Iudice, vt supra pro tribunali, sedente, presentibus honorabilibus viris B. Step. & A n. ciuibus dictæ ciuitatis notis, & honestis, & immobilia possidentibus, & omni exceptione maioribus adhibitis, vocatis, & rogatis loco creditorum, & legatariorum absentium, & dd. Franc. & Iac. omnibus testibus adhibitis vocatis, atque rogatis per dictum haeredem, & scripti inuentarij sint testes, & petijt primo interrogari per d. D. Iudicem dictos testes suo iuramento, si possideant idoneam substantiam in dicta Ciuitate Perusina, & si cognouerant dictum Caium testatorem, & si cognoscunt præfatum hæredem, & si sunt locupletes, fide digni, bonæ conditionis, & famæ. Qui D. Iudex, dicta petitione audita, interrogauit dictos testes prius eis delato, & præstito iuramento, super praemissis, qui testes, & quilibet eorum de seipso, & de alijs contestibus asseruerunt, agnouisse dictum testatorem, & cognoscere dictum hæredem, & se possidere immobilia, & esse bonæ conditionis, & famæ & habuisse notitiam de facultate testatoris. Postquam immediate dictus D. Iudex interloquendo pronunciauit dictos testes fore idoneos, ad videndum inchoationem, prosequutionem, & perfectionem dicti inuentarij, & hoc ad petitionem dicti hæredis præsentis, & petentis, & non comparentium contumaciam primitus, & ante omnia legitime accusandis. Postquam immediate dictus hæres volens ad inchoationem dicti inuentarij procedere, & pro principio, & preambulo dicti inuentarij fecit propria manu venerabile signum sanctæ crucis. Item dixit esse, & inuenisse in dicta hæreditate res infrascriptas. In primis vnam domum confinatam, & Item vnam culcitrem de serico, & alia reliqua &c. & hoc presentibus, & videntibus, ac intelligentibus dictis testibus, adhibitis, & rogatis. D. Iudex mandauit dictis testibus, quod debeant interesse vsque ad consumationem dicti inuentarij. Postquam incontinenti P. legatarius coram præfato D. Iudice cõparuit, & protestatus fuit, quod suum legatum ponatur in inuentario. Item comparuit N. creditor, & protestatus fuit quod suum creditum ponatur in inuentario, & hoc præsente dicto hærede, & dicente, & protestante dicto legatario, & creditori, quod ostendant iura sua, & quod est paratus ponera in inuentario, quatenus de iure poni debeant, alias non. Principiatio itaque inuentario (elapso primo mente) duos menses sunt ad perficiendum. Modus ergo illius perfectionis est iste. Existens dictus Lucius haeres, coram dicto domino Iudice pro tribunali sedente, vt supra, volens dictum inuentarium prosequi, & finire, petijt vocari, & citari creditores, & legatarios dicti Caij, & generale proclama fieri, quod si est aliquis, vt supra Die tali, &c. in dicto termino comparauit dictus Lucius, & citatorum non comparentium contumaciam accusauit. Postquã immediate infrascripta bona tamquam hæreditaria hęreditatis dicti Caij dictus hæres inseruit. Talem vineam item vnũ in fortiatum, & reliqua, &c. Protestatus quod si qua per errorem posuit, nõ ponenda, ex nunc eleuat de dicto inuentario, & si qua per errorem omisit ponere, cum ad notitiam eius peruenerit, ponet, & hoc præsente dicto D. Iudice, & dictam protestationem admittente, in quantum de iure teneatur, & debeat. Postea incontinenti dictus Lucius sed subscribat, si scit literas, si autem nesciat, dicat se nescire. Subscriptio hæredis hæc est. Ego Lucius hæres ex testamento Caij patris mei cum beneficio l. & inuentarij prædictum inuentarium incepi, & perfici bona fide, & sine frau-

fraude, teste mihi existente venerabilissimo signo sanctæ crucis, quod proposui super scriptis, & subscriptis testibus, & à me adhibitis, & rogatis secundum formã iuris, si hæres nescit scribere, alius subscribat pro eo in prima, vel in tertia persona modo prædicto. Subscriptio testium haec est. Ego Mar. Testis vocatus, adhibitus, & rogatus à dicto Lucio hęrede, & à dicto D. Iudice, vt supra sedente in locum maxime creditorum, & legatariorum absentium subscribo me, & iuramento præstito, corporaliter ad sancta Dei Euangelia, & per dictum ven. signum crucis, iuro dictum inuentarium, secundum conscictiam meam, esse incæptum, & perfectum à dicto hęrede, me præsente bona fide, & sine fraude, & me omnia vidisse à principio, vsque ad finem, & non esse conscium alicuius malignitatis (ita adiuuet me Deus) & hæc ad sancta Dei Euangelia, & assero me cognouisse dictum testatorem, & dictum hæredem, & me immobilia possidere, & eadem forma ceteri se subscribant, & si omittuntur illa verba in locum, &c. non est vis quia præsumuntur coram Iudice omnia solemniter acta. Quibus omnibus, & singulis sic peractis dictus D. Iudex (vt supra) pro tribunali sedens suam, & dictę suę curię auctoritatem, & decretum interposuit. Et si vis quo nihil obiici possit, citentur de nouo citandi ad veniendum, & opponendum, quare non debeat pronunciari inuentarium legitime confectum, & quare non debeat super eo interponi decretum. Quo facto Iudex pronunciet inuentarium legitime confectum, Argu. l. tutor à patruo ff. de confir. tutor. sequitur videre de subscriptione notarij hoc modo. Ego N. notarius, &c. & nota quod vbi sunt duo notarij, non videtur necessarius aliquis testis pro rescripto §. si uero absunt in auth. de hæred. & falcid. sed tres testes loco creditorum, & legatariorum absentium semper sunt necessarij.

a Vtilitates autem, & quæ habentur ex aditione hæreditatis, & confectione inuentarij, singulatim enumerantur per Ias. in l. fin. §. & si præfatam C. de iure delibe. ad quem pro illarum intellectu recurrere poteris.

De Repudiatione hæreditatis. Cap. LII.

Forma repudiationis hæreditatis.

ARnoldus filius q. B. coram spectabili viro D. N. Iudice constitutus, qui hæreditatem dicti q. B. sui patris sibi ex paterno testamento delatam, vel ad se ab intestato spectantem sibi verisimiliter credit esse damnosam, ne a creditoribus ipsius hæreditatis pulsetur in aliquo, seu grauetur, omnimodo se ab eadem hæreditate abstinuit, & eam, ac omne ex ea commodum, & incommodum pœnitus recusauit. Si vero extraneus hæres eam repudiat, sic dices.

Arnoldus filius P. hæreditatem B. sibi ex testamento ipsius B. delatam, verisimiliter existimat, sibi fore damnosam. Idcirco constitutus coram magnifico D. Iudice, &c. ipsam hæreditatem omnino repudiat, ac omne ex ea commodum, & incommodum poenitus recusauit, & recusat.

Nota quod abstinere, & immiscere est proprie suorum hæredum. Repudiare autem, & adire est extraneorum, vt instit. de hæred. qualit. & diffe. §. in extraneis. C. de iure delibe. super rubrica.

De curatore dato in testamento. Cap. LIII.

Forma confirmationis curæ datæ in testamento.

IN Dei nomine Amen, &c. Coram, &c. Hieronymus, &c. qui exposuit eidem D. Iudici (vt supra) pro tribunali sedente, qualiter diebus proxime elapsis vita occubuit q. Stephanus, &c. suo condito testamento, in quo sibi hęredem instituit Danielem eius filium legitimum, & naturalem in pubertate constitutum, cui reliquit curatorem ipsum Hieronymum, prout continetur in testamento manu publici notarij rogato, ad effectum validitatis sibi commissæ curæ, & omnium per eum gerendorum, petijt ab eodem D. Iudice vt supra pro tribunali sedente, dictam eius curam sibi confirmari, & quatenus opus sit eam de nouo decerni, offerens se paratum

rum dictam curam, & defensione personæ & iurium ipsius Danielis suscipere, aliasq. & alia facere, ad quæ de iure tenetur. Qui magnificus Dominus Index, vt supra, pro Tribunali sedens, habita plena informatione de tenore testamenti dicti quondam Stephani, in quo idem Hieronymus fuit Curator deputatus dicto Danieli, ipsum quidem Hieronymum in curatorem confirmauit, & quatenus opus sit, dictam curam personæ, & administrationem bonorum, dicti Danielis decreuit dicendo eidem Hieronymo, & ter replican. esto curator, & alias, prout in supradicta forma tutelæ datiuæ, quam reassumere poteris, & sequere de verbo ad verbum, prout in eo mutandis mutatis.

De Curatore dando ventri. Cap. LIV.

1 *Forma curæ datæ ventri vxoris.*
2 *Mater an sit admittenda ad curam filij.*

1 SI vero datur curator ventri vxoris, & bonis, seruetur forma tutelæ, quæ datur ab intestato, præuia expositione facienda coram Iudice, vbi mulier narret virum suum decessisse ab intestato, ipsa relicta pregnante, prout ex apparentia corporis videre est, & vt informari potest ipse Iudex ab obstetrice, & alijs mulieribus ibidem præsentibus, & prædicta vera fuisse, & esse affirmantibus, & ne bona relicta per dictum suum virum damnum patiantur, defectu legitimi administratoris, et etiam pro conseruatione iurium ipsius vxoris ne ex negligentia sibi in aliquo præiudicetur, petit ventri suo decerni curatorem.

Qui magnificus D. Iudex intellectis, & auditis superius expositis per ipsam dictã mulierem, constito sibi exposita per eam vera fuisse, et esse tam per apparentiam corporis ipsius, quam per informationes ibidem receptas à tali obstetrice, necnon à B. & F. affinibus ipsius mulieris, & ibidem præsentibus, et suo iuramento per eas præstito in manibus ipsius D. Iudicis dictum curatorem scilicet N. ibidem praesentem, et onus huiusmodi in se sua sponte suscipientem, eidem ventri, & bonis prædictis deputauit, reliqua extende, prout in alia tutela, quę superius habetur ab intestato: sed 2 nunquid mater debeat ad curam filij vocari cum ad illius curam vocetur, et videtur, quod non, quia officium virile est, vt C. quando mu. tut. offi. fu. potest l. 1. vnde cum sola tutela his mulieribus concedatur, non debemus, ei concedere curam arg. extra de translat. inter corpor. extra de decim. sed dic contra, vt per Specular. in §. cum autem colum. eod. tit. versic. sed nunquid.

De Curatore dando bonis filijsfamil. Cap. LV.

Forma curæ, quæ datur bonis filijsfamil.

IN Dei nomine Amen, etc. Coram etc. filius Francisci dixit, exposuit eidem Domino Iudici, vt supra pro tribunali sedenti, quòd licet ipse Iacobus plura, et diuersa bona habeat ad ipsum diuersimode spectantia, quorum administratio de iure spectat, et pertinet eidem Francisco suo patri, tamen ipse Franciscus ea negligit, nec conseruare permittit, neque ea studiose, (vt bonum decet patremfamiliam) gubernare intendit, in maximum ipsius Iacobi, & bonorum prædictorum detrimentum. Quapropter instanter petijt, & requisiuit ab ipso Domino Iudice, vt supra, pro tribunalis sedente, quatenus velit, & debeat dicti bonis dare curatorem, scilicet Christophorum patruum ipsius Iacobi germanum, fratrem dicti Francisci, ne bona ipsa tendant in finistrum. Qui dictus Iudex, vt supra, pro Tribunali sedens, attendens requisitionem huiusmodi fore iustam, & rationi consonam, vocato prius ad se dicto Francisco, qui præuia Iudicis interogatione respondendo, dixit, & poenitus recusauit coram ipso, & omnibus alijs ibidem astantibus, dictas res, et bona prædicti Iacobi, ad illius, & bonorum suorum indemnitati consulendum, & et de opportuno remedio prouidendum eundem Christophorum ibidem præsentem, & onus huiusmodi sponte sua suscipientem, in curatorem dict s bonis dedit constituit, & deputauit, ac administrat nem

nem dictorum bonorum ei decreuit. Qui Christophorus, sic vt supra, deputatus promisit eidem Domino Iudici, & ipsi Iacobo præsenti, &c. Dicta bona cum ea, qua decet conuenientia gubernare, & administrare, illaq. & illorum iura, ac ipsum Iacobum indefensa, & indefensum non derelinquere, illorumq. inuentarium fideliter, & sine dolo conficere, aliasq. & alia facere, ad quæ de iure tenetur, & pro eo, quod sic faciet ibidem præsens, extendantur reliqua, prout in supradictis, & alijs formis mutandis mutatis.

Et cum plura dixerimus de Tutoribus, & curatoribus supradictis, aliqua alia etiam visum est referre de deputationibus Curatorum, & Actorum ad lites agitandas, quæ licet in mea Iudiciali Praxis, sub cap. 52. libro primo satis diffusè explicata fuerint, tamen non inutile, pro minori partium dispendio, & labore hic repetere censui.

De deputatione Curatorum, & Actorum ad lites. Cap. LVI.

1 *Citatio pro obtinenda executione in bonis debitoris, qui in curia obijt, nullis relictis hæredibus, & qui citari possint.*
2 *Decretum vi huius citationis.*
3 *Post primam citationem, fit alia similis citatio per duos Cursores.*
4 *Post hanc secundam citationem, fit citatio per affixionem, iuxta formam decreti.*
5 *In termino citationis quarto pro quarta dilatione, curaror hæreditati iacenti deputatur.*
6 *Deputato curatore contra eum, atque, ac contra principalem processus firmatur.*
7 *Si est institutus certus hæres in testamento defuncti, qui absit ab Vrbe, proceditur modo ante dicto; sed curator illi hæredi certo nō autem hæreditati iacenti deputatur.*
8 *Quomodo procedendum erit contra hæredem minorem.*
9 *Si hæres est infans, non poterit citari, & quare.*
10 *Qui citari debent, quando hæres infans est, & quomodo.*
11 *Infanti proximior aliquis in actorem eligitur, & plura requisita circa hanc deputationem.*
12 *In omnibus prædictis casibus mandatum contra bona defuncti decernitur.*
13 *Si curator non est generaliter deputatus ad omnes causas, alij creditores processum contra eum formare nequeunt.*
14 *Deputatur aliquando curatur furioso, & quomodo, & quæ necessario verificanda sunt.*
15 *Deputatio Curatoris bonis mercatoris decocti.*

1 SI quis habet debitorem, qui hic in Romana Curia decedat, nullis relictis hæredibus, qui citari possunt, ad effectum habendi exequutionem contra bona dicta proceditur. Citentur hæredes sint, velintq. D. N. ad comparendum legitime, & acceptandum, vel refutandum hæreditatem, præuiaq. N. alias videndum deputare Curatorem illius hæreditati iacenti, primò pro prima dilatione ad p. d. Citatio hæc datur cursori, qui facta diligentia de reperiendo hæredes domi, in qua dictus q N. mortuus fuit in vicinia, & alijs locis publicis, & de hoc relatione facta, Iudex committit hanc diligentiam per duos cursores faciendam.
2 Quo factó fit alia similis citatio, & traditur eidem cursori, qui vna cum alio cursore
3 diligentiam facit, & subinde ambo referunt fecisse diligentiam, & non inuenisse, vt supra, sequuta hac diligentia per duos cursores, Iudex decernit processum per affixionem ad valuas Curiæ, & domicilij de-
4 functi, si illud habebat. Sin autem per affixionem ad valuas Curiæ, & aciei Campi Floræ post hæc fit alia citatio in hunc modum. Citentur per affixionem ad valuas Curiæ, vt aciei cāpi floræ, seù domi solitæ habitationis q. N. hæredes si qui sint, &c. sequere ad vnguem, vt in citatione superius posito. In cuius citationis termino Iudex mādat citari ad idem pro secunda dilatione, & fiunt aliæ tres citationes simili modo pro secunda pro tertia, & pro quarta, & superabundanti dilatione interpellate, vna die pro alia, & præuio iudicis decreto. In termino vltimæ citationis, quæ fit per quarta, & superabundanti dilatione comparet creditor, & curatorem hæreditati iacenti
5 deputandum, ac fideiussorem pro eo con-
6 ducit, quem curatorem Iudex deputat sub forma

forma de qua supra. His præmissis citatur curator ad omnes actus requisitos, ac si esset principalis. Verùm si debitor in Curia
7 Romana moritur condicto testamento, & in eo relicto certo hærede, qui ab Vrbe absit, præcedentibus diligentijs, modo præmisso faciendis, curator, seù defensor hæreditati, & bonis defuncti, non autem hæreditati iacenti deputatur, cum certus absit hæres, contra quem iudicium, (vt natura causæ suadet) formatur, pro satisfaciendis creditoribus hæreditarijs, quibus creditoribus hæreditatis prius, & deinde honoratis in testamento de bonis hæreditarijs satisfiet, vt per Soccin. Iun. in l. 1. in tit. de ... l. 1. nu. 327. Dec. cons. 509. Curator etiam datur bonis ad instantiam illius, qui sperat succedere ab intestato, & qui id postulat,
8 rectè postulat, quia sua interest bona conseruari, Angel. cons. 108. colum. 1. Alexand. cons. 4. num. 4. lib. 2. Sed si mortui debitoris hæres minor sit, & curatore indigeat, citatur ipsemet hæres, quamuis minor sit, modo tamen maior sit septennio ad comparendum legitimè, & alias videndum sibi deputari curatorem, seu actorem ad lites, primo pro prima dilatione. Et seruatis modo ante dicto quatuor terminis, actorem ad lites, vel curatorem Iudex deputat, cum
9 quo fit legitimus processus, vt supra diximus. At si hæres infans est minor septennio, non potest ad causam citari, cum non habeat velle, neque nolle, sed citatur tutor testamentarius, si est; sin autem mater tanquam necessaria, & legitima tutrix, & administratrix sui filij, seù agnati, & cognati, sin minus citantur, in quorum est potestate, ad comparendum in iudicio coram dictum, & minorem defendendum, ac petendum ei curatorem, seu actorem, ad lites deputari, alias videndum illum per Dominum ex officio deputari, Affl. ct. decis. 262 nu. 2 & seq. & præcedentibus supra narratis dilationibus per Iudicem actor ad lites,
10 siue curator aliquis proximior, aut aliquo modo attinens deputatur, ne infans indefensus remaneat, vt habetur in superius allegata decis. per totum, vbi habetur, quod processus factus cū curatore aliter, quam supradicto modo deputato, est nullus: quia Iudex dare curatorem infanti, qui non po-
11 test petere curatorem sibi dari: quia illa ætas quicquid videt ignorat, curator autē ad lites non datur nisi petenti, Alex. cō. 22 in fin. Bald. in cap. 1. de milit. vass. l. qui cōtum. est, fit ergo processus modo præmisso & mandatum contra bona defuncti tātum
12 conceditur, si superuenerint alij creditores, & citent curatores, vt supra deputatos
13 processus non est validus, nisi deputatio se extendat ad oēs alias minoris causas. Deputatur nonnumquam curator furioso, seù mentecapto ad illius proximiorum instan-
14 tiam, examinatis testibus summarè, & extraiudicialiter super eo, ꝙ N. est mentecaptus, hisq; examinatis Iudex personæ, & bonis prædicti N. curatorem in gradu proximiorem, cum solita cautione, de vtilia faciēdo, & inutilia prætermittēdo ex officio deputat, nec requiritur super hóc plenaria cognitio, seu inquisitio, sed sufficit, ꝙ aliqualiter constet de furore, vel adhibere medicós, qui hoc cognoscant, vt in l. obseruare ff de cur. fur. & pro citata per Alex. cons. 86. vers. verum est, ꝙ causæ cognitio nu. 5. & ratio, quia talis deputatio curatoris non causat præiudicium ei, cui deputatur. Idē deputatur curator prodigo, vt habetur per Spec. in lib. 1. par. 3. in tit. de curatore. Deputatur etiā curator bonis defuncti, seù decocti, instantibus creditoribus, quorum requisita satis diffusè explicaui in d. meo libello Praxis Iudicialis sub cap. 5 à lib. 1. eo. tit. cuius instrumenti deputationis curatoris bonis decocti, tanquam non semel occurrere, hic conscribere volui, & hæc est.
5 In nomine Domini Amen, &c. Anno, &c. Cōparuerunt corā R. P. D. A. I. D. ac vtriusquæ signaturæ S. D. N. Papæ Referendario, Illustriss. Reuerendiss. D. Audit. Cam. in ciuilibus Locumtenē. meq; Notario, &c. mag DD. N. & N. deputatis à creditoribus D. N. olim mercatoris in Vrbe, & pro omni eorū priuato, & particulari interesse, & dictis nominibus respectiuè, stāte notoria decoctione, & fallimento dicti N. petierunt ad instātiam, & commodum, ac vtilitatem dictorum creditorum, & vt celerius eis de eorum respectiuè creditis satisfiat, aliquem in curatoris bonis iacentibus dicti N. deputari, qui curator ad eorundē creditorū vtilitatē, & vt celerius eorum credita consequi possint, & valeant, omnes & singulas actiones mouere, pertractare, agere, defendere, prosequi, & expedire in iudicio, & extra possit, & valeat, & confisi præfati dd.

N. &

N.& N. nominibus, quibus supra de fide d. A. petierunt eundem A. in curatorem bonis dicti N. vt supra deputari, omni meliori modo, &c. Qui Reuerendissimus Dominus Locumtenens, attendens requisitionem huiusmodi fore iuxtam, & rationi consonam, dictum Dominum A. ibidem præsentem, & onus huiusmodi in se sponte suscipientem in curatorem bonis praefatis, ad effectum omnes, & singulas actiones contra quoscunque mouendi, & quascunque motas actiue, passiue pertractãdi, agẽdi, defendendi, & prosequendi in iudicio, et extra, necnon pecunias, & credita quæcunque exigendi, & recuperandi ad effectum, vt beneficio dictorum creditorum deponantur poenes aliquem campsorem, fide, & facultatibus idoneum, per supradictos DD. deputatos deputandum, & de exigendis, & recuperandis quoscunque quietandi, ac iura, & actiones si opus fuerit cedendi, cum clausulis solitis ad lites, & cum omnibus facultatibus, & auctoritatibus talibus curatoribus dari solitis, & consuetis, & de iure requisitis, & in similibus necessarijs, & opportunis deputauit. Dicendo eidem curator esto, & vtilia pro dictis creditoribus, & bonis facito, & in vtilia prætermittito.

Et quod ita faciet præfati DD. N. & N. proprijs, & priuatis nominibus, ac vti principales principaliter, & solidum scientes, se, &c. Sponte, &c. pro dicto A. fideiusserunt, & promisserunt, quos DD. N. & N. sic promittentes præsentes, &c. dictus Dominus A. a fideiussione, & promissione huiusmodi indemnes pænitus, & sine damno releuare promisit, ita quòd, &c. alias, &c. De quibus, &c. Pro quibus præmissis, &c. Super quibus omnibus, idem R. P. D. Locumtenens, vt supra, pro Tribunali sedens, ad petitionem, & instantiam dictorũ DD. deputatorum auctoritatem suam, qua fungitur, & dictæ suę Curiæ decretum interposuit, supplendo omnes, & singulos tam iuris, quam facti defectus, si qui forsan in premississ interuenerint, omni meliori modo, &c. super quibus, &c. Actum, &c. presentibus testibus, &c.

Deinde, & incontinenti coram eo R. P. D. Locumtenente in loco, vbi supra, pro Tribunali sedente, meq. notario, &c. comparuit idem D. A. curator, vt supra deputatus cum præsentia, decreto, & auctoritate dicti R.P.D. Locumtenentis cõstituit eius, & dictorum bonorum dicti N. vel illius creditorum, & deputatorum prędictorum actorem, Dominum B. in Romana Curia causarum Procuratorem, praesentem, & onus huiusmodi in se sponte suscipientem, ad omnes, & singulas dictorum bonorum, seu illorum creditorum dicti N. lites, et causas, ciuiles, et criminales, prophanas, meras, et mixtas, motas, et mouendas, actiue, et passiue, contra quascunque personas, etc. In quocumque foro, siue iudicio, atque instantia, et coram quibuscumque DD. Iudicibus comparendum, agendum, etc. Cum clausula ad lites, et generaliter, etc. Promittens, etc. releuans, etc. Super quibus omnibus idem D. A. Curator petijt à præfato R.P.D. Locumtenente auctoritatem suam, et dictæ eius Curiæ decretum interponi, qui R.P.D. Locumtenens, vt supra, pro Tribunali sedens, causa cognita, suam, et dictę suæ Curiæ decretum, et auctoritatem interposuit, supplentis, etc. Super quibus, etc. Actum Romae, vbi supra, praesentibus quibus supra testibus, etc.

Nec præscriptas formulas praetereundas, sed hic omnino tanquam ne cum in R. P. D. Auditoris Cameræ, verum etiam omnibus alijs Vrbis, et aliarum Ciuitatum Tribunalibus, necessarias, conscribendas, fore censui.

Quoniam eueniente casu decoctioni alicuius mercatoris, qui timore carcerum statim fugam arripit, et relictis quamplurimibus bonis iuribus, et actionibus, in quibus succedunt illius creditores, qui, ad effectum eorum credita consequendi, et eorum actiones contra quoscumque in iudicio, et extra experiendi, pro validitate processus desuper faciendi, curent ad præscriptam deputationem deuenire, cuius formam tanquam huic rei conuenientem superius scripsi.

De forma instrumenti, quod extra iudicium exemplatur. Cap. LVII.

Transumptum, siue exemplum extractum parte non citata, non probat.

Hoc

HOc est exemplum cuiusdam instrumenti, &c. sumpti ex protocollo q. N. Notarij, & manu ipsius Notarij scripti, quod fideliter examplaui, nihil addens vel minuens, quod sensum immutet, vel variet intellectum, cuius tenor talis est, videlicet, In nomine Domini Amen, &c. Deinde adiunge tibi duos, vel tres tabelliones, cum quibus diligenter auscultabis ipsum exemplum cum authentico, et si inuentum fuerit concordare vnusquisque illorum positò suo signo se subscribat hoc modo.

Ego P, tali auctoritate Notarius hoc exemplum vna cum infrascriptis A. & B. Notarijs publicis manu præsenti N. scriptum fideliter, & diligenti auscultaui, & quia vtrunque concordare inueni, me testem subscripsi.

Alius quoque Tabellio se subscribat hoc modo.

EGo A. tali auctoritate Notarius hoc exemplum vnà cum supradicto P. et infrascripto B. Notarijs iuxta authenticum scriptum manu supradicti Notarij scriptum fideliter auscultaui vt supra proxime dicitur.

Postremo vero tu Tabellio, qui exemplasti, posito tuo signo, sic scribes. Ego B. tali auctoritece Notarius, hoc instrumentum iuxta authenticum manu prædicti Notarij, scriptum fideliter exemplaui, & postmodum cum prædictis P. & A. diligenter auscultaui.

Nota tamen, quod idem supradictus modus in iudicio contentioso non probat exemplum, nec valet ex eo exactio fieri, sed tantum, vt solam memoriam faciat, vt extra c. 1. de fid. Instrum. & in auth. si quis in aliquo C. de eden. in §. nunc dicendum ver. & generaliter.

De forma exemplationis alterius instrumenti, in forma probanti. Cap. LVIII.

2 *NOtarius debet scribere exemplum, prout iacet in originali.*
3 *Notarius non potest reassumere exemplum instrumenti alterius Notarij.*
4 *Secus de mandato Iudicis.*
5 *Requisita pro reassumptione Instrumenti rogati per Notarium viuentem, impeditum longa absentia.*
6 *Notarius rogatus potest extendere clausulas consuetas.*
7 *Quando Notarius subrogatus possit illas extendere.*

IN Dei nomine, Amen, &c. Anno, &c. D. A. Comparuit coram magn. D. B. Iudice, &c. illi humiliter supplicauit: ac instanter petijt, quod instrumentum, cuius forma inferius sequitur, facere in publicā formam redigi, cum ob vetustatem ipsius propter difficultatem probationis, à iure suo cadere posset, ipso instrumento penitus antiquato. Qui magnificus D. B, Iudex, &c. volens probationibus subueni re, & ne veritate occultata, iustitia deperiret, citatis omnibus, qui fuerint citandi, et quos res, seu negotium tangit, videlicet N. & N. ipsisq. comparentibus, & nihil releuanter opponentibus, propter quod deberet huiusmodi publicatio impediri, vel etiam se contumaciter absentibus, dictoq; instrumento, vndique diligenter inspecto & inuento non cancellato, non vitiato, nec in aliqua sui parte abolito, mihi infrascripto Notario præcepit, vt eius tenorem in publicam formam redigerē, ad fidem perpetuam faciendum, ipsius vero instrumenti tenor talis est, videlicet Anno, &c. ponatur de verbo ad verbum tenor, cum omnibus suis subscriptionibus, signo, & alijs qualitatibus, si quæ sint postmodum in fine dicatur. Et ego P. Notarius de mandato talis Iudicis, & ipso auctoritatem præstante, prædictum instrumentum in publicam formam redigi, quia præsens fui in omnibus supradictis, & ipsum originale vidi, & Iudici, ac testibus ostendi, & exposui, & perlegi, non vitiatum, non cancellatum, neque in aliqua sui parte abolitū, seu suspectum, neque in charta, neque in scriptura, nec in signo, si quoq. habeat. Actum in tali loco præsentibus ad hanc publicationem videndum, & audiendum N. & N. testibus vocatis, et rogatis. Hæc autem præscriptam forma perpetuam firmitatem obtinebit in iudicio, & extra ad not. per Specul. in sec. par. lib. 2. in §. ostenso, sub num. 7. & sequen. de instrum. editio.

Aduertendum est tamen, quod Notarius debet exemplare, & abbreuiare, prout iacet in prothocollo, & quod ita de consuetudine vtimur, in tantum, quod si in originali, vel prothocollo, est aliquid non intelligibile, quod nihilominus debet scribere de verbo ad verbum, prout iacet, vt per Iason. in l. idem creditum vers. Quarto adde sub nu. 12. ff. de liberis, & posthumis.

Iam diximus de reassumptione, siue exemplatione contractus ex prothocollo Notarij mortui. Modo non inutile referendum duxi aliqua alia de reassumptione instrumenti rogati per Notarium viuentem, qui se ab Vrbe absentauit, vel aufugit & qui moram trahit in longinquis partibus, in quo breuiter erit dicendum, quod pars, quæ contraxit, petit, quod sibi prouideatur de reassumptione dicti instrumenti per alium Notarium, attenta absentia, seù rebellione dicti Notarij.

Et dubium facit, quia viuente Notario qui fecit instrumentum, non potest ex prothocollo ipsius viuentis alter Notarius reassumere publicum instrumentum; per text. in auth. de tabell. Alexan. in 1. volum. consf. 129. & voluit Anton. de Butr. in cap. cum P. tabellio circa finem de fide instrument. Bene tamen Notarius, qui fuit rogatus, si est impeditus potest committere alteri Notario, quod de contractu, de quo fuit rogatus, alter Notarius, reassumat instrumentum, & ipse postea subscribat, vt per eundem Anton. in cap. inter dilectos 8. colum de fid. instrument. Si ergo Notarius impeditus, potest hoc alteri Notario committere, ergo hoc idem potest committere Iudex ordinarius, attento impedimento Notarij rogati, iuxta Abb. in d. cap. cum tabell o, vbi ponit octo requisita de reassumptione instrumenti, rogati per Notarium mortuum, seu viuētem impeditum, vel absentem. Primum, vt reassumptio fiat ad petitionem eorum, quorum interest. Secundum, vt faciat auctoritate Iudicis. Tertium, vt ille, qui reassumit sit Notarius. Quartum, quod fideliter nihil mutando, addendo, vel detrahendo reassumat. Quintum, quod redigat in publicam formam. Sextum, quod vocētur hi, quorum interest. Septimum, quod ille Notarius, qui fuit rogatus, mortuus, vel longo impedimento detentus, vel impeditus propter longam absentiam. Octauum, quod Notarius reducat notam in prothocollo, & quod Notarius possit de mandato Iudicis reassumere propter longam absentiam, & impedimentum Notarij viuentis attestatur Afflic. in decis. 6. sub num. 3. & 4. Illud quoque non est prætereundum, quod licet Notarius rogatus possit extendere clausulas solitas, & consuetas, quæ sunt de natura contractus, vt post alios per Iason. in l. idem credendum ff. de liber. & posthum. sub nu. 10. in fine. Secus tamen dicendum erit in alio Notario illi mortuo subrogatus vult talem extensionem facere, ex coniectura præcedentium, & sequentium, vel consuetudine illius alterius Notarij; & non potest, quia ista spectant ad examinationem Iudicis, aut iste Notarius subrogatus vult talem extensionem facere, ex clausulis consuetis communiter apponi per Notarios illius loci, & tunc dicitur, quod bene hoc possit facere, vt per eundem Iason. ibi sub num. 11. prope finem eodem titulo, & per Speculat. in §. ostenso in vers. quid in breuiatura. Ratio quia illa communis obseruantia inducit, quodammodo Notarium rogatum in loco illo, confirmatur viua ratione, quia omnino tales clausulæ consuetę apponi subintelliguntur, & habentur pro appositis, iuxta text. in cap. cum M. Ferrariens. de constit. & ibi not. Bald. Ant. Imol. & alij, qui dicunt ibi esse textum meliorem de iure, quod illud, quod solet apponi in contractu, habeatur pro apposito, et quod non sit scriptum.

Ad hæc nota, quod supradicti relati modi circa exemplationem instrumentorum, iam recesserent ab aula, in Teris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ mediate, & immediate subiectis, quia in illis seruantur tantum solemnitates, traditæ à Bulla edita per fel. record. Sixtum Papam Quintum, super erectione Archiuij.

De aliquibus clausulis mandati procuræ. Cap. LIX.

1 *Clausula citra reuocationem, quid operatur.*

2 *Clausula quod non sit melior conditio primitus occupantis, quid operatur.*

3 Clau-

3 *Clausula, & alia maiora expressis, quid operatur.*
4 *Clausula, cum potestate substituẽdi, quid importat.*
5 *Calausula, cum libera administratione, quid importat.*
6 *Clausula, promittens habere ratum, &c. quid importat, & quid clausula releuans.*

1 HAec quoque pauca notanda visa fuerunt, ad intelligentiam nonnullarum clausularum, mandatorum procuræ, quarum singulas formas inferius habes, et primò clausula citra reuocationem, quae communiter in eis à Notarijs conscr.bi consueuit, operatur, vt ambo Procuratores sint insolidum constituti, vt per Bald. in rubrica C. de instito vltim. colum. ante vers. secundo quæro, et Bartol. in l. cum semel versic. Sed contra ff. de tu el. et in l. si quis cum procuratorib. § final. ff. de Procuratoribus.

2 Clausula, quod non sit melior conditio occupantis, et quod per vnum fuerit coeptum, per alium perfici possit, operatur etiam, quod quilibet sit procurator insolidum, et vnus possit finire per alium inchoata, non tamen locus sit præuentioni, Bart. et Doctor. in pluribus ff. de procurato. contrarium not. in cap. si duo de procurat. in sexto, et Bart. Cep. in rubr. de verbor. signif. 26. col.

3 Clausula, et ad alia maiora expresfis, et quæ exigunt speciale mandatum, quid importet, vide per Iu. de Prat. in l. Pomponius in princ, et in l. Procurator cum libera ff. de Procur at. et Cardin. in clem. 2. q. 16. extra de Procurat.

4 Clausula, cum potestate substituendi, semel, et pluries, etc. operatur, quod procurator substituens non desinit esse procurator; secus tamen sine dicta clausula, Bart. in l. quod si forte §. quid ergo circa fin. §. legit. et in l. vero procuratori ff. de solut.

5 Clausula, cum libera, et generali administratione omniũ bonorum, etc. facit, quod Procurator potest exigere, nouare, sacramentum deferre, et aliud pro alio permutare, vt per Specul. in tit. de Procurat. in §. vt autem sub nu. 19. et quod etiam transigere, firmat Ias. in l. transactionis sub n. 9. C. de transact.

6 Clausula promittens habere ratum, et firmum, &c. Operatur, quod ex quo de mandato constat, Dominus cogatur ratum habere, vt per eundem Speculator. ibi sub num. 12. eodem titulo: Cum autem verba mandati in matrice sunt caeterata, & ambigua, & valde dubitetur an insolidum vel simpliciter fuerint constituti Procuratores, si mandatum plenum erit clausulis illis, vt puta absentes, tanquam præsentes, ibi generaliter, & ibi si tal a, ibi promittens, & ibi releuans, eo enim casu iuste potest fieri declaratio, eos insolidum constitutos, præcipue ex facultate limitata, quæ necessario hoc etiam insert Rot. diuers. decis. 8. num. 1. & sequen. par. 2. Pu. te. decis. 98. lib. 3. Bald. in Rubrica C. de exercit. num. 13.

1 *COntractus ita fiunt de die, sicut de nocte.*
2 *Tria luminaria videntur necessaria in contractibus, & vltimis voluntatibus de nocte faciendis, & quare.*
3 *Falsitas magis timetur in vltimis voluntatibus, quam in contractibus.*
4 *Testes debent esse in præsentia testatoris.*
5 *Statutum disponens testamentum tempore noctis sine luminibus fieri posse, nullum est.*
6 *De tribus luminaribus, circa contractus, obseruantia est in contrarium.*
7 *Quæ nam dies sit apponenda per Notarium in contractibus, & vltimis voluntatibus nocturno tempore faciendis.*

PRæscriptæ quinque, vel sex formulae Instrumentorum, fuerunt sumptæ ex Formulario Neapolitano, & ideo satis prolixæ videntur, quas Notarij in facti contingentia (substantia non mutata) ad breuiorem formam reducere curarunt, quod nũc alijs impeditus negotijs facere non valui referuan. nihilominus me, ne dum ad id faciendum; verùm etiam omnia alia instrumenta, sic extra ordinem, posita, ad meliorem ordinem, in alia proxima (Deo dante) facienda impressione redigendum.

Et antequam huic meo libello extremã manum apponam, hæc tantum pauciora

F 2 seuti

scitu necessaria rememoranda esse censui, vt puta, quod licet contractus, & vltimæ voluntates ita fieri valeant de die, sicut de nocte, & in l. testium. §. potest de testam. Dec. in cap. conclusit de off. delegat. tamen erit aduertendum, quod in illorum confectione tria saltem luminaria videntur necessaria, ad tex. in l. 1. §. tria lu-
2 minaria. ff. de ventre inspi. cum simi. not. gloss. in l. non minorem in ver. secunda hora, & ibi Bart. sub num. 4. C. de transactio. vbi assignat rationem, quia testes debent cognoscere partes, quod non bene fit in obscuro: in tantum, quòd si celebrentur sine luminibus, sunt nulli. Ias. in consil. 50. sub num. 1. & 2. vbi loquitur, tam de contractibus, quam vltimis voluntatibus, in quibus multo fortius sunt necessaria; quia in his agitur de maiori periculo, & magis timetur falsitas, vt
3 in l. iubemus. C. de testamen. & l. fin. C. de fideicom. tùm etiam, quia testes debent esse in præsentia testatoris, & eum
4 ad oculum videre. l. si non speciali, & l. si vnus. C. de testamen. quæ sine difficultate videntur procedere; cum licet sta-
5 tutum disponat testamentum tempore noctis fieri posse, sine luminibus; non tamen tenere tamquam iniquum, & falsitatis nutritiuum, vt per eundem Ias. d.
6 consil. 50. num. 9 His autem quæ, dicuntur de tribus luminaribus, circa confectionem contractuum, licet iuris sint obstat tamen contraria obseruantia. Amplius prospiciant notarij, quòd in cele-
7 bratione contractuum, & vltimarum voluntatum facienda, ante mediam noctem, scribant actum de quo rogantur, sub die præcedenti. Si verò post mediam noctem die sequenti, quia tàm de iure, quàm de consuetudine dies à media nocte incipit, vt in d. c. consuluit eodem tit. l. more Romano. ff. de feriis.

Qui testamentum facere possunt vel non, Cap. LXI.

Diximus supra in cap. 41. huius primi libri de Testamentis illorumque diuersis formulis, præscribendo etiam versus, quibus apparenter demonstrantur personæ, quibus iure prohibita est testamenti factio, sed quia non solum legem, sed etiam legis rationem scire, optimum est: pro maiori igitur tabelliorum intelligentia, & vt ipsi sciant eos, qui possunt & non possunt testamẽtum facere, & quare: Ideo non inutile visum est, hic repetere ea, quæ ad hoc magis explicitè referentur in summa Azonis in sextum librum Codicis in rubr. qui testamentum facere possunt, vel non vbi habetur, quo sunt 13. numero, quibus non licet facere testamentum. vt puta filius famil. impubes, furiosus, prodigius, cæcus mutus, damnatus ad mortem, obses, intestabilis, & de statu incertus, is cui lege est interdictum, seruus, & monacus. Quod dictum est primo de filio famil. obtinet etiam si pater ei concedat testari: est enim testamenti factio publici, non autem priuati iuris. Parte tamen consentiente posset donare causa mortis, filij enim familias milites in armata, vel litterata militia, possunt facere testamentum in castrensi, vel quasi castrensi peculio. Impuberes, certum est, quòd non possunt facere testamentum: quia non habent animi iudicium. Et dicuntur impuberes, mares, qui non cõpleuerunt 14. ann. fœminæ, quę non compleuerunt 12. ann. compleuisse autem videntur quando tetigerunt aliquam horam vltimi diei: Item furiosus testari non potest, quia non est suæ mentis: si tamen habuerit dilucida interualla, eo interim licet ei testari: tamen compleatur testamẽtum antequam superueniat furor. Item prodigus, cum bonorum administratio interdicta est, testari non potest, sicut etiam nec Potest aliquid de bonis suis alienare. Item mutus testari non potest, si ponamus eum esse mutum, & surdum ipsa natura: si autem mutus esset, & surdus accidentaliter si quidem ponamus eum scientem litteras, poterit testari, & codicillos facere. Si tamen manu sua scribat testamentum, vel codicillos, vel scribat per alium: si tamẽ à principe impetrauerit. Idemque est multo magis si ponamus aliquem esse mutum, & non surdum ex accidenti, quod tamen raro consueuit accidere: nam natura iiter si mutus est, debet esse, & surdus, surditas autem sola numquam est impedimentum tale, ne fiat testamentum, siue sit ex accidenti, siue à natura. Raro tamen (imò impossibile est) aliquem esse surdum natura,

&

et non mutum: nám si mutus non natura impossibile est, quod non audiat, si quis supra eius cerebrum clamet, lex autem prohibitiua loquitur de eo muto, qui nihil eloqui potest; secus de eo, qui tardè loquitur. Cæcus testari non potest, nisi quadam speciali adhibita solemnitate; debet enim vocare septem testes, et tabulantium, et coram eis exprimere se velle testari sine scriptis, et hæredum, quos instituit nomina, et dignitates, et inditia debet exprimere, et legata designata, et hæc omnia scribenda sunt à tabulario, vel coram testibus tūc vel si fuerant; ante scripta coram testibus, debent recitari, Et cæcus debet profiteri illud esse suum elogium, et ipsum esse dispositum ex sui animi sententia, et in fine debet sequi subscriptio testium; Item eorundem, tabularij signacula debet supponi. Quod si tabularius inueniri non potest, octauus debet testis adhiberi, vt quod tabulario supradicto modo commisimus, per octauum testē capiat effectum. Quod testamentum licet multam habeat similitudinem cum eo, quod fit in scriptis, tamen lex vocat hoc testamentum nūcupatiuū. Item damnatus ad mortem testamentum facere non potest, siuè sit damnatus, vt moriatur, siuè vt fiat seruus poenæ, siue deportatus sit in Insulam. Relegari autem, quia non amittunt libertatem, vel Ciuitatem, testamentum facere possunt; tamen quis eorum fuerit damnatus, & appellarit interim testari poterit Milis tamen, & si damnatus sit de crimine capitali testari potest.

Item non possunt testari, qui dati sunt, loco captiuorum, hostibus Populi Romani, & illi appellantur obsides. Item damnatus ob crimen famosum intestabilis est: sed quæri potest, nunquid quilibet infamis prohibeatur facere testamentum, & quod non prohibeatur Azon. ibi tradit. Item de statu suo dubitantes, vel errantes, non possunt testari; vt qui nesciunt se manumissos, vel emancipatos, vel dubitant de eo. Item is, cui lege interdicitur bonis, vt hæretici, & rei perduellionis testari non possunt. Item seruus testamentum facere non potest. Hæc omnia habentur in prædicta Summa Azonis in prædicta rubrica, qui facere testamentum possunt, vel nō per totum, ad quā, & alios ibi citatos Doctores pro maior præmissorum intellectu recurre: hotum autem testamentorum formulas habes tam superius, quam inferius, quæ licet, & præmissis saltem quo ad professos, superfluè scriptæ videantur, tamen cum tironibus satis sint profuturæ, ideò non ab re eas ad extensum hic scribere visum est.

Finis Libri Primi.

SALLVSTII TIBERII A CORNETO

LIBER SECVNDVS.

De varijs, & diuerſis Procuratorum Conſtitutionibus, Caput Primum.

Procura ad capiendam hæreditatem, & bonorum illius poſſeſſionem.

1 DOminus N. Frater germanus, ac hæres teſtamẽtarius, vt aſſeruit dict. D. prout teſtamento deſuper penes acta D. Antonij Guidotti Notarij de Anno 1570. ſeù &c. rogato conſtare, aſſeruit principalis, &c. citra, &c. ſponte, &c. cõſtituit, &c. eius Procuratorẽ, &c. D. M. abſentem, &c. ad ipſius d. conſtituentis tanquam hæredis præfati vniuerſalis nomine, & pro eo hæreditatem dicti q. B. eius fratris ad ipſum d. conſtituentem tanquam hæredem prædictum ſpectantem, & pertinentem, cum beneficio legis, & inuentarij, vel ſimpliciter, prout ipſi d. Procuratori ſuo prędicto videbitur, & placuerit, adeundum, capiendum, & apprehendendum, inuentariumq; omnium, & ſingulorum bonorum mobilium, & immobilium, vbicunque exiſtentium, necnon creditorum, & nominum debitorum ad ipſam hæreditatem, & ad ipſum d. conſtituentem, tanquam hæredem prædictum, quomodolibet ſpectan. & pertinen. ſi opus fuerit, fieri, cõfici, inchoari, & perfici in forma, ſolita, & cõſueta, petendum & faciendum, omniumq. & ſingulorum bonorum mobilium, & immobiliũ rerum, & actionum ad ipſam hæreditatem vt ſupra ſpectan. & pertinen. poſſeſſionem realem actualem, & corporalem nanciſcẽdum, adipiſcendum, apprehendendum, & adeptam, & apprehenſam continuãdũ, & in ea manuteneri, & conſeruari petẽdũ, & obtinendum, & quoſcũque teſtes deſuper neceſſarios, & opportunos inducendũ, inductoſq. examinari, & poſtquã examinati fuerint, eorundem teſtium dicta, atteſtationes, & depoſitiones publicari petendum, omneſq. & ſingulos actus deſuper, neceſſarios, & opportunos, ac fieri ſolitos & cõſuetos faciendum, & obſeruandum, &c. ac quæcũque inſtrumenta deſuper neceſſaria, & opportuna, cũ pactis, clauſulis, &c. per quoſuis Notarios fieri, rogari, & ſtipulari petendum & faciẽdum, ac in animã ipſius D. Conſtituentis, quodcunque iuramentũ deſuper neceſſarium, & opportunum præſtandum, &c Et generaliter, &c. Promittẽs &c. Releuans, &c. Super quibus, &c.

Alia ad renunciandum hæreditati.

2 IN nei, &c. N. fil. q. O. hæres teſtamentarius q. d. A. eius patrui, prout aſſeruit, cõſtare inſtrumento teſtamenti huiuſmodi, rogato per B. Notarium publicum Cortonenſis, ſub anno, &c. ad quod, &c. aſſerens tanquã filium, & proximiorem, vna cũ alijs filijs eiuſdẽ d. O. eius patris, qui ab inteſtato deceſſit in hæreditate dicti eius patris, etiam ex diſpoſitione iuris forſan ſucceſſiſſe, & ſuccedere. Noiẽs idem N. ex certis, iuſtis, & rationabilibus cauſis iure huiuſmodi vti, ſed hæreditati paternæ huiuſmodi vti, ſed præfertur, forſan delatæ, ac

omni

omni iuri, super ea quomodolibet compe ten. renũciãdo, prout præsenti actu medio iuramento tactis, &c. renunciauit solemni ter, & renunciat, ac ipsam hæreditatem pa ternam adire, nolle nec omninò intẽdere, prout non intendit, nec minus vult, declarauit, & declarat, citra, &c. spontè, &c. cõ stituit, &c. eius Procuratorem, &c. M. absẽ tem, &c. ad ipsius, &c. renunciationem, re cusationem, & declarationẽ per ipsum, vt præ mittitur factam iterum, & de nouo, ac quando & quoties opus fuerit, cum solẽni tatibus clausulis, & cautelis desuper oppor tunis faciendũ, illamq. dictis alijs filijs præ dictis prædicti q. O. eius patris, ac hæredi bus eiusdem, ac alijs quibus opus fuerit in timandum, insinuandum, & notificandum, ac ad eorum, & cuiuslibet ipsorum notitiã deducendum, & deduci petendum, & faciendum, omnesq. & singulos actus, & pro testationes desuper requisitas, & requisitas obseruandum, & quæcunque instrumenta desuper necessaria, &c. vt in præcedenti procura. Et generaliter, &c. Promittens, &c. Releuans, &c.

Alia ad imponendum censum.

IN mei, &c. A principalis citra, &c. spõ tè, &c. cõstituit, &c. eius procuratorẽ &c. B. absentẽ, &c. ad ipsius, &c. vnũ annum perpetuum censum scut. 150. monetæ, super quibusuis eiusdem constituẽtis bonis stabilib. ipsi procuratori bene visis vbilibet existen. in fauorem N. imponendũ constituendum, & assignandum, dictumq; censum sic impositum, & assignatum, eidẽ N. pro pretio, & nomine pretij scut. 150. si milium vendendum, cedendum, & concedendum, cẽsum huiusmodi de semestri in semestre, & in fine cuiuslibet semestris, ei dem N. soluere, & bona, super quibus cen sus huiusmodi impositus extiterit, sunt ipsius cõstituentis libera, & expedita, & nulli alteri obligata, alienata, donata, seù alijs quomodolibet adiudicata, quodq; in præiudicium census huiusmodi, idem constituens nihil fecit, nec facturum esse apparebit, immò illum fore, & esse benè, rectè, & legitimè impositũ, & assignatum, & sic tan quam talem facere cõsentire omnem per sonam de, & super dicto censu, vt supra imponen. ius, & interesse, quomodolibet habentem. seù habere prætenden. litemq. non inferre, nec inferenti quomodolibet consentire, quinimò omnẽ litem. desuper forsan mouendam in eundem constituentem suscipien. susceptamq. eiusdem constituentis sumptibus, &c. prosequi, &c. pariter & finire, & de euictione vniuersali, & particulari dicti census, vt supra imponen. in forma promitten. fideiussorem, seù fideiussores huiusmodi census, vt supra imponen do, vti principales principaliter, & insolidum, tam de censu soluendo, consensũ præ stando, litem suscipiendo, & defendendo, ac de euictione vniuersali, & particulari dicti census, & demùm omnibus alijs continendis in instrumento census huiusmodi, vt supra imponendi accessuros, dandũ & præstandum, illosq; seù illum indemnes, & pænitus sine dãno releuare, & conseruare promitten. ita quod, &c. E super præmissis vnum, seù plura instrumenta, cum clausulis & cautelis desuper necessarijs, & opportu nis, & sibi Procuratori beneuisis, per quos uis Notarios fieri, rogari, & stipulari petẽ dum & faciẽdum, & pro promittendorum per d. eius procuratorem desuper firmiori obseruatione, & adimplemento, ipsum cõ stituentem, eiusq. hæredes, & successores, suaq; & prædictorum bona &c. In quauis valida, et Cam. Apostolicæ forma, cum clausulis, &c, obligãdum, &c. ac in animã ipsius constituentis, quodcunque iuramen tum desuper necessarium, et opportunum præstandum, &c. dictaq. scut. 150. à prædicto N. & alijs, quibus opus fuerit, exigendum, &c. ac habuisse, &c. & recepisse confitendum, deq. exactis, &c. quietãdum, &c. & quascunque quietantias, etiam iuramen to vallatas dandum &c. Et generaliter, &c. Promittens, &c. Releuans, &c. Super quibus, etc.

Alia ad vendendum amplissima.

AD ipsius, etc. portionem, seù partem cuiusdam Domus, sitæ in Ciuitate N. cui ab vno sunt bona A. ab alio bona B. & alio lateribus domus C. saluis, &c. si qui, &c. cum eius membris, & pertinen. ad ipsum constituentẽ, spectantem, & pertinentem, & quam pro indiuiso habet cum DD. N. & N. eius fratribus, personæ seù personis, ac pro pretio, seù pretijs reperibilibus,

et sibi procuratori bene visis vendendum, dandum, cedendum, concedendum, & alienādum, iuraq. & actiones in fauorem emētium, cedendum, dictosq. futuros emptores in locum, ius & priuilegium ipsius constituētis ponendum, procuratoremq. seù procuratores irreuocabiles medio tactis, &c. dictos futuros emptores ad dictę portionis seù partis domus, cum illius mēbris, & pertinētijs prædictis, vt supra, vēdēdum, &c. possessionem realem, actualem, & corporalem propria auctoritate, vt in rē propriā capiēdū & apprehendendū, constituēdum; & donec dicti futuri emptores, seù emptor dictæ portionis, seù partis dictę domus, & aliorum prędictorum possessionē realem, & actualem apprehenderit, seù apprehenderint pręcario, & ipsorum emptorum futurorum, respectiuè nominibus se tenere constituen. & recognoscen. Necnō quod pars, siuè portio domus prædictæ ad ipsum cōstituen. vna cum membris, & pertinentijs prædictis pleno iure dominij, seù quasi spectat, & pertinet. & quod nulli alteri personæ illā vendidit, dedit, cessit, concessit, &c. seù quomodolibet alienauit, &c. nec quicquam in præiudicium huiusmodi futuræ venditionis, nec contractus vēditionis prædictæ, vt supra fien. fecit, nec facturum esse apparebit, necnon de euictione dictæ partis domus, vt supra venden. vna cum iuribus præfatis, vniuersali & particulari, in forma iuris valida, litem non inferēdo, immò suscipiendo, faciendo consentire cēm personam, in fauorem futurorum emptorem promittendum, promissionesque qualcūq. & cautelas desuper necessarias, & opportunas faciendum, instrumentūq. seù instrumenta, &c. extende clausulam, ad obligan. cōstituen. pretiumq. seù pretia ex dicta portione, seù parte domus, vt supra vendē. à dictis futuris emptoribus, & alijs quibus opus fuerit exigēdū, &c. ac habuisse, &c. confessis quietan. &c. & quascunq. quietātias, ēt iuramento, & alio quouis robore vallatas, dandū, & faciēdum, & generaliter, &c. & promittens, & releuans, &c.

Alia ad interessen. examini in partibus fien.

AD ipsius, &c. Examinari super articulis, pro parte ipsius constituendis in litteris missiuis, loco litterarum remissorialium per R D. A. C. decretis, inclusis, coram Reuerendissimo D. Archiepiscopo Ianuen. siuè eius in spiritualibus; & temporalibus Vicario, ad instantiam ipsius Constituentis contra D. N. fiendo interessendum, testesque desuper inducen. illosque iurare viden. eorumque dicta, & attestationes recipi, & admitti peten. & obtinen. Testesque se examinari subijcere volētes per censuras, & pœnas Ecclesiasticas cogi, & compelli petendum, & obtinendum, processumq. desuper in forma solita, & consueta fieri, & fabricari peten. illumq; clausum, & sigillatum per personam confidentem ad Vrbem, & eidem Reuerendissimo D. A. C. siuè eius R. P. D. Locumtenenti transferri petendum, & instandum, ac faciendum, & generaliter, &c.

Alia quando plures Procuratores constituantur coniunctim.

A. Principaliter citra, &c. Spontè, &c. constituit, &c. eius procuratores. &c. NN. & N. præsentes, &c. coniunctim tamen, & vnitè, ita quod infrascriptis peragen. vnus eorum absque alio agere, pertractare, & procurare, seù facere nequeat; sed in omni negotio ipsius constituentis, prout infra continen. pertractan. omnes prædicti coniunctim interuenire habeant, & non alias, &c. præterquam in casu mortis, vel absentiæ ab Vrbe, aut alterius iusti impedimenti, alterius ex dictis procuratoribus, tunc & eo casu procurator, vt præmittitur impeditus, vel discessurus ab Vrbe, cum consensu prædictorum aliorum procuratorum, seù alterius eorum, possit alium eius arbitrio procuratorem, seù Procuratores substituere, cum infrascripta, vel limitata potestate. Idque vt supra intelligatur in euentum, mortis, videlicèt, qui superstites procuratores coniunctim, vt supra, & non alias, similiter vt supra agere, habeant ad ipsius, &c.

Reuocatio Procuratorum.

N. Asserens se alias ad nonnullas eius lites, & causas, & alia eius negocia peragenda, & pertractanda constituisse varios, & diuersos procuratores, cum plena

plena facultate agendi, exigendi, quietandi, & alia faciendi, & pertractandi, prout in diuersis procurationum mandatis, per acta diuersorum Notariorum rogatis, plenius continetur; sponte, &c. ex certis causis animum suum mouentibus, omnes & quoscumque Procuratores per eum hactenus quomodolibet constitutos, & ab eis forsan substitutos reuocauit, & omnem facultatem eis quomodolibet concessam, & attributam abstulit. Inhibens ne de cætero sub nullitatis vitio audeant, seù aliquis eorum audeat, se in eius negocijs quouis modo immiscere. Protestans, &c. super quibus, &c.

Alia ad reuocandum Procuratores constitutos.

AD ipsius, &c. omnes, & singulos eius Procuratores hactenus per eum quomodolibet, & per quosuis Notarios cum quauis auctoritate, & facultate constitutos, si ipsi Procuratori videbitur, & placuerit reuocandum, reuocationemque huiusmodi prædictis Procuratoribus, vt supra reuocandis, intimandum, insinuandū, & notificandum. Inhibitionesque ac protestationes desuper fieri solitas, & consuetas, necessarias & opportunas, ijsdem Procuratoribus reuocandis, faciendum, &c. Et generaliter, &c.

Alia ad exequendum mandatum executiuum obten.

AD ipsius, &c. mandatum executiuum, nuper ab Illustriss. & Reuerendiss. P. D. A. C. eius R. P. D. Locumtenente ad ipsius constituen. instantiam, contra, & aduersus quendam N. pro scutis 50. monetæ, necnon iulijs 35. pro expensis dicti mandati sub die N. mensis N. proximi præteriti, per acta mei, &c. decretum & relaxatum, Iudicibus in dicto mandato nominatis, & alijs quibus opus fuerit præsentandum, intimandum, insinuandum, & notificandum, illudque & omnia & singula in eo contenta exequen. debiteq; executioni demandari, peten. facien. & obtinen. nec pro rea, & effectuali ipsius monetæ executione, & crediti prædicti, necnon aliorum b. 80. occasiones processus desuper facti per ipsum constituentem expositorum consecutiones, omnes & singulos actus desuper fieri solitos, & consuetos, contra dictum N & eius bona facien. & obtinen. dictaq; scuta 50. & iulij 33. pro dictis expen. nec non alijs 30. per dictum D. Constituentem expositis ab ipso N. & alijs, quibus opus fuerit exigendum, &c. Extende clausulas ad exigendum in forma.

Alia ad capiendum possessionem beneficij, exigen. fructus, & locandum.

7 A. Cui nuper, seù alias, vt asseruit, de parrochiali Ecclesia sub sancti Pauli inuocatione Terræ, siuè loci N. M. Dioc. per liberam resignationem N. tunc dictæ parrochialis Ecclesiæ Rectoris in manibus Sanctissimi Domini Nostri Papæ sponte factam, auctoritate Apostolica prouisum, seù prouideri, concessum extitit, prout in litteris Apostolicis, desuper vt asseruit expeditis, plenius continetur; principalis, &c. citra, &c. spôtè, &c. constituit, &c. eius procuratorem, &c. B. absentē, &c. ad ipsius, &c. dictæ parrochialis Ecclesiæ, iuriumq. & pertinentiarum eiusdem, ac annexorum quorumcumque possessioné realem, actualem, & corporalem capiendum, apprehendendum, nanciscendum, & adipiscendum, captāq; & apprehensam, ac adeptam continuandum, ac omnes & singulos actus possessorios in similibus fieri solitos, & consuetos, necessarios & opportunos faciendum, & obseruandum; necnon quatenus opus fuerit, & si, & quatenus fieri consueuerit, iuxta formam, tenorem, & continentiam, dictarum litterarum Apostolicarum, de obseruandis statutis, & consuetudinibus d. parrochialis Ecclesiæ, ac quodcūque licitum, & honestum iuramentum in animam ipsius D. Constituentis desuper necessarium, & opportunum præstandum, dictamq; parrochialem Ecclesiam, illiusq. possessionem nomine ipsius Constituentis vt supra tenen. regen. & gubernan. ac in diuinis inseruien. tenerique regi, & gubernari, ac in diuinis inseruiri faciendum, Cappellanumque seù Cappellanos, qui dictæ parrochiali Ecclesiæ laudabiliter in diuinis inseruiant, ponen. & amouen. ponique, & amoueri facien. seq. Constituentem

in

in Dominum, & patronum dictæ parrochialis Ecclesiæ, a quibus opus fuerit recognosci, sibiq. de omnibus, & singulis eiusdem parrochialis Ecclesiæ fructibus, &c: Responderi petendum, & faciendum, omnesq. & singulos ipsius Ecclesiæ, terras, domos, possessiones, vinea, prata, nemora, siluas, & alia quæuis bona pro prætio, siue pretijs, temporeq. seù téporibus, annuaq. responsione, affictu, locatione, & arrenda, reperibilibus, & ipsi procuratori beneuisis, locandum, dislocandum, affictandum, & arrendandum, ac in affictum, & arrendam, & locationem, dandum, & concedendum, dictosq. affictus, responsiones; & arrendas ab affictuarijs, arrendatarijs, locatarijs, inquilinis pro tempore existen. & alijs quibusuis personis, quibus opus fuerit exigendum, &c. extende clausulas ad exigen. in forma, vna cum clausula ad obligã. cõstituen. extésa, & generaliter, &c.

Alia ad consentiendum reseruationi pensionis

AD ipsius, &c. Ex causis in supplicatione, seù litteris exprimen. & sibi benè visis, reseruationi, constitutioni, & assignationi vnius, seù plurium pensionum annuarum, citra tamen centum ducatorum auri de Camera summam, & non vltra, super fructibus Canonicatus, & Præbendæ, Ecclesiæ N. de quibus nuper ipse prouisus extitit, habita possessione, & non alias, & paghis, ac locis ipsi procuratori benè visis & desuper conuenien. soluen. in fauorem vnius, vel plurium personarum, & litterarum expeditioni consentiendum, & eius liberum consensum præstã. cum solitis, & consuetis clausulis, citra tamen clausulam transferendi. Necnon pro solutione earundem pensionum, annuarum, necnon de dando cautionem bancariam, seù aliam æque idoneam, & sufficientem ad contentamentum illorum, ad quorum fauorem pensiones huiusmodi reseruatæ fuerint; ac de cautione huiusmodi, seù fideiussores indemnes, &c. releuare, &c. promittendo ipsum dictum constituentem, & eius bona quæcunq. in forma Cameræ Apostolicæ, cum solitis clausulis obligandum, &c. Et generaliter, &c.

Alia ad vendendum officium, & emendum alterum.

A. Collector plumbi, &c. ad ipsius, &c. dictum officium collectoriæ plumbi, si ipsi procuratori videbitur personæ, ac pro pretio reperibili, & ipsi procuratori bene visis vendendum; & in illius fauorem cedendum, renunciandum, & resignandum, & renunciationem, cessionem, & resignationem huiusmodi, admitti petendum, & obtinendum, ac supplicationi, seù litterarum expeditioni cõsentiendum ac pretium dicti eius officij, sic vt præfertur vendendum, petendum, exigendum, &c. ac habuisse, &c. Confitendum, & de exactis, &c. Confessis quietandum, &c. Necnon quodcumque aliud officium Ro. Cur. nomine, & pro ipso constituente emendum, & illud in personam ipsius constituentis poni, cedi, & resignari petendum, faciendum, & obtinendum pretio bene viso; & dictum pretium soluendum, & quietantiam recipiendum, & in eius animam iurandum, etiam de obseruandis statutis, & consuetudinibus Collegij dicti officij emendi, & alias necessarium, & opportunum iuramentum præstandum, & subeundum, eiusdemq. officij emendi, fructus maturandos, & debendos a deputatis dicti officij, & alijs, quibus opus fuerit petendum, exigendum, &c. & de exactis, &c. vt supra quietandum, &c. & quietantias, &c. dandum & faciendum, & iurandum. Et generaliter, &c.

Alia ad contrahendum societatem, & dissolcendum.

AD ipsius, &c. Quascumque societates, cum quibusuis personis, & Officialibus Rom. Cur. & super eorum officijs toties, quoties opus fuerit facien. contrahen. & in eis pecunias immitten. & imponẽ. & super periculo vitæ ipsius constituentis, & aliarum personarum, sibi procuratori bene visarum. paciscen. & conuenien. fructus, ac pecunias in eis imponendas illis durãtibus, & respectiuè finitis, & eis dissolctis petendum, exigẽdum, &c. ac habuisse, &c. confitendum, & de exactis, &c. ac habuisse, &c. confessis quietandum, &c. & quie-

quietantias,&c.dandum,&c. Et dictas societates faciendas,& contrahendas, vti, quando,& quoties opus fuerit,& sibi videbitur disdicendum, disdictasq. intimandũ & notificandum, ac in actis reproducendum, & reportandum, & beneplacita in eis apposita reuocandum, iurandum, &c. Et generaliter,&c.

Alia ad exigendum facta à muliere cum decreto Iudicis.

CORam magnifico D.N.de Ciuitate N. I. V. D. Curiæ Capitolinæ secundo Collateralis Romæ, in Regione Parionis in domo solitæ habitationis D. N. super quadã sede lignea, quam pro suo iuridico & tribunali loco elegit, & deputauit Inmeiq.&c.personaliter constituta, honesta mulier A.hæres q.X.vxor dicti D. N.& eidem Domino Iudici exposuit, quòd cum ipsa plures,& diuersas pecuniarum, rerũ, & bonorum summas,quantitates,& qualitates,aliasq. diuersa bona,tam mobilia, quã stabilia sibi à diuersis personis, quauis occasione vel causa, vti hæredi prędictæ debitas ac debendas,& debita,ac debenda petere,exigere,recuperare,leuare,& recipere,ac lites, differentias, controuersias, quæstiones & causas super illis, vel illorũ aliquo,& illorum occasione,vel alias quomodolibet tàm actiuè, quàm passiuè, in Romana Curia motas,seù mouendas, agere,defendere,& prosequi,aliaque eius diuersa negotia gerere,pertractare,& terminare,velit & intendat, & eius valdè intersit pecunias huiusmodi, aliaque bona prædicta quanto citius exigi,recipi,leuari, & recuperari,ac lites, quęstiones, differentias,& causas prædictas agi, prosequi, ac negocia prædicta pertractari, & terminari,ac se ab illis,iure medio, eximi & liberari,ac pecunias prędictas,& alia bona,& in eius, & suorum hæredum, & successorum commodum, & vtilitatem conuerti. Et cum ipsa ad præmissa omnia facienda propter honestatem,& sexus fragilitatem ac legitima impedimenta, nequeat personaliter interesse interuenire,& ea facere; & propterea idoneum Procuratorem infrascriptum, qui præmissa omnia ipsius nomine,& pro ea diligentius faciat, exerceat,& totaliter exequatur,ipsamq.& ipsius iura,ac bona prædicta tueatur, & totaliter defendat constituere,eligere,& deputare decreuit, considerans hoc sibi plurimum prodesse,& præmissis legum impedimentis, eiusque inhabilitate sibi obstan. ad prædictam Procuratoris, seù Actoris constitutionem,& deputationem nequeat deuenire, nisi cum præsentia dicti D. N. eius viri, & de aliquo idoneo Curatore ei dẽ A. qui in præmissis interueniat à dicto Domino Iudice prouideatur; & confisa de fide, probitate, & legalitate B.ibidem præsentis,& esse volentis:asserens eidem D. Iudici, nullos in Vrbe habere consanguineos,& affines, qui cõmodè huic actui interuenire possint,prout etiam cum iuramento tactis, &c.affirmauit; petijt sibi in curatorem,quo ad hunc actum tantum, solemniter peragendum deputari. Qui D. Iudex t[illegible]ndem B. præsentem, & esse volentem eidem A. præsenti, & petenti in Curatorem, quo ad actum infrascriptum elegi & deputauit,dicendo eidem ter,esto curator,vtilia facias, & inutilia prætermittas, ipsamq. d.A indefensam non derelinquas, & cætera facias,ad quæ iure teneris. Qui B.curatores deputatus promisit pro dicta D. A.vtilia facere,& inutilia prætermittere, ipsamq.indefensam non derelinquere, ac alia facere, ad quæ de iure tenetur; & pro eo ibi præsens M.qui auditis, & intellectis prædictis sciens,&c.volens,&c.spõtè,&c.dictæ promissionis accessit,& fideiussit,quem sic fideiubentem, præsen,tem, &c.idem B.indemnem,&c. releuare &c. promisit;ita quod,&c.alias, &c. De quib. &c.Pro quibus,&c.obligarunt se in forma Cameræ,&c.iurarunt, &c. super quibus, &c. actum,&c.præsentibus,&c.

Deinde eadem A. coram dicto D. N. Iudice constituta,cum præsentia, consensu, verbo,volũtate,& auctoritate dicti N.eius viri, ac dicti B. eius Curatoris ibi præsentium, & consentientium,eorumque & cuiussit ipsorum consensum, pariter & assensum præstantium, renunciando primo, & ante omnia auxilio Senatusc. Velleian. authent.si qua mulier l. Iul.de fund.doc.ac omnibus, & singulis alijs legibus in fubo, rem mulierum quomodolibet introductis & introducẽdis,ac statutis,& nouis reformationibus Vrbis, de quibus fuit per di-

ctum

ctum D. Iudicem certificata, & ad plenum informata, quid sint, &c. Et dixit de illis plenam habuisse, & habere notitiam sponte, &c. omnibus, &c fecit, constituit, &c. procuratorem suum, &c. extende procuran. ad exigẽdum, & ad lites in forma, &c. Et generaliter, &c. Promittens, &c. Releuans, &c Super quibus omnibus & singulis præmissis, tanquam ritè, & rectè gestis prædictus D. Iudex suam, & Curiæ suæ auctoritatem pariter, & decretum interponen. duxit, & interposuit; supplen. omnes defectus, si qui forsan interuenerint. Super quibus, &c. Actum vbi, & præsentibus quibus supra testibus, &c.

Ad transferendam pensionem.

AD ipsius, &c. annuam pensionem 100. scutorum auri in auro alias ipsi constituenti super Monasterij sancti N. ordinis sancti N. Diœcesis N. quod A. obtinet fructibus, &c. auctoritate Apostolicam reseruatam, constitutam, & assignatam pro scutis 50. similibus, & non vltra, dumtaxat in vnam, seu plures personas, dicto procuratori bene visas, vigore facultatis & clausulæ transferen. sibi concessæ transferendum seù cassationi, extinctioni, & annullationi dictæ annuæ pensionis pro dictis scutis 50 dumtaxat, & non vltra, consentien. & eius liberum consensum præstandum, & quod in huiusmodi translatione, seù extinctione & cassatione non interuenit, interueniet, aut interuenire sperat, dolus, fraus, simoniæ labes, aut quæuis alia illicita pactio, siuè corruptela, in eius animam iurandum & cuiusuis alterius generis licitum, & honestum iuramentum præstandum. Et generaliter, &c. Promittens, &c.

Alia Constitutio Communitatis.

IN mei, &c. congregati, & coadunati, in Terra N. Diœcesis N. in domo, siue palatio Communitatis dictæ Terræ, vbi ad similia, & alia Communitatis eiusdem Terræ negotia peragen. & pertractan. Massarij, Consiliarij, & particulares dictæ Terræ N. conueniri, conuocari, & coadunari solent, & consueuerunt, omnes infrascripti citati, & vocati, vt asseruerunt, ad infrascriptum effectum fieri, pro hoc mane per publicum proclama in locis publicis, & consuetis dictæ Terræ, vt moris est, de mãdato infrascriptorum Massariorum per N. Castaldum, siue Baiulum publicum dicti loci, vt dixerunt factum; videlicet A. A. & A. Massarij dictæ Terræ, A. B & B. Consiliarij electi, & assumpti consilium nuncupatum, delli otto representantes & vltra duas partes dicti Consilij exceden. necnon C. C. & C. particulares personæ, & homines dictæ Terræ N. totam Communitatem d. Terræ representantes, asserentes se esse maiorem, & saniorem partem eiusdem Communitatis, vltra duas partes hominũ, & particularium dictæ Terræ exceden. nomine totius prefatæ communitatis, cum præsentia, assistentia, & auctoritate N. Vicarij d. Terræ N. subrogati, vt asseruerunt per M. Vicarium d. Terræ, pro Illustriss. & Excellentiss. D. N. Domino, & patrono d. Terræ, Electus, & deputatus, & sic eiusdem loci Iudicis ordinarij præsentis assistentis, &c. citra, &c. sponte, &c. constituerunt, &c. d. Communitatis Procuratores, &c. N. N. extende procuram quam volueris. Et generaliter, &c. Promittens &c. Releuantes, &c. Super quibus, &c. prafatus tanquam ritè, rectè, & legitimè factis, prædictus D. Vicarius, vt supra subrogatus, super quodam banco ligneo in dicta domo existen. pro tribunali, quem locum, & quã sedem pro suis idoneis, & iuridicis, quo ad supradicta, & infrascripta peragenda, loco & tribunali elegit, & deputauit, sedente causa cognita suam, & Communis dicti loci auctoritatem, pariter & decretum interponen. duxit, & interposuit, supplendo, &c. Super quibus, &c. præsentibus.

Ad vendendum pro muliere, cum decreto Iudicis.

COram magnifico, &c constituta A. relicta q B. & eidem D. Iudici, sic vt supra seden. exposuit, se habere nonnulla debita hic in Vrbe, & illa fecisse, pro eius viri, ac filiorũ suorũ sustentatione & alimentis, & tempus eorum solutionem aduenire, & non habere aliundè modum, vt dicta debite soluat, nisi aliqua ex suis bonis forsan dotalibus, quæ in Ciuitate, & districto P. habet alicui personæ pignori, seù alias

alias tradat, & consignet, ob id faciendum, constituere uelle aliquem procuratorem, qui prædicta facere possit, & valeat & ad id deuenire nequeat obstan. legibus; &c. Ideo, &c.

Ad capiendum possessionem domus.

AD ipsius, &c. possessionem actualem, realem, & corporalem, domus, sibi per q. N. suum virum in vltimo per eum condito testamento, relictæ intrandum, apprehendendum, adipiscendũ, continuandum, & defendendum, in eam intrandum, & per eam de ambulandum, portas, & cancella illius aperien. & claudendum, & per inquilinum, & habitatorem, seu habitatores, ipsam d. Constituen. in patronam eiusdem domus, & pertinentiarum suarum recognosci petendum, & faciendum, & quod ipsi patronæ respondeant de pensionibus, & affictibus, & omnes, & singulos actus, circa id fieri, & seruari necessarios, & opportunos seruandum, & protestandum, quod per suum ab inde recessum, non intendit dimittere, & relaxare possessionem prædictam, sed animo, & corpore eam conseruare, & generaliter, &c.

Ad gubernandum Castrum.

AD ipsius, &c. Castrum A. pro parte pertinen. ad ipsum, necnon Castrum B. & alia quæcumque Castra, & Oppida, seu loca, quæ habet, & ad suum dominium temporale, & iurisdictionem pertinent, regend. & gubernandum, ac administran. & per Vicarios, officiales; agentes, & ministros necessarios, pro vt opus fuerit, regi gubernari, & administrari faciendum, in omnibus, & singulis suis necessarijs, & opportunis ad regimen, gubernationem, & administrationem eorumdem, requisitis; cum plena, & libera administratione, merumque, & mixtum imperium, ad superioritatem in eis exercen. Vassallis, & Incolis oppidorum, castrorum, & locorum huiusmodi, & alijs contra eosdem, & è contra, ius, & iustitiam, in ciuilibus, & criminalibus, & mixtis causis eorundem, ministran. easdemque causas audiendum, cognoscendum, & fine debito terminandum, etiam manu regia, summariè, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura iudicij, & nullo iuris ordine seruato, condemnandumque, & absoluendum, puniendum, & mulctandum prout iuris fuerit, et qualitas facti exiget, & requiret; pœnas per dictos Vassallos, & incolas, ac etiam alias quascumque vtriusque sexus personas, ex quauis causa, & occasione, seu crimine, tam hactenus incursas; quam forte incurren. intra statum, & iurisdictionem Illust. d. Constituen. quantumcumque graues, & grauissimas, pro quanto se extendit auctoritas, imperium, & iurisdictio ipsius Ill. D. Constituentis, debitæ executioni demandan. & demandari facien. & qualcumque etiam sententias, tam ciuiles; quam criminales, seu etiam mixtas, tam latas, quam ferendas. Item etiam huiusmodi pœnas taxan. moderan. gratian. & donan. ac etiam remittendum, in totum, vel in partem, pro arbitrio dicti Procuratoris, & toties, quoties ei bene videbitur, & placebit, & cum potestate substituendi. Et generaliter omnia alia, & singula faciendum, dicendum, exercen. & administran. quæ fuerint necessaria, & opportuna ad regimen, gubernium, & administrationem prędictam, & quæ ipsemet Illu. D. Constituens faceret, & facere posset; si præsens, & personaliter adesset, etiam si essent satis maiora, super expressis, & denique cum omni plenitudine potestatis, quam dare potest idem Constituens: nulla prorsus excepta. Promittens, &c. Releuans, &c.

Ad permutandum Castrum.

AD ipsius, &c. permutandum, & excambiandum, & titulo permutationis cum quo, & quibus videbitur dicto suo procuratori, vnum, duo, & etiam plura coniunctim, vel diuisim, Castrum, & Castra, seu Oppida ipsius Illu. D. Constituentis, vel partem suam quam habet in vno eorum, cum vno alio, vel duobus, aut tribus alijs, nec non tenutam, & tenutas aliquas, ac res, & bona quæuis alia ipsius Constituen. cum quibusuis alijs, æqualibus, vel non æqualibus, minoribus, vel maioribus rebus, & bonis, vel tenutis modo, & forma, pariter beneuisis.

Ad

Ad videndum computa, & solidan.

AD ipsius, &c. a quibuscumque suis ministris, & negociorum suorum gestoribus, de negocijs gestis, & administratis, nunc, & in futurum semel, & pluries computa, & rationes videndum, & reuidendum, videri: & reuidere faciendum, super illis calculandum, & saldandum, & calculari, & saldari quoque per peritos calculatore, & alios, quos videbitur pariter faciendum: computaque, & calcula huiusmodi approbandum, vel reprobandum, prout sibi iustum esse videbitur, solidationes computorum huiusmodi, etiam factas per ipsum D. Constituentem, si videbitur, etiam reuidendum illas comprobandum; & emologandum, vel impugnandum, prout pariter iustum esse videbitur. Necnon reuidendum, & reuideri faciendum computa magnifici D. N. sui Auditoris, & Agentis, super omnibus, & singulis negocijs gesti, exactionibus, & solutionibus respectiue factis per eundem pro ipso D. Constituente, & eius nomen, & cum eo desuper calculandum, & saldandum a die alterius calculi, & saldi facti inter eos, vsque in præsentem diem, & etiam vsque in diem, quo fiet calculus, & saldum prædictum, & si quid remanserit soluendum per eundem recipiendum, illud habendum, & confitendum habuisse, & si quid ei esset soluendum seu bonum faciendum, de quibus non posset satisfieri ex exactis, soluendum, & satisfaciendum, quod ei videbitur, & quietantes finales, liberationes, & absolutiones fieri, desuper necessarias, & opportunas faciendum, dandum, & concedendum ac recipiendum respectiue, cum clausulis, opportunis, & pacto expresso de vlterius non petendo, etiamq per Aquilianam stipulationem præcedentem, & acceptilationem subsequentem.

Ad diuidendum.

AD ipsius, &c. omnia eius bona, tam mobilia, & se mouentia, quam stabilia, resque domos, & animalia, & omnia creditorum, ac etiam debita quaecumque tam in Vrbe, quam extra, & alibi, vbicunque existentia, ac sita, & sitas, cuiuscunque generis, vel speciei, aut qualitatis fuerint, & quæ, & quas quouis iure, et titulo, et quomodocumque, et qualitercumque, sub quouis nomine nuncupata, et nuncupatas habet, et possidet pro indiuisis, et in communione cum N. et alijs quibuscumque personis, cum dicto N. & alijs, quibus opus fuerit diuidendum, et diuisiones quascumque desuper necessarias, et opportunas faciendum, pactis, modis, et formis, capitulis conditionibus, et conuentionibus bene visis, et desuper conueniendis, et portionem sibi assignandam recognoscendum, et illius possessionem actualem, realem, et corporalem, si opus fuerit apprehendendum, adipiscendum, continuandum, et defendendum, quoscumque actus circa id fieri et seruari necessarios, et opportunos seruandum. Et pro obseruatione, etc. Instrumentaque, etc. iurandum. etc. Et generaliter, etc. cum amplo, pleno, libero, generali, et speciali mandato, et plena, ampla, libera, et omnimoda administratione, omnique plenitudine potestatis, non solum ad præmissa, sed etiam ad omnia alia eius negotia, etiam præmissis satis maiora, ac etiã importantissima, quæ quotidie occurrere possunt. Itaque quicquid per dictum Procuratorem suum supraconstitutum actum dictum, factum, gestum, procuratum, pertractatum, agitatum, et negociatum, eius nomine, et pro eo quomodolibet fuerit, in præsenti procurationis mandato censeatur, et sit omnino comprehensum, ac si de eis specialis, et expressa mentio facta foret. Promittens, etc. Releuans, etc. Consentiens, etc. De singulis clausulis, et particis mandatorum prædictorum possint dari vnum, vel plura instrumenta, etiam non facta mentione de alijs, ad omnem postulationem dicti Procuratoris, semel, & pluries, pro arbitrio dicti Procuratoris, super quibus, etc.

Ad tenendum filium ad baptisma.

AD ipsius, etc. filium, seu filiam è Domina A. vxore D. B. de proximo, Deo dante, nasciturum, seu nascituram, ad sacrum Baptismatis fontem suis in manibus tenendum, eumque vel eam in eodem fonte lauandum, et lauari petendum, et obtinendum, omniaque dicendum, et agendum

dum, quæ in huiusmodi celebritate à compatribus, & vinculo infantium lauandorum colligandis, fieri est consuetum aliaq. promittendum, quæ circa præmissa promittenda sunt. Et generaliter, &c. Promittentes, &c. Releuans, &c.

Forma procura ad baptizandum.

MAgnificus, & Excellens D. Angelus Victorius Ciuis Balneoregiẽsis Physicus Roman. Cur. sequens, cui nuper (vt asseruit) significatum fuit, quòd Dominus Franciscus Pomus Diuis Balneoregiensis vellet eius filiorum, quo proximè actus est, ad sacrum baptismatis fontem eius nomine admoueri, non valens (alijs hic Romæ curis præpeditus) huiusmodi celebritati personaliter interesse. Ideò spōte, etc. omni meliori modo, &c. Constituit eius nuncium specialem magmificum D.N. absentem, &c. ad ipsius magnifici D. A. nomen, & pro eo, ac eius parte dicti Domini Francisci, & Dominæ Lucretiæ de Monaldis eius vxoris nuperrimè editum filium (qui laudatus est sacro baptismatis lauacro) fonti admouendum, & retinendum, dictumq. filiolum per parrochum baptizari, & sacrosanctæ Christianę Religioni, iuxta ritum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, initari humiliter petendum, & obtinendum, eiusq. in hac parte vicesgerendum, aliaq. faciendum, & dicendum, quæ fieri, & dici consueuerunt in huiusmodi spirituali, cognatione, illiusque celebritate ac his, qui compatrum nomine, atque vinculo colligandi sunt, cum infantium lauandorum parentibus, & quæ ipsemet A. facere, & facere posset, si præmissis in omnib. personaliter interesset, etiam si talia forent, quæ mandatum exigerent magis speciale, quam prę sentibus est expressum; Promittens: &c. Super quibus, &c.

Nota, quod licet cognatio spiritualis nō possit contrahi per Procuratorem, vt per glos. in institutionibus post titulum de gradib. cognat. in declaratione materiæ cognationis spiritualis in fine 4. colum. vnde ibi versus.

Procurator habet nodos vincire iugales non tamen hos nexus domino dat spirituales. Potest tamen contrahi per nuncium, vt per Aret. in §. multis sub nu. 8. circa fin. instit. qui, & ex quibus caussis manumittere non possunt. Ideo non ab re visum fuit hic alteram præscriptam formulam scribere conceptam, vt in ea videre est, in personā nuncij, tanquam magisiuris dispositioni ad hęrentem, & id quod supra diximus de cognatione spirituali idem erit dicendum de manumissione, vt per eundem Aret. ibi.

Ad vendendum loca Montium.

AD ipsius, &c. dicta loca Montis farinę cum omnibus, & singulis eorum fructibus, redditibus, prouentibus, emolumentis, commodis, obuentionibus, gratijs, priuilegijs, honoribus, immunitatibus, prærogatiuis, & alijs suis ab instituto innatis, & insitis D. N. ad rationem pretij scu. N. in singulum quemque locum, seu creditum huiusmodi, vendendum, cededum, concedendum, resignandum, & alienandum, ac propterea omnia, et singula ipsius constituentis iura, actiones, rationes, & cōpetitiones dicto emptori transferen. & illi renunciand. ad fauorem dicti emptoris, ponēdum, etc. constituendum, etc. in huiusmodi iuribus, & actionibus cessis, & translatis vtendum, experiendum contra quocumque in iudicio, & extra, ac consentiendum extensioni expunctioni, demptioni, delationi, & amotioni ipsius, ac nominis tituli, & personae eius è numero, consortio, et catalogo dicti Montis, et eius Montistarum, et dandum licentiam emptori, faciendum se admitti, recipi, aggregari, inferri, et immitti in numerum, et consortium aliorum Montistarum dicti Montis, et inscribi, intitulari, et notari in catalago, ac resignandum, consignādum et tradendum emptori eius literas, patentes, et alia monumenta, et documenta desuper, solita fieri, et tradi, ac quarumuis aliarum desuper necessariarum, cōfectioni, expeditioni, & traditioni, consentiendum, ac promittendum de eis, etc.

Alia ad lites, & negocia.

A. Sponte, &c. citra, &c. omnibus, &c Constituit, & fecit Procuratores suos eximium Ill. Doctorem Bernardinum Callimacum à Corneto, et C. absentes tanquam præsentes, et quemlibet ipsorum insolidum, ita tamen, quod non sit melior con-

conditio primitus, occupantis, sed vbi vnus dimittet, alter possit assumere ; ad ipsius D. constituentis nomen, & pro eo & eius parte omne, & pro eo, & eius parte omnes, & quascumque eius lites, causas, quæstiones, & differentias, ciuiles, & criminales, meras, & mixtas, beneficiales, & profanas, quas habet, & habiturus est cum aliquo, seu aliquibus, coram quocumque Iudice, tam ecclesiastico, quam seculari, auditore, vel delegato, ordinario, vel subdelegato, super quibuscumque rebus, & negotijs ipsius D. constituentis; comparendum, agendum, & pertractandum, defendendum, excipiendum, & replicandum, litem contestandum, terminos, & dilationes petendum, & recipiendum, iuramentum calumniæ, & cuiuscumque alterius generis præstandum, ponendum, & articulandum, ponique, & articulari videndum, testes etiam, & iuramenta producendum, & alterius partis testes, & probationes, & iuramenta videndum, & eos, vel ea reprobandum iudices, eligendum, & recusandum suspectos, sententiam, vel sententias audiendum, appellandum, & appellationes prosequendũ. Item ad petendum, exigendum, recipiendum habendum, ac habuisse confitendum, omne id, & quicquid ipsi A. ex quacumque causa, vel contractu ab aliquo debetur; & tam de habitis, & receptis, quam habuisse confessis, debitores, & alios, quos opus fuerit quietandum, liberandum penitus, & absoluendum, & quacumque quietantias finales, & refutationem, cum clausulis, & cautelis opportunis faciendum, debitores soluere recusantes, seu differentes ad soluendum, & satisfaciendum, omnibus iuris, & facti remedijs opportunis cogendum, & compellendum, ac ipsos, si opus fuerit, suspectos habendum & iurandum, ac cogi compelli, capi carcerari, bonaque ipsorum tolli, subhastari deliberari, seu insolutum sibi tradi, & adiudicari, petendum, faciendum, & obtinendum, vsque ad integram debiti satisfactionem, quia consecuta eorundem debitorum liberatione, & quorumcumque contractuum, de super apparentium, cassationi consentiendum, & quoscumque consensus, de super opportunos vbi, quando, et quoties opus fuerit, præstan, iura, & actiones in fauorem soluentium credendum & transferendum, cum clausulis solitis, & consuetis: necnon ad paciscendum, componendum, transfigendum, & in integrum restitutionem petendum, compromittendum, laudum, & arbitrium audiendum, et prosequendum, & emologandum: & ad crimina, & defectus opponendum, & proponendum. Item ad contrahendum debita, & ad constituendum sibi alios debitores, & ad venditiones, emptiones, & locationes, & cuiuscumque generis contractus, faciendos, se ineundos, cum, & sub illis pactis conditionibus, pœnis, vinculis iuram, & hypotecis, ac clausulis, per notarios apponi solitis, & consuetis. Et pro obseruatione omnium, & singulorum prędictos procuratores, & eorum quemlibet promittendorum, ipsum D. constituentem, & eius hæredes, & successores, ac bona sua, & suorum quæcumq. etiam in ampliori forma Cameræ Apostolicæ obligandum, & hypotecandum, & generaliter ad omnia, & singula ipsius D. constituentis negotia tractanda, & gerenda, & ad omnia, & singula facienda, quæ circa prædicta, vel aliquod prædictorum: vel etiam quæcumque alia, quæ, & ipsis videbuntur vtilia, & quæ per quemlibet procuratorem verum, & legitimum possent aliquo modo procurari. Dans eis, & eorum cuilibet plenam, & liberam potestatem, & administrationem omnium bonorum suorum, ac generale, & speciale mandatum prædicta omnia, & singula faciendi, super præmissis, quemlibet eorum, vnum, vel plures procuratorem, seu procuratores, loco ipsorum substituendi cum simili, vel limitata potestate, & generaliter, etc. promittens, &c. releuans, etc. super quib. etc. Actum, etc.

Alia ad accipiendum pecunias à mercatoribus, & concordan. de Annatis cum Reueren. Camera Apostolica.

IN Dei nomine Amen, et Ven. D. Antonius sponte, etc. circa, etc. fecit, et constituit procuratorem suum D. Iacobum, etc. absentem, tamquam præsentem, solum, et insolidum, ad ipsius D. constituentis nomen, et pro eo, et eius parte à qui-

quibuscunque Romanæ Curiæ mercatoribus sumendum, recipiendum, habendum, ac habuisse confitendum, vsque ad summam scutorum mille auri in auro, boni, & iusti ponderis, pro expeditione literarum Apostolicarum, super prouisione sibi facienda de Abbatia talis Monasterij, & tàm de habitis, & receptis, quàm habuisse confessis dictos mercatores, & alios, quos opus fuerit quietandum, liberandum pænitus, & absoluendum, & quascunque quietancias desuper opportunas, cum clausulis, & cautelis, ac etiam vinculo iuramenti roboratum faciendum; necnon comparendum coram Illustrissimo, & Reuerendissimo Domino N. Papæ generali Thesaurario, necnon Reuerendissimis Dominis Cameræ Apostolicæ Clericis, & cum eis, & alijs, quibus opus fuerit concordandum, pro quibuscunque annatis, siue medijs fructibus, occasione dictæ Abbatiæ eidem Reuerendæ Cameræ Apostolicæ persoluendis, seu solui solitis, & consuetis, pro quarum solutione facienda terminum competentem sibi præfigi, statui, & assignari petendum, & obtinendum, & iuxta terminum sibi statuendum, assignandum eidem Reuerendæ Cameræ Apostolicæ, ac in manibus illius Depositarij soluere, & exbursare promittendum, & pro illarum solutione, ac omnium, & quorumcunque per dictum Procuratorem promittendorum constituentem eiusq; hæredes, & successores, ac bona sua, & illorum, quæcunque in ampliori forma Reuerendæ Cameræ Apostolicæ, cum clausulis solitis, & consuetis obligandum, & hypothecandum, ac quodcunque instrumentum, seu instrumenta, per quosuis Reuerendæ Cameræ Apostolicæ Notarios, & alios, quos opus fuerit, cum & sub illis clausulis, promissionibus, & cautelis, pœnis, vinculis, & hypothecis, ac iuramentis desuper opportunis, ac de more, stylo, & consuetudine Notariorum dictæ Reuerendæ Cameræ Apostolicæ extendi solitis, & consuetis, fieri, rogari, & stipulari faciendum. Et generaliter, &c. Promittens, &c. Releuans, &c. Super quibus, &c. Actum, &c. Præsentibus testibus, &c.

Alia ad faciendum partes, & diuisionem bonorum.

IN Dei nomine amen, &c. Petrus, &c. Spontè, &c. constituit Procuratorem suum D. Franciscum absẽtem, &c. Ad ipsius D. constituentis nomen, & pro eo, & eius partes diuidendum, seù fieri faciendum cum Iacobo, & Laurentio suis, ipsiusque D. Constituentis Germanis Fratribus, vel alio seù alijs, quibus opus fuerit, de quibuscunque eorum communibus bonis, tàm mobilibus, quàm immobilibus, & se mouentibus, iuribus, creditis, ac nominibus debitorum, vbicunque dicta bona erunt, & inueniri poterunt, & sub quibuscunque cohærentijs, & confinibus terminentur, quæcunque, quotcunque, & qualiacunque sint, quæ omnia & singula, hic pro expressis, & sufficienter specificatis haberi voluit, et vult, etiam si talia forent, de quibus opporteret fieri mentio specialis; et ad acceptandum et recipiendum in, et pro parte ipsius Constituentis, quæcumque ex ipsis bonis, rebus, et iuribus, vt supra terminandis, et diuidendis, siue sorte, iudicio, vel aliter eidem Domino Constituenti euenerint, in ipsis diuisionibus faciendis cum ipsis suis fratribus, et ad dimittendum, et relaxandum eisdem fratribus suis, et vtrique eorum, vel cuicunque alteri stipulaturo, ac recepturo pro eis, vel altero ex eis quæcunque bona, res, et iura, ac credita, et nomina debitorum, et ex ipsis bonis diuidendis, vt supra in, et pro sua parte prouentura; et ad cedendum, et transferendum, ac mandandum eisdem suis fratribus, et vtrique eorum, et in eos, et vtrumque eorum omnia ipsius constituentis iura, et actiones; reales et personales, vtiles, et directas, ac mixtas; et in rem scriptas eidem Constituenti competentes, et competitura in prædictis dimittendis, et relaxandis bonis eisdem fratribus suis, & eorum occasione; et ad constituendum ipsos fratres suos, et vtrumque eorum Procuratorem tanquam in rem suam, et ad ponendum ipsos, et vtrumque eorum in locum, et ius ipsius Constituentis pro dictis rebus, bonis, et iuribus dictis suis fratribus et vtrique eorum in partem prouẽturis; et ad dandum, et concedendum eisdem fratribus

bus

bus suis, seu cuicumq. alij stipulaturo, & recepturo pro eis, vel altero ex eis licentiã, facultatem, & auctoritatem intrandi, etiã propria auctoritate, quæcumq. bona, & res & iura eisdem, & vtriq. eorum prouētura, in, & pro eorum parte, seu partibus ex bonis, rebus, & iuribus, vt supra diuidendis, illorumq. tenutam, & corporalem possessionem, & ad constituendum se, interim prædicta bona, res, & iura eisdem prouentura, vt supra, pro ipsis fratribus suis, & eius nomine possidere, vel quasi. Et ad promittendum eisdem fratribus, de eorundem bonorum euictione generali, & particulari, siue in totum siue in partem euincantur, & siue in petitorio, siue in possessorio, aut in petitorio tantum aut in possessorio tantum, & teneri volendum, etiã quod euictio sequatur per incuriam Iudicis, vel iniustitiam, ac aliter quomodolibet, & qualitercumq. sequatur euictio, & quascũq alias promissiones, & obligationes, cum & sub illis pactis, clausulis, capitulis, & cautelis ac pœnis, vinculis, & hypothecis, ac eisdem modo, & forma eidem procuratori beneuisis, faciendum, & pro obseruatione omnium, & singulorum per dictũ procuratorem, nomine ipsius D. constituentis, promittendorum ipsum D. constituentem, eiusque hæredes, & successores, ac bona sua, & suorũ quæcumq. præsentia, & futura, in ampliori forma Cameræ Apostolicæ, & alia quauis valida forma, ad fauorem dictorũ fratrum, vel alterius eorum, ac suorum hæredum, & successorum, obligandum, & hypothecandum, & quodcumque iuramentum, seu iuramenta in animam ipsius D. constituentis prçstandum, & subeundum; & instrumentum, seu instrumenta quæcumque per quouis notarios fieri, rogari, & stipulari petendum, & faciendum; cum clausulis opportunis, ac de more, stilo, & consuetudine, loci, & notariorum, vbi scilicet instrumenta celebrari contingat, extendi, & apponi solitis, & cõsuetis, & generaliter, promittens, &c. Releuans, &c. super quibus, &c. Actum, &c.

Alia ad consentiendum adoptioni filij constituentis.

IN Dei nomine Amen, &c. Antonius & Angela Coniuges informati, vt asseruerunt à Paulo, & Ioanna, &c. coniugibus, qui eisdem DD. Constituentibus pluries exposuerunt, quod dicti coniuges volunt, & intendunt adoptare, & in filiã adoptiuam primi gradus suscipere, & in eorũ stirpem fœmininam M. ipsorum coniugum constituentium filiam, & neptem ipsorum Pauli, & Ioannæ, & ipsam M. in filiam in eorum filiatione, ac stirpe fœminina, & legitima, ac paterna potestate, ac administratione, ac iungere iuria naturalia cum ciuilibus, per modum, quod de cætero habeatur, & censeatur filia primi gradus, legitima, & naturalis: & de stirpe fœminina ipsorum Pauli, & Ioannæ, ita vt de cætero, tamquam talis valeat succedere ex testamẽto, & ab intestato, aut aliter quomodocumque, & quod prædicta intendunt facere dicti Paulus, & Ioanna, cum auctoritate, & consensu dictorum Antonij, & Ang. parentum dictæ M. necnon cum decreto, & auctoritate cuiuscumque Iudicis, ad id iurisdictionem habentis: intendentes, et volentes ipsi constituentes eis, illorumq. petitioni, et desiderio annuere; sponte, etc. omnibus melioribus, etc. dederunt, et liberè concesserunt licentiam dictæ M. eorum filiæ, licet absenti, tamquam præsenti me notario præsente, et pro ipsa M. legitimè stipulãte, etc. vt eo possit, et valeat, ac permutat, se adoptari à prædictis Paulo, et Ioanna, et vtroque eorũ, in eorum, et cuiusque eorum filiam legitimam, et naturalem primi gradus et in stirpem fœmininam et legitimam, et pro maiori præmissorum roboris firmitate, cum dictę adoptioni faciendæ, personaliter interesse non valeant, sponté, etc. cum decreto, et auctoritate magnifici D. . . . Iudicis pro tribunali sedentis, fecerunt, et constituerunt procuratores suos A. et B. absentes, tanquã præsentes, et quelibet eorum insolidum, ad ipsorum DD. constituentium nomina, et pro eis, et eorum parte comparendum coram quocumq. Iudice, ad id potestatem habente, et alio, quo opus fuerit, et dictę adoptioni M. eorum filiæ, vt supra faciendæ libere consentiendum, ac eorum liberum consensum pariter, et assensum prçstandum, in tantũ, quod supradicta adoptio valide fiat, et fieri posit, et valeat, sub prædictis modo, et forma, et sub alijs quibuscumque clausulis, prout eisdem procuratori

tori

toribus,& eorum cuilibet videbitur,& placuerit in filiam primi gradus dictorum Pauli, & Ioannæ,& in eorum stirpem foemininam, & in patriam potestatem, & omnimodam subiectionem,& ad liberandum, & absoluendum ipsam M.a patria potestate, ita vt de cætero transeat ad liberam potestatem dictorum Pauli,& Ioannæ,& adiugendum iura naturalia cum ciuilibus, & legitimis, & hęc omnia faciendum, cum omnibus clausulis, solemnitatibus, renunciationibus, promissionibus, pœnis, vinculis,& hypothecis,aut iuramentis,ac modis, & formis,eisdem procuratoribus, vel alteri ipsorum bene visis,& tam de iure quam consuetudine necessarijs, & opportunis. Dantes,& concedentes ipsis procuratoribus,& cuilibet eorum insolidum plenum, liberum, & generale mandatum, ad plenam, liberam, & generalem administrationem circa præmissa,& ab eis dependentia. Et pro obseruatione omnium,& singulorum per eosdem procuratores, vel eorum alterum nomine ipsorum constituen. promittendorum ipsos Dominos Constituentes,suosque hęredes,&successores ac bona sua,& suorum quæcumque præsentia & futura, et iam in ampliori forma Cameræ Apostolicæ, & alia quauis iura forma obligandum,et hypothecãdum,iurandumque,&c.quæcumque instrumenta desuper opportuna per quosuis Notarios fieri, & postulari petendũ, et faciendum,cum clausulis solitis,&consuetis.Et generaliter,etc. Promittentes,etc. Releuantes,etc. et prædicta D.Angela cum præsentia,et consensu prædicti Antonij eius viri ibidem præsentis,et consentientis, ac cum decreto,et auctoritate supradicti Domini Iudicis,vt supra pro tribunali sedentis cum iuramento, quod tactis in mei Notarij manibus præstitit,renunciauit beneficio Senatusconf.Velleian.authenth.si qua mulier l.Iul.de fund. dotal. beneficio restitut. in integr. omnibusque alijs legibus,et legum auxilijs,in fauorem mulierum quomodolibet introductis, de quibus omnibus,illorumque importantia ipsa Angela fuit ad plenum per eundem Iudicem certificata. Super quibus omnibus, et singulis pręmissis tanquam rite,et legitimæ factis idẽ Dominus Iudex vt supra pro tribunali sedens, causa cognita, suum, et dictę suæ Curiæ decretum,et auctoritatem interposuit.Suppletis etc. Super quibus, etc. Actum, etc. Testibus, etc.

Alia facta per Patrem, ad ponendum legitimari filios.

IN Dei nomine Amen, etc. Ioannes,etc. Sponte,etc.Fecit,et constituit procuratorem suum Dominum Franciscum absentem,tanquam præsentem,solum,et in solidum ad ipsius D.Constituentis nomen et pro eo, et eius parte comparendum, et se personaliter præsentandum coram spectabili viro N. Comite palatino. et hasiente potestatem ab Imperiali Maiestate legitimandi naturales, et quoscumque alios ex damnato coitu procreatos, vigore concessionis superinde sibi factæ, et idem Comiti exponendum, quod cum ipse Ioannes licet tamdiù vxoratus,et coniugatus cum dicta Antonia,etc. eius legitima vxore, nullosque susceperit filios,et constante matrimonio,ipse Ioannes coiuerit cum quadam fœmina tunc soluta,ex qua genuit,et procreauit P. ipsius Ioannis filium, et petendum,et requirendum a pręfato D.Comite quatenus ex benigna clementia dignetur, ipsum P.auctoritate sibi concessa de spetialis dono gratiæ,super defectu natalium eidem Petro de legitimationis remedio prouidere,et causa cognita,et cum debitis iuris solemnitatibus ipsum Petrum,seu quẽcumque pro eo stipulaturum, et ad legitima iura reducere,et restituere,et superĩde maculam prolis illicitæ aboleri, ita quod ipse Petrus tanquam legitimus,et de legitimo matrimonio procreatus censeatur, et habeatur, et ipsius parentibus in quibuscũque eorum bonis tam proprijs,quam feudalibus, ac agnatis, cognatis in quocumque gradu succedere valeat & eisdẽ agnatus,et cognatus efficiatur, et ad gradus, et successiones ex testamento,et ab intestato dignitates,iura honores, et officia reducatur, et restituatur, et maculam geniture abolendo, et in præmissis,quocunque ex eis suam valeat assequi actionem obiectione illicitæ prolis pænitus quiescente,et quæcunque alias requisita circa dictã Petri legitimationem faciẽdum,ac fieri ab eodem Comite petendum, faciendum, et obtinendum, et quęcumque instrumenta,

seu literas desuper opportunas in forma debita, ac solita, & consueta, ac cum illis clausulis tam de iure, quam consuetudine opportunis, fieri faciendum, & obtinendum, & generaliter, &c. Promittens, &c. Releuans, &c. Super quibus. &c. Actum, &c. Test bus, &c.

Alia facta per filium, ad petendum se legitimari.

IN Dei nomine amen, &c. Petrus filius naturalis D. Ioannis ibidem præsentis, & eidem filio suo in inscriptis omnibus, & singulis expresse consentientis, & parabolam dantis, Sponte, &c. Fecit, & constituit procuratorem suum D. N specialiter, & expresse, ad eiusdem D. Constituentis nomen, & pro eo, & eius parte comparendum, & se personaliter præsentandum, vna cum dicto D. Ioanne eius patre, seu quocumque eius legitimo procuratore, coram spectabili N. &c. Comite Palatino habētem plenariam potestatem, naturales filios, & quoscūque ex damnato coitu natos legitimandi, vigore indulti sibi, & suis antecessoribus, concessi à Cæsarea Maiestate, & coram eo explicandum & exponendum, vna cum dicto Ioanne eius patre, seu eius procuratore, quod cū ipse Ioānes pater sobole legitima careret coitum habuit cum quadam fœmina tūc soluta, et ex ea procreauit ipsum constituentem, & ab eo petendum, & impetrandum, quod præfatus Comes eis Imperiali auctoritate sibi concessa, de specialis gratiæ dono dignetur, super defectu natalium eidē Petro de legitimationis remedio prouidere, & ipsum ad legitima iura reducere, & restituere causa cognita, et cum debitis iuris solemnitatibus, & superinde maculam genituræ abolere, ita quod ipse constituens tanquam legitimus, & de legitimo matrimonio procreatus censeatur, & habeatur, & parentibus in quibuscumque eorum bonis, agnatis, & cognatis in quocumque gradu succedere valeat, & eisdem agnatus, & cognatus efficiatur, & ad gradus, & successiones ex testamento, & ab intestato dignitates, iura, & honores, ac officia restituatur, & reducatur maculam genituræ abolendo, & omnia, & quæcumque alia requisita circa dictam legitimationem faciendam. Dans, & concedens, eidem suo procuratori, liberum, & generale mandatum, in præmissis, & circa præmissa opportunum. Et generaliter; &c. promittens, etc. releuans, &c. super quibus, &c. actum, &c. presentibus, &c. testibus, &c.

Alia ad recipiendum litteras cambij, & missiuas, illasque aperiendi.

IN nomine Domini amē, &c. vener. D. A. sponte, &c. Fecit, & constituit procuratorem suum B. absentem tanquam præsentem solum, & insolidum, specialiter & expresse ad ipsius D. Constituentis nomen, & pro eo, & eius parte, quascumque litteras missiuas cambij, seu crediti, & alia quæcunque iura, instrumenta, & monimēta eidem D. Constituenti a quibusuis personis, & mercatoribus, in quibuscunq. mundi partibus commorantibus, directas, & transmissas, siue dirigendas, et transmittēdas, recipiendum, & aperiendum, ac quascumque pecuniarum summas, & quantitates in eisdem litteris missiuis, cambij, aut crediti contentas, a quibusuis illarum debitoribus, & soluere illas debentibus, petendum, exigendum, recipiendum, & recuperandum, habendumque ac habuisse, & recepisse confitendum, & tam de habitis & receptis, quam habuisse confessis, soluentes, & alios, quos opus fuerit, quietandum liberandum, pænitus, & absoluendum & quascumque etiam duplicatas quietantias desuper opportunas faciendum, & subscribendum, etiam cum pacto de rem semel habitam vlterius non petendo, & alijs clausulis, & cautelis necessarijs, & opportunis eidem D. procuratori bene visis, iurandumque, &c. generaliter, &c. promittens &c. releuans, &c. super quibus, &c. actū &c. testibus, &c.

Alia ad impetrandum litteras Apostolicas. & peten. fulminari processus.

IN Dei nomine amen, &c. vener. D. I. sponte, &c. Fecit, & constituit procuratorem suum D. N. absentem tanquam præsentem, &c. ad ipsius D. Constituentis nomen, & pro eo, & eius parte specialiter, & expresse comparendum, & se personaliter præsentandum in Romana

Curia

Curiæ, audientia, publica litterarum cõtradictarum sanctissimi Domini Nostri Papæ Datario, & alibi, vbi, & coram quo opus fuerit, contra quascumque personas, tam Ecclesiasticas, quam seculares, & Regulares, litterasque Apostolicas, tam ad gratiam, quam iustitiam concernentes, impetrandum, & obtinendum, illasque publicandum, & publicari faciendum, & obtinendum, & exaduerso impetratas, seu impetrandas impugnandum, cõtradicendum easque arrestandum, & arrestari petendum faciendum, et obtinendum, Iudices eligendum, et nominandum, ac eos deputari obtinendum, suspectos recusandum, & refutandum, quoscumque consensus, ac cautiones desuper opportunas præstandum, et dandum, ac executione earundem litterarum, quoscumque processus in forma solita, et consueta, ac necessarios, et opportunos, per illarum Iudices executores, fulminari petendum, et obtinendum, necnon concordandum cum Reuerenda Camera Apostolica in forma, super annatis beneficij sibi collati, seu conferendi, et pro illius solutione, ipsum D. constituentem, eiusq; hæredes, et successores, ac bona sua, et suorum quæcumque præsentia, et futura etiam in ampliori forma Cameræ Apostolicæ obligandum, et hypothecandum, iurandumque, etc. et generaliter, etc. promittens etc. releuans, etc. super quibus, etc. actum etc. testibus, etc.

Alia ad præsentandum aliquem ad beneficium vigore iurispatronatus.

IN nomine Domini Amen, etc. Antonius, etc. Patronus, et cui ex antiqua consuetudine, & ex constitutione, et ordinatione infrascripti Domini P. spectat iuspatronatus, et ius nominandi, et præsentandi Cappellanum, infrascriptæ præbendæ, voluntariè, sponte, et ex certa scientia fecit, constituit, et solemniter ordinauit, ac facit, constituit, et solemniter ordinat eius certum nuncium, et procuratorem liberum, et generalem, ac etiam specialem, et quicquid melius dici fieri, et esse possit, ita quod specialitas generalitati non deroget, nec è contra D. C. licet absentem tanquam præsentem, specialiter, et expresse ad pro ipso D. constituente, & eius nomine nominandum, Presbyterum Ioãnem, &c. Clericum, &c. in præbendarium, & ad præbendam sancti Iacobi, constitutam in Ecclesiam san. Petri per quond. Franc. de Veneratoribus Vicentinum, Fundatorem dictæ præbendæ vacantem, propter mortem quond. Presbyteri Franc. &c. immediate Præbendarij dictæ Præbendæ & ipsa nominatione facta ad pro ipso constituente, & eius nomine ipsum Presbyterum Ioãnem præsentandum, coram Dominis Rectoribus, Clericis Capit. dictæ ecclesiæ seu Reuerendissimo D. Episcopo, &c. vel eius Vicario, & locumtenente, vel cuicunque alio, ad quem confirmatio, siue institutio huiusmodi nominationis, & præsentationis, & Præbendarij prædicti spectat, & pertinet, ab eo, & quocunque alio, ad quem spectat, petendum, instandum, & requirendum, confirmationem, & institutionem dictæ nominationis, & præsẽtationis, & præbendarij prædicti, & faciendum fieri de prædictis omnibus, & singulis publicum instrumentum, seu publica instrumenta. Et generaliter, &c. promittens, &c. releuans, &c. super quibus, &c. actum, &c. præsentibus, &c. testibus, &c.

Si autem fuerint plures patroni, tūc formatur procura sub modo sequente.

IN nomine Domini Amen, &c. Franciscus, &c. fil. q. &c. patronus, & cui, vna cum cæteris nobilibus de Domo de, &c. spectat, & pertinet ex antique cõsuetudine, iuspatronatus, & ius nominandi & præsentandi Ministrum, & Rectorem hospitalis s. Iacobi consuetum, sponte, &c. fecit, &c. suum Procuratorem liberum, &c ita quod specialitas, &c. Barthol. &c. fil. q. &c. licet absentem, &c. ad pro ipso constituente, & eius nomine, & vna cum ipso Barthol. & alijs nobilibus de dicta domo, &c. & maiore, & saniore, parte ipsorum, nominãdum, & nominari possendum Vbertinum, etc. Rectorem, et Ministrum dicti hospitalis, vacãtis ad præsens per mortem q. fratris nisi, &c. olim immediati Rectoris dicti hospitalis, & ipsum Vbertinum sic nominatum, præsentandum nomine ipsius cõstituentis, & vna cum ipso Barthol. et alijs nobilibus prædictis, et pro vt supra, coram

Reuerendissimo D. Episcopo, etc. seu eius Vicario, et quocumque alio, ad quem huiusmodi nominationis: et praesentationis, et Rectoris prædicti confirmatio, et institutio spectat, et pertinet, et ab eo instandum, et requirendum confirmationem, et institutionem nominationis, et præsentationis prędictæ, et ad faciendum, fieri de prędictis omnibus, et singulis publicum instrumentum, seu publica instrumenta, etc. Et generaliter, etc. promittens, etc. releuans, etc. super quibus, etc. actum, etc. præsentibus, etc. testibus, etc.

Alia ad prosequendum gratiam de Ecclesia Parrocchiali, ad capiendum illius possessionem, & locandum fructus.

IN Dei nomine, etc. D. A. sponte, etc. omnibus, etc. constituit Procuratorem suum D. B. ad ipsius D. constituentis nomen, et pro eo gratiam per sanctissimũ Dominum Nostrum Papam factam de Parrochiali Ecclesia Sancti Leonardi Ciuitatis Cornetan. quam quond. H. ipsius Ecclesiae Rector, dum viueret obtinebat per obitum eiusdem H. qui extra Romanam Curiam diem suum clausit extremum vacante, de qua eidem D. constituenti, auctoritate apostolica prouisum extitit, sub datum Kalendis Martij Pontificatus sui anno primo gratiose, prout in litteris apostolicis inde confectis plenius continetur, litterasque ipsas et processus earundem vigore habitos, et habendos Reuerendo in Christo Patri D. Episcopo Cornetan. et Montis Flasconen. vel eius in spiritualibus Vicario, ac illi, vel illis ad quem, vel ad quos dictæ Parrochialis Ecclesiæ Sancti Leonardi collatio, prouisio, præsentatio, electio, seu quæuis alia dispositio communiter, vel diuisim pertinet; necnon Dominis Executoribus, & sub executoribus in dictis litteris, & processibus nominatis, & deputatis, ac etiam deputandis, & eorum cuilibet, ac cæteris quibuscumque personis, de quibus visum fuerit expedire, exhibendum, præsentandum, et notificandum, ipsosque, & eorum quemlibet, vt ad executionem dictarum litterarum, et processuum desuper habitorum, seu habendorum procedant requirendum, & ad petendum se nomine, quo supra recipi, & admitti in Rectorem dictae Parrochialis Sancti Leonardi, cum plenitudine iuris eiusdem, vt moris est, & corporalem realem, & actualem possessionem dictæ Parochialis Ecclesiæ, iuriumque, & pertinentiarum eiusdem petendum, obtinendum, apprehendendum, intrandum, & adipiscendum, & se in huiusmodi possessionem poni, & induci faciendum, ipsamque Ecclesiam suo nomine tenendum, regendum, & defendendum, & Ministrum idoneum, qui dictæ Ecclesię in diuinis laudabiliter deseruiat, ponendum, & reuocandum, & alium, seu alios in eius, seu eorum loco deputandum, fructus, redditus, & prouentus dictæ Ecclesię a quibusuis illorum debitoribus habendum, percipiendum, leuandum, recipiendum, & recuperandum, habuisseque, & recepisse confitendum, & tam de habitis, & receptis, quam habuisse confessis eosdem debitores & alios, quos opus fuerit, quietandum, liberandum penitus, & absoluendum, cum pacto de rem semel habitam, vlterius non petendo, necnon dictos fructus, redditus, & prouentus, cuicumque personæ, ac pro pretio, & pretijs recipibilibus, ac pro tempore, & temporibus eidem Procuratori bene visis, locandum, affictandum, & arrendandum, affictus, & annuam responsionem suis debitis terminis, et temporibus conueniendis ab illorum affictuarijs, colonis, & responsuarijs petendum, exigendum & recuperandum, ac habuisse, & recepisse, confitendum, & de eis, vt supra quietandum, & quæcumque instrumenta cum, & sub illis pactis, capitulis, conditionibus, promissionibus, pœnis, vinculis, & hypothecis, ac clausulis, & cautelis solitis, & consuetis, per quosuis Notarios rogari, & stipulari faciendum. Et pro obseruatione omnium, & singulorum, per dictum Procuratorem promittendorum ipsum D. constituentem, ac eius hæredes, & successores, etiam in ampliori forma Cameræ Apostolicæ obligandum, & iuramentum, seu iuramenta quæcumque, tam pro obseruandis statutis, & consuetudinibus dictæ Ecclesiæ, quo ad assecutionem dictæ possessionis præstari solitum; & consuetum, quam pro obseruandis continendis in instrumento, seu instrumentis affictus, in animam ipsius D. Constituentis, coram

quo

quo opus fuerit præstandum, et subeundum cum clausulis solitis ad lites, et potestate substituendi. Et generaliter, etc. Promittens, etc. Releuans, etc. Super quibus, etc. Actum, etc. præsentibus N. et N. testibus, etc.

Alia ad renunciandum Ecclesiam, ut conferatur certæ personæ.

N. Etc. Ad ipsius D. Constituentis nomine, et pro eo talem suam Parrochialem Ecclesiam, quam obtinet, et possidet in Sanctissimi Domini Nostri Papae vel eius, et sanctæ Ecclesiæ Vicecancellarij, eiusque Reuerendissimi D. Datarij, aut cuiusuis alterius ab eodem sãctissimo Domino Nostro Papa auctoritatem habentis manibus purè, liberè, et simpliciter resignandum, et renunciandum in fauorem R. D. B. et ad finem, et effectum, quod dicta ecclesia eidem R. D. B. conferatur, et non aliter, nec alio modo, et ad ipsi cessioni, et litterarum apostolicarum expeditioni consentiendum, iurandumq; in animam ipsius D. constituentis, quod in huiusmodi resignatione non interuenit, neque interueniet dolus, fraus, aut simoniæ labes, aut aliqua alia illicita corruptela, et de præmissis quodcumque opportunum instrumentum cum clausulis solitis, et consuetis, per quosuis Notarios fieri, et rogari petendum, et faciendum. Et generaliter, etc. promittens, etc. releuãs, etc. ad super quibus, etc. actum etc. præsentibus testibus, etc.

Alia ad faciendum se subrogari in iuribus defuncti collitigantis, & petendum beneficium, & absolutionem à censuris.

IN Dei nomine amen, etc. Cum alias post collationem ecclesiæ Parrochialis nuncupatæ S. etc. factam per R. P. D. Episcopum Placentin. ordinarium loci venerabilis D. N. tunc vacantis per obitum quond. A. vltimi, et immediati Rectoris ipsius ecclesiæ, et post prouisionem super huiusmodi collatione factam per sedem Apostolicam, ad fauorem dicti A. per nonnullos vociferatum fuerit q. Anton. etc. tunc familiarem quond. Reuerendiss. etc. vigore gratiæ acceptasse dictam ecclesiã, et subinde citari fecisse per edictum ipsum D. A. coram R. P. D. Episcopo, etc. et in illa parte Iudice, vt dicitur delegato Apostolico, et contra eum tanquam contumacem fuisse vsque ad sententiam, et litteras executoriales inclusiue ipso D. A. contumace tanquam ignaro, cumque nuperrime ad aures ipsius A. deuenerit dictum Antonium decessisse in Curia, et vigore Regulæ Cancellariæ Apostolicæ, in quantum lis aliqua contra ipsum A. mota fuisset super dicta Parrocchiali Ecclesia subrogari debeat, et ad ius si quod competisset dictoq. Antonio aduersario, vt dicitur in D. Ecclesia: ea propter prædictus D. A. Rector pro firmiori corroboratione iurium suorum, et ad tollendum omnem dubitationem, quæ ex aduerso adduci posset, Sponte, etc. omnibus, etc. constituit, et fecit procuratores suos N et N. in Curia Romana residentes, absentes tanquam præsentes, et quemlibet eorum insolidum, ita quod, etc. ad ipsius D. constituentis nomine, et pro eo comparendum, et personaliter præsentandum coram sanctiss. D. N Papa, eiusq. Reuerendiss. D. Datario, et alio quocumque ad id potestatem habente, et ab eo nomine ipsius D. constituentis impetrandum dictam Parrochialẽ Ecclesiam Sancti, etc. Et ad petendum, et obtinendũ se subrogari in, et ad ius, si quod competijsset dicto q. Antonio collitigatori aduersario, tempore decessus sui in prædicta Ecclesia: et de dicto iure eidem D. constituenti prouideri petendum, et obtinendum, quatenus aliqualiter vacaret, siuè per mortem dicti q. Antonij vel aliter qualitercunque, vel etiam si neutri ex eis collitigatoribus forte ius aliquod in eadem ecclesia competijsset, vel competeret, qualitercumque, et quomodocumque vacare diceretur et superinde impetrandum, et obtinendum litteras apostolicas in forma solita, et consueta, et cum clausulis derogatorijs opportunis, et cum clausulis absolutionis ad effectum, etc. et alijs de quibus eisdem procuratoribus, vel eorum alteri videbitur, et placuerit. Item ad petendum nomine D. constituens beneficium, absolutionis, à quibusuis excommunicationis sententijs censuris, & pœnis, si quæ forte contra eum promulgatę fuissent, et eisdem quoquomodo innodatus fuisset à iure, vel ab ho-

mine, & specialiter à dicto R.P.D. Episcopo, & Delegato Apostolico ad instantiam dicti Antonij eius asserti aduersarij, ex quacumque causa, & præcipuè ex causa dictæ parrochialis ecclesię, & ad præstandum nomine ipsius D. Constituentis in manibus Sanctissimi Domini Nostri Papæ, seu illius D. Datarij, vel alterius ad id potestatem habentis, debitum iuramentum, de obedientia pręstanda sanctæ Matri Ecclesiæ, & cuicumque ab ea deputato, seu deputando, & ad petendum se restitui gremio, & vnitati dictæ Sanctæ Matris Ecclesię, & communioni, ac participationi fidelium. Item quascumque litteras Apostolicas, & rescripta quæcumque in præmissis opportuna tam ad gratiam, quam iustitiam concernẽ. in forma solita, & consueta impetrandum & obtinendum, cum clausulis opportunis, & eisdem procuratoribus, vel eorum, alteri bene visis. Et generaliter, &c. promittens, &c. actum, &c. præsentibus N. & N. testibus, &c.

Alia ad impetrandum beneficium vacaturum, cum onere pensionis.

R. D. sponte, &c. omni meliori modo, &c. constituit, & fecit procuratores suos N. & N. absentes tanquam præsentes & quemlibet eorum insolidum, ita quod ad ipsius D. Constituentis nomine, & pro eo, & eius parte, impetrandum à Sanctissimo Domino Nostro Papa, & eius sancta Sede Apostolica, eiusque reuerendissimo D. Datario, & alio quocumque ad id potestatem habente, parrochialem Ecclesiam Sancti, &c. cum iuribus, & pertinentijs suis, & quandocumque contingat ipsam vacare per liberam resignationem de ea faciendam per Reuerend. D. Anton. modernum Rectorem, & possessorem dictæ Ecclesiæ Sancti, etc. In manibus Sanctissimi Domini Nostri Papæ, seu cuiuscumque alterius, ad id potestatem habentis, & ipsam parrochialem Ecclesiam, auctoritate Apostolica conferri, & de illa sibi prouideri petendum litteras quoque Apostolicas super huiusmodi impetratione opportunas expediri faciendum, necnon constitutioni, reseruationi, & assignationi annuę pensionis in, et super fructibus, redditibus, & prouentibus dictæ Ecclesiæ ad fauorem dicti R.P.D. Antonij, quatenus sibi de dicta Ecclesia prouideatur, ac litterarum reseruationis dictæ pensionis expeditioni consentiendum, ipsumque D. constituendum, eiusque hæredes, & successores, ac illorum bona quęcumque, eiusque in dicta ecclesia futuros successores, ad solutionem dictæ annuæ pensionis, vt supra reseruandæ, suis debitis terminis, & temporibus, etiam in ampliori forma Cameræ Apostolicę, iuxta formam supplicationis desuper signatæ, seu signandæ, ac litterarum Apostolicarum, illius vigore expediendarum efficaciter obligandum, & hypothecandum, cum renunciationibus, & clausulis opportunis, & per notarios Cancellarię Apostolicæ, seu Cameræ Apostolicæ, seu extendi solitis, & consuetis quodcumque iuramentum, seu iuramenta tam pro obseruatione obligationis desuper facien. quam quod in huiusmodi resignation. & reseruation. pensionis non interueniet aliquis dolus, fraus, vel simoniæ labes, et aliud quodcumque licitum, & honestum iuramentum in animam ipsius D. constituentis præstandum, & subeundum Et generaliter, &c. promittens, etc. releuãs &c. super quibus, etc. actum, &c. præsentibus N. & N. testibus, etc.

Alia ad renunciandum beneficium in Curia.

IN Dei nomine amen, etc. venerabilis vir D.N. Præpositus Ecclesiæ sanctæ Mariæ &c. cui nuper, seu alias auctoritate Apostolica prouisum, seu prouideri concessum fuit de dicta præpositura, vacante per mortem quond. D.N. olim ipsius Ecclesiæ vltimi præpositi, & possessoris. Sponte, & c. omnibus, etc. constituit, & fecit procuratores suos DD.N. & A. absentes tanquam præsentes, & quemlibet ipsorum insolidum, ita quod, etc. ad ipsius D. constituentis nomen, & pro eo comparendum coram sanctissimo Domino nostro Papa, eiusque D. Vicecancellario, & alio quocunque ad id potestatem habente, & in ipsorum manibus sponte, & liberè resignandum, seu renunciandum dictæ præpositure, & omni iuri dicto D. constituenti in dicta præpositura competenti, & competituro, & ad iurandũ in animã ipsius D. constituen-

stituentis, quod in huiusmodi renunciatione non interuenit, neque interueniet dolus fraus, aut aliqua alia simoniæ labes, seu corruptela, & ad consentiendum expeditioni quarumcumque litterarum apostolicarum faciendarum ad fauorem personæ de dicta Præpositura prouidendæ, &c.

Si autem dicta resignatio fiat cum reseruatione pensionis post verbum renunciandum addatur, reseruata tamen eidem D. constituenti in, & super fructibus, redditibus, & prouentibus dictæ Præposituræ annua pensione ducat 10. auri de Camera eidem D. constituenti soluen. annuatim per quemcumque, cui dicta Præpositura, & Ecclesia conferatur per Sanctissimum D. N, Papã, vigore resignationis prædictæ, vt supra faciendæ, cum onere soluendi dictam pensionem eidem D. cõstituenti, vsquequo vixerit, per quemcumque dictæ Præposituræ possessorem proxime futurum, & aliũ quemcumque futurum, pro tempore existen Præpositum seu possessorem, & quascũque litteras apostolicas reseruationis dictæ pensionis impetrandũ, & obtinendum, ac expediri faciendum, iurandumq; quod in huiusmodi reseruatione, & pensionis assignatione, seu constitutione, non interuenit aliqua simoniæ labes, vel illicita pactio seu corruptela, vt supra, & quoscumque cõsensus desuper opportunos præstãdum, & à titulario dictæ Præposituræ super dictæ pensionis reseruatione, & litterarum desuper conficiendarum expeditioni, & alijs, quibus opus fuerit, præstari petendum, et obtinendum in forma solita, & consueta. Et generaliter, &c, promittens, &c. releuans, &c. super quibus, &c. actum, &c. testibus, &c.

Alia ad renunciandum beneficium ex causa permutationis.

IN Dei nomine amen, &c. A. Rector Ecclesiæ s. Mariæ, &c. sponte, &c. omnibus meliori modo, &c. constituit, & fecit Procuratorem suum R. D. N. præsentem, & acceptantem, specialiter, & expresse, ad ipsius constituentis nomen, & pro eo resignandum, & renunciandum, & causa permutationis, vt infra faciendę, & non alias aliter, nec alio modo, in manibus Reuerendiss. D. Dei, & Apostolicæ sedis gratia Episcopi, &c. seu eius R. D. Vicarij, aut alterius ad id potestatem habentis dictam Ecclesiam s. Mariæ, &c. & omni iuri, & actioni eidem D. cõstituenti ratione dictæ Ecclesiæ, & illi annexorum quorumcumque ad effectum eam permutandi, & permutationem faciendi cum d. B. de Ecclesia s. Alexandri, &c. cuius ipse B. est Rector, et possessor, & ad effectum, quod dicta ecclesia s. Alexãdri, ex causa permutationis prædictæ conferatur, & conferri debeat eidem D. constituenti, & ipsa ecclesia s. Mariæ conferatur, & conferri debeat eidem D. B. & non aliter, nec alio modo Et ad iurandum in eius, seu eorum manibus, prout ex nunc ipse D. constituens iurat, quod in huiusmodi resignatione, & permutatione, seu illius causa, & prætextu non interuenit, neque interueniet fraus, dolus, nec aliqua alia simoniæ labes, vel alia illicita pactio; seu corruptela, & quodcumque aliud licitum & honestum iuramẽtum in animam ipsius D. constituentis præstandum. Et facta, & admissa resignatione huiusmodi petendum eiusdem D. constituentis nomine sibi prouideri de dicta ecclesia s. Alexandri, vna cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis cum plenitudine iuris Canonici, idsamque sibi conferri, ac sibi de ea inuestiendi, ac inuestiri petendum, & faciendum dictamque ecclesiam acceptandum, ac illius, iuriumque, & pertinentiarum, quarumcumque realem actualem, & corporalem possessionem capiendum, intrandum, & tenendum, & quodcumque iuramentum, de obseruandis statutis, & consuetudinibus dictæ ecclesię in manibus dicti Reuerendissimi D. Episcopi, & aliarum, quibus opus fuerit in animam ipsius D. constituentis prętandum, & subeundum, & quodcumque instrumẽtum de præmissis omnibus, per quosuis Notarios, cum quibuscumque clausulis, renunciationibus, obligationibus, promissionibus & alijs debitis, & opportunis, et in similibus apponi solitis, & consuetis, & consensum Capituli, & canonicorum, &c. seu aliorum quorum opus fuerit petendum requirendum, & obtinendum, & alia quæcumq. requisita, ac in præmissis necessaria & opportuna faciendum, cum potestate substituendi. Et generaliter, &c. promittẽs, &c. releuans. &c. super quibus, &c. actum &c. testibus, &c.

Alia

Alia ad comparendum occasione inquisitionis formatæ, & petendum se admitti per Procuratorem, seù Excusatorem.

IN Dei nomine amen. &c. Antonius, etc. citra, etc. sponte. etc. omnibus, &c. constituit, & fecit Procuratorem suũ N. absentem tanquam præsentem, solum, et insolidum, specialiter, & expresse ad ipsius D. constituentis nomine, & pro eo comparendum, & se præsentandum coram spectabili D. Prætore, &c. causa, & occasione asserti processus, & inquisitionis contra eundem D. constituentem formatæ, seu formandæ per eundem D. Prætorem, & illius Curiam contra ipsum D. constituentem, et se per Procuratorem, seu Excusatorem in causa admitti, & audiri petendum, instandum, & obtinendum, & causam quare per procuratorem, seu Excusatorem admitti debeat; proponendum, & allegandum, illamque, seù illas, tam in iure, quam in facto verificandum; copiamque quorumcunque inditiorum, si quæ sint contra eundem D. constituentem, cum termino competenti, ad faciendum eius defensiones, sibi tradi, et concedi faciendum; & quascumque exceptiones, cõtradictiones, crimina, et defectus contra assertos testes, & inditia quęcunque contra eum laborantia opponendum, dictasque querelas, & denunciationes, seu accusationes aduersus eundem D. constituẽ. factas, & formatas negandum, & quodcunque iuramentum, seu iuramenta in animã ipsius D. constituentis præstandum, & subeundum; cum clausulis solitis ad lites, & potestate substituendi. Et generaliter, etc. pnomittens, &c. releuans etc. super quibus, &c. actum, &c testibus, &c.

Alia ad contrahendum pacem.

IN Dei nomine, &c. Octauianus, & Iacobus fratres germani sponte, etc. omni meliori modo, &c. fecerunt, & constituerunt eorum Procuratorem D. N. absentem tanquam præsentem, solum, & insolidum, specialiter, & expresse ad ipsorũ Dominorum constituentium nomine, & pro eis contrahendum, & faciendum cum N. & N. fratribus, & quocumque ex eis simul insolidum, vel de per se, seù quocumque eorum legitimo Procuratore, bonam, veram, & sinceram pacem, & concordiam inter eos perpetuò, duraturam, etiam osculo pacis interueniente, de omnibus, & singulis odijs, quæstionibus, contentionibus rancoribus, rixis, & malis voluntatibus; quomodocumque, & qualitercumque ex quacumque causa, per, & inter eas partes ab hodie retro, & sibi inuicem dictis factis illatis, & perpetratis, tam occasione occupationis bonorum, & iurium ipsorum constituẽtium, & fratrum suorum, quam aliter qualitercumque ab hodie retro, & specialiter, & expresse, cum dicto N. occasione homicidij, alias per eum perpetrati in personam quond. N. patris dictorum constituentium, & ad remittendum nomine eorundem constituentium, eisdem N. & N. omnes, & singulas rixas, odia contensiones contumel ias, discordias, rancores, iniurias & omnes malas voluntates, ab hodie retro sibi inuicem dictas, factas, illatas, & perpetratas, ex causa, & occasione antedictis, et quacumque ex eis, & quacumque alia de causa maiori, vel minori, de superius expressis, & ad consentiendum reuocationi, cassationi: & annullationi singularum querelarum, accusationum, & denũciationum, ac processuum contra dictos N. & N. & eorum quemlibet datum, factum, & formatum, coram magnifico D. N. Prętore, etc. seu alio quocumque Iudice, & quascumque promissiones, et obligationes, pro dicta pace perpetuò, et inuiolabiliter obseruanda sub illis pœnis, vinculis, et hypothecis, ac pactis, et conditionibus eidem D. Procuratori bene visis faciendum. Et pro obseruatione omnium, et singulorum per dictũ eorum Procuratorum promittendorum ipsos Dominos constituentes, suosque respectiue hęredes, et successores, ac sua, et illorum respectiue bona quæcumque, etiam in ampliori forma Camerę Apostolicæ obligandum, et hypothecandum. Et instrumenta quæcumque per quosuis Notarios fieri, rogari, et stipulari faciendum, cum clausulis, opportunis, ac per Notarium, seũ Notarios dicti loci extendi solitis, et consuetis. Iurandumque, etc. Et generaliter promittens, etc. Releuans, etc. Super quibus, etc. Actum, etc. testibus, etc.

Pro-

Procura generalissima.

ILLustrisſimus, & Excellentisſimus D.A. Dux N. citra, &c. ſponte, &c. fecit, conſtituit, &c. Procuratorem ſuum &c. Illuſtriſſimum D.B. abſentem, &c. ad ipſius Illuſtriſſimi, & Excellentiſſimi D. conſtituentis nomine, & pro eo locandum & arrendandum, & locationis, vel alio quo cumque titulo concedendum, tradendum, & aſſignandum totum, & vniuerſum natum ſuum, & omnia, & ſingula Oppida, Terra, Caſtra, eorumque Territoria, & loca. Item Prædia, Caſalia, Tenutas, Arces Palatia, Molendina, Ferrarias, loca piſcationis, Aucupia, Venationes cum Balneis, Furnis, Macellis, Arcibus, Palatijs, Domibus, Aedificijs, Vineis, Pratis, Siluis, Nemoribus, Vectigalibus, Reſponſionibus, Herbaticis, Gabellis, & omnia, & ſingula bona cuiuſcumque generis, & qualitatis exiſtentia, & tam ea, quæ posſidet, quam quę poſſidere poteſt, & poterit, & illorum iura, et iurisdictiones ſimpliciter, aut cum aliqua reſeruatione, cum reddidibus, prouentibus obuentionibus, emolumentis, membra, annexis, & pertinentijs vniuerſis, & illa in ſpecie, vel in genere coniunctim, vel in genere coniunctim, vel diuiſim, vna vel pluribus vicibus, & cuicumque perſonae, vel perſonis conducere volentibus pro ſe vel nominandis ab eis, eorumque hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque, et dicta Oppida, Terras, Caſtra, Loca, Prædia, & bona, ſi videbitur dicto Illuſtrisſimo D. B. Procuratori ſpecificandum ad omnes, et ſingulos fructus, & prouentus pro conductoribus, & huiuſmodi locationem seu locationes, & arrendamenta faciendum, vſque ad nouennium, vel decennium proximum, aut alium quemcumque longiorem terminum, & longius ſpatium temporis Procuratori placitum, cum quibuſcumque facultatibus, auctoritatibus, iuribus, & iuriſdictionibus, quæ videbuntur D. Procuratori, cum aliqua reſeruatione, & exceptione; vel ſine reſeruatione aliqua, purè, liberè, ac ſimpliciter, quodcumque modo, forma, pactis, conditionibus, & clauſulis, pro pretio ſeu annua reſponſione, vel penſione, de qua conuenerit cum conductore vel conductoribus, ſoluenda in tempore, ac terminis deſuper conueniendis, & dictam penſionem, vel penſiones, & pretia exigendum, percipiendum, vel habuiſſe confitendum, & quietandum conductores & quos opus erit, vel etiam alijs aſſignandum, delegandum, transferendum, & cedendum, vel inſolutum dandum quoſcunque terminos, & ſummas dicti pretij, ſeu annuæ penſionis in vna, duabus, vel pluribus vicibus, & quibuſcumque temporibus & quibuſcumque creditoribus, aut alijs; immittendumque in poſſeſſionem corporalem, vel tenutam dictorum ſtatus, & bonorum, atque curandum, vt vaſſalli, & ſubditi agnoſcant in Dominos fructuum, emolumentorum, & reſponſionum dictos conductores, durante locatione, promittendumque nullo modo ſe ingerere in rebus, & bonis locatis, neque reſponſiones, aut redditus alterare, neque onera, & impoſitiones ſolitas diminuere. Item in euentum belli, aut peſtis, aut alterius cuiuſcumque caſus fortuiti (quam Deus auertat) promittendum facere illam defalcationem penſionis modo, & forma, de quibus cum arrendatarijs, vel conductoribus conuenerit, & pariter euentum cuiuſcumque deuolutionis, ſi quæ deuolutio fieret illarum tenutarum, quæ ſub aliena proprietate, vel directo dominio exiſtunt, promittendum facere illam diminutionem, vel defalcationem penſionis, quæ condecens erit vel dicto Procuratori, aut perſonis deputandis videbitur. Promittendum etiam conſeruare in bonis, & iuribus locatis cóductores, & ab eis cauſam habituros durante locatione, in fructuum perceptionem, ac defendere, eximere, & liberare ab omni lite, cauſa controuerſia, moleſtia, & moleſtante perſona pro dictæ locationis, vel locationum quarumcumque faciendarum obſeruatione; obligandum conductoribus omnia, & ſingula bona in locationibus compreheſa, etiam in ſpecie cum clauſula, & effectu conſtituti, ita vt nulla alienatio bonorum prædictorum in præiudicium conductorum fieri poſſit, & in ſumma faciendum erga conductores omnes, et ſingulas illas promiſſiones, declarationes, obligationes, pactiones, & cautelas, & quę ſpecialem, & indiuiduam expreſſionem poſtularent; quaſcumque cautiones præſtandum, & præſtari promittendum; & huiuſmo-

huiusmodi cautiones, vel fideiussores quoscumque promittendum releuare indemnes, & pænitus sine damno conseruare, ac liberare ab omni lite, causa, & molestia, & pro releuatione indemnitatis huiusmodi, ac liberatione, obligandum eisdem fideiussoribus in genere, & specie quæcumque Castra, vel Castrum, aut Oppidum, aut alia quæcumque bona specificanda, etiam cum clausula, & effectu constituti, et super præmissis vnum, vel plura, et quotcumque instrumenta eodem tempore, vel diuersis temporibus faciendum, et celebrandum cum iuramento, et obligatione Camerali, vt infra dicetur, et alijs quibuscumque clausulis, et salutis præmissis dicta Oppida, Terras, Castra, Loca, Prædia, Casalia, et Tenutas cum iuribus, pertinentijs, et territorijs vniuersis, meroque, et mixto Imperio, Iurisdictione, Dominio, et omnibus alijs iuribus, et iurisdictionibus singula eorum. Item Palatia, Domos, Aedificia, et alia quæcumque bona pro quouis pretio, vel pretijs; de quibus conuenerit cum emptore, vel emptoribus vendendum, et titulo perfectę venditionis, dandum, transferendum, cedendum, et assignandum, cum pacto de retrouendendo in quocumque tempore, et temporibus limitatis, aut pure, libere, et simpliciter, iure proprio, et in perpetuum quibuscumque emere volentibus, vel etiam insolidum, et satisfactionem, quibuscumque dandum, et assignandum, aut etiam permutandum, et permutationis titulo pro quauis recompensa, iure proprio, et in perpetuum, concedendum, tradendum, dandum, et assignandum, et dictorum Oppidorum, vel Castrorum, Casalium, Tenutarum, Palatiorum, et bonorum fines, et latera exprimendum, specificandum, et super eis transferendum, et cedendum omnia iura, omnesque actiones, etc. Et ponendum emptores, vel compermutantes, et alios quoscumque contrahentes in omne ius locum, etc. Et constituendum eos Procuratores irreuocabiles, cum iuramento, vt in rem propriam. Dandumque illis facultatem, et licentiam apprehendendi bonorum eis venditorum, permutatorum, aut alio titulo datorum, corporalem possessionem, auctoritate propria, de facto, et constituendum se tenere, etc. Item super quocumque Castro, seu Castris, Oppidis, vel eorum Territorijs, Casalibus, Tenutis, Palatijs Domibus, aut alijs quibuscumque bonis stabilibus, vel singulis eorum fructibus, redditibus, prouentibus, et emolumentis imponendum, creandum, et constituendum duos, tres, quatuor, decem, viginti, et quotcumque annuos census, vsque ad quamcumque notabilem, et notabilissimam summam, iuxta constitution. fœlicis recordationis Pij Papæ Quinti, super forma creandi census editam, et huiusmodi pretia accipiendum, emptore, quietandum, et absoluendum, bonorum confines, et latera specificandum, emptoribus transferendum super dictis censibus omnia iura, et omnes actiones, et eos constituendum, etc. censusque prædictos annuatim de anno in annum, vel de semestre, et in fine tamen semestris, pro rata in alma Vrbe, vel vbi conuentum erit cum emptoribus promittendum soluere cum pactis, et cautelis placitis D. Procuratori seruata forma, et dispositione Constitutionis sanctissimi Domini Nostri Papæ. Item si dicta bona, vel census plus valerent pretijs accipiendis, vel recompensa desuper habenda, vel habita, totum illud plus condonandum, et remittendum, titulo donationis irreuocabilis inter viuos, et principaliter dictis contrahentibus cum Domino Procuratore antedicto. Promittendumque dictas venditiones, et alienationes esse, et semper fore bonas, validas, ac bene, validęque factas, et in eas tanquam tales facere consentire omnes personas, etc. ius habentes, aut habere prætendentes, et suscipere omnem litem, causam, controuersiam, molestiam in omni iudicio, et in quacumque instantia, et parte iudicij, si quae super dictis bonis, vel censibus inferantur et susceptas prosequi, etc. etiam absque cura impensa, et interuentu emptorum, et illorum, ad quos dicta bona, et census deuenirent, et promittendum eosdem emptores compermutantes, et alios prædictos in et super dictis censibus, et bonis respectiue semper, ac perpetuo defendere, conseruare, ac liberare ab omni lite, causa controuersia, molestia, et molestāte persona, alias ad omnem, et quamcunque dictorum bonorum, et iurium respectiue cēsuum euictionem

stem generalem, & particularem in forma iuris valida, & in Vrbe consueta, & in quocumque iudicio petitorio, & possessorio, & quouis eorum insolidum obligandum C. Constituentem, eiusque hæredes successores, & bona omnia, & singula præsentia, & futura, & de persoluendo quæcumque damna, impensas, & interesse. Item consentiendum quod quæcumque simplex notificatio, etiam extraiudicialis, & sine aliqua solemnitate, ac forma iuris, etiam in ædibus dimissa copia facta sufficiat. Et pro dictorum Censuum imponendorum, & vendendorum solutione, vel etiam pro alijs continendis in instrumentis celebrandis promittendum dare quascumque mercatorias, banchariasq. cautiones in perpetuum obligatas, vel ad certum tempus, & illa, renouare, ac præstare de Triennio, in Triennium, vel de Quinquennio in Quinquennium, aut de alio tempore in aliud tempus, quemadmodum fuerit desuper conuentum, & præstandum etiam, & præstare promittendum alios fideiussores, & cautiones pro solutione dictorum censuum, & quacumque illorum euictione in omni iudicio, & pro alijs promittendis erga emptores. Item pro quacumque euictione bonorum, si bona vendi contingat, & pro alijs contentis, & continentis in instrumentis, desuper celebrandis, & omnes, & singulos, fideiussores, eorumq. hæredes, & successores huiusmodi promittendum releuare indemnes, & Penitus sine damno conseruare, ac liberare, & eximere ab omni lite, causa controuersia, molestia, & molestante persona, vel etiam nulla præcedente molestia liberare ab obligatione intra certum tempus, placitum D. procuratori, et quo dictorum fideiussorum, et heredum, etiam maiori cautione, ac pro releuatione indemnitatis, et liberatione prædicta obligandum eisdem fideiussoribus, et hæredibus illorum, quæcumque Castra, Oppida, Casalia, Territoria, et bona quæcumq. etiam in specie, ac specialiter, et expresse, ita vt specialitas generalitati non deroget, etc. etiam cum effectu, et clausula constituti. Item recognoscendum bonam fidem erga quoscumque illos, qui contemplatione D. constituentis super eorum bonis imponēt constituent, et vendēt quoscumque annuos census, pretiaq. ac sortem principalem recipiendum, et quietandum, et pariter erga illos, qui in societatem officij, aut ex cambio, vel alio quocumque titulo, vel contractu pecunias accipient, seruitio, aut intuitu ipsius C. A. vel ad requisitionem dicti D. procuratoris, & tam erga illos, quam etiam quoscumque fideiussores, faciendum illas assecurationes, cautelas, et assignationes pecuniarum debitarum, et debendarum ipsi domino constituenti in responsionem bonorum etiam in specie, ac promittendum debita huiusmodi, vsque ad quacumque notabilem summam contrahenda, extinguere intra certum tempus, et omnes obligatos liberare, atque instrumenta cassari facere, vt omnes penitus liberi, et exempti remaneant. Item sub titulo, et contractu mutui, vel etiam depositi cambij, et sub quocumque alio contractu accipiendum quācumque summam, vel summas pecuniarum, quantumuis notabiles, et a quibuscumque personis, et pro illarum consignatione, et restitutione faciendum omnes, et singula illas cautelas, in genere, vel in specie, quæ domino procuratori videbuntur. Item omnes, et singulas causas: differentias, controuersias, et prætensiones, cum quibuscumq. personis, etc. verten. aut quæ vertere, aut introduci possent, ex quauis occasione, et super quibusuis rebus, et negocijs actiuæ, et passiue cum suis annexis, emergentibus, et dependentibus, compromittendum, et remittendum in genere, vel in specie in quemcumque arbitrium, vel arbitros, arbitratores, et amicabiles compositores, decisores, calculatores, ad illas decidendum, et terminandum de iure, ac de facto, vel de iure tantum, aut de facto tantum, vel mixtim arbitrio ipsorum arbitratorum, vel quocumque modo componendum, et de plano sine strepitu, et figura iudicis singulis diebus, et horis, etiam partibus non citatis, cum facultate deputandi tertium in euentum discordiæ, et ad quemcumque terminum, et illum prorogandi toties, quoties videbitur arbitratoribus, ac renunciādum cum iuramento cuicumque petitioni reductionis ad arbitrium boni viri, ac beneficio restitutionis in integrum, ex quocumque capite enormissimæ læsionis, et om-

omnibus alijs remedijs, quantumuis iuridicis, si quibus mediantibus contra laudum veniri posset, & conueniendum, aut quodcumque laudum, vel compositio, aut ordinatio arbitratorum quocumque modo prolata, vigorem habeat trium sententiarum conformium, & rei iudicatę, rite ac legitime in sacro Rotæ Auditorio obtentarum, ita in laudum huiusmodi semper, ac in primis, & ante omnia exequutioni demandari debeat, vt pura, & libera obligatio Cameralis, in forma depositi concepta, & quatenus aliquod remedium vel exceptio quantumuis iuridica opponeretur, tamen executio, & adimplementum laudi, non possit impediri, vel differri, sed immo in primis executioni demandari, vt supra, & apponendum quascumque pœnas, & cautelas, etiam amplissimas, quæ videbuntur D. P. Procuratori. Item ad transigendum, concordandum, & componendum quascumque lites, causas, differentias, vel prætensiones à quibuscumque contra D. Constituentem, & ab eo contra quescumque motas, & mouendas, & quæ moueri, aut intentari possent, ex quibusuis causis, etiam hic non expressis, & super quibuscumque rebus, & negocijs, quantumuis notabilibus, & cuiuscumque magnæ importantiæ, fuerint, vel existant, et extinguendum quascumque lites, & differentias natas, & nascituras, & super illis perpetuum silentium, & finem, imponendum, & remittendum quascumque impensas, damna, & interesse, & ratione perpetuæ concordiæ, atque transactionis, et compositionis, acceptandum, & dandum, aut condonandum totum id, quod placebit D. procuratori, sub quibuscumque pactis, conditionibus, clausulis, & cautelis, vel etiam pœnarum adiectionibus, & concordiam, vel concordias, transactiones, compositiones prædictas semper, & perpetuo ratas, gratas, validas, & firmas habere, & inuiolabiliter obseruare promittendum, & renunciandum l. de his ff. de Transactionibus, & numquam contrauenire sub quouis prætextu, etiam enormissime læsionis, vel iurium denuò repertorum, aut reperiendorum, & restitutionis in integrum, ex quocumque capite resultantis, & denique apponendum quascumque amplissimas cautelas, & quæcumque instrumenta celebrandum, & dictas concordias, transactiones, compositiones, & compromissa quæcumque bis, ter, & plures, & quoties occurrerit vel dicto Procuratori videbitur faciendum, & firmandum Item omnes, & singulas pecuniarum, & bonorum summas, & quantitates, ex quacumque rationes & titulo, de præseti, præterito, vel in futurum debitas, & debendas, quantumuis notabiles, & quæcumque credita exigendum, petendum, recuperandum, aut habuisse, & recepisse confitendũ & de illis omnes, quibus opus erit, quietandum, absoluendum. &c. exceptioni, &c. & omnibus alijs renunciandum; cum pacto de numquam amplius petendo. Iura quoque, & actiones in fauorem soluentium transferendum, & cedendum, & constituendum eos desuper procuratores irreuocabiles, vt in rem propriam. Cassationi instrumentorum, apocharum, & scripturam consentiendum; vel etiam quæcumque nomina debitorum, creditaque quouis modo competentia ipsi Constituenti, & competitura, & quæcumque ipsius bona, & iura in solidum dandum, vel alio quocumque titulo distrahendum, alienandum, & assignandum; & cedendum, etiam in specie, ita tamen, &c. cuicumque, vel quibuscumq. ex fideiussoribus accessurus, vel obligatis, aut obligandis, contemplationem D. constituentis, in quibuscumque contractibus, & negotijs, pro eorundem fideiussorum maiori cautione ac securitate, respectu promissionum factorum, & faciendarum pro ipso A. pro releuatione indemnitatis, & liberatione ipsorum fideiussorum a promissionibus faciendis; vel extinctione ipsarum, promissionumque, & obligationum factarum, et faciendarum, & solutione quorumcumque debitorum contractorum, & contrahendorum. Item vniuersum statum, & omnia, & singula bona, & iura sua regendum, administrandum, & gubernandum, regi, gubernari, & administrari faciendum, Item quascumque rationes, & calcula reuidendum, & sibi de administratis, & gestis per quoscumque rationem reddi petendum, & faciendum, calculandum, & solidandum, cum quibuscumque personis. Et si opus erit, vel dicto D. procuratori videbitur calculatores contra quascumque par-

partes deputandum, & quascumque rationes, & computa, tam de præterito facta, quam in futurum facienda, & administrationes gestas, & gerendas solidandum & componendum. Quietationes, liberationes, & absolutiones generales, vel etiam, speciales, & finales, erga quoscunque faciendum, & concedendum, cum pacto, de nihil amplius petendo, vel repetendo, et de omnibus, & singulis eius bonis, iuribus, actionibus, debitis, creditis, nominibus debitorum, et alijs quibuscumque bonis, pro quacumque notabilissima summa, & valore, semper, & quotiescumque dicto D. Procuratori placebit, faciendum quoscumque contractus, alienationes, et distractus cuiuscumque generis, et speciei fuerint, et cum quibusuis clausulis, et cautelis eidem Procuratori placitis; fructus, redditus, et prouentus, ac emolumenta quæcumque sui status, ac omnium, et singulorum bonorum suorum præsentium, et futurorum, etiam ex iurisdictione, et alia quocumque modo, prouenientia, et prouentura percipiẽdum, leuandum, et possessionem corporalem quorumcumq. bonorum, ex quouis titulo, et contractu alijs dandum, et tradendum. Item ad quascumque ecclesias, et beneficia, quæ de iurepatronatus ipsius D. Constituentis existunt, præsentandum quascumque personas, quæ D. Procuratori videbuntur idoneę, vel habiles, et iura ipsius D. constituentis exercendum, conseruandum, et alia opportuna peragendum, ius, et iustitiam, atque iurisdictionem in vniuerso statu suo, et omnibus, et singulis, Oppidis, Castris, Terris, et locis in quoscumque Vassallos, et subditos, et alias, prout potest, et posset ipse D. Constituens, administrandum, exercendum, aut administrari, & exerceri faciendum, tam in causis ciuilibus, quam criminalibus, etiam capitalibus; et mixtis, in cognoscendo, condemnando, absoluendo, vel etiam gratias, et remissiones concedendo, et quascumque confiscationes bonorum, pœnas pecuniarias, et corporales ac etiam capitale, vltimi supplicij remittendo et gratiose absoluendo, vel componendo. Item Vicarios, Prætores, Iudices, et Officiales quoscumque deputandum, ponendum, ac remouendum, semper et toties quoties, et cum iurisdictione solita, vel aliàs prout procuratori prædicto placebit, et administrandum merum, et mixtum imperium, et absolutam, ac liberam plenissimam in omnibus, et singulis praemissis, et infradicendis potestatem, et auctoritate, Castellanos, custodes, factores, et ministros deputandum, et amouendum cum salarijs, et conditionibus placitis D. Procuratori. Et quatenus contigeret fieri aliqua alienatio, et aliquis contractus, pro cuius validitate, vel forsan maiori cautela, requireretur assensus Apostolicus, in tali casu supplicandum Sanctissimo D. N. Papæ sanctę sedi Apostolicæ, pro assensu, & licentia opportuna, & si motu proprio Sanctissimi D. N. Papæ concederetur acceptandum huiusmodi consensum, & eo vtendum. Et faciendum quascumque conuentiones, promissiones, obligationes & cautelas, etiam satis maiores, quam superius expresse fuerunt, immò quascumque amplissimas cautelas, sub quibuscumque modis, formis, & clausulis placitis D. Procuratori faciendum, etiam eas, quæ mandatum specialissimum postularent, erga quoscumque, & omnia, & singula, tam per instrumenta, & acta publica, quam per scripturas priuatas, vel literas patentes & alias quomodocumque expediendum, et pro implemento, & obseruatione omnium, & singularum contractuum, distractuum, & aliorum agendorum per dictum procuratorem, ipsum D. constituentem, eiusque hęredes successores, & omnia, & singula bona mobilia, stabilia, seque mouentia, iura, actiones, & debitorum nomina, & alia quæcumque bona præsentia, & futura, etiam ea, quæ in generali obligatione non veniunt, obligandum, in genere, ac in specie, etiam cum clausula, & effectu constituti, in forma iuris valida, in forma depositi, per quarantigiam, vel in forma Cameræ Apostolicæ, cum clausulis solitis, & consuetis, etiam cum specialis procuratoris, aut procuratorum specialium præsentium, & acceptantium constitutione, iuxta nouas reformationes, ad confitendum debitum, & defendendum, cum clausulis, & facultatibus opportunis, vel citra, & præter constitutionem procuratorum, ac specialiler, & expresse renunciandum cuicumque appellationi, reclamationi, &c. & pro maiori præmissorum mo-

omnium, & singulorum obseruantia, & omnium, qui contrahent cautela, consentiendum in mandatum executiuum contra ipsum D. constituentem, & eius bona decernendum, &c. si tempore debito, &c. defecerit, &c. Et iurandum ad sacrosancta Dei Euangelia in animam ipsius D. Constituentis in quibuscumque contractibus celebrandis. Et si videbitur D. Procuratori promittendum ratificationem omnium, et singulorum instrumentorum, cōtractuum & aliorum agendorum per D. Procuratorem. Quæ omnia, & singula, ex nunc ipse A. promisit cum iuramento tactis, etc. præstito ratificare, & ad plenum confirmare, etiam ad omne placitum, & requisitionem illorum, qui contrahent cum D. Procuratore præfato, cui etiam dedit facultatem iurandi, vel referendi super quocumque partito litis decisiuo. Debitoresque, ac bonorum, & iurium suorum detentores qui nunc sunt, si qui erunt in futurum, omnib. vijs iuris, & facti; remedijs opportunis ad soluendum, dimittendum, relaxandum, & restituendum quæ debent, & occupauerūt & quę debebunt, & occupabunt, compellendum, aut compelli iubendum, & procurandum, & ad quascumque reales, & personales executiones aliquæ opportuna remedia procedendum, vel procedi mandandum. Debitores captos, & carceratos habilitandum, relaxandum, & liberandum, prout videbitur D. Procuratori. Et si necesse fuerit pro consequutione, & recuperatione iurium, pecuniarum, vel bonorum ipsius D. Constituentis, vel pro conseruatione iurium suorum iudicialiter agēdum coram quibuscumque Iudicibus, &c. cum solitis clausulis ad lites, quandocumque, extendentes. Et insuper dedit, & concessit eidem domino procuratori in omnibus, et singulis in hoc mandato tam in genere, quam in specie contentis, & alijs quibuscumque etiam nō expressis amplissimum & generalissimum, ac liberum mandatum cum plenissima liberaq; administratione ac absoluta, omnimoda, & libera potestate, etiam ad tractandum, procurandum, & expediendum ea, quę specialissimum mandatum de iure postularent; & ea, quæ per sona propria ipsius constituentis facere posset, si personaliter interesset. Ita vt omnes, & singulæ facultates, quæ dici, vel excogitari possunt, maiores expressis, & maximæ censeantur datæ, atque comprehensæ in hoc mandato. Vnum quęque, &c. cum potestate substituendi. Et generaliter, &c. Promittens, &c. Releuans, &c. Super quibus, &c.

Constitutio, siue deputatio facta per creditores, pro effectuatione concordantiæ.

CVm D. P. olim mercator Pisan. Rom. Cur. seq. plurimis, & varijs debitis inuolutus, & ære alieno grauatus, & præsertim rationem fideiussionem factarum, ad instantiam A. & aliorum, videns non posse vrgentibus creditoribus satisfacere, & non posse incumbere suis negocijs, præsertim dum creditores vrgebant, foro cedens, ac etiam disperās res suas componere posse ab Vrbe discesserit, vt dicitur Vlex bonam versus tres aguntur anni, vel citra tribus filijs, videlicet vno masculo, & duabus fœminis, & rebus suis inordinatis relictis, & ab eo tempore citra, nec de vita, nec de morte dicti P. nuncium aliquod allatum fuerit. Vnde negotia, debita, & credita sua, tanto magis incerta, & deteriorata ēffecta sint, & in dies tendant in peiorem statum, & deteriorem conditionem, tanto magis, quia creditores, nec de ipso P. nec de suis rebus, scripturis, & negocijs notitiam habent. Vltra quod naturale sit, vt communiter negligatur, quod communiter multorum interest. Nuper autem auditis præmissis D. R. dicti P. Germanus frater. Qui in Regno S. domicilium habet officio, & pietate fraternis fungi volens ad Vrbem venerit, ad effectum præfatis filijs adiuuandi, et rebus, et negotijs dicti P. vt inde creditoribus in partem satisfieri possit, et dicti quoque filij subsidium aliquod consequentur, offerens omnem suam industriam, et laborem præstiturum absque vllo præmio in inuestigando, et recuperando bona, credita, et affictus dicti P. quatenus ex illis, quę recuperari contigerit, et de omnibus rebus præfatis. Vna tertia pars dictis filiabus, et filio detur, et applicetur, vt inde, quo melius fieri poterit alienam substentationem consequantur, et reliquæ duæ partes inter ipsos creditores, prout ipsi concordes erunt distri-

distribuantur. Et propterea creditores infradicendi insimul congregati diebus elapsis; & hodie quoque tractatum, & colloquium habuerint super præmissis. Considerantes, quod dum negocia in diuersas partes trahuntur, numquam vel raro debitum finem, & complementum recipiunt; & cupiẽtes prouidere indemnitati eorum, concluserint deputare vnum ex eis in Administratorem generalem, cum plenissima, & libera facultate omnia imponendi, gerendi, disponendi, & expediendi, vt infra latius dicetur. Et insuper, vt D. R. libentius, & alacrius laborem, diligentiam, & industriam suam in præmissis exponere paratus sit; accedente dicto beneficio, & subsidio tertiæ partis dictis filijs tribuendo, & quia ipsi creditores pietate moti erga dictos filios pauperes, & sine vllo subsidio derelicti fuerunt, tertiam partem summæ, quantitatis pecuniarum, et bonorum recuperandorum ex negociationibus, et facultatibus dicti P. decreuerunt vnanimiter pro creditis; quæ attinent ad eosdem creditores irreuocabiliter inter viuos dictis filijs P. dare, concedere, & elargiri. Et super hoc negocio volentes instrumentum celebrare.

Hinc est, quod anno, etc. I. nomine suo, et A. sui nepotis, pro quo de rato, et rati habitione in forma iuris; valida promisit, alias de suo proprio teneri voluit, et G. C. et F. creditores, et fideiussores respectiuè dicti P. ex varijs causis, et titulis suis loco, et tempore opportunis deducendis, et respectu fideiussionum pro omni eorum interesse, pro eo, quod passi sunt, et per eos, vel quemuis eorum solui contigerit, ratione fideiussionum factarum, volentes exequi omnia, quæ in hoc negocio mature deliberarunt, spontè, etc. tam nominibus eorum proprijs, quàm aliorum legitimorum creditorum adhærere volentium huic deputationi, et conuentionibus, et alijs infra dicendis; in primis circa negocia infra dicenda, reuocantes quoscumque Procuratores, Actores, et Ministros deputatos, si qui deputati sint, auferentes ab eis omnem facultatem, et auctoritatem datas, et concessas; inhibentes expresse nisi in posterum in præmissis, et infra dicendis negocijs ingerere præsumant. Et protestantes omnia esse, et fore cassa, irrita, et nulla, si quæ de cætero facere tentauerint; et omnibus melioribus, etc. Quibus validius fieri potest constituerunt, etc. Eorum, et dictis nominibus Procuratorem, Actorem, et negociorum præfatorum, et infra dicendum nuncium specialem, et generalem, et administratorem specialem, generalem, et generalissimum; ita vt generalitas, etc. dictum G. præsentem, et acceptantem ad ipsorum constituentium, et deputantium dictis nominibus, et aliorum legitimorum creditorum adhærere volentium, et pro eis specialiter expresse pro consequutione crediti, et creditorum eorundem constituentium, et liberationis à fideiussionibus factis, et reuelationis indemnitatis respectiuè, ac aliarum adhærere volentium, omnes et singulas pecuniarum summas, et rerum, ac bonorum quantitates dicto P. si viuit, alioquin suis hæredibus, et successoribus, vel eius hæredi tati debitas, et debendas, quauis de causa, et causis, cum scriptura publica, vel priuata, aut sine scriptura, quomodocumq; et qualitercumque, ac bona quæcumque mobilia, stabilia, et se mouentia, credita, et nomina debitorum exigendum, percipiendum, recuperandum, de omnibus exactis, habitis, perceptis, et recuperatis, omnes et singulos, quos opus erit quietandum, absoluendum, et liberandum, cum pacto de nunquam amplius petendo, et renunciando quibuscumque iuris, et facti exceptionibus. Item iura, et actiones in fauorem soluentium, si dicto Procuratori, et Administratori videbitur, transferendum, et quascumque liberationes, et quietantias, etiam in actis publicis faciendum; cassationi instrumentorum, apocharum, et quarumcumque scripturarum, tam publicarum, quàm priuatarum, et illarum restitutioni, et annullationi consentiendum, exceptioni non habitorum, non receptorum, non numeratæ pecuniæ, omnibusque alijs renunciandum. Item bona scripturas, affictus, et bonorum quorumcumque possessionem corporalem apprehendendum retinendum, et illa etiam vendendum, et distrahendum pro quouis pretio, et pretijs reperibilibus, et pretia recipiendum, et quietãdum, vt supra, vel ad subastationem, et deliberationem procedendum. Itẽ pro consequutione et recuperatione pecuniarum, effectum, et

bonorum præfatorum in Iudicio, & extra agendum, & experiendum tam hic Romæ, quam in quacumque alia Ciuitate, oppido, loco, Prouincia, Regno, & in quauis mũdi parte, & coram quibuscumque magistratibus, Iudicibus, Tribunalibus, & ad quascunque reale, & personales executiones, in carcerationes, arrestationes, contra debitores, & bonorum detentores Itẽ sequestrationes, subhastationes, deliberationes, & adiudicationes, & ad omnia alia, & singula iuris, & facti remedia opportuna, & quæ dicto domino Procuratori, & administratori videbuntur, etiam si talia forent, quæ sub verbis præfatis non comprehenderentur, sed specificam & indiuiduam expressionem postularent. Item cum omnibus, & singulis: quibus opus fuerit vel occurrerit calculandum, & solidandum & calculari atque solidari petendum, & faciendum, & si dicto domino deputato videbitur etiam eligendum, & adhibendum calculatores, & peritos, & liquidan. & facien. & quæcumque computa, rationes, & differentias & cum quibuluis debitoribus & bonorũ detentoribus, et de omnibus alijs principaliter, vel incidenter interesse habentibus, concordandum, transigendum, & componendnm; & huiusmodi transactiones, concordias, & compositiones faciendum, sub illis pactis, modis, & formis, quæ D. Deputato præfato placuerint, & ratione concordiæ, & compositionis huiusmodi remittendum, & relaxandum totum id, quod ipsi D. Procuratori videbitur. Item omnes lites, causa, controuersias, & prætensiones, ortas, natas, & nascituras, occasione præmissorum cũ dictis debitoribus, & detentoribus, & alijs quibus occurrerit tam in genere, quam in particulari, & totum negocium per transactionem, concordiam, & compositionem finiendum, & terminandum, vel compromittendum, & remittendum in vnum, aut plures arbitros. arbitratores, amicabiles compositores, & decisores, cum facultate procedendi, & sententiandi vel componendi, quocumque modo, & cum omnibus illis facultatibus, clausulis, renunciationibus, promissionibus, & cautelis, quæ dicto domino Procuratori, & deputato videbuntur. Item quoscumque libros, & scripturas, priuatas, & publicas exhiberi, restitui, consignari, & produci petendum. Item depositarium, seu depositarios quoscumque eligendum, & deputandum, & deputatos amouendum, & alios de nouo deputandum. Item debitores, & bonorum detentores, de fuga suspectos iurandum, & illorum relaxationi consentiendum. Item aduocatos, procuratores, sollicitatores, & ministros deputandum, tam in Vrbe, quam extra, cum illa mercede, patrocinio, vel salario, quod videbitur eidem D. G. & dictam mercedem & salarium, aut prouisionem soluendum ex pecunijs exigendis, vel ex bonis recuperandis, & bona huiusmodi venden. & nomina debitorum ceden. & alienan. pro pretio reperibili, vel dicto procuratori placito, & pretium huiusmodi recipiendum, & quietandum. Item ad tradendum, dandum & consignandum tertiam partem exigendorum, & recuperandorum, ex bonis, & pecunijs dicti P. pro eo, quod attinet ad ipsos constituentes, dictis nominibus, dictis filiabus, & filio eiusdem P. quando percepta, exacta, vel recuperata fuerint, & eo tempore, quo videbitur ipsi domino G. procuratori, quam tertiam partem exigendorum, & recuperandorum, ijdem Constituentes, ex nunc, prout ex tunc, & è contra, quando fuerit recuperata, vel exacta condonarunt, purè, liberè, simpliciter, & irreuocabiliter inter viuos, dictis filiabus, & filio dicti P. me notario publico acceptante pro illis, vna cum domino R. eorum patruo, & hoc fecerunt pietate moti, vt dictæ filiæ, ac filius valeant sustentari, & aliquod subsidium recipiant, attenta eorundem filij, & filiarum paupertate. Hoc adiecto, vt tempus consignationis dictæ tertiæ partis sit in arbitrio dicti domini G. qua sic eis benefacere, & condonare placuit & placet. Dederunt etiam facultatem dicto G. faciendi in præmissis omnibus, & singulis, & pro illorum executione, atque effectuatione cum quibuscumque personis, omnes conuentiones, cautelas, & obligationes, de obseruando etiam in forma Cameræ Apostolicæ, cum solitis clausulis, citra constitutionem procuratorum, vel cum constitutione specialis procuratoris, iuxta reformationem,

ac modernum filium, aut alijs modis, & formis, quæ placebunt D. G. Item quatenus aliqui, seu alij creditores nollent conuenire, & concurrere cum ipsis constituentibus, in præmissis infra dicen. vel ad maiorem firmitatem contentorum in hoc instrumento, & dependentium, & sequendorum ab eo, supplicandi Sanctissimo D.N. Papæ, pro confirmatione, & confirmationé huiusmodi, & quæcumque rescripta impetrandum, vt alii creditores compellantur concurrere; & quatenus recusent accedere, atque concurrere, tunc ne præiudicium & damnum ipsis constituentibus inferatur supplican & impetran. vt ipsi Constituentes & alij, qui adhærere voluerint, & pro eis dictus G, & quicumque alias deputandus, si alium deputari contigerit, non obstan. negligentia, & contradictione quorũcumque aliorum creditorum omnia, & singula contenta in hoc instrumento expediri possint; tam nominibus eorum proprijs, quam ex persona dicti P, & desuper impetran. a Sanctissimo D.N. Papa, & ab alijs dominis principalibus in quocumque regno, vbi opus fuerit vel experiri contingerit, quæcumque, rescripta necessaria & opportuna. Item ad omnes, & singulas lites, causas controuersias, & prætensiones, tam natas, quam nasciruras, motas, & mouendas actiuè, & passiuè, occasione præmissorum, tam ex personis ipsorum Creditorum quam dicti P, vel eius hæreditatis, si viuus non foret; & tam coniunctim, quam diuisim, & alio quocumque modo, agendum, prosequendum, & defendendum contra quoscumque, ac eorum quibuscumque DD. Iudicibus, tam Ecclesiasticis, quam secularibus magistratibus, & superioribus, in quacũq; Curia, & iura eorũ in quacumq; mundi parte, & in quacumque deducen. & iuxta stilum Ciuitatum, & locorum vbi agi, vel tractari contigerit, procedendum ad omnes actus necessarios, & opportunos, & ad iurandum in litem, & quodcumque aliud iuramentum honestum præstandum, & ad iurandum in animam constituentium, clausulis solitis ad lites. Item ad assecurandum, vel concedendum saluum conductum dicto P, si viuus existit. Declararunt etiam, & conuenerunt, quod per mortem ipsorum constituentium, & aliorum adhærere volentium, & quorumuis ipsorum (quos omnes Deus omnipotens diu incolumes seruet) hoc mandatum, & facultates. vt supra datæ, & conuentiones factæ non expirent, nec finitæ, & expiratæ censeantur; sed durent, & durare intelligantur vsque ad totalem expeditionem, & finem omnium, & singulorum præmissorum. Quia pro se, ac suis hæredibus, & successoribus quibuscumque, tam coniunctim, quam diuisim, & vnusquisque de per se; fecerunt, & faciunt, præmissa dictis nominibus, cum alijs infra dicendis. Item vnum, vel plures procuratores, administratores, agentes, & ministros, in omnibus, & singulis præmissis, in Curia, & extra, & in quacumque mundi parte, cum simili aut limitata potestate substituendum, & si videbitur D. G. etiam substituti possint alios substituere, si hoc expresse ordinauerit, & mandauerit, eosq. reuocandum, amouendum, & onus procurationis in se reassumendum præsenti mandato, &c. Item ex pecunijs, effectibus, ac rebus exigendis, exponendum, & erogandum in litibus, & causis, atque negocijs gerendis, & expendiendis, totum id quod præfato D. G. videbitur. Et ad cedendum, etiam nomina debitorum: & dantes, & concedentes eidem G, deputato plenissimam, liberam, & absolutam generalissimam, ac specialissimam administrationem, & plenissimum mandatum, cum totali complemento, ad tractandum, administrandum, & expediendum omnia, & singula ea, quæ ipsimet constituentes, dictis nominibus, facere, gerere, & expedire possunt, & possent; si personaliter interuenirent; & tam in Vrbe, quã extra in quacumque mundi parte etiam si talia forent, quę mandatum specialissimum postularent. promittens dictis non in bus, &c. Rel uantes, &c. Super quibus, &c. Act, &c. præsentibus, &c.

L. Vxor rel q. Tutrix, & pro tempore Curatrix Testamen aria suo um filiorum, in Testamento die, &c. condito in actis, &c. vt asseruit, in q tum filiorum fauorem per P, imposi us, & venditus fuit annuus census scutor. N. seu alterius verioris summæ, super eius vinea, seu alijs bonis, pro pretio scut. N. die, &c. aut alio tempore veriori, in actis, &c. habens notitiam & certiorata per me Notarium de conuen bus,

bus, & de deputatione factis per aliquos creditores dicti P, in personam D, G, nomine ipsorum, & aliorum creditorum adhærere volentium, & ob condonationem tertiæ partis summæ exigendæ, recuperandæ, ac bonorum recuperandorum, facta in fauorem filiarum, & filij dicti P, cum Dominus R. frater dicti P, motus fuerit ad præstandum industriam suam, & omne auxiliū in recuperatione bonorum, & pecuniarum dicti P, vt indè creditores aliquod beneficium D ctæ verò filiæ, & filius P, consequantur aliquod subsidium ad subueniendū eorum necessitati, & paupertatij. Volens dicta Laura sequi sententiam, mutuum consilium, & deliberationem dictorum creditorum, & considerans hoc tendere ad beneficium suorum filiorum, quia facilius aliquā summam ex credito suo consequi posse sperat, vniendo se cum alijs creditoribus, quā de per se diuisim ab alijs experiri. Ideò spō tè, &c. citra tamen nouationem, et præiudicium obligationis, & iurium sibi, & suis filijs competen. confideiussores, & omnes obligatos, a quibus recedere non intendit, & non alias, aliter, nec alio modo dictis nominibus declarauit, adhærere velle præfatis conuentionibus, & deputationi, vt supra factis die, etc. et acceptauit, ratificauit, approbauit dictas conuentiones, concordiam et deputationem, et de nouo deputauit, et deputat Procuratorem, et Actorem D, G, absentem, etc. cum facultate substituendi in omnibus, et singulis facultatibus, declarationibus, et alijs modis, et formis, prout in suprascripto instrumento continetur, in omnibus, et per omnia, de quibus per me Notarium certificata fuit, et pro dictis suis filijs promisit, quatenus opus sit, alias de suo proprio teneri voluit, et ita iurauit; tactis, etc. super quibus, etc.

A. vti procurator, et eo nomine B, creditoris supradicti P, in summa pecuniarum, suo loco, et tempore opportunis deducenda, habens notitiam, et certioratus ad plenum, de supradicta deputatione, et concordia, atque conuentionibus factis per alios creditores dicti P, nominibus eorum proprijs, et aliorum legitimorum creditorum adhærere volentium, et condonatione tertiæ partis summæ exigendæ, ac bonorum recuperandorum, facta in fauorem filiarum et filij dicti P, sponte, etc. declarauit, dicto nomine, adhærere velle conuentionibus, condonationi, factis in personam G, alijsq; præmissis, et dictas condonationem, conuentionem, deputationem, & concordiam, nomine dicti sui principalis, acceptauit, ratificauit, & approbauit in omnibus, & per omnia, & de nouo deputauit procuratorē, & administratorem dictum G, hinc absentem, &c. cum facultate substituendi, & omnibus, & singulis alijs facultatibus, declarationibus, promissionibus, et alijs modis, et formis, in omnibus, & per omnia, prout in supradicto instrumento concordiæ, conuentionum, & deputationis continetur, de quibus ad plenum certioratus fuit. Et ita iurauit, tactis, &c. me Notario, &c. pro omnibus, &c. super quibus, &c.

Alia ad suscipiendum terminum coram A. C.

D. A. constituit procuratorem suum B. ad ipsius D. constituentis nomine & pro eo, & eius parte comparendum coram Illustrissimo Domino Curiæ causarū Cameræ Apostolicæ Auditore, siue eius Reuerend. P. D. in ciuilibus Locumtenente, & quibusuis eiusdem Curiæ Notarijs, & alijs, quibus opus fuerit semel & pluries, ac toties quoties occurrerit, et præuia debiti cōfessione coram eis facienda petendum, & obtinendum se admitti ad suscipiendum terminum, seu terminos, & censuras de more, & stylo Curiæ eiusdem Tribunalis dari, & concedi solitas, & consuetas, dictumque terminum, seu censuras, ad fauorem quorumuis eius creditorum iudicialiter suscipiendum, & mandati, seu mandatorum relaxationi in defectum solution. consentiendum dictoque termino, seu terminis pendentibus, inhibitionem, seu inhibitiones, neque realiter, neque personaliter non molestan. contra quosuis eius creditores, ad quorum fauorem talis terminus susceptus fuerit in forma solita, & consueta impetrandum, et obtinendum, iurandumque, etc. et generaliter, etc. promittens, etc. releuans, etc. super quibus, etc. actum, etc. præsentibus, etc.

In-

Institutoris ratificatio, & mandatum.

MAgnificus D. Matthæus ciuis, et mercat. Florent. certioratus, vt asserit a magnifico D. Ioanne Baptista Morello eius Germano fratre, de pluribus obligationibus, et instrumenta eius nomine, et sociorum factis, cum promissione de rato, videlicet de obligatione scutorum 200. auri in auro facta per D. Ioannem Baptistam in fauorem magnifici D. Hieronymi soluendorum per totum mensem Ianuarij proxime venturi, sub accessione N.N. quos ipse D. Ioanne Baptista Morellus nomine proprio, ac ipsius D. Matthæi indemnes releuare promisit, ac se quoque erga dictos mancipatos insolidum obligauit, prout in actis D.N. Item de cessione, et venditione plurium nominum debitorum, ad summam scutorum 3000. facta die, etc. in fauorem D.N. pro pretio scutorum 2000. monetæ, cum promissionibus, et pactis in instrumento per me Notarium celebrato expressis, de quo instrumento, et promissione facta, etiam post dictum instrumentum, erga dictum a me Notario certioratus fuit, habēs quoque idem D. Matthæus plenam, vt asserit notitiam vēditionis, & cessionis partis, seu participationis D. Matthæi, pro solidis quatuor in appaltu decimarum Vrbis factæ per dictum D. Ioannem Baptistam Morellum, prædicto Ioannis Baptistæ cum omnibus vtilitatibus, lucris, damnis, commodis, incommodis, seu oneribus, et honoribus, iuribus, et pactis, in capitulis in actis producti, vt asseruerūt contentis, ad quæ, etc. Idem D. Matthæus suo, et sociorum nominibus, spontè etc. et omni meliori modo, etc. tam supradicta omnia instrumenta, cum illorum dependentijs, et annexis, quā etiam alia quæcumque, ac etiam omnia, tā iudicialiter, coram quibuscumque DD. Iudicibus, quam extraiudicialiter gesta, facta et actitata, et administrata nomine ipsius D. Matthæi, ac etiam rationis banchariæ, sub nomine ipsius D. Matthæi, et sociorum quomodocumque et qualitercumque gesta cum illorum annexis, et dependentijs ratificauit, approbauit, ac in omnibus, et per omnia plenissime confirmauit, atque emologat, approbat, et confirmat. Et insuper tā nomine suo proprio, et particulari, quām dictæ rationis banchariæ, et tā coniunctim, quam separatim, et insolidum, ac omni alio meliori modo, fecit, constituit, creauit, et deputauit, atque ordinauit procuratorem, institorem, administratorem, gubernatorem, negociorum omnium gestorem, generalem, et specialem, ac generalissimum, et specialissimum; ita tamen, quod specialitas etc. Sed immò alterum ad alterius augumentum accedat, videlicet prædictum D. Ioannem Baptistam eius fratrem germanum præsentem, etc. videlicet specialiter, et expresse ad ipsius constituentis, et rationis banchariæ prædictæ nominibus, et pro eis, et eorum quomodolibet, omnes et quascunque pecuniarum, rerum, et bonorum summas, quantitates, et qualitates, etiam ad quemcunque notabilem, et notabilissimum valorem ascendentes ipsi constituenti, et rationi banchariæ prædictæ, tam ex ratione et causa societatum officiorum, et aliarū quarumcumque societatum cuiuscunque generis existentium. Item creditorum Mōtium vacabilium, et non vacabilium; cambiorum, recambiorum, obligationum, depositorum mutui, delegationum, annuorum censuum; promissionum, venditionum emptionum; permutationum locationum, conductionum, etiam emphyteosis; appaltus, seu appaltuum, et quorumcunque contractuum, tam nominatorum, quam innominatorum, tam stricti iuris, quam bonæ fidei, et ex quibuscunque titulis, modis, causis, et occasionibus, etiam hic non expressis; quas et quæ; pro specificatis, et expressis haberi voluit, et habet; debitas, et in futurum debendas; et tam vigore scripturarum priuatarum, et publicarum, quam etiā sine scriptura; debitas, et debendas; ac omnibus, et singulis, quibus opus erit; petendum exigendum, recipiendum, et recuperandum, atque habuisse, et recepisse confitendum, et affirmandum, ac declarandum; et tam de habitis exactis, et receptis, quam habuisse, et recepisse confessis; omnes, et singulos, quos opus erit; quietandum, ad soluendum penitus, et liberandum; ac quietantias quascumque, tam per instrumenta publica, quam scripturas priuatas, etiam iuramento firmatas, et firmata; concedendum, et faciendum.

Item iura quoque, et actiones, in fauorem

rem soluentium, aut aliarum quarumcumque personarum, prout dicto Ioann. Baptistæ socio Institori, & Procuratori videbitur, transferendum, cedendum, & concedendum. Debitores autem quoscumque, nunc & pro tempore futuros, etiam Communitates, Collegia, Societates, Vniuersitates, Corpora, Monasteria, Capitula, tàm hic Romę, quàm in quacumque Mundi parte, ad soluendum, satisfaciendum, consignandum, & restituendum; iuris & facti remedijs opportunis cogendum, & compellendum, atque cogi, & compelli faciendum, & ad qualcumque exactiones tam reales, quàm personales, ac etiam bonorum, & iurium quorumcumque, ac officiorum, & creditorum, etiam montium subhastationem, adiudicationem, & deliberationem, & immissionem in possessionem, tàm ex primo, quàm ex secundo Decreto, etiam continuationem procedendum, atque procedi faciendum, etiam contra quoscumque alios. Item sequuta, & habita satisfactione, super absolutione, & liberatione debitorum, ac bonorum quoque, & iurium relaxatione, & liberatione, ac dimissione, aut alias quomodocumque dicto D. Io. Baptistæ, & Institori videbitur consentiendum, & quoscumque consensus desuper opportunos præstandum, tàm purè, liberè, simpliciter, quàm ad tempus, aut sub conditione, & modo, ac forma dicto Procuratori, & Institori visis.

Item quoscumque debitores etiam de fuga suspectos iurandum, & arrestandum, seù arrestari faciendum, etiam captos, & detentos, & quandocumque d. D. Io. Baptistæ videbitur illorum relaxationi, & liberationi consentiendum.

Item quascumque compositiones, transactiones, concordias, conuentiones, cum quibuscunque debitoribus, & creditoribus atque personis, & alijs prædictis modis, & formis, pactis, dilationibus, promissionibus & cautelis eidem D. Ioannis Baptistæ visis faciendum, & ratione huiusmodi concordiarum, compositionum, transactionum, & conuentionum, totum id quod ipsi Domini Ioannis Baptistæ videbitur, remittendum, concedendum, condonandum. Item cuicumque iuri, liti, causæ, & instantiæ cedendum, iura quoque & actiones quibuscumque transferendum, tradendum, concedendum, assignandum, & cedendum. Item in litem, & lites iurandum, & quamcunque differentiam, & differentias, controuersias, & lites, etiam per iuramentum, aut iuramenta litis decisiua finiendum, & terminandum, & vt vulgariter dicitur, super quocumque partito faciendo iurandum, aut referendum, & quodcumque alterius generis iuramentum, & iuramenta licita tamen, & honesta; in animam quoque ipsius constituentis præstandum, & subeundum.

Item quascumque lites, & causas, controuersias, quæstiones, differentias, & prætensiones; natas, & nasci turas; motas, & mouendas; actiuè, & passiuè; tàm ex causis, rationibus, titulis, & occasionibus de præterito, quàm de præsentibus, & futuris quoque temporibus prouenïendas contra quascumque personas, &c. & à quibuscunque personis motas, & mouendas; actiuè, & passiuè, cuiuscumque etiam maximæ importantiæ fuerint. Et prætensiones quascumque toties, quoties, ac semper, & quandocumque eidem D. Ioannis Baptistæ videbitur in vnum, vel duos, aut plures, & quoscumque Arbitros, arbitratores, amicabiles compositores, & calculatores, & alijs quibuscumque nominibus nuncupari possent; compromittendum, & liberè remittendum, & tàm de iure, quàm de facto, & vt dicitur, alte, & basse; & tàm de iure tantum, quàm de facto tantum, & tàm coniunctim, quàm diuisim cognoscendas, diffiniendas, & terminandas; & tàm in procedendo, quàm in sentiendo, & facultate quoque auferendi vni, & tribuendi, atque adiudicandi, & appropriandi alteri; & qui possint etiam tàm coniunctim, quàm diuisim, & separatim, etiam quibuscumque diebus, & horis feriatis, & non feriatis, & in quocumque loco, & locis, tàm sedendo, quàm stando, & ambulando, partibus ipsis citatis, & non citatis: absentibus, vel præsentibus; altera absente, & altera præsente procedere, sententiare, laudare, & deffinire, ac totum id quod ordinatum, & dispositum fuerit, aut declaratum, & deffinitum per dictos Arbitros, arbitratores, aut amicabiles compositores, ratum, gratum, validum, & firmum perpetuò habere, tenere, atque adimplere, & inuiolabiliter obseruare; promittendum & conueniendum,

etiam

etiam cum constitutione procuræ irreuocabilis, cum iuramento ad acceptandum quæcumque lauda, & sententias, declarationes, & ordinationes faciendas, & promulgandas; & paciscendum etiam, quod habeant vim trium sententiarum conformium in Sacro Rotæ Auditorio latarum, & quod executioni demandari debeant; & valeant; non obstante quouis recursu, & reductionis petitione ad arbitrium boni viri, appellatione, reuisione, beneficio restitutionis in integrum, & ex capite enormissimæ læsionis, & quocumque alio capite. & tàm petitæ, quàm impetratæ restitutionis in integrum, & omnibus istis, ac etiam omnibus oppositionibus, exceptionibus, remedijs, rescriptis, etiam si per motum proprium *Principis*, aut alio modo concederentur, atque absolutioni à iuramento, & quibuscumque alijs auxilijs, exceptionibus, & remedijs, quibus contra laudum, & lauda, atque sententias huiusmodi ferendas veniri, aut apponi posset expresse renunciandum. Et huiusmodi, ac alia cuiuscumque generis, & speciei compromissa, transactiones, & compositiones, atque solidationes, etiam bis, centies, pluries, ac toties, quoties, eidem D. Ioannis Baptistę videbitur ad quodcumque tempus, & tempora, & cum omnibus alijs pactis, modis, formis, conditionibus, cautelis, etiam quarumcumque pœnarum adiectionibus, prorogationibus, & prorogandi facultatibus, ad quodcumque tempus, & tempora, seu terminos, & demum huiusmodi compromissa, compositiones, transactiones, & conuentiones, solidationes cum quibuscumque personis, &c. Et super quibuscumque rebus, & bonis, iuribus, actionibus, prætensionibus, causis, litibus, controuersijs; tàm natis, & motis, quàm in futurum mouendis, nascendis, & intentandis, & quæ moueri, nasci, & intentari possent, etiam cum quibusuis alijs pactis, modis, & formis; conditionibus, & cautelis strictissimis, aut amplissimis, prout dicto D. Ioannis Baptistæ videbitur faciendum, atque firmandum. Item dictis nominibus qualscumque pecuniarum summas, in societates qualscumque etiam officiorum Romanæ *Curiæ*, & extra eam ponendum, dandum, sub periculo vitæ cuiuscumque personæ, ac personarum per dictum Dominum Ioannem Baptistam nominandarum, seu eligendarum, ad tempus, ac tempora quęcumque illas faciendum cum quibuscumque personis. Item factas, & initas disdicendum, disdictas reproducendum, & tàm sortes principales, quàm fructus exigendum, quietandum: cassationi quoque, & annullationi instrumentorum consentiendum, iura quoque & actiones quibuscumque transferendum, & cedendum. Item quæcumque credita montium tam vacabilium, quàm non vacabilium, empta, aut quomodolibet acquisita, & habita, emenda, & acquirenda, sub quocumque titulo & modo, pro quocumque pretio, & pretijs personę, aut personis, emere volentibus pro seipsis, aut alijs, vendendum, resignandum, cedendum, & transferendum, cum omnibus iuribus, & actionibus illorum, & cum sortem principalem, & pretia illorum, quam fructus, & prouentus quoscumque decursos, debitos, & debendos; exigendum, recipiendum, aut habuisse, & recepisse confitendum, & affirmandum, ac omnes, quos opus erit quietandum, &c. & quietantias quascumque faciendum; litterasquoque patentes dictorum creditorum montium consignandum, & litterarum patentium, atque translationi ad fauorem emptoris, & emptorum consentiendum. Item in solutum quoque, aut titulo permutationis dandum, transferendum, & alienandum. Item quoscumque annuos census, & credita cuiuscumque generis existentia, nunc ad ipsum D. Mattheum, aut rationem banchariam præfatam spectantia, & pertinentia, & in futurum acquirenda, spectanda, & pertinenda etiam ex titulo dationis, delegationis, acceptationis in solutum, aut alio modo acquisitas & acquisita, & acquirenda, & quęcumque bona, etiam ad dictam rationem applicata, & applicanda, atque requirenda, pactis promissionibus, etiam de euictione illorum vniuersali, & particulari, in quocumque iudicio tam petitorio, quàm possessorio, de lite quacumque suscipienda, & prosequenda, & alijs quibuscumque cautelis, modis, & formis; vendendum in solutum quoque concedendum, assignandum, transferendum, & alienandum, pro pretio, & pretijs, dicto *D.* Ioannis Baptistę visis. Item cum quibuscumque rebus, cre-

ditis, iuribus, & bonis, permutandum, cum facultate exigendi, & quietandi, vt supra.

Item quascumque societates cum quibus nis mercatoribus, & alijs personis: super omnibus, & singulis mercimonijs, rebus, negotijs, arrendis, appaltibus, & quocunque negociorum, & bonorum genere, specie, & qualitate, & pro tempore, & temporibus. pactis, conditionibus, capitulis, modis, promisſionibus, obligationibus, & cautelis quibuscumque iniendum, contrahendum, aut iniri, & contrahi faciēdum, & committendum participes, aut socios quoscunque assumendum, & assumi faciendum, & è contra in participem, & socium præmissorum, & aliorum quorumcunque negociorum se admitti, & recipi faciendũ; & tàm in Vrbe, quam extra Vrbem, in quacunque Ciuitate, Prouincia, Terra, & loco.

Item cum omnibus personis tam de negotijs, & rebus, tam de Pretorio gestis, & factis, quàm pendentibus, & futuris, atque in futurum gerendis; calculandum, soli dandum, componendum, & finiendum; exceptioni quoque erroris calculi, & soli di non bene facti, & omnibus alijs, etiam restitutionibus in integrum, expresse renunciandum.

Item cassationi, & annullationi, ac restitutioni quorumcunque instrumentorum, apocharũ, cedularum, librorum, & omnium scripturarum, vbicunque locorum, & quotiescunque dicto *D.* Ioannis Baptistæ videbitur consentiendum.

Item rationē banchariam prædictam, ac omnia, & quæcumque negocia, mercimonia cuiuscunque generis, & qualitatis fuerint, nomine dictæ rationis bancharię pertractandum faciendum, exercendum, expediendum, res quoque, & bona quæcumque administrandum, ac expediri, & gubernari faciendum, & committendum in omnibus, & singulis necessarijs, & opportunis pro tempore contingentibus, & quę ipse *D.* *I*oan. Baptist. nomine ipsius *D.* Matthæi, & rationis prædictæ gerenda, & facienda, ac explicanda duxerit.

Item quibuscunque annuis censibus, societatibus, etiam officiorum, obligationibus, depositis, & quibuscunque alijs contractibus, & instrumentis: principaliter, & insolidum, ad fauorem cuiuscunque personæ, ac personarum, &c. accedendum, fideiubendum, & promittendum. Et pro obseruatione omnium, & singulorum præmissorum, & quorumcumque gerendorum, & promittendorum per ipsum *D.* Ioannem Baptistam in quibuscumque contractibus, negocijs, instrumentis, & scripturis publicis, & priuatis, in forma Cameræ Apostolicæ, cum solitis quoque quarantigiæ, & alia quacunque forma, ipsum constituentem, eiusque hæredes, &c. Et dictam rationem banchariam, & ipsorum bona omnia, &c. iuraque, &c. Obligandum, & hypothecandum, & in præmissis iurandum, etiam in animam ipsius constituentis, & cum plenissima, & libera administratione, ac plenissimo, & libero mandato, ac omni complemento, & omnimoda potestate, etiam omnes alias facultates, potestates, auctoritates, ac dispositiones, quas institores, & socij, de iure consuetudine, & stylo, tàm in Vrbe, quàm extra, in quacunque ciuitate, & loco, etiam mercantibus, & quacunque mundi parte habere solent, & habent; & omnia ea, quæ in generalitate non venirent, sed specifica indigerent expresſione, quæ pro eo expresſis haberi voluit, & habet; dedit, concesſit, & transtulit, cum omnimoda, & totali complemento.

Item omnes & singulas lites, causas, controuersias, & differentias; ciuiles, criminales, & mixtas; motas, & mouendas, atque intentatas, & intentandas per ipsũm D. Matthæum, & socios, actiuè, & pasſiuè, coram quibuscunque DD. Iudicibus, &c. Et tàm hic Romæ, quàm etiam in quacunque alia ciuitate, & loco agendum, prosequendum, & defendendum, ac etiam secundum stylũ, consuetudinem, & statuta locorum, in quibus præsens instrumentum produci, aut exhibere contigerit omnia necessaria, & quomodolibet opportuna peragendum, & expediendum; & cum omnibus alijs clausulis ad lites.

Vnum quoque, vel plures Procuratorem & Procuratores, Agentes, Factores, & Ministros, tàm coniunctim, quam separatim, & insolidum; & omni alio meliori modo, cũ simili, aut limitata potestate substituendum, &c. Item in quibuscunque cedulis pro ipsis DD. Matthæo, & socijs subscribendum, & scribendum. Et generaliter, &c.

pro-

promittens,&c.releuans,&c.super quibus, &c.actum, &c.

Alia ad quæstuandum.

IN nomine Domini Amen. Petrus Caraffa Eques, & Patritius Neapolitanus, Sanctissimi Domini Nostri Papę & vtriusq; illius Signaturæ Referendarius, venerabilis Archiconfraternitatis Spiritus sancti, nationis Neapolitanæ in Alma Vrbe, Primicerius: Fabius Bisballæ, Cæsar Indellus, Angelus Carpinus, & Ascanius Ariéme eiusdem Archiconfraternitatis Spiritus sancti Custodes. Dilecto nobis in Christo Felici Oliuerio de Terra Burbonis Reatinæ & Liuio, quondam Francisci Bernardini de Impontio eiusdem Commissarijs, & Procuratoribus nostris salutem, & sinceram in Christo charitatem. Cùm licet immeriti ad dictæ venerabilis Archiconfraternitatis gubernium, & curam disponente Dei bonitate deputati fuerimus, cupientes toto posse nostro, *illius Confratribus nostris, ac socijs*, & curæ insistere, ac laudabiles illius constitutiones executioni demandare, inter quas principalis, & prima est, & ad eiusdem Archiconfraternitatis ornamentum, & splendorem, totiusque nationis Regni Neapolis pro qua erecta, & deputata est, commodum, & vtilitatem vnum hospitala pauperum, ac Monasterium, seu domus puellarum dictæ nationis, cum Ecclesia contigua, & Oratorio pro vsu Confratrum illius construere, & ædificare, inhærendo licentiæ, & facultati nobis a sanctissimo Domino Nostro Clemente Diuina Prouidentia Papa Octauo per eius litteras Apostolicas in forma Breuis, sub anulo Piscatoris die 16. Decembris 1594. expeditas, concessas, & imperitas, necnon ex auctoritate Illustrissimi, & Reuerendissimi D. Inici Aualos Episcopo Portuense, Dei & Apostolicæ sedis gratia Cardinalis de Aragona, nostri & dictæ venerabilis Archiconfraternitatis nostræ vtillimi Protectoris, te ante dictum Felicem Oliuerium ex Terra Burbonis ætatis annorum 34. vel circiter, altæ staturæ cum barba castagnaccia, fronte lata, & colore oliuastro; ac Liuium ætatis annorum 33. vel circiter, iusta staturæ, cum barba rubea, & oculis albis, de probitate, & integritate, ac matura experientia plurimum confidimus, ex approbatione præcipuè de nobis facta per admodum Reuer. D. Doctor. Augustinum Lopez Archipresbyterum dictæ Terræ Burbonis ex certa nostra scientia animo deliberato, ac de communi voto totius Congregationis eiusdem venerabilis Archiconfraternitatis nostræ, & alijs omni quo possumus meliori modo, via, iure, forma, & causa, in nostro & dictæ venerabilis Archiconfraternitatis nostræ Commissarios, Procuratores, Collectores, negociorumque nostrorum infrascriptorum gestores, ac nuncios speciales, & generales tenore præsentium constituimus, creamus, & deputamus; dantes & concedentes vobis facultatem, omnimodam potestatem nomine nostro, & dictæ venerabilis Archiconfraternitatis vos conferendi in Regno Neapolis præfato, videlicet in Prouincia Aprutina, et in Comitatu Nolerij, ac Prouincia Capitonatæ, Apulię eius Regni Neapolitani, ibidemque litteras Apostolicas prædictas, & has præsentes nostras hortatorias per nos vobis traditas, Reuerend. locorum ordinarijs, illorumque RR. Vicarijs Generalibus, & foraneis, ac alijs, quibus opus fuerit exhibendi, & præsentandi, ipsaque litteras Apostolicas, & indulgentias in ea concessas, in quibuscumque Ecclesijs Prouinciarum, & locorum præfatorum vobis magis bene visis; de licentia tamen, & consensu eorundem RR. DD. locorum ordinariorum, & seu Vicariorum eorumdem publicandi, & publicari, faciendi eleemosynas, & alia quæcumque caritatiua subsidia, per quosuis Christifideles faciendas, & elargiendas per manus eorumdem RR. DD. locorum ordinariorum, & seu eorumdem RR. Vicariorum, vel Deputandorum ab eis, facta prius numeratione earumdem eleemosynarum, & descriptione per manus eorumdem in libro nostro vobis ad hunc effectum dato, & consignato in fol qui est foliorum N. cũ insigne Spiritus sancti, ac subscriptione in principio, & fine illius manu nostri Secretarij infrascripti, ac cum appensione sigilli eiusdem venerabilis Archiconfraternitatis nostræ Spiritus sancti in capsula stanea, cum cordulis, & non alias aliter, nec alio modo recipiendi, ac habuisse, & recepisse confitendi, & de habitis si opus fuerit quietandum, dictasque eleemosynas, &

& alia caritatiua subsidia predicta per vos, vt supra recipienda, ad nos remittendi, iuxta formam Constitutionum, & Capitulationum habitarum inter nos, causa huiusmodi, sub pœnis obligationis Cameræ Apostolicæ vallatarum; Dantes insuper, & concedentes vobis omnimodam facultatem, & potestatem eligendi, deputandi, & substituendi vnum alium tantum pro quolibet in socium vnum pro præmisis, & infradicendis modo, & forma, vt supra dictum est agen. Risico tamen, & periculo vestro tantum earumdem alias aliter, nec alio modo per vos, & quemlibet, &c. vnum nominandum, & illum reuocandum, ac alium loco illius deputandi, vt supra arbitrio vestro, præsenti procuratorio semper in suo robore duraturo, & generaliter omnia alia faciendi, dicendi, & procurandi, quæ in præmisis, & circa ea necessaria fuerint, seù quomodolibet opportuna, & quæ nosmetipsi agere, & facere possemus, ac si personaliter interessemus. Hortamur insuper, & in D. attentè rogamus omnes, & singulos RR. DD. locorum Ordinarios per dictam Prouinciam Aprutinam, aliaque loca præfata constitutos, ac eorum RR. DD. Vicarios, Officiales, Ministros, & Deputatos, necnon omnes, & singulos RR.DD. Duces, & alios quoscumque in dignitate Ecclesiastica, & Temporali constitutos, ac iurisdictionem Ecclesiasticam, seu Temporalem quomodolibet exercentes, omnesque alios ad quos spectat, vt vobis Felici, & Liuio, Commissarijs & Procuratoribus, vt supra constitutis, ac substituendis, & deputandis, & vobis in præmisis omnibus, & singulis, & pro illorum executione auxilium, consilium, & fauorem præstare, & concedere, ac præsto esse benigne dignentur. D.N. bonorum omnium largitor, & remunerator, opus hoc pium, & misericordiæ plenum ad animarum ipsorum fœlicitatem in vitam æternam retribuet, & nos tantorum beneficiorum non immemores pro eis preces nostras, vna cum alijs Confratribus nostris ad eundem Deum Optimum Maximum continue effundemus. Vos autem Fęlix, & Liui præfati tales in præmisis vos ipsos habebitis, quod nota contemptus vobis nullatus adscribatur. In quorum omnium fidem præsentes nostras patentes litteras fieri, & per infrascriptum Notarium secretarium nostrum subscribi, sigillique dictæ nostræ Archiconfraternitatis, quo in talibus vtimur iussimus, & fecimus appensione communiri. Datum Romæ ex nostra Congregatione Anno Domini 1597. Indictione decima, die verò .. mensis Februarij, Pontificatus, &c.

Alia ad petendum absolutionem à censuris.

D. N. spontè, etc. omnibus, &c. citra &c. Fecit & constituit Procuratores suos, magnificos & discretus viros Iulium Lancionum Forolempronienſem, & Christophorum Fundatum de Terra Cæsarum Spoletan. Diœces. &c. in Romana Curia residentes, absentes tamquam præsentes & quemlibet ipsorum insolidum; ita quod primitus occupantis melior conditio non existat; & quod vnus ipsorum incepetit, alter prosequi valeat, & finire; specialiter & expresse ad ipsius D. Constituentis nomine, & pro eo, & eius parte comparendum, & se præsentandum coram sanctissimo Domino Nostro Clemente Papa Octauo, eiusque Illustrissimo Domino Pœnitentiario, seu Vicepœnitentiario, necnon Illustrissimo Domino Curię causarum Camerę Apostolicæ Auditore, siue eius R.P.D. in ciuilibus Locumtenente, & alio quocumque Romanæ Curiæ Iudice ordinario, siue delegato, & alio coram quo opus fuerit, & beneficium absolutionis simpliciter, vel ad cautelam a quibuscumque excommunicationis sententijs, censuris, & pœnis, in eum a quocumque Iudice, & ad cuiusuis instantiam, quauis de causa a iure, vel ab homine in eum latis, & promulgatis, vel alias in quibus ipse Dominus Constituens nunc innodatus existit, & in futurum quoquomodo innodari contingeret, flexis genibus, semel & pluries, ac toties quoties occurrerit, & opus fuerit humiliter petendum, impetrandum, & obtinendum, & quodcumque debitum, & solitum iuramentum, seu solita iuramenta, de parendo sanctæ Matris Ecclesiæ, eiusdem Sanctissimi Domini Nostri Papæ, & alterius cuiuscumque Iudicis ab eo deputati, seu deputandi, præceptis, & mandatis, in manibus quorum opus fuerit præstandum; necnon vnitati,

&

& gremio eiusdem sanctæ Matris Ecclesiæ, ac communioni fidelium,&participationi, Ecclesiasticorum Sacramentorum restitui petendum,& obtinendum: & quascumque litteras desuper opportunas, à quo opus fuerit in forma solita,& consueta,sibi fieri, tradi,& concedi petendum,& obtinendū. Et generaliter, &c. promittens, &c.super quibus, &c. actum, &c. præsentibus testibus,&c.

Alia ad inuocandum Synodum.

CVm ex grauibus, & euidentibus causis Illustr. & Reuerendissimus Dominus Franciscus Gerinus Dei & Apostolicæ Sedis gratia Episcopus Balneoregiensis ad Ecclesiam suam accedere,& in ea, vt decet residere, & debita munera Pastoralia ibi exercere valeat, animaduertens Synodi Diœcesanæ in dicta eius Ecclesia indictionem, & celebrationem, tàm iuxta Sacri Concilij Tridentini decreta, quàm ob plura dictæ Ecclesiæ negotia in illa expediendas,prætermittendas, aut vlterius differendas non esse,& ex alijs rationibus animum suum mouentibus. Hinc est, quod anno, &c. Idem Reuerendissimus Dominus Episcopus vltra alias facultates eximio Il. Doctori D. N. eius generali Vicario alias datas,& concessas, sponte, &c.omnibus melioribus modo, &c. Ipsum quidem D. N. absentem tamquam præsentem constituit Procuratorem ad ipsius Reuerendissimi Domini Constituentis nomine, & eius parte Synodum *Diœcesanam* Balneoregij indicendum,conuocandum & celebrandum, & in ea proponendum, agendum, constituendum,& decernendum, quæ tam ratione dictorum Decretorum Sacri Concilij Tridentini, & aliarum sacrarum constitutionum,quàm pro particulari dictæ Ecclesiæ Balneoregij, ac aliarum ei quomodocumque subiectarum regimine opportuna, & necessaria iudicauerit,necnon personas, quæ eidem *Synodo* personaliter interesse debuerint, & comparere neglexerint, iuxta Canonicas sanctiones,pœnas, & censuras Ecclesiasticas incurrisse, decernen. & declaran. & ad earum satisfactionem iuris remittendum,& alia in præmissis, & circa ea dicendum,procurandum, faciendum,& exequendum,quæ sibi in præmissis & circa ea necessaria videbuntur,& opportuna. Promittens, &c.

Alia Episcopi ad interessendum Synodo.

CVm sit, quod de præsenti anno Illustrissimus, & Reuerendissimus Dominus Christophorus Boncompagnus Sanctæ Rauennaten. Ecclesiæ Archiepiscopus ex Decreto Sacri Concilij Tridentini Prouincialem Synodum in Ecclesia Metropolitana Rauennaten. celebrandam indicerit, eamque infrascripto Reuerendissimo Domino Episcopo intimauerit, & ipsius accessum ad dictam Synodum per eius litteras, sub datum, &c. Requisiuerit cumque idem Reuerēdissimus Dominus Episcopus ægritudine graui adeò affectus sit, vt ad dictam Synodum,vt deberet, & summopere cuperet accedere,& eidem interesse non valeat quod maximè dolet. Hinc est, quod anno, &c. idem Reuerendissimus Dominus Episcopus,&c.sponte,&c.omnibus meliori modo, &c. constituit Procuratorum suum R. D. N. ibidem præsentem, &c. ad ipsius Reuerendissimi D.Constituentis nomine, & pro eo, ac eius parte dictam Metropolitanam Ecclesiam, & præfatum Reuerendissimum Dominum Archiepiscopū accedendum, eidemque ac Reuerendissimorum Dominorum Comprouincialium Episcoporum Congregationi absentiam ipsius Reuerendissimi Domini Constituentis excusandum ex legitima causa eius ęgritudinis, & eandem causam fide Medicorum, testiumque probatione, si opus fuerit probandum, admittique petendum, & pro eo legitima causa absente haberi, & reputari petendum, necnon eidem Synodo in loco sibi conuenienti interessendum, & ea, quæ in mandatis ipsius Reuerendissimi Domini Constituentis statum, & regimen pertinentia exponendum, & ipsi prouideri petendum,& instandum; Actaque & Decreta eiusdem Synodi acceptandum,& recipiendum,illaque subscribendum,illaque seu eorum copiam sibi tradi petendum, & ad ipsum Reuerendissimum D. Constituentem deferendum. Et generaliter, &c. Promittens,&c.

Alia

Alia ad contrahendum matrimonium.

DOmini A,B, coniuges, & C, eorum filius, cum consensu, licentia, & parabola dictorum eius parentum, & quilibet eorum simul insolidum, & de per se, & prout melius fieri, & esse posit, fecerunt, & constituerunt, ac solemniter ordinauerunt eorum procuratorem, &c. d. N. ibidem præsentem, & acceptantem solũ & insolidum ad ipsorum constituentium, & cuiuslibet ipsorum nomine tractandum, firmandum, & concludendum cum d.L. relicta quond. M. parentelam, & affinitatem futurorum sponsalitiorum contrahendorũ inter dictum C, ex vna, & Constantiam eiusdem L. filiam, partibus ex altera in forma debita, & consueta Ecclesiæ, & iuxta Sacri Concilij Tridentini dispositionem, necnon specialiter, & expresse promittendum pro ipsis coniugibus, & ipso C. eorum filio dictæ L. stipulaturæ nomine, & vice ipsius Constantiæ, & etiam ipsi Constantiæ & prout fieri contingat se coniuges constituentes facturos, & curaturos liberè, & omni exceptione remota, quod prædictus C. consentiet per verba de præsenti in ipsam Constantiam, & contrahet sponsalia, & matrimonium cum ipsa Constantia tempore legitimo in forma Ecclesiæ, præcedentibus debitis denunciationibus ex forma dicti Cõcilij Tridentini de dote dictæ Constantiæ, siue in magna, siue in parua quantitate conueniendum soluenda eisdem modo, & forma, prout ipsi constituto ad plenum informato de mente, & voluntate ipsorum constituentium videbitur, & placuerit, dictamque dotem conueniendam, vna cum donatione propter nuptias, ac alijs iuribus dotalibus. Et postquam fuerit soluta collocandam, & inuestiendam in tot bonis stabilibus, seu montibus non vacabilibus in Vrbe Roma, vel alibi; ita & taliter, quod dicta bona, seu loca montium intelligantur hypothecata in specie, & in genere dictæ Constantiæ, pro ipsius, ac dotis promittendæ, ac soluendæ securitate, dictamque dotem, vna cum illius augumento, iuribusque dotalibus, seu donatione propter nuptias desuper cõuenientes eidem d. Constantiæ, & alijs, quibus opus fuerit in omni casu, & euentu illius restitutionis, restituere, & soluere promittẽdum, siue in pecunia numerata, siue in tot bonis, ac modo, & forma, prout inter dictas partes conuentum fuerit, necnon quoscunque fideiussores pro dotis huiusmodi assecuratione, conseruatione, & restitutione dandum, & præstandum, illosque indemnes releuare, & conseruare promittendum, quodque d. coniuges, & dictus eorum filius dictam parentelam, vt supra contrahendam, ac omnia, & quæcumque conuenienda, & in instrumento desuper celebrando continenda rata, grata, & firma se habituros promittendum, & pro obseruatione omnium conueniendorũ, & promittendorum ipsos dd. constituentes, & eorum quemlibet insolidum eorũ, ac suos hæredes, & successores, ac illorũ bona quæcumque in ampliori forma Cameræ Apostolicæ, ac quauis alia forma iuris valida obligandum, & hypothecandũ & quodcumque iuramentum, seu iuramenta in animam ipsorum dd. constituentium præstandum, et subeundum, et instrumenta quæcumque in præmissis opportuna per quosuis Notarios, cum clausulis, et cautelis, ac pœnis, vinculis, et hypothecis eidem procuratori bene visis, ac iuxta stylum, et consuetudinem Notariorum illarum partium, in quibus dictum instrumentum rogari, et stipulari contingat fieri, et stipulari faciendum; dantes denique, et concedentes dicti constituentes prædicto eorum procuratori plenum, amplum, liberũ. speciale, et generale mandatum, cum plena, ampla, libera, speciali, et generali administratione in prædictis omnibus, et singulis, et circa prædicta, et quodlibet prædictorum, etiam si talia forent, quæ mandatum exigerent, speciale, nominatum, et specialissimum, etiam si hic ea exprimi necesse fuissent, volentes hic pro expressis haberi. Promittentes, etc. Releuantes, etc. Super quibus, etc. Actum, etc. Præsentibus testibus, etc.

Alia ad capiendam possessionem beneficij nomine Cameræ.

ADmodum Illustris, et Excellentissimus vir D. Laudiuius Zacchias, Sanctissimi D. N. Papæ, et Reuer. Camer. Apostol. generalis Commissarius, sponte, etc. omnibus

meliori

meliori modo, etc. substituit, et in locum suum, et dictæ Reuerendæ Cameræ Apostolicæ posuit R.D.N. absentem tanquam præsentem solum, et insolidum, ad ipsius, et Reuerendæ Cameræ Apostolicæ nomen et pro eis realem, actualem, et corporalem possessionem beneficij sub inuocatione, etc. alias vacan. per obitum quond. d. B. de mense Ianuarij extra Roman. Cur. defuncti illius vltimæ possessoris, de quo sic vacante R.D.A. auctoritate Apostolica prouisum, seu prouideri concessum extitit, prout in litteris Apostolicis in forma breuis, expeditis sub Annulo Piscatoris, sub datum Romæ apud Sanctum Petrum, etc. Anno, etc. Iuriumque, et pertinentiarum eiusdem, ac illi annexorum quorumcumque capiendum, apprehendendum, nanciscendum, et adipiscendum; captamque et apprehensam continuandum, ac omnes et singulos actus possessorios in similibus fieri solitos, et consuetos, ac necessarios, et opportunos faciendũ, et obseruandum; ac fructus, redditus, et prouentus illius eidem beneficio, et illius pro tempore beneficiato, et possessori, quomodolibet, et qualitercumque debitis ab illorũ debitoribus, et responsuarijs, ac alijs quibus opus fuerit percipiendum, et exigendum, et de eis sibi responderi faciendum, retinendum penes eum D. procuratorem, et subinde prædicto A, si et postquam litteras prouisionis eiusdem beneficij debitè sub plumbo expeditas, præsentauerit consignan. iuxta formam, continentiam, et tenorem dicti Breuis Sanctissimi D.N. Papæ, dictumque Breue, et omnia in eo contenta debitæ executioni demandari petendum, faciendum, et obtinendum, omniaque alia, et singula faciendum, gerẽdum, et exequendum in præmissis, et circa ea necessaria, et opportuna, quo ad quæ exequenda omnimodam eius auctoritatem transtulit, et transfert. Protestans, etc. super quibus, etc. actum, etc. præsentibus testibus, etc.

De diuersis Instrumentorum pacis, transactionis, compromissi, & laudi formulis. Cap. II.

Pax.

IN nomine Domini Amen. Cùm sit, quod diù humani generis instigante inimico, qui continuè omni studio, cura, et diligentia summopere vigilat, nititur et laborat in humanum genus, et Christifideles odia, inimicitias, et mala parando, spargendo, et serendo; in tertia N. eiusque districtu diuersæ inimicitiæ, ac odia exortæ fuerint inter N. N. et N. et eorum, et cuiuslibet eorum parentes, antecessores, fratres, consanguineos, affines, filios, et adhærentes ex vna, et M. M. et M. eorumque, et cuiuslibet eorum parentes, antecessores, fratres, consanguineos, affines, filios, et adhærentes in eisdem odijs, et inimicitijs dicto humani generis inimico operante se confouentes, partibus ex altera; et ex illis, ac illarum occasione plura, et diuersa homicidia, vulnera, percussiones, offensiones, ac iniuriæ, tàm verbis, quàm operibus illatæ, nota, exorta, et sequuta fuerint; hinc inde inter ipsas partes, et suos præfatos, vel alios quoscumque easdem partes, vel quamlibet earum attinentes; et in dies peiora, ac diuersa pericula nisi prius illis occurratur, et prouideatur; inter easdem partes imminere, ac de facili nasci, exoriri, et sequi posse dignoscantur. Quibus omnibus prædictæ partes, et quælibet earum occurrere, et quantum in se est obuiare, easdemque antiquas inimicitias, et odia omninò tollere, leuare, extinguere, et extirpare cupientes, ac volentes præuio timore Saluatoris Nostri Iesu Christi pro ipsarum partium, ac earum patriæ quiete, & tranquillitate, & animo ad earum pristinam amicitiam, et amorem redeundi, & se in eiusdem de cætero consolidandi, et confouendi; & omnino conseruandi, ac intuitu contemplatione suasionibus; & hortatu Illustrissimorum, et Reuerendissimorum Dominorum de Vrbino, & de Sabellis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, communium ipsarum partiũ Dominorum; & vt cęteris in eadem earum patria similia faciendi, et exequendi, optimũ præbeant exemplum; ad infrascriptam pacẽ, et generalem homicidiorum, vulnerum offensionum, percussionum, et iniuriarum, tàm verbis, quàm operibus hinc inde, inter easdem partes vsque in hodiernum diem quomodolibet passarum, subsecutarum, et occursarũ omissionem deuenire, proposue-

run

runt, deliberarunt, & decreuerunt, & deueniunt, in hunc qui sequitur modum. Videlicet prædicti N. N. & N. ex vna, & M.M. & M. partibus ex altera, sponte, &c. omnibus, &c. insimul, adinuicem, & vicissim fecerunt, & faciunt, & quilibet eorum fecit, & sibi pacem & generalem remissionem de omnibus, & singulis homicidijs, mortuis, vulneribus, persecutionibus, offensionibus, diffamationibus, ac iniurijs, tam verbalibus, quam realibus aut alias quomodolibet illatis, & de omnibus, & quibuscumque inter easdem partes, hinc inde, vsque in hodiernum diem præmissorum, aut alia quauis occasione, vel causa, occulta, & manifesta, cogitatis, & incogitatis, tam in eorum proprijs personis, quam earum parentum, antecessorum, filiorum, filiarum, fratrum, & consanguineorum, affinium, & aliorum quorumcumque sibi attinentium, familiarum, amicorum, & illis adhærentium, secutis, passis, factis, & interuentis, & occursis, & generaliter de omnibus, & singulis, hinc inde, quomodolibet occursis, & interuentis, tam verbalibus, quam realibus, etiam incogitatis, & occultis cum pactis, conditionibus, & capitulis infra alligatis. Et in signum veræ pacis, & generalis remissionis præfatæ, & adinuicem complectendo, deosculati fuerunt. Promittentes dictam pacem, & generalem remissionem prædictam, ac omnia, & singula in eis capitulis contenta, & firmata, semper, & perpetuò ratam, gratam, & firmam, rata, grata, & firma habere, tenere, attendere, & obseruare, illamque, & illa nullo vnquam tempore frangere, violare, contrauenire quouis modo, & quæsito colore, sub pœnis alijs prout in eisdem capitulis. Consentientes cassationi, &c. quarumcunque querelarum porrectarum, seu processuum forsan fabricatorum, quos processus & querelas, pro cassis extinctis, & annullatis, nullis, & inualidis habuerunt, & habere voluerunt, & illis expresse renunciarunt & renunciant. Pro quibus, &c. dictæ partes disiunctim, & de per se, &c. hæredes & bona, &c. sibi inuicem, & vicissim respectiuè, in forma Cameræ Apostolicæ cum clausulis, &c. obligarunt, & quilibet eorum, & alterius quilibet obligauit, iurauit, &c. super quibus, &c. actū Romæ, &c. præsentibus, &c. Reuocans in primis, & ante omnia d.N. quæcumque verba per eū dicta in dedecus, & verecundiam dicti M. virum probum, ac bonæ famæ, conditionis, & honorificum asserens, & confitens. Volens, &c.

Alia Pax.

IN nomine Domini, Amen, die, &c. Coram Illustrissimo, & Reuerendissimo D.N.S.R.E Cardinali auctore, ac mediatore pacis infra dicendæ, ac testibus, & me Notario, &c. Personaliter constituti A. & in hac parte vti procurator, & eo nomine O. qui nomine suo proprio, per se, ac suos filios, & hæredes, ac successores, fratres, & nepotes, atque attinentes ex linea tam masculina, quam feminina, vsque in quartum gradum, ac etiam vice, & nomine N. & N. pro quibus, & quolibet eorum de rato promisit; & quod ratificabunt pacem contrahendam, & instrumenti mandati, & omnia eorum vice, ac nomine circa pacem gerenda, & tractanda, vel non contrauenien. sub pœna, & alijs, in instrumento faciendo contentis, prout de suo mandato exhibuit, & produxit mihi Notario instrumentum publicum per N. notarium publicum N. die in N. celebratum, in papiro, & latinè scriptum, cum legalitate apposita, & B, tam nomine suo proprio, quam P, & P, eius filiorum, & tamquam legitimus Administrator, & pro dictis eius filijs respectiuè de rato, & ratihabitione in forma iuris valida, & illos ratificaturos promisit, videlicet dictum B, qui reperitur in partibus Galliæ, vel Burgundiæ ratificaturum intra sex menses, ab hodiæ proximos, dictum verò P intra tres menses, postquam in Italiam reuersus fuerit, si redire contigerit, & dictum P, qui est annorum x. ratificaturum, cum ad ætatem talem peruenerit, in qua ratificare possit, & de huiusmodi ratificationibus dare instrumentum, & instrumenta publica, in actis mei Notarij, alias de suo proprio, vt principalis, & insolidum ad obseruationem omnium, & singulorum, in hoc instrumento contentorum, pro dictis eius filijs, & ad omnia damna, impensas, & interesse teneri voluit, erga aliam partem, infra dicendam liberè, omni

penitus iuris, & facti exceptione remota, ita vt, sub prætextu promissionis facti alieni, & licet omnia, quę potuerit fecerit, pro dictis ratificationibus, prætandis, se tamen excusare non possit. *D.* R. nomine suo proprio, & N.D.& N. eius fratrum patruelem, pro quibus omnibus, &c. cum promissiones de rato, vt supra, &c. ex vna parte. Et X. principalis nomine suo proprio, ac etiam procuratorio nomine Q. & Q. prout de suis mandatis procurationis, exhibuit duo instrumenta publica, die, &c. per N. in eadem Ciuitate N. celebrata tenoris prout infra continetur; Pro quibus eius principalibus, vltra dicta mandata, & ad tolendum omne dubium, de rato, & ratihabitione, &c. extende, vt supra, vsque excusare, vel tueri possit, & cum dicta promissione rati, dicto nomine suo pro se, ac suis, & dictorum suorum principalium, nominatorum, ascendentibus, & descendentibus, ex linea tam masculina, quam feminina; vsque in quartum gradum de iure canonico cōputan. inclusiuè ex altera partibus. Considerantes ex discordia non solum familias priuatorum, sed etiam Ciuitates ipsas destrui, & desolari; ex concordia verò, & vnione vltra quietum, & tranquillum statum, Ciuitates in dies mirum, & fęlix augumentum, & ampliationem recipere. Contemplantes etiam diuino astante spiritu, iuxta præcepta Euangelica, non solum inimicos & offensores odio habendos, & presequendos non esse, sed immo amplectendos, & bonificandos fore. Propterea perpetuam pacem, quæ placuit Altissimo, vt prudentia, & interpositione Illustrissimi, & Reuerendiss. D. Cardinalis N. antedicti conclusa exiliat, hoc publico Instrumento firmare volentes spontè, &c. dictis nominibus proprijs, & procuratorijs respectiuè, referendo singula singulis congruo loco, & omnibus melioribus modo, &c. & principaliter intuitu, & amorem *D.N. Iesu* Christi, eandem perpetuam pacem, & concordiam, super homicidijs, & morte quon. M. & M. & M. & alijs damnis, & iniurijs illatis, quæ in sententia condamnatoria contineri dicuntur, æque alijs quibuscumque offensionibus vicissim inierunt & firmarunt, cum pacto, & conditione, & non alias, aliter, nec alio modo, quod supra nominati N. N. & N. & alij inquisiti, & condemnati, & quilibet ipsorum præter N. & N. & præter absolutis vel aggratiatis, vsque in hunc diem, debeant exulare à Ciuitate N. suoque territorio, per octo annos continuos, incipiendo ab hac die stipulationis huiusmodi pacis, & numquam dicto tempore durante, redire in dictam Ciuitatem, non solum animo non permanendi, sed nec etiam animo transeundi, vel animo statim recedendi, ex quacumque causa, occasione, vel prætextu priuato, vel publico, & quantumque alijs licito vel permisso, & quod dicto tempore non possint, nec aliquis ipsorum possit impetrare remissionem, rebannitionem, aut saluum conductum, ad effectum redeundi ad dictam Ciuitatem, & Territorium Interamen. aut transeundi per dictam Ciuitatem, salua declaratione infra dicenda respectu transitus per Territorium N. & casu, quo impetrauerunt, aut aliquis ipsorum dictam remissionem, saluum conductum, aut aliter rebanniti, & reuocati fuerint, vel quilibet ipsorum fuerint à dicto exilio reuocatus, rebannitus, vel gratiatus dicto tempore durante, non possint, nec valeant, nec ipsorum quilibet valeat, seu possit vt dictis remissionibus, rebannitionibus, saluo conducto, gratijs, & moto proprio cuiuscumque superioris, etiam supremi pro repatriando, aut redeundo, vel transeundo dictam Ciuitatem, vel Territorium N. salua dicta declaratione, vt infra dicenda respectu transitus per Territorium faciendi, & casu quo aliquo modo, etiam aliter licito, & permisso, supradicto termino durante ad dictam Ciuitatem redirent, aut aliquis ipsorum rediret, etiam animo transeundi, vel statim recedendi, vel quoties transirent per Territorium, & ibi commorarentur, aut aliquis ipsorum commoratus fuerit vltra 24. horas, etiam ex gratia obtenta, vt supra, censeatur & intelligatur rupta pax, & contraueniens teneatur, & obligatus sit ad soluendum pœnam conuentionalem infra dicendam; vt infra etiam, quod fuisset, quomodocumque, & qualitercumque eisdem, vel alteri ipsorum remissa donata, seu gratiata, & nihilominus censeatur, & reputari debeat, tamquam, & propriè violator pacis, & subiaceat omnibus alijs, & quibus

buscumque pœnis, etiam legalibus, quæ contra violatores pacis imposite essent, vel fuissent, cum huiusmodi expressa declaratione, & pacto appositis, quod non intelligatur, nec sit violata pax pertransitum faciendum per supradictos, aut aliquem, seu aliquod eorum per Territorium N. neque censeatur in aliquo contrauentum condictioni prædicte, atque præsenti Instrumento pacis: dummodo dicti Transeuntes, vel transiens non excedant, seu excedat spatium 24. horarum; toties, quoties transierint per territorum prædictum vltra 24. horas intelligantur violasse pacem, & censeatur, ac reputari debeant tamquam proprie violatores pacis, & subiaceant omnibus prædictis. Et saluis dicta conditione, & pactis remiserunt adinuicem in perpetuum vna pars alteri, & altera alteri dictis nominibus acceptanti etiam, vna mecum notario publico stipulan. & acceptan. pro supradictis personis absentibus in hac parte comprehensis omnes, & singulas contumelias, iniurias, offensiones, quascumque, capitales etiam in personas, & famam, & tam verbis quam facto quomodolibet hinc inde per quamuis partium respectiuè in vniuersali, & particulari coniunctim, vel diuisim illatas, & factas, & fieri demandatas, & commissas in vulneribus, & homicidijs passis, ac omnes offensiones, & iniurias, contra ipsos paciscentes, & quemcumqne ipsorum coniunctim, vel diuisim, & contra eorum attinentes descendentes, & consanguineos agnatione, vel cognatione attinentes, respectiuè quocumque modo principali, vel incidenter illatas, & factas opere consilio, auxilio, fauore, consensu, mandato, aut alio quouis modo, & in quocumque tempore, ac locis vsque in hunc diem, etiam illos, quæ speciali nota dignæ forent, & quæ specificam, & indiuiduam expressionem postularant; etiam quantumuis grauissimas, & atroces, quæ pro expressis habeantur, perpetuò remiserunt, & vnusquisque ipsorum contrahentium, prout eos, & eorum principales, & quemuis eorum tangit, & concernit, remisit, dedit veniam, & pacem perpetuam offensionibus comprehensis, & nominatis in hoc instrumento concordiæ, & quantum ad ipsos contrahentes attinet omnes consenserunt, & vnusquisque ipsorum consensit abolitioni, & cancellationi quorumcumque processuum, & Inquisitionum, quouis modo, super præmissis; formatorum, & formatarum in quacumque ciuitate, Curia, & loco, & pro cassatis, & annullatis haberi voluerunt; & habent. Quam perpetuam pacem, & concordiam semper, & omni tempore, ratas, gratas, validas, & firmas tenere, & inuiolabiliter obseruare promiserunt, vicissim, & vnusquisque ipsorum promisit, dictis nominibus, prose, ac filijs suis, & descendentibus, vsque in quartum gradum prædictum inclusiuè, & numquam pacem huiusmodi rumpere, violare, aut contrauenire, per se, vel alios, opere, aut consilio, vel fauore, nec se offendere, aut offendi curare, sub pœna honoris amittendi, & in perpetuam infamiam incurren. & sub alijs pœnis legalibus, vltra eas, etiam sub pœna scutorum N. pro medietate parti læsæ, & pro altera medietate Reuerendæ Cameræ Apostolicæ applicandorum, toties, quoties contrauentum foret, etiam centies, & milies, si totidem vicibus (quod Deus auertat) dicta pax violaretur. Qua pœna soluta, vel non soluta, vel gratiosè remissa & condonata, nihilominus pro alijs comprehensis in hac pace, & concordia, remaneant semper, & perpetuò rata, & firma, omnia, & singula in hoc instrumento contenta, sed ille solus, aut illi soli, qui pacem violauerint, in dictas pœnas legales, & conuentionales incurrant; & ad illas teneantur, & insuper ab omni commodo, & beneficio huius pacis, & concordiæ cadant, & cecidisse intelligantur; sed propterea non censeantur, nec sit illatum aliquod præiudicium alijs personis, eiusdem partis obseruan. tamen pacem, nec eis in honore ac fama, & bonis, vel in aliquo præiudicatum esse censeatur; soli enim violatores in dictas pœnas incurrant, & illis obnoxij sint. Hac etiam declaratione, et pacto oppositis, quod non intelligantur, nec sint incursæ pœnæ prædictæ, nisi quoties ex parte læsa proponeretur querela; et quatenus etiam proponeretur, et postea intra quindecim dies; tunc proximos, à parte querelante absolutio, et cassatio querele peteretur, eo casu dicta querela censeatur, et sit cassa, irrita, et nulla, et pro non facta habeatur; et pax nullo modo

do censeatur esse violata. Declarantes etiã quod ex rixa minorum vigintiquinque annorum, & rixa mulierum, etiam quod rixæ fuerint cum sanguine, & pro alijs exceptuatis à statuto, & consuetudine Ciuitatis N. & pro materia pacis disponente, non censeatur violata pax. Nam circa huiusmodi exceptuationem rixarum, a talibus personis prouenientium, partes voluerunt, seruari hinc inde dicta statuta, & consuetudinem dictæ Ciuitatis. Declararunt etiam, atque conuenerunt expressè, hanc pacem, concordiam, & remissionem habere locum, & attendi debere, inter personas nominatas tantum, & illarum filios, atque descendentes, & ascendentes vsque in quartum gradum inclusiuè, vt supra, & vltra, quod ipsæ partes promiserunt, in primis Omnipotenti Deo, & sibi vicissim promiserunt, & promittunt dictæ pacis, & concordiæ perpetuam obseruationem. Præterea etiam dicto Illustrissimo, & Reuerendissimo Domino N. Cardinali præsenti, qui quidem sicuti Princeps magnanimus, auctor, & compositor pacis huiusmodi extitit, ita etiam fidem pacis datæ perpetuò seruari recepit, cui acceptanti promiserunt dictis nominibus eandem concordiam, & pacem numquam violare, sed eam tenere perpetuò, & ita se fide astrinxerunt, erga eundem Illustrissimum Dominum Cardinalem. Pro quibus omnibus, & singulis præmissis, semper, & perpetuò firmiter tenendis, præstandis, ac inuiolabiliter obseruandis, prædictæ partes, &c. obligarunt se in forma Cameræ, &c. mutua hinc inde acceptatione, & stipulatione facta, & me Notario, pro absentibus nominatis in hac pace, eorumque descendentibus vsque in dictum quartum gradum inclusiuè, in hac parte compræhensis stipulante, & acceptante; & ita obseruare iurarunt ad sacrosancta Dei Euangelia, tactis scripturis, in manibus mei Notarij. Et in signum veræ, perpetuę, & inuiolabilis pacis, & remissionis, ac pro maiori corroboratione præmissorum dicti contrahentes, hinc inde, prædictis nominibus, vicissim, & mutuò se amplectentes, osculum pacis corporaliter dederunt, & receperunt. Super quibus, &c.

Alia Pax, & separatio Thori.

CVm sit, quod annis retro elapsis, suadentibus insidijs seductoris humani generis, qui homines tentare nõ cessat, nec finit eos benefacere, sed semper nititur eos præcipitare ad malum, orta esset dissentio inter D. Ioannem, &c. & D. Ioannam, &c. eius vxorem, super eo, quod datum fuerat intelligi dicto D. Ioanni, dictam eius vxorem adulterium commisisse, & ob dictam causam, dictam eius vxorem à domo sua expulerit, & ad domum patris sui reduxerit, etiam dicta D. Ioanna præmissa negante, & asserente, hæc falso animo ei imputata fuisse, forsan per quosdam suos maleuolos, & inuidos zizaniæ, & discordiæ seminatores, paci, amori, & concordiæ virorum, & coniugum inuidentes. Et vlterius ijs non contentus, idem Ioannes, quia pater dictæ Ioannæ, hæc egrè ferens, agere cæpisset contra dictum suum generum, ad dotis repetitionem, & fortasse iniuriæ prosecutionem; affirmans se grauiter, & enormiter, propter præmissa in honore, & fama læsum; & grauatum fuisse, & armata manu, aggressus fuit dictum suum socerum & cum pluribus vulneribus confodit; propter quæ in mortis periculo ferme constitutus fuit, & desuper maximis damnis, & expensis passis, & inde inde Ioan. gener. inquisitus, processatus, condemnatusque, & banditus fuerit, prout quoque exsistit de præsenti, tamen quia scriptum est, remittite, & remittetur vobis. Idcircò hac præsenti die, &c. in mei, &c. principaliter constitutus dictus D. N. nomine suo, & dictæ suæ filiæ, pro qua de rato promisit, alias de suo, &c ex vna, & D. N. Procurator assertus dicti Ioan. pro quo nihilominus de rato promisit, alias de suo proprio teneri voluit, ita quod factum alienum promittendo, &c. sponte, &c. deuenerunt inter sese ad infrascriptam compositionem, pacem, & cócordiam, omnibus futuris temporibus duraturam: videlicèt quod d. N suo nomine, & dictæ suæ filiæ, pro qua de rato promisit, vt supra, spõtè, & deliberato animo, libera, & bona voluntate, pepercit, remisit, & relaxauit d. D. Io. absenti, tanquam præsenti, dicto eius Procuratore pro eo, vna mecum Notario, &c. stipulan. & recipien. omnem iram,

dium, inimicitiæ, iniuriam, & animi rancorem contra dictum N. conceptas, & concepta, ratione & causa dictorum vulnerum, & prætensæ iniuriæ, illatæ propter diffamationem filiæ, inculpatæ de prætenso adulterio, vt supra. Item etiam ratione, & causa quarumcumque minarum de interficien. & aliter quomodocumque, & qualitercumque, ac omnem accusationem, omnemque culpam, quarumcumque grauem, & omnia damna, expensa, & interesse, ad quas, & quæ incurrit dictus Ioannis dicta occasione, & dedit, & dat pro cassis, fictis, & annullatis, quantum in eo est, omnes & singulas querelas, accusas, denunciationes, & processus, quoscumque in quacumque Curia quomodolibet factas, datas, & porrectas. Et vlterius promisit idem N. pro se, & filia, ac suis hæredibus, & successoribus, nullo vmquam tempore vsque ad quartum gradum, secundum ius Canonicum inclusiuè computandum non offendere, nec offendi facere in persona, nec bonis, nec offendere volenti quomodolibet consentire, publicè nec occultè, & versa vice dictus N. procurator dicti Ioanni, & eius nomine, cum eadem promissione rati, prout supra promisit, & conuenit solemni stipulatione dicto D N. præsenti, &c. quod dictus Ioannes vlterius nullo vnquam tempore eundem N. nec dictam eius filiam nec eorum cõsanguineos, & affines, etiam vsque ad quartum gradum inclusiuè computandum, vt supra non offendet, nec offendi faciet in personis, nec in bonis eorum, neque alijs offendère volentes, modo aliquo consentiet, publicè vel occultè, amplexu, & osculo pacis propterea interuenien. hinc inde in signum veræ remissionis, & pacis. Quam quidem pacem, remissionem, & concordiam, & omnia alia, & singula in hoc præsenti Instrumento contenta: promiserũt hinc inde dictis nominibus respectiuè contrahentes præfati habere, & seruare rata, grata, & firma, incorrupta, & illæsa; & attendere, complere, & inuiolabiliter obseruare; & in nullo contrafacere, dicere, vel venire, &c. sub pœna, & ad pœnam scutor. &c. Cameræ Apostolicæ pro medietate, & altera parte obseruanti applican. me Notario, &c. pro dicta Camera, & parte obseruan. stipulante. Et renunciarunt desuper dicti contrahentes statutis Vrbis, loquentibus de pœnis conuentionalibus non exigendis; quam nihilominus exigi voluerunt toties, quoties contrauentum esset. Qua pœna, &c. Item quia propter præcedentes iniurias, & recentes dubitari posset, quod dicti Ioannis, & Ioanna eius vxor insimul in pace cohabitare non possent, & ne inter se ad peiora ex peioribus deueniatur, vt ijs occurrant, conuentum est inter dictum N. nomine suo, & dictæ suæ filiæ, pro qua de rato promisit, & dictum N. procuratorem, qui similiter pro illo promisit de rato. Ita quod nullo pacto se possint excusare, etiam faciendo possibilia (salua auctoritate Superiorum, quatenus opus sit) quod interim, & donec obliuiscantur inter se se iniuriarum præfatarum, & Domino placuerit tollere inter eos suspiciones, & odia interna, & ad eorum melius redierint; ipsi coniuges separatim, videlicet dictus D. Ioannes in domo sua, & alibi, quo voluerit, & dicta Ioanna cum suo patre, vel alijs suis consanguineis, vel affinibus inhabitare possint, & debeãt, & separati esse intelligantur, & sint, quo ad eorum, & mutuam seruitutem cohabitationem, & exhibitionem necessariorum: adeò quod nisi post hac communis interueniat concordia, & reconciliatio inter eos, vnus alteri & è conuerso, non possint compellere ad simul cohabitandum, dormiendum, & mutuo seruiendum, & exhibendum necessaria: & tanto magis, quod ipsa D. Ioanna rehabuit dotem suam, & sua parafernalia, & acconcium, ex quibus vti, & sustentari valebit, & ex dicta causa cesserunt, & cedunt ad inuicem & vicissim, ac renunciarunt expresè quibuscumque litibus, & causis habitis, & factis inter eos præmissorum causa, & occasione, coram quibuscumque Iudicibus, tàm Ecclesiasticis, quàm secularibus, & tàm ciuiliter, quàm criminaliter, & contra dictum Ioannem, & N. matrem, & auita dicti mariti, & matris, & auitæ respectiuè, & tam coniunctim, quàm diuisim, contra dictam vxorẽ, & suum patrem. Et dotis præfatæ bonorũ parafernalium, siuè iocalium, & acconcij restitutione, & donatione propter nuptias quam de dotis omisſione, & alias, quomodocumque, & qualitercumque, super alijs quibusuis rebus, quas hic pro expresis, & de verbo ad verbum insertis, quatenus ad-

sint

sint haberi voluerunt. Necnon omnibus, & singulis expensis hinc inde factis, & promisit dictus N. suo nomine, & dictæ suæ filiæ, pro qua de rato promisit, stantibus præmissis dictam N. matrem, & amitam, quæ alias accessit, & promisit in fauorem dictæ filiæ pro donatione propter nuptias, dictæ promissionis vigore nullo vmquam tempore molestare, nec molestari facere in iudicio, nec extra; & sunt concordes contrahentes ipsi, quod de huiusmodi donatione quicquam peti non possit inter eos. Et insuper, vt euitetur omnis dissentionis occasio dictus procurator nomine dicti Ioanni, cum premissione de rato, vt supra, si quod ius fuerit ipsi Ioanni præmissorum occasione acquisitum super dote ipsius Ioannæ, eidem Ioannæ, & patri eo casu, quo esset quæsitum prætextu præmissorum, prout credit, dedit, cessit, penitus & remisit, ac gratis, & sponte dictæ suæ vxori pepercit, & remisit omnem culpam, & iniuriam, si quam contra ipsum præfata Ioanna commisit, fecit, intulit, seu incurrit ratione præmissorum. Et hæc omnia rata, grata, & firma attendere, & obseruare promiserunt; & non contrafacere in aliquo, sub pœna præfata, cum omnibus & singulis superius appositis. Quia sic actum, &c. Et pro obseruatione omnium, & singulorum præmissorum, obligauit se, &c. in forma Cameræ, &c. cum clausulis, &c. iurauit, &c. super quibus, &c.

Instrumentum pacis inter duas Terras.

IN nomine Domini, &c. Anno a Natiuitate, &c. Regnante, &c. Die, &c. Apud Castrum Speluncæ Nos T. Iudex dicti Castri. L. publicus, &c. Et testes subscripti litterati de eodem Castro, videlicet A.B.C.D. & F. ad hoc specialiter vocati, & rogati, præsenti rescripto publico declaramus, atque fatemur, quod prædicta die in nostri præsentia constitutis nobilibus viris Laurentio Barauallo, & Ioanne Gactulo de ciuitate Gaietæ, Syndicis dictæ ciuitatis constitutis per Iudices, Consilium, Homines, & Vniuersitatem dictæ ciuitatis Gaietæ, cum plenaria potestate ad omnia, & singula infrascripta, habentibus generalem cum libera potestatem à prædictis Iudicibus Consilio, Hominibus, & Vniuersitate, quodam publico instrumento Syndicatus ipsorum inde confecto, manu discreti viri Notarij A. de eadem Ciuitate, omni legitima solemnitate vallato, quod Instrumento Nos, qui supra Iudex, Notarius, & Testes vidimus, inspeximus, & legimus syndicario nomine ipsorum Iudicum, Consilij, & Vniuersitatis dictæ ciuitatis Gaietę, cōsentientibus prius in Nos supradictorum Iudicem, & Notarium, vt in suos, cum scirent se ex certa ipsorum scientia nostræ iurisdictionis non esse, propterea iurisdictionem, & officium nostrum voluntariè prorogando, ac implorando ex parte vna. Et viris nobilibus Iudice Antonio, Domini Andreæ, & Nicolao Petri Corui de Terra Itri, Syndicis dictæ Terræ constitutis per Iudices, Consilium, & Vniuersitatem præfatæ Terræ Itri, cum plenaria potestate ad omnia, & singula infrascripta, habentibus generalem cum libera potestatem a prædictis Iudicibus, Consilio, & Vniuersitate dictæ Terræ Itri, secundum quod apparebat ex quodam publico instrumento syndicatus ipsorum inde confecto, manu discreti viri Notarij P. de dicta Terra Itri omni legitima solemnitate vallato, quod instrumento Nos, qui supra Iudex, Notarius, & Testes vidimus, inspeximus, & legimus, syndicario nomine ipsorum Iudicum, Consilij, & Vniuersitatis dictæ Terræ Itri, cōsentiētibus prius in Nos supradictos Notarium, & Iudicem, vt in suos, cum scirent ex certa eorum scientia nostræ iurisdictionis non esse; propterea iurisdictionem, & officium nostrum voluntariè prorogando, ac implorando ex parte altera. Asserentibus partibus ipsis coram nobis, quod vigente nequitia spiritus iniquitatis, & totius humani generis inimici, qui primos parentes nostros in forma serpentis tentauit transgredientes diuinum præceptum, ob cuius transgressionem vtrique morti submissi fuerunt, tēporali scilicet, & æternali, à qua tamen æterna morte per Dominicam passionem, & sanctissimam eius Resurrectionem liberati sumus. nec cessat idem spiritus nequā quotidie nos tentare. Ortæ fuerunt inter ipsas Ciuitatem Gaietæ, & Terram Itri, & Homines ipsarum similiter, & operatæ brigæ, guerræ, inimicitiæ, interfectiones hominum,

minum, & mulierum, combustiones domorum, deprædationes, captiuationes, tenimentorum, incisiones arborum fructiferarum, mutilationes membrorum, extractiones oculorum, redemptiones captiuorum pro magna pecunia, tormentationes captiuorum, disroborationes, obsessiones, suffocationes, accusationes, ædificiorum diruptiones, ac ruinæ, & alia multifaria mala, & damna, & dubitabant: immò constanter sperabant plura alia sinistra pericula exinde prouentura. Tandem Summi Domini Creatoris Dominica dextera largiente, qui genus humanum suo præciosissimo Sanguine redemit, de omnibus, & singulis supradictis brigis, guerris, inimicitijs, interfectionibus hominum, & mulierum, combustionibus domorum, deprædationibus, captiuationibus, discursionibus tenimentorum, incisionibus arborum fructiferarum, mutilationibus membrorum, extractionibus oculorum, redemptionibus captiuorum, tormentationibus, disroborationibus, obsessionibus, suffocationibus, ædificiorum diruptionibus, ac ruinis, & de alijs malis, damnis, partes supra dictæ hinc inde ad pacem, quietem, & concordiam omnibus futuris temporibus perpetuò duraturas coram nobis peruenerunt, videlicet quod supradicti Syndici dictę Ciuitatis Gaietæ, syndicario nomine ipsorum Iudicum, Consilij, Hominum, & Vniuersitatis prædictæ Ciuitatis Gaietanæ non vi, dolo, metu, aut suasione aliqua ducti, seu circumuenti, sed de ipsorum Syndicorum pura, libera, & spontanea voluntate, diuini numinis, & fauoris gratia illustrati, quæ tenebrosos errores fugat remiserunt, pepercerunt, & relaxauerunt supradictis Syndicis Terræ Itri, ibidem præsentibus, & recipientibus, nomine, & pro parte Iudicum, Consilij, Hominum, & Vniuersitatis supradictæ Terræ Itri, & successorum suorum, ac hæredum, et successorum singulorum supradictæ Terræ Itri, omnes, & singulas brigas, guerras, inimicitias, interfectiones hominum, et mulierum, combustiones domorum, deprædationes, captiuationes, discursiones tenimenti, incisiones arborum fructiferarum, mutilationes membrorum, extractiones oculorum, redemptiones captiuorum, tormentationes, disroborationes, obsessiones, suffocationes, accusationes, ædificiorum diruptiones, ac ruinas, et omnia alia, et singula mala, et damna exorta, peracta, et perpetrata, vsque ad hodiernum diem inter supradictam Ciuitatem Gaietæ, et Homines ipsius Ciuitatis ex vna parte, et supradictam Terram Itri, et Homines ipsius Terræ ex parte altera, quibuscumque modis, et causis, tàm generaliter cum banderis, vexillis, et stipendiarijs ipsarum Ciuitatis Gaietæ, et Terræ Itri, et alterius ipsarum Ciuitatis, et Terræ supradictæ quàm per speciales personas earundem facientes supradicti Syndici supradictæ Ciuitatis Gaietæ nomine, quo supra eisdem Syndicis dictæ Terræ ibidem præsentibus, et recipiẽtibus, quo supra nomine, finalem refutationem, liberationem perpetuam, et pactum de vlterius non petendo, deducentes in Aquilianam stipulationem, et acceptilationem solemniter subsecutam; et versa vice supradicti Syndici Terræ Itri omni suasione, et violentia ab eis cessantibus immò de ipsorum, et cuiuslibet ipsorum Syndicorum pura, libera, & spontanea voluntate, superni luminis fauore illuminati, qui caliginem tenebrarum procul pellit, remiserunt supradictis Syndicis ciuitatis Gaietę ibidem præsentibus, & recipientibus nomine, & pro parte Iudicum, Consilij, & Vniuersitatis prædictæ Ciuitatis Gaietæ, & successorum suorum, ac hæredũ, & successorũ singulorum supradictę ciuitatis Gaietę, oẽs & singulas brigas, guerras, inimicitias, interfectiones hominum, & mulierum, combustiones domorũ, deprædationes, captiuationes, discursiones teniméti, incisiones arborum fructiferarum, mutilationes membrorum, extractiones oculorum, redéptiones captiuorum, tormentationes, disroborationes, obsessiones, suffocationes, accusationes, diruptiones, & ruinas ædificiorum, & oĩa alia, & singula mala, & damna exorta, peracta, & perpetrata, vsq; ad hodiernũ diem inter supradictam Terram Itri, & homines ipsius Terræ ex vna parte, & supradictam Ciuitatem Gaietæ, & Homines ipsius Ciuitatis parte ex altera, quibuscunq; modis, & causis, tàm generaliter cũ banderis, vexillis, & stipẽdiarijs ipsarum Terræ Itri, & Ciuitatis Gaietæ, & alterius earũ, quam per speciales personas, facientes supradicti Syndici Terrę Itri, nomine quo supra, eisdẽ Syndicis supradictæ Ciuitatis Gaietę, ibidẽ

præ-

præsentibus, & recipientibus, quo supra nomine, finalem refutationem, quietationem, & liberationem perpetuam, cum pacto de vlterius non petendo, deducentes in Aquilianam stipulationem, & acceptilationem solemniter subsequutam. Quæ omnia, & singula in hoc instrumento contenta, promiserunt partes supradictæ nominibus, quibus supra, obligantes sese quo supra nomine, & success. suos, sub hypotheca, & oblig. bonorum vniuersitatum supradictarum, & omnium, & singularum vniuersitatum earundem hinc inde, vna pars scilicet alteri, solemnibus, & mutuis stipulationibus hinc inde interuenientibus attendere, & inuiolabiliter obseruare, & in nullo contrafacere, vel venire, per se, vel alios publice, vel occulte, aliqua ratione, ingenio, vel causa, de iure, vel de facto in exinde, vel in parte, in iudicio, siue extra iudicium. Sub pœna, & ad pœnam vnciarum auri mille, à parte contra prædictorum aliquid contrauenientе integraliter exsoluenda, & applicanda, pro medietate videlicet, dictæ pœnę illi curiæ, coram qua facta fuerit reclamatio, me prædicto notario tanquam persona publica nomine dictæ curiæ stipulante, ac pro reliqua medietate videlicet dictæ pœnæ parti prædictæ, obseruanti & adimplenti, quæ quidem partes fuerunt inter sese, quo supra nomine, ipsius pœnæ reliquam medietatem prædictam vna.s.ab altera, & altera solemniter, & legitimè stipulatæ coram nobis, cum integra refectione omniũ, & singulorum damnorum, & expensarum, ac interesse litis, & extra. De quibus damnis, expensis, & interesse firmiter credatur ex pacto simplici assertioni partis læsæ, omni alia probatione remissa, & ipsas expensas, damna, & interesse possit petere pars læsa coram quocumque iudice prætore, seu magistratu Ecclesiastico, seu seculari, & omni foro summarie simpliciter, & de plano, ac sine libelli oblatione, quia sic actum extitit, & expresse conuentum inter contrahentes prædictos supradicto die coram nobis in limine Prædictorum. Et fuit etiam expresse conuentum inter eos, toties petatur, & exigatur, quoties in præmissis, & quolibet præmissorum contrauentum, seu contraueniri quomodolibet attentatum. Et pœna ipsa soluta, vel non soluta, exacta, vel non exacta, aut gratiose remissa omnia, & singula in præsenti instrumento contenta firma perdurent. Renunt. hinc inde à partib. supradictis ex certa ipsarum scienti super præmissis omnibus, & singulis, exceptioni doli mali, vis, metus, in factum actioni, conditioni sine causa, rei prædicto modo non gestæ, præsentis non sic celebrati contractus, iuri quo læsis, seu deceptis subuenitur, præscriptioni fori, iuri per quod generalis renunciatio impugnatur, & iuri cui renunciari non potest, & omni alio iuri canonico, & ciuili, scripto, seu consuetudinario, quo, vel quibus, præsens instrumentum, & omnia, & singula in eo contenta possent minui, seu quomodolibet turbari, in toto, vel in parte. Pro quibus omnibus, & singulis firmiter obseruandis, attendentis, & adimplendis, & de non contrauenіendo in toto, vel in parte, de iure, vel de facto in iudicio siue extra iudicium, partes supradictæ hinc inde vna .s. alteri, & altera alteri, coram nobis ad sancta Dei Euangelia corporaliter tacta iurauit. Et voluerunt partes supradictæ expresse coram nobis, quod pœna periurij per pœnam pecuniariam, & è contra, vna per alteram non tollatur, nec differatur, sed de vtraq. agi, & accusatio fieri possit simul in vno, & in eodem concursu sub pœna, & iuramento prædictis. Vnde ad futuram memoriam, & supradictarum vniuersitatum, & successorum cautelam, de prædicta pace, & omnibus, & singulis supradictis facta sunt inde duo publica instrumenta vnius tenoris scripta per manus mei prædicti notarij signo meo consueto signata, sed præsens supradictæ vniuersitatis ciuitatis Gaietæ, & reliquum supradictæ vniuersitati terræ *Itri*, nostrum qui supra, Iudic. s, & testium subscriptionibus roborata.

Transactio, & concordia.

CVm fuerit quod alias ex parte Ill. D. N. cum B. lis, & causa in sacro Rotæ Auditorio, de, & supra quinta parte bonorum, & hæreditatis bo. mem. Alexandri communis parentis, ac prætensa resciſſione donationum, ab ipso D. N. in fauorem dicti D. B. factarum, rebusque

alijs in actis causæ, & causarum huiusmodi deductis, introducta fuerit: & deinde facto inter ipsos compromisso, remissa fuerit in N. Rotæ Auditorem, & compromisso expirato, eadem causa cum suis incidentibus, &c. totoque negotio principali per aliud compromissum inter eundē N. ex vna, & B. & C. germanos fratres tanquam hæredes vniuersales dicti A. ex altera partibus, compromissam, & remissa fuerit in præfatum N. tamquam arbitrum, & arbitratorem, cum facultatibus, pactis, modis, in instrumento dicti primi compromissi, die, &c. per me celebrato, expressis; ad quæ acta, & instrumenta, pro veritate, quatenus opus sit, relatio habeatur. Et cum sit, vt etiam partes ipsæ asseruerunt, quod alias Ill. D. N. eorum germanus frater, & præfatus B. in Vicaria, aut alio Tribunali Neapolis, aduersus N. occasione militiæ, &c. quod ipse N. vt cæteris natu maiori habet, & possidet, plures fauorabiles sententias, & mandatum executiuum pro summa, &c. in isdem, sententijs & mandato contenta obtinuerint, pro terminis decursis ratione dictæ militiæ, ad talem summam liquidatis: sed ex parte B. prætendatur, inter alia, ex dicta militia, & terminis decursis, & decurren. condecentem summam pro adornis regijs, minime adhuc allegatis, neque consideratis defalcari debuisse, atque debere. Super quibus differentijs, litibus, & alijs prætensionibus quæ inter dictas partes ortæ sunt, & quomodo libet oriri possent præfatorum occasione, tractata perpetua concordia, & compositione: Tandem Vniuerso stato rerum, & alijs prudenter, & naturæ consideratis, interpositione B. omnipotentis Dei gratia, à quo cuncta bona veniunt procedente conclusa, & stabilita fuerint, modis, & pactis infradicen. Hinc est, quod die; personaliter constituti N. & B. germani fratres C. procurator supradicti N. & B. germanorum fratrum, & tanquam hæredum vniuersalium dicti A. vt de eorum mandato, &c. ex altera partibus, sponte, &c. non solum ad euitandum vlteriores impensas, incommoda litium, & alia, quæ solent ex litibus grauiora euenire, Verum etiam ad conseruandum, & augendum fraternum amorem, & omnibus melioribus modo, &c. dictis nominibus pro se ipsis, eorumque hæredibus, & successoribus, ac dictis eorum principalibus, & illorum hæredibus, & successoribus respectiue sub pactis, & conditionibus infradicendis. In primis asseruerunt diligenter, & mature toto statu rerum, & prætensionum inter ipsas partes vertentium, ab ipsis Iacobo, & Iulio principalibus, & dictis procuratoribus considerato: ad hanc transactionem, & perpetuam concordiam, tractatas, vt præfertur, & conclusas pro communi quiete, modis, & formis infradicendis, deuenerunt, & ratione huiusmodi perpetuæ concordiæ, transactionis, & compositionis, præfatæ partes quibus supra nominibus, cesserunt, & renunciarunt expresse, ad inuicem respectiue, omnibus, & singulis litibus, causis, & controuersis, inter ipsas partes, vt præfertur, natis, pendentibus, & quæ introduci, & nasci possent, occasione supra narratorum, & infradicendorum, ac illas in perpetuum extinxerunt, finierunt, & perpetuum silentium, & finem imposuerunt, remittentes vicissim omnes impensas, damna, &c. quomodolibet passa, & incursa, & particulariter ipse D. Iacobus, ratione infradicendorum, & totius præsentis contractus, Renunciauit, & cessit expresse omni iuri, liti, & causæ, vt præfertur, in Rota, & nunc coram B. vti arbitrio, et arbitratore indecisæ pendenti, de, et super quinta parte bonorum, iurium, creditorum, & actionum, hæreditatis paternæ, dicti Alexandri eius, & communis, vt præfertur, genitoris, prout renunciat, & cedit in fauorem dictorum DD. licet absentium, nihilominus dict.s procuratoribus pro eisdem su.s principalibus respectiue, & illorum hæredibus, vna mecum Notario, &c. Ac insuper cessit, & renunciauit idem Iacobus omnibus, & singulis actionibus, prætensionibus, & iuribus, quæ ipse D. Iacobus habet, aut habere posset, aut ei competunt, & quomodolibet ex quouis capite competere possent, in & super tota dicta hæreditate, bonis, actionibus, creditis iuribus, iurisdictionibus patternis, & pariter omnibus illis, quæ competerent, aut competere possent, ratione hæreditatis dicti C. etiam si posset quouis modo con-

contra testamentum dict. C. venire. Item omnibus, & singulis prætensionibus, actionibus, & iuribus ex quoquis capite, titulo, & modo, etiam hic non expressis, competentibus, & quæ competere possent ipsi D. Iacobo, tam ex iurisdiction. & dominijs Castrorum, &c. quam omnium aliorum locorum, & omnium, & singulorum quorumcumque bonorum; cuiuscunque generis, & speciei, etiam si maiorem, & specialem, indiuiduam expressionem postularent; in statu tamen Ecclesiastico consistentium, ad præfatas duas hæreditates patris, & fratris antedictorum ex vtraque hæreditate resultantibus, vsque in hunc diem prouenientibus. renunciauit, & cessit in fauorem eorundem Vincentij, & Alphonsi absentium, dictis eorum procuratoribus, & me Notario, &c. acceptan. &c. ad habendum, &c. ponens, &c. constitués, &c. dans licentiam, &c. donec, &c. præterea quietauit. &c. dictam Ill. D. I. absentē, me Notario, & D. eius procuratore acceptan. & quilibet eorum, tam vti principales eorum procuratorijs, & simplicibus nominibus, quam etiam D. N. de omnibus pecuniarum summis, rerum, et bonorum qualitatibus, et quantitatibus, iuribusque, et action. quibuscunque per ipsum D. Iacobum quomodolibet cessis, concessis, mutatis, commoditatis, aut alio quocunque modo, et titulo traditis dicto D. C. quam vnicuique ipsorum V. et A. Et pariter de omnibus pecuniarum summis, et rerum quantitatibus ipsius Iacobi: Et ad eum spectan. exactis, recuperatis, aut quomodolibet perceptis, siue per C. siue per ipsos Vincentium, et Alphonsum, et quemuis eorum; et de omnibus illis pecunijs, et rebus, quæ ad manus eorundem, et cuiuscunque ex eis, quouis modo, titulo, et occasione, etiam hic non expressis, peruenerunt, et vnicuique illorum summam, et quantitatem habitam, et receptam, ac perceptam remisit, concessit, et cessit in perpetuum, et specialissimam in omnibus capitulis huiusmodi, ac generalissimam, et finalem remissionem, quietationem, et liberationem dedit, fecit, et concessit, cum pacto de nihil vnquam ex præmissis, vel præmissorum occasione petendo, et præmissa fecit ex causis præfatis, et contemplatione infradicendorum. Et quia vice versa præfati N. N. contemplatione supradictorum, et præsentis perpetuæ concordiæ, transactionis, & compositionis, et omni alio meliori modo, cesserunt, etc. (*Cesserunt omnia iura*) omnia iura cuiuscumque speciei, generis, conditionis, et qualitatis existentia etiam si sub verbis huiusmodi non compræhenderentur: sed specificam, et indiuiduam expressionem exigerent, competentia, aut quæ competere possent, aut poterunt.

(*Pactum*) Et præmissa fecerunt dictæ partes, et faciunt, cum pacto etiam expresso conuento, quod ipsi N. N. soluere teneantur principaliter, et insolidum D. N. intra tres menses, à die infradicen. declarationis proximos, omni exceptione remota, hic Romæ illam summam pecuniarum, quam Marcus Antonius declarabit, aut arbitratur, per quamcumque simplicem eius declarationem: in quem Dominum Marcum Antonium absentem, etc. remiserunt hanc prætensionem finiendi, et terminandi de iure tantum, in termino triem mensium, inchoando à die consignationis instrumentorum ratificationem præsentis concordiæ, in manibus mei, aut alterius notarij consignandorum, non autem prius, summariè, et de facto, & mero arbitrio ipsius Marci Antonij in procedendo nulla tella, nec ordine iudiciario seruatis, etiam sine aliqua citatione, & præsentia partium, sed extraiudicialiter, acceptantis ex nunc in vim perpetuæ concordiæ, quacumque simplicem terminationem, & declarationem præfatorum de iure faciendam, cui nullum remedium opponi possit, quod executionem huiusmodi terminationis impediat: & quatenus opponatur, nihilominus executio, & implementum dictæ terminationis, & declarationis quocumque modo prolatæ impediri, differri, aut retardi nullo modo possit, sed in primis, & ante omnia executioni demandari debeat. sed si intra dictos tres menses dictus Marcus Antonius, vel quia non curauerit, vel quia non voluerit, aut non potuerit facere terminationem, & declarationem antedictā. In tali casu, ex nunc, prout ex nunc, & è contra intelligatur, & sit eadem auctori-

 tas,

tas, in omnibus, & per omnia translata, data, & concessa D. N. absenti, &c. prout ipsę partes transtulerunt, concesserunt, & demandarunt irreuocabiliter per se, suosque hæredes, &c. cum facultate prætensionem iam dictam intra tres menses proximos, à die quo dictus N. oqus huiusmodi acceptauerit, terminandi, aut componendi, declarandi, & quoad declarationem & terminationem huiusmodi per dictum euentum faciendi, idem iuris sit, & omnia præmissa locum habeant, & repetita censeantur, quæ superius apposita, & conuenta fuerunt quoad dictum D. M. Antonium, quia sic actum, & concordatum fuit inter ipsas partes.

(*Conuentio.*) Item conuenisse declararunt, quod Ill. D. Iacobus, in euentum in quem D. Iulius officium Auditoris Cameræ emat, seu quouis alio modo, & titulo acquirat, seu consequatur: tunc realiter soluere, & numerare debeat eidem D. Iulio scuta, &c. alias ad omnia damna teneatur, & huiusmodi obligatio Ill. D. Iacobi locum habeat, & effectum sortiatur, quatenus, & quando præfata emptio sequetur, & non aliter, & concordia præfata, copulatiue, & non alternatiue. Ita quod D. Iacobus nihil soluere teneatur, & obligatio sua huiusmodi habeatur pro non apposita; si emptio præfata in conditione adiecta impleta non fuerit, quia sic actum, &c.

Quam concordiam, transactionem, & compositionem, cum omnibus, & singulis hoc instrumento contentis dicti DD. Iulius, & Iacobus principales, & N. N. procuratores dictis nominibus, vt supra, semper, & perpetuo ratas, gratas, validas, & firmas habere, tenere, & inuiolabiliter obseruare vicissim promiserunt: & numquam sub quouis prætextu, etiam instrumentorum, scripturarum, & probationum ac iurium de nouo repertorum, & reperiendorum, & ex quouis alia causa, ratione, iure, titulo, & modo, cogitatis, & non cogitatis; etiam sub prætextu doli, restitutionis in integrum ex quocumque capite resultans etiam enormissimæ læsioni, & ex illo capite, si qua mihi iusta causa videbitur, per se, vel alium, seu alios, directe, vel indirecte, in Iudicio, vel extra, contrafacere, dicere, vel venire; nec vnquam excipere, aut in contrarium experiri; nec de nullitate, & inualiditate opponere. Et renunciarunt cum iuramento in animas eorum, & suorum principalium respectiuè, dicto beneficio restitutionis in integrum, ex quocumque capite resultan. ac dispositionis legis cum ij, & legi de ijs; ff. & C. de transaction. & similibus legibus præfatis, quæ locum habeant in negocio prefato. Et omni iuri, & legum auxilio, & cuicumque dispositioni, ac dispensationi Apostolicæ, ac regiæ, & motu proprio, & rescripto, ac litteris Apostolicis, & regijs, tam per viam gratiæ, quam iustitiæ, & cum quibusuis clausulis derogatorijs, etiam amplissimi, contra præmissa quomodolibet concedendis, siue ad partis suggestionem, & petitionem, siue ex officio, vel motu proprio, & ex certa scientia Principis concedi, contingant. Et promiserunt idem Ill. Iacobus, & Iulius, & N. N. procuratores respectiue quod ipsi, & eorum principales absolutionem à iuramento non postulabunt, ad effectum agendi, & excipiendi; & quatenus impetraretur, vel eis, aut eorum alteri, etiam motu proprio principis, vel alterius potestatem habentis absolutio, aut venia concederetur; tunc, & eo casu quotiescumque id fieri contingat; ex tunc, & è contra, dictæ partes nominibus prædictis se ad inuicem procuratrices (*Procuratores irreuocabiles ad renunciandum.*) & procuratores irreuocabiles, vt in rem propriam, etiam cum iuramento ad renunciandum quandocumque dictę absolutioni, & absolutionibus quibuscumque toties, quoties impetratæ, vel concessæ fuerint, & ad faciendum, vt præsens instrumentum, & eius ratio suos plenos semper, & omni tempore sortiatur effectus, cum clausulis opportunis, saluis præmissis, quatenus ex aliqua causa, etiam in corpore iuris clausa, & quacumque alia cogitata, & excogitata; & demum qualitercumque, & quomodocumque ex quouis capite præsens concordia rescindi, seu annullari, aut contra eam quouis modo veniri posset, aut contrauenire contingeret, per ipsas partes, aut alteram earum, se aliqua partium annullationem, aut rescissionem huius concordię, transactionis, & contentorum in ea tentaret, & experiretur; siue agendo, siue

siue excipiendo, vel quomodolibet opponendo, contrauentum fuerit; eędem partes conuenerunt, quod quæuis earum contraueniens, vltra obseruationem præsentis concordiæ, & transactionis; etiam ad refectionem omnium damnorum, &c. ad quam semper compelli possit, nihilo minus super prætensa nullitate, inualiditate, & rescissione; & contra ipsam transactionem, & concordiam, numquam audiri, neque admitti possit: nisi in primis, & ante omnia realiter, et cum effectu restitutis, & consignatis alteri parti obseruanti, omnibus pecunijs, & bonis, impensis, damnis, et interesse, virtute dictæ concordię habitis, receptis, atque sibi remissis, et condonatis; & consenserunt huiusmodi concordiã transactionem, & omnia in pręsenti instrumento confirmari posse à Reuerendiss. &c. & Sede Apostolica pro maiori firmitate. Constituen. ijdem contrahentes se ad inuicem: Vnus alterum, & alter alterum, procuratores irreuocabiles medio iuramento tactis ad ipsorum, & cuiuslibet eorum nomine, seu nominibus confirmationem, & approbationem huiusmodi, cum quibusuis derogationibus, & quorumcumque defectuum supplectionibus, in quacumque validissima, & amplissima forma, impetrãdum. Promittens, &c.

(*Pactum*) Hoc etiam pacto in omnibus præmissis apposito, quod presens Instrumentum ratificari, approbari, & plenissimè confirmari debeat, cum omnibus, & singulis in eo contentis; tam ab Ill. D. Vincentio, quam Alphonso, & instrumenta ratificationum in authenticam formam, cum legalitate, et cum iustificatione tenoris huiusmodi instrumenti, consignari debeat dicto D. Iacobo, vel in actis meis etc. intra mensem proximum, ab hodie. Alioquin elapso dicto tempore, et non productis, & consignatis dictis Instrumentis vtriusque ratificationis; in tali casu præsens transactio, et concordia, et omnia in præsenti instrumento contenta, ipso Iure sint irrita, et nulla, et nullius roboris, et instrumenti, perinde, ac si præsens instrumentum numquam celebratum fuisset, & vnicuique partium salua, & integra, & reseruata sint omnia, & singula iura, in eisdem statu, & terminis, in quibus erant ante celebrationem præsentis concordiæ, & ex hoc instrumento nullum omnino præiudicium partibus generetur, quia sic actum, &c.

(*Sine præiudicio aliorum iurium*) Quæ omnia, & singula fecerunt cum expressa declaratione, & protestatione, quod per præsentem contractum nullum intelligatur fieri præiudicium in cæteris alijs iuribus ipsis Iulio, & Alphonso quomodolibet vni aduersus alterum, & quacumque causa, respectu quorumuis bonorum, & in præsenti contractu comprehensorum, competentibus, & competituris, quatenus competant, aut competere possint, sed illa penitus, & omnino sint salua, & illæsa in omnibus, & per omnia, præterquam quoad validitatem præsentis contractus respectu dicti D. Iacobi tantum, & non alias, &c. Quæ omnia, &c.

Compromissum.

CVm sit, prout infrascriptæ partes asseruerunt, quod nuper lis, differentia, controuersia, & causa versæ fuerint, & vertantur inter A, ex vna, & B, de, & super Rurali Ecclesia Sancti P, in Territorio N. diœcesis N. & illius possessione, ac fructibus, rebusque alijs in actis deductis, & illorum occasione partibus ex altera. Hinc est, quod Anno, &c. In mei, &c. constituti dicti D, A, & B, cupientes, ac volentes laboribus, & sumptibus iudiciarijs parcere, & a lite, & causis recedere, eorumque lites, differentia, & causas huiusmodi amicabiliter terminare, spontè, &c. firmis tamen remanentibus actis factis coram H. iudice causæ huiusmodi, omnes, & singulas lites, controuersias, quæstiones, differentias, & causas inter eos super præmissis vertentes, & versuras, compromiserunt, & compromissum fecerunt; videlicet pro parte dicti A in N. pro parte verò dicti B. in M. absen. &c. tanquam in eorum arbitros, & arbitratores, & amicabiles compositores, ac communes amicos; eisdemque potestatem, & omnimoda facultatem, & auctoritatem partes prędictæ dederunt, illas, cum earum iuribus, dependen. & annexis, de iure, & de facto, ac de iure tantum, & de facto tantum summariè, simpliciter, & de plano, sine strepitu,

pitu, & figura iudicij, sola facti veritate inspecta, altè, & bassè, terminisque etiam substantialibus seruatis, & non seruatis etiam vni dando, & alteri auferendo, partibus citatis, & non citatis auditis, & non auditis; & earum iuribus visis, & non visis, eisque seu earum altera præsentibus, vel absentibus; iuris ordine seruato, vel non seruato, singulis diebus, & horis, feriatis, etiam in honorem Dei, & non feriatis. ac alia quauis iuris solemnitate seruata, vel omissa, deciden. laudan. sententiandi, arbitrandi; & terminandi, & in euentum discordiæ eligendi tertium, &c. Quorum arbitrio, & Tertij sententiæ, laudo, arbitrio, decisioni, & terminationi, dictæ partes stare, & acquiescere, & ab eis, seu earum altera, non reclamare, & appellare, nec arbitrium boni viri, seu consilium sapientis petere. Immo illud, vel illam, ratum, & ratam, gratam, & firmam habere, tenere, attendere, & obseruare promiserunt. Volentes dictæ partes sententiam, laudum, arbitrium, & terminationem huiusmodi, habere vim, & robur trium sententiarum conformium in sacro Rotæ Auditorio in contradictorio iudicio latarum, quæ transitum fecissent in rem iudicatam, constituentes se ad inuicem eædem partes, procuratores irreuocabiles, medio iuramento tactis, &c. ad dictum laudum, sententiam, & decisionem ferendum, acceptandum, & illis acquiescendum. In euentum autem discordiæ dictorum arbitrorum, partes ipsæ eis facultatem dederunt, tertium arbitrium eligendi: qui coniunctim cum altero ex ipsis arbitris, vt supra sententiare, & laudare habeat. Voluerunt autem huiusmodi eorum compromissum durare, & vim, ac robur firmitatis habere, & obtinere per vnum mensem proximum ab hodie inchoan. reseruata nihilominus potestate, & facultate dictum terminum, & præsens compromissum ad alius xv. dies tunc subsequentes, & non vltro prorogandi, adeo, vt si præfati arbitri in dicto termino non sententiauerint, vt supra, præsens compromissum habeatur pro non facto, & iuribus ambarum partium in aliquo præiudicatum non esse, censeatur. Quæ omnia, &c. sub pœna 200. scutorum parti attendenti, & obseruanti ipso facto soluen. & applican. ac ad damna, &c. de quibus, &c. Pro quibus, &c. sub obligatione Camerali, cum clausulis, &c. iurarunt, &c. super quibus, &c. Actum, &c. præsentibus, etc.

Compromissum inter consanguineos.

CVm sit, quod hæredes, &c. ad inuicem habeant nonnullas prætensiones quas amicabiliter per viam Compromissi, vt inter consanguineos decet terminare cupientes, ad euitandum lites, discordias, et litium actiones. Propterea hodie, etc. in mei, etc. testiumq; etc. D. Franc. Antonius, et Petrus D.N. hæredes, sponte, etc. omnes, et singulas prætensiones, differentias, quas ad inuicem, et inter se quomodolibet ex quauis causa, vel causis, et occasionibus tam coniunctim, quam diuisim, et quilibet eorum de per se particulariter, vel in communi cum altero, vel alijs hæredibus, et contra quemlibet cohæredum habere potest, et possunt super quibuscumq; rebus, bonis computis, negotijs, iuribus pecuniarum summis, damnis, impensis, et interesse, et alias quomodolibet, et qualitercumq; cum suis annexis, connexis, emergentibus, accessorijs, et dependentibus ab eis, quas, et quæ omnia præmissa pro sufficienter expressis, et specificatis haberi voluerunt, et habent, deducendas, et deducenda, siue in scriptis, siue in voce coram arbitris infranominãdis compromiserunt, et liberè remiserunt in d. Io. ex parte dicti D. Francisci. Item d. Bernardum ex parte d. Antonij, et in d. Perfectum ex parte N. respectiuè nominatos, electos, et deputatos licet absentes, tamquam præsentes vti Arbitros, Arbitratores, calculatores, diuisores amicabiles compositores, et alio quocumque nomine, et nominibus quibus melius, et maioris auctoritatis censeri, nominari, et deputari possunt, [*quod dederunt facultatem*] quibus dederunt, et concesserunt amplissimam, et liberam facultatem, et auctoritatem, ac iurisdictionem, et omnimodam potestatis plenitudinem, omnes, et singulas dictas ipsorum compromittentium, et cuiuslibet eorum differentias, et prætensiones, cum annexis, etc. tam coniunctim, quam diuisim audiendi, cognoscendi, calculandi, solidandi, terminandi, componendi, et decidendi de iure, et de facto, de

de iure tantum, aut de facto tantum, siue vtroque modo prout eisdem Arbitris videbitur, & placebit, & in huiusmodi cognitione, terminatione procedendi etiam de facto, summarie, simpliciter, & de plano sine strepitu, & figura iudicij, etiam singulis diebus, et horis, præterquam in honorem Dei feriatis, & ex quocunque loco, et locis sedendo, stando, ambulando etiam nulla tela, aut aliquo penitus ordine iudiciario seruatis, etiam sine aliqua partium citatione, monitione, et interpellatione desuper faciendis, et ipsis partibus absentibus, vel præsentibus altera præsente, et altera absente, et cum facultate auferendi, et leuandi ab vna parte, et quomodolibet ipsorum compromittentium, et applicandi, remittendi, et condonãdi alijs, vel alicui eorum omne id, quod prædictis arbitris videbitur, et placebit, et demum omnem aliam maiorem, et maximam auctoritatem, et facultatem, quam dare potuerunt dictis Arbitratoribus dederunt, et concesserunt. Promittentes [*promittentes obseruare*] ad inuicem semper, et perpetuò inuiolabiliter obseruare, et adimplere omnia ea, quæ per dictos Arbitros, Arbitratores in præmissis decisa, laudata, declarata, solidata, et terminata fuerint, et eorum declarationi, laudo, et ordinationi stare, et acquiscere, et numquam contrafacere, opponere, dicere, vel venire sub quouis prætextu, iure titulo, causa, modo, et forma etiã sub prætextu enormis, et enormissimæ lesionis, notoriæ, iniustitiæ, nullitatis, restitutionis in integrum ex quocunque capite, etiam ex illo si quæ mihi iusta causa videbitur competen. aut resultan. appellationis, exceptionis, erroris, calculi, remissionis, reductionis ad arbitrium boni viri, et cuiuscumque rescripti principis etiam si motu proprio concederetur, quia omnibus huiusmodi remedijs, actionibus, et iuribus, et alijs quibuscumque si quæ competerent, aut competere possentaduersus laudum sententiam, et ordinationẽ dictorum arbitorum expressè renunciarunt etiam cum iuramento tactis, etc. Et voluerunt atque conuenerunt dictum laudum, sententiam, et ordinationem habere vim, et robur trium sententiarum conformium rite, et rectè latarum, ac rei iudicatæ in sacro Rotæ Auditorio, etiam in contradictorio Iudicio, legitime obseruatæ, et renunciarunt etiam beneficio restitutionis iuramento etiam si per motum proprium Sanctissimi D. N. et alio quouis modo concederetur, et promiserunt etiam nullum remedium contra dictum laudum, vel sententiam impetrare, et impetrato, aut alias quoquomodolibet concessiuo non vti. Et insuper quatenus aliquo prætextu, vel causa etiam hic non expressa etiam in corpore iuris clausa, aut alio quouis modo, aut de iure opponetur, aut contradici, vel opponi, et venire possent aduersus laudum, sententiam, compositionem, et ordinationem dictorum arbitrorum: nihilominus voluerunt, et conuenerunt implementum dicti laudi, senten. tiæ, compromissionis, et ordinationis impediri, differri, et retardari nullo modo posse, nec reuocari, vel impediri debere constituentes se ad inuicem procuratores irreuocabiles, cum dicto iuramento tactis, etc. vt in rem propriam ad ratificandum, acceptandum, et confirmandum laudum, et ordinationem, atq; compositionem præfatas in omnibus, et per omnia in vim perpetuæ concordiæ: ita nunc inter ipsos contrahentes firmatæ prout ex tunc, etc. approbauit, ratificauit, acceptauit, et confirmauit, et quia dictas differentias, et prætensiones terminare, et omnem quantum fieri potest litium, et differentiarum occasionem in perpetuum finire, et tollere intendunt. Ideo præfati contrahentes ad inuicem, vnus alteri, et alter alteri acceptanti irreuocabiliter inter viuos donauit, et dedit omnem illam quantitatem, valorem, et summam, etiam si notabilis foret, in qua ex præmisso laudo, vel sententia terminatione, et compositione dictorum arbitrorum, etc. se grauatum, et grauatos, et læsos, et damnificatos esse prætendent, et prætendere possent; et quamuis credatur hanc donationem quia mutua est esse nullam, et nihilominus ad omnem abundantiorem cautelam constituerunt se vicissim procuratores irreuocabiles vt in rem propriam, ad insinuandum, et insinuare faciendum hanc donationem, et omnia præmissa coram quibuscumque Iudicibus, et vbi opportunum fuerit cum facultatibus necessarijs, et desuper opportunis etiam post laudum promulgatum:

et hu-

& huiusmodi compromissum, & terminum cōpromissi durare voluerunt duobus mensibus ab hodie proximis. In euentum autem discordiæ dictorum arbitrorum; aut si deffinitiue non pronunciarent, aut pronunciare, vel sententiare nollent in termino duorum mensium præfatorum; aut pronunciando apparerent esse discordes, aut aliquis, vel aliqui eorum pronunciare & sententiare nollent, & non possent in quolibet casu, vt dictæ ipsorum, & cuiuslibet ipsorum differentiæ, ac prætensiones omnino terminentur, & finem accipiant per hoc præsens compromissum ex nunc eligunt, & deputant, ac nominãt in tertium arbitrium arbitratorem, & amicabilem compositorem D. Octauium licet absentem, vt præsentem ad cognoscendum, terminandum, solidandum, & componendum dictas eorum differentias comp.uta, & prætensiones, tam communes, quàm particulares inter ipsos compromittentes, vertentes, & quas habere possent cum dictis annexis, incidentibus, & dependentibus ab eis ad expediendum intra quindecim diem proximos, & immediate sequentes à fine duorum mensium præfatorum computandos, cum eisdem facultatibus, & iurisdictione, auctoritate, modo, & forma, cautelis, renunciationi. constitutionibus, donationibus, & alijs omnibus præmissis. Quæ omnia, quoad dictum Octauium tertium arbitratorem eiusque sententiæ laudi compromissionis ordinis per eum ferendę promulgandæ, & finiendæ, & quoad executionem, & implementum in omnibus, & per omnia locum, & effectum habere voluerunt, & reperierunt hoc etiam pacto, & declaratione adiectis, quod dictus tertius, vel de per se solus, vel cum aliquibus, seu aliquo dictorum arbitrorum procedere, sententiare, componere, & terminare possit prout ei videbitur, & placebit inter dictos quindecim dies, & non postea quia sic actum, &c. Quæ omnia, &c. pro quibus, &c. obseruandis, & de nunquam contrauniendo præfati, &c. vicissim obligarunt, & quilibet eorum obligauit mutua acceptatione interueniente, & ita iurarunt, &c.

Acceptatio Compromissi.

IN Mei, &c N. habita notitia de supradicto compromisso in eius, & supradictæ M. per supradictas partes, & personas respectiuè facto, sponte, & c. dictum compromissum, & omnia in eo contenta acceptauit, & acceptat; ac onus compromissis huiusmodi in se suscepit. Super quibus, &c.

Laudum prout in Cedula.

D. N. arbiter, arbitrator, & amicabilis compositor, electus per A. & B. super certis differentijs fructuum vnius societatis, de quibus latius compromisso in eius personam facto; volens differentias in eum remissas decidere, & fine debito terminare; sponte, &c. laudauit, pronunciauit, arbitratus est, prout in Cedula, Tenoris, &c. præsentibus supradictis A. & B. & laudum, ac compromissum, & sententiam prædictam prout in ea, acceptantibus, præsentibus in domo solitæ habitationis d. B. N & N. testibus, &c.

Aliud.

N. & M. arbitri, vt supra electi vigore facultatis, vt supra in dicto compromisso per dictos A. & B. eis respectiuè datæ, & attributę, in & super differentia, & controuersia, de qua in dicto compromisso vt supra facto, sponte, &c. concorditer in mei, &c. laudarunt, sententiarunt, & deffinitiuè pronunciarunt; prout infra, videlicet. Quod prædictus B. teneatur, & obligatus existat, &c. & ita sententiarunt, laudarunt, arbitrarunt, condemnarunt, & pronunciarunt omni meliori modo, &c. super quibus, &c. Actum, &c. præsentibus. &c.

Baudum.

NOs I. & P. Arbitri, Arbitratores, & amicabiles Compositores, à L. & C. Germanis fratribus, filijs, & hæredit usq. N. mediante D. B. eorum agente, & procuratore, ex vna parte, & ab R. & tertium mediante D. M. eorum in hac parte

parte Procuratore ex altera parte respectiuè Electi, nominati, & deputati, ad cognoscendum, audiendum, terminandum, & solidandum omnes eorum differentias, prætensiones, & computa, expressa, & non expressa, occasione Dohanarum A. cum omnibus earum dependen. inciden. annexis, & emergen. cum libera facultate, & auctoritate, conuentionibus, & modis contentis in compromisso per D. P. D. Archiuij Rom. Cur. Scriptorem Notarium publicum, & die, &c. celebrato, & ratificato, prout latius in Actis eiusdem continetur, ad quæ, quatenus pro intelligentia huius nostri laudi opus sit, & non aliàs, semper relationẽ habere volumus, & habemus. Visis intellectis, cognitis, & consideratis, differen. prætensionibus, & computis supradictis, cum eorum annexis, & dependentijs, cum omnibus, & singulis petitionibus, prætensionibus, replicationibus, oppositionibus, libris, & scripturis coram nobis exhibitis, dictas prętensiones, causas, & negocia inter dictas partes, verten. concernen. ac auditis, & intellectis, pluries pro partibus respectiuè, tàm coniunctim, quàm diuisim, interuenientibus, & habita consideratione prætensionum, & allegationum vtriusque partis, nobis oretenus datarum, super præmissis matura deliberatione, & maturo consilio, vti volentes iurisdictione, facultate, & auctoritate, a dictis partibus, nobis datis, & concessis, & omni meliori modo, nomine, & forma, quibus validius possumus. Per hanc nostram deffinitiuam sententiam, ordinationem, terminationem, laudum, compositiones, & arbitramenta, quas, & quod inter ipsas partes in scriptis ferimus, & promulgamus, dicimus, sententiamus, arbitramur, componimus, & arbitramentamus, ac deffinitiuè pronunciamus, & declaramus, quod, &c. Qua solutione sequuta, absoluimus etiam, iustis de causis, animum nostrum mouen. vtramque partem ab omnibus petitionibus, & prętensionibus, hinc inde, super huiusmodi negocio habitis, factis, & allegatis, & ita ordinamus, deffinitiuè sententiamus, laudamus, cõdemnamus, componimus, iudicamus, arbitramur, declaramus, reseruamus, & absoluimus, liberamus, & sententiamus, in vim facultatis, & auctoritatis nobis concessæ, etiam omni meliori modo, & nomine, ratione, & forma, quibus pro maiori validitate, & firmitate huiusmodi nostræ sententiæ, compositionis, laudi, & arbitramenti, sententiare, & pronunciare possumus. Lectum latum, &c.

De Tutorum, Curatorum, & Actorum ad lites formulis. Cap. IX.

Deputatio Curatoris bonis iacentibus.

IN nomine Domini, Amen, &c. Anno, &c. comparuerunt corã Ill. & R.P.D. Thoma Lapio I.V.D. vtriusq; Signaturę Sanctissimi D. N. Papę Referendario, Illustriss. & Reuerendiss. D. Curię causarum Camerę Apostolicę Auditoris in ciuilibus Locumtenente, etc. meque Notario, etc. magnifici D. D. N. et M. deputati à creditoribus D. N. olim mercatoribus in Vrbe & pro omni eorum priuato, & particulari interesse, et dictis nominibus respectiuè, stante notoria decoctione, et fallimento dicti N. petierunt ad instantiam, et commodum, ac vtilitatem dictorum creditorum, et vt celerius eis de eorum respectiuè creditis satisfiat, aliquem in curatorem bonis iacentibus dicti N. deputari. Qui curator ad eorundem creditorum vtilitatem, et vt celerius eorum credita consequi possint, et valeant, omnes, et singulas actiones mouere, pertractare, agere, defendere, prosequi, et experiri in iudicio, et extra, possit, et valeat, et confisi præfati N. et N. nominibus, quibus supra, de fide D. A. petierunt eumdem D. A. in curatorem bonis dicti D. N. vt supra, deputari omni meliori modo, etc. Qui Reuerendiss. D. Locumtenens attendens requisitionem huiusmodi fore iustam, et rationi consonam, dictum A. ibidem præsentem, et onus huiusmodi in se sponte suscipientem, in curatorem bonis præfatis, ad effectum omnes, et singulas actiones contra quoscumque mouendi, et per quoscumque mouendi, et per quoscumque motas, actiuè, et passiuè pertractandi, agendi, defendendi et prosequendi, in iudicio, et extra, necnon pecunias, et credita quæcumque exigendi, et recuperandi, ad effectum

vt beneficio dictorum creditorum, deponantur penes aliquem Camplorem fide, & facultatibus idoneum, per supradictos D. D. deputatos, eligendum, & deputandum; & de exigendis, recuperandis quoscumque quietandi, ac iura, & actiones, si opus fuerit cedendi, cum clausulis solitis ad lites, & cum omnibus facultatibus, & auctoritatibus talibus curatoribus dari solitis, & de iure requisitis, & in similibus negocijs necessarijs, & opportunis deputauit. Dicendo eidem curator esto, & vtilia pro dictis creditoribus N. bonis facito, & inutilia prætermittito, & quod ita faciet præfati magnifici D.N. & N. proprijs, & priuatis nominibus, ac vti principales principaliter, & insolidum scientes, &c. sponte, &c. pro dicto D.N. curatore fideiusserunt, & promiserunt, quos DD.N. & N. sic promittentes, præsentes, &c. dictus D.A. a promissione, & fideiussione huiusmodi indemnes penitus, & sine damno releuare promisit; ita quod, &c. alias, &c. de quibus, &c. pro quibus præmissis, &c. Super quibus omnibus idem R.P.D. Locumtenens pro tribunali sedens ad petitionem, & instantiam dictorum Dominorum deputatorum, auctoritatem suam, qua fungitur, interposuit: supplendo omnes, & quoscumque tàm iuris, quàm facti defectus, si qui forsan in præmissis interuenerint, omni meliori modo, & super quibus, &c. actum, &c. præsentibus testibus, &c.

Deputatio Actoris ad lites.

DEinde, & incontinenti coram eodem Reuerendissimo D. Locumtenente vbi supra, pro tribunali sedente, meque Notario, & testibus infrascriptis idem D.A. curator, vt supra deputatus, cum præsentia, auctoritate, & decreto præfati Reuerendissimi D. Locumtenentis, sponte, &c. constituit eius, & dictorum bonorum dicti N. vel illius creditorum, & deputatorum prædictorum actorem magnificum D. Gaudentium de Gaudentijs de Corneto I. V. D. in Roman. Cur. causarum Procuratorem ibidem præsentem, & onus huiusmodi in se sponte suscipientem, ad omnes, & singulas dictorum bonorum, seu illorum creditorum dicti N. lites, & causas; ciuiles, & criminales; prophanas, meras, & mixtas; motas, & mouendas; actiuè, & passiuè, contra quascumque personas, &c. in quocumque foro, seu iudicio, atque instantia, & coram quibuscumque DD. Iudicibus comparendum, agendum, prosequendum, & pertractandum, cum clausula ad lites, & generaliter, &c. promittens, &c. releuans, &c. super quibus omnibus idem A. curator præfatus petijt a præfato Reuerendissimo D. Locumtenente, vt auctoritatem suam, & decretum interponat. Qui Reuerendissimus D. Locumtenens, vt supra pro tribunali sedens, causa cognita suam auctoritatem, pariter & decretum interposuit, suppletis, &c. super quibus, &c. actum, &c. præsentibus quibus supra testibus, &c.

Has præscriptas formas, vel illis similes seruare poteris in curatore, qui datur bonis debitoris, qui cessit bonis mutatis mutandis.

Nota, quod in supradictis curatorum deputationibus, qui dantur hæreditati iacen. & bonis defuncti, seu decocti pro illarum validitate plura requiruntur. Primum, quod detur ad instantiam maioris partis creditorum l. 1. ff. de curat. bonor. dat. & in l. final. de bon. auctor. iudic. poss. Specul. de curatore §. cum autem vers. opponitur, Alexan. consl. 221. num. 9. lib. 6. Secundum quod nominatim citentur ij, quorum interest, si certi sint, sin autem pro proclama ad l. si eo tempore C. de remiss. pignor. Tertium, quod statuatur terminus arbitrio Iudicis hæredibus, si qui sint ad comparendum, & acceptandum hæreditatem mortui. Quartum, quod talis curator deputandus faciat inuentarium omnium bonorum, vt per Bartol. in d. l. 1. ff. de curat. bon. dat. Quintum, quod curator iste satisdet per text. in authent. vt liceat matr. & auiæ in princ. in vers. ibi in fideiussione.

Quomodo deputatur curator furioso, mente capto, & prodigo.

DEputatur nonnunquam curator furioso, seu mente capto ad illius proximiorum instantiam, examinatis testibus summariè, & extraiudicialiter, super eo, quod N. est mente captus, hisque examinatis, Iudex personæ, & bonis dicti N. curatorem in gradu proximiorem, cum solita

cautione de vtilia faciendo, & inutilia prætermittendo ex officio deputat. Nec requiritur super hoc plenaria cognitio, sed sufficit, quod aliqualiter constet de furore, vel adhibere Medicos qui hoc cognoscant vt in l.obseruare ff.de curator.furios.& per citata per Alexand.in cons.86. vers.verum est, quod causæ cognitio num.5. & ratio, quia talis deputatio curatoris non causat præiudicium ei, cui deputatur. Item deputatur etiam ex præmissis curator prodigo, & de his, & similibus, deque illorum instrumentorum formis, vide Speculat. l. 1. par. 3. in titulo de curatore, quas omnes formas cum illæ sint de rato contingentes, hic aliter scribere non curaui, sed occurrenti casu ad eum tanquam partem praticæ recurre.

Deputatio Tutricis.

DOmina Hieronyma de Auila relicta quondam N. ac mater, tutrix, & pro tempore curatrix, ac legitima administratrix Fabij, & eius, & dicti quondam N. sui viri filij, coram magnifico Domino N. ad præsens Curiæ Capitolij primo Collaterali Illustrissimi Domini Almæ Vrbis Senatoris Locumtenente, sedente in aula domus solitæ habitationis ipsius Domini Hieronymi in quadam sede lignea, quam pro suo congruo tribunali, & loco, quo ad actũ infrascriptum tantum elegit, & deputauit. Asserens ipsa Domina Hieronyma annis retro elapsis dictum eius N. virum obijsse, dicto Fabio eorum filio in pueriliætate constituto Tutore, siue Curatore aliquo minimè sibi deputato; & licet alias pro nonnullis negotijs particularibus in eius Tutorem, seu Curatorem deputatus fuerit Ioannes eius auunculus, tamen pro omnibus eius negocijs nullus generalis datus fuit: & licet ipsa Domina Hieronyma tanquam mater sit, iuxta iuris ordinem illius legitima Tutrix, & pro tempore curatrix, & administratrix. Cupiens tamen pro maiori cautela, & securitate, per prædictum Iudicem confirmari, & quatenus opus sit, de nouo deputari, administrationemque rerum, & bonorum, ac ipsius Domini Fabij personæ decerni, & concedi. Idcircò prædicta fieri ab eodem Iudice, debita cum instantia postulauit. Qui Iudex sic, vt supra sedens, visis, & auditis, ac causa cognita supradictam Dominam Hieronymam ibidem præsentem in tutricem, & curatricem dicto eius filio confirmauit, & quatenus opus sit, deputauit, dicendo eidem ter, esto tutrix, & pro tempore curatrix prædicti Domini Fabij, & pro eo vtilia facito, inutilia prætermittito, & alia facito, & curato, ad quæ de iure, & ex forma Statutorum Vrbis teneris, & obligata existis. Quæ quidem Domina Hieronyma tutrix, & pro tempore curatrix eiusdem Fabij, vt supra confirmata, seu etiam quatenus opus sit deputata, renunciando primitus auxilio Velleian. Senatusconsult. leg. Iul. de fund. dotal. Aut si qua mulier, & generaliter omnibus alijs legibus, legumque auxilijs, ac Statutis, & nouis reformationibus Almæ Vrbis, in fauorem mulierum quomodolibet introductis, promisit vtilia pro eodem Fabio facere, & inutilia prætermittere, ac omnia alia facere, dicere, ac operare, ad quæ de iure, & ex forma eorumdem Statutorum Vrbis tenetur, & obligata existit, bonaque eiusdem fideliter, & legaliter administrare, gubernare, regere, & circa ea se exercere, & ingerere, illorumque inuentarium conficere, & omnimodam rationem administrationis, & fidele computum reddere, finita Tutela, & Cura prædictis, alias ad refectionem omnium, & singulorum damnorum, &c. tenere voluit, de quibus, &c. pro quibus, &c.

Liberatio à Tutela, & Cura, absque administratione.

CVm alias de anno, &c. seu alio veriori tempore, ex actis D. &c. D. Antonius, &c. fuerit a Iudice deputatus tutor, & pro tempore curator Dominico, &c. tunc in minori ætate constituto, & administrator bonorum eiusdem, & vniuersæ hereditatis dicti quondam Claudij, & dictis tutorio, & curatorio, atque Administratorio nominibus, multa & varia negocia iudicialiter, & extraiudicialiter gesserit, & fecerit, pro eodem Dominico, qui cum modo maior viginti annorum factus sit, prout ipse D. Dominicus medio iuramento

to tactis,&c. præstito affirmauit, & ex suo corporeo aspectu esse apparebat, & amplius non sit locus tutelæ, & curæ, neque administrationi. Asserentesque dicti Antonius, & Dominicus, inter se facta fuisse computa, & illa bene visa, & reuisa,& dictum Dominicum remanere contentum, & satisfactum ab eodem Antonio suo olim Tutore, & curatore supradicto, & præfatum Antonium a dicto Dominico similiter contentum,& satisfactum, remanere.

Cupientes ijdem ab huiusmodi sua tutela,cura,atque administratione liberare, & quietare,in generalissima,atque ampla forma; & super præmissis publicum instrumentum celebrare.

Hinc est, quod &c. personaliter constituti prædicti Antonius,& Dominicus sponte, &c. Asserentes præmissa superius narrata esse vera, & veritate fulciri, ac omnibus melioribus modo,&c. quietarunt, absoluerunt,& liberarunt seipsos ad inuicem, & vicissim præsentes,&c.a quibuscumque per ipsos quomodolibet gestis,factis,& de omnibus receptis, & quietatis ad fauorem quarumuis personarum, etiam in notabili summa, etiam de illis, quæ speciali nota digna forent; & super eis generalem, & generalissimam quietantiam,absolutionem & liberationem ad inuicem fecerunt,& faciunt; & cuius exceptioni, etiam erroris calculi, & restitutionis in integrum renunciarunt, cum pacto &c.& propterea stante maiori ætate viginti annorum eiusdem Dominici, iuxta formam statutorum Vrbis, dictus Antonius eundem Dominicum a sua tutela, & cura, atque administratione bonorum, & hæreditatis prædictæ exemit, & liberauit, in omnibus, & per omnia; ita quod hinc, & in posterum, dictus Dominicus suo proprio nomine, absque interuentu,præsentia,& consensu eiusdem Antonij, sua negocia facere, & rebus suis incumbere, contrahereque, & distrahere valeat: prout & quemadmodum veri Domini, & Patroni de re sua facere, & dispo nere possunt. Et viceuersa idem Dominicus, saluis præmissis, renunciando etiam medio iuramento, tactis, &c. præstito beneficio minoris ætatis 25. annorum, liberauit,& excusauit eundem Antonium ab onere dictæ tutelæ, curæque,& administrationis. Promittentes ad inuicem præmissa omnia habere rata &c.& non contrafacere, & alias etiam ad omnia damna, &c teneri voluerunt, & a limine iudicij repelli posse voluerunt, & ita tactis, &c. iurarunt, super quibus,&c.

Tutela Attiliana.

CORam magnifico, &c. in meique, &c. principaliter constituta Domina N. relicta quondam M. narrans, & exponens dictum quondam N. suum condidisse testamentum, inter alia hæredes suos vniuersales instituit filios suos legitimos,& naturales, masculos, in eodem testamento eisdem suis filijs,& hæredibus dedit tutricem & pro tempore curatricem eandem N. eorum matrem,cum facultate amplissima, de bonis mobilibus suæ hæreditatis disponendum,& stabiliendum,ad suum libitum vtendum, prout in eodem testamento plenius continetur. Et insuper exposuit,quod post dictum conditum testamentum nati sunt dicto M. testatori ex se coniuge duo filij masculi I. & A. ambo in infantili ætate constituti, alter annum agens quartum, alter tertium in circa. Quibus superstitibus idem quondam M. principaliter diem vitæ suæ clausit extremum,nullo alio condito testamento, quod sciat; propterea eius hæreditatis dictis suis filijs debetur æquis portionibus,quam ipsa, vt pote mater eis acquiri desiderat; sed quia dicti sui filij constituti sunt, vt præfertur, in puerili ætate, subiunxit se informatam esse, neque illos pro se propter ætatis suæ imbecillitatem adire posse hæreditatem huiusmodi,neque ipsam pro illis, cum iure cautum dicatur, dum testamentaria tutela speratur cessare legitimam, & testamento locum non esse nisi adita hæreditate; ita quod opus sit tutore datiuo, quam Attilianam vocant,qui adeat pro eis, vt igitur ad tutelam testamentariam prouenire, & bona dictæ hæreditatis ad suas manus perducere, illaque tueri, & defendere possit, sicut tenetur, & desiderat. Ideò petijt a præfato Domino Iudice, cum ea, qua decuit instantia,& reuerentia, vt præfatis pupillis prouidere dignaretur de Tutore Attiliano, per quem fiat aditio dictæ hæreditatis, iussa autem nominare si quem habeat, de quo confidat, nomi-

nominauit egregium virum G. vtique bonorum nominis, & famæ, & alias talem, sic idoneum ad huiusmodi tutelam gerendam, præsentem, & acceptantem, &c. & cum per præfatum Dominum Iudicem interrogat, an excusationem habeat, qua onus huiusmodi legitimè recusare possit; respondit nulla vti velle excusatione, sed contentum esse, ac paratum dictam tutelam acceptare, & omnia facere, ad quę de iure tenetur. Quibus auditis idē Dominus Iudex dictum G. præsentem dictis I. & A. filijs pupillis dedit, concessit, & confirmauit in Tutorem Attilianum, decernen. & acceptan. regimen, & gubernium personarum, & administrationem bonorum, iuriū & rerum eorundem, præstito per eum iuramento de vtilia, &c. in forma, & pro eo ibidem præsens S. qui sciens, &c. promisit in forma, &c.

Post præmissa, coram eodem Domino Iudice, &c. in mei, &c. personaliter constitutus G. Tutor Attilianus supradictus, sciens se teneri ad confectionem Inuentarij, & animo illud conficiendi in nomine sanctissimæ Trinitatis, & vener. signo sanctæ Crucis præmisso declarauit, se in bonis dictorum suorum pupillorum inuenisse, & inuenire ius audiendi, seu se immiscen. hæreditati dicti M. nec alia bona, seu iura eorundem ad præsens scire, protestans tamen, si quæ alia inuenerit, ea statim in huiusmodi inuentario addere, de quo protestatus fuit, &c. super quibus omnibus, tanquam ritè, &c.

Subsequenter coram, &c. in mei, &c. idem G. tutor Attilianus, sciens quondam M. patrem dictorum suorum pupillorum, sicut Deo placuit, de mense, &c. Idem vitæ suæ clausisse extremum, condito testamento, in quo filios suos masculos herēdes instituit vniuersales, per quam mortem eius hæreditas ad dictos I. & A. deuoluta est ex testamento. Sponte, &c. dictam hæreditatem, vt pręfertur delatam, pro dictis I. & A. pupillis suis, & dicti quondam M. filijs legitimis, & naturalibus adit, agnoscit: seu quia de iuribus dictæ hæreditatis dubitat, declarauit id facere animo, & intentione gaudendi, & potiendi beneficio legis, & inuentarij, de quo expressè protestatus fuit, omni meliori modo, &c. quibus, &c. tanquam ritè, &c.

Quæ hæreditatis aditione facta, quia factus est locus tutelæ testamentariæ. Ideò coram eodem Domino N. Locumtenente, in meique, &c. principaliter constituta dicta Domina N. spontè, &c. declarauit Tutelam filiorum suorum p. ęfatorum sibi per dictum quondam M. suum consortem in sua vltima voluntate destinatē acceptare velle, prout dixit acceptatam, petens sibi decerni, & concedi regimen, & gubernium personarū, ministrationemque bonorum, iurium, & rerum dictorum suorum filiorum; offerens propterea facere inuentarium, & omnia alia, ad quæ tenetur de iure, & ex forma dicti testamenti. Qui Dominus Locumtenens, &c. auditis præmissis, & viso testamento, de quo agitur, quia per illius inspectionem competit præcesdictæ D. N. veritate inniti, decreuit ei, petendum, & acceptandum regimen, & gubernium personarum, & administrationem bonorum, iurium, & rerum dictorum suorum filiorum, omni meliori modo, &c. pręstito per eam iuramento de vtilia faciendo, & inutilia prætermittendo, factoque inuentario, promissione res pupillorum saluas fore, & de eis, eorumque iuribus, & bonis in defendendum non derelinquere, salua tamen semper, & vbique facultate bonam fidem agnoscendum. Quo facto eadem N. tactis, &c. iurauit pro dictis pupillis vtilia facere, & inutilia prætermittere pro viribus. Deinde eadem Domina Tutrix sponte, &c. promisit mihi Notario, &c. res dictorum pupillorum, saluas fore, & tam eos, quàm eorum bona, & iura indefensa non derelinquere. Pro quibus, &c. quibus omnibus, &c.

IN nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti Amen D. N. relicta quondam M. Tutrix ex testamento præfati quondam M. I. & A. filiorum, & hæredum dicti M. cum beneficio legis & inuentarij, vt de dicto testamento, & instrumento, ac datione eiusdem in Tutricem, & pro tempore Curatricem constat, &c. sub die &c. necnon de acceptatione pro eadem in debita forma de dicta tutela, & cura facta manu mei eiusdem Notarij, sub die hodierna, &c. sciens ad confectionem inuētarij de ipsorum pupillorum bonis, & rebus secundum iuris ordinē teneri, præsens hoc inuentariū

K fecit

fecit, constituit, & ordinauit, de omnibus rebus, creditis, atque debitorum rationibus hæreditatis quondam præfati M.& nũc ipsorum pupillorum, quod incæptum fuit Anno, &c. Indictione, &c. Die, &c. In hunc modum, & formam. In primis præmisit Sanctissimæ Crucis signum, dicens, & asserens in bonis, & hæreditate præfata hæc bona inuenisse, & reperisse, protestan. nihilominus, quod si quæ apponerentur per eam, quæ apponenda non essent, quod intendit, quod pro non appositis habeantur, & maximè quo ad eius præiudicium, præsertim respectu certorum legatorum per ipsum in suo Testamento relictorum, quibus quidem legatis, & rebus in eis comprehensis, quæcumque, & qualiacumque sint, non intendit aliquo modo præiudicare, sed illa integra, & illæsa in omnibus, & per omnia præseruare, quæ quidem legata ex nunc ad cautelam acceptat, & hac protestatione in principio, medio, & fine præmissa, & toties quoties opus fuerit repetita, & non aliter, &c. Dixit quod in dicta hæreditate reperit bona mobilia infrascripta, videlicet N. N. N. Super quibus, &c.

Eadem N. addidit Inuentario præmissa bona sequẽtia, videlicet N. & N. Et hæc omnia præfata Tutrix in Inuentario posuit, citra præiudicium iurium suorum, vt supra, & iterũ & de nouo protestata fuit, & protestatur omni meliori modo, & non aliter, &c. nihil conficien. quod sit in eius præiudicium. Et insuper protestata fuit, & protestatur, se non habere noticiam aliarum rerum alicuius qualitatis, vel conditionis, promittens quod si in futurum aliqua alia res mobilis, seu immobilis, vel alterius qualitatis, seu conditionis ad aures eius, & noticiam peruenerit, quod fideliter in Inuentario ponet, & ita promisit; & tactis, &c. iurauit, & cæt. super quibus, &c.

Alia Actoria, seu deputatio Actoris ad lites.

Coram magnifico, &c. personaliter constituta A. reliq. q. N. mater, tutrix, & pro tempore curatrix testamentaria suorum, & dicti q N. filiorum, & illius hæredum ex testamento d. quond. N. prout constat in actis, &c. narrans, & exponens dicto D. Iudici dictos eius filios habere, agere, & pertractare, cum diuersis personis, diuersa eorum negocia in Ciuitate N. & quia ipsi sunt minores, & ipsa D. A. sit mulier, & in Vrbe in præsentiarum degat, & huiusmodi negocijs attendere, & vacare nequeat, & indecens esset se in negocijs suorum filiorum pertractandis, cum diuersis personis miscere, & pro eorum litibus defendendis per diuersa Tribunalia Iudicialia vagare, propterea velit, & intendat omne onus dictæ tutelæ in quantum ad se attinet D. M. de quo plurimum confidere asseruit, deferre, & omnem facultatem, & plenariam auctoritatem sibi vigore dictæ Tutelę concessam, quo ad infrascripta eidem tribuere, & dare. Ideò cum præsentia, consensu, verbo, decreto, auctoritate, & voluntate dicti D. Iudicis dicta A. sponte, &c. constituit, &c. suorum filiorum Actorem, & procuratorem D. N. in forma, etc. Quibus omnibus, &c.

De varijs Locationum contractibus, cum dependen. ab eis. Cap. IV.

Locatio in emphyteosim, seu ad tertiam generationem, vel nominationem.

IN nomine Domini, etc. Anno, &c. coram me Notario, et testibus, etc. personaliter cõstitutus R. D. A. totius Terræ C. N. Diœcesis, Prior hospitalis S. Spiritus dictæ Terræ C. quod affirmauit esse membrum Sacri Archihospitalis S. Spiritus in Saxia Vrbis; asserens, et affirmans ad dictum suum hospitale S. Spiritus spectare, et pertinere pleno iure directi dominij, vel quasi prædiolum suum in territorio dictæ Terræ C. confinatum ab vno bonis A. ab alio bonis B. et alio bonis C. ab alio verò lateribus via publica, saluis alijs verioribus confinibus, si qui sint; cupiens dictum prædium, solutum locari annua responsione, seu canone sul. n. locare, et vt decet bonum Rectorem conditionem dicti sui hospitalis efficere meliorem, maximè quod infrascripti emphytheotæ se obtulerunt illud ad vineam reducere. Propterea sponte, etc. suo,

suo, & dicti hospitalis nomine, ac omnibus melioribus &c. supradictum prædium, vbi, & prout [illegible] confinatum, saluo & reseruato sanctissimi Domini Nostri Papæ, & sanctæ sedis Apostolicæ beneplacito, quatenus opus sit, & non alias, aliter, nec alio modo (quod beneplacitum Apostolicum infra nominandi conductores eorum sumptibus, & expressis proprijs expedire teneantur.) In emphyteosim ad tertiam generationem masculinam, & in defectum illius, ad tertiam nominationem, vt infra dicendam locauit, dedit, cessit, concessitque B. & B. N. filijs germanis fratribus, videlicet dicto B. præsenti. & dicto B. absenti, nihilominus dicto B. pro eo, & suis, &c. vna mecum Notario ad tertiam eorum generationem masculinam, & in defectum illius, ad tertiam nominationem, videlicet, vt ipsi B. & B. intelligantur prima persona nominata, & prima generatio, & ijdem fratres emphytheotæ, vel vltimus eorum, qui superuixerit vnam personam sæcularem in defectum eorum generationis, ad hanc emphytheosim nominare possint; quæ persona sæcularis nominata, in defectum suæ generationis masculinæ, habeatur loco secundæ generationis, & similiter in defectum generationis masculinæ dictę personę nominarę aliam personam, siue fœminam, siue masculum loco tertiæ generationis, nominare possint, si verò dicti B. & B. decesserint relictis filijs, aut filiabus, ex quibus omnibus morientibus nulla proles existat, tunc ipsi filij masculi, si extiterint, nominare valeant vnam personam sæcularem, siue masculum, siue fœminam. Quæ persona succedat loco tertiæ generationis, & pro tertia generatione habeatur, & tàm ipsi B. & B. quàm alij post eos habentes, vt supra, facultatem nominandi, nominare possint semel, bis, ac ter, & pluries in huiusmodi nominatione facienda, vsque ad extremum vitæ. Ita quòd vltima nominatio attendi debeat; siue inter viuos, siue in vltima voluntate facta sit, conducentibus, acceptantibus, & stipulantibus. Ad habendum, tenendum, fruendum, vsufructuandum, colendum, laborandum, cultiuandum, possidendum, & faciendum, ac disponendum, (saluis infra dicendis,) prout, & quemadmodum de huiusmodi prædio emphyteutico de iure fieri, & disponi potest. Ita quòd in loca pia per dictus emphytheotas transferre non possit, durante huiusmodi concessione, saluo, & reseruato Hospitali prædicto iure directi dominij, & annuo canone infra dicendo Transferens, & cedens dictis fratribus conductoribus, vt supra, acceptantibus omnia iura, omnesque actiones, exceptis iuribus, & actionibus directis. Ponens eosdem in omne ius, locum, & priuilegium ipsius concedentis, & dicti sui Hospitalis reseruato tamen dicto iure directi dominij. Constituens, &c. Dans licentiam, & facultatem eiusdem fratribus conductoribus dicti prædij, realem, & corporalem possessionem, propria eorum auctoritate, absque alicuius Iudicis, &c. apprehendi, captamque, & apprehensam retinendi, & continuandi, & donec, &c. Hanc autem concessionem in emphytheosim ad tertiam generationem, & in eius defectū ad tertiam nominationem, vt supra, R. D. A. Prior dicti Hospitalis fecit, & facit, erga eosdem B & B. fratres de N. modo, & forma præmissis, & dicta stipulatione interueniente, cum pactis, & conditionibus infra dicēdis, pro annuo canone iuliorum 20. monetę Roman. annuatim soluen. in Festiuitate Penthecostes D. N. Iesu Christi, vnica solutione. Incipiendo primam solutionem in Festiuitate Penthecostes D. N. Iesu Christi, proximè venturæ, prout idem B. ibidem præsens pro se, & dicto B. eius fratre absente, pro quo de rato, & ratihabitione in forma iuris valida promisit, & ipsum ratificaturum ad omne beneplacitum dicti Domini Prioris, seu alterius, pro tempore existentis, alias de suo proprio, vltra obseruationem contentorum in præsenti Instrumento, & ad omnia damna, & teneri voluit, soluere realiter, & cum effectu in dicta Festiuitate Penthecostes vnica solutione promisit dicto Domino Priori, & cuicumque pro tempore existenti, liberè, &c. Et idem R. D Prior affirmauit, & promisit eisdem fratribus conductoribus de dicto prædio nihil fecisse in preiudicium præsentis concessionis. Immò cessionem hanc esse, & semper fore bene, valideq; factam, & in ea tanquam talem facere cōsentire omnes personas, &c. ius habentes, & habere quomodolibet ap

parentes, in & super dicto prædio, etiam ad omnem solam, & simplicem, etiam extraiudicialem dictorum conductorum, & eorum in huiusmodi emphytheosi successorum interpellationem, aut requisitionem ipsosque durante præsenti concessione in dicto prædio, & illius possessione conseruare, defendere, eximere, liberare, ab omni lite, causa, controuersia, molestia, & molestante persona: alias tenere voluit erga eosdem conductores, & eorum successores ad omnia damna, &c. & ad obseruationem contractus. Ipse verò B. nomine suo, & B. sui fratris, & cum eadem sui rati promissione per se, & suos, ac dicti sui fratris in hac emphytheosi successores, promisit in dicto prædio bene versari, & illud cultiuare, & laborare, & ad vineam reducere, omnique cura meliorare, pro eius posse. Et finita huiusmodi concessione dimittere, & relaxare, liberè, cum omnibus melioramentis in eo factis; & interim huiusmodi locatione, durante dictum canonem iuliorum viginti monetæ, integrum & liberum, absque aliqua diminutione in dicto termino, vnica solutione annuatim dicto Reuer. Domino Priori, & cuicumque in dicto Hospitali successori, omni penitus iuris, & facti exceptione remota, præstare. His pactis, & conditionibus adiectis, vt cessantibus ipsis B. & B. ac eorum successoribus in hac emphytheosi per biennium continuum in solutione dicti canonis, vt supra facienda, vel in euentum alienationis dicti prædij non requisito Priore, & finita huiusmodi locatione in omnibus, & singulis casibus dictum prędium, cum omnibus melioramentis, & expensis ibidem factis, & omni iure emphytheotico ad ipsum R. D. Priorem, & Hospitale Sancti Spiritus, Terræ C. ipso iure deuoluantur, reuertantur, & deuoluta sint, & esse intelligantur, absque aliqua Iudicis sententia, decreto, & declaratione præferendis, & absque alio penitus ministerio, & vtile dominium, cum directo, possessioque naturalis, cum ciuili consolidetur, ipsique emphytheotæ cadant ab omni iure, &c. quod super dictis bonis, &c. haberent, seu habere possent, & liceat Priori pro tempore existenti propria auctoritate, &c. mandato & absque vitio spolij, nullitatis, & attentatorum, & alio vitio, & defectu dicti prędij & meliora mentorum, & expensarum, & omnium ibidem factorum, & totius iuris emphytheotici corporalem possessionem, liberè, & licitè apprehendere, per se, vel alium, seu alios retinere, ac disponere, absque eo, quòd pro dictis melioramentis, quantumuis notabilibus, quicquam reficere, aut persoluere teneatur. Imò vltra præmissa, dicti fratres emphyteotæ, eorumque successores omnes canones decursos, & non solutos, Priori persoluere teneantur, quia sic actum, &c. pro quibus, &c. cum obligatione Camerali, super quibus, &c. præsentibus, &c.

Aliud instrumentum emphytheoticum perpetuum, extensum circa omnes clausulas.

IN nomine Domini, amen. Per præsens publicum Instrumentum cunctis pateat euidenter, & sit notum. Quod Anno, &c. in mei Notarij publici, testiumque infrascriptorum ad hæc specialiter vocatorum, & rogatorum pręsentia. Personaliter constitutus A. Commendator Sancti N. Ciuitatis N. spontè, & ex eius certa scientia, ac spontanea voluntate, omnibusque melioribus modo, via, iure, causa, & forma, quibus magis melius, validius, & efficacius de iure fieri potuit, & debuit, ac potest, & debet, reseruato tamen consensu, & beneplacito Magni Magistri Sancti Ioannis Hierosolymitani, & illius Capituli Generalis, & Prouincialis, & non alias, aliter, nec alio modo. Quoddam pretium terræ aratorium, modiorum centum in circa, existens in Territorio N. Diœcesis N. in contrata nuncupatam M. cui ab vno sunt bona, &c. necnon quoddam aliud petium terræ in dicto Territorio, in contrata dicta N. modiorum decem in circa, cui ab vno sunt bona, &c. saluis alijs verioribus, respectiuè confinibus antiquis, vel modernis, si qui sint, vel esse, seu reperiri possent. Quæ bona idem N. Commendator possidet, & dictæ Commendæ Sancti N. vnita, & sibi tanquam Commendatario prędicto, vt asseruit, spectan. & pertinen. cum omnibus eorumdem bonorum iuribus, exitibus, & introitibus; membris, atque adiacentijs vniuersis, pro se, suisque in dicta Commenda successoribus, quibuscumq; & nomi-

nomine, ac vice ipsius Commendæ, dedit, cessit, concessit, atque tradidit in perpetuam emphyteosim, ac affictum, perpetuam locationem B. absenti, ac bb. respectiuè fratribus germanis de N. & filijs N. presentibus, ac pro se ipsis respectiuè, necnon vice, & nomine prædicti B. eorum fratris germani, pro quo de rato, & ratificari faciendo præsens Instrumentum, & singula in eo contenta, & dare instrumentum ratificationis huiusmodi in publicam, & authenticam formam in Actis mei Notarij infrascripti, seu in manibus prædicti A. seu eius procuratoris præsenti instrumento inserto, omnibus eorum sumptibus, & expensis infra duos menses proximè futuros; alias teneri voluerunt de eorum proprio, respectiuè vti principales, principaliter, & insolidum, ad omnia, & singula in præsenti instrumento, & infra continenda, & promittenda, & ad omnia damna, expensas, & interesse præmissorum occasione, per ipsum B. Commendatarium, & alios quoscumque quomodolibet, tàm in iudicio, quàm extra patien. sustinen. & incurren. de quibus quidem damnis, expensis, & interesse, ijdem stare, & credere voluerunt, soli, & simplici verbo, cum iuramento partis damnum passæ, absque aliqua alia, desuper in iudicio, vel extra probatione, vel iudicis taxatione fienda. Nolentes posse excusari, allegando possibilia fecisse, factum alienum promittendo, necnon eorum descenden. respectiuè in infinitum stipulan. & acceptan. necnon dictis descendentibus, & alijs quibuscumque in dicta locatione, & emphyteosi successoribus. Item saluo semper, & reseruato sibi Domino Commendatori, & suis in dicta Commenda successoribus, iure directi dominij, cessit, transtulit, & mandau t prædicto B. licet absenti, etiam dictis B. & B. fratribus præsentibus, & pro eis, ac dicto B. & alijs prædictis stipulan. & acceptan. omnia, & singula iura, omnesque actiones, &c. Quæ, quas, & quod idem A. Commendatarius prædictus habet, seu habere quomodolibet posset, de, & super dictis bonis, vt supra specificatis. Ad habendum, tenendum, vtendum, fruendum, fructificandum, & de eis disponendum, prout, & sicut, saluo prædicto directo dominio, vt supra. Idem D. Commendator vti, frui, & gaudere, & de eis disponere, vel alias facere poterat, ante præsentem contractum. Ponens idem D. Commendator eosdem B. licet absentem, & B. & B. præsentes, & pro eis, & præfato B. ac alijs prędictis acceptan. & vt supra, stipulan. in locum, ius, & priuilegium suum vniuersum. Constituensque eosdem fratres absentes, & respectiuè præsentes, & vt supra stipulan. Procuratores irreuocabiles, medio iuramento, tactis scripturis sacrosanctis, ad sancta Dei Euangelia, ad dictorum bonorum, vt supra, eis in emphyteosim perpetuam datorum, corporalem, realem, & actualem possessionem, propria auctoritate, vt in rem propriam capiendi, intrandi, & apprehendendi, ac de eis, eorumque iuribus, vt supra, disponen. & donec dicti fratres possessionem realem, & actualem dictorum bonorum, vt supra, apprehenderint. Idem D. Commendator nomine ipsorum fratrum, & suorum prædictorum præcario nomine, se tenere constituit, atque recognouit. Hanc autem emphyteosim, & affictum perpetuum perpetuamque locationem, & omnia, & singula præmissa, & quæ infra dicuntur, fecit, & facere dixit, & declarauit idem A. Commendatarius dicto B. absentis, necnon prędictis B. & prę sentibus, & vt supra stipulan. & alijs prędictis, pro responsione censu, seu liuello annuo scutorum 40. soluen. prout ijdem B. & B. quibus supra nominibus eidem Illust. D. A. presenti, ac pro se, suisque in dicta Commenda successoribus Commendatoribus stipulan. & acceptan. soluere, & naturaliter, & cum effectu pagare promiserunt, & quilibet ipsorum insolidum promisit, quilibet anno in vna paga, seu solutione in Festo Natiuitatis D. N. Iesu Christi, incipiendo primam pagam in festo eiusdem D. N. Iesu Christi proximo futuro pro prę senti Anno 1573. hic Romę, vel eius procuratori, in partibus Marchiæ, liberè, & absque aliqua exceptione, mora, aut retardatione; alias ijdem fratres, nominibus quibus supra, teneri voluerunt, ad omnia, & singula damna, expensas, & interesse, prę missorum occasione per dictum, & alios in futurum existentes Commendatarios, in iudicio incurren. de quibus, &c. & sic continuatim annis singulis, & in perpetuum, Pacto inter dictas partes respectiuè,

ctiuè, nominibus quibus supra, solemni stipulatione hinc inde interueniente vallato, & conuento; quod in casu contrauentionis præmissorum, & infrascriptorum, & aliorũ in præsenti instrumento contentorum, aut alicuius ipsorum, non tamen ex causa solutionum liuelli, seu responsionis prædictæ per ipsas partes, seu aliquam eorum, & successorum prædictorum suorum respectiuè facien. iuribus vtriusque dictarum partium, aut cuiuslibet earum, aut successorum prædictorum, in aliquo præiudicatum esse minimè intelligatur; sed præsens instrumentum, & omnia, & singula in eo contenta, in tali euentu nullius sint roboris, vel momenti, nec obstet, quia partes ipsæ respectiuè, vel altera ipsarum, de iuribus suis, vbi opus fuerit, prout ante præsens instrumentum, vti & experiri poterant; vtantur & experiantur, seu vtatur, & experiatur. Pacto etiam adiecto, eadem stipulatione, vt supra, interueniente vallato; quod ijdem fratres, quibus supra nominibus, & successores sui prædicti teneantur, & debeant, prout promiserunt, in perpetuum omnia, & singula onera, tàm cameralia, quàm alia desuper imponenda soluere, absque eo, quod idem Dominus Commendatarius, & alij in dicta Commenda successores aliquam solutionem, siue onus sentire habeant; sed penitus liberi, & exépti euadant, & dicta scuta 40. quibus supra modis, & terminis liberè, & absque aliqua diminutione, & defalcatione ipsi fratres, ac successores sui prædicti soluere, debitamque solutionem eidem præsenti, & pro tempore eiusdem Commendæ Commendatarius existen. impendere. Et saluis præmissis idem A. Commendator promisit, & affirmauit supradicta bona, vt præfertur in emphyteosim data, esse sua propria, & expedita, & ad ipsum pleno iure dominij, vel quæ tanquam Commendatario prædicto spectare, & pertinere, ac spectasse, & pertinuisse.

Sequere, prout in instrumento census, de verbo ad verbum, vsque ad illa verba, finem, & effectum perducere, ipsosque fratres, & successores prædictos, ab omni, & quacumque molestia, & molestante persona, defendere, & disbrigare, atque tueri; alias teneri voluit de euictione vniuersali, & particulari, & ad duplum rei euictæ loco pœnæ; sciens talem vigere, & esse in Vrbe consuetudinem, pro dato, & facto suo tantum, & non alias aliter, nec alio modo, & ad omnia damna, &c. præmissorum occasione in iudicio, &c. incurrendæ quibus, & quæ omnia, &c. alias teneri voluerunt inuicem, & vicissim, ad damna, &c. de quibus, &c.

Locatio, siue Arrendamentum.

D. A. Præpositus talis Præpositura, spontè, &c. pro se, suisque in dicta Præpositura successoribus reseruata, &c. Et quod supplicationem, seu si in euidentem desuper opportunum ipse conductor suis proprijs sumptibus, & expensis expediri facere teneatur, & illo semper saluo, & nó alias, &c. Quamdam tenutam, seu possessionem eiusdem Præpositurae, & ad illum, illiusque pro tempore existentem, Præpositum spectantem, & pertinentem, & positam in tali Territorio, &c. iuxta suos confines, quos hic pro expressis haberi voluit, &c. cum molendino, ædificijs; membris, pertinentijs, adiacentijs, iuribus, vsibus, iurisdictionibus, & alijs quibuscumque in alio instrumento locationis, &c. (pone quomodo fuerit alias locatum) expressis, descriptis, nominatis, & comprehensis, ac talem, qualem, tantamque, & quantam, prout, & quemadmodum alij conductores prædicti tenuerunt, & possederunt, tenentque, & possident de præsenti, locauit, affictauit, & arrendauit, ac in locationem, affictum, & arrendam dedit, & concessit Domino B. præsenti, &c. ad habendum, &c. & durante tempore locationis huiusmodi tenendum, vtendum, possidendum, fruendum, fructificandum, cultiuandum, & de illa, illiusque membris, iuribus, & pertinentijs, more boni conductoris facien. & disponen. ad tempus, & tempora nouem annorum, incipien. à die Festi Sancti Martini, Anni N. proximè futuri, & sic finita locatione prædictis locatarijs facta, & non antea, & sic successiuè, & vt sequitur decurren. & finien. Ponens dictus A. locator durante tempore locationis huiusmodi eundem B. conductorem præsentem, &c. in locum, & priuilegium suum vniuersum, constituensque eum solum, & insolidum, procuratorem irreuocabilem, vt in rem

pro-

propriam, cum iuramento, quod tactis, &c. præstitit ad dictam tenutam, seu possessionem, & quæcumque illius membra, & iura laborandum, cultiuandum, laborarique, & cultiuari faciendum, vtendum, fruendum & fructificandum, &c. Dans, & concedens eidem B. præsenti, &c. auctoritatem, & licentiam adueniente tempore locationis huiusmodi, & supradicta die Festi, &c. Anni præfati dictam possessionem; & tenutam, illiusque membra, & ædificia quæcumque intrandi, & durante dicto tempore locationis huiusmodi retinen. Hanc autem locationem, arrendam, & affictum, omniaque, & singula supra, & infrascripta, & in præsenti instrumento contenta, quæcumque idem A. fecit idem B. conductori præsenti, &c. pro pretio, & nomine pretij, & annuo affictu scutorum N. quæ scuta N. idem B. conductor singulis annis durante locatione huiusmodi realiter, & cum effectu soluere promisit eidem A. præsenti, &c. aut eius legitimo procuratori in loco N. in duabus solutionibus, & paghis: medietatem videlicet in Festo N. & aliam medietatem in Festo N. Anni, &c. incipien. primam solutionem in Festo N. & anni N. & sic successiuè de anno in annum, & termino in terminum durante dicta locatione, liberè, &c. alias, &c. de quibus, &c. absque, &c. Promisitque idem A. locator, durante locatione huiusmodi manutenere eundem B. conductorem in pacifica, & quieta possessione dictæ tenutæ, & possessionis, ac perceptionis, exactionis, & collectionis fructuum, reddituum, & prouentuum, introituum, & emolumentorum, & pertinentiarum prædictarum, illumque non amouere, nec expellere, aut perturbare, vel impedire; sed illum defendere, & disbrigare ab omni molestante persona in iudicio, vel extra iudicium, & stare contentus dicto pretio, & fictu, non obstante quocumque augumento, & superexcrescentia fructuum & emolumentorum possessionis prædictę, locationemque, & arrendam huiusmodi, durante dicto nouennio non reuocare, quauis de causa respectu maioris, seu minoris pretij, ac læsionis, etiam vltra dimidium iusti pretij, & alia quacumque ratione, vel causa. E versa vice, idem B. conductor promisit, & conuenit supradicto A. præsenti, &c. suis sumptibus, et expensis, expedire si in euidentem, & supplicationem desuper opportunam, dictaque tenuta, & possessione, illiusque ædificijs, & membris, vti more boni conductoris, illamque & molendinum, ædificia, & membra, ac iura quæcumque illius manutenere, conseruare, finitaque locatione huiusmodi illam, & illa potius meliorata, quam deteriorata, vacua, libera, et expedita dimittere, & relaxare, dictumque pretium & fictum loco, & terminis supra expresfis, vt supra soluere, &c. pactis, & conditionibus infrascriptis inter eos contrahentes mutua & solemni stipulatione vallatis, & firmatis videlicet (ponas pacta occurrentia.) Item etiam conuenerunt, quod si dictus B. conductor cessaret in solutione dicti fictus, et pretij, vt supra fienda, & solutionem ipsam distulerit per quatuor menses post aduentum cuiuslibet termini intelligatur cecidisse, & cadat à præsenti locatione, et omni commodo illius, liceatque dicto locatori, eiusque procuratori, et Agenti sua propria auctoritate, absque citatione, vel requisitione aliqua, & alicuius Iudicis, vel Curiæ licentia, decreto, mandato, vel interuentu, et vitio spolij, vel attentatorum dictam possesfionem, ædificia, membra, et bona prædicta ingredi, et alteri locare, ac de illis disponere ad libitum, voluntatem, et arbitrium ipsius locatoris; et nihilominus idem conductor teneatur ad solutionem pretij fictus decursi, et debiti, et non soluti. Et promisit idem D. Conductor dare duos idoneos fideiussores, etc. Et in euentum non præstationis dictorum fideiussorũ infra terminum supradictum, præsens locatio, et instrumentum sit nullum, et nullius roboris, momenti, et efficaciæ, ipsaque locatio pænitus annullata perinde, ac si facta non fuisset. Quæ omnia, etc. et contra non facere, etc. de iure, nec de facto, etiam si de iure possent, aut alter ipsorum posset, sub vinculo iuramenti per eorum quemlibet tactis, etc. præstiti, a quo absolutionem ad effectum agendi, vel excipiendi non petere, nec impetrare, nec etiam motu proprio Sanctissimi, etc. vel aliter concessa, et obtenta vti, aut illa se iuuare, et in omnem euentum cõstituerunt sese ad inuicem insolidum procuratores irreuocabiles, cum iuramento per eorũ quemlibet, vt supra, præstito ad illi ceden. renunciandumq; et illum

annullari, inualidarique petendum, & faciendum cum clausulis opportunis, necnō pœna refectionis omnium damnorū, &c. Pro quibus, &c. Dictus locator se, & in dicta Præpositura successores, eiusdemque Præpositurae, omnia, & singula bona, & prædictus Conductor, &c. in forma Cameræ, &c.

Locatio Barchæ.

M. Cui in vim motus proprij Sanctissimi D. N. Papæ concessam extitit, vt duas, vel tres barchas in flumine Tyberis, vna scilicet, propè, &c. & alteram subtus, &c. & alias. prout in eodem motu proprio contineri dixit, manu eiusdem Sanctissimi D. N. Papæ signato, ad quod, &c. sponte, &c. locauit, &c. N. præsenti. &c. ius, & actionem tenendi huiusmodi duas barchas in supranominatis locis, N. & N. in dicto flumine, & cum eis quascumque personas, res, & bona traijciendi, & vehendi, recepta ab eis debita, & competente mercede, & hoc per annos quatuor, ab hodie proximos, & vt sequitur finiendos, & deinde ad beneplacitum ambarum partium, cum pacto, quod dictus N. teneatur, prout promisit operas, & labores quotidianas, & cuiuslibet diei eidem M. locatori dictas duas barchas, & earum quamlibet, singulis diebus vehere, custodire, & gubernare, seu vehi, & custodiri facere, & quod de omni, & toto eo, quod pro huiusmodi trahitione, seu barchis vehendis, lucrabitur, & exigetur, debeat inter ipsos contrahentes, dietim, seu de hebdomada in hebdomadam, prout magis dicto M. placuerit, fieri diuisio in hunc modum, videlicet, ponatur modus diuisionis fiendæ. Declarando dictas barchas, & illorum periculum spectare ad dictum N. qui illas semper, & continuè, omnibus suis expensis manutenere debeat, ad vehendum aptas, & habiles. Quia sic, &c. Quæ omnia, &c. Pro quibus, &c.

Alia nolitus, seu locationis barchæ.

PAtronus Sanctes, &c. Dominus, & Patronus vnius barchæ, sitæ in ripa fluminis Vrbis, nominatæ Sancta Maria, portatæ rubiorum 280. Patronus Desiderius, &c. Patronus alterius barchæ, sitæ in portu Ciuitatis Vetulæ, nominatæ similiter sancta Maria, portatæ rubiorum 280 in circa, quas in eisdem respectiuè locis, dixerunt habere bene munitas, & armatas pro infrascripto itinere faciendo, illas cum suis velis, remis, rumigijs, remigantibus, instrumentis, ac ordineis nauticis, & alijs, ad nauigandum aptis, & necessarijs. Sponte, &c. omni, &c. Naulizarunt, & ad nolitus dederunt, &c. Illustrissimo Domino P. absenti magnifico Domino N. eius Agente, & pro sua Illustrissima dominatione, vna cum mecum Notario stipulan. & acceptan. cum pactis, & conuentionibus infrascriptis, videlicet.

In primis dicti Patroni respectiuè promiserunt, saluis tamen iustis impedimentis & stante tempore nauigabili dicto Domino P. cum dictis eorum barchis, & suis ordineis, ac instrumentis discedere, & abire hinc Ripa fluminis, & portu respectiuè Ciuitatis Vetulæ. & recto tramite petere palum, & illic comperire, & inuenire Dominum Bernardinum, &c. Agentem dicti Domini P. aut alium, seu alios eius loco, qui eis consignauerit, iuxta litterarum missiuarum, & ordinis præfati Domini N. formam, & tenorem, supradictum granum, iuxta earumdem barcharum portatam, vt supra, & illis expectare per quatuor dies, pro oneratione dicti grani, qua oneratione facta, promittunt quamprimum à dicto Palo discedere, saluis iustis impedimentis, vt supra, & recto tramite ire liberum & illic expectare per octo dies, pro huiusmodi exoneratione facien. & consignatione dicti grani Domini N. aut alicui eius loco, iuxta monstram, seu scandaium eis consignatis, & habebunt in sacculo sigillato. Et promittunt dicti Patroni in solidum in huiusmodi itinere non committere, nec committi facere fraudem, dolum, nec baratteriam, & pro maiori cautela supradicti Domini Iordani promiserunt de dolo, fraude, & baratteria præfatis accessurum, vt principalem, principaliter, & insolidum Dominum N. præsentem, &c. qui præmissis intellectis intuitu dictorum enominatorum, & ad fauorem dicti Domini Pauli, vt principalis, principaliter, & insolidum accessit, de dolo, fraude, & baratteria, post

sec.

ceptionem dicti grani recipere aliqua alia bona in dicta barcha cuiuscumque qualitatis,& quantitatis fuerint; ita ex pacto, &c. quem præsentem,&c. ijdem insolidum indemnem,&c. releuare promiserunt, ita quod,&c. alias,&c.

Et vice versa idem D. Ricchardus, &c. Agens, vt supra præfati Domini Pauli, pro quo etiam, quatenus opus fit, de rato,&c. sponte, &c. dicto nomine promisit eisdem Patronis,& cuilibet eorum pro sua rata, præsentibus,&c. pro nolitu, & prætio nolitus huiusmodi soluere, seu solui facere, eisdem, vt supra, ad rationem iuliorum octo pro quolibet rubio, Liburni, statim facta huiusmodi consignatione, liberè, &c. alias,&c. pro quibus, &c. obseruandis dicti Patroni se se,&c. hæredes,& bona,&c. & in specie dictas barchas; ita quod specialitas,&c. ac curia,&c.

De pluribus Instrumentorum beneficialium,& spiritualium formulis. Cap. V.

Forma præsentationis facta per laicum, coram Vicario Episcopi.

IN Dei nomine Amen,&c. N. ob D. Franciscus, &c. ad quem, vt asseruit vigore iurispatronatus spectat, & pertinet ius nominandi, & præsentandi Præbendarium ad Præbendam S. Blasij, constitutam in Ecclesia S. Laurentij, coram R. D. N. Vicario Generali Reuerendissimi D. Episcopi Placentin. constitutus,& in eius præsentia, audientia,& intelligentia ven. D. Presbyter Antonius N quem ipse nominauit pridie, in Præbendarium dictæ præbendæ, nuper vacantis per obitumq. presbyteri Laurentij, vltimi illius possessoris, prout de dicta nominatione, continetur instrumento breuiato, rogato per D. Bernardinum Notarium publicum Placent. quod ibidem facto exhibuit, & produxit in publica, & authentica forma, ad præmissorum verificationem; et propterea ad obseruationem dicti sui iurispatronatus, petijt a præfato Domino, quatenus velit, et debeat ipsam nominationem per d. Iacobum factam, de dicto presbytero Antonio approbare, et confirmare, et ipsum Presbyterium Antonium nominatum, et præsentatum, vt supra, instituere, et eidē presbytero Antonio, nominato, et præsentato, administrationem, et regimen d. præbendæ, ad cautelam impartiri, et concedere, et ipsum presbyterum Antonium, induci mandari ad tenutam, et possessionem d. præbendæ, iuriumq; et pertinentiarum suarum, spiritualium, et temporalium, et alia facere, quæ in præmissis, et circa præmissa, tam de iure, quam de consuetudine necessaria fuerint, et opportuna; alioquin protestatus fuit,& protestatur, quòd per eum non stat, quin prædicta fiat, vt supra petitum, & requisitum est, et de nullitate quorumcumq; quæ fierent, in eius, et iurium suorum præiudicium, et de damnis, expensis, et interesse passis, et patiendis dicta occasione. Qui R. D. Vicarius, sedens pro tribunali, etc. visa requisitione, vt supra facta per d. D. Franciscum, viso instrumento nominationis, factæ de dicto Antonio, ad dictam præbendam, et contentis in eo, et visis videndis, omnibus melioribus modis, etc. prædictam requisitionem, vt supra factam per Franciscū patronū prædictū admisit, et admittit. Volensq; in præmissis maturius agere, et nulli in præmissis præiudiciū aliquod inferre, decreuit fieri edictū publicum, in forma debita, et illud affigi, debere valuis dictæ Ecclesiæ; ne aliquis, sui putans interesse, de præmissis ignorantiam prætendere valeat, dicto Francisco præsente, et prædicta acceptante, in partibus, facientibus in eis fauorem, et nō consentiente, in quantum sit, in eius præiudicio, et requirente, et protestante, vt supra, et de prædictis omnibus idem Franciscus rogauit me Notarium, vt vnum, vel plura, publicum, seu publica, conficerem instrumentum, et instrumenta. Act. Placentiæ, vbi supra, præsentibus ibidem N. et N. testibus.

Forma confirmationis dictæ nominationis, ad supradictam Præbendam.

IN nomine Domini amen, etc. Nos Guillelmus, etc. Reuerendissimi Domini N. Dei, etc. Apostolicæ sedis gratia Episcopi Placent. Vicarius generalis, et decisor causæ nominationis, et præsentationis, de

qua

qua inferius dicitur, sedens pro Tribunali super quodam bancho in infrascripto loco posito, & ad infrascripta per nos electo; causa prius per nos præsentatione coram nobis facta, per Dominum Franciscum, &c. Tenoris infrascripti, videlicèt. In Dei nomine amen, &c. Item viso edicto, de mandato nostro proposito, & affixo valuis supradictæ Ecclesię; cuius quidem edicti tenor sequitur, prout infra, videlicèt: De mandato, &c. Item viso instrumento electionis, ac nominationis, & pręsentationis factę per dictum Dominum Fräciscum patronum, vt supra, de dicto presbytero Antonio, de qua nominatione continetur instrumento manu Domini Ioannis, &c. Notarij publici rogato, & stipulato; visis videndis, ac viso, quod nemo comparuit ad contradicendum, & se opponendum dictę nominationi factæ per dictum Iacobũ de dicto presbytero Antonio, iuxta tenoré dicti Edicti; Christi & Gloriosæ Virginis Márię Matris eius nominibus, et suffragio inuocatis, omnibus melioribus modo, via, forma, quibus, & prout melius, & validius fieri, & esse possit, interuenientibus, quibuscumque solemnitatibus, tàm iuris, quàm facti in similibus. tàm de iure, quàm de consuetudine opportunis; dicimus, pronunciamus, & declaramus dictam nominationem, & præsentationem, coram nobis factam de dicto Antonio per Franciscum patronum prędictum fuisse, & esse legitimè, & canonicè factam; & ipsam tamquam talem admittimus, & valere, ac tenere declaramus: & ipsam confirmandam fore, & esse, prout confirmamus, & approbamus; dictumque presbyterum Antonium præsentem, & coram nobis flexis genibus humiliter requirentem, & acceptantem, per bireti capiti eius impositionem, inuestiuimus, & inuestimus de dicta prębenda, iuribusque, & pertinentijs suis spiritualibus, & temporalibus, cum plenitudine iuris canonici. Dantes, & concedentes eidem Antonio pręebendario præsenti, & acceptanti omnimodam administrationem dictæ pręebendę, iuriumque, & pertinentiarum suarum, quarumcumque, & vlterius committimus cuicumque Sacerdoti, Ciuitatis, & Diœcesis, &c. Quatenus vice, & auctoritate nostra ponat, et inducat ipsum presbyterum Antonium pręebendarium prędictum in realem, actualem, et corporalem possesionem dictę pręebendę, iuriumque, et pertinentiarum illius quorumcumque per pannos, et cornu Altaris dictę Ecclesię, et funes campanę eiusdem, positumque, et immissum manuteneat, et defendat, amoto exinde quolibet illicito detentore et alia dicat et faciat, quę in similibus fieri consueuerunt, et requiruntur, in signum verę tenutę, et corporalis possesionis dandę, et apprehendendę. Mandantes quibuscumque ad quos spectat, et spectabit; quatenus eidem presbytero Laurentio præbendario respondeant, et responderi faciant temporibus debitis de fructibus, redditibus, et prouentibus dictę pręebendę, prout nos tenore præsentium eidem responderi mandamus. Delato prius per ipsum Dominum Vicarium eidem presbytero Laurentio iuramento in eius manibus, tactis scripturis sacrosanctis, ad sancta Dei Euangelia corporaliter pręstito, quod ipse presbyter Laurentius erit fidelis, et obediens pręfato Domino Episcopo, et cuicumque eius legitimo successori in licitis, et honestis; et obseruabit Constitutiones Synodales, et statuta, ac laudabiles consuetudines dictę Ecclesiæ; et bona dictę Ecclesię conseruabit, et augebit, pro posse, et ipsa non alienabit, citra iuris dispositionem, ita eum Deus adiuuet. Et de prędictis pręfatus Dominus Vicarius mandauit mihi Notario, et ipse presbyter Laurentius, et Iacobus rogauerunt me Notarium, vt inde publicum conficiam instrumentum, etc. Et ita obseruetur, si fiat confirmatio per Capitulum, seu alium Prælatum, ad quem spectat confirmatio alicuius nominati ad aliquod beneficium, mutatis mutandis.

Forma alterius nominationis, & præsentationis factæ per laicum, coram Capitulo, & Canonicis, & confirmationis exinde factæ.

IN nomine Domini amen, etc. Conuocato, et congregato Capitulo maioris Ecclesiæ, etc. Constitutus Iacobus etc. Cui spectat iurispatronatus pręebendę, alias constitutę in dicta Ecclesia per quondam

dam D. Francisc. &c.& ius nominandi, & præsentandi præbendarium ad dictam præbendam, vacante nuper dicta præbenda, per mortem quondam presbyteri Laurentij olim immediati præbendarij dictæ præbendæ, qui diem vitæ suæ clausit extremũ; confisus de integritate, & sufficientia presbyteri Francisci, &c. considerans que, quod longa vocatio solet beneficia esse damnosa, sponte, &c. omnibus meliori modo, &c. Interuenientibus quibuscumque solemnitatibus, etiam substantialibus, tàm iuris, quàm facti, in similibus opportunis de iure, vel consuetudine, ipsum presbyterum Franciscum præsentem, & acceptantem nominauit, & nominat præbendarium, & pro præbendario dictæ præbendæ; & ipsum præsentauit, & præsentat eisdem DD. Præposito, Canonicis, & Capitulo Ecclesiæ, &c. Ad quos spectat confirmatio, & institutio præbendarij prædicti, confirmandum, & instituendum, & petijt, & requisiuit ab ipsis Dominis Præposito, Canonicis, & Capitulo, quatenus velint, & debeant ipsam nominationem, per eum factam, vt supra, confirmare, ipsum presbyterum Franciscum instituere ad dictam præbendam. Qui DD. Præpositus, Canonici, & Capituli audita, & intellecta nominatione, & præsentatione, vt supra facta, per dictum Dominum Iacobum, cognito per eos, dictum presbyterum Franciscum fore, & esse idoneum, & sufficientem ad dictam præbendam, & eidem, ac Ecclesiæ prædictæ fore vtilem, sponte, &c. omnibus meliori modo, &c. Interuenientibus quibuscumque solemnitatibus, tàm iuris, quàm facti, in similibus opportunis, de iure, vel consuetudine, dictam nominationem, & præsentationem admiserunt, & admittunt; & ipsum tanquam legitimam, & legitimè factam, dictumque presbyterum Franciscum nominatum, confirmarunt, & confirmant, & eidem presbytero Francisco præsenti, & acceptanti de ipsa præbenda prouiderunt, & prouident, cum plenitudine iuris Canonici, ipsumque coram eis humiliter flexis genibus constitutum, & requirentem, inuestiuerunt per bireti capiti suo impositionem de dicta præbenda, iuribusque, & pertinentijs suis, spiritualibus, & temporalibus, ibidem dictus presbyter Franciscus præbendarius supradictus, de lato prius sibi iuramento, per dictum Dominum Præpositum, & ab eo manibus corporaliter tactis scripturis præstito, de obseruandis statutis, & constitutionibus, ac laudabilibus consuetudinibus dictæ Ecclesiæ, & quod erit fidelis, & obediens præfatis Dominis Præposito, Canonicis, & Capitulo, in licitis, & honestis, & vtilia dictæ præbendæ faciet, & procurabit, & bona ipsius conseruabit pro posse, & ipsa non alienabit citra iuris dispositionem, ita Deus eum adiuuet. Et continuò præfatus Dominus Præpositus, de consensu ipsorum Dominorum Canonicorum & Capituli introduxit præfatum Franciscum præbendarium in dictam Ecclesiam, & ipsum ibidem posuit, & induxit in tenutam, & corporalem possessionem dictæ præbendæ, iuriumque, & pertinentiarum illius quorumcumque, per pannos, & cornu Altaris dictæ Ecclesiæ, & funes campanæ, assignando eidem stallum in choro dictæ Ecclesię, aliaque dixit, & fecit, quæ in similibus fieri consueuerunt, & requiruntur, in signum veræ, & corporalis possessionis, et de prædictis omnibus, &c.

Præpositura forma prę sentationis, & cõfirmationis: de qua supra, quoniam in superiori dictum est, ipsas confirmationes, impetrandas, fieri debere, proposito prius Edicto publico, pro interesse cuiuscumq, putantis sua interesse; congruum erit formam ipsius Edicti prius subijcere, antequam subijciantur formę ipsarum confirmationum, ad hoc, vt clarius pateat instructio. Deinde subijciantur alię formę confirmationem, tàm super prę sentationibus, quàm super electionibus, sed antequam forma ipsius Edicti proponatur, prę mittendum est, prout in superioribus etiam adductum fuit, quod sicut confirmatio, & institutio, spectat quandoque ad Ordinarium, quandoque ad inferiorem ab ipso Ordinario, scilicet ad aliquem Capitulum, vel Prælatum, aut Rectorem alicuius Ecclesię, ita etiam spectat Edictum proponere. Et nota, quod si Edictum proponatur auctoritate Ordinarij, debet fieri sub forma, de qua infra, siue in persona D. Episcopi, siue eius Vicarij, & Locumtenentis; & eodem modo, si fiat per aliquem Prælatum, seu Rectorem alicuius

Eccle-

Ecclesiæ, quando eidem solum spectat confirmatio, & institutio spectat ad Prælatum, & Canonicos, seu Rectorem, & Clericos ipsius Ecclesiæ simul, eo casu, debet ipsum Edictum concipi in personam ipsius Prælati, & tunc dicatur, quod fiat de consensu Canonicorum, & Capituli ipsius Ecclesiæ, vt infra, sed aduertatur, quod vbi proponitur Edictum, per inferiorem ab ipso Episcopo, seu eius Vicario, non debet in eo poni illud verbum citamus, vel mandamus, sed tantum monemus, & requirimus, sed solus Ordinarius, vigore ordinariæ iurisdictionis citat, seu citari mandat, non autem inferior.

Forma Edicti, proponendi ante confirmationem, faciendam de aliquo electo, seu præsentato.

IOannes, &c. Decretorum Doctor Reuerendi in Christo Patris, & D.D. Hieronymi Bentiuoli, Dei, & Apostolicæ sedis gratia, Episcopo Cornetan. & Montisflasconen. in spiritualibus, & temporalibus Vicarius Generalis, & Locumtenens vniuersis, & singulis, præsentes inspecturis, quosque infrascriptum negocium tangit, communiter, vel tangere poterit quomodolibet in futurum, & quorum interest, vel interesse possit, & poterit, salutem in Domino. Constitutus, & existens Iacobus, &c. patronus, & cui spectat ius nominandi, & præsentandi præbendarum, ad præbendam Sancti P. &c. constitutam in Ecclesia Sancti Iacobi, &c. coram nobis causa, & occasionem nominationis, per eum factæ ad dictam prebendam, de presbytero Laurentio, tunc vacantem per mortem quondam presbyteri Antonij, olim immediati præbendarij dictæ præbendæ, de qua nominatione continetur instrumento publico, rogato, & stipulato manu N. Notarij publici, petijt & a nobis instanter requisiuit, quatenus dictam nominationem & ipsum presbyterum Laurent. &c. in præbendarium approbare, & confirmare debeamus, petens sibi in præmissis, & opportuno remedio prouideri. Nos igitur Ioannes Vicarius, & Locumtenens prædictus, attendentes, antequam ad confirmationem prædictam deueniamus, taliter prouidere ne alicui præiudicium aliquod inferatur. Tenore præsentium, vos omnes, & singulos supradictos, & vestrum quemlibet monemus, citamus, & requirimus; primo, secundo, tertio, & peremptoriè, vobisque strictè præcipiendo mandamus, quatenus infra tres dies proximè futuros pro primo, secundo, tertio, & peremptorio termino, quem hac tertia canonica monitione præmissa, vobis omnibus, & singulis supradictis duximus assignandum; si quis vestrum, qui vel in dictam nominationem, & formam eius, & personam dicti presbyt. Laurentij, & ipsius Iacob, &c. petitioni, qui ipsum nominauit, & præsentauit, opponere, & contradicere velit, compareatis legitimè coram nobis, in Camera nostra in Episcopali Palatio, in qua nostrum elegimus tribunal, pro hoc actu, vltima die dicti termini in vesperis, de interesse, & iure suo, ac causis legitimis oppositiuri, contradicturi, & allegaturi, quicquid volueritis quare requisita per dictum Iacobum fieri non debeant; recepturi a nobis iustitiæ complementum; alioquin elapso dicto termino, absque alia citatione, seu monitione; procedemus ad ipsam confirmationem, & collationem, ac prouisionem, cuiuscumq; personæ absentia, vel contumacia, seu negligentia, in aliquo non obstante, & hoc ad instantiam, & postulationem dictorum Iacobi, & presbyteri Laurentij. In quorum testimonium, præsentes fieri iussimus, & registrari, & per Notarium nostrum infrascriptum subscribi, nostrique sigilli impressione muniri, & valuis dictæ Ecclesiæ affigi, in forma publici Edicti, vt ad omnium notitiam deuenire possit, & nullus valeat ignorantiam prætendere. Datum die, &c. De cuius præsentatione, & affictione, plena dabitur fides cum Sacramento, &c.

Forma Edicti, propositi per inferiorem ab Episcopo.

FRanciscus Præpositus maioris Ecclesiæ, &c. vna cum Dominis Canonicis, & Capitulo ipsius Ecclesiæ, quibus ex antiqua, & approbata consuetudine, & ex fundatione præbendæ infrascriptæ, spectat ius instituendi, & confirmandi præbendarium ad præbendam infrascriptam, Vni-

Vniuersis,&c. constitutus,&c. Nos autem &c. tenore præsentium de consensu, & voluntate ipsorum Dominorum Caconicorum, & Capituli dictę Ecclesiæ, vos omnes, & singulos supradictos, & vestrum quemlibet monemus, & requirimus, primo, secundo, tertio, & peremptoriè, quatenus infra sex dies proxime futuros; quorum sex dierum, duos pro primo, duos pro secundo, & reliquos duos dies pro tertio, & peremptorio termino, ac monitione canonica vobis omnibus, & singulis, & vestrum cuilibet duximus assignãdum, si quis vestrum sit, vt supra extendatur in reliquis prout in supradicta forma, mutatis mutandis, &c.

Forma communis prouisionis Ordinarij.

HIeronymus Bentiuolus Dei, & Apostolicę Sedis gratia Episcopus Cornetan. & Montis Flasconen. Dilecto nobis in Christo N. Clerico in decretis Doctori, Rectori Parrochialis Ecclesiæ Sancti Leonardi de dicta Ciuitate Corneti, salutem in Domino. Quia de litterarum scientia, vitę, ac morum honestate, alijsque virtutum meritis, quibus illarum largitor personam tuam insigniuit, fuimus fama, ac fide dignis testibus informati, quæ nos ad gratiam tibi faciendam excitant. Itaque volentes iuxta tuę personæ merita te fauore prosequi gratioso; dictam parochialem Ecclesiam Sancti Leonardi, nunc per liberam resignationem de ea, per prouidum virum N. presbyterum dictæ Ecclesię, tunc Rectorem in manibus nostris factam; & per nos admissam, ad præsens vocantem, tibi, quem ad regimen, & gubernium ipsius sufficientem, & idoneum esse reperimus; cum omnibus illius iuribus, & pertinentijs vniuersis, conferimus, & prouidemus, ac de eadem te, coram nobis constitutum, per pilei traditionem in manibus tuis inuestimus, ac in corporalem possessionem, seu quasi eiusdem Ecclesiæ, præsentium tenore, cum iuribus, & pertinentijs supradictis inducimus, recepto prius a te, solito in talibus præstari iuramento, & iure nostro saluo. Quo circa vobis vniuersis, & singulis personis Ecclesiasticis, Notariis, & Tabellionibus publicis, per Ciuitates, & Dioecesis nostras constitutis, auctoritate prædicta, tenore præsentium mandamus, & committimus: quatenus vos, vel alter vestrum, qui super hoc fuerit requisitus, ad dictam Ecclesiam accedatis, seu aliquis vestrum accedat, ac prædictum N. vel eius legitimum procuratorem in corporalem possessionem dictæ Ecclesiæ Sancti Leonardi, iuriumque, & pertinentiarum prædictorum inducatis, vice nostra, & defendatis inductum, amoto ab ea quolibet illicito detentore. In quorum omnium, & singulorum fidem, & testimonium præmissorum, præsentes litteras, collationem, & prouisionem nostras, in se continentes fieri, & per Secretarium nostrum infrascriptum subscribi, & publicari fecimus, & mandauimus, nostrique sigilli, quo in talibus vtimur iussimus appensione communiri. Datum Corneti Anno, &c. Pontificatus, &c. presentibus N. & N. testibus ad præmissa vocatis, & adhibitis.

P. Secretarius, &c.

Assecutio possessionis dictæ Ecclesiæ.

R. D. N. cui per R. P. D. Episcopum Cornetan. & Montis Flasconen. eius ordinaria auctoritate fuit facta collatio, & prouisio de parrochiali Ecclesia Sancti Leonardi eiusdem Ciuitatis, vacan. per liberam resignationem R. D. N. de ea factam in manibus dicti R. P. D. Episcopi, vt patet in litteris illius collationis, & prouisionis, desuper expeditis, quas in medium exhibuit, tenoris, &c. vigore dictarum litterarum, & facultatis sibi in eis concessæ, assecutus fuit corporalem, realem, et actualem possessionem dictę Ecclesiæ, iuriumque, & pertinentiarum illius, quorumcumque per pannos, et cornu altaris dictę Ecclesię Sancti Leonardi, et sonum campanarum illius, aliasque, et alia dixit, et fecit, quæ fieri consueuerunt, et requiruntur, in signum veræ tenurę; ac realis, et corporalis illius possessionis: dato prius eidem R. D. N. per eundem R P. D. Episcopum, siue R. D. N. eius Vicarium iuramento, quod tactis scripturis in eius manibus corporaliter præstitit, quòd fidelis, & obediens erit dicto D. Episcopo, & cuicumque eius legitimo successori, in licitis, et honestis, et

Con-

Constitutiones Synodales, ac statuta, & laudabiles consuetudines dictæ Ecclesiæ, obseruabit, & bona, ac iura dictæ præseruabit, & citra iuris dispositionem non alienabit, & de bonis mobilibus dictæ Ecclesiæ inuentarium fideliter infra duos menses conficiet, illudque præsentabit penes Notarium Curiæ Episcopalis, & alia faciet, ad quæ de iure tenetur; ita Deus eum adiuuet, eiusque sancta Dei euangelia. Actū Corneti, &c. presentibus N. & N. Testibus, &c. vel interdum Presbyter ponit prouisum in possessioné, & tunc Notarius sic attestatur. Personaliter constitutus R. D. N. in vim collationis ordinariæ, seù prouisionis Apostolicæ missus est, & inductus in possessionem corporalem, realem, & actualem Ecclesiæ N & iurium suorum vniuersorum à tali N. Presbytero, per ingressum eiusdem Ecclesiæ, aspersionem aquę benedictæ, & osculum maioris Altaris, tactum libri Missali, & sacrorum ornamentorum, & per pulsum campanarum, seruatis alijs solemnitatibus in his seruari solitis, & requisitis; de quibus præmissis idem R.D.N. prouisus petijt a me Notario prædicto instrumentum publicum fieri, & sibi tradi. Actum, &c. præsentibus N. & N. Testibus, &c.

Adeptio possessionis Canonicatus vigore litterarum in forma dignum.

R. D.N. cui nuperrime de Canonicatu, & Præbenda Ecclesiæ Albanensis prouisum, seu prouideri concessum extitit litteris Apostolicis debitè, (vt moris est) sub plumbo èxpeditis, sub datum, &c. Dictas litteras Apostolicas integras siquidé, & illæsas, ac omni prorsus vitio, & suspitione carentes, originaliter præsentauit R. D. A. eiusdem Ecclesiæ Archipresbytero, cui dictæ literę executionis gratia dirigūtur, quas reuerenter, vt decet, recipiendo, illisque de verbo ad verbum perlectis, ad illarum executionem procedens dictum D.N. prius in dicta Ecclesia, coram infrascriptis D.D. eiusdem Ecclesiæ Canonicis examinatum, & idoneum repertum, & declaratum, emissa ab eo genibus flexis ante Altare maius dictæ Ecclesiæ professionæ, eidem D.N. Canonicatum, & Præbendam prędictos contulit, ac ipsum de illis prouidit; ipsumque in eiusdem Ecclesiæ Canonicum recipi, & admitti stallumque in choro, & locum in Capitulo eidem assignari mandauit, omni meliori modo, &c.

Quibus peractis item R. D. A. Archipresbyter.

R. D. N. N. N. & N eiusdem Ecclesię Canonici Capitulariter congregati, & coadunati in Choro eiusdem Ecclesiæ sono campanæ de more præmisso, absente R. D. N. eiusdem Ecclesię Canonico, ob eius aduersam valetudinem interuenire non valente, sponte, &c. vnanimes, concordes, ac nemine penitus contradicente, attentis præmissis, ac omni meliori modo, &c. dictum N. in eiusdem Ecclesiæ Canonicum, emissa prius denuò fidei professione in Capitulo, iuxta sacrarum Constitutionum Decreta, & Sanctiones receperunt, & eidem stallum in Choro, & locum in Capitulo assignarunt. Qui R.D.N. in Canonicum, vt præmittitur receptus, & admissus genuflexus ante Altare maius Deo Optimo Maximo oratione deuote peracta dictoque Altare deosculato, eiusdem Canonicatus, & præbendæ, cum iuribus, & pertinentijs illius vniuersis possessionem realem, actualem, & corporalem apprehendit, & adeptus fuit in loco capitulari sedendo, per Ecclesiam deambulando, altaria deosculando, portas aperiendo, & claudendo, campanam pulsando, aliosque possessorios actus faciendo, veram, realem, & actualem possessionem denotantes, protestans quod per suum abinde recessum, non intendit possessionem prædictam dimittere, sed eam animo, & corpore, ac alias omni meliori modo continuare. Super quibus, &c. præsentibus, &c. testibus, &c.

Alia publicatio litterarum Ordinarij ex causa resignationis.

R. D. Pompeius Blancus Archidiaconus Ecclesiæ Balneoregien. admodum Illustris. & Reuerendissimi D. Caroli Trotti, Dei, & Apostolicę Sedis gratia eiusdem Ecclesiæ Episcopi generalis Vicarius, requisitus pro parte, & ad instantiam

R. D.

R.D.N. eiusdem Ecclesiæ Canonici habens præmanibus litteras d. R. uerendissimi D. Episcopi, vt moris est, expeditas Datum Balneoregij die, &c. Collationis, & prouisionis Canonicatus, & præbendæ vacantis, per resignationem D. B. in manibus eiusdé Reuerendissimi D Episcopi sponté factam, & admissam, ad fauorem dicti B. prout in eisdem litteris latius continetur, existés ante altare maius dictæ Ecclesiæ de mane, dum populi multitudo ad missarum solemnia conuenire solet, dictas resignationem, collationem, & prouisionem, ad fauorem dicti D. B factam alta, & intelligibili voce vulgari, ac materno sermone, ita vt ab omnibus audiretur publicauit, illarumque copiam auscultatam, in foribus dictæ Ecclesiæ affixit, affixamque ibi dimisit. Super quibus, &c.

Forma litterarum tonsuræ.

IOannes Miseratione Diuina, ac Sanctæ Sedis Apostolicæ gratia N. Episcopus. Notum facimus vniuersis, quod Anno, & die infrascriptis, & in Ecclesia Parochiali N. nostræ Diœcesis Officium Visitationis exercendo, dilecto nobis in Christo P. Robino, filio B Rubini, & Ioannæ coniugum dicti loci N. nostræ Diœcesis oriundo in, & de legitimo matrimonio procreato, (prout fide dignorum testimonio, nobis, facta fides extitit) ætateque litteratura, & alijs, idoneo comperto, tonsuram contulimus clericalem, militiæ clericali adscribendo eundem. Actum vbi supra, sub sigillo nostro magno rotundo, die, &c. anno, &c. testibus N. & N. ad hoc vocatis, de mandato D. A. secret.

Dispensatio bastardi ad tonsuram, & ad beneficium simplex.

SI autem Episcopus tonsuram conferat bastardo, solet addi dispensatio sic, & cum eodem super defectu natalium, quem patitur, de presbytero genitus, & soluta, vt etiam ad minores ordines promoueri, & beneficium Ecclesiasticum, cui cura non immineat animarum, si sibi canonice conferatur, recipere, & retinere liceat, & licet possit, & valeat; huiusmodi defectu non obstante, eisdem auctoritate, & tenore dispensauimus, & dispensamus. In quorum fidem. Et ista dispensatio elicitur ex cap. 1. de fil. presbyt. lib. 6.

Ex præscriptæ primæ tonsuræ formula poteris elicere alias formulas, quorum minorum, & aliorum sacrorum ordinum, mutatis mutandis.

Forma vnionis Ecclesiæ Parrochialis factæ per Episcopum cum alia Ecclesia curata, sumpta ex Formulario Placentino, quam pro minori partium dispendio hic imprimitur.

IN nomine Domini amen, &c. Constitutus presbyter Fr. Rector Ecclesiæ S. Iuliani, &c. coram Reu. in Christo Patre, & D. D. Io. Dei, & Apostolicæ Sedis gratia, Episcopo Placentin. & Comite, dixit, & exposuit eidem D. Episcopo, quod licet eidé presbytero Franc. collata sit dicta Ecclesia S. Iuliani auctoritate ordinaria, in qua iam diu stetit, & deseruiunt, tamen ex quo redditus dictæ Ecclesiæ tenues sunt, nó potest se condecenter sustentare, & ipsius Ecclesiæ necessitatibus, & reparationi prouidere, ita quod ab ea recedere omninò compellitur, nisi de aliquali substentatione opportune prouideatur, quod si præfatus D. Episcopus auctoritate sua ordinaria dignaretur dictæ Ecclesiæ S. Iuliani venire, & incorporare Ecclesiam B. Marci, &c. cui cura imminet animarum ad præsens vacantem, per mortem quond. presbyteri Petri, &c. olim Rectoris ipsius Ecclesiæ, eidem Ecclesiæ S. Iuliani satis conuicinam, cui per Rectorem dictæ Ecclesiæ S. Iuliani pro tempore existétem commodé deseruiri potest tam in diuinis, quàm in regimine curæ animarum eidem Ecclesiæ S. Mariæ subiectarum, poterit ipse presbyter Franc. condecenter se sustentare, et vtrique Ecclesiæ deseruire, & animabus eisdé subiectis, quare præfatus D. Episcopus auditis, & intellectis prædictis, vt supra expositis, & narratis per ipsum presbyterum Franc. Rect. prędictũ, de quibus tam alias præfatus D. Episcopus informatus est etiam per testes fide dignos & tamdiu super eisdem in mente sua conceperat peouidere, tam pro commodiori sustentatione ipsius presbyteri Franc. Rectoris

ctoris prædicti, quàm pro vtilitate, & eui denti commodo animarum subiectarum eisdem Ecclesijs, volens conceptum ipsius etiam instante dicto presbytero Francisco totaliter exequi. Redemptoris Domini Nostri Iesu Christi, ac Beatæ Mariæ, & Sancti Iuliani, sub quorum vocabulo dictæ Ecclesiæ sunt constitutæ nominibus, & suffragio inuocatis, sedens pro tribunali super quodam bancho ibidem posito, & ad infrascripta per eum electo declarauit, & declarat dictas Ecclesias Sanctæ Mariæ, & Sancti Iuliani vniendas fuisse, & esse, & vniri debere, stantibus præmissis. Et vlterius sponte, & ex certa scientia, & alias omnibus iure, via, modo, & forma, quibus, & prout melius, & validius potuit, & potest & fieri, & esse possit, interuenientibus quibuscumque solemnitatibus, etiam substantialibus, tàm iuris, quàm facti in similibus opportunis de iure, vel consuetudine auctoritate sua ordinaria, qua fungitur in hac parte, de consensu, & voluntate venerab. D. Franc. Præpositi, necnon A.B.L.M. N.P. & S. Canonicorum Ecclesiæ Placent. ibidem infrascripta occasione conuocatorum, & congregatorum, dictam parrochialem Ecclesiam Sanctæ Mariç, &c. cum omnibus, & singulis iuribus, & pertinentijs suis spiritualibus, ac temporalibus dictæ Ecclesiæ Sancti Iuliani in perpetuum vniuit, & incorporauit, & venit, & incorporat & annectit; ita quod de cætero ipse presbyter Francisc. Rector prædictus, & eius successor pro tempore existens possit, & eidem liceat de fructibus, redditibus, & prouentibus dictæ Ecclesiæ B. Mariæ dispo nere pro libito voluntatis, & ipsius Ecclesiæ B. Mariæ, etiam propria auctoritate apprçhendere tenutam, & corporalem possessionem; ita tamen, quod ipse presbyter Francisc. Rector prædictus, & quicumque eius successor teneatur, eidem Ecclesiç S. Mariæ de seruire in diuinis, & curam animarum eidem subiectarum exercere, & administrare, & in ea nullatenus cura animarum negligatur, & alia ipsius Ecclesiæ onera consueta supportet, concedens, & concessit eidem presbytero Francisco præsenti, et acceptanti liberam administrationem dictæ Ecclesiç Sanctç Mariç, iuriumque, & pertinentiarum suarum, & curam animarum ipsius, te insuper ad omnem cautelam commisit, & committit cuicumque Sacerdoti Ciuitatis, & Diœcesis Placent. quatenus vice, & auctoritate prçfati D. Episcopi ponat, & inducat ipsum presbyterum Francisc. Rectorem prçdictum in tenutam, & corporalem possessionem dictç Ecclesiç B. Mariç, iuriumque, & pertinentiarum suarum spiritualium, & temporalium per pannos, & cornu Altaris dictç Ecclesiç, & alia dicat, & faciat, quç in similibus fieri consueuerunt, & requiruntur in signum verç tenutç, & corporalis possessionis dandç, & apprehendendç de prçdictis, ita quod per hçc, & alia ipse presbyter Franc. Rector prçdictus adeptus sit, & intelligatur veram tenutam, & corporalem possessionem d. Ecclesiæ B. Mariç, iuriumq; & pertinentiarum suarum prçdictarum. Et de prçdictis prçfatus D. Episcopus mandauit mihi Notario, & d. presbyter Franciscus rogauit me Notarium, &c.

Litteræ vnionis Ecclesiæ Parrçchialis cum Archipresbyteratu.

IN nomine Domini amen, &c. Ioan. &c. vniuersis, & singulis præsentes litteras, siue præsens publicum instrumentum inspecturis, vel præsertim, quorum interest interesse, aut interesse possit, quosque infrascriptum tangit negocium, seu tangere poterit, quomodolibet in futurum salutem in Domino sempiternam. Ad hoc, vt Ecclesiarum omnium per Ciuitatem, & Diœcesim Placent. consistentium, & ad illorum decorem institutas dignitates obtinentium personarum status, salubriter dirigi, seruirique decenter possit, honestius, hæ personæ ipsæ Diuinum inibi psallentes Officium opportunos ad tenendum statum suum habeant redditus, nostros libenter fauores impartimur, & præsidium potissimè cum temporis requirit necessitas, causæ persuadent rationabiles, & diuini cultus augumentum salubriter id exposcit. Exhibita siquidem nobis nuper per dilectum nobis in Christo Dominum Archipresbyterum plebis, & Ecclesiæ S. Mariæ Oppidæ, &c. Placent. Diœcesis petitio continebat, quod in dicto Oppido quædam Parrochialis Ecclesia sub vocabulo S. Petri consistit, cuius fructus, redditus, & prouentus, ad sustentationem Rectoris eiusdē pro tēpore existētis, propter eo-

torum exiguitatem, & tenuitatem minimè suppedunt, & sicut idem precibus subiungebat, si Parrochialis Ecclesia S. Petri huiusmodi dicto Archipresbyteratui, qui ipsius Ecclesiæ S. Mariæ dignitas existit vniretur, annecteretur, & incorporaretur, per hoc statui Archipresbyteri dictæ Ecclesiæ S. Mariæ pro tempore existentis, necnon ipsi Ecclesiæ S. Petri plurimum prouideretur, cultusq; diuinus exinde augumentaretur in eisdem, quare per dictum D. Archipresbyterum fuit nobis humiliter supplicatum, vt supra præmissis prouidere de auctoritate ordinaria dignaremur. Nos igitur attendentes petitionem huiusmodi veris existentibus prænarratis fore iustam, & consonam rationi: de præmissis omnibus, & singulis, ac eorum circumstantijs vniuersis inquisiuimus, & nos diligenter informati fuimus, & quia per informationem legitimam, & diligentem per nos à nonnullis testibus fide dignis coram nobis per præfatum D. Archipresbyterum ad informandũ animum nostrum, de & super omnibus, & singulis prænarratis, productis, ac ritè receptis, & ad iurandum admisis, iuratisque, & examinatis factam, & receptam examinationem reperimus omnia, & singula, per dictum D. Archipresbyterum asserta, vt præinseruntur veritate fulciri, idcircò auctoritate nostra ordinaria, qua fungimur in hac parte sedentes pro tribunali, super quodam bancho in suprascripto loco posito, & ad infrascripta per nos electo, declaramus dictam vnionem fieri debere, & posse, sponte, & ex certa scientia omnibus iure, via, modò, causa, & forma, quibus, & prout melius, & validius fieri, & esse posit, interuenientibus quibuscumque solemnitatibus etiam substantialibus, tam iuris, quam facti in similibus de iure, vel de consuetudine opportunis Parrochialem Ecclesiam S. Petri prædictam, cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis in perpetuum viuimus, & incorporauimus, & anneximus, ac ex nunc vnimus, incorporamus, & annectimus per præsentes, ita quod cedendo, vel decedendo moderno ipsius Parrochialis Ecclesiæ Sancti Petri Rectore, seù illam alias quomodolibet dimittendum, & si actu quouis modo vacet, & eius dispositio ad nos, hac vice pertineat, liceat Archipresbytero pro tempore existenti dictæ Ecclesiæ Sanctæ Mariæ corporalem, realem, & actualem Ecclesiæ Sancti Petri, iuriumque, & pertinentiarum prædictorum possesionem auctoritate propria liberè apprehendere, illiusque fructus, redditus, & prouentus huiusmodi percipere, & habere posit; & eidem liceat, ad suos, & dictarum Ecclesiarum vsus, & vtilitatem conuertere, & perpetuò retinere, cuiusuis alterius Superioris licentia, super hoc alias minimè requisita. Volumus autem, quod si vnionem, annexionem, & incorporationem huiusmodi effectum sortiri contigerit Parrochialis Ecclesia Sancti Petri prædicta debiti, propterea non fraudetur obsequijs, nec animarum cura in ea aliquatenus negligatur, sed eius debita supportentur onera consueta. Dantes, & concedentes nihilominus eidem Domino Archipresbytero dicto casu plenam, & liberam administrationem dictæ Ecclesiæ, iuriumque, & pertinentiarum suarum, ac eius curam animarum. Quæ omnia, & singula, necnon præsentes nostras literas, & in eis contenta, vobis omnibus, & singulis supradictis, & vestrum cuilibet intimamus, insinuamus, & notificamus, & ad vestram, & cuiuslibet vestrum notitiam deducimus, & deduci volumus per præsentes, ne aliquis vestrum de præmisis ignorantiam aliquam prætendere valeat, seù allegare: vobis, nihilominus, & vestrum cuilibet in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis pœna, quam in vos, & vestrum quemlibet, si mandatis, & inhibitionibus huiusmodi non parueritis cum effectu, sex dierum pro canonica monitione præmissa, quorum sex dierum, duos pro primo, duos pro secundo, & reliquos duos pro tertio, & peremptorio termino assignamus, ex nunc ferimus in his scriptis, districtæ præcipiendo inhibemus, ne dicto D. Archipresbytero, aut Archipresbytero pro tempore existenti dictæ Ecclesiæ S. Mariæ, vel Procuratori suo, quo minus corporalem, realem, & actualẽ dictæ Parrochialis Ecclesię S. Petri per nos, vt præmittitur vacantis, si vacat ad præsens, vel quamprimum, vt præmittitur, illam vacare contigerit, iuriumque, & pertinentiarum, eiusque etiam auctoritate propria liberè apprehendere, eiusque fructus, redditus, & prouentus in suos & prædictarum Ecclesiarum vsus, & vtilitatem con-

uertere valeat, vt præfertur, omniaque suprascripta suum debitum sortiantur effectum, impedimentum aliquod præstetis per vos, vel alium, seu alios publicè, vel occultè, directè, vel indirectè, vel quouis quæsito colore, vel ingenio, aut ipsum impedientibus, seu aliquis vestrum det auxilium, consilium, vel fauorem. Absolutionem verò omnium, & singulorum, qui mandatis, & monitionibus nostris huiusmodi non paruerint nobis, & Superiori nostro tantùmodo, &c. Reseruauimus in quorum quidem testimonium, & fidem præsentes fieri iussimus, & registrari, & per Notarium nostrum infrascriptum in forma publica documenti subscribi, præsentibus vener. D.A.F. testibus ad præmissa vocatis, & rogatis.

Alia erectio Monasterij cum dotis assignatione.

ADmodum Illustris, & Reuerendissimus D.N. plurimos annos in Romana Curia versatus, summorum Principum negotia summa fide, laude, ac industria pertractauit ad N. deinde Episcopatum summa cum laude assumptus egregiarum suarum virtutum exempla præbens, gregemque ouium suarum cum ea qua decuit, & decet charitate, pauit, & pascet. Hæc autem, ac alia multa à Deo Optimo Maximo beneficia in eum collata fuisse profitetur, eiusque diuinæ bonitatis, omnia accepta referat, secum animo voluens quo nam modo aliqua in re tot, tantorumque beneficiorum memor erga diuinam maiestatem videri possit, ne tanquam seruus inutilis talentum, quod à Domino accepit in Terra abscondat; sed vt bonus, ac fidelis aliud super lucretur ad Dei honorem, & gloriam, ac ad publicam vtilitatem, ac suæ patriæ decus. Monialium ædes ad Monasterij vsum in Ciuitate sua charissima patria, cui demum plurimum decreuit, debere, & se deuictum esse ingenuè fatetur, iuxta illud (Ciuitati obligamur, in qua nascimur, alimur, & docemur) extruere, ac dotare, decreuit, in quibus triginta vellatæ puellæ obseruatione Diui Augustini degentes, soli Deo viuentes, diuinum cultum in dies magis augeant. Volens huiusmodi sui bonam animi deuotionem, ac pium Propositum ad effectum ducere. Hinc est, quod anno, &c. Idem Reuerendiss. D.N. Sanctissimi D.N. Papæ, ac Sanctæ Sedis Apostolicæ consensu, ac beneplacito primitus reseruato, & non alias, &c. de quo expressè protestatus fuit, & protestatur, nonnullas ædes simul iunctas huius rei causa, vt dixit, iam dudum emptas cum viridario, ac alijs earum membris, & pertinentijs sitas in Vrbe, confinatas in tali loco, vel si qui, &c. dicto futuro Monasterio, ac Monialibus pro tempore degentibus applicauit, ac titulo donationis irreuocabilis quæ fit, & fieri dicitur inter viuos dedit, cessit, transtulit, & concessit: super quibus ædibus, ac viridario, siue horto eis contiguo, membrisq; iuribus pertinentijs, iurisdictionibus, vsibus, commoditatibus, ac adiacentijs earundem vniuersis cessit, ac transtulit ad fauorem Monasterij, ac Monialium prædictarum omnia iura, omnesque actiones, &c. nullo iure, nullaque actione sibi desuper de cætero reseruatis, sed omnibus in dictarum futuri Monasterij, ac Monialium fauorem penitus translatis, ad habendum, &c. Ponens, &c. constitués, &c. dans licentiam, &c. & donec, &c. constituit, &c.

Quas ædes, vt supra applicatas promisit dictus Reuerendissimus D.N. vel opportuna restauratione, & fabrica ad forma Monasterij redigere, aut si sibi magis expedire videbitur, eas funditus destruere, ac solo æquare, & in earum fundo, ac solo ædes ad Monasterij formam capaces, pro commoda habitatione triginta Monialium ad minus, vna cum Ecclesia, siue cappella pro diuini cultus vsu fundare, & extruere facere, ac sufficientem suppellectilem, vtensilia, paramenta, ornamenta, resq; alias ad diuini cultus, ac earundem Monialium vsum necessarias prouidere.

Et vt Moniales pro tempore degentes in Monasterio prædicto possint, & valeant ea, quæ ad earum substentationem fuerint in dies necessaria prouidere, ac onera eis incumbentia supportare, promisit ante dicti Monasterij perfectione emere, sub nomine, ac Monialium prædictarum, tot loca montium non vacabilium Romæ, quorum redditus, fructus ac prouentus, quot annis constituant scuta trecenta monetæ, quæ cẽseantur, & sint applicata, prout ex nunc, prout ex tunc, ac è contra, ac pro dum, & quan-

quando empta fuerint, applicauit pro dote dicti Monasterij, ac Monialium, quæ de dictis fructibus ad effectum prædictum disponere valeant.

Quod si vnquam contigerit loca montium prædicta extinguit, siue redimi, debeat toties, quoties contingerit, eorum pretium erogari in emptionem aliorum locorum montium non vacabilium, aut annuorum censuum, prout se occasio præbuerit modo, quo supra. Ita vt in quocumque inuestimento, siue reinuestimento pretij prædicti fieri debeat expressa mentio, quod fit de pecunijs profectis à dicto Reuerendissimo D. N. fundatore, ac de huiusmodi instrumento die, & anno, quibus fuit celebratum, ac de Notario de eo rogato.

In quo Monasterio recipi, & admitti debeant duodecim puellæ intra annum, post eius perfectionem, & deinde recipiantur, vsque ad completum numerum prædictarum triginta Monialium, in vna, aut pluribus vicibus, prout occasio in dies se offert, & prout ipsi Reuerendissimo Domino Fundatori videbitur melius expedire, qui numerus possit etiam augeri, si Monasterij facultates id tulerint arbitrio Reuerendissimi Fundatoris, & ipsius Monasterij, pro tempore Rectorum.

Puellæ autem in dicto Monasterio recipiendæ, honestis parentibus ortæ sint, quæ habitum per alias Moniales Ordinis Sancti Augustini gestari solitum, suscipere, & Anno probationis elapso professionem regularem, per eas emitti consuetam, in manibus Abbatissæ, pro tempore emittere, necnon perpetuam clausuram, & regularia instituta eiusdem Ordinis S. Augustini seruare, diuinisq; Officijs, & Laudibus insistere debeant.

Pro Monialium autem in dicto Monasterio introducendarum felici directione, ac in ritu, & disciplina Regularibus instructione, duæ, aut plures, si opus fuerit, & eiusdem, vel alterius Ordinis Regularis Obseruantiæ Moniales, quæ ad id voluntariæ repertæ fuerint, ex earum Monasterijs de Superiorum suorum licentia, assumi, & educi, ac in dicto erecto Monasterio transferri, introducique debeant, perpetuò, vel ad tempus, prout eis videbitur, puellas in ritu, & disciplina Regularibus instruendi gratia, quæ Moniales dietim in eorum Officijs pro Fundatoris, ac eius hæredum, & successorum quorumcumque animæ salute, preces Deo Optimo Maximo offerre, & pro defunctis Psalmum, De profundis, cum Oratione funebre recitare, necnon tabellam, in qua huius Operis, & dicti D. Reuerendissimi D. Fundatoris expressa mentio fiat in loco de facili inspiciendo, sub ornatis verbis, dicto Reuerendissimo D. Fundatori bene visis, retinere debeant.

Puellæ autem in Monasterium prędictum pro tempore ingredi volentes, non recipiantur, nisi prius earum singulis, vltra congruam supellectilem, eleemosinam scutorum ducentorum monetæ ad minus assignetur, in actu assignationis illius deponenda, in Sacro Monte Pietatis Almæ Vrbis; vsque ad emissam professionem puellæ in dies recepto eroganda, prout erogari statuit; deinceps emissa professione in emptionem tot locorum montium non vacabilium, sub nomine, ac ad fauorem Monasterij prædicti, quorum locorum montium acquirendorum ex eleemosynis introducendorum Monialium alienationem quamcumque, etiam alienationis vocabulo latissimè sumpto, expressè prohibuit, donec, & quousque locorum numerus adeò auctus fuerit, vt cum eorum pretio aliquis ager, siuè prædium notabilis valoris in territorio N. aut ab eo parum distante, præuia licentia Ordinarij loci, ac Officialium pro tempore dicti Monasterij, sub nomine, ac ad fauorem, vsumq; & proprietatem Monasterij præfati, acquiri valeat, sub expressa prohibitione alienationis illius, & similia inuestimenta semper, ac toties quoties fieri possint, quando aderit tantus locorum montium numerus, vt ex eorum pretio notabilis acquisitio vnitorum bonorum stabilium de licentia, vt supra fieri posit.

Insuper Fundator præfatus uoluit, atque inuiolabiliter statuit, quòd sibi, quem Deus ad Nestoreos annos peruenire permittat, & successiuè eius hæredibus, & successoribus quibuscumque in perpetuum, & in infinitum liceat sex velatas puellas, ac binas seruientes, in bona tamen corporis, & mentis valetudine constitutas, ac deformitate, siuè notabili defectu carentes in dictum Monasterium, absque alia eleemosyna, sed tantummodo cum sola pro cuiusque earum

vſu, congrua, & conſueta ſuppellectili, etiam in principio ingreſſus aliarum in primo anno accipiendarum introducere ac alias cuiuſque earum locum per obitum, ſiue alias vacan. modo quo ſupra, ſufficere, & ſubrogare; ita vt in dicto Monaſterio ſemper, in perpetuum, & in infinitum Moniales ſex velatæ, ac bonæ ſeruientes à Fundatore, & ſucceſſiuè ab eius hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque per lineam maſculinam electæ, ac nominatæ, modo quo ſupra, vitam ducere, & degere debeant, quibus eligendis, & nominandis puellis præferre debeant ſemper, ac toties quoties nominato, & electio fiet perpetuis futuris temporibus puellæ quouis modo, & gradu attinentes Fundatori, ac eius hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque.

Propterea, vt Monaſterium præfatum, illiuſque perſonæ, ſub ceteris Regulis, & Conſtitutionibus rectè, fœliciter, ac proſperè in ſpiritualibus dirigantur, ac gubernentur, ipſi Reuerendiſsimo Domino N. omnimoda cura ſpectet, & pertineat Abbatiſſæ, & Monialibus pro tempore Monaſterij præfati de idoneo Cappellano, necnon Confeſſore prouidere, qui in Eccleſia ſiue Cappella dicti Monaſterij miſſas, aliaque Diuina Officia celebret, illis in diuinis deſeruiat, ipſamque Abbatiſſam, & Moniales, ac earum ſingulas in ſuis confeſſionibus audire, & à quibuſuis peccatis ac delictis, de quibus corde contritæ, & ore confeſſæ fuerint, quoties oportuerit, iniuncta eis, pro modo culpæ, pœnitētia ſalutari, abſoluere; illiſque Sacramenta Eccleſiaſtica adminiſtrare valeat, ac de verbi Dei Concionatore idoneo prouidere; necnon quæcumque ſtatuta, Ordines, Capitula, & Decreta eiuſdem Monaſterij, illiuſque perſonarum curam, regimen, ac Monialium prædictarum receptionem, admiſſionem, ætatem, qualitates, victum, ac veſtimentum, inſtructionem, directionem & diſciplinam, ac modum, & formam Officiorum Diuinorum, Precum, Orationum & aliorum Suffragiorum recitandi, cōcernentia, ac alia vtilia, & neceſſaria, licita tamen, et honeſta, Sacriſq; Canonibus, & Concilij Tridentini Decretis non contraria, ab ipſo Reuerendiſſimo Domino N. Antiſtite pro tempore examinanda, et approbanda, facere, edere, ac quoties pro rerum, ac temporum qualitate, ſiue alias expediens videbitur mutare, corrigere, moderari, reformare, ac alia etiā ex integro concedere.

Inſuper ad prouidendum regimini, & gubernio dicti Monaſterij, & eius temporalium bonorum enixè rogauit dominos ſodales venerabilis ſodalitatis Sancti Ioānis de vt dignentur tres ex ipſis ſodalibus vitæ, morumq; probitate ac rerum gerendarum experentia probatos, de triennio in triennium eligere, & deputare, emolumenta, tàm ab ipſo Reuerendiſſimo cum facultate quæcumque bona proprietatis cenſus, redditus, iura, obuentiones, & D. Fundatore quàm ab alijs quibuſcumque in perpetuum, ac ſimul, vel ſucceſſiuè pro augumento bonorum dicti Monaſterij, vt ſupra erecti, ac fundati, illiuſque, ac earundem Abbatiſſæ & Monialium pro tempore exiſtentium, ſeù alicuius earum intuitu, tam ante, quam poſt ingreſſum illorum, qualitercumque, & quomodocumque elargienda, donanda, relinquenda, & eroganda, ex nunc, prout ex tunc, & è contra, poſtquam elargita, donata, relicta, & ergata fuerint, poſſeſſionem realem, corporalem, & actualem capiendi, intrandi, & apprehendendi, captamque, & apprehenſam retinendi, & continuandi, illaſque locandi, diſlocandi, arrendandi, regendi, gubernandi, & adminiſtrandi, necnon fructus, redditus, prouentus, iura, obuentiones, & emolumenta, ex eis prouenientia, ac oblationes, & eleemoſynas eidem Monaſterio, illaſque futuris Abbatiſſis, & Monialibus, pro tempore quomodolibet, & qualitercumque, per quoſcumque elargitas, percipiendi, colligendi, leuandi, exigendi, recipiēdi, et recuperandi, ac in dicti Monaſterij, illiuſq; pro tempore exiſtentium Abbatiſſæ, & Monialiū communes vſus, vtilitatem, & neceſſitatem conuertēdi, Miniſtros, & Factores, Procuratores ad prędicta exequenda, ac etiam ad lites quaſcumque, pro tempore mouendas, agendi, defendēdi, & pertractandi, in quouis iudicio, & coram quibuſuis Iudicibus ac in quacumque inſtantia, prout in dies opportuerit, deputandi, & conſtituēdi, ipſius Reuerendiſſ. D. N. Ciuitatis Epiſcopi licentia minimè requiſita.

Quæ-

Quæ omnia, & singula præmissa, & infradicen. ac in præsenti instrumento contenta, & expressa, dictus Reuerendissimus D. Fundator, semper, & perpetuò rata, grata, valida, & firma habere, & tenere; ac in nullo sub quouis prætextu, iure, titulo, causa, ingenio, & quęsito colore per se, vel alium seu alios, in iudicio, aut extra directè, aut indirectè contrafacere, dicere, opponere, aut venire: alias vltra præmissa, etiam ad omnia damna, &c. teneri voluit. Pro quibus, &c. dictus Reuerendissimus D. Archiepiscopus seipsum, &c. bonaque, &c. ac iura, &c. in forma Cameræ Apostolicæ, cum clausulis, &c. citra, &c. obligauit, &c. & ita tacto pectore, more prælatorum, iurauit. Super quibus, &c.

Concessio Ecclesiæ per Episcopum ordini Fratrum N.

ILlustriss. & Reuerendiss. D. Hieronymus N. Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Episcopus B. cum consensu, & voluntate RR. DD. N. Præposit. & L. M. N. O. P. Q. & R. Canonicorum Ecclesiæ dictæ Ciuitatis capitulariter conuocatorum, & congregatorū in loco infrascripto de mādato eiusdem R. P. D. Episcopi pro infrascriptis peragēdis, & pertractandis ibidem præsentium, & infrascriptis omnibus consentientium asserens, & illis exponens, quod ipse D. Episcopus non semel, sed pluries fuit requisitus ex parte Prioris, & fratrum ordinis N. pro concessione infrascriptæ Ecclesiæ eis faciendæ pro cōstituendo conuentum dicti ordinis, super quo pluries habuit colloquium cum eisdem Præposito, & Canonicis considerantibus talē concessionem fore vtilem, & credere in vtilitatem totius fidelis populi dictæ Ciuitatis E. attentis laudabilibus meritis eorumdem Prioris, & fratrum, qui cum multiplici fructu, quem in Ecclesia Dei, doctrina, sermonibus, & claris exemplis conuersationis honestæ, & laudabilis vitę attulerunt; ideo sponte, &c. Ecclesiam sancti N. positam in dicta Ciuitate B. iuxta, &c. debitis præcedentibus solemnitatibus, tam de iure, quam consuetudine requisitis, ac omnibus melioribus modo, &c. cum omnibus, & singulis domibus, & casamentis, ac terris, ceterisque eius iuribus spiritualibus, & temporalibus prædictis DD. Priori, & fratribus, & ordini prędicto absentibus, Ven. P. fratre P. Prouinciali in prouincia Lombardiæ, vna mecum notario præsente, & pro eis legitimè stipulan. & recipien. pleno iure concessit, & concedit, ipsoque Priorem, & fratres, ac ipsum ven. fratrem P. stipulantem, & recipientem, vt supra, per anuli impositionem, quem suis tenebat manibus solemniter instituit de dicta Ecclesia, iuribus, bonis antedictis: dans & concedens ex nunc eisdem Priori, & fratribus nunc, & qui pro tempore in ea fuerint, ipsius Ecclesiæ, iuriumq. & pertinentiarum prædictorum liberam administrationem, reseruatis tamen præfato D. Episcopo, & cuicumque in Ecclesia prædicta successori omnibus Episcopalibus iuribus, ac annuo censu libræ vnius ceræ nouæ laboratæ, quam singulis annis in Vigilia Beatæ Mariæ mensis Septembris, eidem Episcopo cuicumque, & successori prædicto per dictos Priorem, & fratres, qui pro tempore in dicta Ecclesia erunt, soluen. in signum subiectionis, prout idem ven. frater P. nomine dictorum prioris, & fratrum soluere promisit, & iuramentum fidelitatis in manibus ipsius D. Episcopi, quo supra nomine, tactis scriptis, &c. præstitit, super quibus, &c.

Ex supradicta forma poteris elicere alias formas concessionis locis hospitalis, vel alterius cuiusuis ordinis, seu religionis cum ampliori reseruatione iurium mensæ Episcopali, vel sine aliqua alia reseruatione Episcopi arbitratu, & alias mutatis mutandis, singula singulis congruè referendo, & debite adaptando.

Munus benedictionis, & consecrationis Abbatissæ.

IN Dei nomine, Amen, &c. Constituta venerabilis, & religiosa domina Ioanna (Dei gratia) Abbatissa Monasterij sanctæ Mariæ Ciuitatis, &c. ordinis sancti Benedicti, coram Reuerendo in Christo Patre, & domino D. Ioanne, &c. Dei, & Apostolicæ Sedis gratia, Episcopi, &c. inter diuina Missarum solemnia pontificalibus vestibus induto, & existente in eius

Cathedrali Ecclesia; ad altare maius dictæ Ecclesię, dixit, & exposuit præfato domino Episcopo, qualiter superioribus diebus vacante Abbatia dicti Monasterij, per decessum q. Ven. D. Fräciscæ, &c. olim immediatè Abbatissæ dicti Monasterij, quę extra Romanam Curiam diem suum clausit extremum, capitulum dicti Monasterij volens prouidere de persona ad regimen dicti Monasterij, & Monialium, vnanimiter, & pari concordia, ac nemine discrepãte, solemniter elegit ipsam D. Ioannam Abbatissam, & pro Abbatissa dicti Monasterij & ad regimen, & gubernium ipsius, & monialium in eo existentium, prout de dicta electione continetur instrumento, rogato per N &c. quæ electio deinde confirmata fuit per prefatum D. Episcopum, prout de dicta confirmatione patet aliud publicum instrumentum manu N. notarij publici rogati, & stipulati. Propterea ad obseruationem iuris, ex debito officio ipsius D. Abbatissæ, cum instantia debita petijt a prefato D. Episcopo, quatenus de paterna benignitate dignetur, eidem D. Abbatissæ munus benedictionis impendere; seruatis debitis solemnitatibus, & ritibus in forma Ecclesiæ consueta: offerens se paratam iurare, & debitum fidelitatis iuramentum præstare in manibus prædicti D. episcopi recipientis suo, & nomine Sanctissimi D.N. Papæ Clementis Papæ Octaui, ac sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ, in forma debita; & alia dicere, & facere, ad quæ de iure tenetur. Qui D. Episcopus auditis, & intellectis superius expositis, & requisitis per prefatam D. Abbatissam, & visis instrumentis electionis, & conformationis, de quibus supra, & visis videndis, quoniam honesta petentibus non est denegandus assensus, prædictę requisitioni annuen. auctoritate sua ordinaria principali. & prælibati Sanctissimi D.N. Papæ, qua fungitur in hac parte, & alijs omnibus meliori modo, &c. debitis præcedentibus solemnitatibus, & ritibus, etiam substantialibus, tam iuris, quam facti, de iure, vel de consuetudine in similibus opportunis, & seruata forma Ecclesiæ, munus benedictionis, vt supra petitum, eidem Ioannæ ibidem præsenti, & humiliter flexis genibus, & deuotè acceptanti, impendidit, baculumq. pastoralem tradidit, & annulo digito eius, moris est, ipsam subarrauit, quo facto, præfata D. Ioanna Abbatissa, delato prius eidem iuramento, per præfatum D Episcopum, & ab ea manibus corporaliter tactis scripturis sacrosanctis, iurauit, & iurat in manibus præfati D. Episcopi stipulantis, & recipientis suo nomine, ac Prælibati Sanctissimi D. N. Papæ, & S.R.E. ac præstitit, & præstat debitum fidelitatis solitum iuramentum, in forma solita, & consueta, à iure requisita. Et de prædictis omnibus prædictus D. Episcopus mandauit mihi notario: ipsa autem domina Abbatissa rogauit me notarium, vt vnum, vel plura publicum, seu publica conficerem instrumenta, præsentibus ibidem discretis viris D. N. & N. testibus, &c.

Forma impositionis primi lapidis fundamento Ecclesiæ, vel Hospitalis per Episcopum.

IN Dei nomine Amen, &c. Reuerendissimus D. in Christo pater dominus N. Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Episcopus &c existens in quodam petio terræ domini N. posita, &c. in quo dictus N. intendit ædificari facere de nouo Ecclesiam, seu Oratorium, vel Hospitale, prout fuerit, &c. sub vocabulo Beatæ Mariæ, & vnũ altare erigi in dicta Ecclesia; astante fidelium copiosa multitudine, pontificalibus vestibus indutus, cum aspersione aquæ benedictæ, & incenso, interuenientibus quibuscumque solemnitatibus, & ritibus opportunis, & ipsis obseruatis, Christi nomine inuocato, ad honorem Dei, & Beatæ Mariæ Virginis, in nomine S. Saluatoris, curiam finxit, & primum lapidem in fundamento ipsius Ecclesiæ, & altaris prædicti posuit. In cuius rei testimonium, dictus D. Episcopus mandauit mihi notario, & dictus N. rogauit me notarium vt de prædictis conficerem instrumentum, præsentibus ibidem discretis viris DD. N. & N. testibus, &c.

Forma consecrationis Ecclesiæ, & Altaris.

IN Dei nomine Amen, &c. Reuerendissimus in Christo Pater D. N. Dei, &

& Apostolicę Sedis gra ia, Episcopus, &c. existens in Ecclesia sancti Petri, &c. pontificalibus vestibus indutus, attendens, & considerans, quod non locus hominem, sed homo locum bonis operibus sanctificare consueuit, instante etiam, & requirente R. D. Presbytero Laurentio, &c. Rectore dictæ Ecclesię, ad laudem, & gloriam, & honorem summi, & omnipotentis Dei, beatæ, & gloriosæ Virginis Mariæ matris eius, necnon beati Petri Apostoli, sub cuius vocabulo fundata fuit dicta Ecclesia, & eorum suffragio misericorditer implorato, omnibus melioribus modo, &c. interuenientibus quibuscumque solemnitatibus tam iuris, quam facti, etiam substantialibus in similibus opportunis, de iure, & consuetudine, cũ aspersione aquæ benedictæ, & incensu, & sacræ vnctionis impræssione, dictam Ecclesiam sancti Petri, &c. & altare maius in ea existens consecrandam, dedicandam, ac consecrandum, & dedicandum duxit, illam ac illud consecrauit, & dedicauit, seruatis in his debitis solemnitatibus, & ritibus, iuxta constitutiones, & formam sanctæ matris Ecclesiæ. In cuius rei testimonium prædictus D. Episcopus mandauit mihi notario, & dictus presbiter Laurentius Rector prædictus rogauit me notarium &c. vt supra. Et idem modus seruetur in consecratione alteris, apponendo, in qua parte Ecclesiæ sit situm; & alijs mutatis mutandis, &c.

Forma electionis Abbatissæ, facta per Capitulum Monasterij.

IN Dei nomine, Amen, &c. Conuocato, & congregato Capitulo Monasterij S. Luciæ ciuitatis, &c. ordinis S. Benedicti, pro infrascripta peragenda electione, in loco infrascripto, vbi pro negotijs dicti Monasterij conuocari consueuit, sono cãpanellæ, vt moris est: de mandato sororis Catherinæ, &c. senioris Moniali, & priorissæ dicti Monasterij; in quo quidem Capitulo interfuerunt ipsa D. Catherina, necnon D. F. G. D. omnes Moniales professæ dicti Monasterij; asserentes se esse maiorem, & saniorem partem dicti Capituli, & quod in dicto monasterio non [illegible] alia monialis, quæ ad infrascripta possit, vel debeat commodè euocari: prędictæ Ven. Priorissa dixit, & exposuit eisdẽ DD. Monialibus, Capitulariter congregatis; quodq. Francisca olim immediate, Dei gratia, Abbatissa dicti Monasterij, prout Deo placuit, vita occubuit, prout eis notum est; & quia non expedit, ipsum Monasterium Abbatissæ regimine destitutum remanere, ne defectu Pastoris, Domini gregem lupus rapax inuadat, aut viduata Ecclesia aliquod Patiatur detrimentum; institit igitur dicta D. Priorissa, ibidem in dicto Capitulo, cum præfatis DD. Monialibus, vt ad electionem nouæ Abbatissæ deueniret; & eidem Monasterio de idonea & vtili persona, per quam circumspecte regi, & salubriter dirigi valeant, prouiderent, & dixit, et exposuit D. Ioanna, &c. monialis dicti Monasterij, quæ hactenus se legaliter, & honestissimè gessit in dicto Monasterio: & cuius vita, moresq. probatissimi noti sunt ipsis omnibus DD. Monialibus, & Capitulo; sibi videtur quod si eligatur in Abbatissam dicti Monasterij, erit vtilis dicto Monasterio, ac habilis, & idonea illius regimini, attenta eius laudabili vita, & moribus, ac sufficientia, & integritate ipsius, morumq. spiritualium experientia, & prouidentia, & temporaliũ circumspecta, & propterea cum instantiã petijt ab ipsis DD. Monialibus, & Capitulo, quatenus in præmissis votũ suum explicare velint; & eis placeat, ad electionem dictę dominæ Ioannæ deuenire: vel aliam quam aptiorem cognouerint, ad regimen dicti monasterij. Quæ moniales, auditis præpositis per dictam Priorissam responderunt, & dixerunt, quod post decessum dictæ olim Abbatissæ pluries tractarunt, & colloquium insimul habuerunt, de, & super præmissis, & habito diligenti tractu arbitratæ sunt, & arbitrantur, quod dicta domina Ioanna, accedentibus eius virtutibus, & benemeritis erit sufficiens, & idonea ad regimen dictę Monasterij, & personarum ipsarũ Monialium. Et propterea, ad euitandas qualcunque rixas, seu pręiudicia, quę forte subori ri possent, ex diuturna vocatione dicti Abbatissatus, decreuerunt ad electionem nouæ Abbatissæ deuenire. Vnde ibidem prædictę dominę Priorissa, & Moniales capitulariter, vt supra congregatæ, præceden

tibus inter eas pluribus tractatis, & colloquijs, habitoq. nunc diligenti scrutinio, accedente sancti Spiritus gratia, ipsius, & gloriosæ Virginis Mariæ, ac beatæ Luciæ, sub cuius vocabulo dictum Monasterium fundatum est, nominibus, & suffragio inuocato, vnanimiter, & concorditer, ac viua voce, sponte, &c. omnibus meliori modo &c. interuenientibus quibuscumque solemnitatibus etiam substantialibus, tam iuris, quam facti, in similibus opportunis, & tam de iure, quam de consuetudine requisitis; solemniter, & legitimè elegerunt, & eligunt dictam dominam Ioannam monialem, in Abbatissam dicti Monasterij ibidem præsentem, & humiliter, ac deuotè electionem ipsam acceptantem, & suscipientem. Quo facto præfata domina Priorissa, vna cum eis, Te Deum laudamus, more solito, cum cordis iubilo decantando, & pulsatione campanarum accedente, dictã D. Ioannam Abbatissam introduxit in Ecclesiam dicti Monasterij, & ipsam posuit, & induxit in tenuta, & possessione, seu quasi dicti Abbatissatus, per pannos, & cornu altaris dictæ Ecclesiæ, & funes campanæ eiusdem, assignando stallum, seu solitã sedem in Choro, & locum in Capitulo dicti Monasterij; & alia dicendo, & faciendo, quæ in similibus fieri consueuerunt, & requiruntur, in signum veræ tenutæ, & corporalis possessionis dicti Abbatissatus, iuriumq. & pertinentiarum suarum spiritualium, & temporalium. Et de prædictis Præfata D. Abbatissa, & ipsæ Moniales rogauerunt me notarium, vt inde publicum conficiam instrumentum. Actum, &c. præsentibus N. & N. testibus, &c.

Instrumentum ingressus mulieris ad ordinẽ Monacatus.

IN Dei nomine Amen, &c. In meis, &c. personaliter constitutæ venerabiles, et religiosæ mulieres DD. B. Abbatissa Monasterij N. soror M. & N.N.N. & M. sorores, &c. Moniales dicti Monasterij capitulariter congregatæ in dicto Monasterio, ad sonum campanellę, vt moris est ipsarum, pro his, & alijs dicti Monasterij pertractandis negocijs; præsente Agatha filia P. ætatis, vt ipsa Agatha, vna cum P. eius parte ibidem presente, asseruerunt 16 annorum completorum petente, & supplicante, cũ consensu, & auctoritate dicti P. patris sui, & legitimi administratoris pręsentis, & auctoritatem eidem præstantis, ad omnia, & singula infrascripta, omnibus suatione, & violentia cessantibus: receperunt ipsam Agatham in monialem, & sororem dictæ eorum Monasterij, eamq. cętui aggregauerunt; quæ Agatha non vi, dolo malo, vel metu, aut suasione aliqua ducta, seu circumuenta, sed spontè, &c. eleuatis, iunctisque manibus, dedicauit se Monasterio supradicto, quam Agatam prædicta D. Abbatissa cum consensu, & voluntate supradictarum Monialium, recepit ipsam Agatham, ducendo ante altare Ecclesiæ dicti Monasterij, decantato hymno sancti Spiritus, scilicet. Veni creator Spiritus; & ipsius gratia humiliter inuocata, dicta D. Abbatissa ipsam expoliauit vestes sęculares (quibus erat induta) stantem genibus flexis ante dictũ altare, & induit eã vestiměta monachalia, & soli tum habitum Monasterij supradicti, promittens ei, cum consensu Monialium humilem victum, & vestitum, dum ad seruitia, & in habitu monachali perseuerabit; & è conuerso idem D. P. pater dictę Agathæ dedit, & exbursauit in proprijs manibus dictę dominæ Abbatissæ, ibidem præsentis, & recipientis, cum consensu dictarum Monialium, pro eleemosyna, & dote dicti Monasterij, & ipsius Agathæ, summã scutorum N. quę in mei notarij, & testiũ infrascriptorum pręsentia habuit, & recepit in prompta, & numerata pecunia, in tot paulis, & testonibus Papalibus, de quibus se bene contentam vocauit, exceptioni, &c. ad maiorem cautelam renunciauit quietauitq. &c. per pactum, &c. quę omnia, &c. alias, &c. Pro quibus, &c.

Renunciatio bonorum cum decreto Iudicis.

COram magnifico, & Eximio I. V. D. Curiæ Capitolij, & in Rom. Cur. Iudice ordinario, sedenti pro tribunali, super quadam sede lignea; quam ad actum infrascriptum peragendum tantum, pro suis idoneis loco, & tribunali elegit, & deputauit, ac in mei, &c. prę sentia personaliter constituta.

Nob.

Nob. & honesta puella domina B. filia bo. me. N. & C. quæ sicut dicto D. Iudici exposuit per organum mei notarij, sancti Spiritus inspiratione ducta, vult & intendit vitam sanctimonialem ducere, in Ven. Monasterio sancti Laurentij in Pane, & perna, & inibi professionem emittere, & Altissimo perpetuò familiari, cum dote scutorum quingentorum monetæ de iul. decem pro scuto, & cum aconcio, seu bonis mobilibus scutorum centum quinquaginta similium; quæ dos est ex maioribus; quæ hucusque dicto monasterio dari sit solita. Volens, ante dictæ religionis ingressum, de bonis, & iuribus, quæ sibi quo modolibet obuenire possent, disponere, vt humanarum rerum iuribus omninò libera Deo optimo maximo feruentiori, & quietiori animo inseruire valeat. Spontè, &c. omni meliori modo, &c. cum interuentu, præsentia, & consensu magnificorum DD.

eius præsentium, & auctorizantium & cum iuramento tactis, &c. affirmantium, his nullum habere interesse, & ea non tendere in præiudicium ipsius dominæ Iuliæ omnia, & singula bona auita, paterna, & matena, & alia quæcumque ad ipsam, etiam ratione supplementi legitimæ, vel trebellianicæ, & alias quomodolibet, & alio quouis titulo, causa, ratione, & successione, nunc, & pro tempore spectantia, & pertinentia, etiam si speciali nota digna essent, & in generalite minimè comprehenderentur, ac omnia, & singula iura, & actiones sibi super dictis bonis quomodolibet, & qualitercumque competentia & competentes, cõpetitura, & competituras cessit renunciauit, & refutauit; ac irreuocabiliter, & inter viuos donauit, & titulo puræ, & perfectæ donationis concessit, & tradidit.

Magnifico Domino N. eius germano fratri, cui magnifici DD. B. C. F. communes fratres pro agnationis conseruatione, & nob. N. familiæ decore, omnia eorum bona irreuocabiliter donarunt, præsenti, & stipulanti pro se, & eius hæredibus, & successoribus quibuscumque. Ad habendum, &c. ponens, &c. nullo iure &c. Constituens, &c. dans licentiam, &c. & donec, &c.

Et hanc cessionem, renunciationem, refutationem, & donationem, ac omnia, & singula in hoc instrumento contenta, dicta D. Iulia, cum dictis consensu, & auctoritate fecit, & facere declarauit, dicto D. N. vt supra præsenti, &c. quia dixit, & affirmauit, se à dicto D. N. eius fratre decenter, & competenter fuisse dotatam, in dictis scutis quingentis, & pro acconcio, & bonis mobilibus in dictis scutis centum quinquaginta monetæ de iul. decem pro scuto; & quia sic sibi de bonis, & iuribus prædictis libere, & liberaliter benefacere placuit, & placet. Promittens huiusmodi cessionem, renunciationem, refutationem, & donationem, tamquam bonas, & benefactas, perpetuò, seruare ratas, &c. & in nullo contrafacere, &c. easdem minimè reuocare, & reuocari facere, quouis prætextu, & causa, etiam in corpore iuris clausa; renunciando desuper cum iuramento, quod tactis, &c. prestitit ad dicti D. Iudicis certiorationem beneficio L. 11. l. fi. C. de reuo. dona. ben. Sen. cons. Vell. auth. si qua mul. l. Iul. de fun. dot. statutis almæ Vrbis, & illorum nouis reformationibus, beneficio restitutionis in integrum ex quouis capite resultanti, & competenti, cæterisque, &c. Et pro maiori huius cessionis, & donationis roboris firmitate, ead. D. Iulia cum dictis consensu, & auctoritate consensit illius insinuationi coram quouis Ro. Cu. Iudice competente facienda; & ad illa insinuan. & in actis publicis redigen. & redigi facien. constituit eius procuratorem, vt in rem propriam D. cum potestate substituen. & alijs facultatibus opportunis.

Pro quibus, &c. ita obseruandis dicta D. Iulia, cum dictis consensu, & auctoritate obligauit se, & bona, & iura in forma Cameræ Apostolicæ, cum clausulis citra, &c. renunciando, &c. iurauit, &c. Et prædictus magnificus D. Iudex, vt supra pro tribunali sedens, visis, & intellectis prædictis, & causa cognita, & diligenter inspecta, in, & super eisdem tamquam ritè, rectè, & legitimè gestis, suam, et sui officij quo fungitur, auctoritatem ordinariam, & iudiciariam pariter, et decretum interponen. duxit, et solemniter interposuit, omni meliori modo, etc. suppletis, etc. super quibus, etc. actum Romæ in

presentibus ibidem N. et N.

quia

quia Vna cum dicta D. B. proprijs manibus subscripserunt, testibus, &c.

De Testamentis, & Codicillis. Cap. VI.

De Testamentorum Clausulis.

PEr præsens publicum instrumentum, quod dicitur in scriptis, pateat cunctis euidenter, & sit notum, quod Anno, &c. D.N. sanus diuina fauente clementia mente, corpore, sensu, & intellectu, considerans futuræ mortis euentum, & instabilem huius vitæ nostræ cursum prospiciens, certum esse omnibus moriendum, incertum autem vbi, & quando, & quoniam timet (vt asseruit) ne forsan ab hac luce ipsum ab intestato decedere contingat, & ob id inter eius posteros aliqua lis, & differentia exoriatur, aut exoriri possit, dum sibi bona animi, corporisq. valetudo superest, tamquam verus, & fidelis Catholicus animæ suæ saluti consulere, rebusq. & bonis suis sibi à Deo collatis, vt decet prouidere, & ordinare volens, quoddam nuncupatum in scriptis testamentum clausum, & sigillatum inferius scriptum, & annotatum mihi notario infrascripto tradidit, & consignauit; Rogans, & requirens me eundem notarium infrascriptum, vt instrumentum prædictum reciperem, illudq. in meis scrineis, & capsis inter alias meas notas, & scripturas publicas fideliter custodirem, & nulli personæ; nisi de suo expresso consensu, & voluntate, seu post eius obitum, nisi ipso prius, coram Iudice ordinario competente, ad instantiam interesse habentium, & citatis sua interesse putantibus, seruatisq. solemnitatibus de iure requisitis exhibito, & producto, aperto vllatenus traderem, aut exhiberem aut aliquam fidem, seu instrumentum de eo darem, & infrascriptos ibidem astantes, vt sese prædicto testamento clauso suis nominibus subscriberent, illudq. etiam proprijs sigillis subsignarent, & testes huius rei rogauit. Super quibus omnibus, & singulis idem testator per me notarium infrascriptum seruatis præmissis, ac suis loco, & tempore congruis vnum, vel plura publicum, seu publica traderem, & conficerem Instrumenta. Cum septem testibus, & me notario, &c.

Testamentum in scriptis.

IN nomine Sanctæ, & indiuiduę Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen. Ego Antonius Massa Romanus Ciuis de Gallesio, quod est in Faliscis, Oppido oriundus; quoniam ridiculam semper existimaui illorum superstitionem, qui mali ominis esse putant, sano quempiam, & valente corpore hominem facere testamentum, quia potius omnibus nobis viuendum esse arbitror ita, vt singulis momentis morituris; præcipiente Saluatore nostro, vt vigilemus, quia nescimus, quando dominus domus veniet sero, an media nocte, mane, an galli cantu, ne cum repente venerit, inueniat nos dormientes. Vt sic omni tempore, videatur conueniens esse genus illud Testamentorum, quod antiqui procinctum appellabant, eoque vtebantur in prælium exituri, quasi incerti, an redituri essent; Idcirco post eas, quas pro animæ salute, domini implorato præsidio, conabor præsto, ac paratas mihi esse cautiones: hoc quoque de his, quæ fortunæ appellantur, bonis paratum esse volo mentis, voluntatisque meæ testimonium. Primum itaque, Leliæ, & Tarquiniæ natis, & alijs forsan nasciturís filiabus meis relinquo aurea, quæ scuta appellantur vulgo, mille, & ducenta, pro qualibet earum, dum nuptæ ad maritos ibunt, & cedant pro singularum dotibus, & pro ijs, quæ vulgariter dicuntur, Acconcia: sed si contingat eas, & quamlibet earum religionem profiteri, nec nubere velle, in eum casum, relinquo vnicuique earum scuta similia quadringenta, quantitas ea est, pro victu religiosę feminæ plus satis, soluenda sibi, dum professionem facient. Et in summis prædictis ipsas filias meas, respectiue, hæredes instituo. Ita quod plus vllo vnquam tempore de bonis meis petere non possint. In reliquis vero vniuersis, & singulis bonis, actionibus, & iuribus quibuscumque ad me spectan. & spectaturis, vniuersales mihi hæredes instituo Angelum cognomento Thadæum, et Pacificum, cogno-

gmemento Matthæum, natos & quoscumque alios forsan nasciturôs masculos legitimos, & naturales filios meos æquis portionibus: & si contingat aliquam, seu aliquas, ex filiabus meis fœminis prædictis in pupilari ætate, vel postea quandocumque sine filijs legitimis, & naturalibus, ex legitimo matrimonio procreatis, qui supersint, aut alijs descendentibus, mori, sic morienti, seu morientibus substituo vulgariter, pupillariter, & per fideicommissum, æquis portionibus, filios meos masculos, tunc extantes, ac defunctorum filios, nepotes, & descendentes, dando cuiuslibet defuncti filijs, nepotibus & descendentibus vnam tantummodo portionem, quam ipse defunctus habiturus esset, si viueret, ita vt, dictæ sic morientes filiæ non possint ex sibi si pe... rius rel... ctis detrahere vllam quartam, neque falcidiam, neque trebellianicam, quarum quartarum detractionem, bene certus de facultatibus meis, fieri omnino vero; sed omnia integra masculis, ac eorum liberis posteritiue debeant restituere; quia desidero conseruare agnationem, & nomen familiæ meæ, quæ ex successione masculorum, & substantia fortunæ potissimum conseruantur. Et similiter si contingat mori, vel deficere ex ipsis filijs meis masculis vnum, vel plures, non superstitibus sibi filijs, aut filijs descendentibus masculis, legitimis, & naturalibus; ex legitimo matrimonio natis, non autem post natiuitatem, quoquo modo legitimatis tales enim aliter, qui legitimo constante matrimonio natos, parentum videlicet incontinentiæ, turpitudinisq. testimonia in hac mea successione agnosci nolo. sic morienti, seu morientibus substituto vulgariter, pupillariter, & per fideicommissum superuiuentes tunc filios meos masculos, & defunctorum liberos & masculos; Ita quod omnes cuiuslibet defuncti liberi vna portione, loco videlicet sui parentis fruantur. istis autem, sic morientibus prohibeo omnem penitus falcidiæ, trebellianicæq. detractionem, quoniam, vt dixi, omnia integra seruari volo, superuiuentibus masculis. Cetera huius mei Testamenti, quod esse volo nuncupatiuum, & sine scriptis, ordino, & dispono, secundum quod in sequentibus huius folij duabus paginis, eadem mea manu descriptis, continentur, quas filo consutas, & meo sigillo signatas occlusi. Volens nihilominus, vt per quemcumque etiam nulla seruata solemnitate, me mortuo possint aperiri. Immo, & si ante apertæ fuisse reperientur nolle propterea de contentis in eis, illarumq. fide quicquam diminui, &c. si vero (vt fuerunt humani casus) contingant omnes filios recedere, & eorum prolem masculinam, exante prole ipsorum feminea: tunc si supererunt filiæ meæ vna, vel plures, illæ si voluerint, communicatis dotibus earum, succedant cum dictis, quæ ex masculis extabunt feminis insimul, omnes pro virilibus partibus, & vt dici solet, in capita; alioquin feminea quoque prole deficiente masculorum, in vniuersum succedant feminæ filiæ, & earum proles in stirpes. Præterea dictis meis filijs, & hæredibus, & descendentibus, & cuilibet eorum, in perpetuū prohibeo, atque interdico omnem, & quamcumque alienationem, vocabulo alienationis etiam largissime sumpto bonorum meorum immobilium, seu illorum partis, aut censuum perpetuorum, quos habeo, & hoc itidem facio, vt bona ipsa remaneat in familia, & per ea familia nomen sustineatur, & si aliqui ex eis, vel simul omnes, circa hoc contra fecerint, volo tales præsumptas alienationes esse irritas, & inualidas, & quia nonnullos habeo perpetuos annuos census, emptos cū pacto facultatis redimendi si vero contingat illos, aut aliquem ex eis redimi, volo, quod pecuniæ prætij restituendi couertantur in emptiones bonorum stabilium quæ surrogentur in locum dictorum censuum, & sit in omnibus, per omnia subiecta, & comprehensa sub hac mea dispositione, &c. Protestans autem, & defensores familiæ meæ rogo, vt dignentur esse, &c. Executores vero meæ voluntati esse volo, & vt esse velint, rogo egregios, &c. Quibus, & eorum cuilibet do facultatem, & omnem potestatem, talibus executoribus tàm de iure competentem, quàm de vsu tribui solitam Et hoc esse dico, & volo meum Testamentum, & vltimam voluntatem, quod, & quam valere volo, iure nuncupatiui testamenti, quod dicitur sine scriptis, & si forsan, iure testa-

testamenti, quamlibet ob causam, non valeret, volo valere iure codicillorum, vel donationis causa mortis & cuiuscumque alterius vltimæ voluntatis, & iuris, quo, qua, & quibus melius & validius subsistere, & valere poterit. Sepulchri, & exequiarum pōpam, quia superuacaneam esse duco, eius mihi nulla est cura, tantum opto, vt corpus in sacro loco humetur, atque vt Christiano ritu id fiat, descripsi autem huius testamenti, duo exempla, vt vnum sit pœnes me: alterum loco notulæ seu protocolli per notarium conseruetur. Actum, &c. præsentibus testibus, &c. ad præmissa per præfatum testatorem vocatis, rogatis, & habitis. Et ego Petrus &c. Ideo præsens Instrumentum subscripsi.

Non poterit de huius mei testamenti validitate dubitari, propterea quod has duas paginas occlusas noluerim coram testibus legi, cum satis sit lectam esse hæredum institutionem, & ea quæ sint in prima pagina l. iubemus, & l. hac consultissima, §. per nuncupationem; C. de testamentis l. Hæredes palam, ff. eo. & init. eo. §. si nam cetera quin sufficiat nuncupari per relationem ad aliud, nemo dubitat, l. si ita scripsero ff. de condi. & demonstr. l. quem hæredi. de reb. dub. & ibi Doct. Quinimo etiam ipsam hæredis institutionem, per relationem ad aliud certum, valere communis est opinio, quæ seruatur, vt dicit Pau. Castr. in d. l. hæredes, & in d. §. per nuncupationem, vbi est comm. & Alex. cons. 376. col. 2. & 3. lib. 5. & Soc. in d. l. si ita scripsero & Afflictus dec. Neap. 143. in fin. & late Card. Paris. cons. 19. lib. 3. Non potest autem, certior esse relatio, quam hæc per me facta descripta mea manu in eodem folio. Clementiæ autem Vxori simili modo, siue supersint filij siue non, volo restitui ducatos de carlenis 1300. quos habui ab ea nomine dotis, & quia portauit secum etiam capsas, cum acconcio subnominato, valoris ducentorum similium ducatorum, & de rebus tunc pro acconcio computatis partem, & paucissimæ sunt vsu consumptæ, reliquiæ in manu sua extāt qualescumque sint, pro eo quod tulit, præcio, ibi habeat. Ita quod dicti acconcij causa quicquam amplius petere non possit, lego & propterea sibi, & concedo omnes vestes, causa sua paratas, omniaque aurea ornamenta, & anulos, tā per me quam per consanguineos, & amicos meos olim sibi oblatos, & pecunias ad summam quingentorum scutorum, ex illarum, illorumque venditorum, & venditarum pretio, redactas, &c.

Forma apertionis testamenti in scriptis, latius, quam diximus extensa.

CОram magnifico D. N. hon. Gubernatore Terræ, &c. pro tribunali sedente, &c. meq. notario, & testibus infrascriptis, comparuit D. A. filius q. B. de dicta Terra asserens, & esponens; quod nuper de præsenti mense Martij, supradictus B. pater suus diem vitæ suæ clausit extremum inuento suo vltimo ab eo condito in scriptis testamento, clauso, & sigillato, subscripto manu ipsius B, & etiā subscriptionibus, & sigillis, vt in eo apparet, D. E. F. G. H. I. &. K, de dicta Terra habentibus caracteres, in cera rubea impressos: in quo quidem testamento verisimiliter credit se ipsum A. esse institutum hæredem, cum ipse B. fuerit pater legitimus, & naturalis ipsius exponētis & prius quam immisceat se hæreditati paternæ, vellet scire cōmoda, & onera hæreditatis prædictæ. Vnde petijt a dicto D. Gubernatore. & iudice ordinario, vt supra pro tribunali sedente dictum testamentum aperiri mandari: ipsumq. sic apertum, in publicam formam per me notarium redigi, ad ipsius interesse, seu aliorum hæredū, de quibus in dicto testamento. Quare idem Gubernator, vt supra pro tribunali sedens, petitioni ipsius A. tanquam iustæ annuen. præcipuè, quia iuri, & æquitate conuenit, vltimas defunctorum voluntatis patefieri, ideo recepto in ipsius manibus supradicto testamento, sic clauso, & sigillato; quod testamentum hoc modo clausum, & ligatum erat scilicet superior pars cartæ erat plicata cum inferiori parte, & in parte inferiori erat subscriptio prima testatoris, quæ apparebat extra plicaturam, quæ sic dicit, Ego B. fateor illud esse vltimum meum testamentum, & manu propria subscripsi, alias Ego N. &c. de mandato dicti B. me subscripsi,

scripsi, & sigillum meum in quadam cordula linea per impressionem in cera rubea apposui. Deinde in eadem parte inferiori dictæ cartæ erant tres subscriptiones, cum tribus sigillis in cordulis lineis, in cera rubea impressis. Ego E. testis rogatus interfui, & me subscripsi, & in hac cordula linea meum sigillum per impressionem in cera rubea apposui. Ego F. testis rogatus interfui, & me subscripsi, & in hac cordula linea sigillum meum per impressionem in cera rubea apposui. Ego testis rogatus interfui, & me subscripsi, & in hac cordula linea meum sigillum apposui. Item in alio latere erant quatuor aliæ subscriptiones, quæ singulatim explicentur, vt supra, subinde dicatur, quos testes præfatus D. Gubernator ad eius Curiam euocari iussit, & fecit, quibus, & vnicuique ipsorum delato iuramento, vnus successiuè post alterum, examinatus, attestati fuerunt, se interfuisse dicto testamento, eorumque subscriptiones, signa, & sigilla recognouisse; verum nesciant quid intus in eo contineatur. Quibus examinatis, idem D. Gubernator aperiri mandauit dictum testamentum, cuius tenor talis est, videlicet. In nomine Domini, &c. Quare rogatu supradicti A. filij dicti quondam B. exponentis ad futuram rei memoriam, & ad ipsius A. hæredis dicti B ac omnium legatariorum nominato in dicto testamento, omniumque aliorum, quorum interest, & interesse poterit in futurum certitudinem, & cautelam; prædictum testamentum redigi fecit, & mandauit per me Notarium in publicam, & authenticam formam; & suam in præmissis interposuit auctoritatem, & decretum, omni meliori modo, &c. Actum, &c. præsentibus N. & N. testibus, &c.

De contractibus Cambii, & Societatum. Cap. VII.

Forma obligationis Cambij.

D. N. fatetur habuisse ad cambium à magnificis Dominis B. & D. mercatoribus Romæ negotiantibus, ducatos centum auri Cameræ veteris valoris, quos soluere, seu solui facere promisit, in oppido de Madrid. D. A. prædictorum mercatorum corresponsali, ad rationem quingentorum marauelinorum monetæ illarum partium, pro singulo ducato, infra duos menses proximos; & infra alios duos immediatè sequentes menses, certificare mercatores ipsos in Curia, de solutione huiusmodi in partibus facta, alias nisi infra dicta tempora fuerit facta solutio, & successiuè certificatio, soluere promisit hic Romæ eisdem mercatoribus absentibus, me Notario, &c. vna cum cambijs, & interesse per D. Iudicem taxandis, & liquidandis, liberè, &c. Pro quibus, &c.

Forma alterius obligationis Cambij.

MAgnificus, & Excellens D. Venturinus de Venturinis, Balneorgiensis Ciuis I. V. D. in Roman. Cur. causarum Patronus, sponte, &c. Ac omnibus melioribus modo, &c. Coram testibus, & me Notario, &c. Habuit, & recipit in contantim in prompta, & numerata pecunia argentea papali, videlicet in tot iulijs, & testonibus, scuta mille auri in auro, boni auri, & iusti ponderis ab Illustr. D. Tyberio Ceulo, & pro eo à magnifico D. Francisco de Christopharis Ciue Balneoregiensis dicti D. Tyberij Capserio præsente, & realiter soluente, quæ dictus D. Venturinus ad se traxit, & tracta totidem esse dixit, & affirmauit, de quibus scut. 1000. auri in auro se contentum, ac sibi integrè satisfactum esse vocauit, exceptioni, &c. Ad maiorem cautelam renunciauit, & dictum D. Tyberium absentem dicto D. Francisco præsente, & vna mecum Notario, &c. Stipulante quietauit, &c. Per pactum, &c. Quæ scuta mille, restituere promisit in simili specie dicto D. Tyberio absenti eadem, qua supra, stipulatione interueniente, hinc ad quatuor menses ab hodie incipiendos, & vt sequitur finiendos, hinc Romæ liberè, &c. Quoniam verò dictus est solitus exercere, & traficare suas pecunias, nec otiosas retinere, & ex trafico debitum, & consuetum vtile percipere. Ne igitur inter ea damnum patiatur idem D. Venturinus consensit, & expressè voluit, quod ipsi D. Tyberio liceat propria auctoritate, & absque alicuius Iudicis, Curiæ, siuè Magistratus licentia, decreto, aut man-

mandato, absque alia intimatione ipsi Domino Venturino, aut suis, &c. facienda dicta scuta mille auri in auro, siue eorum valorem sumere, & sumi facere supra ipsum Dominum Venturinum, ac eius risico, periculo, fortuna, damnisque, impensis, & interesse ad cambium, & recambium per quasuis ferias, nundinas, ac mundi partes, ac à quibusuis mercatoribus, & personis, & etiam à semetipso, & in dictis cambijs, atque cambiorum cambijs, modo quo supra dictum est, semel, & pluries, ac toties quoties continuare, vsque ad integram satisfactionem dictorum scutorum mille, ac cambiorum, & recambiorum, ad quę cambia & recambia, vna cum damnis, impensis, & interesse, tam iudicialiter, quam extraiudicialiter ideò patiendis, integrè persoluen. teneri, ac se efficaciter obligatum esse voluit, tempore restitutionis dictorum scutorum 1000. & deinde ad omne dicti D. Tiberij beneplacitum, quod ex nūc pro sibi legitimè intimato, ac notificato haberi voluit, & vult. De quibus quidem cambijs, recambijs, damnisque impensis, & interesse, stare, & credere voluit solis, & simplicibus libris, & partitis dicti D. Tiberij, etiam absque onere alicuius desuper faciendæ probationis. Pro quibus, &c.

Donatio Ecclesiæ, & erectio illius in iuspatronatus.

MAgnificus D. Vincentius Flaminius, Ciuis Balneoregiensis, qui ad consulendum saluti animarum ipsius, ac suorum parentum, & progenitorum, ac incitandum eius filios, & descendentes ad deuotionis zelum. Altare ven. Ecclesiæ Sancti Bonauenturæ contratæ ciuitæ eius conciuis, ac suæ patriæ Præsidis & Custodis, in cuius honorem Ecclesia ipsa fundata est, quam in præcipuo cultu, ac veneratione habet, dotare decreuit. Volens huiusmodi suum tàm pium Præpositum ad effectum ducere. Ideò spontè, &c. vigore facultatis, & auctoritatis sibi ad hunc effectum tributæ ab Illustriss. & Reuerendiss. D. Carolo Totto Ferrariens. moderno Episcopo huius Ciuitatis Balneoregij, de quà docuit per eius litteras desuper expeditas ab ipso subscriptas, & sui sigilli impressione munitas. Sub datum Balneoregij die quas in medium originaliter exhibuit, & mihi Notario consignauit, tenoris in calce præsentis instrumenti registran. Et dictarum litterarum vigore, ac alias omni meliori modo. &c. Altare prædictum in dicta venerabili Ecclesia Sancti Bonauenturæ existens dotauit, ac dotatum esse voluit, & vult annuis iulijs septuaginta duobus argenteis, & ex titulo, & causa dotationis huiusmodi applicauit eidem Altari, & Cappellano illius pro tempore existen. ab ipso Domino Vincentio, & ab eius successoribus pro tempore eligen. nominan. & præsentan. annuum censum similis summæ ad sui fauorem alijs impositum, & venditum à D. N. pro pretio scutorum ducentorum, apparente instrumento desuper celebrato per Dominum Ioannem Antonium Venturinum Ciuem, & Notarium publicum Balneoregien. sub die ad quod quatenus oporteat condigna habeatur relatio, cui Altari, & cappellano illius pro tempore existen. cessit, transtulit, demandauit, ac renunciauit omnia iura, omnesque actiones quocumque nomine nuncupat. sibi super censu prædicto competentes, & competituras, ac competentia, & competitura, nullo iure, nullaque actione sibi, ac suis, &c. desuper de cætero reseruatis; sed omnibus in Altare, & Cappellanum prædictum penitus translatis. Ponens, & subrogant Altare, Cappellanum prædictum desuper in ius locum, & priuilegium ipsius Domini Vincentij vniuersum. Constituens &c. In casum autem cuiuscumque necessariæ venditionis, siue retrouenditionis dicti census, teneatur Cappellanus pro tempore Altaris prædicti toties, quoties id euenerit, perpetuis futuris temporibus pretium illius in actu retrouenditionis erogare, & exponere in emptionem alterius census, cum idoneis fideiussionibus, cum interuentu, ac consensu Reuerendissimi Domini Antistitis, ac Patronum; & non alias &c. Ad satisfactionem, & contentamentum dicti Vincentij, & suorum hæredum, & successorum quorumcumque, & in quocumque inuestimento dictorum scutorum ducentorum quotiescumque faciendo fieri debeat expressa mentio, & expressio de hoc Instrumento, die, & anno, quibus fuit confectum, & de Notario de eo rogato, qui census semper stare debeat pro dote dicti Alta-

Altaris; quæ dos, aut beneficium sit, & esse debeat de iure patronatus ipsius D. Vincētij, ac eius hæredum, & successorum quorumcumque, & propterea ipsi D. Vincentio, ac suis prædictis perpetuis futuris temporibus competat, & competere debeat, ius præsentandi personam idoneam ad dictum Altare, & Beneficium, quoties illud tàm prima vice, quàm deinceps perpetuis futuris temporibus quomodolibet vacare contigerit; reseruato tamen in perpetuum iure præsentationem prædictam instituendi Reuerendiss. D. Antistiti pro tempore huius Ciuitatis; fructus autem redditus, ac prouentus prædicti reseruati esse censeantur, obtinenti protempore dictum beneficium, qui teneatur singulis hebdomadis inperpetuum in dicto Altare feria secunda, & quarta missam funebrem in suffragium animarum ipsius D. Vincentij dotantis, ac eius parentum, & Progenitorum, & Monaldi de Monaldis senioris Ciuis Balneoregiensis eius attinen. per seipsos, non autem per interpositas personas celebrare.

Et promisit dictus D. Vincentius sibi licuisse, ac licere dictum censum dictæ Cappellę pro dicta dote assignare, & applicare, assignationemque, & applicationem huiusmodi perpetuò fore bonas, &c. & in eas tanquam tales, facere consentire toties quoties omnes personas, & desuper in totum, aut pro partes ius aut interesse aliquod haben. aut habere qnomodolibet prætenden. etiam ad omnem solam simplicem ac extraiudicialem requisitionem, aut interpellationem, facien. ex parte Cappellani pro tempore Altaris prædicti, quem promisit etiam in dicti census, quieta, & pacifica possessione, & perceptione fructum illius perpetuò manutenere, & conseruare, & defendere, ac toties quoties penitus eximere ab omni molestante persona, & lite, quæ in quolibet iudicio petitorio, aut possessorio, & quouis eorum insolidum, ac in quauis instantia, & parte litis, & coram quibusuis Iudicibus forsan illatæ essent, aut inferentur in futurum; alias in omnes & singulos casus, & euentus præmissis contrarios, & quemlibet ex eis, aut in obseruationis præmissorum & cuiusque eorum, voluit seipsum, ac suos hæredes, & successores, quoscumque efficaciter obligatos esse de dicti census euictione, &c. in omni iudicio, &c. ac ad omnia damna, &c. de quibus, &c. me Notario, &c. solemniter, ac legitimè stipulan. & acceptan. pro omnibus, & singulis, quorum interest, &c. aut interesse poterit, quomodolibet in futurum.

Mutua donatio, & cōuocatio inter D. Cynū Prosperum, & Fabritium Campanos Germanos Fratres.

MAgnificus Dynus Campanus I. V. D. Prosper, & Fabritius germani fratres filij quōdam Francisci Auximani ciues, qui (vt asseruerunt) ex venditione bonorum stabilium maternorum, & paternorum certam summam pecuniarum assecuti fuerunt volentes in eorum familia, & domo conseruari bona infra dicendi valoris, vt quæ acceperunt ex domo, eidem domui conseruentur, salua tamen vnicuique ipsorum libera dispositione omnium aliorum bonorum acquisitorum, & acquirendorum, propterea spontè, ac matura deliberatione facta per se, suosq; &c. & omni meliori modo, &c. adinuicem donarunt, & quilibet ipsorum donauit, purè, merè, liberè, simpliciter, irreuocabiliter inter viuos, mutua acceptatione, & stipulatione hinc inde interuenien. summam in totum scut. duorum millium, & centum auri, paulos vndecim pro quolibet scuto, hoc modo videlicet quilibet, ipsorum donauit alijs fratribus summam scutorum septigentorum similium, super omnibus, & similis ipsorum bonis, & præsertim super annuis censibus præsentibus, & futuris; ita tamen quod specialitas generalitati non deroget, nec è contra, quæ donatio locum, & effectum habeat modis infra dicendis, videlicet, quod in euentum mortis naturalis, aut ciuilis (quod Deus auertat) cuiusļibet ipsorum fratrum, sine filijs legitimis, & naturalibus alij superuiuentes succedunt in dicta summa, & summis donatis, pro equis portionibus, & successiuè filij masculi legitimi, & naturales fratrum defunctorum respectiuè succedant in stirpes, & non iu capita ipsis fratribus, & cuilibet eorum decedenti, & descēdentibus sine filijs legitimis, & naturalibus. Et huiusmodi mutuam donationem fecerunt, & faciunt, cum huiusmodi pactis, conditionibus

&

& declarationibus expressè adiectis, videlicet, quod liceat superuiuentibus, & superstitibus, qui in huiusmodi re donata, prodefuncto, seu prodefunctis successerint, vigore præsentis donationis, & contractus propria auctoritate, & sine aliquo vitio spolij nullitatis, & attentatorum summam donatam, & consecratam, & pro summa donata quascumque res, & bona, siue census annuos, aut pecunias, in quocumque loco, tunc temporis existentens, & quorumcumque bonorum, aut censuum, videlicet illarum pecuniarum, vel censuum, aut bonorum possessio, seù quasi possessionem, quas vel quæ ipsi superuiuentes, & superstites maluerint, seù elegerint, & successiuè vltimus ipsorum superueniens, vel superstis voluerit, vel elegerit, per quamcumque simplicem declarationem, siue facto, siue per acta cuiuscumque Notarij faciendam. Item quod filij masculi ipsorum fratrum, & cuiuslibet eorum succedant in summis donatis, in stirpes, & non in capita, & habeant easdem facultates, & iura, prout ipsi fratres donatores a donatarijs habent, & habere possent, si tunc viuerent. Item quod pro dictis respectiuè summis, donatis, ac pecunijs censibus, & bonis supradictis concernentibus quantitatem, & summam donatam, nullis alijs etiam quantumuis priuilegiatis, quam ipsis fratribus, & eorum filijs masculis legitimis, & naturalibus, vt supra nascituris, ius aliquod acquiratur, nec ex facto dato, ac excessu quocumque, (quod Deus auertat) ipsorum fratrum, & cuiuslibet eorum super dictis summis, ac bonis, censibus, & pœnis præfatis ius, & actio aliqua competere, vel acquiri possit, sed immò ipsi fratres donatarij superstites, & cuiuslibet ipsorum filij legitimi, & naturales præfati in summis donatis omnibus alijs quarumcumque priuilegiatis præferantur, cum electione prædicta, & facultate eligendi, & apprehendendi, vt supra duraturis; & præmissa omnia, & singula voluerunt habere locum inter dictos eorum filios, nepotes, pronepotes, & alios descendentes masculos legitimos, & naturales ex familia ipsorum donatorum in infinitum, si fieri poterit; inter quos filios, nepotes, & alios successiuè descendentes, in perpetuum coseruentur bona valoris duorum millium, & centum scutorum auri, in quibus in stirpes, & non in capita succedant, seruata gradus prærogatiua, cum declaratione, quod quilibet ex donatarijs, & filijs descendentibus prædictis, comprehensis in huiusmodi donatione, & fideicommisso declarare, & eligere possit, etiam ante obitum, & mortem ciuilem, & naturalem illius, & illorum, cui, vel quibus succedere possint vigore præsentis donationis, bona, siuè census, in quibus summam donatam haberi volunt; & si aliquis ex comprehensis in huiusmodi donatione, & fideicommisso temporibus futuris non habere bona stabilia, siuè annuos census, super quibus alijs donatarijs idonee cautum esset in tali casu, ad instantiam aliorum donatariorum, & cuiuslibet eorum in solidum cogi possit emere bona stabilia, vel annuos census idoneos, quos, vel quæ, pro effectu præsentis donationis specialiter obliget, assignet, & efficiat, cum clausula constituti nullo vnquam tempore terminentur, & alijs clausulis opportunis. Et pro maiori hinc inde mutua cautela, & maiori effectuatione præsentis mutuæ donationis dicti Dominis Cynus, Prosper, & Fabritius ad inuicem obligarunt, & affecerunt, atque obnoxia esse voluerunt omnes, & singulos census, & quæcumque alia bona, iura, & actiones, præsentia, & futura, tàm in genere, quàm in specie, ita tamen, &c. Etiam cum clausula constituti, nullo vnquam tempore terminandi. Pro quibus, &c.

Reuocatio donationis.

Domina S. asserens alias donasse titulo donationis causa mortis Domino N. Rectori Ecclesiæ N. omnia, & singula sua bona, tàm mobilia, quàm stabilia, præsentia, & futura, vbicumque exstentia, & signanter vnam domum, sitam, &c. Iuxta, &c. Saluis, &c. Cum præsentia, & de consensu V. sui filij qui ad præsens Religionem Mendicantium ingressus est, prout latius constat Instrumento, &c. Rogato sub die, &c. Sponte, &c. Et omnibus melioribus modo, &c. Pœnitentia ducta, & quia ad hanc donationem causa mortis faciendam eadem N. fuit inducta varijs, & diuersis persuasionibus, & delimentis nonnullorum, & quia etiam dona-

nanie dictis de causis, & instanter etiam requisita à dicto Presbytero N. omnia bona sua, nihil sibi penitus reseruando pro facultate testandi aliquid pro anima sua amore Dei relinquen., & quia ipsa vti mulier, & ignorans iuris dispositionem, nunc autem melius certiorata, & sciens, & melius cogitans indemnitati suæ, suorumque nepotum, filiorum quondam M. eius sororis, ques seu quas hæredes suos instituere destinauit & etiam, quia idem N. sibi alimenta necessaria præstare defecit, & quia ipsa non intendit, neque commodè potest vitam suam degere ita sola, & sine vlla ancilla, quę ei inseruiat, sit cum decrepita, & ætatis annorum 80. in circa, & ex certis alijs legitimis causis animum suum mouen. agens infrascripta omnia, &c. cum præsenti, consensu, licentia, & voluntate R.P Fratris Ordinis N. eius filij, qui arctiquam Religionem ingreditur, vocabitur V. presentis, & consentientis, & dictam donationem, & consensum in ea præstitum, pro omni, & quocumque suo iure, interesse, & posse reuocantis, dictam donationem, & omnia, &c. In instrumento dictæ donationis contenta reuocauit, cassauit, & annullauit, tanquam reuocantem, & pro reuocata, cassata, & annullata, ac iuribus euacuata haberi voluit, tanquam si nunquam facta fuisset, non obstante promissione, per eam facta, de habendo dictam donationem perpetuò ratam, & de ei nunquam contrafaciendo, aliqua ratione, & alijs quibuscumque clausulis, obligationibus, & promissionibus, in eodem Instrumento appositis, etiam si tales essent, de quibus in præsenti Instrumento specialis, & expressa mentio habenda esset, & hoc omni meliori modo, &c. Super quibus, &c. præsentibus quinque testibus, &c. duo subscribant, cum D. reuocante.

Forma societatis officij.

D. A. Scriptor Apostolicus, super eius officio fatetur habuisse scuta trecenta auri in auro in societatem duraturam ad sex menses proximos, & deinde ad ambarum partium beneplacitum; præcedente disdicta quindecim dierum, quam etiam domui dimissa copia, & in euentum ab Vrbe absentiæ, per contradictas, aut edictum publicum fieri posse, & sic non secus, ac si personaliter fieret arctare voluit, ab N. absente me Notario, &c. stipulante, de quibus se contentum vocauit, exceptioni non numeratæ pecuniæ renunciauit, quietauit, &c Qua societate durante promisit facere participem præfatum D. N. omnium dicti officij fructum, & emolumentorum ordinariorum, & extraordinariorum, pro rata dictæ summæ scut. 300. quam ratam ad euitandum differentias, quæ in rationibus examinandis oriri facilè possent, causa incertitudinis fructuum huiusmodi, qui interdum augentur, nonnunquam autem decrescunt, cũ D. N. conuenisse affirmauit ad rationem scut. 12. similium pro quolibet centenario, & anno soluendorum, prout idem officialis integrè, & cum effectu soluere promisit de semestri in semestre, & in principio cuiuslibet semestris hic Romæ liberè, & sine aliqua exceptione, & retardatione, & finita, aut dissoluta societate, soluere, & restituere dicta scut. 300. vna cum fructibus decursis, & non solutis, prædicto D. absenti me Notario &c. alias voluit, fructus huiusmodi currere, ac deberi ad rationem à Iudice taxãdam, vsque ad integram dictorum scut. 300 restitutionem, Insuper conuenisse affirmauit, pacto expresso cum D. N. quod si durante hac societate morietur idem N. morte tamen naturali, et non violentia, telo ferro, veneno, aut alias quomodocumq. ab homine violenter illata, et inflicta, idem Officialis supradicta scuta 300 superlucretur, et solum ad fructus vsque tunc decursos teneatur. præterea ipse A. Officialis, vt magis D. N. cautum sit, promisit societati huiusmodi, ac omnibus, quæ continentur in ea, principaliter, et insolidum accessuros N. et N. quos licet absentes me Notario, etc. stipulan. ab hac societate, et accessionibus, et promissionibus per eos faciendis; ac omnibus, & singulis, quæ continebuntur in eisdem, indemnes penitus, et sine damno releuare, et conseruare promisit; ita quod, etc. alias, etc. et in euentum mortis, deteriorationis conditionis, seu discessus ab Vrbe victorum fideiussorum, vel alicuius eorũ promisit dare alium, vel alies æquè idoneus fideiussores ad contentamẽtum dicti Socij creditoris, infra quindecim dies à tali euentu proximos, alias tener. voluit ad restitutionem sortis principalis

vn. cum fructibus perinde, ac si societas finita esset, quia sic actum, &c. Pro quibus, &c.

Aduertat tamen Notarius, quod si Societas, vt pluremque consueuit contrahatur super vita personæ, à dante pecunias nominandæ, dicatur hoc modo videlicet super vita in ratificatione per ipsum N. socium infra quindecim dies ab hodie proximos nominanda, & interim, & post dictos quindecim dies non facta nominatione prædicta, super periculo vitæ dicti N. socij, & hoc ad consulendum indemnitati accipientis. Quia per omissionem huiusmodi clausulæ, dans pecunias in societatem quandocumque etiam in mortis articulo posset personam nominare, & sic rarò eueniret casus, quo pecunias accipiens, eas superlucraretur. Si vero dans pecunias voluerit habere facultatem transferendi periculum vitæ, ita dicatur scilicet, cum pacto, quod huiusmodi societate durante, liceat dicto N. socio danti pecunias transferre periculum vitæ personæ, seu personarum nunc, & pro tempore nominatarum, in aliam, seù alias personas masculas, vel fœminas, toties quoties sibi videbitur, ante tamen perceptionem fructuum semestris tunc currentis, cum intimatione quindecim dierum quæ fieri possit ad instar disdictæ, quatenus tamen spatio huiusmodi quindecim dierũ superuiuat persona, seu personę, ex qua, seu quibus periculum trãsferri contigerit, quia sic actum, &c.

Consignatio dotis Monasterio.

CVm sit prout assertum extitit, quod Domina A. filia B. in 13. suæ ætatis anno constituta, afflatu Spiritus sancti inspirata, posuerit, firmumque propositum, & deliberationem fecerit, se in vener. Monasterio S. N. monachari, & dictum ingredi Monasterium infra paucos dies, sicque etiam, quod fuerit conuentum, & concordatum cum ven. matre N. Abbatissa d. Monasterij, dari dicto Monasterio in dotem, & pro dote dictæ A. suæ filiæ scuta N. & iocalia eidem necessaria, propterea hac præsenti die, &c. in mei, &c. præfata B. mater dictæ A. ante cratas ferreas dicti Monasterij personaliter constituta coram Reuerenda, & vener. D. N. matre, & Abbatissa dicti Monasterij, & vener. Monialibus dicti Monasterij, quas dicta Abbatissa dixit & asseruit esse infrascripta N. N. & N. professas, & velatas in dicto Monasterio capitulariter ante dictas cratas congregatas ad sonum, &c. Asserentes esse maiorem partem, & vltra in forma, sponte, &c. ipsa B mater dictæ A. pro effectu, vt dicta sua filia monacheтur in dicto Monasterio, sicut proposuit, in mei &c. Exbursauit, & dedit dictæ vener. matri Abbatissę pręsenti, & recipiẽti de consensu omnium Monialium, pro dote præfatæ suæ filiæ præfata scuta N. quę ipsa D. Abbatissa dicto nomine habuit, & recepit in prompta, &c. de quibus, &c. quietauit, &c. promittens, in forma, &c.

Translatio periculi vitæ societatis.

A. Qui alias dedit in societatem D. B. scut. 2000. duraturam ad sex menses, ex tunc proximos, & deinde ad beneplacitum, &c. Cum participatione fructuũ ad rationem scut. 4. similium pro centen. & anno, soluen. de semestri in semestre anticipatè sub fideiussione DD. N. & N. prout in instrumento desuper rogato per D. N. latius dicitur contineri, sponte, &c. vigore facultatis sibi concessæ, & attributæ in dicto Instrumento, periculum vitæ filiarum suarum, in dicta societate nominatarum, super quarum respectiuè periculis, dictæ pecuniæ positæ extiterunt, transtulit, & translatum esse voluit, & intendit, prout transfert, per præsentes ex persona suarum filiarum, in ipsum A. pro medietate, & E. eius vxoris, pro altera medietate dictarum pecuniarum, modo, & forma in eadem societate expressis. Super quibus, &c.

Superuiuentia.

A. Mihi Notario, & testibus infrascriptis optime notus, spontè, &c. Petijt à me Notario, vt de illis superuiuentia, & vitam vnum vel plura publicum, seu publica conficiam instrumentũ, & instrumanta, ac publicis documentis de eius superuiuentia prædicta publicè, & palam fidem facerem, & attestarer, prout eundem A prædictum superuiuere, & in humanis agere, fidem facio, & attestor ego Notarius infra.

infrascriptus, præsentium per tenorem. Actum, &c. præsentibus, &c.

Continuatio societatis officij.

A. Miles Sancti Petri, qui super dicto eius officio, sub die, &c. Fecit societatem sicut N. in fauorem D. B. prout in actis mei, &c. constat, & D. C. qui dictæ societati principaliter, & insolidum accessit, ac ibidem præsens S. vice, & nomine, ac vti Procurator N. qui dictæ societatis bonam fidem recognouit, & ipsos S. & C. & alios obligatos indemnes, &c. releuare promiserat, prout de suo Procurationis mandato constat, &c. sponte, &c. consenserunt, & voluerunt, quod dicta societas duret, & continuetur ad sex menses, die, &c. incæptos, & vt sequitur finiendos, & deinde in antea ad beneplacitum ambarum partium, cum disdicta 15. dierum, &c. quæ, &c. Cum omnibus, & singulis clausulis, promissionibus, obligationibus, conuentionibus, pactis, & cautelis, quibus antea dicta societas facta fuerat, disdicta de dicta societate, pro parte dicti B. facta, & in actis mei, &c. Forsan reproducta, & alijs quibuscunque non obstan. & idem C. dictum Dominum A. & dictus S. dicto procuratorio nomine, & suo principali nomine, & quolibet eorum in solidum, dictos Dominos A. et C. præsentes, &c. A. præfatis omnibus, &c. Indemnes &c. Releuare etc. Promisit ita quod, &c. Alias, etc. De quibus, etc. Pro quibus, &c.

Societas super mercibus.

P. Et L. ex vna, et S. altera parte sponte, etc. Et omnibus melioribus modo, etc. inierunt, et contraxerunt adinuicem societatem super rebus, et mercibus, ac negotiationibus infra dicendis duraturam ad vnum annum proxime, et deinde ad beneplacitum ambarum partium, cum disdicta vnius mensis præcedente, faciéda per eam partem, quæ noluerit amplius continuare in societate. Et conuenerunt etiam, quod in huiusmodi societate dicti D. et L. ponant scuta 500. monetæ, etc. pro capitali consignan. in manibus dicti S. Dictus verò S. pro æquiualentia, et in recompensa dicti capitalis, ponere debeat industriam suæ personæ, ac teneatur dicta scuta 500 exponere in emptionem pannorum, seu in artem lanæ, vel etiam croci, videlicet zaffarana, corallorum, perlarum, et aliorum rerum, et mercium, quæ vtiles videbuntur eidem S. et in emendo, vendendo, et negociando, sicuti vtilius esse dictus S. considerauerit. Item quod D. et L. pro medietate, et S. pro altera medietate participare debeant in omni lucro, et damno, quod Deus auertat Et finità societate P. et L. vltra eorum capitale; habeant medietatem lucri, et S. alteram medietatem, pro sua industria, et labore, absque aliqua mercede, vel salario sui laboris; et teneatur etiam durante societate huiusmodi, negociationem in emendo, vendendo, et alia incumbentia, et pertinentia ad eandem negociationem, benè, fideliter, et diligenter. et sine aliqua negligentia, et temporis intermissione, vt diligentem, et peritum decet partem familias, et mercatores exercere, atque administrare, et de administratione sua, et tota negociatione tenere diligentem rationem, et computa; et omnia in libro, seu libris mercabilibus annotare et ad omne placitum dictorum sociorum reddere fidelem rationem de administratione sua, et gestis in tali negociatione; ac obstendere, et copiam præbere librorum et scripturarum. Item quod idem S. non possit, nec debeat vendere merces, nisi habito pretio in pecunia numerata, vel in alijs mercibus compermutan. Si verò dederit, et vendiderit, habendo fidem de pretio, et facien. dilationem, ad pretium soluen. (vt vulgariter dicitur à credenza) in tali casu teneatur de suo proprio soluere, et consignare societati in pecunia numerata, pretium, et valorem, quo merces venditæ fuerint. Nomina verò debitorum, siuè idonea, et soluendo sint, siuè non sint soluendo talia, qualia erunt, ad ipsum S. pertineant, qui S. debeat dictum valorem ponere, statim facta venditione rerum. Item quòd S. non possit merces, et pecunias trasmittere, vel sibi transmitti facere per mare, neque per loca terrestria, quæ periculosa communiter iudicantur; et in summa neque mari, neque locis terrestribus periculosis iudicatis, merces vel pecunias committere et si secus fecerit, tunc omne periculum, et

detrimentum ad ipsum S. solum pertineāt, & teneatur socijs totum damnum, tàm respectu capitalis, quàm vtilium, in casu contrauentionis huiusmodi, respondere, & saluis præmissis, quatenus in dicta negociatione, ac societate damnum eueniret in dicto capitali sine culpa, negligentia, vel defectu eiusdem S. in tali casu damnum sit commune inter socios, & dictus S. debeat medietatem damni rependere socijs. Item conuentum, & declaratum fuit, quod super mercibus, & rebus emendis per dictum S. tanquam acquirendis, & acquisitis ex capitali dictorum P. & L. nulli alteri possit acquiri ius in eorum præiudicium, sed immò ipsi P. & L. omnibus alijs præferantur, & possint quandocumque finita societate, etiam propria auctoritate, merces, & bona quæcumque dictæ societatis, pro recuperando eorum integro capitali, & medietate vtilium apprehendere, & retinere, pro concurrenti valore dicti capitalis, & medietatis vtilium, vel alijs vendere, etiam inuito, & contradicente dicto socio, & absque alicuius Iudicis, vel Curiæ licentia, decreto, vel mandato, & absque vitio spolij, & alio defectu, & nihilominus idē, & sui hæredes, & bona quæcumque sint, & remaneant obligati pro huiusmodi contractus obseruatione. Quia sic actum, &c. Et in effectuationem, atque adimplementum societatis, vt supra contractæ, dictus S. coram testibus, & me Notario, pro toto capitali à præfatis P. & L. socijs in prompta, & numerata pecunia soluen. cum pactis, & alijs præmissis scuta 500. monetæ, &c. De quibus, &c quietauit, &c. cum pacto, &c. & quibuscumque exceptionibus renunciauit. Et quia electa est industria personæ, propterea declararunt, et conuenerunt, quòd societas intelligatur finita quandocūque moriente dicto S (quod Deus auertat,) sed è contra morientibus dictis P. et L. seu altero eorum, nihilominus societas duret, et durare intelligatur, cum eorum hæredibus tempore conuento, et deinde ad beneplacitum, vt supra, vtriusq; partis. Quæ omnia, et singula dictus S. etc.

Superuiuentia.

CОram N M. et P. testibus, etc. et me Notario publico personaliter constitutus P. Dei omnipotentis gratia, viuus, et incolumis, ad omnes meliores fines, et effectus, sibi fieri institit attestationem, et fidem, seù instrumentum suæ superuiuentię. Et quia ego Notarius publicus, vna cum dictis testibus Romæ, in Palatio residentię in Regione N. vidi eundem P. superuiuentem et incolumem: propterea omnibus, et singulis hoc instrumentum attestationis inspecturis, fidem facio, dictum P. esse viuū, et incolumem, et illum vidi loquentem, et deambulantem. Quę omnia attestator, vna cum supradictis testibus, ad hæc vocatis, et rogatis.

Dissolutio Societatis.

I. Nomine suo proprio, necnon Domini T. eius socij, pro quo de rato, etc. ex vna, & P. ex altera partibus asserentes, inter se alias per acta, &c. fuisse initam societatem, de & super exercitio, seù arte serici, cum quibusdam pactis, & conditionibus in ea contentis, quæ durare debebant per triennium, à die stipulati contractus. In qua quidem societate dicti I. & T. scuta centum monetæ, etc. et dictus P. scuta viginti similia, & pro eadem societate exercenda suas operas locabat, prout latius in eodem instrumento contineri dixerunt, ad quod, &c. Et quia huiusmodi societas magis damnum, quam lucrum eis afferebat, & de ea proueniebat. propterea non obstante pactis, in eodem instrumento inter eos celebrato; contentis, sed illis, & quibuscumque alijs, in eorum fauorem facientibus renunciantes, eandem societatem vnanimiter communi voto disdixerunt, dissoluerunt, & separarunt, prout huius præsenti instrumenti serie, & tenore, disdicunt, et dissoluunt. Nam dictus I. nomine suo, & dicti T. sui socij, sponte, etc. confessi sunt habuisse, et recepisse, etc. ab eodem P. præsente, etc. Supradicta scuta centum monetæ, per eos in dicta societate posita, et dictus P. ab eisdem T. et I. spontè, etc. confessus fuit habuisse, et recepisse supradicta scuta viginti monetæ per eum similiter in dicta societate posita. Et dixerunt inter eos fuisse diuisa in lucrum, et damnum, quodcumque acquisitum, et passum, modo, et forma in eodem instrumento societatis contentis, et

eo in hac diuisione plenariè obseruato, de quibus quidem pecunijs hic inde receptis ac lucro, & damno præfatis ad inuicem dictis respectiue nominibus se bene contentos vocarunt, & exceptioni, &c. renunciarunt, & quietarunt, &c. per pactum, &c. & tam de eis omnibus supradictis, quam de omnibus, & quibuscumque alijs rebus, & negocijs, ac mercibus, & mercimonijs, inter eos hucusque habitis, ad inuicem, & vicissim generalem, & generalissimam ac specialem, & specialissimam generi per speciem non derogando, nec è contra, per Aquilinam stipulationem præcedentem, & acceptilationem subsequen. fecerunt, & faciunt. Consentientes idem I. & p. eisdem quibus supra nominibus respectiuè, & cum eadem rati promissione, cassationis, & lacerationi quorumcumque instrumentorum, & dicti instrumenti societatis, & quarumcumque scripturarum, & apocharum publicarum, priuatarum inter eos quomodolibet factarum, & stipulatarum. Volentes illa, & illas habere, ac si facta, & factę non forent, sed penitus iuribus eorum illa, & illa vacuantes, & nullius roboris, efficaciæ, & momenti. Promittentes illis quouis quæsito colore, vel ingenio vllo vnquam tempore non vti, nec coram aliquibus iudicibus experiri, sub pœna periurij, refectionis omnium damnorum, &c. quam incurrere voluerũt ipso facto, à quo absolui non posse voluerunt, absque alterius partis ad id expressè adiecto consensu. Quia sic actum, &c. pro quibus, &c.

Diuisionis forma cum decreto Iudicis.

COram magnifico D. N. Curiæ Capitolij primo collaterali, & sic in Ro. Cur. Iudice, sedente pro tribunali super quadam sede lignea, quam quoad actum infrascriptum peragendum, pro suis iuridico loco, & tribunali elegit, & deputauit ac in mei, &c. præsentia personaliter constituti domina Antonia, &c. Vidua Romana, relicta q. D. Felicis Petronij, mater tutrix, & pro tempore curatrix, ac legitima administratrix, per dictum q. D. Felicẽ in vltimo per eum condito testamento, deputata, & per eundem D. Iudicem legitime confirmata, prout de huiusmodi confirmatione constat in actis, &c. filiorum, & hæredum dicti q. D. Felicis, cum consensu, & auctoritate DD. N. N. eius patris, & D. N. eiusdem D. Antoniæ germani fratris, & sic sibi, suisque filijs proximiorum præsertim, & auctorizantium, & medio iuramento tactis, &c. affirmantium in his nullum habere interesse, & ea non tendere in præiudicium dictorum hęredũ; attento quod ijdem hæredes, seu pro eis ipsa D. Antonia, & D. N. eius gener, & dictorum hæredum actor ad lites legitimè deputatus, hic etiam præsens, & interueniens & hæc vera fuisse, & esse affirmans, prouocati à D. dictorum hæredum patruo, ad infrascriptam diuisionem faciendam, vt vnusquisque suum proprium agnoscens, magis quietè, & pacificè viuat: hanc diuisionem effugere minimè poterant, cum nemo inuitus in communione viuere cogatur, & de iure hæredes ad diuisionem prouocari, non autem prouocare possint, & eisdem nominibus promittens nihilominus eadem D. Antonia, quatenus opus sit, de rato pro dictis hæredibus, & faciendo eos præsens instrumentum, ac omnia & singula in eo contenta cum primum ad ætatem legitimam peruenerint, in valida, & solemni forma ratificare, alias de proprio teneri voluit ad omnia damna, &c. cum eadem rati promissione: quæ in qualibet præsentis contractus clausula repetita censeatur. nec non etiam ibi præsens dictus D. Flamminius, vnus ex filijs, & hæredibus dicti q. D. Felicis in decimo suæ ætatis anno constitutus, prout ipse & dicta D. Antonia medio iuramento tactis, &c. affirmarunt, nomine suo proprio, &c. priuato ex vna, & dictus magnificus D. Angelus, &c. dicti q. D. Felicis germanus frater, & hæreditatis, & bonorum q. D. Io. bon. me. eorum patris cohæres nomine suo proprio, qui desuper ex rationibus præfatis dictos DD. hæredes eius nepotes, seu pro eis dictos DD. NN. ad hanc diuisionem prouocans ex altera partibus spontè, &c. In Dei nomine deuenerunt insimul ad infradictam rerum, & bonorum, quæ ab ipsis hodie communiter possidentur, diuisionem, nam vna parte, de diuersorum muratorum, & architectorum consilio, & matura deliberatione desuper facta, per mensura-

tiones domorum, tàm nouæ, quam veteris, & illarum extimatione, posuerunt partem domus nouæ, videlicet in qua habitat D. Angelus, prout in chartulis desuper confectis, & per me notarium coram dicto D. Iudice, & testibus infrascriptis, prout iacent, vulgari sermone perlectis, & inferius registratis, plenius continetur, quibus chartulis in vrna, seu bireto positis, & commixtis, & per puerum simplicē, sic constitutum, coram dicto D Iudice, & testibus infrascriptis, extractis sorte, pars incidiens, &c. tetigit, & obuenit ad N. altera verò pars incipiens, &c. pari sorte tetigit, & obuenit ad N. Quapropter vocarunt sese ad inuicem, & vicissim respectiuè mutua interueniente stipulatione, benè contentos, & satisfactos de diuisione, & sorte præfatis, tamquam rite, legitime, ac omni dolo, & fraude cessantibus, factis, promittens illam perpetuò seruare ratam, gratam, validam, atque firmam, & in nullo contrafacere, &c. alias, &c. de quibus, &c. & pro vlteriori exequutione diuisionis præfatę, cesserunt, transtulerunt, & mandarunt ad inuicem, & vicissim respectiue, vt supra, pro parte, seu portione obuenta, omnia iura, &c. Ponentes, &c. constituentes, &c. dantes. &c. Et donec, &c. Et insuper sese respectiuè obligarunt sub vinculis, conditionibus, & promissionibus prout in eisdem chartulis continetur, & debetur, singula singulis congruè referendo, & adaptando, promittentes etiam mutuò, & vicissim respectiuè, vt supra, de euictione generali, & particulari bonorum præfatorum in forma iuris valida, & in Vrbe consueta, consensu præstando, lite suscipienda, & prosequenda, ac pœna dupli, &c. Quo vero ad diuisionem rerum, & bonorum, quæ partes præfatæ communiter possident in Ciuitate N. eiusq. districtu, & territorio, eædem partes elegerunt in diuisores DD. Stephanum, & Iulium, &c. absentes, tamquā præsentes, videlicet pro parte dicti Angeli D. Stephanum, pro parte autem hæredum D. Iulium; quibus ex nunc dederunt, & concesserunt plenam, amplam, & omnimodam facultatem, potestatem, & auctoritatem huiusmodi rerum, & bonorum diuisionem, quæ in duabus chartulis, seruato modo præfato fieri debeat, faciendi &c. promittentes huiusmodi diuisioni, vt præfertur fiendæ, omninò stare, & acquiescere, & nullo pacto, etiam pretextu cuiuscuis enormis, aut enormissimę læsionis reclamare; & in euentum discordiæ dictæ diuisionis, desuper fiendæ, elegerunt in tertium D. Tiberium, &c. & quicquid per ipsum D. Tiberium, vnà cum vno ex dictis duobus diuisoribus, ac concordia diuisum fuerit, perinde veleat, ratum, gratū, validumq. sit ac si per dictos diuisores concordes diuisum esset, quia sic actum, &c. Conuenientes insuper partes præfatæ, mutua stipulatione interuenien. vt supra, quòd chartulæ diuisionis fiendæ bonorum prefatorum, vt supra deponantur, commisceantur, & extrahantur, seruato modo habito, & tento in dictis duabus chartulis inferius registratis, hic in Vrbe, & coram eodemmet, aut altero domino Iudice, & publico instrumento desuper manu mei, aut alterius publici notarij celebrato, & rogato, & sic adinuicē respectiuē, mutua stipulatione interuenien. partes prædictæ præmissa omnia, & singula attendere, &c. promiserunt alias, &c. ratis nihilominus manentibus omnibus supradictis cum eadem stipulatione pœnæ, quia sic actum, &c. Pro quibus, &c. Ponatur obligatio Cameræ, cum decreto Iudicis.

Alia.

CVm fuerit, & sit quòd q. Io. Antonius Rom. dum vixit, & successiue Franciscus eius filius hæres vniuersalis, necnon D. Laurentius de Carretonibus germanus frater dicti q. Antonij, & patruus dicti D. Francisci ipsius q. D. Io. Antonij, vt præfertur filij, & hæredis vniuersalis respectiuè tenuerint, & possederint, teneantq. & possideant tamquam ad eos spectantes, & pertinētes, pro indiuiso, sex domus sitas, &c. ac pariter tenuerint & possederint, teneantq. & possideant, etiā pro indiuiso, vnam scalam, cum tutricula, sitā, &c. Cumq. etiam communio plerumque, & præsertim inter coniunctos, soleat parere discordias, & differentias cumque etiam nullus in communi vitam agere de iurium dispositione cogatur, propterea, ac alijs de causis rationabilibus eorum animos mouentibus, prædictus D. Laurentius

ex

ex vna d. Germanicus, vti tutor, & curator, vt asseruit, & eo nomine dicti d. Francisci filij, & heredis vniuersalis supradicti q. Io. Antonij fratris germani dicti Laurentij, partibus ex altera, tam ad domorum, & scalæ, cum Turricula prædictarum, quam residui cuiusdam crediti non exacti, valoris 200. scutorum per d. N. debit. Prout in instrumento de super rogato per d. N. notarium publicum, ad quod, &c. ad hanc diuisionem, concordiam, & amicabilem transactionem deuenire velle decreuerint, & deliberauerint. Ideoq; peritos pro vtraque parte vnum concorditer, vt asseruerunt, videlicet dictus d. Germanicus nomine quo supra, pro parte dicti d. Francisci d. N. & Laurentius d. N. ad videndum, inspiciendum, & extimandum dictas domos, cum scala supradicta, & de illius duas partes faciẽdum, eligerint, & deputauerint, ipsiq. periti sic concorditer, & communiter ab vtraque parte electi, domibus, & scala præfata inspectis, & illis, ac earum qualitate, & bonitate consideratis, duas ex domibus, & scala præfatis fecerint portiones, & in vna ipsarum duarum portionum posuerint, & designauerint duas domos, ex supradictis tribus domibus haben. ante viam publicam, iuxta, &c. Pacto desuper adiecto, quod ille, ad quem pars huiusmodi peruenerint, teneatur in perpetuum alteri, ad quem pars infrascripta peruenerit, soluere quolibet Anno scuta tria monetæ. In alia vero parte posuerint, & designauerint alias domos, & scalam prædesignatas, etiam vt supra confinatas: modoque partes prædictæ dictis respectiuè nominibus, ad effectuationem, & conclusionem diuisionis concordiæque præfatarum deuenire velint, & cupiant, ac intendant, hinc, propterea fuit, & est, quod anno, &c. In me, &c. præsentia personaliter constituti supradicti sponte, &c. omnibus, &c. & ad effectuationem diuisionis, ac concordiæ prædictæ deuenientes inde, & super duabus partibus supradictis sic, vt supra per prædictos peritos, per eos, vt præfertur electos, factis positis, designatis, sortes posuerint ipsisq. partibus per sortem extractis prædicto d. Germanico, vt supra præsenti, &c. pars prædicta posita; pro vna parte in duabus domibus, vt supra designatis, & confinatis prædicto autem d. Laurentio reliqua pars aliarum domorum, & scalæ, cum Turricula, similiter vt supra positarum, pro alia parte, & vt supra designatarum, & confinatarum respectiuè obuenerunt. Quas quidẽ partes sic vt supra, ad quamlibet ipsarum partium nominibus supradictis obuentas, & prouentas, ijdem Germanicus, & Laurentius, nominibus quibus supra, pro sua portione respectiuè acceptarunt, & susceperunt, & de ea sese eisdem nominibus bene contentos, & quietos pro sua portione vocarũt, & asseruerunt, salua tamen reseruatione, & exceptione, de qua supra, & infra, videlicet quia pars sorte obuenta dicto D. Germanico satis melioris conditionis, & valoris existit portione dicti D. Laurentij, vt supra per peritos electos declaratum fuit: ideoque dictus D. Germanicus teneatur, prout promisit, & teneri voluit dicto D. Laurentio præsenti, &c. realiter, & cum effectu soluere in perpetuum singulis annis scuta tria monetæ, pro supplemento, & æquiualentia, ac æquatione dictæ suæ portionis, pro quibus quidem scutis tribus, ex nunc præfatus D. Germanicus annuum perpetuum censum triũ scutorum similium ipsi D. Laurentio præsenti in, de, et super domibus prædictis in partem suam, vt supra ipsi prouentam impofuit, constituit, et assignauit, et titulo, et causa huiusmodi, pro concurrenti tamen census huiusmodi quantitate, (*Extendantur clausulæ census*) eidem cessit, &c. omnia iura, &c. ad habendum, &c. ponens, &c. constituens, &c. & donec, &c. cõ ueneruntque insuper partes prædictæ, quibus supra nominibus, pacto apposito, solemniter stipulato, quod si aliquo tempore alicui eorum lis, vel quæstio, causa aut molestia, vel controuersia aliqua moueri contigerit, in, de, & super aliqua rerum, & bonorum, quæ ipsis obuenerunt in partem, quod omnibus expensis procuretur, & stetur in lite, & res de, vel super qualis mota fuerit, expen. communibus defendatur, & si dicti bona, vel aliqua pars quoquomodo vinci, vel euocari contigerit, tunc, & eo casu damnum, & incommodnm quandocumque exinde quomodocumq & qualitercumque prouenientia, tam occasione bonorum sic euictorum quàm quarumcumq. mercedum, & expen-

factarum pro defensione, & euictione prædictis intelligatur, & sit commune inter dictas partes, & pro viribus, & portione ipsorum quilibet intelligatur, & sit obnoxius, & particeps. Quæ omnia, &c. Pro quibus &c.

Alia diuisio bonorum.

A. Et B. filij, & hæredes q. M. asserentes alias, & dudum diuisisse inter se boues, & equas, quos & quas communes habeant, & retinuisse, & retinere adhuc reliqua bona tam mobilia, & supellectilia, quam stabilia hæreditatis paternę, in communione, licet seorsum, & de per se, à nonnullis annis citra vixerunt, prout hodie quoque viuunt, velintque, & intendant præfata eorum bona inter eos diuidere, & quilibet ipsorum partem suam pro indiuiso habere, & quod naturale vitium est, negligi quod commune est, ita vt suam quoque partem quis corrumpi patiatur, dum inuidet. Ideo spontè, &c. hac præsenti die N. de communi concordia, & consensu, pariq. animo de, & super bonorũ suorum stabilium diuisione, sine tamen præiudicio diuisionis fiendæ, quo ad bona mobilia, & supellectilia, & massaritias domus, & iurium quorumcũque vnicuique corũ quomodolibet competen. super portione, tangen. ad q. N. alterum eorum fratrem præmortuum, & illius successione, & reseruatis dictis iuribus quibuscumque quomodocũque ex quauis causa, & occasione conpeten.. & non alias aliter, nec alio modo conuenerunt, & concordarunt. ad dictamque diuisionem processerunt, & deuenerunt in duas partes; in hunc qui sequitur modum. Videlicet. Et in vna parte posuerunt N. & N. &. N. & in alia parte M. & M. &. M.

Et conuenerunt præterea, quod hæ duæ partes ponantur inter eos ad sortem, & illa pars, quæ ex præfatis obuenerit vtrique ipsorum per sortem præfatam esse debeat pars, & portio diuisa inter eos, sine præiudicio iurium præfatorum, & pro sua vnicuique portione electa, & acceptata.

Item etiam conuenerunt, quod in euentum, in quem dicti fratres succumbant in lite, causa contra eos mota sancti P. super Casali N. illi cui tale Casale in dicta diuisione perueneris ipso iure, & ipso facto habere debeat in recompensam, & pro recompensa illius Casale vulgariter nuncupatum N.

Item quod omnes, & singulæ pensiones tam domorum, quam casalium, & aliarum rerum, quæ reperiuntur iam inceptæ pro præsenti semestri, & pro tempore præterito debeant, sint, & esse debeant communes, exceptis tamen pension. & fructibus reseruatis, & applicatis in partibus, vt supra factis, & postquam fuerit posita sors, & obuenta pars, vtrique eorum esse debeant res cuiusque eorum, secundum quod res ipsæ peruenerint in eorum portionem, cum omnibus, & singulis iurisdictionibus, & adiacentijs, vsibus, & commoditatibus quibuscumque ac honoribus, & oneribus eorumdem cũ omni sua qualitate.

Item si quo tempore alicuius eorum litem, & quæstionem moueri contigerit de aliqua rerum illarum, quæ sibi obuenerint in partem per sortem prædictam, communibus impensis procuretur, & stetur in lite tam in petitorio, quam possessorio, vel vtroque, & res de qua lis mota fuerit, expensis etiam communibus defendatur; & si euincit contigerit, damnum inter eos pariter sit commune.

Et saluis semper præmissis, si pars vnius plus valet de præsenti, vel valebit de futuro, quam altera, & è conuerso totum illud plus valens quodcumque sit, aut esse poterit in futurum; vnus eorundem fratrum alteri ipsorum, & è conuerso, mutuò, & viciſsim præsenti, & stipulan. donauit, tradidit, donatione pura, & simplici, rara manente, & irreuocabili, quæ dicitur inter viuos, etiam si illud plus valens, dimidiam excederet iusti prætij partem, siue vltra.

Concedentes, & dantes ipsi contrahentes, videlicet vnus eorum alteri ipsorum, & è conuerso mutuò, & viciſsim licentiam, & auctoritatem, & speciale mandatum per se, vel alium loco sui, quemcumque voluerit, posita sorte prædicta, & obuenta sorte, vtrique eorum secundum quòd sors ipsa dederit, possessionem, seu quasi bonorum, & iurium prædictorum inter se superius diuisorum, accipiendi corporalem, ciuilem, & naturalem, licentiam

cu-

cuiuslibet ipsorum fratrum, aut cuiusque alterius personæ, seu curiæ adeptus fuerit, constituerunt se vicissim dicti fratres, vnus præcario nomine alterius, & è conuerso bona præfata, res & iura, se tenere, & possidere.

Et propterea, vt vterque eorum sit, & esse debeat magis cautus, & securus super rebus diuisis prædictis, & quæ vtrique eorum per sortem prædictam obuenerint aduersus, & contra quamcumque personam &c. adinuicem & vicissim cesserunt sibi iura omnia, & singula, & actiones omnes, vtrique eorum competentia, competentes, & competitura, ac cõpetituras, in & super dictis bonis, & rebus diuisis: saluis tamen, & reseruatis iuribus iam dictis, & in nihilo præiudicatis, vt supra dictum est.

Ponentes etiam, saluis, & reseruatis, vt supra mutuò, & vicissim se in omne ius, locum, & priuilegium ipsorum. Constituentes se, etiam de super procuratores irreuocabiliter, & cum iuramento tactis, &c. ita quod.

Quam quidem diuisionem, & omnia, vniuersa, & singula, in præsenti instrumento cõtenta, prout superius, & inferius dicti fratres per se, & eorum hæredes, & successores, saluis tamen semper præmissis sine dictis præiudicijs, in qualibet parte præsentis instrumenti, & à principio, medio, vsque ad finem, præmiserunt habere ratam, gratam, ac firmam, ac rata, &c. promittentes, se nihil fecisse, nec in futurum facere, propter quod prædicta omnia, & singula minorem in aliquo contineat perpetuo roboris firmitatem; vel quod cassari, irritari, vel annullari valeant quomodolibet, vel rescindi; sed ita prædicta omnia, singula, prout supra scripta sunt, rata, grata, & firma semper habere, eaque attendere, tenere, & obseruare, & contra in aliquo nunquam facere, dicere, seu venire, de iure, vel de facto, per se vel per aliam personam interpositam alicuius, vel aliquorum arte, ingenio, seu cautela; alias adinuicem teneri ad omnia damna, &c. rato nihilominus semper manente pacto, & præsenti contractu, cũ eadem pœnæ stipulatione. Quia sic actum, &c. pro quibus, &c.

Alia communicatio bonorum.

DD. Petrus, & Ioannes, &c. fratres germani inspiratione diuina moti, & pro conseruatione domus, & contentatione D. Lauræ, &c. eorum matris spontè, &c. Communicauerunt simul alter alteri omnia, & singula eorum bona mobilia, & immobilia, nominaque debitorum, etiam peculia castrensia, vel quasi, quæ ad præsens habent, & imposterum consequentur hic, & alibi, & vbique locorum, vndecumque ea prouenerint, siue proueniant, per negociationes maritimas, siue terrestres, & in societatibus haben. cum alijs, etiam eis donationes, siue inter viuos siue causa mortis, etiam ex successoribus quorumcumque siue ex testamento, siue ab intestato, etiam si sit vsufructus dotis, vel salarium industriæ, personæ alterius eorum. Ita quod omnia illa censeantur, & sint inter eos communia, & indiuisa inter ipsos, & dederunt vterque alteri facultatẽ obligandi alterum, & non alterius, in quibuscunque negotijs exponen. & subscriben. etiam quod alterum eorundem contingeret sese maritare, & alterum restare cœlibem. Et hanc communionem bonorũ, & societatem vterque eorum durare voluit, vsquequo alter alteri notificauerit, non velle stare plus in communione. Et tunc conuenerunt, quod fieri debeat ęque diuisio inter eos omnium bonorum mobilium, & immobilium, & tam eorum, quę nunc habent, quam eorum, quæ medio tempore acquirent, & consequẽtur, siue vt supra dictum est bona acquisita fiat, & prouenerint, siue proueniant, ex donatione, siue ex successione, siue istæ successiones sint vigore testamenti, siue ab intestato, siue per modum legatorum, siue quocumque alio modo, etiam si ex vsufructu dotium, vel salario, operatione personarum eorundem de quibus omnibus, & singulis, etiam quod talia sint, quæ in generali nominatione, siue obligatione non veniant vterque promisit reddere alteri bonum, & fedele computum tunc, & interim quandocunque, & quotiescunque ad omnem alterius simplicem requisitionem sine fraude, & dolo, & hanc communionẽ voluerũt intelligi contractã esse, ita ad dãnum, & iacturam, ac expen. si quod

seu,

seu quæ (quod Deus auertat) acciderint, sicut ad lucrum, & ampliationem substantiæ, promisitque etiam vterque fideliter, & legaliter se gerere in administratione, & negotiatione, quas de, & cum dictis bonis fecerint, & pro sua virili, & cum omni solertia, & industria, se fideliter, & diligenter exercitare, neque per hanc communionem inibi censeri voluit, si alter ipsorum se meritare vellet, medio tempore, vel cum aliquibus alijs, siue super speciali aliqua negotiatione, siue generali, super quibuscumque societatibus habere; quin id libere posset, & lucra, quæ ex dotibus, siue societatibus, vel negotiatione huiusmodi prouenerint, similiter censeantur esse communia; non autem ipsæ dotes, quæ saluæ sint vxorum; in quoscumque casus. Quæ omnia, &c. Pro quibus, &c.

De variarum venditionum formulis. Cap. VIII.

Venditio domus, extensa cum pacto de retrouendendo.

IN nomine Domini, Amen. Hoc publico instrumento, ad perpetuam rei memoriam, cunctis vbique pateat, quod Anno à Natiuitate eiusdem Domini, &c. Indictione, &c. die vero, etc. Mensis N. Pontificatus, etc. In præsentia mei Notarij, & testium infra nominandorum personaliter constitutus A. ad quem, vt affirmauit, spectat, et pertinet pleno iure dominij, vel quasi domus, sita in regione N. prope plateam N. in via, quæ à dicta platea tendit versus viam N. locata D. N. confinata ab vna iuxta bona N. saluis alijs, si qui sint plures, aut veriores confines, aut vocabula veriora præmissis: sponte, et ex eius certa scientia, ac delibe rata voluntate, et omni meliori modo, via, iure, causa, et forma, quibus melius, et validius potuit, et potest per se, suosque hæredes, et successores, dictam, domum cum omnibus, et singulis stantijs, et pertinentijs suis exceptis apothecis, cum stantijs pro vsu apothecarum diuersis inquilinis; aut subinquilinis locatis, et exceptis huiusmodi apothecis, et stantijs apothecarii, totam dictam domum, cum omnibus alijs membris, stantijs, et pertinentijs vniuersis, introitibus, exitibus, commoditatibus, et iuribus vendidit, ac titulo veræ, et perfectæ venditionis dedit, cessit, transtulit, et assignauit iure proprio in perpetuum saluis infra dicendis, B. quamuis hinc absenti nihilominus M. præsenti, et vti agenti D. B. ad hoc negocium peragendum, et de eius commissione, vt asseruit, etiam cum promissione rati, quatenus opus sit, ementi, acquirenti, et vna mecum notario publica persona pro eodem B. et illius hæredibus, et successoribus quibuscumque acceptanti, et stipulanti. Ad habendum, tenendum possidendum, vtendum, fruendum, et fructificandum, vendendum, donandum, pignorandum, et alienandum, ac de dicta domo, cum pertinentijs, et iuribus suis prædictis faciendum, et disponendum ad ipsius domini emptoris liberæ voluntatis. Transferens, et cedens eidem B. eiusque hæredibus, et successoribus super dicta domo, eiusque pertinentijs, vt supra, omnia iura, omnesque actiones reales, et personales, vtiles, et directas, tacitas, et expressas hypothecarias, pignoratitias, siue mixtas, et in rem scriptas, ac officium iudicis, et beneficium iuris dicto D. venditori competentia, aut quæ possent, aut poterunt quomodolibet competere in futurum, in et super dicta domo, alijsque præmissis. Ponens illum in et super eadem domo, et iuribus, vt supra venditis, locum, et priuilegium suum vniuersum; Atque constituens eum super illis procuratorem irreuocabilem, cum iuramento, vt infra præstito, vt in rem propriam. Itaquod ex nunc, et in posterum dictus D. emptor pro dictis iuribus, dictisque actionibus eius proprio nomine agat, petat, exigat, excipiat, recipiat, et defendat, eisque libere vtatur, fruatur, et experiatur in iudicio, et extra iudicium vbilibet, et directis actionibus ad eius velle, quemadmodum dictus D. venditor vti, agere, petere, et experiri poterat ante venditionem, et alienationem huiusmodi. Dans licentiam, et facultatem domino emptori accipiendi, et adipiscendi corporalem, et realem dictæ domus, et iurium venditorum possessionem; etiam absq; alicuius Iudicis, et Curiæ decreto, auctoritate, vel mandato. Et donec huiusmodi possessionem

dem appræhenderit, constituit se possessionem prædictam nomine dicti emptoris tenere, & conseruare: Hanc autem venditionem, alienationem, & omnia, & singula infra dicenda fecit, & facit erga D. B. eiusque hæredes, & successores, acceptatione, & stipulatione prædicta interueniente pro pretio scutorum N. monetæ de iulijs decem pro singulo scuto; Quòd quidem prætium D. M. procuratorio nomine D. B. realiter soluere, seu solui facere promisit E. Ar. venditori, aut cui, vel quibus ipse D. venditor solui mandabit, ad omne eius placitum, postquam accesserint fideiussores infra nominandi; ex pacto ita conuento liberè, & absq. aliqua exceptione. Et si plus dicto pretio scut. N. dicta domus valere posset, totum illud plus, etiam si dimidium iusti pretij excederet, eidem D. Emptori donauit, titulo donationis irreuocabilis inter viuos, ex mera liberalitate sua; & quia sic ei facere placuit, & placet. Item affirmauit, & promisit, dictam domum, cum omnibus eius membris, & pertinentijs ad ipsum D. A. pleno iure dominij, vel quasi pertinere, & esse liberum, & immunem ab omni censu; canone, responsione, & insuper ab omni fideicommisso purificato, & purificando, & ab omni alio onere, & nulli alteri venditam, datam, donatam, permutatam, distractam, affectam aut quouis modo alienatam, etiam alienationis largissimo modo sumpto vocabulo, & de illa nihil omnino factum esse in præiudicium emptoris prædicti. Et dictam domum, & iura ipsi D. A. vendere licuisse, atque licere: & hanc venditionem esse bonam, validam, & valide factam, & in eam tamquam talem facere consentire omnes personas, commune Corpus, Collegium, & vniuersitatem ius habentes, aut habere quouis modo apparentes; etiam ad omnem solam, & simplicem interpellationem, aut requisitionem extraiudicialem ab emptore, vel eius hęredibus, & successoribus faciendam. Et promisit insuper & omnem litem, causam, controuersiam, & molestiam, si quæ mouerentur super dicta domo, suscipere in omni iudicio petitorio, & possessorio, & quacumque instantia, & parte iudicij, ac susceptas prosequi, & terminare, eius proprijs impensis, & opere, & cum eius procuratoribus, & aduocatis, etiam absque impensa cura, labore, & interuentu emptoris, eiusq. successorum; Quin immo ipsum emptorem, & eius quoscumque successores super eadem domo, eiusque possessione conseruare, defendere, eximere, & liberare, ab omni lite, causa, controuersia, molestia, & molestante persona, libere, omni penitus iuris, & facti exceptione remota: Alias in omnes, & singulos casus, & euentus præmissos contrarios, & quemlibet ex eis, aut inobseruationis omnium, & singulorum præmissorum. Idem A. venditor de omni, & quacumque dictæ domus euictione vniuersali, & particulari in forma iuris valida, & in Vrbe consueta, & omni iudicio petitorio, & possessorio, & quocumque eorum insolidum teneri voluit erga D. B. eiusque hæredes, & successores; ita vt sub prætextu, quod per imprudentiam, iniuriam, vel iniustitiam iudicum fuerit iudicatum, vel euictio sequuta, idem venditor se tueri, vel excusare nullo modo possit. Quia sic actum, & conuentum fuit. Item consensit, & conuenit, quod in omnibus, & singulis præmissis dictus emptor, & eius hæredes, ac successores non teneatur ad aliquam solemnem intimationem litis faciendam; sed qualibet simplex notificatio, vel interpellatio, etiam extraiudicialiter, & sine aliqua solemnitate iuris, & statutorum, facta sufficiat, ipsi venditori, aut fideiussoribus, vel successiue alicui ex hæredibus (Pactũ de retrouẽdendo alicuius eorum.) Et præmissa fecit D. A. venditor cum pacto expresso, vt liceat ipsi, eiusque hæredibus, & successoribus dictam domũ semper, & quandocumque in perpetuum etiam nulla quantumuis longissimi temporis præscriptione obstante, præcedente, & facta denunciatione, seu intimatione per sex menses ante, facienda emptori, vel eius hæredibus pro eodem prætio N. scutorum monetæ redimere, & recuperare; Quo pretio in simili specie, in pecunia numerata ipsi emptori, vel eius hæredibus restituto, & procedente intimatione prædicta, idem emptor, & sui successores retrouendere, vt supra, teneantur quandocumque ad omne placitum venditoris, & suorum, & quatenus etiam D. A. vel sui

hæredes,

hæredes, & successores redimere voluerint, & redemerint, & postea eandem domū alijs vendiderunt, tunc dictus emptor & eius hæredes pro eodem seu pari pretio ab alijs dato, præferantur omnibus alijs; & vendito censeatur facta in eorum fauorem, si eam acceptare voluerint; & pro tali iure prælationis dicta domus semper affecta remaneant, D.B & suis hæredibus, & successoribus. Et insuper in tali casu liceat eidē emptori, & suis hæredibus habere accessum, & regressum ad prædictam domum; eiusq. corporalem possessionem, quam propria auctoritate, absq. alicuius Iudicis, & Curiæ licentia, decreto, auctoritate, vel mandato, & absq. vitio, spolij, nullitatis, & attentatorum appræhendere, continuare, & retinere valeant. Item conuenerunt, quod si contingat fieri in domo prædicta impēsas, seu reparationes necessarias eidem domui, in tali casu, facta notificatione, vel intimatione ipsi A. vel alicui ex eius hæredibus, antequam dictæ impensæ necessariæ fiant teneantur ijdem A. & eius successores in euentum redemptionis domus easdem impensas reficere dicto emptori, vel suis, vna cum pretio supradicto, quia sic actum, &c. Præterea, vt magis cautum sit E. emptori, D.A. venditor promisit accessuros, vt principales, principaliter, & insolidum P. & Q videlicet p. pro validitate, & firmitate dictæ venditionis, faciendo consentire omnes personas, lite quacumque suscipiendi, prosequendi, & pro quacumque euictione vniuersali, & particulari dictæ domus, & iurium venditorum, etiā in omni iudicio petitorio, & possessorio, vt supra, quam pro omnibus, & singulis erga emptorem, vt supra promissis: & Q pro quacumque euictione tantum domus, & pertinentiarum in omni iudicio petitorio, & possessorio insolidum: Quos fideiussores absentes, me notario, vti publica persona pro eis, & eorum hæredibus, & successoribus, stipulante, & acceptante, indemnes, & penitus sine damno à præmissis, seu quo vis alio modo faciendis obligationibus releuare, & conseruare promisit: Ita quod nullum omnino damnum patietur. Alias ad omnia damna, impensas, & interesse teneri voluit, erga illos, & illorum hæredes. Quæ omnia et singula præmissa dictæ partes, et singula singulis cōgruo loco referēdo, nominibus prædictis semper, & perpetuo attendere, obseruare, & adimplere promiserunt, modo, & forma præmissis; & nunquam sub quouis prætexu, iure, titulo, causa, & modo in iudicio, vel extra contrafacere, vel venire, per se, vel alios; sed præmissa rata valida, & firma tenere, & habere promiserunt. Alias vltra obseruationem illorum etiam ad omnia damna, impensas, & interesse hinc inde teneri voluerunt. De quibus quidem damnis, impensis, & interesse stare, & credere voluerunt soli, & simplici iuramento partis damnum passæ: Quod iuramentum haberi voluerunt pro plena, & sufficienti probatione, ceteris alijs probationibus, iudicis taxationi, arbitrio, seu arbitratui boni viri renunciarunt expresse. pro quibus, &c. extende obligationem in forma Cameræ, &c. super quibus. &c. Actum &c. præsentibus, &c.

Fideiussio de Euictione.

IN mei, &c. P. qui habens notitiam de supradicta vēditione domus, & per me notarium etiam de præmissis certioratus, sciens se non teneri, sed teneri volens, sponte, & ex eius certa scientia, & deliberata voluntate, contemplatione ipsius A. omni meliori modo, quo potuit, pro validitate, & firmitate supradictæ venditionis, de faciendo consentire omnes personas, lite, & causa quacumque suscipienda, & prosequenda, conseruatione emptoris, & suorum in dicta domo vendita, & pro quacumque illius euictione vniuersali, & particulari, in omni iudicio petitorio, & possessorio insolidum, & pro omnibus alijs, vt supra, erga emptorem promissis, accessit, vti principalis, principaliter, & insolidum; Constituendo se, vt principalem, & insolidum obseruatorem, & promissorem erga B, emptorem absentem, me Notario acceptante, & stipulante pro eodem B. & illius hæredibus, & successoribus. Et insuper etiam promisit, vt principalis, principaliter, & insolidum releuare, & conseruare indemnem Q. absentem, me Notario, tanquam publica persona præsente, &

pro

pro eodem Q. illiusque hæredibus, & successoribus acceptante, & stipulante, ab omni & quacumque promissione, accessione, & obligatione per ipsum Q. in præmissis quomodolibet faciendis, indemnen penitus, & sine damno reuelare, & conseruare promisit; ita quod, &c. alias, &c. de quibus, &c. pro quibus, &c.

Venditio itineris, & actus.

A Vendidit B. iter, & actum in perpetuum in cãpo, & per campum ipsius positum, &c. Ac viam latitudinis sex pedum quantum protenditur ipse campus, videlicet, A. vsq; A. itaquod ipse B. eiusq; hæredes, &c. & quilibet alius eius nomine, & ab eo eius habentes deinceps in perpetuum possint per d. campum liberè dicta via quandocumque, & quotiescumque ad eius prædium, &c. ire transire, incedere cum personis, curribus, plaustris, equis, & alijs quibuscumque animalibus, quomodocumque, & qualitercumque: Dans, & concedens eidem B. plenum ius vtendi in perpetuum dicta via, itinere, & actu, & huiusmodi seruituti, & conditioni subiecit dictum campum, dans eidem auctoritatem, &c. ipsius itineris, actus, & viæ possessionem ex nunc sua propria auctoritate intrandi, &c. & de cætero retinendi: promittens pro se, suisque hæredibus, &c. dictum B. nec alios prædictos desuper molestare, impedire, prohibere, & litem non inferre, sed eum perpetuò manutenere, defendere, &c. alias, &c.

Venditio iuris immittendi ligna.

VEndidit, &c. ius trabum, & quorũcumq; lignorum immittendorum in pariete, siuè muro talis domus, &c. Item quod quandocumque voluerit, & sibi placuerit possit, & valeat sua propria auctoritate, &c. immittere, seù ponere ligna, aut trabes, & quæcumque alia in pariete, & vsque ad medium muri domus prædictæ; dummodò murus ipse ruinæ, vel præcipitij, siuè grauis deteriorationis periculum non incurrat. Murum, & domum ipsam huic perpetuæ subijciens seruituti pro pretio, &c. Dans plenam licentiam dicto iure seruitutis vtendi, & illius possessione, &c. vt supra.

Venditio sementis.

A Qui vt asseruit habet salmas 30. in circa frumenti, & quotquot sunt terrarum satarum frumento positarum, &c. sponte, &c. dictã sementã salmarũ 30. vel circa frumenti seminati in dictis terris, ad mensuram talis loci mensurandum, vt infra vendidit, &c. B. presenti, &c. ad habendum, &c. ponens, &c. constituens, &c. dans licentiam, &c. Ita quod dictæ sementes ab hodie in posterum stent risico, periculo, & fortuna, ac ad commodum; & lucrum eiusdem B. & quod impensæ, quas desuper fieri contigerit vsque ad recollecta inclusiuè per ipsum B. fieri debeant, pariterq; formentum quod inde proueniet, & colligetur sit eiusdem B. liberum, vt infra, solute terratico Doganerijs Hanc autem, &c. pro pretio, &c. pro qualibet salma sementis ad eandem mensuram. Quod pretium, &c. promissit soluere, &c. statim facta mensuratione dictarum terrarum, & sementis. Pro qua mensuratione facienda dictæ partes concorditer nominarũt, & deputarunt N. mensuratorem, cuius declarationi, & mensurationi stare, & acquiescere promiserunt, & non contrafacere, & vlterius idem B. teneatur ex pacto, &c. vallato, prout promisit reddere, & cum effectu restituere vltra pretium prædictum eidẽ A. presenti, &c. Tot salmas frumẽti nitidi, prout seminari solet, vel prout colligitur; & absque eo, quod purgetur cum augumento vnius pro decem, videlicet, pro decem salmis frumenti nitidi, & puri, siuè concij salmas 11. immundi, & non puri, siuè concij, vt vulgo dicitur, ad mensuram prædictam, quod relatum, & declaratum fuerit per dictum N. satarum in dictis terris, illasq; consignare in tali loco statim facta mensuratione liberè, &c. alias, &c. promisitq; eidem A. dictam semẽtem esse suam, & ad ipsum spectare, & pertinere, & nemini alio, præterquam Domino terrarũ, pro eius solito terratico ius aliquod desuper competere, quodq; idem B. de & super illius collectione ab aliquo non molestabitur, & tollere impedimẽtum, omnemq; litem, & molestiam in se suscipere, &c. ac authorizare, defendere, & disbri-

disbrigare ab omni molestante persona in iudicio, & extra iudicium suis proprijs sumptibus, &c. Et in omnem euentum teneri, & obligatum esse voluit de euictione dictę sementis, & ad restitutionem dupli pretij prædicti, refectionemque omnium damnorum, &c. De quibus, &c. Et hoc statim, quod eidem B. aliquod impedimentum, vel molestia desuper inferretur. Ita quod B prædictus pro constitutione dicti dupli, ac damnorum prædictorum aliquam sententiam, vel litis euentum expectare non teneatur, &c.

Venditio lignorum.

A. Spontè, &c. vendidit, &c. B. præsenti, &c. passus 200. lignorum quercus quatrorum, & absque tortoribus, qui non sunt de numero, & alijs, & recipien. ad mensuram passus clausi bene, & debite impassati, eandemque lignorum quantitatem, vt supra venditam. Item A. realiter, & cum effectu consignare promisit eidem B. præsenti, &c. aut alio ad illa recipien. destinato, tot videlicet in tali portu, & tot in tali portu, per totum mensem N. liberè, &c. Alias, &c. Et quatenus dicta ligna non esset, vel dicto B. aut suis destinatis ad illa recipiendum non viderentur benè, & debitè, ac ad mensuram prædictam impassatam possint, & debeant reuideri, & adiustari per N. cuius adiustationi, & declarationi stari debeat, prout partes ipsæ stare promiserunt, & conuenerunt, per pactum expressum inter eos mutuo, &c. vallatum, & quatenus dicta ligna infra tempus præfatum locis, qualitatibus, & terminis supradictis, non assignarentur, teneatur idem A. prout teneri voluit, ad solutionem pretij lignorum, vt præfertur, non consignatorum, prout ligna vendi solent in Ripetta Vrbis, de quo stare voluit declarationi fiendæ per eundem B. aut alium cessionarium eius, seu ab eo nominandum, detractis expensis fieri solitis, & consuetis, in conducendum ligna à præfatis partibus, respectiuè ad Vrbem, & habita cosideratione passus clausi ad passum, quo venduntur ligna in Ripetta, & facta omnium debita compensatione. Hanc autem venditionem, &c. pro pretio, & nomine pretij, videlicet ligna consignan. verò in tali portu pro iulijs, &c. Pro quolibet passu ad dictam mensuram passus clausi, quod pretium, &c. promisit soluere, &c. statim facta consignatione dictorum lignorum liberè, &c. pro quibus, &c.

Venditio molendini.

N. Per se, &c. Vnum molendinum ad molendum frumentum, quod ipsa N. habet, situm, & fundatum in territorio Castri R. in riuo, siuè flumine N. nuncupato, iuxta suos notos confines, quos ac situationes, denominationes, & vocabula hic pro expressis, & descriptis haberi voluit, consensitque, quod huiusmodi Instrumento semper add., & describi possint vna cum omnibus, & singulis suis macinis, canalibus, & vtensilibus, ac membris, pertinentijs, cohærentijs, adiacentijs, iuribus, vsibus, actionibus, introitibus, exitibus, decursibus aquarum, aquæductibus, & iurisdictionibus vniuersis, & alijs quibuscumque ad dictum molendinum, & ad ipsam venditricem, tanquam illius veram Dominam, & Patronam, quomodolibet, tam de iure, quam vsu, & consuetudine spectan. & pertinen. vendidit, &c. D. M. præsenti, &c. omnia, & singula iura, &c. Ad habendum, &c. Ponens, &c. Constituens, &c. Et donec, &c. Dans licentia, &c. Hanc autem, &c. Reliqua extende, prout in alia forma vendita, mutandis mutatis.

Venditio Casalis.

CVm sit, quod Illustr. D. D. Romanus ad computum dotis Dominæ I. filiæ suæ naturalis, & legitimæ, & D. B. tunc eius futuro marito in solutum dederit rubra 25. sui Casalis, nuncupati la S. siti extra portam, & pontem, &c. in territorio Vrbis, capiendo ab ea parte Casalis, quæ confinata est, iusta Casale Castri I. & sequendo, prout in Instrumento per me Notarium die, &c. proximè præterita celebrata, continetur, pro pretio, ac pactis in eo expressis, ad quod pro facti veritate relatio habeatur; & nunc partes intendant melius, & clarius aptare, & ponere confines, & terminos dicti Casalis, vt tam ipse D.

L. quam

L. quam dicti coniuges, eorum partes Casalis melius separatis, & terminatas possidere valeant. Ideò ipse D. L. alia rubra 15. eiusdem Casalis vendere proposuit dicto B. genero suo, pro precio, & pactis infra dicendis. Hinc est, quod anno, &c. Illustr. D. L. prænominatus sponte, &c. & omnibus melioribus, &c. rubra 15. terreni dicti Casalis della S. ad mensuram cathenæ, more Romano, contigua, & prope alia rubra vigintiquinque dicti Casalis in solutum data, vt supra dictum est. Quæ rubra 15. confinata sunt hoc modo, videlicet Repigliando per li confini del Casale I. nelli monti contigui à detto Casale della S. espressi in detto Instrumento, & per essi andando fino al confino del Casale chiamato R, &c. vendidit ac titulo perfectæ venditionis dedit, cessit, tradidit, & assignauit iure proprio, & in perpetuum; salua tamen facultate redimendi, vt infra dicetur dicto B. Roman. præsenti, & cum consensu, & auctoritate, D. P. eius patris ibidem præsentis, ementi, acceptanti, & stipulanti pro se, ac suis hæredibus, et successoribus quibuscumque, ad habendum, etc. Transferens, & cedens, in & super dictis rubris 15. venditis in emptorem acceptantem. vt supra, omnia sua iura, &c. Ponens, &c. Constituens, &c. Dans facultatem eidem emptori, accipiendi auctoritate propria, absque alicuius Iudicis, &c. dictorum 15. rubrorum corporalem possessionem ad omne illius placitum, & donec &c. constituit, &c. Hanc autem venditionem, & alienationem dictorum 15. rubrorum dicti Casalis D. L. fecit, et facit, cum omnibus in hoc instrumento contentis, pro pretio scutorum mille quingentorum monetæ, iuliorum decem pro scuto, Quę scuta mille quingenta solui debeant per dictum emptorem ipsi Domini venditori hoc modo, et terminis, videlicet scuta quingenta similia hinc ad sex menses proximos ab hodie. Alia quingenta intra alios sex menses inde sequentes, et reliqua scuta quingenta intra alios sex menses sequentes Adeò quod infra decem, et octo menses totum dictum prætium solutum sit, prout in terminis prædictis D. B. emptor soluere promisit D. L. venditori præsenti. Et huic promissioni, dè soluendo prætium prædictum D. P. dicti emptoris pater, vt principalis, Principaliter, et insolidum accessit, constituendo se principalem, et insolidum promissorem, et debitorem dicti prætij erga D. L. præsentem, etc. Et si plus dicto prætio dicta rubra 15 valerent, aut valere possent, D. M. venditor totum illud plus ex beneuolentia, qua prosequitur dicum B. eius generum, eidem condonauit, et rem fit irreuocabiliter inter viuos dicto B. acceptanti. Et præmissa cum infra dicendis fecit, his pactis adiectis, quod ipse L. semper, et quandocumque voluerit, donec vixerit, & suam tantum vita durante, et pro se ipso, et pro alio, vel alijs dicta rubra 15. pro eodem pretio redimere possit; quæ tamen facultas redimendi non competat, neque transferatur hęredibus ipsius D. L. prout idem L. tantum, et pro se redimere volenti, retrouendere promisit, et pro eodem prætio, vt supra, et non aliter, nec alio modo. Et conuenerunt etiam, quod dicta rubra 15. capiendo, et sequendo à latere, ac locis supradictis mensurari debeant per D. N. seu D. M. Architectos, et agri mensores ad beneplacitum vniuscuiusque partis, et apponi debeant termini in locis supra specificatis, vbi melius, et commodius dictis Agrimensoribus, aut eorum alteri videbuntur esse apponendi. Quorum Agrimensorum, et etiam alterius eorum quicumque eorum accessit, ad mensurandum appositioni terminorum, mensurationi, et relationi faciendis, etiam sine aliquo interuentu partium, promiserunt partes perpetuo stare, et acquiescere. Ita quod huiusmodi venditio, et emptio, sub prætextu mensuræ faciendæ, non intelligatur conditionalis, et resolubilis; sed immo duratura, atque perfecta pro vtraque parte. Conuenientes etiam, quòd tàm huiusmodi rubra 15. vt supra vendita, quam dicta rubra 25. in solutum data, occasione dotis Dominæ I. mensurari debeant insimul, ad tollendum confusionem, ambiguitatem, et pro minori dispendio, commodiorique appositione terminorum, per dictos Agrimensores, vel quemuis eorum; quibus, et eorum vnicuique in solidum partes dederunt facultatem mensurandi, apponendi terminos, et referendi. Promittentes stare relationi, mensurationi, vt supra, et ad pręmissa eosdem insolidum deputarunt.

Prę-

Præterea D. L. venditor affirmauit, & promisit dicta rubra 5. Casalis, vt supra vendidi, ad ipsum D. L. pleno iure dominij vel quasi spectantia, & pertinentia, vendere vt supra, licuisse, atque licere, & nulli alteri in toto, vel parte data, &c. alienationis, &c. & esse libera, & immunia ab omni censu, canone, responsione, & quocumque onere; & huiusmodi venditionem esse, & semper fore bonam, validam, ac bene, & validè factam; & in eam, tanquam talem, promisit facere consentire omnes personas &c. ius habentes, aut habere prætendentes, etiam ad omnem solam, & simplicem extraiudicialem requisitionem, aut interpellationem per dictos B. eiusque hæredes, &c. faciendam; & promisit suscipere in se omnem litem, &c. Si quæ inferatur super dictis rubris 15. Casalis in quocumque iudicio, & in quacumque instantia, & parte iudicij, & susceptas prosequi, terminare, &c. etiam absque cura, interuentu, & impensa dicti emptoris. Quinimmò promisit dictum emptorem, eiusque hæredes, &c. in, & super dictis 15. rubris Casalis eiusque possessionem semper, ac perpetuò conseruare, ac defendere, eximere, & liberare ab omni lite, &c. Alias in omnes, & singulos casus, & euentus præmissis contrarios, & quemlibet ex eis, aut inobseruationis præmissorum omnium, & singulorum, ad omnem euictionem dictorum rubrorum 15. Casalis in forma iuris valida, & in Vrbe consueta, & in omni iudicio petitorio, & possessorio, & quouis eorum insolidum, & ad omnia damna, &c. teneri voluit erga dictum emptorem, præsentem, &c. Et consensit etiam, atque conuenit idem L. venditor, quod dictus emptor, eiusque hæredes, & successores non teneantur ad aliquam solemnem intimationem litis faciendam, sed quæcumque simplex notificatio, etiam extraiudicialis, & sine aliqua solénitate, & forma iuris & statutorum adhibita facta sufficiat ipsi D. venditori, & successiuè alicui ex hæredibus suis. Quæ omnia, &c. pro quibus, &c.

Alia venditio Casalis fideicommissarij, ex causa debiti contracti.

CVM magnificus D. A. propter fideiussiones pro amicis, & consanguineis factus, graui ære alieno grauatus existat; cupiens ab eo liberari, sed non valens hoc facere, nisi ad alienationem bonorum fideicommisso bon. mem. S. eius aui paterni, subiectorum, seu aliquorum ex eis deueniat, ad euitandum omne dedecus, tam suum, quàm familiæ suæ. Quia profectò, nisi creditoribus satisfaciat, executionem etiam personalem, & carcerationem, aut auxilium voluntarium pati cogeretur; Ideò à Sanctissimo Domino Nostro Papa, Casale S. & F. à fideicommisso præfato liberari, ac facultatem cuicumque vendendi, cum suis iuribus, & pertinentijs & absque incursu alicuius pœnæ, cum derogatione prædicti fideicommissi obtinuerit; prout in supplicationibus signatis manu Sanctissimi Domini Nostri Papæ, sub datum Romæ, apud Sanctum Petrum nonis Iunij, & apud Sanctum Marcum Kalendis Octobris, Anno Secundo, plenius continetur; quas signaturas, & supplicationes originales exhibuit, & eis vti velle declarauit, & declarat. Quæ sunt huiusmodi tenoris, videlicet. Vrbis Beatissime Pater, fuit in rerum natura, &c. Et asserens idem A. omnem, quam potuit, diligentiam per plures menses circa venditionem dicti Casalis, & iurium suorum adhibuisse; à nemine tamen meliorem, immò nec parem conditionem inuenisse, quam ab N. cum quo volens Instrumentum, pactis, & modis tractatis, & maturè conclusis celebrare.

Hinc est, quod Anno, &c. Coram testibus infra dicendis, & me Notario, &c. constitutus idem magnificus D. A. nepos ex filio prædicti quondam S. ad prouidendum, vt supra narratum est, satisfactioni creditorum, & præsertim extintioni plurium censuum, per eum impositorum, & venditorum. Quorum census fructus, habita ratione illorum valoris, maiores existunt, quam prouentus Casalis; sponte sua, certaque scientia, & deliberata voluntate, etiam vigoris facultatis concessionis, & derogationis factarum, vt supra, per Sanctissimum Dominum Nostrum papam, quibus vti vel declarauit, & declarat, ac omnibus melioribus modo, via, iure, causa, & forma, quibus validius fieri potuit, & potest, ac per se, & suos quoscumque hæredes, & successores dictum Casale, seu Casalia

S. &

S. & F. sita in agro Romano, in partibus Transtiberis, distantibus ab Vrbe 14. aut 15. milliarijs, vel circa, ad quas itur, exeundo per portam Flaminiam, seu Populi nuncupatam, & Pontem Miluium, cui casali, vel casalibus, quoad partem vocatam F. hos asseruit adhærere confines, videlicet ab vno latere versus Vrbem territorium C. P. diœcesis, ab alio versus S bona Monasterij sancti P. seu territorium castri L. dicti Monasterij. & ab alio latere flumen Tyberis, apud Portum M. R. quo vero ad S. ab vno latere flumen T. &c. saluis alijs suis verioribus confinibus, & vocabulis, si quæ; &c. cum omnibus, & singulis dicti casalis, vel casalium iuribus, & iurisdictionibus; ingressibus, exitibus, commoditatibus, adiacentijs, pantanis, pratis, nemoribus; aquis, fontibus, aquarum cursibus, riuis, molendinis, hospitio, domibus, ædificijs, & alijs quibuscumque in dicto casali, seu casalibus S. & F. consistentibus, & etiam ad dicta casalia spectantibus, & pertinentibus, tam de consuetudine, quam de iure, quas, & quæ dicta casalia habent in se, & circum seipsa, vsq; ad vias publicas, & cum omnibus suis pertinentijs vniuersis, vendidit, & titulo perfectæ, ac irreuocabilis venditionis iure proprio, & in perpetuum dedit, cessit, concessit, transtulit, mandauit; & assignauit.

Magnifico D. N. præsenti, & pro se, suisque hæredibus, & successoribus quibuscumque ementi, stipulanti, & acceptanti, ad habendum, &c. Transferens, & cedens dicto emptori, vt supra acceptanti super dicto casali, vel casalibus S. & F. & suis membris, & pertinen. omnia iura, omnesq. actiones, &c. Ponens, &c. constituens, &c. Dans facultatem eidem emptori accipiendi dicti casalis, vel casalium, cum eorum membris, & pertinentijs prædictis, realem, & corporalem possessionem auctoritate propria, vel de facto, absque alicuius iudicis, &c. Et donec, &c. constituit, &c. Et huiusmodi venditionem, & alienationem, cum omnibus, & singulis in hoc instrumento contentis. Idem A. venditor fecit, & facit, etiam virtute facultatis concessæ per sanctissimum D. N. Papam, & supplicationum insertarum, & omni meliori modo, &c. erga N. acceptantem pro se, & suis hæredibus, & successoribus quibuscumque pro pretio scutorum viginti septem millium octingentorum monetæ de iul. decem pro scuto, ex quibus iuxta formam præinsertæ supplicationis, & Signaturæ Sanctiss. D. N. Papæ declararunt, & conuenerunt erogare scuta sex millia monetæ in emptionem vnius, vel plurium annuorum censuum, prout eidem venditori, & emptori videbitur expedire; propterea, numquam opponi, aut imputari possit, quod interim donec scuta 6. m. prædicta collocentur in emptionem, vt supra, emptor gaudeat re, & pretio, coram testibus & me Notario eadem scuta sex millia in computum dicti pretij, cum expresse consensu D. A. Venditoris consignauit, & deposuit, cum pactis, conditionibus, & declarationibus infra dicendis, quæ hic, & in omni parte contractus, pro repetitis, & insertis habeantur penes P. præsentem, & accipientem in prompta, & iam numerata pecunia tenenda, & conseruanda per dictum depositarium, ad effectum, vt quamprimum commode fieri poterit, in emptionem dicti census, vel censuum nomine, & ad fauorem prædictę A. & aliorum successiuè ad dictum fideicommissum vocatorum, reseruata dispositione, tam sortis principalis, quam etiam fructuum dicti census, vel censuum ipsi N. & eius hæredibus, & successoribus, donec in totum ad summam dictorum 30. m. perueniant collocari, & erogari valeant iuxta formam supplicationis prædictæ, de quibus scutis 9. m. in depositum acceptis, dictus P. vocauit se contentum & de illis D N. & D. A. præsentes, &c. quietauit, cum pacto de nunquam petendo, & promisit statim consignare, ac soluere ad omnem requisitionem, vel placitum eorundem A. & N. quatenus erogentur in emptionem census, vel censuum prædictorum, & non aliter. Et pro maiori cautela dicti A. fecit, & consignauit eidem A. præsenti, &c. Hac lege, conditione, & declaratione adiectis, vt nec fructus dicti census, vel censuum emendorum, neque sors principalis ad manus venditoris, vel aliorum ad fideicommissum prænarratum vocatorum peruenire possint, sed per dictum N. emptorem dicti Casalis vel casalium & illius hæredes, & successores exigi, & in emptionum portionum

siue locorum montium non vacabilium, sub nomine, & ad fauorem D. A. & aliorum ad dictum fideicommissum successiuè vocatorum, reseruata tamen, vt supra, dispositione sortis principalis, & fructuum ipsis D. N. ac suis, vsque ad summam scutorum 30. millium peruenerint, iuxta formam prædictarum supplicationum quamprimum commode fieri poterit, inuestiri debeant, vsque ad summam scutorum triginta millium, computatis dictis, ex millibus, in totum accreuerit. Et quia cura inuestien. dictas pecunias, & fructus ad emptorem, & suos hæredes, & successores, vt præmittitur, pertinere debet, ne propter difficultatem inueniendi loca montium prædictorum, & pro inuestimentis ciendis ipse venditor, & sui in dicto fideicommisso successores, aliquod damnum patiantur. Idcirco D. A. prædictus volens vtilitati suæ, & suorum filiorum, & aliorũ ad dictum fideicommissum vocatorum consulere, vt facilius, & maturius fructus censuum, et successiue montium emendorum inuestiantur, & augeantur, vsque ad dictam summam scut. 30. mil. & ad tollendum difficultates, & forsan conuentiones, quæ occasione inuestimentorum prædictorum oriri possent; & ad omnem meliorem finem, & effectum. Sponte, &c. conuenit, & promisit D. N. præsenti, &c. quandocumque, & quotiescumque inuestimenta prædicta erunt facienda, inuestigare, & inuenire, & D. N. & suis, &c. offerre dicta loca montium non vacabilium pro inuestimentis prædictis faciendis; alias teneri voluit ad omnia damna, &c. de quibus, &c. quæ scuta 30. mill. loco dicti Casalis, vel Casalium S. & F. prædicto fideicommisso subiecta remaneant, iuxta, formam Signaturæ, & commissionis Sanctissimi D. N. Papæ, de quibus scutis sex millibus, vt supra, in depositum realiter, vt supra, consignatis D. A. venditor quietauit, absoluit, & perpetuo liberauit dictum N. in computum prætij dicti Casalis. Reliqua vero scuta 21000. & ottingenta monetæ, pro complemento scutorum 27000. octingētorum monetæ causa totius dicti prætij, D. A. venditor coram testibus, & me Notario habuit, & accepit, & ad se traxit in prompta pecunia, in moneta argentea Papali, à dicto N. emptore præsente, atque actualiter soluente; de quibus scutis viginti vno millibus & octingentis monetæ pro reliquo, & complemento dicti prætij, vocauit se contentum, & sibi integrè satisfactum esse, dictumque N. emptorem præsentem, &c. quietauit, absoluit, & perpetuò liberauit. Exceptioni non numeratæ pecuniæ, non habitorum, non receptorum, & omnibus alijs iuris, & facti exceptionibus expresse renunciauit, cum pacto de numquam amplius petendo. Et si plus dicto pretio Casale, vel Casalia prædicta S. & F. cum suis membris, iuribus, iurisdictionibus, & pertinentijs prædictis valeret, aut valere posset, vel possent, totum illud plus, etiam si dimidiam iusti prætij partem excedere, donaui, & titulo donationis irreuocabilis inter viuos ex certa scientia, principaliter, & non incidenter, remisit eidem N. præsenti, &c. & ad maiorem perpetuam firmitatem huius contractus. Idem A. venditor, renunciauit beneficio legis secundæ C. de rescindend. vendition. & similibus legibus de quarum effectu scientiam habere dixit, & de nouo certioratus extitit. Item affirmauit, & promisit dictum Casale S. & F. cum omnibus iuribus, & pertinentijs præfatis, exceptis dictis censibus redimendis, ex pretio dicti Casalis, vt supra conuentum fuit in reliquis esse liberum, & immune ab omni alio censu, canone, responsione, liuello, & quocumque onere, & ab omni fidei commisso purificato, & purificando, attenta maximè derogatione Sanctissimi D. N. Papæ. Quam promisit validam, & firmam esse, ac perpetuò valituram, & dictum Casale non esse alicui alteri venditum, datum, donatum, permutatum, distractum, aut quouis modo alienatum, etiam alienationis latissimè sumpto vocabulo, & nihil omnino in toto, vel in parte factum esse in præiudicium huius contractus, & dicti emptoris, atque dictum Casale vti spectans, & pertinens ad dictum venditorem pleno iure dominij vendere, vt supra, licuisse, atque liceret, & hanc venditorem esse, ac semper, & perpetuò fore bonam, validam, ac bene, & validè factam, & in eam tanquam talem facere consentire omnes personas, &c. ius habentes aut habere prætendentes, in & super dicto Casali, & quacumque illius parte, aut membris etiam ad om-

omnem solam, & simplicem interpellationem, aut requisitionem faciendam per emptorem, vel eius hæredes, & successores, & promisit non inferre litem, & quod neque à fideicommissarijs vocatis in testamento dicti sui Aui paterni, vel ab alijs quibusuis personis lis, vel molestia inferretur; & quatenus illata foret, vel inferri contigerit, promisit facere consentire, vt supra, ac litem, causam, controuersiam huiusmodi suscipere in se, in omni iudicio, & in quacumque instantia, & parte iudicij, & susceptas prosequi, finire, & terminare, omnibus eius impensis, Procuratoribus, Aduocatis, & defensionibus opportunis, & absque cura, interuentu, & impensa dicti emptoris, & illius hæredum, ac successorum. Quinimmò dictum emptorem, & illius hæredes, & successores quoscumque, in & super dicto Casali, cum omnibus eius membris, & pertinentijs, ac pacifica possessione semper, & perpetuò conseruare, ac insuper defendere de iure, & de facto, ac eximere, & liberare ab omni lite, causa, controuersia, molestia, & molestante persona. Alioquin si præmissa omnia, & singula seruata non fuerint, & in omnes, & singulos casus, & euentus præmissis contrarios, aut contrauentionis illorum teneri voluit & se, & suos hæredes, &c. & bona quæcumque obligauit pro omni, & quacumque euictione dicti Casalis, & iurium venditorum vniuersali, & particulari in forma iuris valida, & in Vrbe consueta, etiam ad duplum pretij rei euictæ, asserens hanc esse, & vigere in Vrbe consuetudinē, et in quocumque iudicio, etiam petitoria, & quouis eorum insolidum, & siuè in proprietate, siuè in possessione euictio immineat, vel seruatur, etiam si euictio, aut molestia ex dicto narrato fideicommisso, aut alias vndecumque prouenerit, & ad omnia damna, impensas, & interesse propter litem, molestiam, vel euictionem, per emptorem, & suos hæredes, & successores patienda, & incurrenda teneri voluit erga emptorem, vt supra, acceptantem. Ita vt sub prætextu, quod per imprudentiam, injuriam, vel iniustitiam indicantium, vel facto Principis euictio sequuta foret, ipse venditor, eiusq; hæredes, & fideiussores nullo modo excusari, vel se tueri possint aduersus præmissa. Et consensit etiam, atque conuenit cum emptore, quod in omnibus, & singulis præmissis, & in hoc Instrumento contentis, dictus emptor eiusque hæredes, & successores, non teneatur ad faciendam aliquam solemnem intimationem litis, sed quæcumque simplex notificatio, etiam domi dimissa copia, etiam extraiudicialis, & sine aliqua solemnitate, & forma iuris, & statutorum adhibita, & seruata ipsi venditori, aut successiuè alicui ex hæredibus, & successoribus suis, ac fideiussoribus infra dicendis facta sufficiat. Quia sic actum, & conuentum fuit; cui emptori vt magis cautum sit, vltra fideiussores infra dicendos, & obligationem venditoris, declararunt, & conuenerunt dicti contrahentes, quod dicta scuta 6. mil. vt supra, in depositum data, et census emendos ex eis, & successiuè augumentum illorum, vsque ad dictam sūmam scutorum 300. mil. & loca montium, acquirenda ex augumento, & fructibus in futurum emenda, intelligantur, & sint ex nunc in specie, ita tamen, etc. eidem D. N. et suis hæredibus, et successoribus quibuscumque semper, et perpetuò obligata, hypotecata, et affecta pro quacumque dicti Casalis S. et F. cum suis pertinentijs, euictione vniuersali, et particulari, in quocumque iudicio petitorio, et possessorio, et quouis eorum insolidum; et pro maiori cautela, et potioritate, et anterioritate dicti N. emptoris, et suorum, ac pro obseruatione huius contractus, et omnium, et singulorum conuentorum in eo, et quatenus aliqua euictio dicti Casalis, in toto, et quauis parte in iudicio petitorio, vel possessorio prouidere, et ex quocumque capite (promissionibus de euictione, et obligationibus fideiussorum semper saluis) etiam liceat D. N. et suis accipere corporalem possessionem dicti census, et locorum môtium, et quorumcumque bonorum, in quibus dictæ pecuniæ, prouenientes ex pretio Casalis, cum eorum augumento, et fructibus, inuestitæ fuerint auctoritate propria, et de facto, absque alicuius Iudicis, et Curiæ, etc. et absque vitio spolij attentatorum, et alio defectu, et retinere, et loco rei euictę, pro concurrenti valore vsufructuare, donec valorem rei euictæ, ac duplum ipsius, vna cum damnis, impensis et interesse consequantur; et cum huiusmodi condi-

ctione adiecta, quod dictæ pecuniæ, & eorum augumentum, nec possint ab aliquibus sequestrari, neque creditoribus dicti venditoris casalis, nec alijs quibusuis personis etiam venientibus ex causa dotis, alimentorum, & alia quacumque causa, quantumuis pia, fauorabili, & priuilegiata, ius acquiri possit, in præiudicium dicti D. N. & suorum: Immo dictus N. & sui omnibus alijs præferantur in euentum præfatum, maxime quia dictæ pecuniæ ab ipso N. prouederunt, & quia sic à principio actum, & conuentum fuit. Et saluis præmissis, & absque illorum præiudicio D. A. venditor promissit huic venditioni, & alienationi, ac omnibus, & singulis supra, & infra conuentis, & promissis, accessuros, vti principales, & insolidum, pro summis in totum scutorum vigintivnis millium, & octogentorum monetæ, videlicet B. pro summa scut. N. C. pro alijs scutis D. N. pro alijs N. scutis quæ omnes summæ constituunt dictam summam scutorum 12. m. octingentorum monetæ, Pro quibus respectiuè summis accessuros promisit dictos fideiussores, vt principales, principaliter, & insolidum, pro validitate, firmitate, & obseruatione huius venditionis, & de faciendo consentire omnes personas, ius habentes, vel habere apparẽtes, etiam dictos fideicõmissarios, & quoscumque nominatos, & comprehensos in dicto fideicommisso, quatenus contrauenirent huic venditioni, & alienationi, aut illam rescindere, aut annullare tentarent; & de quacumque lite, causa, & molestia suscipienda, prosequenda, & pro conseruatione dicti emptoris, & suorum in dicto casali, & suis pertinentijs, & liberatione ab omni lite, causa, molestia, & molestante persona pro quacumque euictione vniuersali, & particulari, in omni iudicio petitorio, & possessorio, & quouis eorum insolidum; alijsq; præmissis obseruandis modo, & forma, prout per D. A. præmissa fuerunt, & conuenta in fauorem dicti D. emptoris, & cũ obligatione Camerali. Quos fideiussores, & alios quoscũque accessuros si quos alios accedere contingat hinc absentes, me notario, &c. D. A. promisit releuare indemnes, & penitus sine damno conseruare à præmissis, ita quod nullum damnum, neque molestiam patiantur; alias etiam ad omnia damna, &c. teneri voluit Et alterius D. A. ad eandem maiorem cautelam emporis, promisit, quod eius filij, & quoties, & quando aliquis eorum 14. annum compleuerit, cum omnibus solemnitatibus necessarijs, & opportunis, acceptabunt derogationem dicti fideicommissi, & subrogationem respectiue factas per sanctissimum D. N. Papam eis modo, & forma, prout in eisdem supplicationibus continetur, & quod accedent, vt principalibus omnibus præmissis, ad quæ D. Alex. obligatus extitit; & vltra hoc pro quacumque eorum iure, quod tam in præsenti, quam in futuro, eis competit, de nouo vendent, & se obligabunt, de quacumque euictione dicti casalis, in ampla forma, & pro omnibus, & singulis alijs modo; & forma, quemadmodum ab ipso A. promissa fuerunt erga dictum emptorem, quod promittant pro eadem potiori cautela emptoris, contractum hunc, & contractum per eos celebrandum, ratificare, cum dicti filij, & eorum singul ætatis legitimæ effecti fuerunt, ad omne placitum dicti emptoris; & quod pariter curabunt, & facient. Ita quo promittendo factum alienum, & faciendo possibilia, excusari non possint, sed teneantur ad omnia, & singula per eos promissa, & ad omnia damna, &c. de quibus, &c. ab eorum filijs supradicta omnia, & singula ratificari, & in omnibus, & per omnia, fieri, & obseruari facient, in forma iuris valida, & omnibus solemnitatibus requisitis, & opportunis. Conuenerunt etiam quod D. A. venditor teneatur eius impensis expedire litteras Apostolicas, in forma breuis, super dictis Signaturis G. N. Papæ, ac expeditas emptori prædicto infra terminum, &c. consignare: Quas signaturas originales, ad effectu litteras præfatas expediendi, rehabuit, & secum reportauit. Et vice versa, quod D. N. teneatur stare locationi Molendini, seu Mole, & hospitij, existentium in dicto casali: quæ à magnificis G. & C. eiusdem casali conductoribus locata, & sublocata fuerunt, pro quatuor annis finendis die, &c. pro eadem annua pensione, & paucis contentis in instrumento, die, &c. celebrato per N. ita tamẽ, quod pensio ad præfatũ N. spectet, & pertineat, ita quod emptor permittat se-

mina-

minare in cultis, factis in dicto Casali, pro solitis responsionibus, quæ pariter ad ipsum D. emptorem pertineant.

Consensus in venditionem præstitus per fideicommissarium.

ILlustrissimus, & Reuerendissimus Dominus D.M. Episcopus N.S.R.E. Cardinalis fideicommissarius, & executor deputatus (vt asseruit) in testamento bon. mem. T.A. dum viueret Prothonotarij Apostolici condito die, etc. in actis D.N. tunc Notarij Curiæ causarum Cameræ Apostolicę, quod testamentum vidisse, ac legisse affirmauit, et de contentis in eo, habere plenam, et certam scientiam, et habens notitiam, quod D.F. vnus ex filijs, et hæredibus dicti bon. mem. T. ad effectum se liberandi à debito compositionis factæ cum Fisco, et Curiæ, etc. (sequere, prout in præcedenti instrumento consensu, narratiuam mutatis mutandis, quia est eadem res) de quo venditionis instrumento, et contentis in eo illustrissimus D. Cardinalis plenè certioratus extitit; et cum inter alia promissum fuerit ex parte venditoris, ipsum illustrissimum Cardinalem consensum præstiturum, spontè, etc. vt adimpleatur promissio, facta ex parte dicti D. F. et magis cautum sit dicto emptori, pro omni, et quocumque iure, facultate, et actione competen. et competituris eidem Illustrissimo D. Cardinali M. fideicommissario, et executori dicti testamenti pure, libere, ac simpliciter consensit dictæ venditioni, et alienationi domus, cum suis pertinentijs, vt præfertur, factæ in dictum Capitulum N. quantum attinet ad ipsum Illustrissimum D. Cardinalem, et huiusmodi consensum, cum omnibus, et singulis in hoc instrumento contentis, semper, et perpetuò, ratum, gratum, validum, et firmum habere, ac tenere promisit, et ita obseruare iurauit, tacto pectore, etc. Ad sancta Dei Euangelia, et cum dicto iuramento, promisit nunquam contrafacere, dicere, aut venire per se, vel alios, in iudicio, vel extra, sub quouis prætextu, iure, titulo, causa, et modo, etiam hic non expressis. me Notario, etc. acceptante, et stipulante, pro dicto N. et illius hęredibus, et successoribus quibuscumque. Super quibus, etc.

Venditio rei emphyteotica, & surrogatio personæ citatis affinibus.

COram magnifico, &c. principaliter constitutus D. Rodulphus della Porta, vnus ex filijs, et hæredibus quondam Ioseph della Porta, Placentin. Diœcesis, dum viueret, Roman. Cur. suæq; ętatis legitimæ, in hac re principalis, et D. Accursius de Accursijs Tutor, et pro tempore Curator Clementis, Caroli, et Octauij ætatis minorum filiorum, et hęredum, cum benefic. leg. et inuentar. dicti quondam Ioseph germanorum fratrum dicti Rodulphi deputatus (vt asseruit) in testamento a dicto quondam Ioseph condito in actis D. G. Notarij Romani de mense Octobris 1569. et in huiusmodi tutela, et cura, per magnificum D. secundum Collateralem Curię Capitolij, die 6. Octobris 1569. confirmatus, et quatenus opus sit de nouo deputatus, constat in actis D.C. Notarij Curiæ Capitolij, de qua deputatione, et confirmatione, produxit fidem subscriptam a dicto D.C. et dictis nominibus exposuerunt dicto Collaterali, dictum quondam Ioseph obijsse annis præteritis, relictis multis, et diuersis debitis, et inter alia vno debito scutor. 275. debitorum Domino Blasio Gallo, pro totidem solutis per eundem D. B. Domino Cornelio Paltono perusino, creditori dicti quondã Ioseph della Porta, occasione societatis officij alias factæ inter dictum D. Cornelium, et Ioseph Quorum scutorum 275. monetę 250. sunt pro sorte principali dictę societatis, et quindecim pro certis fructibus dictę societatis, et residuum pro expensis factis in lite, prout constare dixerunt ex fide producta, et reposita in filza instrumentorum D. G. Curię causarum Camerę Apostolicę Notarij, et ex actis ibidem actitat s Et insuper dictam hęreditatem dicti Ioseph della Porta remanere debitricem Domini Philippi Valentischi Romani in scutis 305. monetę, quę sunt pro residuo scutorum 680. similium solutorum D. Alberto de Meglioribus, confideiussori dicti D. Philippi in contractu obligationis factę per dictum quondam Ioseph, & dictum Rodulphum eius filium, in fauorem Io. Frãcisci, & Aloysij Spinula, vt dixerunt cõstare in actis D.P

de dicta obligatione rogati, die, &c. aut alio veriori tempore, item dictam hæreditatem remanere debitricem in scutis 400. monetæ eidem Rodulpho, & Virginiæ suæ germanæ sorori, natis ex dicto Ioseph, & quondam A. prima vxore dicti Ioseph, occasione dotis eiusdem matris Rodulphi, & Virginiæ, vt dixerunt constare instrumento dotali, &c. & alia quoque debita dictum Ioseph reliquisse in hæreditate sua. Et quia creditores præfati institerunt, & instant pro consequendis eorum creditis, & pecunijs debitis. Vnde prædicti hæredes non possunt, nec decet differre solutiones prædictas, vel assignationes aliquorum bonorum; & in hæreditate præfata remanserit vinea, sita intra mænia Vrbis prope montem sanctissimæ Trinitatis, versus portam P. quæ vinea in specie reperitur obligata pro restitutione dotis quondam D. secundæ vxoris dicti quondam Ioseph, ac etiam remanserit domus cum apotheca, sita in Vrbe in via Peregrini, sub proprietate, & directo dominio venerabilis Collegiatæ Ecclesiæ Beatæ Mariæ Rotundæ, confinata ab vno iuxta bona, &c. ac alios suos confines, quæ domus alias concessa fuit per Reuerendos Canonicos, & Capitulum dictæ Ecclesiæ, prædicto quondam Ioseph ad tertiam suam generationem. Ita quod prima generatio inciperet ab ipso Ioseph, & ab eius filijs legitimis, & naturalibus, tam natis, quam tunc nascituris, & ipsi intelligerentur prima generatio, & finita dicta tertia generatione, vltimus eiusdem tertiæ generationis possit nominare duas personas, vnico contextu, siuè masculos, siuè fœminas, & infra mensem a die nominationis factæ, tradere deberent instrumentum publicum dictæ nominationis Reuerendis Archipresbytero, & Canonicis dictę Ecclesiæ, pro annuo canone, seù responsione scutorum quindecim, in principio mensis Nouembris annuatim soluendorum, & cum alijs pactis, latius contentis in instrumento dictæ concessionis, die, &c. 1560. per D.I. Notarium publicum Rom. celebrato, & stantibus præmissis D. Accursius Tutor, & Curator, & prædictus D. Rodulphus principalis, considerauerint expedire dictæ hæreditatis, pro soluendis dictis debitis, seu maiori parte dictorum debitorum, alienare prædictam domum cum apotheca maximè quia nihil est in hæreditate, quod distractum sit minus damnosum, quam dicta domus, & volentes dictam domum alienare adhibuerint, & adhibendum curauerint, pro omni meliori conditione inuenienda, tamen à nullo, nec parem, nec meliorem conditionem; seu maius pretium inuenerint, quam a præfato Domino Blasio Gallo, & D. Michaele Angelutio de Ferentillo, qui summam scutorum octingentorum monetæ, pro pretio dictæ domus cum apotheca, & cum onere præfatæ responsionis 15. scut. dictis Archipresbytero, & Canonicis soluere parati existant, & subintrare in locum dictorum filiorum, quatenus tamen dicti D. Archipresbyter, & Canonici capitulariter consentiant translationi, & venditioni prædictæ ipsi Domino Blasio faciendæ, & mutationi de generatione dictorum filiorum Ioseph della Porta in generationem ipsius D. B. nunc ætatis annorum 60. in circa, & Camilli eius filijs legitimi, & naturalis annorum vndecim completorum, & Iulij Galli Spoletani, fratris patruelis dicti D. B. ætatis 19. seu 20. annorum in circa, qui est solutus, & non habet filios, & Michaelis Angelutij de F. ætatis annorum 15. in circa, vxorati, sed nullos filios habentis. Ita quod ipse D. Blasius, Camillus, & Iulius Galli, & Michael Angelutius habeatur loco primæ generationis, & successiue filij legitimi, & naturales ex eis nascituri, habeantur pro secunda generatione, & nepotes pro tertia; & vlterius, qui extiterint ex tertia generatione duas personas, mares, vel fœminas, nominare possint, quæ tamen subrogatio, & mutatio fiat, vt Dominus Blasius, & sui hæredes, & successores, durante tertia generatione huiusmodi liberè de dicta domo, & apotheca disponere valeant, super qua venditione, translatione, & mutatione, iam requisiuerint dictos Archipresbyterum, & Canonicos, pro eorum in præmissis consensu habendo. Ipsi verò Domini Archipresbyter, & Canonici, licet mors & vita, tàm iuuenum, quàm senum incerta sit, nihilominus ex eo, quod euidenter apparet, & iuxta ordinem naturæ, talis mutatio tendit in vtilitatem dicti Capituli, seu Ecclesiæ, cum loco iuuenum, & puerorum subrogentur duo ferè senes. Ideò, saluo beneplacito Sedis Apostolicæ, consens-

sens

sentire parati sint. Propterea volentes dictas partes instrumentum super dicta venditione, & translatione celebrare, coram eodem magnifico Domino Collaterali Dominus N. vnus ex Sanctissimi D. N. Papæ Cursoribus in scriptis retulit, & se ad instantiam Domini Rodulphi della Porta principalis, & Domini Accursij Tutoris, & respectiuè pro tempore Curatoris aliorum filiorum, & hæredum, cum benefic. leg. & inuentar. dicti quondam Ioseph della Porta, die, &c. huius mensis N. intimasse D. Bartholomæi parenti consanguineo, & D. Geruasio Melchiorio affini filiorum quondam Ioseph della Porta, qualiter dictus D. Rodulphus, vnus ex dictis filijs, & maior natu, & dictus D. A. de A. Tutor, & pro tempore Curator testamentarius dictorum filiorum minorum, pro soluendis paternis debitis vrgentibus, intendunt alienare, vendere, seu in solutum dare domum, cum apothecam, sitam in via Peregrini, iuxta bona heredum quondam I. & ab alio latere bona Domini D. seu alios veriores confines, in qua domo inhabitat dictus P. Inquilinus (saluo iure directi dominij, & consensu Canonicorum, & Capituli Beatæ Mariæ Rotundæ, qui dicuntur esse directi dominij) D. Blasio Gallo Spoletano, creditori hæreditatis dicti quondam Ioseph della Porta, & Michaeli Angelo de F. pro pretio scutorum octingentorum monetæ soluen. seu compensan. respectiuè, cum debitis hæreditatis dicti eorum patris, & quod super huiusmodi venditione, seu datione in solutum celebrabitur Instrumentum in domo habitationis R. P. D. Episcopi Ariminen. è conspectu Palatij residentiæ Oratoris suæ Catholicæ Maiestatis, & quod huiusmodi Instrumentum celebrabitur die Sabbathi, &c. hora 20. seu coram primo, vel secundo Collaterali. Ideò citasse eosdem ad interessendum, & præstandum eorum consensum, pro validitate contractus faciendi, alias ad allegandum causam, quare præmissa fieri non debeant, alias videndum dictum instrumentum celebrari, in eorum absentia, cum auctoritate Curatoris per D. deputandi, iuxta formam statutorum Vrbis, & alias omni meliori modo, &c. Qua relatione sic facta, ibidem præsentes, & principaliter constituti, dictus D. Rodulphus della Porta principalis, nomine proprio, D. Accursius de Accursijs Tutor, & respectiuè pro tempore Curator aliorum filiorum, & cohæredum testibus, & me Notario in dicto termino intimationis, & citationis, vt supra factæ, ac sufficienter expectatis dictis DD. Bartholomæo & Geruasio proximioribus, vt asseruerunt eorum consanguineis, & affinibus respectiuè, ac illis non comparentibus, neque aliquid allegantibus in actis mei Notarij, & quia nullos alios habent consanguineos, in Vrbe ad consentiendum habiles, quam dictos Bartholomæum, & Geruasium, vt cum iuramento, tactis, &c. præstito affirmarunt. Quos amicabiliter etiam requisiuerint, & celebrationi huius contractus venditionis, pro tam vrgenti, & necessaria causa interuenire vellent: Propterea ne vnquam de validitate contractus dubitari contingat, ad satisfaciendum statutis Vrbis, respectu dictorum minorum, aliquem eis Curatorem, in locum duorum proximiorum consanguineorum, quatenus opus sit, ac ad omnem abundantiorem cautelam, deputari cum instantia postularunt, & cum eius consensu dictam venditionem domus, & apothecæ facere possint, ita vt vtile per inutile non vitietur, attento quod dicti heredes non habent in bonis, vnde possint consequi pecunias, ad effectum huiusmodi debita soluendi. Qui Dominus Collateralis auditis, & intellectis præmissis, dictis Clementi, Carolo, & Octauio, præsentibus, & petentibus in Curatorem ad hunc actum, in defectum, & locum dictorum consanguineorum, attenta eorum contumacia, quia non curarunt comparere, nec aliquid allegarunt, dedit, & deputauit N. præsentem, & intelligentem, & onus huiusmodi acceptantem, dicens, & replicans eidem, curator esto, eisdem minoribus ad hunc actum vtilia pro eis facito, & inutilia prætermittito, iuxta exigentiam facti, eosque illorum iura indefensos, & indefensa non derelinquito, caueto, & alia facito, ad quæ teneris, & debes. Qui N. Curator, ita facere, & curare promisit, prout, & quemadmodum à Domino Collaterali demandatum fuit. Pro quo Curatore, & eius instantia, & requisitione M. sciens, &c. sponte, &c. ad faciendum rem gratam dicto Curatori, vt principalis, & insolidum accessit, erga eosdem minores.

Quem M. præsentem, &c. Idem Curator promisit releuare indemnem, ac penitus sine damno conseruare. Ita quod, &c. alias, &c. obligantes propterea idem Curator, & fideiussor seipsos, & suos hæredes, &c. & bona, &c. in forma Cameræ Apostolicæ, cum clausulis (citra tamen, & præter constitutionem procuratorum) solitis, & consuetis, & ita tactis, &c. iurarunt. Et super præmissis dictus D. Collateralis, ad postulationem partium, auctoritatem, & decretum interposuit.

Successiuè in eodem loco, & die, coram magnifico D. Collaterali, vt supra, sedente pro Tribunali, ac Testibus, & me Notario publico, ad hæc vocatis, atque rogatis, personaliter constituti supranominati Domini Rodulphus della Porta principalis, nomine proprio, & C. Accursius de Accursijs Tutor, & respectiuè pro tempore Curator aliorum filiorum, & coheredum cum benefic. leg. & inuentarij dicti quondam Ioseph della Porta, in præsentia, & cum consensu dicti N. Curatoris, vt supra deputati præsentis, & consentientis, atque auctoritatem præstantis, & affirmantis cum iuramento, tactis, &c. præstito se in hac re non habere aliquod proprium particulare interesse, & huiusmodi venditionem, (attenta causa superius narrata) non tendere in damnum dictorum hæredum. Volentes effectuare dictam venditionem, pro dictis debitis soluendis, asserentes à nemine inuenisse meliorem conditionem, quam à dictis magnifico D. Blasio Gallo, & D. Michaele Angelutio, sponte, &c. Imprimis eidem D. Accursius Tutor, & Curator ad maiorem validitatem huius contractus, pro dictis minoribus renunciauit, cum dicto iuramento beneficio minoris ætatis, restitutionis in integrum, & omnibus legibus, & statutis, in fauorem minorum disponentibus, de quibus prius a Domino Collaterali certioratus fuit agens omnia, & singula in hoc instrumento contenta tutorio, & curatorio nomine, non solum dictorum masculorum, sed etiam fœminarum, videlicet filiarum dicti quondam Ioseph, quæ pariter minores 20 annis existunt, quatenus tamen dictis filiabus super dicta domo aliquod ius competat, & non aliter, & omnes prænominatis dictis nominibus, tàm coniunctim, quam diuisim, sponte, &c. & omni meliori modo, &c. saluo, & reseruato consensu dictorum Archipresbyteri, & Canonicorum collegiatæ Ecclesiæ sanctæ Mariæ Rotundæ, ac iure directi dominij, & responsionis dictæ Ecclesiæ competen. & non alias, aliter, nec alio modo, &c. supradictam Domum, cum Apotheca, & suis membris, & pertinentijs vniuersis, ac melioramentis, vendiderunt, & titulo venditionis, & omni meliori modo, ac titulo, quo potuerunt, dederunt, concesserunt, & trãstulerunt dicto D. Blasio Gallo nobil. Spoletan. in Vrbe cõmoranti, & D. Michaelis Angelutio de F. præsentibus ac suis hæredibus, & successoribus quibuscumque ementibus, acceptantibus, & stipulantibus (solitis conditionibus, declarationibus, & pactis infra dicendis, & non aliter) subrogantes eosdem B. & M. & suos hæredes, & successores in omne ius, & locum ipsorum della Porta. Trãsferentes in eos omnia iura, omnesq. actiones vtiles, tàm in supradicta domo, apotheca, & melioramentis, competen. &c. Ad habendum, &c. constituentes, &c. ac specialiter, & expresse consenserunt, quod D. Blasius pro se, & Camillo eius filio, & Iulio Gallo fratre patruele, & dicto D. Michaele Angelutio de F. vsque in tertiam eorum generationem inclusiuè, & cum facultate nominandi duas personas, vt supra narratum est, consequi possint mutationem, & translationem à dictis Dominis Archipresbytero, & Canonicis, adeò vt in futurum attendantur generationes ipsius D. Blasij, Camilli, Iulij, & Michaelis, non autem ipsorum della Porta, saluis pactis, declarationibus, & conditionibus infra dicendis. Dantes facultatem D. Blasio accipiendi dictę domus, cum apotheca, & suis membris, & pertinentijs, corporalem possessionem, absque alicuius Iudicis, &c. & donec, &c. constituerunt, &c.

Hanc autem venditionem, & alienationem, cum omnibus, & singulis in hoc Instrumento contentis, fecerunt pro pretio scutorum 800 monetæ ad iul. 10. pro scuto, ad effectum soluendi debita prænarrata pro concurrenti summa dicti pretij, erga dictos B. & M. præsentes, & acceptantes, vt supra. Quod pretium conuenerunt, solui debere per DD. B. & M. ad omne placitum venditorum, præstito tamen prius consensu per dictos RR. Archipresbyterum

rum

rum,& Canonicos,& facta mutatione, & translatione de generationibus ipsorum della porta, in generationes ipsius D. Camilli,Blasij,Iulij, & Michaelis, & expedito assensu,vel confirmatione Apostolica. Quibus expeditis ex dicto pretio compensari debeant scuta 275. debita eidem Domino Blasio, ex causa superius narrata. Ita tamen, vt Domino Blasio, eiusque hæredibus, & successoribus primæua iura, & actiones firma, salua, & reseruata maneant; pro sua potioritate, & anterioritate, & maiori cautela, in euentum euictionis dictæ domus, in petitorio, vel possessorio iudicio,vel cuiuscumque litis, & molestiæ, si quæ super dicta domo inferantur. Item solui debeant scuta 305. monetæ Domino Philippo Valentilco debita, ex causa fideiussionis, factæ per eum, pro dicto quondam Ioseph, & solutionis subsecutæ, vt superius narratum est. Item scuta 200. dictæ Dominæ Virginiæ, pro sua medietate dotis maternæ scut. 400. & reliqua scuta 20.pro complemento prætij dictæ domus, Antonio Antonino in computum scut. 25. per eum dicto Domino Ioseph mutuatorum, quatenus tamen dicti creditores, pro quacunque euictione dictæ domus,& apothecæ, ac iurium in petitorio, & possessorio insolidum, pro summis, & ratis eisdem soluendis promittant, & de facien.consentire omnes personas,& suscipiendo,& prosequendo quamcumque litem. Et insuper eorum iura, & actiones prædicto Domino Blasio, pro sua maiori cautela, & potioritate,ac anterioritate transferant, & cedant, & ex nunc, pro quando dictæ solutiones factæ fuerint dicti venditores quietarunt Dominum Blasium, presentem, &c. cum pacto, de nunquam amplius dictum pretium petendo. Et si plus dicto pretio dicta domus, & iura,valerent, totum illud plus remiserunt dictus B.& M. emptoribus, præsentibus, &c. Item afnrmarunt,& promiserunt de dicta domo, & suis membris, ac iuribus nihil penitus fecisse, in præiudicium dictorum D. Emptorum, & dictam domum, & iura nulli alteri vendidisse, donasse, permutasse, distraxisse, aut quouis modo alienasse, alienationis largissimo modo, sumpto vocabulo. Immò venditionem, alienationem, & subrogationem huiusmodi esse, & semper fore bonas, &c. pone clausulas generales, &c. Item declararunt, & conuenerunt, quod si non poterit obtineri translatio, & subrogatio de vita, & generationibus ipsorum della Porta,in vitam, & generationes ipsius Blasij, & aliorum prænominatorum, quas mutationem, & translationem, & subrogationem ipsi venditores procurare, & obtinere promiserunt, vna cum expeditione beneplaciti Apostolici, seu confirmationis Apostolicæ, intra quatuor menses proximos,in tali casu sit in arbitrio, & facultate D.Blasij retinere dictam domum, iura, & melioramenta, ac de eis disponere, durante vita,ad tertiam generationem inclusiuè, dictorum della Porta, & vt vulgariter dicitur, correre il risico della vita de'detti figliuoli Gioseppe della Porta, & loro generatione, insino alla terza inclusiuamente. Qua vita, & generationibus durantibus dictus Blasius,& sui hæredes, & successores dicta domo, cum apotheca, melioramentis, & iuribus vti potiri, frui, & gaudere, & de illis, vt de re propria emphyteotica, respectu vsusfructus, & vtilis dominij liberedisponere valeant, prout possent ipsi della Porta, si venditionem hanc non fecissent. Et in omnem casum dicti venditores promiserunt consignare instrumentum confirmationis Apostolicæ, vna cum expeditione beneplaciti dicto Domino Blasio, &c.

Venditio ad vitam.

CVm alias A. ad effectum soluendi certum eius debitum, quod habebat cum N. vendiderit B. eius matri, domum magnam,positam in Vrbe, in Regione S. in platea D. cum suis iuribus, & cum duabus apothecis, sub eadem domo existentibus, prope portam domus, altera a dextris, altara verò a sinistris, pro pretio scut. 6. monetæ, cum pacto,vt semper, & quandocumque liceat D.venditori dictam domum,pro eodem pretio redimere, & recuperare, vt asseruit latius contineri in instrumento, &c. nunc autem considerans sibi melius esse dictam domum, & apothecas recuperare, atque alteri, vel alijs vendere ad vitam vnius, aut plurimum personarum,quia tum mors omnibus certa existat dicta domus,& apothecæ deuoluentur ad ipsum A. vel

vel eius hæredes, absque restitutione prætij, & cum P. inquilinus dictæ domus obtulerit soluere scuta 6.mil. monetæ, si D.A. dictam domum, cum dictis duabus apothecis, ac reliquis omnibus pertinentijs vendere, & alienare voluerit, ad vitam ipsius P. & Q. suæ coniugis, & post eorum obitum, ad biennium superuiuente R. filia bon. mem. N. quatenus eadem R. defunctis dictis coniugibus superstes foret, quam conditionem, & prætium oblatum ipse A. acceptare proposuerit, cum sua euidenti vtilitate, quia vbi nunc, & in futurum, sine restitutione prætij dictam domum, & apothecas recuperare non valebit vtique, si dictam venditionem fecerit ad vitam, vt supra certus esse potest domum, & apothecas absque restitutione prætij, ad eum, vel eius hæredes reddituras.

Hinc est, quod Anno, &c. coram testibus, & me Notario, &c. dictus A. effectuare volens tractatum habitum cum dicto P. super dicta venditione, sponte, &c. & omni meliori modo, &c. dictam domum magnā sitam, vt præfertur in platea D. cum duabus apothecis, venditam Dominæ B. eius matri ex nunc, pro ex tunc, & è contra, cum illa redemerit, quam redemptionem, promisit omninò facere hinc ad diem, &c. & cum omnibus alijs apothecis, domibus, seù domunculis contiguis, membris, & pertinentijs suis è centro Terræ, vsque ad Cœlum, cui domui à duobus lateribus sunt viæ publicæ ante est dicta platea, retro verò, &c. saluis alijs, si qui sint veriores confines, aut vocabula veriora vendidit, ac titulo perfectæ venditionis, dedit, concessit, transtulit, & assignauit eidem P. præsenti, ementi, & acceptanti, ad vitam suam, & Q. suæ coniugis, & ad duos annos immediatè sequentes post obitum dictorum coniugum superuiuente R. puella, nepote Dominæ Q. ita vt si dicta R. post obitum dictorum coniugum superuixerit duobus annis vel pro eo tempore, quo superuixerit, vsque ad duos annos, quicumque causam, & ius habentes ad P. dicta domo apothecis omnibus, ac pertinentijs suis, vti potiri, & gaudere valeant, hoc etiam adiecto pro maiori declaratione, vt præmoriente Domina Q. nihilominus ipse P. tota dicta domo, cum omnibus eius apothecis, & pertinentijs, durante vita sua, & pariter è contrà præmoriente P. superstite Q. sua coniuge, tunc hæredes, & successores Domini P. vel qui cumque ab eo causam, & ius habituri, vltra dictos annos duos superuiuente dicta B. potiri, & gaudere valeat integra domo, apothecis, & pertinentijs suis vniuersis, quæ post obitum dictorum coniugum, & finitis duobus annis prædictis ad A. venditorem, vel eius hæredes, & successores, etiam cum omnibus melioramentis, si quæ per P. vel Q. ibi fieri contigerint, deuoluantur, & liceat eis propria auctoritate de facto, absque alicuius Iudicis, & Magistratus auctoritate, decreto, & mandato, & absque vitio spolij nullitatis, & attentatorum apprehendere, atque ad eorum libitum disponere, ac saluis præmissis A. venditor transtulit, cessit, in & super dictis domo, apothecis & pertinentijs suis D. P. vt supra, acceptanti omnia iura, & omnes actiones. &c. Ad habendum, vtendum, & possidendum, vendendum, donandum, vel permutandum, ac faciendum de domo, & apothecis, ac pertinentijs suis, ad libitum voluntatis eiusdem P. durante vita sua, & dictæ suę coniugis, & duobus annis vitæ dictæ R. ad maiorem peruixerit, vt supra, dictum est. Ponens D. P. vt supra, acceptantem in omne ius locum, & priuilegium suum in vniuersum, ac transtulit, & eundem P. ad maiorem cautelam acceptantem ius, & facultatem redimendi, & recuperandi à Domina B. dictam domum, cum duabus apothecis, quatenus per ipsum D. A. non fuerit redemptæ hinc ad diem, &c. Constituens super præmissis D. P. acceptantem procuratorem irreuocabilem, vt in rem propriam, ita vt dictis iuribus, & actionibus, etiam facultate redimendi in iudicio, & extra, vti agere, excipere, ac experiri valeant, etiam directis actionibus, quemadmodum posset ipse A. ante venditionem, & cessionem huiusmodi, & vltimo ipse D. A. compelli possit ad faciendam redemptionem præfatam. Dans ex nunc facultatem D. P. accipiendi auctoritate propria de facto, absque alicuius Iudicis, &c. dictæ rei venditæ, corporalem possessionem. Et donec &c. constituit, &c. Hanc autem venditionem, & cessionem, cum omnibus, & singulis in hoc instrumento contentis A. fecit, & facit erga dictum P. vt supra, acceptantem,

tem, pro pretio scutorum 6. mil. monetæ, iul. 10. pro scuto, & aliorum scutorum 500. monetæ, quæ scuta 500. in melioramentis, ad contentamentum, vel satisfactionem dicti emptoris, idem emptor exponere teneatur; dicta verò scuta 6. millia D. P. emptor soluere promisit, hinc ad diem 10. mens. M. proxim. venturi, & pro solutione facienda in dicto tempore dare cedulam banchariam, per totum mensem Decembris proximè vẽturi, data prius per D. venditorem, videlicet, ante diem decem, mens. M. vel ante solutionem, idonea cautione, ad satisfactionem D. P. principali, & insolidum obligata, pro quacumque euictione dictæ domus, apothecarum, & aliarum præfatarum domorum contiguarum, in omni iudicio petitorio, & possessorio, & quouis eorum insolidum, & pro obseruatione aliorum contentorum in hoc instrumento, vel simili summa scutorum 6. mill. per A. exposita in emptionem creditorum montium non vacabilium, aut censuum, vel aliorum bonorum stabilium in Vrbe, vel suo Territorio, quæ sint idonea, & secura, & in specie, vltra generalem obligationem infra dicendam, ad maiorem cautelam D. emptoris, obligentur in actis mei Notarij, pro quacumque euictione præfata loco fideiussionis, & pro obseruatione contentorum in hoc instrumento, & ex nunc dicta bona, seu census, vel credita montium, emenda, si emi contingerint D. A. in specie, ita tamen, &c. obligauit, & hypothecauit D. P. præsenti, & ad maiorem cautelam accaptanti, pro quacumque dictarum domus, apothecarum, & aliorum, vt supra venditorum, euictione, in omni iudicio, &c. Et pro implemento, & obseruatione omnium, & singulorum in hoc instrumento contentorum, & constituit dicta bona emenda, tenere, ac possidere, nomine dicti P. & suorum, in euentum cuiuscumque euictionis præfatæ, salua obligatione personali, & reali aliorum bonorum ipsius A. Præterea si dictæ domus, apothecæ, aliæque præmissæ plus valerent, &c. (sequere clausulas generales in forma) Præterea conuenerunt, quod si D. P. vel Domina Q. vltra scuta 500. quamcumque aliam summam exponere voluerunt, aut erogauerint in melioramẽtis dictæ domus, omnia cedant solo, & ad beneficium D. A. & suorum hæredum, absque eo, quod ipse A. vel sui hæredes, pro huiusmodi melioramentis, quantumuis notabilibus, quicquam restituere, aut persoluere teneatur. Item in euentum, in quem Sanctissimus D. N. Papa, vel Reuerendissimus D. Camerarius, aut Reuerenda Camera Apostolica, vel Domini Magistri Viarum, aut alij, ad quos attinebit, faciant iectitum, pro aperienda, vel conficienda via, iuxta dictam domum venditam, quæ via tenderet versus Ecclesiam S. M. & dicta domus magna remaneret in insula, seù alio quouis modo, in tali casu D. A. venditor, vel sui hæredes soluere teneantur totum illud, quod soluendum erit causa huiusmodi iectitus, ad D. P. & habituros causa ab eo releuare indemnes, ac immunes conseruare a dicto iectitu, & quacumque taxa, & solutione imponenda propter talem iectitum; quia sic à principio actum, & conuentum fuit inter partes. Quæ omnia, & singula præmissa, dictæ partes referendo singula singulis, congruo loco promiserunt adinuicem inuiolabiliter obseruare, atque adimplere, & nunquam sub quouis prætextu, iure, titulo, causa, & modo, in iudicio, vel extra, contrafacere, dicere, opponere, vel venire; alias ad omnia damna, &c. teneri voluerunt ad inuicem, vltra obseruationem, & adimplementum huius contractus, & contentorum in eo. *Pro quibus*, &c. Et insuper dictus A. etiam in specie, ita tamen, quod specialitas generalitati non deroget, nec è contra, sed ad maiorem cautelam emptoris, omnem legitimam, trebellianicam, & falcidiam in bonis paternis, & omnia alia sibi competentia, etiam cum clausula, & effectu constituti obligarunt, &c.

Venditio Castri.

CVM fuerit, & sit, prout infrascriptus Illustr. D. P. asseruit, quod cum ipse esset verus, & legitimus debitor Illustrissimi D. M. pro residuo dotis illustr. D. F. eiusdem illustr. D. M. vxoris, & ipsius Illustr. D. P. germanæ sororis, in summa, & quantitate 8200 prout latius publico *Instrumento*, &c. ad quod, &c. Cumque dies solutionis, pecuniarum huiusmodi iam diù cessisset, illasque non habens, per literas cam-

bij, sub die, &c. Cum maximo eius damno, & interesse, & Ciuitate N. soluerit, seù solui fecerit eidem Illustr. D. M. de mense N. per DD. N. & N. mercator, &c. ducatorum 13000. monetæ Neapolitan. restetque propterea idem Illustr. D. P. eorundem mercatorum debitor in dicta summa 13000. ducat. Cumque etiam debitor remanserit, prout remanet de præsenti eiusdem Illustr. D. M. pro residuo dotis præfatæ in summa 5200. scutorum similium, pariterque fuerit, & sit debitor Illustr. D. N. in summa 4700. scut. causa, & occasione dotis, & aliorum iurium, prout Instrumento, &c. Ad quod, &c. Cumque idem Illustr. D. P. non habeat ad præsens manuales pecunias pro huiusmodi debitis persoluendis, sitque in varijs alijs debitis, & ex causa solutionum dotium præfatarum, & aliarum inuolutus, ex quibus etiam maximum damnum, & interesse patitur, ac per soluit; nec minus vnde pecunia huiusmodi haberi possit modum reperire valens, nisi aliqua de bonis stabilibus vendat. cumque nullam rem minus damnosam venalem habeat, quam quoddam Castrum, vulgariter dictum Sancto P. ac quandam tenutam contiguam nuncupatam M. iuxta fines infrascriptos, ex quibus multos minores fructus, quam interesse, quod patitur, ob solutionem debitorum præfatorum, percipit. Propterea ad alienationem dicti Castri, & tenutæ præfatæ neminem reperit, qui meliorem conditionem, & maius pretium obtulerit, quam C. qui obtulit pro pretio Castri, & tenutæ præfatæ soluere contanti scuta 27000. hoc modo, videlicèt, &c. Cognoscentesque idem Illustr. D. P. & eiusdem Agentes pretium huiusmodi fore iustum, & rationabile, venditionemque præfatam in eiusdem ipsius Illust. D. P. cedere vtilitatem, & propterea ad illa deuenire intendat. Idcircò principaliter constitutus idem P. coram eximio Ioan. D. A. Iudice Palatino, & primo Collaterali, ac Illustr. D. Senatoris Locumtenente, seden. &c. ac cum eiusdem decreto, &c. ac præsentia, &c. B. & B. auunculorum eiusdem Illustr. D. P. ac consanguineorum, & in gradu proximorum, prout medio iuramento asseruit, & se nullos alios proximos consanguineos ad præsens in Vrbe habere ad interessen. & qui interesse possint huiusmodi instrumento, ibidem præsentium, &c. & medio iuramento tactis, &c. Asseren. se de huiusmodi negotio ad plenum informatos, & nullum in eodem habere interesse, & non esse in præiudicium eiusdem Illustr. D. P. attentis præmissis; asseren. simili iuramento. Idem Illustr. D. P. se in 18. suæ ætatis anno constitutum, renuncian. nihilominus cum eodem iuramento suæ minoris ætatis 20. seù 25. annorum priuilegio, ac restitutioni in integrum beneficio, promittens cum simili iuramento dicto C. absenti, ac P. eiusdem procuratori, & Agenti, ac me Notario, &c. præsentibus, &c. restitutionem aliquo vllo vnquam tempore quàuis causa, & occasione aduersus supra, & infrascripta, & incidenter non petere, & quod factus maior præsens instrumentum, & contenta in eo ratificabit in forma iuris valida, ad omnem simplicem requisitionem dicti C. spontè, &c. ac omni meliori modo, &c. vendidit, &c. dicto C. absenti, ac dicto D. Procuratori, & Agenti, ac me Notario, & vt supra præsentibus, idest dictum Castrum Sancti P. ac eius Territorium, quo ad ipsum Illustr. D. P. spectat, & pertinet, positum in Diœcesis T extrà portam Sancti L. necnon etiam dictam tenutam M. contiguam Territorio dicti Castri, quibus ab eius lateribus, respectiuè est tenuta Ciuitatis T. præfatæ, ac Castri V. & Castri I. & R. & C. & P. ac M. & alios fines, &c. Cum potestate specificandi, &c. vel si qui, &c. liberum, &c. cum omnibus eiusdem Castri habitationibus, Curia temporali, Iuribus, Fortellitijs, palatijs, plateis, Domibus, & portis, & quicquid publici, & priuati intus, intra, & extra dictum Castrum, exceptis fructibus separatis à solo, & ad dictum Illustr. Dominum venditorem spectat, & pertinet, ac spectare, & pertinere poterit, & potest, ac vtili, & directo dominio superioritate, potestate, arbitrio, iurisdictione ciuili, & criminali, ac mixta, priuilegijsque, indultis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, ac iurisdicendi, dicique faciendi facultate, necnon mero, & mixto imperio, & gladij potestate, iure vassalitio, & quocumque alio iure, ipsi Illustr. Domini venditori, super vassallis dicti Castri, & tenutæ, vt supra venditis, territorijs districtibus, & pertinentijs, agris, & campis, syl

uis,

tiis, nemoribus, paludibus, iuris, aquatis, fontibus, pertinentijs, & herbosis, fructiferis, & sterilibus, ac omnibus ipsius castri & tenutę ædificijs intus, & extra positis tabernis, hospitijs, datijs, collectis, gabellis doghanis, passagijs, custodijs, vectigalibus, oneribus, exacionibus realibus, & personalibus, angarijs, & perangarijs, impositionibus, censibus, responsionibus, pensionibus, fructibus, redditibus, & prouentibus, emolumentis, & obuentionibus vniuersis, terraticis, potestatibus, auxilijs, subsidijs, honorantijs, obedientijs, reuerentijs, honoribus, homagijs, & fidelitate, & quibuscumque alijs seruitijs, in persona, pecunia, rebus, & bonis quomodocumque & qualitercumque per vassallos, & alios incolas, & habitatores dicti castri, & tenutæ, confinibus, territorijs, & districtus præstari solitis, & debitis, ac debendis, iureq; piscandi, aucupandi, venandi, depascendi, aques vndecumque, deriuantes, hauriendi, & quolibet deducen. foueas lapidis, & arenæ instituen. venas auri, & argenti, æris, ferri, & cuiuscumque generis metalli, & sulphiris effudien. querendi, inueniendi, & lucri facien. ac ciuilium, & criminalium, seu mixtura causarum cognitione, & determinatione, ac cum iuribus, & alijs emolumentis ex eisdem causis ciuilibus, seu mixtis, quomodocumque prouenien. ac vassallos, incolas, & habitatores, & alios dicti castri, & tenutæ subditos, & delinquen. corrigen. puniendi, mulctandi, ac illos absoluen. & remitten. ac iure præstandi, & alia faciendi, quæ ad dominum dicti castri, & tenutæ pro tempore existen. de iure, vel consuetudine spectant, & pertinent, & quæ ipse Ill. D. venditor, & sui prædecessores ante præsentem venditionem facere potuerunt, & etiam debuerunt, ac cum alijs quibuscumque iuribus, iurisdictionibus, arbitramen, & potestatibus, ac dominum dicti castri, & tenutæ spectan. & pertinen. solitisque iurisdictionibus, quomodolibet concernen. ac eidem Ill. D. venditori competen. & competituras, francum, liberum, & exemplum ab omni homagio, & iuramenti fidelitatis præstatione, superioris recognitione præterquam Papæ, & alia quauis seruitute, & in effectum omnia, & singula, quæ & pro se idem Ill. D. venditor habet, & possidet, & habere; & possidere potest, & ad ipsum quomodolibet, & quocumque iure, & titulo spectant & pertinent, ac spectare, & pertinere possunt, & in futurũ poterunt. Item omnia iura, &c. Itaquod, nullo iure, &c. ad habendum, &c. ponens &c. constituens, &c. dans licentiam &c. Et donec, &c. constituit, &c. Hanc autem venditionem, &c. sequere prout in venditione domus.

Recognitio in dominum castri, cum iuramento homagij.

IDem T. vice, & nomine A. sui patris animo, & intentione continuandi in apprehensione possessionis præfatæ, post visitationem Ecclesiæ dicti castri, & Missæ ibidem per Cappellanum, seu Rectorem eiusdem Ecclesiæ celebratæ auscultationem, redijt ad palatium dicti castri, comitantibus eum quamplurimis; in quo palatio, videlicet eius aula coram eodem T. conuocato, et coadunato publico, et generali consilio Communitatis, et hominum dicti castri P. de mandato, et ordine Massariorum infra nominandorum, vt asseruerunt, vbi interuenerunt huiusmodi personæ, videlicet C. et M. in præsentiarum Massarij dicti castri, absente D. pariter Massario eorum collega, vassalli, incolæ, et habitatores respectiuè, vt dixerunt castri præfati in nostrorum notatorium præfatorum insolidum rogatorum, ac testium etc. personaliter constituti, asserentes plenam notitiam, et informationem supradictæ venditionis factæ à D. B. vt superius habetur, et certificari etiam per nos notarios de venditione præfata, et contentis in ea, cum inde sequutis. Spontè, etc. totam dictam Communitatem castri, et hominum P. repræsentare, et constituere affirmantes eorum, et totius dictæ Communitatis nominibus, vnanimiter, et omni meliori modo etc. dictum A. emptorem, quamuis absentem, præfato tamen T. eius filio præsente, et pro eodem A. suo genitore, et illius hæredibus, et successoribus, vna nobiscum notarijs insolidum, vt supra rogatis, cum declaratione infradicenda, acceptan. in dominum, et patronum, ac pro vero domino, et patrono dicti castri, iurisdictionis, dominij, te-

nuta

nutarum, pertinētiarum, & iurium suorum quorumcumque acceptauerunt, & recognouerunt, & se vti subditos, vassallos, habitatores dicti Castri, respectiuè dicto A. submiserunt, eidemq; A. eorum Domino vero, & eius hæredibus, & successoribus, & illorū ordinationibus parere, debitamq; reuerentiam, obedientiam, & seruitia præstare, ac in omnibus fideles esse promiserunt, & omnia facere, ac præstare, ad quæ veri, & boni vassalli, & subditi, ac habitatores, respectiuè erga eorum Dominos, tàm de iure, quàm de consuetudine facere, & præstare tenentur. Et insuper in manibus dicti T. ibidem præsentis, & sedentis, & nomine dicti sui genitoris, vt supra acceptantis, statutáq; dicti Castri præ manibus tenentis, ad sancta Dei Euangelia, tactis scripturis in eodem libro statutorum, homagij, fidelitatis, & obedientiæ iuramentum præstiterunt in hanc formam, videlicet, (*Iuramentum homagij.*) Nos omnes præfati super sancta Dei Euangelia iuramus, quod ab hac hora in posterum vsque ad vltimum diem vitæ nostræ fideles, & obedientes erimus dicto A. & eius hæredibus, & successoribus quibuscumque contra omnem personam, excepto Summo Romano Pontifice, & nunquam scienter erimus in consilio, vel auxilio, verbo, vel in facto, propter quod dictus A. eiusque hæredes, & successores, vitam, vel membrum aliquod amittant, vel in personam aliquam læsionem, vel iniuriam, aut contumeliam accipiāt, vel patiantur, aut honorem amittant, & si sciuerimus, aut audiuerimus aliquod istorum fieri, aut machinari contra ipsum A. illiusque hæredes, pro posse nostro, vt id non fiat, impediemus, & si impedire nequiuerimus, quanto citius poterimus, eisdem nunciabimus, aut nunciari curabimus, & omne auxilium nostrum in fauorem eiusdem A. & suorum successorum præstabimus, si cōtigerit ipsum A. aut eius successores rem aliquam amittere, iniusta, vel fortuito casu illam recuperare, & recuperatam restituere curabimus, & si sciuerimus, eosdem velle iustè aliquem offendere, & ab illis generaliter, vel particulariter requisiti fuerimus, nostrum illis, & sicut poterimus, auxilium præstabimus, & siquidem in secreto nobis aliquid manifestauerint, illud sine eorum licentia, nemini pandemus, & si consilium nobis, super aliquo facto postulauerint, illud dabimus consilium, quod nobis videbitur expedire, & nunquam ex persona nostra, quicquam faciemus, scientes, quod in dicti D. A. eiusque successorum iniuram, vel contumeliam resultet. Ita Nos Deus adiuuet. Quos vassallos, subditos, incolas, & habitatores respectiue præfatos, & præmissa omnia dictus T. nomine dicti sui patris acceptare declarauit, & acceptat, illos scilicet, qui sunt verè vassalli, pro vassallis, & habitatores, qui non sunt verè vassalli, pro habitatoribus dicti Castri, & ita gaudere debeant, videlicet ij, qui sunt verè vassalli, iure vassallorum, & vassallagij, & habitatores, qui non sunt verè vassalli iure habitatorum tantum, & prout prope diem ipsi A. eiusque successoribus videbitur, & placebit, & non alias, nec alio modo, de quo protestatus fuit expressè, cui D. T. vt supra præsenti, & dicto nomine acceptanti, præfati Massarij dederunt, & consignarunt claues portæ dicti Castri, in signum recognitionis superioritatis dominij, & possessionis, quibus clauibus idem T. acceptis, descendit ex palatio præfato, & vna cum dictis Massarijs, & alijs hominibus, atque habitantibus dicti Castri supra nominatis, & quamplurimis alijs comitantibus eum, deambulauit per dictum Castrum, & demum contulit se ad portam eiusdem Castri, illam clauendo, & aperiendo in signum veræ possessionis dicti Castri, & pertinentiarum illius, quam dicto nomine adeptus fuit. Et successiuè adeptus fuit possessionem certarum Terrarum, & Iardini, prope muros dicti Castri existentium tanquam rerum pertinentium ad Dominum dicti Castri, deambulando ibidem, ac de glebis Terræ, & frondibus, & ramis arborum colligendo, & sibi colligi, & porrigi faciendo, in signum possessionis præfatæ, & deinde rediens ad Palatium associatus, vt supra, consignauit dictas claues præfatis Massarijs præsentibus, & acceptantibus ad affectum, vt illas teneant, & custodiant, durante eorum officio, & postmodum nomine præfati A. illas consignent alijs Massarijs, qui successerint, vt moris est, & ita successiuis temporibus nomine dicti A. eiusque hæredum, & successorum fieri debat, prout supradicti C. &

M. massa

M. massarij nomine dicti A. eiusq; hæredum, & successorum, & pro illis, vt veris Dominis, dictas claues tenere, custodire, & curam, quæ ad eos spectat adhibere, & successiuè, vt supra consignare promiserunt, & ita tactis, &c. iurarunt, dictus vero L. nomine præfato declarauit, & protestatus fuit, quod per eius à dicto Castro recessum, non intendit possessionem præfatam relaxare, amittere, vel derelinquere, sed omnem possessionem, ciuilem, & naturalem eiusdem Castri, cum pertinentijs, & iuribus suis, retinere, continuare, & conseruare, omni meliori modo, &c. Super quibus,&c. actum in dicto Castro P. & extra illud, ac in Palatio præfato respectiuè, &c.

Reuocatio Vicarij, & deputatio alterius.

DEinde præfatus T. dicto nomine reuocauit Vicarium, alias per dictum S. deputatum, videlicet N. auferens ab eo omnes iurisdictionem, & auctoritatem illi concessam; et successiuè, vti volens iurisdictione, ac iure dominij, et possessionis adeptæ, præfatum N præsentem, et acceptantem deputauit in Vicarium dicti Castri ad beneplacitum ipsius T. nomine præfato, tradendo, & consignando eidem Vicario librum statutorum dicti Castri, concedendo etiam iuridictionem, facultatem, & auctoritatem opportunas, & dictus N. ita deputatus nomine præfati A. huiusmodi sui officium Vicarij, bene, probè, & fideliter exercere, & omnia, & singula, quæ suo officio incumbunt, curare promisit, & ita iurauit tactis, &c. Super quibus, &c. Actum in Palatio dicti Castri, &c.

Venditio vtilis dominij extensa.

IN nomine Domini Amen. Hoc publico Instrumento cunctis vbique pateat, & sit notum, qualiter cum sit, quod D. Io. et D. Catherina quondam M. coniuges, die 26. Aprilis 1542. seù alio veriori tempore, conduxerint, et acceperint à quondam M. et L. domum, cum suis pertinentijs, positam Romæ in Regione P. in opposito palatij, etc. cui domui ante, et retro sunt viæ publicæ, ad vno verò latere tunc erant bona Monasterij S. M. et ab alio latere bona quond. D. G. Aduocati Concistorialis, dum viuebat, in emphytheosim ad tertiam generationem masculinam, pro annuo censù, vel responsione 80. ducat. de carlenis monetæ veteris, ad carlenos 10 pro ducat. soluendorum de semestri in semestre, in principio tamen semestri pro rata, et prima solutio fieri debere prima die Septembris tunc subsequentis, vt latius dicitur contineri in Instrumento confecto per quond. N. ad quod, quatenus opus sit, relatio habeatur, quam domum cum omnibus suis pertinentijs, dicti coniuges possederunt, et possiderunt; cuius domus proprietas, videlicet directum dominium, dum dicta responsione, vt dicitur peruenerit in excellentem artium, et medicinæ Doctorem D. A. et quia dicti coniuges, qui sunt in senectute constituti, et non habent vllos filios; cupientes eorum subuentionibus, vtilitati, et commoditati, omni meliori modo, quo possunt prouidere, dictam domum, respectu vtilis dominij, et melioramenta quæcumque, ac eorum iura vendere deliberarunt. Hinc est, quod anno à natiuitate, etc. coram testibus, et me Notario publico ad hæc vocatis, atq; rogatis, personaliter constitutus præfatus D. Io. C. spòtè sua, certaq; scientiam, deliberata voluntate, tàm nomine suo proprio, quàm D. Catherinæ suæ vxoris, pro qua de rato, et ratihabitione in forma ius valida promisit, et illam ratificaturam intra triduum proximum, dum solemnitatibus opportunis, etiam iuxta formam statutorum Vrbis, ad abundantiorem cautelam, et dictis nominibus, tàm coniunctim, quàm diuisum, et omni meliori modo. In primis saluo, et reseruato consensu, directo domino, et dicta annua responsione duc. 80. de carl. monetæ veteris soluenda directo Domino, et non alias, aliter, nec alio modo, dictam domum terraneam, solaratam, et tectatam, cum suis iuribus, membris, et pertinentijs, respectu vtilis dominij, et melioramentorum ipsorum coniugum, confinatam à parte anteriori, iuxta viam publicam de S. nuncupatam, à parte posteriori viam I. ab vno latere bona A. et ab alio latere bona magistri E. sutoris vestiarij, vel si qui sunt plures, aut veriores confines, vendidit, cessit, concessit, et liberè transtulit, et assignauit

do

domini R. B. & soc. mercatoribus Floren. Ro. Cur. sed videlicet D. B. præsenti, ac pro dicta societate fundaci sub dictis nominibus nuper instituta, & erecta, ementi, & vna mecum notario publico acceptanti, ac stipulan. Ad habendum, possidendum, fruendum, facien. & disponendum, quemadmodum facere, & disponere possent ipsi Io. & Catherina coniuges eorum generatione curante. Transferens, & cedens dictis A. B. & soc. omnia sua, & dictæ suæ vxoris iura, & actiones super dicta domo, & melioramentis, ponens dictus emptores in omne ius locum, & priuilegium ipsorum coniugum. Constituen'q. dictos emptores desuper procuratores irreuocabiles, cum iuramento vt, in rem propriam, ita quod ex nunc, & in posterum dicti emptores pro dictis iuribus, dictisq. actionibus eorum proprio nomine agant, petant, exigant, excipiant, recipiant, atque defendant, eisq. liberè vtantur fruantur, & experiantur in iudicio, & extera vtilibus, & directis actionibus ad eorum velle, quemadmodum vti, agere, & experiri poterat dictus D. Io. vna cum dicta sua vxore ante venditionem, & translactionem huiusmodi. Dans facultatem, & licentiam præfatis emptoribus, accipiendi realem, & corporalem possessionem dictæ domus, cum suis pertinen. & melioramentis nomine dictorum emptorum tenere, ac possidere constituit, & recognouit. Hanc autem venditionem, & alienationem fecit pro prætio scut. 150. monetæ iuliorum decem pro scuto, soluendorum per dictos emptores vnica vice tantum, post obitum vtriusque dictorum coniugum, eorundem coniugum, hæredibus, vel cui, aut quibus ipsi insimul concordanter Io. & Catherina coniuges, per contractum inter viuos, vel in vltima voluntate solui mandabunt, vel donabunt, & assignabunt, vel vltimus eorundem coniugum, qui superstes erit, solui mandabit, donabit, vel assignabit dicta scuta 150. soluenda post sequutam mortem vtriusque ipsorum coniugum, & non antea. Pro qua solutione facienda D. B. dedit, ac dimisit ad maiorem cautelam dictorum coniugum, cedulam ipsorum mercatorum, formatam de consensu venidtoris præfati, tenoris huiusmodi videlicet: Noi A. & B. &c. Item pro prætio scut. 50. monetæ similium soluendorum annuatim, & in principio cuiuslibet anni præfatis coniugibus, durante vita ipsorum coniugum, prout D. B. emptor nomine dictæ societatis fundacariæ soluere promisit dicto A. Io. præsenti, et accipienti pro se, ac dicta Cat. sua vxore, durante vita sua, et dictæ suæ vxoris, et alterius eorum, qui superstes erit, libere, omni penitus iuris, et facti exceptione remota. Et vltra præmissa suscepit onus in se, dicto nomine dictam annuam responsionem ducat. 80. de carl. persoluendi directo dominio ab hodie in posterum, itaquod præfati coniuges, occasione solutionis dictæ annuæ responsionis in futurum decurrendæ, nullum damnum, neque molestiam patientur, alias teneri voluit ad omnia damna, impensas, et interesse, nomine dictæ societatis fundaci, Et dictus D. Io. venditor dictis nominibus principaliter, et insol'dum affirmauit, et promisso dicto D. B. emptori, dicto nomine, vt supra acceptan. et stipulan. dictam domum, et melioramenta, iura sua per ipsos coniuges nulli alteri esse translata, cessa, data, conata, permutata, et quouis modo alienata, etiam alienationis largissimo modo sumpto vocabulo, et de dicta domo melioramentis, et iuribus nihil omnino factum esse per ipsos coniuges in præiudicium dictorum emptorum, vel huius contractus ex dato, et facto tantum ipsorum coniugum, et cuiusq. ipsorum et non alias, aliter; nec alio modo, alias ad omnia damna, expensas, et interesse teneri voluit, et ad suspiciendum in se, et prosequen. et terminan. quascumque lites, et molestias in quacumque instantia, et in quouis iudicio petitorio, et possessorio sumptibus ipsorum coniugum, quatenus dictę lites ex dato, vel facto ipsorum coniugum, vel alterius eorum peruenient, et non alias, aliter nec alio modo, et pariter ad quamcumque euictionem generalem, et particularem dictorum iurium, et domus in omni iudicio petitorio, et possessorio, et quouis eorum insolidum, si ex dato, vel facto, vt supra, talis euictio prouenirет, et non alias, aliter, nec alio modo, et ad omnia damna, impensas, et interesse ex dato, vel facto, vt supra teneri voluit principaliter, et in solidum erga dictos emptores.

Item

Item declararunt, & conuenerunt, saluis præmissis, quod si contigerit iudicialiter agi contra modernum habitatorem in dicta domo pro euacuatione ipsius domus, quod ipsi coniuges non teneantur aliquid expendere, vel contribuire in expensis, vel aliud curare teneantur, sed tantum præstare debeant quod nil penitus fecerunt de ipsorum iuribus in præiudicium huius contractus, & dictorum emptorum, quia sic actum fuit. Et promisit D. Io. omnes pēsiones dictæ domus hactenus decursas persoluisse, & quod propterea dicti emptores non patiantur aliquod damnum, vel molestiā, & dictus D. B. promisit nomine dictæ societatis fundaci, soluere dicta scuda 5 o. isto primo anno in præsentiarum, ad omne placitum D. Io. & successiue quolibet anno, & in principio anni durante vita, vt supra, dictorum coniugū. Quæ omnia, & singula præmissa dictæ partes nominibus præfatis promiserunt ad inuicem semper habere rata, grata, valida, & firma, & nunquam sub quouis prætextu, iure, titulo, causa, & modo in iudicio, vel extra contrafacere, opponere, aut venire; alias ad omnia damna, impensas, & interesse vicissim teneri voluerunt. Et insuper ad obseruationem contractus compelli possint. Pro quibus omnibus, & singulis præmissis semper, & perpetuò firmiter tenendis, præstandis, atque inuiolabiliter obseruandis, referendo singula singulis congruo loco, & respectiue, vt supra D. Io. C. venditor dictis nominibus se, ac dictam suam Vxorem, pro qua de rato promisit, ac suos, & illius hæredes, & pariter sua, & illius bona, & iura quæcumque præsentia, & futura: dictus vero D. B. præfatā societatem fundaciaram sub dictis nominibus captantem, & suos, & dictorum sociorum hæredes successores, ac sua, & illorum, ac societatis bona, & iura quęcūq. præsentia, & futura obligarunt, & hypothecarunt in forma Cameræ Apostolicæ, cum solitis, & consuetis clausulis, & cautelis, citra tamen & præter constitutionem procuratorum quandocumq. extenden. per eum notarium, qui requisitus fuerit, etiam absque aliqua partium citatione, Iudicis decreto, & alia solemnitate adhibenda, & absque alio ministerio. Et pro maiori cautela renunciarunt cuiuis appellationi, &c. iurarunt super quibus, &c. Actum, &c. præsentibus, &c.

Venditio viæ.

D. Titius spōtè, &c. per se suosq. heredes, &c. vendidit, dedit, & concessit D. Sempronio ibidē præsenti, ementi, & recipienti pro se, &c. suis hęredibus, & successoribus vniuersis ī oliueto, & per oliuetum ipsius Titij, sitū in territorio, &c. iuxta, &c. viam eundi, & redeundi latitudinis palmorum sex de cāna, quantū extenditur supradictum oliuetum per longum ad vineam ipsius Sempronij emptoris, sitam in supradictō territorio, & loco iuxta oliuetum supradicti Titij venditoris ab vna parte, & ab altera parte bona, &c. ita quod ipse Sempronius emptor, eiusque heredes, & successores, et alij omnes, quos ipse emptor, & sui voluerint deinceps in perpetuū per supradictum oliuetum, scilicet per illos sex palmos terræ dicti olueti possint libere ire, et redire ad vineam supradictam, ac ad eum liberum habeant accessum, regressum quoties, & quando voluerint, tam cū bestijs, quam cum quibuscumque alijs rebus, dans, & concedens dictus venditor eidem emptori, & suis prædictis plenum ius dictæ viæ, conditioni, et seruituti perpetuo subijciens supradictos palmos sex terrę per latitudinem, et longitudinem quantum extenditur dictum oliuetum. Hanc autem venditionem viæ idem Titius facit eidem D. Sempronio pro pretio, et nomine pretij scutorum tot, quę in mei notarij, & testium infrascriptorum præsentia, habuit, et recepit ab eodem Sempronio præsente, et soluente in prompta, et numerata pecunia in tot paulis, et testonibus argenteis; quos idem Titius ad se traxit, et de eis se bene contentū vocauit, exceptioni; etc. ad maiorem tamen cautelā renūciauit, etc. et si plus dicta res vēdita valeat, aut valebit pro tēpore pretio predicto, id dictus venditor eidē emptori præsenti, etc. donauit, et remisit donationis titulo irreuocabiliter inter viuos, ob multa grata vtilia, fructuosa, et accepta seruitia, quę se ab eodē emptore multipliciter, et diuersimode recepisse, et habuisse confessus fuit. Quos palmos sex terræ, vt supra venditos constituit se dictus

venditor præcario iure, & nomine ipsius emptoris tenere, & possidere, donec dictus emptor possessionem exinde appræhenderit corporalem: quam intrandi, & appræhendendi deinceps sine strepitu, & figura iudicij, & absque decreto, seu iussu curiæ prætoris, Iudicis, seu magistratus cuiuscumque licentia, idem venditor eidem emptori plenam, & liberam licentiam concessit.

Reliqua extende, prout in alijs venditionum instrumentis, mutatis mutandis, &c.

Venditio rubrorum duorum millium grani.

MAgnificus D. A. affictuarius status Castrensis, Rongiglioni, & Comitatus Aluiani, asserens habere in statu Castrensi, & in diuersis locis dicti status quatuor millia rubra grani in circa, sponte, &c. ex d. grano, vendidit, &c. rubra duo milia.

Magnifico D. B. Genuensi Romanam Curiam sequenti, præsenti, ementi, &c. cũ pacto, & facultate, videlicet quod ipse D. B. per se, vel eius ministrum, ordinem ab eo habiturũ, eligere possit dicta rubra duo millia grani ex dicti quatuor millibus intra quindecim dies proximos, & non postea; ita quod elapsis quindecim diebus, & tali electione minime facta, prefatus Dominus A. dimissis, ac relictis pro dicto D. B. dictis rubris duobus millibus, de residua quantitate grani præfati libere disponere possit, firma huiusmodi venditione, quoad præfata rubra duo millia grani remanente, ad habendum, &c. Ponens, Constituens, &c. Hanc venditionem, cum omnibus in præsenti instrumento contentis, facit, ad rationem, & pro pretio Iuliorum quadraginta octo pro quolibet rubro mensurando, quod pretium grani præfati D. B. soluere, seu solui facere promisit, hic Romæ, libere, &c. venditori præfato statim facta consignatione, & pro ea rata, quæ diet im consignabitur modo infra dicendo; prout ipse D. A. venditor eius expensis in loco solito Caricamenti Montis alti, granum præfatum ab omni tracta, & expensis liberum, & expeditum consignare, seu consignari facere promisit, ipsi D. B. siue ipsius agenti, vel cui D. Bartholomeus consignari ordinabit; alias ad omnia damna, &c. præfato D. B. teneri voluit.

Pactis etiam inter præfatas partes expresse conuentis, quod ipse, D. B. totam dictam quantitatem grani sibi, vt supra venditam, leuari facere teneatur, hinc, & per totum mensem Martij, proxime venturi; & casu quo per ipsum staret, quo minus dictum granũ consignetur, & leuetur, elapso dicto mense Martij, ab inde imposterum tota ea quantitas grani præfati, quæ accepta, & leuata non fuerit, remaneat, ac stet omni periculo, risico, & fortuna ipsius D. B. sed pro fossis, & granarijs, in quibus dictus granum existet, & remanebit nihil pensionis soluere teneatur. Item conuenerunt, quod idem D. B. teneatur etiam, vt promisit pretium totius quantitatis grani præfati venditi, quæ per totum dictum mensem Martij leuata non fuerit, soluere pretium, ad rationem, vt supra conuentum, per totum mensem Aprilis proxime venturi dicto venditori hic Romæ, libere, &c. sed si ante finem mensis Aprilis dictum granum leuauerit, pro ea rata, quam acceperit, & leuauerit pretium soluere teneatur, vt supra, statim, cum leuauerit.

Quam venditionem dictus D. A. promisit D. B. emptori præfato esse bonam, validam, & bene factam, & ei licuisse eam facere, ac licere, & ita manutenere promisit: alia ad omnia damna, &c. teneri voluit. Quæ omnia, & singula partes præfatæ dictis nominibus attendere, adimplere, & obseruare promiserunt; nunquam, sub quouis prætextu in Iudicio, vel extra, contrafacere, dicere, vel venire: alias ad omnia damna, &c. teneri ad inuicem voluerunt, &c. pro quibus omnibus, &c.

Venditio Aromataria.

IN præsentia, &c. nostrorum M. & N. notariorum, &c. insolidum, &c. personaliter constitutus D. Ludouicus de Mõtedorta, diœcesis Nouariensis, Aromatarius ad plateam nuncupatam de Sciarra, Romæ in Regione Triuij, sponte, &c. ac omni meliori modo, &c. vendidit, &c. D. Curtio Borioni Tudertino D. Gulielmi filio præsẽti, &c. suam Aromatariam, existen. in

apo-

apotheca domus D. Io. Francisci Garimberti, quam apothecam, cum pertinentijs illius, ipse D. Ludouicus retinet in conductam, videlicet omnes medelas, vnguenta, species, aromata, vasa, & instrumenta, terrea, lignea, ferrea, ramina, & alterius cuiusuis generis metalli, & alias quæcumque bona, & res, & massaritias, a d dictam Aromatariam spectantia, & pertinentia, & quæ in esse reperientur, tempore consignationis clauiũ apothecæ eiusdem Aromatariæ, vt inferius dicetur. Item vendidit, & cessit, eidem D. Curio præsenti, &c. omnia sua credita, & nomina debitorum, vsque tamen ad summam scutorum quadringentorum quinquaginta trium monetæ, vt ita dicam brutti, & non altera, descripta, & annotata in libris dictæ Aromatariæ, a die 7. Aprilis 1578. vsque ad diem consignationis dictarum clauium. Item omnia iura, &c. Ponens, &c. constituens, &c. eũdem emptorem præsentem, &c. pro curatorem irreuocabilem, vt in rem propriam, ad habendum, &c. Hanc autem venditionem, &c. fecit præfatus D. Ludouicus eidem D. Curio præsenti, &c. pro pretio, pactis, & conuẽtionibus infrascriptis, videlicet in primis conuenerunt, quod eligi debeat duo homines periti in arte Aromatariæ, prout ipse D. Ludouicus venditor elegit in suum pretium D. Iulianum Damianum Rom. Aromatarium ad sanctum Marcellum, & dictus D. Curius emptor in suum pretium elegit D. Petrum Furnum Bononien. Aromatarium ad Turrim sanguineam: Qui periti habeant potestatem prout eis ipsæ partes contulerunt, ponderandi, & extimandi dicta bona Aromatariæ iuxta stylũ, & consuetudinem Vrbis, quando venduntur Aromatariæ, & similiter calculandi, & summandi dicta credita, & ex singulis creditis, exceptis saldis deducendi taram, eisdem peritis electis visam, & cetera alia faciendi, in præmissis necessaria, & opportuna, & in euentum, quod essent ipsi periti discordes, in omnibus, & singulis præmissis in eo, quod discordarent, habeant facultatem eligendi tertium peritum, ipsis electis, visum, qui solus in eo, quod ipsi electi essent discordes, habeat eandem facultatem, & potestatem: quorum peritorum electorum, & tertij respectiue, eligendi, relationi, &c. medio iuramento stare promiserunt, & non reclamare, &c. sub 3000. scut. auri in auro, pœna, pro alia parte, &c. nobis notarijs, &c. rata semper manente dicta æstimatione, & relatione, & voluerunt quod dicta æstimatio, & relatio fiat, & fieri debeat, intra 20. dies prox. absq. vllo penitus actu iudiciario, etiam partibus absentibus, & tamen vocatis, & totum id, ad quod dicta bona ponderanda, & æstimanda iuxta æstimationem præfatam, vt supra fiendam, ascendent, & similiter totum id, ad quod dicta credita similiter deducta tara: vt supra ascendet, sit, & censeatur pretium dictæ Aromatariæ, & creditorum venditorũ, & cessorum respectiuæ, ad cuius quidẽ pretij bonum computum, ipse D. Ludouicus coram nobis, &c. ac testibus habuit in tanta moneta argentea ab eodem D. Curio emptore præsente, &c. & pro eo, à domino Meliore Guidotto Florentino, ibidem præsente, & soluente, & asserente soluere de suis proprijs pecunijs, scuta quinquaginta monetæ, quæ ad se traxit, & exceptioni, &c. ceterisque renũciauit, &c. per pactum &c. residuũ vero, ipse emptor soluere, &c. promisit eidẽ D. Ludouico venditori præsenti, hoc modo videlicet alia scut. 150. monetæ ipsi D. Ludouico, antequam ipse D. Ludouicus consignet claues dictæ apothecæ, ex ea discedat, Et quia ipse D. Ludouicus est debitor quibusdam mercatoribus, de quibus in libris dicti D. Ludouici, in quantitate scutorum 200. monetæ vel circa propterea conuenerunt ipsæ partes, quod ipse emptor teneatur, vnũ de duobus facere, antequam ipse D. Ludouicus cõsignet dictas claues, & ex aromataria præfata discedat, hoc est, vel se concordare cum dictis mercatoribus, & efficere, vt dicti mercatores acceptent ipsum Dominum Curium in debitorem, & liberent dictum D. Ludouicum ab huiusmodi debito, vel teneatur dicta alia scuta 200. soluere ipsi D. Ludouico ad effectum, vt ipse D. Ludouicus possit dicta debita extinguere, & dictis mercatoribus satisfacere, prout ipse Curius emptor, alterum de duobus facere promisit, &c. hoc tamen declarato, quod si sũmæ debitæ non ascenderent ad dicta scuta 200. teneatur ipse emptor supplementum soluere eidẽ venditori, & hoc dicitur in casum, in quem ipsi

creditores liberarent dictum D. Ludouicum reliquum verò dicti pretij ipse emptor soluere promisit eidem venditori præsenti, &c. sit; scilicet singulo anno, & in fine cuiuslibet anni scuta 120. monetæ iul. 10. pro scuto in bona moneta, vsque ad integram satisfactionem dicti pretij, incipiendo à die consignationis dictarum clauium, absque aliqua exceptione, &c. quas quidem claues, & bona Aromatariæ, & libros creditorum prædictorum, vt supra venditorum, & cessorum respectiue, idem D. Ludouicus consignare promisit, &c. eidem D. Curio emptori, præsenti, &c. statim facta ponderatione, & descriptione dictorum bonorum, & creditorum, & solutis ipsi D. Ludouico dictis alijs scut. 150. vt supra, libere promisit, & etiam adimpleto per ipsum emptorem altero ex duobus, vt supra dictum est videlicet, vel liberato ipso D. Ludouico à debito dictorum Mercatorum, vel pariter ipsi D. Ludouico solutis etiam alijs scut. 200. vt supra clarius expræssum est, absque aliqua exceptione, &c. Item dictus D. Ludouicus asserens se conduxisse dictam apothecam, cum pertinentijs à supra dicto domino Ioanne Francisco Garimberto per septem annos, inceptos die primo Aprilis 1577. et pro annua pensione scutorum 40. monetæ, et cum pactis, & conuentionibus, de quibus in instrumento rogato per D. Dominicum Peracchiam publicum notarium, ad quod, &c. sponte, &c. cessit, &c. eidem D. Curio præsenti, &c. omnia iura, &c. sibi competentia super dicta conductione domus, & apothecæ, pro tempore futuro, à die consignationis dictarum clauium computando, cum eisdem conditionibus, pactis, et conuentionibus, & obligationibus, de quibus in dicto instrumento locationis, & quibus ipse conduxit, & de quibus omnibus ipse D. Curius asseruit habuisse, & habere notitiam, & certam scientiam. Et hanc iurium conductionis apothecæ cum pertinentijs cessionem fecit ipse D. Ludouicus, quia ipse D. Curius promisit eidem D. Ludouico præsenti, &c. ipsum D. Ludouicum & suos &c. ab omnibus, & singulis pensionibus decurrendis à die prima Octobris prox. in posterum supradictæ apothecæ, cum pertinentijs, & ab omnibus alijs, & singulis contentis respectu temporis futuri, in dicto instrumento locationis apothecæ inter ipsum D. Ludouicum, & dominum dictæ apothecæ indemnes, &c. penitus conseruare, &c. Itaquod, &c. & ex nunc ipse D. Curius sponte, &c. recognouit in dominum, & patronum dictæ domus, & apothecæ eundem D. Io. Franciscum absentem nobis notarijs, &c. præsentibus, & promisit, &c. eidem, & suis, &c. dictas pensiones, vt supra decurrendas, & suis debitis temporibus soluere, & omnia alia attendere, & adimplere, ac obseruare, ad quæ ipse D. Ludouicus tenetur, absque aliqua exceptione, &c. Item, etiam hanc iurium cessionem fecit dictus Dominus Ludouicus, quia etiam ipse Dominus Curius, vt dicitur per bona vscita, promisit soluere eidem D. Ludouico præsenti scut. 18. monetæ iul. decem pro scuto, & alia scuta 2. similia, pro melioramentis in dicta apotheca factis, quæ tamen D. apothecæ non tenetur bona facere; & quoniam dictus D. Ludouicus asseruit soluisse pensionem dictæ apothecæ, & pertinentium illius pro semestri incepto die prima Aprilis proximi præteriti, propterea etiam ipse D. Curius promisit restituere eidem D. Ludouico ratam pensionis dicti semestris, pro rata temporis a die consignationis dictarum clauium, vsque ad finem semestris præfati, & dictas summas promisit soluere, statim facta ponderatione præfata, absque aliqua exceptione, &c. Et pro omnibus, & singulis solutionibus, & alijs promissionibus, & obligationibus supra, & infrascriptis promisit, &c. ipse D. Curius facere consentire, & principaliter, & insolidum obligare ad fauorem dicti D. Ludouici, & suorum, dictum D. Gulielmum suum patrem, in valida, & probanti forma, intra tres menses proximos hodie, &c. absque aliqua exceptione, &c. & conuenerunt, quod ipse Dominus Curius interim, & donec ipsi D. Ludouico integre de toto pretio prædicto, & alijs summis præfatis satisfactum fuerit, non possit ipse emptor dictam aromatariam alijs cedere, vendere, nec aliter alienare; sed remaneat expresse obligata, & hypothecata specialiter ipsi D. Ludouico, & suis pro satisfactione præmissarum omnium pecuniarum, &

& quod dominium non censeatur translatum in ipsum emptorem, sed penes ipsum venditorem remanere, vsque ad integram satisfactionem omnium, & singulorum præmissorum, & ita asseruerunt conuenire ipsi contrahentes inter se a principio huius contractus; Ita tamen quod hæc specialis hypotheca obligationi generali infrascriptæ non præiudicet, nec e contra. Et saluis præmissis, dictus D. Ludouicus promisit, &c. eidem D. Curio præsenti, &c. de euictione dictæ Aromatariæ, & bonorum eiusdem, vt supra venditorem, & etiam iurium conductionis præfatę supradictæ domus, apothecæ, vt supra cessorum, in forma, &c. & facere consentire, &c. litem non inferre, &c. in se suscipere, &c. Quo vero ad omnia debitorum, vt supra cessa, Idē D. Ludouicus promisit, illa, esse vera, & exigibilia, alias teneri voluit, respectu inexigibiliū, ad illa bona facien. prout bona facere promisit eidem Domino Curio in futuris solutionibus, per eundem D Curium, vt supra faciendis si tamen, & quatenus factis prius à dicto D. Curio diligentijs, contra tales debitores morosos, seu renitentes, vsque ad relaxationem mandati, & illius executionem, & subhastationem, ac etiam vlteriores, aliquod apparuerit prius, vel post, impedimentum, ab alijs creditoribus ipsorum debitorum, illarum aut aliquod aliud, quo, seu quibus stantibus, exequutio realis, aut personalis fieri non possit, circa quod, stetur relationi, seu simplici dicto exequutoris, quo casu, ad vlteriores faciendas diligentias, Idem D. Curius non teneatur, & adita fidei præfata, ac constito de dicto impedimento, illato à dictis alijs creditoribus, in singulis huiusmodi euentum, idem D. Ludouicus teneatur bona facere, vt supra, ita tamen, quòd si intra annum, à die consignationis clauium, vt supra prox. dictus Curius diligentias præfatas non procurauerit, ipse D. Ludouicus non teneatur amplius, elapso dicto anno, ad manutenen. dicta credita pro exigibilibus sed remaneant ex tunc in antea commodo, incommodo ipsius Curij, quia sic actum, &c. & vt magis cautum sit ipsi emptori, dictus D. Ludouicus promisit eidem Curio, præsenti, &c. omnibus, & singulis præmissis facere consentire, &c. D. Iuliam de Petrucijs Romanam suam Vxorem, cum solemnitatibus requisitis, ad simplicem requisitionem dicti D. Curij, absque aliqua exceptione, &c. Quæ omnia, &c. alias, &c. vltra præmissa, ad omnia damna, &c. In forma, quia sic actum, &c. Pro quibus, &c. obligarunt, &c. sese, &c. ac omnia bona, &c. in forma Cameræ, &c. cum clausulis, &c. citra, &c. Renunciando appellationi, &c. consenten. in mandatum, vnica citatione præceden. iurarunt, &c. rogarunt, &c. Actum Romæ, in domo mei Curtij, in Regione Pineæ, præsentibus, &c. D. Iulio Manciso Romano, & D. Nicolao Triach Firmano Aromatario, Testibus, &c.

Venditio immobilium facta per executores.

CVm in vltimo testamento die, &c, per bo. me. Ioannem, &c. dum viueret Romæ degētē (vt infra nominandi domini venditores asseruerunt) condito apud acta D.N. notarij Capitolini D. Vincentio, &c. eius germano fratre vniuersali hærede instituto, sexq deputatis executoribus, ita vt si in vno loco reperientur tres illorum omnia exequi possent, idem testatur omnia bona sua extra Ciuitatem, & territorium Lucæ consistentia vendi ordinauerit, pretiumq. illorum in bonis stabilibus in Ciuitate, aut territorio Lucano inuestiri, & ad hunc effectum deponi, sed non vltra scuta mille pro qualibet persona vt tutius deponerentur, vt quanto citius commode fieri posset premissa expedire, etiam rogādo executores, vt omnem quem possent maiorē pro executione pręsentium diligentiam adhiberent. Vnde infranominandi domini executores, vna cum Procuratore præfati hæredis omnem exactam, & maiorem, quam potuerunt circa venditionem domorum infra dicendarum, pro beneficio, & vtilitate hæreditatis præfatæ adhibuerint, & adhiberi curauerunt, nullum tamen inuenerunt, qui meliorem faciliorem, aut partem conditionem, & maius pretium obtulerit, quam infra nominandi coniuges obtulerunt.

Hinc est, quod die, &c. in mei, &c. testiumque, &c. magnificus D. Vincentius, D. Laurentius, &c. D. Claudius, &c.

tres executores testamenti bo. me. Ioannis, antedicti, habentes facultatem, vt præfertur, bona hæreditatis præfatæ vendendi, affirmantes alios tres executores extra Vrbem, eiusque territorium commorari: sponte &c. dicto executorio nomine cũ pactis, modis, & declarationibus infra dicendis, & D Antonius olim Vincentij Vanelli, & ciuis Lucanus, ac Gener, & procurator dicti magnifici Vincentij olim Bartolomæi Pacini fratris germani, & vniuersalis hæredis dicti D. Ioannis Pacini, constitutus ad vendendum, cedendum, & transferen. omnia, & singula bona mobilia, & immobilia dicti Constituen. hæreditatisq. præfatæ vbiq. sita, pro prætio beneuilo procuratori, & alia expediendum, latius contenta in instrumento mandati per D. N. notarium publicum Lucæ cõfecto in actis mei notarij diebus elapsis producto, cuius tenor inferius infertur, agens, & agere declarans omnia contenta in hoc instrumento nomine dicti sui principalis, tam vti hęredis, & bonorum possessoris hæreditatis præfatæ, quam simplici, particulari, & proprio nomine illius, insolidum, pro quo etiam de rato, & rati habitioni in forma iuris valida, & omnia in hoc instrumento contenta ratificaturũ, & plenissimè confirmaturum, & instrumẽtum validę ratificationis apud acta mei notarij, vel in manibus alterius coniugum infranominandorum, ad eorum maiorem cautelam consignare promisit, hic Romæ, liber, &c. intra duos menses ab hodie proximos. alias ipse Antonius de suo proprio, vt principalis, principaliter, & insolidum etiam vltra obseruationem omnium contentorum in hoc instrumento, ad omnia damna, &c. teneri voluit erga dictos coniuges infranominandos, ita vt sub promissione facti alieni, & quamuis omnia possibilia fecerit, se tamen excusare nullo modo possit, cum huiusmodi promissione, sponte, &c. tam coniunctim, quam diuisim à dictis DD. executoribus, & ipsi domini executores, tam coniunctim, quam diuisim à dicto procuratore, omnibus alijs melioribus, &c. potuerũt, & possunt, duas domos insimul iunctas in Vrbe, sitas in regione Arenula in via Iulia, quibus ab vno latere sunt bona, &c. saluis alijs si qui, &c. liberas ab omni censu, canone, & responsione, fideicommisso, seruitute, & quocumque onere, pleno iure dominij, vel quasi, ad hæreditatem, & D. Vincentium hæredem vniuersalem præfati testatoris spectantes, & pertinentes, vt D. Antonius procurator dicto nomine affirmauit, cum omnibus, & singulis mẽbris, adiacentijs, introitibus, exitibus, & pertinentijs suis vniuersis, a centro terræ, vsq; ad cælum, vendiderunt, ac titulo simplicis, perfectæ, & perpetuæ venditionis, iure proprio, & in perpetuum dederunt, tradiderunt, cesserunt concesserunt, mandarunt, transtulerunt, & assignarunt.

D. Octauiæ, &c. de Mariottis, &c. vxori, quamuis absenti, nihilominus, ipsi D. Mariotto præsenti, & pro eadem D. Octauia, illiusq. hæredibus, & successoribus, & pro se ipso, respecto sui iuris dotalis, dictas domos, cum earum iuribus, & pertinentijs, pro fundo dotali, ex pecunijs dotalibus eiusdem suæ vxoris, emere declaranti, ementi, acquirenti, & vna mecum notario acceptanti, ac stipulan. ad habendum, &c. transferentes. & cedentes in eandem D. Octauiam, & illius hæredes, ac successores, & D. Mariottum vti maritum acceptantem, vt supra, omnia iura, omnesque actiones, &c. contra quoscumque super dictis domibus, illarumque membris, & pertinentijs dicto hæredi, & hæreditati competentia, & competitura nullo iure, nullaque actione ipsis venditoribus dictis nominibus, ac hæredi, & hæreditati præfatæ de cetero reseruatis, nisi facultate, & iuribus infra dicendis, videlicet, vt in euentum litis; molestiæ, causæ, aut controuersiæ, inferendæ super dictis domibus, aut quacumque illarum parte, vel euictionis vniuersalis, aut particularis, liceat Domino Vincentio Pacino; illiusque hęredibus, & successoribus quibuscumque agere, vel expediri, tàm coniunctim cum dictis coniugibus, eorumque successoribus, quàm separatim, & de per se, contra quoscumq; auctores præfati bo. me. D. Ioannis Pacini, & illorum fideiussores, & bona quæcumque obligata, vt suscipiant in se litem, defendant, prosequantur, faciant consentire omnes personas, & satisfaciant de omni euictione, damnis, impensis, & interesse d. coniugibus, & hæredibus, & successoribus D. Octauiæ, vel illis, qui damnum, impen-

sas,

ſas, vel intereſſe, propter lites, cauſas, controuerſias, vel euictiones huiuſmodi paſſi fuerint pro indemnitate ipſius Pacini, & hæredia tis præfatæ, & ad illud officium cenſeantur, & ſint dicto D. Vincentio Pacino, eiuſque hæredibus actiones & iura opportuna reſeruata. Sed propterea dicti coniuges, eorumque ſucceſſores non impediantur etiam agere, proſequi, expedire contra eoſdem auctores & quoſcumque alios, & eorum bona tam in genere, quàm in ſpecie obligata, obligan. atque obligatos, obligandos, tàm vigore aliorum inſtrumentorum reſpectiuè, & tàm coniunctim, quàm diuiſim, & in ſolidum itaquod vna via electa, nunquam eis præiudicetur, quin ad alteram viam, & remedium redire poſſint. Sed immo liceat eis variare ſemper, vſque ad integram conſequutionem, & ſatisfactionem omnium damnorum, impenſarum, & intereſſe, atque adimplementi præſentis contractus. Et per vnam ex dictis partibus altera non impediatur, præſertim quia tendunt ad eundem finem, & cum tali reſeruatione, & declaratione ad effectum præfatum domini venditores poſuerunt dictos coniuges in omne ius, locum, & priuilegium vniuerſum dicti D. Vincentij Pacini, et hęreditatis pręfatæ, conſtituentes, etc. dantes licentiam, & facultatem dictis coniugibus, & cuilibet eorum corporalem poſſeſſionem dictarum domorum apprehendendi, etiam propria auctoritate, de facto, abſque alicuius Iudicis, & Curię licentia, decreto, auctoritate, vel mandato; ac retinendi, & continuandi, & libere diſponendi, & donec, &c. conſtituerunt, &c. Et inſuper dictis reſpectiuè nominibus executorio, & procuratorio promiſerunt inducere, & immittere ipſos coniuges in earũdem domorum corporalem, & liberam poſſeſſionem.

Et hanc venditionem, cum omnibus, & ſingulis in hoc inſtrumento contentis, dicti executores executorio nomine, et D. Antonius Procurator, dicto nomine fecerunt, et faciunt erga D. Octauiam abſentem, et Dominũ Mariottum pręſentem, et modo quo ſupra, vna mecum notario acceptan. pro pretio ſcutorum 1240. monetę, quę 1240. ſcuta habuerunt, et acceperunt in vna Cedula bancharia magnificorum dominorum N. N. & ſociorum mer. Rom. Cur. ſequentium, in fauorem D. Octauiæ facta, & nunc in mei notarij, & teſtium præſentia per Dominum Mariottum viri maritum, procuratorem, & adminiſtratorem ſubſcripta, & aſſignata dominis venditoribus, de quo pretio mediante dicta cedula bancharia, inſolutum acceptata, ſe contentos, dictis nominibus à præfatis coniugibus vocarunt, & ſibi ſatisfactum eſſe affirmarunt, renunciantes exceptioni, non habiti dicti pretij, non numerati, & omnibus alijs exceptionibus ſi quibus mediantibus contra præmiſſa, & infradicenda venire poſſent, & Dominam Octauiam abſentem D. Mariottum præſentem, & vna mecum notario pro ſe, dictaque ſua vxore, ac ſui, & illorum hæredibus acceptantem, quietarunt, abſoluerunt, & imperpetuum liberarunt: cum pacto de nunquam amplius dictum pretium petendo, & ſi plus dicto pretio domus præfatæ valerent, totum illud plus condonarunt, & remiſerunt dicto emptori, vt ſupra acceptan. quia ſic eis facere placuit, et placet, dictis nominibus, dictumque pretium acceptum pro ad implementum voluntatis teſtatoris præfati, et pro maiori ſecuritate dictorum coniugum, promiſerunt deponere apud perſonas idoneas in Ciuitate Lucana, videlicet ſcuta mille apud vnum, et reliqua ducentum quadraginta apud aliam perſonam in dicta Ciuitate, ad effectum inueſtiendi in tot bonis ſtabilibus, vel in ipſa Ciuitate, vel in eius Territorio: prout etiam inueſtire promiſerunt, quam primum commode, fieri poterit, et interim depoſitum leuari, et amoueri non poſſit, niſi pecuniæ inueſtiantur, et ad talem effectum, et non aliter: de quo depoſito promiſerunt D. Mariotto, vel apud acta notarij dare fidem, ſiue per acta publici notarij, ſiue per ſcripturam priuatam intra duos menſes proximos ex qua conſtet depoſitum eſſe factum, ad effectum inueſtiendi, vt ſupra, quod depoſitum fieri debeat, et remaneat omni periculo, et fortuna hæreditatis præfatæ, ac D. Vincentij Pacini hæredis præfati, abſque eo quod præfati coniunges ex tali depoſito damnum, aut periculum patiantur, vel ſubiti-

neant. Item D. Antonius procurator affirmauit, & promisit dictas domos, cum pertinentijs præfatis liberas, vt supra dictum est, spectantes, & pertinentijs pleno iure dominij, vel quasi, ad hæreditatem, & D. Vincentium Pacinum hæredem vniuersalem præfati D. Ioannis Pacini, sibi dicto nomine, ac præfatis DD. executoribus vendere, & alienare licuisse, atque licere. Item non fuisse alicui venditas, datas, donatas, permutatas, distractas, hypothecatas, aut quomodolibet alienatas, etiam alienationis largissimo modo sumpto vocabulo, & de illis nec in toto, nec in parte quidquam factum fuisse, in præiudicium præsentis contractus, & dictorum coniugum Immo hanc venditionem esse, ac semper fore bonam, valida, bene, ac valide factam, & in eam, tanquam talem facere consentire omnes personas, &c. ius habentes, aut habere prætendentes super domibus præfatis, & quacumque illarum parte, ac omnem solam, & simplicem, etiã extraiudicialem interpellationem, aut requisitionem, per dictos coniuges, aut alterum eorum, & successiue per hæredes, aut successores D. Octauiæ faciendam. Item promisit omnes lites, causas, controuersias, & molestias, si quæ super dictis domibus, aut altera earum, vel quacumque illarum parte moueantur, suscipere in dictum D. Vincentium, & illius hæredes, & successores, in omni iudicio petitorio, & possessorio, & in quacumque instantia, & parte iudicij, susceptasq; prosequi, terminare, ac finire, suis proprijs sumptibus, procuratoribus, & aduocatis, etiam absque cura, interuentu, & impensa dictorum coniugum, & successorum præfatorũ quinimo ipsos coniuges ac ipsius D Octauiæ hærede, ac successore quoscumque semper, & perpetuo defendere, liberare, & eximere ab omni lite, causa, controuersia, molestia, & molestante persona, & in ipsi domibus, earumq. possessione conseruare promisit, alias in omnes, & singulos casus, & euentus, cõtrarios præmissis, aut inobseruationis omnium, & singulorum præmissorum, ad omnem euictionem dictarum domorum generalem, & particularem in forma iuris validi, & in Vrbe consueta, & tam in petitorio, quam possessorio iudicio, & eorum altero insolidum, & ad reficiendum omnia damna, impensas, & interesse, tam in iudicio, quam extra iudicium, etiam viatici eundi Lucam, vel ad aliam Ciuitatem, & locum, & ibi commorandi, & successiue redeundi, quatenus dictis coniugibus, vel eorum successoribus occurrat id facere, pro consequenda satisfactione præmissorum, vel consequendo implemento contentorum in hoc instrumento, teneri voluit erga dictos emptores; Ita vt sub prætextu, quod per impedimentum, iniustitiam, vel iniustitiam iudicantium, aut alia quouis modo, ipse venditos excusari non possit. Item consensit, & conuenit, quod in omnibus, & singulis præmissis, & in hoc instrumenro contentis dicti coniuges eorumq. respectiue successores non teneantur ad aliquam solemnem intimationem litis faciendam, sed quomodolibet simplex notificatio etiam extraiudicialis, & sine aliqua solemnitate, forma, iuris, statutorum, & consuetudine adhibita, D. Vincentio Pacino, aut ipsi D. Antonio Procuratori, & fideiussori, vt infra accessuro, vel alicui alterius eorum hæredi, aut alicui ex DD. executoribus testamenti, vt supra, etiam vendentibus, facta sufficiat, quia sic actum, &c. Ad quæ omnia, & singula præmissa, & in hoc instrumento contenta, videlicet ad omnia, quæ ipsi domini executores, vt supra personaliter constituti, obligare possunt hæredes, & hæreditatem testatoris præfati, vigore cuiuscumque facultatis competentis, & meliori modo quo competit ex testamento antedicto eandem hæreditatem, hæredes, & bona hæreditaria quæcumque nomine executorio, & non aliter obligarunt, erga dictos coniuges, videlicet D. Mariottum præsentem, & acceptantem vt supra, & sub declaratione, atq. conditione appositis, & ipsi DD. executores nihil omnino proprijs nominibus, aut de eorum proprio facere, vel præstare teneantur, quia sic etiam à principio actũ, & conuentum fuit inter ipsas partes, dictus vero Dominus Antonius Procurator dicto nomine, & cum dicta promissione rati, & ratificationis præstandæ vt supra, vt emptoribus magis cautum sit, promisit efficere atq. curare, quod in instrumento emptionis bonorum stabilium, faciendæ in dicta Ciuitate, vel territorio Lucano, exprimetur, & specificabitur, emptioẽ fieri, quoad

hanc ratam scutorum 1240. monetæ ex pretio dictarum domorum venditarum ex pecunijs dotalibus D. Octauiæ antedictæ. Itẽ apponetur conditio, & præambula hypotecha per venditorem ipsorum bonorũ, & per emptorem in ipso actu, & celebratione contractus venditionis in fauoré D. Octauiæ, videlicet vt eadem bona sint, & perpetuo remaneant etiam in specie. Ita tamen, &c. vltra generalẽ, obligationẽ, & fideiussores hypothecata,&affecta D.Octauiæ suisq. hæredibus, & successoribus, etiã vti empta de suis pecunijs,& dicto D. Mariotto, vti marito per quacumq. euictione generali, & particulari domorum præfatarum in omni iudicio, siue petitorio, siue possessorio, euictio sequatur, & pro defensione Dominæ Octauiæ, ac suorum, in quibus bonis,& hypotheca D. Octauiæ,& sui præferantur omnibus, quantumuis priuilegiatis,& nulli alteri, etiam ex causa de præterito, etiam quantu nq; pia, & priuilegiata, ius aliquod acquiratur, neque acquiri possit, in præiudicium D. Octauiæ,& suorum successorum: qui si euenerit euictio domorum præfatarum, aut cuiuscumque partis illarum, in quouis iudicio, siue petitorio,siue possessorio, libere, & licite possint absq. vitio spolij, nullitatis, attentatorum, & absq. alicuius iudicis, vel Curiæ licentia, decreto, auctoritate, vel mandato, quinimo propria auctoritate, de facto etiam vi, si vi resisteretur, dictorum bonorum stabilium corporalem possessionẽ per se, vel alios appræhẽdere, vsufructuare, & retinere, loco rei euictæ, pro ea rata, & absq. eo, quod fructus in sortem computentur,& continuare valeant,donec rei euictæ valorẽ cum damnis,impẽsis, interesse passis,cõsequuti non fuerint, saluis nihilominus, expresse reseruatis omnibus alijs actionibus, realibus, personalibus, & iuribus quibuscumq; dominis Octauio, & suis præfatis,qui huiusmodi iuribus,& actionibus, pro satisfactione consequenda possint agere, & experiri non obstãte dicta possessione bonorum stabilium accepta quinimo etiam remedijs quibuscumq ad inuicem contrarijs, vno, & eodem tempore, vel diuerso tẽpore, in vim præsentis instrumenti, & aliorũ quorumcumq. instrumentorũ, & iurium,contra quoscumq obligatos, & eorum bona quomodolibet hypothecata, & hypothecanda,vti, agere, excipere, experiri, ac variare,semper, vsq. ad integram satisfactionem assequutam, & pro tali effectu, tam venditores, quã emptor dictorũ bonorum stabilium, constituentes se dicta bona tenere, & possidere vice,& nomine D. Octauiæ,suorumq successorum,& constitutum huiusmodi nullo vnquam tempore terminetur. Et promisit etiam D. Antonius, quod depositarij dicti pretij domorum, quicumq fuerint. idonei tamen obligabuntur, siue per acta publica,siue per cedulas priuatas, huiusmodi pecunias in depositum tenere,ac successiue persoluere,& consignare venditori, aut venditoribus dictorum bonorum stabilium, & in ipso actu venditionis, & non alijs personis, de quo deposito, & huiusmodi obligatione depositariorum promisit dare fidem, aut per scripturam publicam, aut priuatam, per testes recognitam intra duos menses, ab hodie proximos apud acta mei notarij, vel in manibus alterius dictorum coniugum, hic Romæ, & successiue quando pretium fuerit inuestitum in dictis bonis stabilibus, intra mensem a die inuestituræ proximum dare, atque consignare publicum instrumẽtum,vel fidem inuestituræ, cũ cautelis præfatis,apud acta mei notarij, vel in manibus alterius coniugum præfatorũ absq. illorum impensa, cura, & periculo; sed immo impensis, cura, & periculo Domini Vincentij Pacini, & ipsius procuratoris, quia sic actum, &c.

Et vltra præmissa, vt emptoribus magis cautum sit, item D. Antonius sciens, se non teneri, sed teneri volens contemplatione D. Vincentij præfati eius soceri, & pro adimplemẽto conuentionum, cum D. Mariotto factarũ sponte, &c. nomine suo proprio, & particulari pro se, suisq.&c. vt Principalis, principaliter, & insolidum,& omni meliori modo, &c. huc venditioni domorum, & contractui, omnibusq & singulis præmissis, pro validitate ipsius venditionis, & omnium contentorum in hoc instrumento. Item faciendo consentire omnes personas,lite,& causa quacũq. incipienda, prosequenda defensione emptorũ, & pro quacumq euictione domorũ iuriũ, & pertinentiarum venditorum, generali, & particulari, in omni iudicio petitorio, & possessorio, & eorum quomodolibet

inso-

insolidum, refectione damnorum, impensarum, & interesse, consignatione fidei depositi, & inuestiturae pretij, modo, & forma iam dictis faciendae. Et pro omnibus, & singulis in hoc instrumento contentis praestandis, obseruandis, & adimplendis, erga dictos emptores, accessit constituendo se in omnibus, & per omnia vti principalem venditorem, & insolidum obseruatorem, & promissorem D. Mariotto, vt supra praesenti, & acceptan. Item D. Antonius, tam eodem suo proprio nomine principaliter, & insolidum, quam procuratorio dicti eius soceri, teneri voluit ad restituendum, & deponendum pretium dictarum domorum in manibus D. Mariotti, vel penes famosum mercat. in Vrbe facultatibus idoneum, periculo tamen suo, & dicti eius soceri pro cautione emptorum in euentum, in quem dicta fides depositi, cum instrumento ratificationis dicti Pacini, intra dictos duos mêses proximos, aut successiue dicta fides inuestiturae praetij modo, & forma praemissis faciendae, consignata non fuerit intra dictos duos alios menses; & quod in eadem inuestitura seruatae non fuerint conuentiones ante dictae, penes quem mer. dictum pretium in depositum remaneat, donec ex parte D. Pacini fuerint adimpleta praemissa, quia ita conuentum fuit inter ipsas partes. Quae omnia, & singula praemissa ijdem magnifici DD. executore, dicto executorio nomine, sub declaratione, modo, & forma praefatis, & D. Antonius procurator, & vti principalis, & insolidum, proprio suo nomine semper, & perpetuo rata, grata, valida, & firma tenere, habere, & inuiolabiliter obseruare promiserunt erga dictos coniuges, & nunquam sub quouis praetextu, iure, titulo, causa, & modo in iudicio, vel extra contrafacere, opponere, dicere, vel venire alias vltra obseruationem, ad omnia damna, &c. teneri voluerunt, de quibus, &c. Pro quibus, &c. obseruandis, & de nunquam contraueniendo, magnifici D. N.N. N. N. executores testamenti supradicti eodem executorio nomine, & non aliter, quam huiusmodi nomine dictam haereditatem, & bona omnia, & singula mobilia, stabilia, & semouentia, iuraq; actiones, & debitorum nomina praesentia, & futura, illorumq; exercitium, videlicet haereditatis praefatae D. Io. Pacini, dictus verò D. Antonius Vannellus procurator dicto procuratorio nomine, praefatum D. Vincentium Pacinum, vti haeredem praefati eius fratris, & vti tertiam personam, proprio illius, & particulari nomine principalem, eiusque haeredes, & successores. Item eiusdem bona omnia, & singula mobilia, stabilia, semouentia, iuraq; actiones, & debitorum nomina praesentia, & futura, & illorum exercitium. Et insuper priuato, & particulari, & proprio ipsius Antonij nomine, vt principalis principaliter, & insolidum seipsum, eiusque haeredes, & successores, ac sua, & suorum omnia, & singula bona, mobilia, stabilia, semouentia, iuraque, actiones, & debitorum nomina, praesentia, & futura, & illorum exercitium, in forma Camerae Apostolicae, cum submissionibus, procuratorum constitutionibus, renunciationibus, ceterisque omnibus clausulis, & cautelis dictae formae Camerae Apostolicae obligarunt, & hypothecarunt dicto D. Mariotto emptori dictis nominibus, vna mecum notario acceptanti, & ita iurarunt tactis, &c.

Venditio domus Pupillorum coram Iudice.

Coram magnifico D. N. I. V. D. N. sedente pro tribunali super quadam sede lignea, quam ad infrascripta tantum pro suis idoneis loco, & tribunali elegit, & deputauit, ac in mei, &c. praesentia; personaliter constituti D. Ioannes aetatis 15. annorum, & Claudius aetatis 14. in circa, vt D. Lucretia eorum mater asseruit; filij, & haeredes q. Petri, &c. cum praesentia, consensu, & auctoritate dictae D. Lucretiae eorum matris curatricis respectiuè, ac legitimè administratricis eorumdem, & cum praesentia, & consensu D. Nicolai patrui dictorum Ioan. & Claudij, vt de tutela dixit constare per acta mei die, &c. exposuerunt dicto D. Iudici, vt supra seden. D. Ioan. & Claudium habere, & possidere iure haereditatis paternae in Vrbe vnam domum, sitam, &c. iuxta, &c. ruinosam, & male sitam, & constitutam, ex qua parum percipiunt, & quam si reparare vellent, magnas impensas eosdê pupillos subire oporteret; & nisi dicta domus celeriter repa-

reparetur, breui funditus corrueret in maximum damnum, & præiudicium dictorũ pupillorum, & considerato dictis hæredibus magis expedire, dictam domum vendere, & alienare, & illius prætium inuestiSe in aliqua alia re magis proficua, & fructuosa; quam sic eandem domum ruinam minantem retinere; decreuerunt vendere venerabili hospitali sancti Francisci, è quo seu eiusdem hospitalis Reuerendis prouisoribus bonam, & vtilem conditionem repererunt, nam pro huiusmodi domo, quia est vicina quidam aliç domui dicti hospitalis, seu est ex membris eius; obtulerunt soluere scuta, &c. quam conditionem à nemine alio inuenire potuere, licet dictam domum venalem fecerunt per plures menses, & super his exactam adhiberunt diligentiam; & quia intendunt validum venditionis instrumentum conficere, ne de illius iuribus quomodolibet hæsitare contingat, ad seruandum statuta, & nouas reformationes Vrbis, & constitutiones de contractibus minorum loquen. Sponte, &c. ipsi D. Ioannes, & Claudius pro se, &c. cum præsentia, & auctoritate, ac voluntate dictæ eorum matris, & curatricis, ac D. N. eorum patrui propinquorum dictorum pupillorum, & N. proximorum iurarunt tactis, &c. præsentium, & consentientium affirmantiumq. cum supradicto iuramento in his nullum habere interesse, & ex causis super expræssis hanc venditionem non tendere in præiudicium dictorum venditorum, & dicta D. Lucretia mater, & curatrix eorundem vendiderunt, & titulo puræ, & perfecæ venditionis, & alienationis dederunt, præfate venerabili hospitali, & pro eo Reuerendis DD. N. N. modernis dicti hospitalis prouisoribus præsentibus dictam domum, vt supra sitam, cum vniuersis membris, & pertinentijs suis, ad habendum, &c. & ex titulo, & causa huiusmodi cesserunt dicto venerabili hospitali omnia iura, &c. Ponentes, &c. Cetera extende prout in alijs formis mutatis mutandis.

Venditio scripturarum officij, cum locatione.

D. N. cum officium Notariatus Curiæ N. quod q. d. N. dum viueret, obtinebat per obitum eiusden D. N. vacans, à Sanctissimo D. N. propter nuper concessum extitit; & quia ex decreto per Illustrissimum D. N. in admisione eiusdem D. N. ad dictum Notariatus officium facto, collegium Notariorum eiusdem Curiæ, pro scripturis officij præfati concordare debet, & propterea duc. 3. m. auri in auro de Camera pro earundem scripturarum prætio penes dictum Collegium soluere, etiam vigore bullæ fe. re. Pij Papæ Quarti sub plumbo expeditæ, sub datum xiv. Kal. Iunij, Pontificatus sui anno quinto Itaquod pro implemento supradicti decreti, per acta mei notarij sub die, &c. præsentis mensis rogati. Vtq. dictas scripturas, & illarum possessionem assequatur. Sponte, &c. ex nunc, prout ex tunc, ad effectum prædictum, & alias omni meliori modo, &c. vendidit, &c. D. N. præsenti, &c. omnes, & singulas dicti officij Notariatus scripturas præteritas, præsentes, & futuras, iuraq. & priuilegia Apostolica, pro illis, & illarum occasione concessa; omniaq. iura, & emolumenta dicti officij pro concurrenti quantitate 3. m. ducatorum præfatorum prætij scripturarum præfatarum liberas, &c. ac liberas, &c. ab omni censu, canone, responsione, & alio quocumque onere, quauis causa per quacumque personam, Collegium, vel superiorem quomodolibet imposito. Item ex titulo, & causa venditionis huiusmodi cessit, &c. eidem N. pręsenti, omnia, & singula iura, &c. ad habendum, &c donẽs &c. nullo iure, &c. pręterquam infrascripto redimendi, quomodolibet reseruatis, constituens, &c. & donec, &c. Dans licentiam, &c. & donec, &c. Hanc autem venditionem, etc. idem N. fecit, et facere declarauit dicto N. vt supra præsenti, pro prętio, et nomine pręij duc. 3. m. auri in auro de Camera, quos idem manualiter, et in contantim in prõpta pecunia ab eodem D. N. præsente, et exbursante habuit, et recepit ac ad se traxit. eosq. pro numeratis habuit, et totidem esse confessus fuit, et de illis se bene contentum, etc. vocauit, etc. exceptioni, etc. ad cautelam quatenus opus sit renunciauit, quietauit, etc. cum pacto, etc. et si plus, etc. donauit etc. quia sic sibi facere placuit, etc. ob amorem, etc. promisitq. idem D. N. eundem

dem D.N. præsentem, etc. in pacifica, et quieta possessione, et quasi dictarum scripturarum, et iurium, ac emolumentorum perceptione, pro dicta concurrenti quantitate 3. m. ducat. manutenere: quodq. dictę scripturę, ac officij pędicti fructus, et emolumenta pro dicta concurrenti quãtitate ad ipsum D. N. emptorem libere prouenient, et quod non sunt alicui obligatę, nec de illis factus est contractus aliquis, nec distractus, vel aliquid aliud in preiudicium pręsentis instrumenti, et in eo contentorum, dictiq. D. N. vel eius hęredum, et successorum quorumcumque venditionem, et alia pręmissa, et in pręsenti instrumento contenta facere licuisse, et licere, fuisseq. et semper fore bona, et valida, beneq. et validè, ac legitime facta: et in ea tanquam e alia facere consentire omnem personam, etc. ad omne beneplacitum dicti D. N. et suorum. Ita etiam quod factum alienum promittendo, &c. alias de proprio ad omnia damna, etc. teneri voluit. Promisit etiam desuper litem non inferre, etc. quinimmo manutenere, etc. omnemq. litem, &c. quomodolibet tàm in petitorio, quam possessorio, et interdicto Saluiano, ac alio quocumque iudicio, et qualibet illius parte, et instan. in se suscipere, etiam in negocio executiuè post sententiam, nulla facta intimatione, ac prosequi, &c. suis proprijs sumptibus, etc. et in omnem euentum contrarij, et contraue ntionis, aut in obseruantię prędictorum, vel alicuius eorum, et quatenus et omnia, & singula plenariè vt supra, seruata non forent, voluit idem D. N. teneri de euictione, &c. tam in petitorio, quam possessorio, & alijs præmissis ac ad duplum, etc. asserens, &c. ad omnia damna, &c. de quibus &c. absque, &c. ea tamen sub conditione, quod idem D. N. teneatur, prout spontè promisit, dictas scripturas in vna vel pluribus pro eodemmet prætio ducat. 3. m. prædictorum retrouendere; dummodo in qualibet partita soluantur ad maius quingenti ducati similes, & præuia intimatione 15. dierum ipsi D. N. facien. Præterea idem D. N. spontè, &c. locauit dicto D. N. pręsenti, &c. omnes, singulas scripturas præfatas, præteritas, pręsentes, & futuras supradicti officij, ac illius emolumenta quæcumque ratione dictarum scripturarum, & pretij dictorum 3. m. ducat. vt supra sibi venditarum, necnon omnia iura, &c. ad habendum, &c. dans licentiam, &c. & donec, &c. Hanc autem locationem, &c. fecit idẽ D. N. supradicto, vt supra præsenti, pro annuo affictu, & precio ducat. 240. auri in auro de Camera similium liberorum, &c. ab omni impositione per Sanctissimum D. N. Papam sanctamq. Sedem Apostolicam quauis de causa facien. necnon ab omni onere, censu, canone, responsione, expen. etiam exercitij dicti officij subministran. & quibusuis alijs cogitatis, & incogitatis oneribus. Quæ omnia & singula onera, & alia idem D. N. de suo proprio sufferre teneatur, dictamq. locationem rescindi, reduci, aut ex dicto prætio affictus aliquid defalcari, vel diminui ab eodem D. N. eiusq. successoribus per se, vel alios petere non possit: etiam in euentum belli, pestis sedis vacantis, absentiæ Pontificis, & Curiæ, sterilitatis negotiorum, incendij scripturarum, & alterius cuiusuis casus fortuiti, opinati, & inopinati. Quæ omnia idem D. N. eiusq. in dicto officio successores de eorum proprio sufferre debeant, ex pacto expresso. Et quia sic actum, & conuentum extitit inter ipsos contrahentes. Quem quidem annuum affictum, siue pretium 240. ducat. auri in auro de Camera idem D. N. realiter, cum effectu soluere promisit dicto D. N. præsenti, &c. de mense in mensem, & in fine cuiuslibet mensis ratam partem, videlicet ducat. 20. similes libere, &c. ipseq. in tribus continuis solutionibus deficiens cogi possit pro affictu vnius anni videlicet ducat. 240. promisit etiam dictus D. N. dictas scripturas probe, diligenter, fideliter, & legaliter per se, & alios tenere, custodire, conseruare, gubernare, & exercere, & exerceri facere, & cum ea integritate, reputationeq. tàm in causarum commissionum distributionibus, quam alijs factis, & facien. quibus decet virum probum, & integrum, manutenere, omnibus dolo, fraude, & machinatione cessantibus, postpositis omnibus suis risico, & periculo fortunæ, & expen. Hanc autem locationem partes ipsæ conuenerunt, & voluerunt durare ad duos annos proximos, & deinde ad beneplacitum ipsarum partium, cum dilidicta-

rium

trium mensium præceden. prætereà supradicti DD. contrahentes conuenerunt, quod idem D. N. durante locatione huiusmodi, titulum dicti officij vendere, permutare, & cedere, transferre, alienare, vel resignare non possit; nisi prius requisito dicto D. N. per decem dies ante, an velit dictum titulum pro eodem pretio, pro quo teneantur præferre dictum D. N. vel personam ab eo nominandam in assecutione tituli dicti officij: quodque nullus dicti officij emptor ad illud admitti possit, nec debeat; nisi dictas scripturas pro dictis ducatis 3. m. emat: illosque ipsi D. N. vel eius hæredibus persoluat, & casu quo dictus D. N. prædictum officium resignare, promisit quod resignatarius præsens instrumentum seruabit, & adimplebit, ac obseruare promittet, & se obligabit; itaque factum alienũ promitten. &c. non excusetur alias de proprio, &c. finita verò locatione huiusmodi, promisit dictus D. N. omnes, & singulas supradictas scripturas præteritas, præsentes & futuras integras, & liberas in manibus, & posse dicti D. N. vel ejus hæredum consignare. Voluitque & consensit, quod idem D. N. propria auctoritate illas asportare, ac dictum officium sub nomine dicti D. N. & successorum ad commodum ipsius D. N. per se, vel alium, seu alios exercere, seu exerceri facere, fructusque, & emolumenta exigere, de illis quietare, illaque pro concurrenti quantitate retinere possit, &c. valeat; quia sic actum, &c. & huiusmodi locatione durante dictus D. N. manuteneri, &c. in forma. Quæ omnia, &c. supradicti DD. Contrahentes respectiue attendere, &c. promiserunt, & non contrafacere, & sub vinculo iuramenti, per eorum quemlibet tactis, &c. præstiti, & pœna refectionis omnium, & singulorum damnorum, &c. de quibus. &c. absq; &c. Pro quibus, &c.

Venditio domus, per publicum Consilium incliti Populi Romani facta: duobus notarijs insolidum vocatis.

IN D. Horatij, meique Gasparis insolidum rogatorum, testiumque, &c. præsentia personaliter constituti Illustrissimi Domini Antonius Sacræ Aulæ Consistorialis Aduocatus, Domitius, Vincentius Conseruatores, D. N. N. N. per publicum Consilii mu Incliti Populi Romani die, &c. ad faciendum venditionem infrascriptæ domus specialiter deputati, vigore decreti Consilij præfati per Lelium, & Vincentium fideles omnes, demissis cedulis, vt moris est, habiti & vocati, ac maiorem partem reputantes, facientes, & constituen. vice, & nomine Incliti Populi Romani. Sponte, &c. In primis asserentes dictis nominibus ad Populũ prædictum inter alia spectare, & pertinere pleno iure dominij, vel quasi in omnibus, & per omnia, domum cum pertinentijs suis infradicendis; & liberam ab omni onere, sitam in Regione, &c. confinatam ab vno latere iuxta bona, &c. dictamque domum, cum iuribus suis dictum Consilium pro rebus, seu negotijs dicti Populi peragendis, seu alijs consilium mouentibus vendere decreuisse; & neminem, licet exacta fuerit adhibita diligentia, meliorem conditionem offerentem, & facere volentem, quam dictum Lelium inuenisse. Ideo sponte, &c. vt supra, dictam domum terraneam, solaratam, tectatam, cum sala, cameris, cantinis, & alijs stantijs, horto, seu viridario, fontibus, figuris affixis, & separatis, etiam in parietibus, in eadem domo existentibus, areis discopertis, adiacentijs, pertinentijs, vsibus, iuribus, & iurisdictionibus suis, & ab omni onere, vendiderunt, liberam ac titulo meræ, simplicis perfectæ, & irreuocabilis venditionis iure proprio, & in perpetuum dederunt, cesserunt, transtulerunt, assignarunt præfato Illustrissimo D. Lelio absenti, D. Io. Dominico eius agente, & pro curatore, præsente, & pro d. Lelio, & successoribus emente, acceptante, & stipulan. & nobis etiam notarijs insolidum, vt supra rogatis pariter acceptantibus, a ͦ stipulan. Ad habendum, &c. Transferen. ponentes, &c. constituentes, dantes etiam licentiam, &c. & donec, &c. Constituerunt, &c. hanc autem, &c. dicti Domini Conseruatores, & alij deputati nomine dicti Populi fecerunt, & faciunt erga dictum D. Lelium absentem, præfata stipulatione, & acceptatione interuenientes pro pretio scutorũ 6000. monetæ de quibus ijdem venditores confessi fuerunt habuisse scuta 3000. à præfa-

præfato D. Lelio, & pro eo, seu de ipsius comissione per manus hæredum Hieronymi Ceuli pro totidem manibus Hieronymi dicti Romani Populi depositarij solutis, & exbursatis: prout in cedula eiusdem D. Hieronymi depositarij, quam habuerunt continentiæ, & tenoris huiusmodi videlicet, &c. de quibus scutis 3000. in computum pretium præfati dicto D. Lelio, vt supra solutis, nomine dicti Populi se contentos, & satisfactos esse vocarunt; dictum Lelium absentem, dicto D. Ioanne Dominico, & nobis notarijs, vt supra rogatis, pro eodem D. Lelio quietarunt, &c. cum pacto expresso, de nunquam amplius talem summam à dicto domino Lelio; ipsiusque hæredibus, & successoribus petendo, exceptoni quoq; non numeratæ pecuniæ, &c. renunciarunt, reliqua vero scuta 2000. & centum monetæ pro integro dicti pretij complemento præfatus Io. Dominicus quo supra nomine per totum mensem prox. futurum dicto Populo, & pro eo dictis Dominicis Conseruatoribus, & deputatis eiusdem Populi nomine, seu præfato D. Hieronymo depositario præsenti, & interim infra mensem proximum ab hodie inchoandum dare cedulam banchariam, per solutione dictorũ scutorum 3000. infra dicendam, hic Romæ, libere, &c. alias, &c. & si plus, &c. *Reliqua extende, pro ut in alijs formulis similium venditionum, mutatis mutandis.*

Emptio Domorum Pupillorum solemniter facta.

CVm olim sicut asseritur bo. me Atra ciuius de Macerata tunc in Vrbe excellens Physicus in eius vltimo testamento, sub cuius dispositione decessit, sibi hæredes vniuersales instituerit nobiles DD. N. N. N. eius ex N. filio præ defuncto nepotes; fœminabus autem ex eodem D. filio neptibus reliquerit dotem scut. 1000. de carlenis pro qualibet, quatenus vero Deo nuberent 200. duca. similes, in quibus eas hæredes vniuersales instituerit, substituens dd. hæredes, alterum alteri etiam quoad fœmina morientes sine filijs legitimis, & naturalibus, & alias prout latius dicitur contineri in testamento prædicto in actis tunc D. Cæsaris Quintilij nunc vero D. P. Antonij Mareschi connotarij dies, &c. recepto, & stipulato, deinde ex præfatis hære. sicut Deo placuit N. N.N. sine prole defunctis successiue etiam præfatus N. ab intestato decesserit, relictis tamen dicta Fausta, Io. Francisco, & N. eius ex ipsa D. Clarice vxore filijs legitimis, & naturalibus: cumque ipsa D. Clarix coram 2. Collaterali C. Capitolinæ in Rom. Curia Iudice ordinario tutelam, & curam dd. eius filiorum suscipere recusauerit, fuerit ibi incontinenti per eundem Iudicem datus, & deputatus tutor, & pro tempore curator dictis filijs tunc in ætate infantili constitutis D. Valerius N. eorundem patruus, qui acceptato huiusmodi onere inuentarium bonorum confecerit, & debitam cautionem præstiterit, & apparentibus desuper instrumentis in actis q. D. Io. Grylli tunc d. Curiæ Capitolinæ notarij die 10. Iunij anni, &c. recipien. & stipulan. prout ex illorum fide per D. Alexandrum Pallatum substitutum pro D. Francisco Gryllo fil. & successores D. q. Io. subscripta, & mihi, &c. tradita tenoris, &c. exemplanda in pede huius instrumenti. Et licet per plures annos ipse D. Valerius tutelam dictorum pupillorum eius nepotum administrauerit denique tamen die, &c. ex certis tunc expressis causis, non valens amplius muneri huiusmodi incumbere, cum auctoritate, & decreto secundi Collateralis Cur. Capitolinæ tutelam præfatam renunciauerit, rationemque, & computa administrationis suæ reddiderit, & de omni reliquo per eum debito satisfactionẽ dictis pupillis dederit, & ibidẽ in continenti per eumdem Iudicem d. D. Clarix data, & deputata fuit tutrix, & pro tempore curatrix præfatis eius filijs pupillis; quæ acceptata tutela, & cura huiusmodi debitam cautionem præstiterit, & deinde, &c. inuentarium confecerit in actis D. N. prout similiter apparet ex alia fide renunciationis factæ per D. Valerium, & deputationis d. D. Claricis cum obligatione per eam, & per fideiussorem successiue factam, & confectione dicti inuentarij per eumdem D. N. notarium de præmissis rogatum, subscriptum, & mihi notario tradita tenori exemplandi in pede huius instrumenti. Cumque inter alia bona hære-

hæreditatis d. Io. aui paterni d. Valerij, & pro aui præfatorũ pupillorum deuenerint ad ipsos pupillos, dictumq. D. Valerium eorum patruum dictæ domus simul cõiunctæ per ipsos Valerium, & dd. pupillos pro indiuiso possessæ sitæ in Vrbe, in regione, &c. vna siquidem maior cum duabus apothecis subtus ipsam, & altera minor cum vna apotheca subtus eam sitæ in regione, &c. in via, &c. e conspectu, &c. prope, &c. confinatæ his finibus videlicet ab vno, scilicet à parte superiori, &c.

Asserentes autem ijdem D. Valerius, & D. Clarix, quibus supra nominibus iamdudum considerasse, quod cum ædificia dd. domorum sint admodum vetusta, & quod non solum sæpius d. domus dislocatæ remanent, & continuos sumptus expostulant pro manutentionibus, & reaptationibus tectorum, lacunarum, aquæ ductorum viarum, & aliorum, quæ continuò accidunt in similibus ædibus, sed etiam de præsenti requirunt non modicam impensam pro reparatione domus maioris, in cuius pariete faciei anterioris iamdudum apparuerunt ab imo notabile scissuræ, quæ euidenter demonstrant fundamenta non leuiter labefacta, & vitiata existere, & ideo in ea parte indigere necessaria reaptatione, & reparatione, vltra alias restaurationes, & alia resarcimenta, quæ in alijs partibus interioribus dictarum domorum fieri omnino oportent propter vetustatem prædictam. Vnde si huiusmodi ædificia laborantia defectibus, periculis, & necessitatibus impensarum huiusmodi quanto citius vendantur, priusquam declinari contingat, in statum deteriorem competerint ex diligentia sæpius factis redigi posse ex illis admodum concedens pretium non quidem omnino ob illorum meritum, valorem, sed potius ob præstantiam lucri, in quo sitæ sunt, & si domorum pretium inuestiatur in alijs bonis quasi stabilibus, & securis, vtpote censibus, vel montibus non vacabilibus, præter id quod exinde maior redditus percipietur, quam ex ipsis domibus absque subiectione aliquarum impensarum proprietas eiusmodi cẽsuum, vel montium quandocumque opus fuerit inter ipsos pupillos æquipartiri, & distribui poterit multo commodius quam fieret de dictis domibus; quæ sine dubio minus commodam patiuntur diuisionem, & præsertim etiam pro dotanda N. quæ ad præsens in ætate nubili reperitur, & pro qua nubenda multo facilius reperietur melior condito cum dote constituta in re consistente in pecunia prompta, prout sunt loca montium, quam in stabilibus, & propterea pro tuenda indemnitate, & augenda vtilitate dd. pupillorum, qui non habent pecunias pro facien. impensis reparationum præfatarum; & qui habent tenue patrimonium, & ipsorum valde interest eorum modicos redditus pinguiores reddere, quo fieri potest, iudicauerint, non solum illis expediens, sed omnino pro omnibus antedictis respectibus necessarium fore domos præfatas vendere, & alienare, & illarum pretium implicare in tot censibus, vel montibus non vacabilibus, vt supra, & ideo factis, dictis, exactis diligentijs, tum per ipsummet D. Valerium, tum mediantibus alijs coniunctis personis, & beneuolis dd. pupillorum, tum etiam per diuersos publicos mediatores, seu proxenetas, & à nemine reperta meliori oblatione, quam ab infrascripto D. emptore, qui obtulit pro pretio earundem domorũ scuta, &c. Agnoscentesq. oblationum huiusmodi fuisse, & esse rationabilem, iustam, & vtilem pro dictis pupillis, conclusisque igitur cum ipso emptore, tum dicto pretio, tum alijs pactis, & conditionibus venditionis huiusmodi, & consignata per ipsum emptorem præfatæ D. C. & D. Val. in vna, & parte dicti pretij cedula bancharia scut. &c. cõfecta, & subscripta per mercatorem &c. Romæ degentem, prout de huiusmodi venditionis conclusione, dictaq. cedulæ consignatione apparet ex priuata scriptura chirographi inter ipsas partes die, &c. confecti, & subscripti, quod ambę partes mihi, &c. consignarunt tenoris, &c. Deinde verò ambæ partes præfatæ cupientes dictam venditionem simili executioni demandare, sed quia bona fides postulat vt actus geratur valide, & legitimè. ideo volentes in his adhibere solemnitates respectu dictorum pupillorum, requisitas ex forma statuti Vrbis cap. cxiij. de alienationibus rerum pupillorum, & mulierum fuerit primum die, &c. comparitum coram infrascripto D. Iudice per procuratorem, seu actorem per d. D. Claricem dicto tuto

rio nomine, & curatorio, die, &c. per acta mei, specialiter deputati expressa, & insinuata in scriptis eidē D. Iudici, causa alienationis, & ex decreto eiusdem Iudicis in actis mei, &c. dicta die, &c. facta examinatione per acta mei, &c. diebus, &c. de nonnullis testibus pro pleniori cognitione, & iustificatione causæ præfatæ. Deinde die, &c. similiter per acta mei d. D. Iudex visis depositionibus præfatorum testium, visaque, & considerata minuta præsentis Instrumentis, in eius manibus tunc dimissa, & alias causas plene cognita iter locutoriè pronunciauerit sufficienter constare alienationem prædictā cessuram esse in euidentem vtilitatem dictorum pupillorum, & alias prout in actis mei, &c. ad quæ relatio habeatur, nunc itaque volentes ambæ partes ad Instrumenti celebrationem deuenire.

Hinc est, quod anno, &c. die, &c. Coram magnifico, &c. primo Collaterali Cur. Capitolinæ in Rom. Curia Iudice ordinario, & competenti pro tribunali seden. super sede ibi posita, quem locum, & quam sedem pro suo competenti loco, & iuridico tribunali quoad actum infrascriptum pro decentia, & honestate infradictæ mulieris, valide peragen. elegit, & deputauit, inmeique, &c. præsentia constituta, &c. præfata D. Clarix, &c. vidua Romana vxor relicta bo. me. D. N. mater tutrix, & pro tēpore curatrix, prout supra narratum fuit, præfatorum Faustæ in decimo quarto, & Francisci in decimo, & Horatij in octauo eorum respectiuè ætatis annis constitutorum eius, & d. q. &c. filiorum, & administratrix eorundem bonorum, necnon etiā personaliter constituta dicta D. Fausta eius filia in præsentia dicti D. Valerij patrui, & cum interuentu, & præsentia infrascriptorum consanguineorum ipsius Faustæ, & præfatorum eius fratrum; repetierunt insinuationem causæ præsentis alienationis in scriptis factam, vt supra ipsi D. Iudice necnon depositiones dictorum testiū examinatorum, & alia quæ superius modo narrata fuerunt, quæ vera esse dixerunt, affirmantes alienationem vt præfertur faciendam, cedere in euidentem vtilitatem ipsorum pupillorum, prout etiam fuit per dictum D. Iudicem cognitum, & pronunciatum, vt supra, quam pronunciationem repetunt, & eidem inherere dixerunt, & licet ipsa D. Clarix auctoritate Iudicis legitime data fuerit tutrix dictis suis filiij, vt supra, & tanquam talis credatur infrascripta valide agere posse: nihilominus ad abundantiorem cautelam, petierunt scilicet dicta D. Fausta nomine proprio, pro seipsa, & dicta D. Clarix, vna cum consanguineis præfatis, de nouo & nomine Io. Francisci, & Hortentij in pupillari ætate constitutorum per dictum D. Iudicem confirmari, & de nouo deputari, quatenus opus sit, ita vt actus vtilis per inutilem non vitietur, sed vnus ad alterius augumentum accrescat, eandem D. Claricem in tutricem, & curatricem præfatorū eius filiorum ad hunc particularem actum omni meliori modo, &c.

Qui D. Iudex, vt supra sedens, intellectis, & consideratis præmissis eandem D. Claricem præsentem, & acceptantem confirmauit, & denuo etiam quatenus opus sit ad maiorem cautelam deputauit ad hunc actum alienationis, & alia infrascripta peragen. in tutricem, & curatricem prædictis suis filijs ad petitiones præfatas, & ex officio, ac alias omni meliori modo, &c. dicens, & replicans eidem D. Clarici præsenti, & intelligenti, esto tutrix, & curatrix dictorum tuorum filiorum vtilia pro eis facito, & curato ad quæ de iure teneris, & debes, quæ D. Clarix volens officium maternę tutelæque curæ, & administrationis sibi demandatæ, exercere præmissis intellectis, sponte, &c. omni, &c. promisit vtilia facere, & inutilia prætermittere, & alia facere, & curare pro præfatis suis filijs, quemadmodum sibi per dominum Iudicem, vt supra ordinatum fuit, & pro ipsa domina Clarice, eiusque requisitione ibidem præsens Dominus Camillus Mancius Florentinus pro præmissorum stipulatione, & validitate sciens, &c. sed, &c. sponte, &c. obligationi peri eandem Dominam Claricem, vt supra factæ ad fauorem præfatorum eiusdem filiorum, me notario præsente, &c. principaliter, insolidum accessit, & fideiussit seipsum principalem promissorem dictorum constituendo, quem sic promittentem, præsentem, &c. eadem D. Clarix tutrix, vel curatrix indemnem releuare, &c. promisit, itaquod, &c. alias, &c. Pro quibus, &c.

&c. tam ipsa D. Clarix, quam d. D. Camillus, &c. eiusdem fideiussores insolidum sese hæredes, & successores, ac bona omnia, &c. in forma Cameræ Apostolicæ cum solitis clausulis, &c. obligarunt, &c. consentiētes, &c. renunciarunt, &c. et tactis, etc. iurarunt.

Quibus peractis ipsa D. Clarix Rutilantia de Atracinis mater, tutrix, & pro tempore curatrix præfatorum eius filiorum iamdudum, vt supra deputata, & nunc recenter confirmata, vt supra agens infrascripta omnia, & singula vice, & nomine D. D. Io. Francisci in octauo, & Hort. in septimo eorum ætatis annis constitutorum & sic minimè capacis ætatis ad contrahendum, eius filiorum, cum decreto, & auctoritate supradicti D. Iudicis, vt supra pro tribunali sedentis, & in præsentia, & consensu DD. N. N. proximiorum consanguineorum præfatorum pupillorum, quibus ipsa Clarix, & D. Fausta eius filia, cum iuramento tactis, &c. ad sancta Dei Euangelia in manibus mei, &c. prestito affirmarunt ipsam Faustam, & eius fratres præfatos non habere alios proximiores, excepto Domino Valerio habente interesse in huiusmodi venditione, qui consanguinei asserentes de omnibus supradictis, & infra dicen. optime informatos esse cum iuramento tactis, &c. in manibus mei, &c. præstito, affirmarunt sese in hoc negotio nullum prorsus habere interesse, & hæc non tendere in fraudem, vel præiudicium ipsorum pupillorū, & pro certo tenere, & iudicare præsentem alienationem credere in euidentem eorundem pupillorum vtilitatem, & ideo infrascriptis omnibus spontè, & liberè cōsenserunt, nec non etiam ibidem constituta d. D. Fausta in decimoquinto suæ ætatis anno constituta agens ad infrascripta omnia, & singula pro seipsa principali nomine, & pro suis hæredibus, & successoribus, cum decreto, & auctoritate eiusdem D. Iudicis, ac cum interuentu, et consensu d. D. Claricis eius matris, et curatricis, dictorumq. consanguineorum, pari modo quo supra, dum iuramento tactis, &c. in manibus mei, &c. præstito, approbantium præsentem alienationis contractum non esse in præiudicium ipsius puellæ minoris, quæ D. Fausta, ac ipsa quoque D. Clarix ad maiorem actus validitatem, cum iuramento tactis, &c. in manibus mei, &c. præstito renunciarunt, scilicet D. Fausta ben. minoris ætatis rest. in integrum, necnon leg. Iul. de fund. dot. Authent. si qua mulier. benefic. Sen. Consul. Vel. statutis Vrbis, certisque legibus, & priuilegijs in fauorem minorum, & mulierum quomodolibet introductis, ipsa verò D. Clarix pro DD. Ioan. Francisco, & Hortensio pupillis renunciauit beneficij min. ætatis restitut. in integr. statut. Vrbis, cæterisque ll. & priuileg. in fauorem minorum quomodolibet introductis de quibus omnibus, eorumque vi, & effectu ambæ mulieres præfatæ per ipsum Dominū Iudicem sufficienter certioratæ fuerunt, & simul etiam coram me notario, & testibus infrascriptis constitutus præfatus D. Valerius Atracinus D. & possessor DD. domorum in communione, & pro indiuiso cum dictis nepotibus, & sic agentes infra dicenda omnia, & singula, videlicet ipse D. Valerius D. Clarix tutrix, & curatrix, vt supra, ac D. Fausta, quibus supra respectiuè nominibus, tàm coniunctim, quàm diuisim, & prout ad eos, & quemlibet eorum spectat, & pertinet, cum promissione etiam, quam singuli insolidum fecerunt, & faciunt de rato, & quod ipsi D. Fausta, Ioann. Franciscus, & Hortensius ad maiorem cautelam quando peruenerunt ad legitimam ætatem validè, & sufficienter ratificabunt præsentem contractum, & omnia in eo contenta in actis mei, &c. ad omne placitum ipsius D. emptoris, &c. & suorum hæredum, &c. alias, &c. ita quod, &c. & cum huiusmodi promissione de rato, quæ in qualibet parte huius contractus reperita censeatur in executionem supradicti chirographi, cum declaratione hinc inde inter ipsas partes adiecta, vt in omnibus ijs in quibus videretur, aut dici posset recessum à dicto chirographo, seu contrarium, vel dubium inter chirographum, & præsens instrumentum, seu pro eo omni tempore in omnibus, & per omnia stari debeat omnino dispositioni præsentis instrumenti, quia sic actum, &c. spontè, & pro certa cuiuslibet ipsorum scientia, ac deliberata voluntate, & omni alio meliori modo, &c. ex nunc supradictas duas domos, vnam

P ma-

magnam, & alteram minorem, vt supra contiguas, & iuxta fines superius expressos confinatas; saluis tamen alijs, si qui prædictis sint, vel esse possint plures, aut veriores confines, qui melius quandocunque specificari possint, cum supradictis tribus apothecis subtus ipsas domos existentibus, & cum dicta remissa pro curru, seu veniculo, & cum stabulo subtus posteriorem partem D. domus maioris consistentibus, & cum suis introitibus anterioribus, & posterioribus, cortilibus, cantinis, seu cellis vinarijs subterraneis, puteis, & cum tribus vasibus marmoreis existen. in cortili d. domus magnæ, cumq. omnibus appartamentis, & stantijs superioribus, & inferioribus, membrisq. iuribus, & pertinentijs, & cum ceteris in ipsis tribus domibus intra fines prædictos circumcirca, intus, & subtus ipsas quomodolibet existentibus, & ad easdem domos, tam de iure, quam ex vsu, vel antiqua consuetudine quomodolibet spectan. & pertinen. tam patentibus, quàm occultis etiam sub solo latentibus ab imo ad summum, vt vulgo dicitur à centro terræ, vsque ad cælum nihilo penitus reseruato, nisi dumtaxat infrascriptis tribus marmoreis designatis in calce præsentis instrumenti, quæ remanere declararunt ipsis venditoribus, nec non salua in primis, & reseruata ad fauorem ipsorum venditorum speciali hypotheca, cum reseruatione dominij dd. domorum ac suorum iurium, ac pertinentiarum, vsque ad integralem infradicendi pretij satisfactionem, prout latius inferius explicabitur, & non alias, &c. vendiderunt, & titulo liberę, & perfectæ venditionis iure proprio, & in perpetuum dederunt, & concesserunt.

D. Baptistæ Maynardo Vibeuetano q. Ant. Vrbis incolæ regionis Pontis præsenti, & pro se, suis hæredibus, & successoribus quibuscumque ementi, acceptanti, & vna mecum notario legitimè stipulanti ad haben. &c. & ex titulo, & causa venditionis huiusmodi cesserunt, & transtulerunt D. emptori pro se, &c. omnia iura, &c. quæ quas, & quot DD. venditores quomodolibet habuerunt, & habent, seu habere possent nunc, & in futurum in, & super domibus earumque iuribus, & pertinentijs, vt supra venditis contra quoscunque personas, &c. nullo iure, &c. potentes, &c. constituentes, &c. dantes, &c. licentiam, &c. earundem, domorum apothecarum, aliarumque iurium suorum, membrorum, & pertinentiarum, vt supra venditarum eidem D. emptori possessionem accipien. captamque, &c. retinen. &c. continuandi propria auctoritate, &c. conditione tamen, &c. & pacto expresse adiectis, vt emptor teneatur per biennium proximum stare locationibus factis inquilinis dd. domorum, & apothecarum eo modo, & forma, quibus tales locationes factæ repeeriuntur, & interim donec emptor de antedicta possessione inuestitus non fuerit, dicti venditores constituerunt sese tenere, & possidere easdem domos, cum iuribus, & pertinentijs suis vice, & nomine eiusdem emptoris, & suorum hæredum, & successorum.

Hanc autem venditionem, & alienationem dd. domorum dd. venditores, quibus supra respectiuè nominibus, fecerunt, & faciunt præfato D. emptori stipulanti, & vt supra pro antedicto iam conuento pretio in totum scu. 6. m. & 600. de iulijs decem pro quolibet scuto, soluen. ad effectum inuestiendi, vt infra dicetur in auro, iulijs, & testonibus argenteis hoc modo videlicet scut. 4. m. & 600. de præsenti, & reliqua 2. m. in terminis infra d. adhibita prius per emptorem possesione corporali domorum prædictarum absque impedimento legitimo, in quorum computū, & diminutionem ipsi domini venditores confessi fuerunt habuisse, vt narratum fuit ab ipso D. emptore pro arrha, & parte pretij dicta scuta mille quadringēta monetæ, contenta scilicet in supradicta cedula DD. de Guicciardinis consignata, & tradita in actu celebrationis prę inserti chirographi, pro alijs vero scut. 3200. pro complemento dd. scut. 4600. in promptu de præsenti soluen. vt supra d. Ioan. Baptista emptor consignauit præfatis venditoribus præsentibus, & recipientibus coram domino Iudice, meque notario, & testibus infrascriptis, quas cedulas depositi, continentes in totum summam prædictam, vnam siquidem sac. Montis Pietatis, & depositorum Vrbis scuta 1600. monetæ, alteram vero D. Philippi Guicciardini mercatorum Floren. continen. reliquam summam

mam scut. 1700, tenoris exemplandi in pede huius instrumenti, quauis cedula originales ij iem venditores ex nunc, pro quando effectu soluta fuerint, secundum formã earundem cedularum vocarunt sese contentos, & satisfactos, & de illis in computum dicti debiti emptorem quietarunt, &c. per pactum, &c.

Reliqua vero scuta 2000. monetæ pro residuo, & finali complemento dicti pretij d. D. Io. Baptista emptore soluere promisit præfatis venditoribus, & pro eis simili modo quo supra deponere penes d. sac. Montem Pietatis, ad effectum pariter inuestien. iuxta formam eiusdem pacti infradicendi hoc modo videlicet. mille per totum mensem Februarij anni Iubilei proximi futuri, & reliqua scuta 1600. per totum alium mensem Februarij alterius anni proximi sequentis 1601. hic Romæ libere, &c. alias, &c.

Et interim quia æquum non iudicatur, quod eodem tempore domibus, & pretio emptor fruatur, domini contrahentes conuenerunt ex pacto expresso, quod dictus emptor pro quantitate eiusmodi scutorum 2000. teneatur, prout promisit, facere participes DD. Valerium, & præfatos eius nepotes venditores, & pro dictis nepotibus præfatam eorum matrem tutricem, & curatricem omnium pensionum earundem, domorum proportionabiliter, & pro rata quam ratam ad effugiendum difficultates, & occasiones differentiarum DD. contrahentes pro fructibus compensatiuis, & pro lucro cessante scilicet fructuum, qui perciperentur ex censibus, in quibus implicari debent dictæ pecuniæ, & implicarentur si in promptu soluerentur, & omni alio meliori modo, &c. concorditer ex nunc liquidaretur hoc modo, videlicet ab hodie, vsque in diem terminorum, vt supra præfixorum ad rationem scutorum 6. monetæ pro quolibet centenario, & anno pro rata, vt infra soluen. & à die lapsi termini, seu terminorum prædictorum in futurum non factis solutionibus supra promissis, & vsque in diem, quæ factæ, & effectualiter, & integrè fuerint ad rationem scutorum sex cum dimidio alterius scuti pro quolibet centenario, & anno soluen. pro rata de semestre in semestre, in fine cuiuslibet semestris in tot iulijs, & testonibus argenteis hic Romæ liberè, &c. alias, &c. & nihilominus etiam post lapsum terminorum prædictorum liceat DD. venditoribus quandocumque ipsis videbitur, cogere emptorem ad soluen. summam principalem maturatam, vna cum residuo dd. fructuum compensatiuorum: cum hoc tamen quod interim, & quousque d. pretium cum dictis fructibus compensatiuis effectualiter, vt supra exbursatum integrè non fuerit, supradictæ domus, cum omnibus iuribus, membris, & pertinentijs suis remaneant semper ad fauorem venditorum, ac suorum hæredum, & successorum specialiter hypothecatæ, ita vt pro rata non soluta nunquam censeatur translatum dominium in emptorem, nec abdicatum ad ipsis venditoribus, sed eisdem expressè reseruatum, itaut deficiente emptore à solutione, seu solutionibus antedictis tam pretij, quam fructuum prædictorum liceat ipsis venditoribus, & eorum hæredibus propria auctoritate, & de facto sine alicuius iudicis, vel alterius personæ licentia ad easdem domos, & earundem membra, & pertinentias liberum habere regressum, illarumque possessionem reassumere, & retinere, ac pensiones sequestrare, & exigere ipsasque domos, quoties oportuerit, locare, & etiam vendere pro quacumque pretio, & quibusuis personis arbitrio, & arbitratui ipsorum venditorum, pensionesque seu pretia huiusmodi exigere, & de exactisquoscumque quietare, & sibi propria auctoritate de quocumq. residuo debito satisfacere, & hoc semper intelligatur ad maiorem cautelam, sine præiudicio facultatis agendi contra emptorem, vel suos heredes, & bona vigore generalis obligationis, immo cum potestate variandi, itaut vna via electa, &c.

Et his salu s DD. contrahentes in executionem principalis pacti, habiti in tractatu præsentis venditionis conuenerunt, vt dictum totum pretium scilicet, tam dicta scuta 4600. vt præfertur venditoribus in dictis duabus cedulis consignata, quam etiam reliqua scuta 2000. quæ vt supra soluenda remanere debeant omnino per ipsos venditores exponi, & inuestire in emptione tot censuum, cum bonis, &

idoneis fideiussoribus bene assecuratorum in Vrbe, vel eius districtu, seu tot locorum montium non vacabilium ad electionem DD. venditorum, cum consensu tamen expresso dicti emptoris, vel suorum hæredum, & successorum, qui census, & quæ loca montium possint per dictos venditores, & eorum hæredes, & successores quandocumque ipsis videbitur in toto, vel pro parte vendi, & alieneri ad effectum tamen conuertendi, & inuestiendi pretium de consensu emptoris, vt supra in emptionem bonorum stabilium in Vrbe, vel eius districtu, quoties aliqua opportuna, & vtilis occasio pro maiori beneficio dictorum pupillorum reperiatur, quo casu pretium debeat deponi, prout infra dicetur, in casu vero redemptionis, seu extinctionis dd. censuum, vel montium, nunc, vel pro tempore de pecunijs pretij prædicti emen. pretium, seu pretia eorundem, sub pœna nullitatis, ac malæ, & reiterandæ solutionis, nullo modo solui possint, sed omnino debeant penes dictum Montem Pietatis, seu ipso non extante penes alium locum tutum, & securum in Vrbe, de communi contrahentium prædictorum consensu eligen. &c. cum expressa tamen conditione, quod tale depositum nunquam amoueri possit, aut debeat, nisi duntaxat ad effectum reinuestiendi, & de consensu D. emptoris, vel suorum hæredum, vt supra in emptionem aliorum similium censuum, montium, & aliorum bonorum stabilium.

Quæ quidem loca montium, census, seu stabilia, nunc, aut quandocumque ex dicto pretio, toties, quoties occurrerit emenda perpetuo manere debeant affecta, & hypothecata, aut in ipsis acquisitionibus obligari, & hypothecari debeant ad fauorem, & pro maiori securitate dicti emptoris, suorumque hæredum, & successorum in omnem casum euictionis generalis, vel particularis dictorum domorum, & suorum iurium, & pertinentiarum in omni iudicio petitorio, & possessorio, seu in casu non obseruationis ex venditorum parte omnium, & singulorum in hoc instrumento contentorum, seu in casum nullitatis, & inualiditatis eiusdem contractus ex quocumque capite, vel defectu, ita vt toties, quoties dicti casus contingerent, aut aliquis ipsorum contigerit, & deficientibus dictis venditoribus, vel eorum hæredibus, & successoribus adimplere per eos adimplenda, liceat D. emptori, vel eius hæredibus ad eiusmodi pretium vbicumque pro tempore reperietur, seu ad dictos census, loca montium, vel stabilia, in quibus tale pretium nunc, vel pro tempore conuersum, & inuestitum reperietur liberum habere, & tam super illorum proprietate, quam super fructibus se reualere, & inuestire cum facultatibus amplissimis sequestrandi, necnon propria auctoritate, & de facto sine alicuius consensu, & etiam absque iudicis mandato, & sine aliquo vitio spolij, nullitatis, seu attentatorum, eorundem bonorum præfatorum possessionem, seu respectiuè quasi possessionem, apprehendendi, & retinendi, & continuandi, dictaque bona vsufructuandi, loco rei euictæ, & vsque ad sublatam euictionem, quo casu fructus in sortem minimè computentur, seu eadem bona retinendi in solutum, & satisfactionem pro concurrenti quantitate rei euictæ, vel aliter impeditæ, seu ablatæ, vel si magis expedire videbitur venden. & distrahen. pro quocunque pretio reperibili, & de pretio pro concurrenti quantitate sibi satisfacien. & omnia alia remedia desuper opportuna, & pro sicua iure medio experiendi, & exequendi vsque ad plenariam consecutionem omnium adimplendorum, & satisfaciendorum, & super præmissis. Ad maiorem cautelam DD. venditores deputarunt etiam, quatenus opus sit, D. emptorem pro se, & suis hæredibus, &c. procuratorem irreuocabilem, vt in rem propriam, cum omnibus facultatibus opportunis, ita etiam vt super dictis censibus, montibus, vel stabilibus, nunc, vel pro tempore ex dicto pretio emendo, tanquam acquisitis de proprijsmet pecunijs dicti emptoris, scilicet de pretio præfato semper ipse emptor, & sui præferantur omnibus alijs, & nemini vnquam in præiudicium illorum acquiri possit ius aliquod ex quauis causa quantumuis fauorabili, & priuilegiata, secundario autem dicti census, & loca montium, aut alia stabilia ex dicto pretio, vt supra emenda, saluis

semper

semper supradictis debeant remanere affecta, & hypotheca ad fauorem D. Claricis, & aliorum interesse haben. pro concurrenti quantitate suæ dotis scut. 2000. monetæ, & donat. propter nuptias olim assecuratorum super dictis domibus, ita, & taliter, vt huiusmodi hypotheca dotalis censeatur, & sit penitus translata ex dictis domibus, in, & super censibus, seu montibus, vel stabilibus ex dicto pretio emendis, salua nihilominus ad fauorem d. D. Claricis, & semper remanente obligatione generali reliquorum bonorum mobilium, & stabilium d. q. Lucij eius mariti, & præfati D. Valerij illius fratris, iuxta formam instrumenti assecurationis eius dotis, ad quod, &c. si plus autem dd. domus valerent, &c. præfati venditores donarunt, &c. renunciantes cum iuramento tactis, &c. leg. secundæ. C. de rescind. vend. cum alijs similibus remedijs, de quibus per D. Iudicem certificati fuerunt, quia, sic actum, &c. & pro maiori præmissorum executione, & effectu conuentum fuit, quod in instrumento, & litteris patentibus, vel alijs scripturis conficien. &c. super emptionibus, et acquisitionibus præfatis fieri debeat expressa mentio, quod eiusmodi emptiones, & acquisitiones fiunt in executionem huius pacti, & presentis contractus ibidem præcisè citandi, ac de pecunijs pretij dictæ venditionis, & apponi debeant obligationes hypothecæ, pacta, & aliæ conditiones, & qualitates ipsis extensæ, quæ semper ad vnguem repeti, & seruari debeant in quibuscumque inuestituris de dicto pretio nunc, vel pro tempore facien. & præmissa semper intelligantur ad maiorem cautelam, sine præiudicio generalis obligationis, itaquod &c. & cum potestate variandi, &c. Interea verò, & in futurum donec emptor, vel sui hæredes pacificè possederint domos præfatas, ac donec non contingat casus euictionis, & a q casus superius expressi, dicta loca montium, census, & stabilia, ex dicto pretio, vt supra emenda, collocétur, & manere debeant, saluis semper omnibus, & singulis supradictis ad fauorem, vtilitatem, & liberam fruitionem dd. venditorum, & suorum hæredum, successorum quorumcumque.

Hoc tamen pacto expresse addito, & per solemnem stipulationem hinc inde interueniendo firmato, quod liceat ipsis venditoribus de dictis censibus, siue montibus, vt præfertur, cum dicto pretio emendis disponere pro summa scutorum mille monetæ pro dotanda dicta D. Faustina, ideo vt eueniente huiusmodi casu, possint æquiualentem scut. mille monetæ de dictis censibus, vel montibus in dotem dare, cedere, & assignare pro dote, seu parte dotis ipsius D. Faustæ, seu montes, vel census præfatos ad eundem effectum vendere & alienare, & pretium redigen. soluere, & consignare in dotem, vel pro parte dotis, vt supra, non obstan. hypothecis, & alijs conditionibus, quibus ipsi census, vel montes in dotem dandi, vel pro dote distrahendi, vt supra affecti reperientur, quæ hypothecæ, & conditiones in tali casu, & pro dicta summa semper habe pro non appositis, ac pro nullis, & extinctis ad prædictum effectum habeantur, cum conditione tamen, & non aliàs, aliter, nec alio modo, quod futurus maritus D. Faustæ in actu consignationis, & facien. dd. censuum, vel montium, aut pecuniarum exinde pretio redigendorum pro dicta summa scutorum mille teneatur illam super aliquo, seu aliquibus ex suis bonis stabilibus, assecurare valide, & sufficienter cum scientia d. emptoris, vel suorum hæredum, & amplius etiam teneatur tam ipse, quam D. Fausta, cum solemnitatibus requisitis in eodem actu cedere, & transferre eidem D. emptori, vel suis hæredibus omnia iura, & actiones sibi occasione dictæ dotis quomodolibet competentia contra bona paterna, vel auita D. Faustæ & contra quoscumque alios, vel alia quæuis bona pro dicta dote quouis modo obligatos, & obligata: quæ quidem iura remaneant sempe penes d. emptorem, vel suos hæredes sal'ua integra, & illæsa pro maiori illorum cautela, ad effectum siquidem dd. iuribus vtendi, prout oportuerit tam excipiendo, quam agendo in casu molestiæ, vel euictionis, aut in alijs casibus superius expressis semper sine preiudicio iuris agendi vigore generalis obligationis. Immo cum potestate nominandi, vt supra, &c.

Declarantes domini contrahentes ex pacto ita conuento, &c. vt per spatium vnius mensis ab hodie proximi pro rata tum dd. scuta 4600. currere debeant pensiones dd. domorum ad beneficium dd. vénditorum ad finem, vt interim possint dictas pecunias inuestire, & elapso dicto mense inuestitis vel non inuestitis dictis pecunijs seu si ante lapsum d. mensis contingat dictas pecunias inuestiri, tunc statim ad ea die facti inuestimenti, & ab ea die qua incipient ad fauorem venditorum currere fructus talium inuestiturarũ, incipiant pensiones dd. domorum currere ad beneficiũ emptoris, & si venditores perciperent dictas pecunias anticipatas teneantur illas bonas facere prout promiserunt dicto emptori præsenti, &c. pro reliqua verò parte dicti pretij pensiones domorum incipiant currere ad beneficium emptoris ab hodie, quia sic actum, &c.

Præterea præfatus D. Valerius, & D. d. Clarix tutrix, & curatrix nomine, vt suprà, ac præfata D. Fausta, & singulis insolidum promiserunt dd. domos cum iuribus, & pertinẽtijs suis ad ipsos DD. Valerium, & dictos suos nepotes iusto, & legitimo dominij titulo spectare, & pertinere, & sibi ipsis legitime licuisse illas vendere, & alienare, vt supra, & esse liberas, immunes, exemptasq. penitus ab omni censu, canone responsione, recognitione, & alia quouis onere, & ab omni fideicommisso purificato, vel purificando, caduciate, deuolutione, prohibitione, & alio quouis simili, vel dissimili vinculo, neminiq. in toto, vel in parte esse venditas, &c. aut alio quouis modo alienatas, & denique de dictis domibus non esse factum alium contractum, sine distractum, qui vnquam redundare possit in præiudicium emptoris, vel suorum hær. & successorum alienationis, & distractus vocabulis latissimo modo sumptis, excepta dumtaxat hypotheca dotis d. D. Claricis, quæ prout infra consentire intendit venditioni huiusmodi, sed præsentem venditionem esse, & perpetuo fore bonam, validam, & bene validè, & legitimè factam, & ideo in eam tanquam talem promiserunt, quoties occurrerit facere consentire omnes personas, &c. super dictis domibus in toto, vel in parte lites si inferantur in se ipsos suscipere, & susceptas prosequi, & penitus terminare, præterea cura, & impensa, ac cum proprijs procuratoribus, & aduocatis, alijsq. defensionibus opportunis in quauis instantia, & parte litis toties quoties occurrerit, absque interuentu, aut alia cura, nec sumptu emptoris, vel suorum, &c. ad omnem eorum simplicem, requisitionem. Alias si præmissa omnia & singula sicut asserta fuerunt vera non extiterint, aut sicut promissa sunt seruata, & adimpleta inuiolabiliter non fuerint, seu nulla, vel inualida ex quocumque capite, vel defectu reddi contingerit domini venditores semper insolidum voluerunt erga emptorem præsentem, & vt supra stipulantem teneri ad refectionem omnium damnorum, & cetera. vltra præcisam præmissorum obseruationem, ad quæ nihilominus præcisè omnino cogi possint, & amplius si dictæ domus euincerentur in toto, vel in parte pariter insolidum teneri voluerunt de omni, & quacumque dd. domorum, suorumq. iurium, & pertinentiarum euictione, iurisq. & facti defensione vniuersali, & particulari in iudicio petitorio, seu possessorio, aut mixto, necnon ad restitutionem pretij, & ad omnia damna, &c. occasione dictæ euictionis quomodolibet passa, & incursa, de quibus, &c. absque, &c. & hoc tàm auocata, quàm non auocata possessione, ita etiam sub prætextu, quod euictio sequuta fuerit per imprudentiam, aut imperitiam vel iniustitiam iudicis, aut superiorum, aut per quam uis in curiam partium nihilominus dicti venditores, vel sui hæredes nunquam excusari possint, quin ad præmissa præcise teneantur, quia sic actum, &c.

Declaratione etiam adiecta, quod quoties in præmissis contingerit fieri aliquam litis intimationem, sufficiat ex parte emptoris, vel suorum hæredum quæcumque simplex denunciatio etiã d. dni. copi. vẽditorum absq. insertione libelli, & alijs solemnitatibus, & sic simpliciter facta perinde afficiat, & seruatis de iure, & stylo seruandis formiter, & solemniter facta esset, quia sic actum, &c. Quæ omnia, &c. dictæ partes adinuicem promiserunt perpetuo habere rata, &c. & contra non facere, &c. pro se, &c. alias, &c. (rato tamen, & firmo remanente contractu) teneri vicissim voluerunt ad omnia damna, &c

Pro.

Pro quibus omnibus, & singulis perpetuo firmiter, & inuiolabiliter obseruandis D. Valerius, necnon dicta Fausta cum solemnitatibus antedictis sese ipsos insolidum, ipsorumq. hær. & success. ac bona, &c. & præfata D. Clarix tutorio, & curatorio nomine, vt supra præfatos Io. Franciscum, & N. eius filios pupillos illorumq. hæredes, & successores, ac omnia bona, &c. & è conuerso, &c. D. Baptista emptor seipsum, ipsiusq. hæredes, & successores, ac bona omnia, &c. in forma Cameræ, &c. cum solitis submiss. & renunciationibus, & cautelis, &c. respectiuè obligarunt, consenserunt, &c. hinc inde relaxationi mandati exequutiui vnica præcedente citatione, & singulis tactis, &c. ad sancta Dei Euangelia iurarunt, &c.

Super quibus omnibus, & singulis tanquàm ritè, & legitimè gestis ipse D. Collateralis, & Iudex, vt supra sedens, causa, vt asseruit plene cognita, vt supra ad instan. dictæ D. Claricis, quo supra nomine petentis, & instantis pro dictis suis filijs, & pupillis, & ad instantiam d. D. Faustæ, suam dictamque sui officij auctoritatem ordinariam, & decretum interposuit supplens omnes defectus; tàm Iuris, quàm facti, si qui in præmissis quouis modo interuenerint omni meliori modo, &c. Rogantes, &c. Act. &c. præsentibus, &c. testibus, &c.

Emptio Castri, cum donatione alterius, insolutum partis pretij.

Illustrissimus D. T. Santacrucius dominus, & possessor Castri sancti G. nuncupati, siti in districtu Vrbis Tiburtinæ diœcesis, cum eiusdem territorio, quod terminatur infrascriptis finibus, sicut idem asseruit, videlicet iuxta ab vno agrũ Tiburtinum, ab alio tenutam sancti Victorini, Illustrissimorum DD. hæredum quondam Ioannis Petri Draghi, Patritiorum Romanorum, ab alio tenutam nuncupatam sancti Ioannis, in vocabulo Campi Moratij, vulgariter Camporaccio territorij terræ Poli, infrascripti D. emptores, & alio territorium oppidi casæ Corpulę, & ab alio territorium montis S. Mariæ, eiusdem D. emptoris; ab alio territorium Castri Guadagnoli pariter eiusdem D. emptoris, & ab alio territorium Castri Ciciliani ab alio territorium Castri sancti Angeli serenissimorum DD. de Farnesijs, & ab alio tenutam villæ, seu casalis nuncupati G. in dicti Castri territorio existentis, quæ terminatur infra eosdem supra expressos confines, saluis semper alijs, si qui sunt, vel esse possunt ad castrum, & tenutam huiusmodi plures, aut veriores confines antiqui, vel moderni qui melius specificari, & per me notarium quandocunque addi possint. Volens modo ad infradicendam venditionem castri, et villæ prędictorum deuenire, vigore, siquidem inf. adiectarum litterarum Apostolicarum sanctissimi D. N. Clementis Papæ Octaui in forma breuis, sub datum Romæ apud sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die secunda Ianuarij proximè præteriti Pontificatus sui anno septimo, vt moris est expeditarum, & mihi Notario ad effectum inserendi in huiusmodi contractu originaliter consignatarum; tenoris infrascripti: videlicet Clemens, &c.

Sine quibus quidem facultatibus, & alijs contentis in dictis litteris Apostolicis ipse D. T. (sicut idem asseruit) non esse aliter, nec alio modo venditurus, spontè igitur, certaq. scientia, & deliberata voluntate, inhærendo licentiæ, facultati, derogationibus, alijsq. concessionibus contentis in præinsertis literis Apostolicis, & omni meliori modo, via, iure, causa & forma, quibus validius, & efficacius potest, & debet, vendidit, & titulo liberæ & perfectæ venditionis iure proprio, & in perpetuum dedit, concessit, & alienauit, cum reseruationibus tamen, pactisq. & conuentionibus infrascriptis, quæ censeantur repetitæ, tam in principio, medio, & fine, quam in qualibet parte præsentis contractus, Illustrissimo, & Excellentissimo D. L. de C. Baroni Romano, Duci Terræ Poli præsenti, & pro se, suisq. hæredibus, & successoribus quibuscumque sequendo fidem dictarum litterarum Apostolicarum, & illis inhærendo, & omni alio meliori modo, quibus melius potuit, & debuit, ementi, & acceptanti, & vna mecum notario vti publica, & authentica persona legitime stipulanti supradictum castrum sancti G. simul cum dicta Villa G. & cum ædificijs in ea existentibus, iuribus membris, & pertinentijs suis, alijsq. cum dicto

castro venientibus latius infra explicandis, & cum recolectis frumentorum, ac omnibus generis bladorum, vt inferius explicabitur anni proxime præteriti, & cum alijs fructibus successiuè perceptis vsque in hanc diem consignandis, prout D.T. consignare promisit eidem D. L. tempore tr ditionis corporalis possessionis castri, & aystlæ prædictorum liberè, & integre, iuxta listam per D. T. dandam, prout infra dicetur, seu in locum eorum fructuum iam forsan venditorum consignare illorum pretium. Ad habendum, & tenendum, possidendum, vtendum, fruendum, & fructificandum; vendendum, dandum, donandum, pignorandum, & alienanudm, ac de castro, tenuta, & alijs venditis cum eorundem iuribus, & pertinentijs faciendum, & disponendum ad ipsius D. L. emptoris libitum voluntatis, saluis tamen reseruationibus, & alijs infradiendis.

Et quia (vt asseruit) D. T. præsupponit redditum, & prouentum dicti castri, & aliorum cum eo venditorum annuatim ascendere saltem ad summam scutorum quatuor milliũ monetæ, & asserentes DD. contrahentes concorditer, valutasse scutis centum monetæ qualibet scuta tria similia annui redditus, vt præfertur, præsuppositi scutorum quatuor millium. Ideo prædictus D. T. venditor huiusmodi venditionem facere declarauit, & fecit D. T. emptori præsenti, & stipulanti, vt supra pro pretio ad prædictam rationem scutorum centum monetæ pro quibuslibet scutis tribus annui redditus prædicti castri liberis, & exemptis ab omnibus impensis, iuxta declarationem faciendam per superintendentem factoribus, vt infra deputandum. Quod pretium stante præsuppositio prædicti annui redditus scutorum quatuor millium ascendit, iuxta rationem prædictam ad summam scutorum centum triginta millium monetæ, salui tamen pactis, & conditionibus suo loco inferius exprimendis, & non alias aliter nec alio modo.

In cuius quidem pretij computum, & diminutionem D. L. emptor inhærendo licentiæ, & facultati sibi concessis in præinsertis litteris Apostolicis, & cum reseruationibus, & pactis infradicendis omni meliori modo, via, iure, causa, & forma quibus validius, & efficacius potest, & debet ex nunc dictum eius castrum P. nuncupatum, situm, & confinatum, prout proximè dicetur, cum eius territorio Marchionatus, & cum alijs venientibus simul cum dicto castro latius infra exprimendis, necnon etiam cum fructibus infradicendis affictus, & banchi iustitiæ dicti castri P. a die 8. Augusti proximè præteriti citra decursis, & decurrendis ad vtilitatem, & beneficium D. T. venditoris, dedit, concessit, & assignauit iure proprio, & in perpetuum D. T. venditori præsenti, & pro se suisq. hæredibus, & successoribus quibuscumque acceptanti, & vna mecum notario vti publica persona legitimè stipulanti insolutum, & satisfactionem summę scutorum triginta vnius millium octingentorum quinquaginta septem monetę, Istam enim præcisa summa DD. contrahentes affirmarunt concorditer valutasse, & valutare istum, & integrum pretium eiusmodi castri cum iuribus, iurisdictionibus, & pertinentijs suis quibuscumque, siquidem ad rationem scutorum centum monetę pro quibuslibet scutis tribus cum dimidio alterius scuti annui redditus eiusdem castri P. ascenden. sicut ambę partes pro liquido habere affirmant ad scuta mille centum, & quindecim monetę quolibet anno prouenientium, scilicet pro summa annuorum scutorum mille quadraginta ex pensione moderni affictus eiusdem castri, & pro reliquis scutis septuaginta quinque ex emolumentis annuis banchi iustitiæ, ad hanc summam ex mutuo contrahentium consensu concorditer voluntatis. Quod quidem castrum P. situm est in prouincia Campanię Ferentinę dioec. & eiusdem territorium terminatur, sicut D. L. asseruit, iuxta territoria, oppidorum Sopini, Frusinoriens- Iuliani, Coccani, & alios fines, saluis alijs confinibus, si qui sint plures, aut præmissis veriores, qui pariter quandocumque melius specificare, & per me notarium addi possint, ad habendum, tenendũ, possidendum, vtendum, fruendum, & fructificandum, vendendum, donandum, & alienandum, ac de castro, & alijs cum eo insolutum datis, cum illorum iuribus, & pertinentijs faciendum, & disponendum

ad

ad ipsius D. T. insolutum accipientis. libitum voluntatis, saluis reseruationibus, et alijs infradicendis,

Declarantes DD. contrahentes supradicta castra sancti G. et P. fuisse, et esse titulo venditionis, et respectiuè dationis insolutum adinuicem inter eos, vt supra data, et alienata, cum omnibus, et singulis eorundem castrorum, districtibus, territorijs, tenimentis, dominio, superioritate, ac plena, omnimoda iurisdictione ciuili, et criminali, ac mero, et mixto imperio, et omnimoda gladij potestate, et exercitio, ac cum omni iure mulctandi, condemnandi, confirmandi, absoluendi, et remittendi, cum bancho iustitiæ, pœnis, damnis datis, seruitijs realibus, et personalibus, et mixtis scandentijs, seu monitorijs, iuxta solitam consuetudinem, seu statuta, aut constitutiones dictorum castrorum, & eorundem territorium, & cum alijs vassallagijs, & iuribus vassallorum, fœudis, subfœudis, & quorumcumque bonorum, solitis responsionibus, ac censibus, & bonis emphitheoticis, & feudalibus, ac iuribus vtilibus, directis, & mixtis datijs, & alijs exactionibus, ceterisque redditibus, prouentibus, emolumentis, & obuentionibus ordinarijs, & extraordinarijs, necnon palatio arce, & fortalitijs cuiuslibet castri prædicti, si qui sint, & prout extant, aliisque ædificiis tàm intus, quàm extra, ac cum hospitijs, seu tabernis, furnis, molendinis, vineis, hortis, cannetis, oliuetis, arboretis, prædijs, pratis, collibus, montibus, vallibus, planctis, & aliis terris cultis, et incultis, nemoribus, et alijs aquis, et aquarum deriuationibus, decursibus, et vsibus, piscationibus, aucupijs, venationibus, pascuis, et cum fodinis quorumcumque lapidum, metallorum, et aliorum mineralium, vel similium, aut dissimilium; et cum thesauris etiam absconditis, si quæ fondinæ, vel si qui thesauri extant, et nunc, vel pro tempore extabunt, et detegentur; ac cum omnibus, et quibuscumque suis membris, adiacentijs, necnon iuribus, ingressibus, egressibus, et transitibus cæterisq. actionibus, vsibus, commoditatibus, alijsq. annexis, et dependentijs, et cum cæteris omnibus pertinentijs tàm intus, quàm extra, & circa dicta castra, & eorum territorio consistentibus, & ad illa quomodolibet spectan. tàm cognitis, & manifestis, quam etiam incognitis, & occultis, etiam si essent maiora expressis, & hic necessario exprimenda viterent, & cum omni etiam iure reintegrandi, recuperandi, & vendicandi quæcumque vsurpata, & occupata, seu alias tenta ad iura, & pertinentias dictorum castrorum, & cuiuslibet eorum respectiuè quomodolibet spectantia quoties, & a quibus nunc, & pro tempore occurrent, & cum iuribus, etiam si qui extant patronatus, & præsentandi ad quascumque Ecclesias, capellas, seu beneficia, & cum omnibus alijs iuribus, priuilegijs, honoribus, & dignitatibus, prærogatiuis, immunitatibus, exemptionibus, indultis, & facultatibus cōprahensis sub quibusuis alijs denominationibus, titulis, & clausulis, & ex quibusuis causis, vel rationibus tàm de iure, quàm de consuetudine, vel stilo, & alias quomodolibet competentibus dictis castris, & cuiuslibet eorum territorijs, iurisdictionibus, dominijs, & pertinentijs, etiam si talia forent, quæ maiora, vel diuersa essent expressis, & specialem expressionem postularent, & quæ sub præmissis clausulis, & derogationibus minime comprahenderentur, & deinq. cum omnibus ijs, quibus vsque in præsentem diem D. T. venditor, & D. L. dans insolutum eorumq. antecessores dicta castra respectiuè habuerunt, & possederunt, & quæ eisdem competierunt, & competunt, aut competere potuerunt, aut possunt, vel poterunt de iure, vsu aut aliter quomodolibet nihilo penitus hinc inde excepto.

Et ex causa venditionis, & respectiuè dationis insolutum prædictarum, ac iure proprio, & in perpetuum, vt supra DD. contrahentes ex nunc saluis tamen reseruationibus, & pactis infrascriptis cesserunt, & transtulerunt vnus alteri inuicem, & vicissim prout quemlibet tangit, omnia iura, omnesq. actiones, reales, personales, vtiles, & directas, tacitas, & expressas, hypothecarias, pignoratitias, siue mixtas, & in rem scriptas, officiumq. iudicis, & beneficium iuris, quas, & quot ipsi, scilicet D. T. super eius castro insolutum dato, & super eorundem castrorum, & villæ membris, & pertinentijs præfatis, aliquo

quo vnquam tempore quomodolibet respectiue habuerunt, & habent, sibiq. competunt, & competere possunt, & poterunt in futurum contra quascumque personas, Vniuersitates, Collegia, Capitula, & loca, tàm secularia, quam Ecclesiastica, nullum Ius, nullamq. prorsus actionem ex nunc, & in posterum sibi ipsis amplius quomodolibet reseruatis, inde, & super præfatis venditis & insolutum datis, sed omni penitus iure, & actione hinc inde inuicem transfusis, penitus translatis, vt supra saluis tamen dumtaxat mutuis reseruationibus, & pactis infradicendis. Ponentes, & subrogantes sese ad inuicem, videlicet venditor ipsum D. emptorem in, & super castro, & villa venditis, ac eorundem iuribus, & pertinentijs; dictus autem D. emptor præfatum D. Venditorem in, & super castro insolutum dato, & eiusdem iuribus, membris, & pertinentijs in vniuersum eorum respectiuè ius locum, & priuilegium mutua hinc inde acceptilatione, & stipulatione interueniente. Constituentes pari quoque modo sese inuicem super præmissis venditis, & insolutum datis respectiuè procuratores irreuocabiles etiam cum iuramento, vt infra præstito, vt in rem propriam, itaut ex nunc in posterum vterque ipsorum contrahentium, scilicet D. L. emptor pro dictis iuribus dictisque actionibus castri sancti G. dictæq. villæ, ac aliorum venditorum. Prædictus verò D. T. venditor pro dictis iuribus, dictisq. actionibus castri P. vel aliorum simul cum eo insolutum ei datorum eorum proprio nomine respectiuè agant, petant, exigant, excipiant, recipiant, & defendant, eisque libere vtantur, fruantur, & experiantur in iudicio, & extra iudicium vbilibet etiam directis actionibus ad placitum emptoris super rem venditam, prout & quemadmodum de eo facere, & disponere poterat D. venditor ante præfatam venditionem, & similiter ad placitum venditoris, prout & quemadmodum de ea facere, & disponere poterat præfatus emptor ante præfatam dationem in solutum. Amplius verò promiserunt inuicem, videlicet D. T. venditor inducere, & immittere D. L. emptorem, & in corporalé possessionem castri sancti G. & villæ G. & eorundem iurium, iurisdictionum, & pertinentiarum, & pariter D. L. emptor inducere, & immittere D. T. venditorem in corporalem possessionem castri P. & eiusdem iurium, iurisdictione, & pertinentiarum, cum interuentu hinc inde in actu traditionis eiusmodi possessionum debitæ recognitionis, ac iuramenti fidelitatis, & homagij faciendi, & respectiué præstandi, prout consuetum est in similibus per vassallos, & homines cuiuslibet castri liberè omni contradictione, impedimento, & exceptione remotis, & nihilominus saluis præmissis ex nunc DD. contrahentes dederunt, & concesserunt sibi ipsis ad inuicem liberam, & absolutam facultatem scilicet D. T. præfato D. L. capiendi corporalem possessionem castri sancti G. & villæ H. & eorundem ciuium, iurisdictionum, & pertinentiarum, & similiter D. L. eidem D. T. capiendi dictam possessionem castri P. & eiusdem pertinentiarum, & hoc vtrumque propria auctoritate, & sine alicuius Iudicis vel curiæ licentia seu mandato, captamq. & appræhensam hinc inde respectiue retinendi, & continuandi pro se suisq. hæredibus, & successoribus iure proprio & in perpetuum, & interim donec vnusquisque ipsorum contrahentium de sua possessione præfata inuestitus effectualiter non fuerit, constituerunt sese vnius erga alterum scilicet T. T. tenere, et possidere castrum S. G. & villam N. cum membris, & pertinentijs eorundem vice, & nomine D. N. & suorum hæredum, & successorum, & pariter D. L. tenere, & possidere castrum P. cum membris, & pertinentijs suis, vice, & nomine D. T. & suorum hæredum, & successorum. Mandantes ex nunc irreuocabiliter, videlicet D. Tarquinius officialibus, vassallis, & hominibus, & alijs ad quos spectat castri P. quatenus ab hodie in posterum, videlicet officiales, & vassalli castri sancti G. recognoscant D. L. emptorem pro se suisq. hæredibus, & successoribus quibuscumque in eorum verum dominum, & patronum, illiq. pareant, & obediant, ac debitam obedientiam, & honorem exibeant, deq. prouentibus, responsionibus, iuribus, & emolumentis debitis, & consuetis, ac de omnibus alijs, ac quæ tenentur suo loco, et tempore respondeat, ac solitum homagij et fidelitatis iuramentum præstent. Officiales vero, et vassalli

castri

castri P. recognoscant ab hodie in posterum D. T. pro se suisq. hæredibus, & successoribus quibuscumque in eorum verum dominum,& patronum,illique pareant,& obediant, ac debitam obedientiam, & honorem exibeant, ac de prouentibus, responsionibus, iuribus, & emolumentis debitis, & consuetis, ac de omnibus alijs, ad quæ tenentur suo loco & tempore respondeant, ac solitum homaglj, & fidelitatis iuramentum erga illum similiter præstant, quos quidem officiales, vassallos, & homines vtriusque castri ex nunc DD. contrahentes, videlicet D. T. illos sancti G. & L. illos P. pro effectibus supra penitus exímerunt, & liberarunt ab omni vinculo obedientiæ, & ab omni debito iuramenti erga ipsos respectiuè præteriti.

Et huiusmodi dationem castri P. insolutum, & satisfactionem antedictæ summæ ad computum, & indictionem prædictæ venditionis D. L. emptor fecit, & facere declarauit hac, expressa conditione, & pacto per solemnem stipulationẽ hinc inde interuenientem, firmatis, nempe quod dictum castrum P. cum iuribus, & pertinentijs suis remaneat perpetuo affectum speciali hypotheca priuilegiata ad fauorem eiusdem D. L. ac suorũ hæredum, & successorum pro maiori securitate in omnem causam cuiuscumque euictionis sibi, vt infra promissæ generalis, vel particularis ex quouis capite prouenientis in petitorio, vel possessorio dicti castri sancti G. & eius territorij, dictæque villæ H. & eorundem iurium, membrorum, et pertinentiarum, et aliorum, vt supra venditorum, aut in casum non obseruationis omnium,et singulorum ex parte D. T. venditoris in hoc instrumento promissorum in toto, vel in parte, aut in casum nullitatis, vel inualiditatis dictæ venditionis ex quouis capite, vel defectu, aut in casum quod D. L. vel sui hæredes, et successores impedirentur super libera possessione castri, & villæ venditorum ex quocumqe pacto,vel defectu D. T. venditoris, vel suorum auctorum in casibus in quibus D. T. voluit teneri de euictione, vt infra declarabitur: adeo vt euenientibus quandocumq. casibus prædictis, et infradicendis, vel aliquo, seu aliquibus eorum, & deficiente D. T. vel suis hæredibus in adimplendis promissis pro parte sua, dominium ipsius castri P. & suorum iurium, & pertinentiarum non censeatur translatum in dictum D. T. neque censeatur ab ipso D. L. abdicatum, sed eidem expressè reseruatum, sicut ex nunc sibi, & suis hæredibus, & successoribus in dictis euentibus reseruauit omni meliori modo, via, iure, causa, & forma, quibus validius, & efficacius potuit, & debuit, & propterea nulli alteri personæ, seu personis, vniuersitatibus, collegijs, & locis secularibus, vel Ecclesiasticis super dicto castro P. & pertinentijs suis, etiam ex quauis causa quantumuis fauorabili, et priuilegiata ius aliquod acquiri vnquam possit in præiudicium eiusdem D. L. ac suorũ hæredum, & successorum, quibus in quolibet ex dictis casibus, & pro concurrenti rata, & quantitate liceat propria auctoritate etiam de facto, absque alicuius iudicis, vel Curiæ mandato, auctoritate, vel decreto, & sine vitio spolij nullitatis, & attentatorum, vel alio defectu dictorum castrorum P. cum eius territorijs, & pertinentijs, & eorundem possessionem reassumere, ac illis vti, frui, & potiri, ac de eisdem disponere, quemadmodum ipse D. L. facere poterat ante celebrationem præsentis contractus: non obstante etiam quacumque suppositione, & subrogatione dicti castri P. in locum dicti castri sancti G. facta in supradicto breui Apostolico, quæ supposito, & subrogatio in casibus prædictis, pro infectis habeantur. Quia sic actum, & conuentum fuit inter DD. contrahentes ex pacto inter eos expressè habito, & solemni stipulatione hinc inde interueniente firmato.

Et conuerso pariter D. Tarquinius venditor declarauit venditionem prædictam fecisse, & facere cum expressa conditione, & pacto per solemnem stipulationem hinc inde interuenientem firmatis, scilicet quod castrum sancti G. & villa N. cum eorum membris, iuribus, & pertinentijs remaneant perpetuo affectu, & affecta speciali hypotheca pripilegiata ad fauorem ipsius D. T. & suorum hæredum, & successorum pro maiori securitate in omnem casum cuiuscumque euictionis generalis, & particularis ex quouis capite prouenientis in petitorio, vel possessorio dicti castri P. & eiusdem iurium, membrorum

rum pertinentiarum, aut in defectum solutionis, seu solutionum, vt infra facien darum in toto, vel in parte debitorem D. vēditoris per ipsum d. emptorem, vt infra accollandorum ad computum pretij præfati, aut in casum non obseruationis aliorum omnium, et singulorum ex parte dicti L. emptoris in hoc instrumento promissorum in toto vel in parte, aut in casum nullitatis, vel inualiditatis dationis dicti Castri patrimę insolutum vt supra, ex quouis capite, vel defectu, aut in casum quod D. T. vel sui heredes, et successores impedirētur super libera possessione d. castri P. ex quacūq. pacto, vel defectu D. L. vel suorū auctorū, seu in casū molestię, vel euictionis, aut cessationis solutionis fructuū cēsus fortasse per D. L. emptorē super castro, et villa emptis, vt supra imponendi, et vendendi ad fauorem D. T. quatenus scilicet contingat pecunias infradicē das partis dicti pretij, ad effectum inuestiendi, vt infra, deponendas, inuestiri in toto, vel in parte in emptionem talis census per D. L. imponendi, ita et taliter, vt eueni entibus quandocumque casibus prę fatis, seu aliquo, vel aliquibus eorum, et deficiente D. L. vel suis hęredibus in adimplendis promissis pro parte sua, dominium ipsius castri sancti G. et villæ predictę, et suorum iurium, et pertinentiarum pro rata pretij non soluti, et pro rata valoris castri P. in casibus prefatis, aut pro rata aliorum promissorum, et non satisfactorum, seu non obseruatorum nunquam censeatur translatum in ipsum D. L. neque censeatur ab ipso D. T. abdicatū, immo eidē expresse reseruatur, prout ex nunc sibi, et suis hæredibus, et successoribus in dictis euentibus reseruauit omni meliori modo, &c. Et propterea nulli alteri personę, seu personis, vniuersitatibus, collegijs, et locis secularibus, vel Ecclesiasticis super dicto castro sancti G. et villę G. et pertinentijs suis, etiam ex quauis causa quantumuis fauorabili, et priuilegiata ius aliquod acquiri vnquam possit in preiudicium eiusdem D. T. et suorum hęredum, et successorum, tam respectiue contentorum in prę senti instrumento, quam instrumento super impositione census, quatenus imponi contingat, vt supra. Immo liceat eis in quolibet, ex dictis casibus, & pro concurrenti rata, & quantitate propria eorum auctoritate, etiam de facto absque alicuius Iudicis, & Curiæ decreto auctoritate, vel mandato, & sine vitio spolij nullitatis, & attentatorum, aut alio defecto dictum castrum sancti G. & villam H. cum eorundem iuribus, membris & pertinentijs illorum possessionem reassumere, ac illis vti, frui, & potiri, & de ijsdem disponere, sicuti D. T. facere poterat ante factam venditionem prædictam.

Cum hoc tamen quod eiusmodi mutuæ reseruationes hypothecæ priuilegiatæ, & dominij, vt supra, censeri debeant ad maiorem securitatem, sine præiudicio facultatis agendi virtute generalium obligationum hinc inde, itaut semper pro euictione, & alijs casibus supra expressis ambæ partes respectiuè agere, & experiri possint vigore eiusmodi obligationū contra personas, & quæcumque bona obligata, ita, & taliter, vt electa vna via, nunquam præiudicetur, quin dicti contrahentes, & quilibet eorum, prout cuilibet occurret, possint, & liberè valeant aliam viam assumere, & alteram relinquere, & ad relictam iterum redire, vel vtraque eodem tempore vti, & in ijs vijs, & remedijs variare ad eorum libitum, vsque ad integralem consequutionem debitæ satisfactionis, seu debiti adimplementi omnium satisfaciendorum, seu respectiuè adimplēdorum. Quia sic actum, & conuentum fuit, vt supra.

Item computum, & diminutionem supradicti pretij, hoc est pro summa, & quantitate scutorum quadraginta trium millium noningentorum duorum, & baiocchorum 25. monetæ L. emptor ita, & pacto habito cum D. T. venditore, & iuxta formam dicti breuis Apostolici ex nunc, cum declaratione infrascripta, & non alias in se met assumpsit, & accollauit æquiualentem summam totidem debitorum, videlicet pro summa scutorum quadraginta vnius milium ducentorum quinquaginta duorum, & iuliorum quinque, occasione totidem principalis tot annuorum censuum per bo. me. P. Cardinalem sacta C. super dictis castro, & villa im positorum, & de-

& descriptorum in notula, de qua in folio per vtranq. partem subscripto, & mihi notario consignato in pede præsentis instrumenti exemplandi, & pro summa scutorum octingentorum sexaginta nouem, & baiocchorum 75. occasione fructuum eorundem censuum decursorum, & non solutorum vsq. in diem octauam Augusti proxime præteriti, & pro alia denique reliqua summa scutorum mille septingentorum octuaginta occasione aliorum diuersorum debitorum eiusdem D. Cardinalis prout in notula supradicta, & ex causa accollationis huiusmodi D. L. emptor promisit soluere dictam summam scutorum quadraginta trium millium noningentorum duorum, & baiocchorum 25. creditoribus dicti Cardinalis descriptis in notula præfata, & cuilibet eorum ratam, & quantitatem suam designatam in eadem notula ad effectum tamen, vt iura in eum, & suos transferantur, non autem extinguantur, prout infra dicetur, & soluere singulis creditoribus suo loco, & tempore census in futurum decurrendos incipiendo á dicta die octaua Augusti proxime præteriti: quinimo etiam D. L. promisit adimplere erga dictos censuarios á dicta die octaua Augusti proxime in futurum alia omnia, & singula ad quæ tenebatur, & tenetur ipse D. T. vigore instrumentorum desuper celebratorum, & in dicta notula distincte citatorum, de quibus, & contentis in illis idem D. L. asseruit habere plenam, certamq. scientiam, & propterea assumpsit in se totum onus commodum, & incommodum præfatorum censuum incipiendo, vt supra in futurum, & á præfatis censibus tàm respectu fructuum, incipiendo vt supra, & vt sequitur in futurum decurrendorum, quàm etiam respectu aliorum ad quæ tenetur in dictis instrumentis præfatum D. T. eundem præsentem, & acceptantem, vt supra indemnem releuare, & penitus sine damno conseruare, ita vt á supradicta die 8. Augusti proxime præteriti in futurum ipse D. T. causa, & occasione præfatorum censuum nullum amplius damnum, incommodum, vel molestiam patiatur, alias vltra promissorum obseruationem, ad quam semper cogi possit teneri voluit ad liberandum ipsum D. T. & suos hæredes ab omni molestia, & ad refectionem omnium damnorum, expensarum, & interesse per D. T. vel suos hæredes quocumque modo patiendorum, de quibus stare, & credere voluit simplici assertioni cum iuramento patientis damnum, ita tamen vt accollatio debitorum præfatarum, & promissiones factæ in illa per D. Lotharium locum habere debeant si, & quatenus D. L. & sui hæredes non patiantur litem cum succumbentia, aut euictionem in iudicio petitorio, vel possessorio super dicto Castro sancti G. & Villa N. præterquam tamen occasione litium infra excipiendarum, & cum hoc, etiam quod D. L. & sui hæredes, & successores occasione dictæ accollationis non teneantur nisi eo modo, quo tenetur erga dictos creditores D. T hæres, vt ipse asseruit dicti D. Cardinalis cum beneficio legis, & inuentarij, nec á creditoribus censuum præfatorum ad illorum redemptionem D. L. cogi possit, aut compelli, nisi in illis casibus, in quibus potuisset cogi D. T. nec dictis creditoribus plus iuris acquiratur, quam ante stipulationem præsentis instrumenti haberet quia sic actum, &c. Pacto etiam præmissis adiecto vt volente D. L. emptore forsan deuenire ad solutionem sortis principalis dictorum censuum, liceat ipsi D. L. ad eius maiorem cautelam (ita etiam ex nunc consentiente D. Tarquinio) acquirere á prædictis censuarijs in actu solutionis, & pro rata, quam singuli receperint cessionem quorumcumque suorum iurium, & actionum pro effectibus infradicendis quomodolibet competentium vigore dictorum instrumentorum etiam prioratis, & potioritatis, quæ quidem iura cedenda nunquam censeantur præscripta, vel extincta, sed semper remaneant salua, integra, & illæsa penes D. L & suos hæredes, & successores ad effectum illis vtendi quoties opus fuerit pro maiori securitate, tam excipiendo in casum superuiuentiæ alicuius litis, vel molestiæ inferendæ per quoscumque habentes posteriora, vel deteriora iura pro illis repellendis, & excludendis, quam etiam agendo pro recuperandis pecunijs, quæ importabunt dictæ cessiones in casum litis, molestiæ, vel euictionis prouenientium ab habente, seu habentibus priora, & potiora

ta iura, salua semper facultate agendi vigore generalis obligationis infra dicendæ, & cum potestate variandi, itavt vna via electa nunquam præiudicetur, vt supra.

Amplius etiam in computum, & diminutionem supradicti pretij D. T. venditor, vti creditor supradicti D. Cardinalis sancta C. pro totidem per eum, post obitum eiusdem Cardinalis pro illo solutis in diuersis partis, ascendentibus ad sum mam scutorum septem millium viginti duorum monetæ, prout in notula per eundem D. T. mihi notario tradita tenoris exemplandi in pede præsentis instrumenti habuit, & recepit in prompta, & numerata pecunia à D. L. emptore, mediante bancho magnifici D. Alexandri Doni mercatoris Floren. per manus eiusdem D. Alexandri præsentis, & effectualiter soluentis dicta scuta septem millia vigintiduo monetæ de Iulijs decem pro scuto, quæ ad se traxit, & tracta totidem esse dixit, & pro ista summa cessit, & transtulit præfato D. L. præsenti, & ad eius maiorem securitatem, & sine præiudicio aliorum remediorum, & generalis obligationis, & cum potestate variandi, vt supra acceptanti omnia iura, omnesque actiones reales, personales, &c. sibi contra bona dicti Cardinalis sancta C. quomodolibet competentia vigore solutionum per eum factarum, prout in notula supradicta, ad habendum, vtendum, fruendum, tenendum, experiendum, & exercendum, tàm excipiendo, quam agendo in casibus supradictis ad ipsos D. L. in omne ius, locum, & priuilegium suum. Constituens eundem procuratorem irreuocabilem, vt in rem propriam, ita vt ex nunc in posterum ipse D. L. & sui hæredes præfatis iuribus, & actionibus cessis eorum proprio nomine in casibus præfatis agant petant, exigant, excipiant, recipiant, & defendant, in iudicio compareant, & stent, illisque vtantur, & experiantur vtilibus, & directis actionibus, prout facere poterat D. T. ante cessionem præfatam, promittens de huiusmodi iuribus nihil fecisse, quod vnquam verti possit in detrimentum præfatæ cessionis, & illam pro dato, & facto proprio semper fore bonâ, & bene, & legitimè factam: alijs in casum contrarij, & in casum quod dictum creditum non esset verum teneri voluit ad restitutionem dictarum pecuniarum, & ad damna, &c. Et quia dicta notula adhuc non fuit verificata promisit D. T. illam infra annum proximum verificare, ostendendo, seu indicando notarios de cessionibus rogatos, & dies, & annos illarum, alias pro rata non verificata teneri voluit ad illam inuestiendum pactis, modis, & formis, quibus inuestiendæ pecuniæ pretij castri venditi, iuxta formam, & continentiam præsentis instrumenti suo loco infra dicendo, & amplius ad effectum satisfaciendi creditoribus proprij D. T. venditoris (iuxta formam dicti Breuis) descriptis in notula mihi notario pariter tradita tenoris exemplandi in pede præsentis instrumenti D. L. de ordine eiusdem D. T. deposuit penes D. Alexandrum Donum præsentem, & recipientem scuta duo millia noningenta septuagintaocto ad effectum consignandi dictis creditoribus D. T. in notula præfata contentis facta legitima quietantia, & cessione iurium, quatenus creditores illa cedere contententur ad fauorem, & pro maiori securitate D. L. & suorum hæredum ad instar aliarum cessionum, de quibus supradictum fuit. Verum quia D. L. declarauit proxime dicta scuta decem millia, vt supra in promptu soluta prouenire ex pecunijs pretij infradictorum locorum Montium, videlicet locorum vigintiseptem Montis religionis, vigintiquatuor Montis sancti Ioannis, nouem Montis sanitatis, vigintivnius Montis Pacis, & nouem Prouinciarum tertiæ erectionis, & omnia prædicta loca montium, tamquam profecta in ipsum D. L. pro parte pretij tenutarum nuncupatarum Grippone, & Tibalduccio per eum venditarum Illustrissimo, & Excellentissimo D. M. P. M. incisa, & Nomenti fuisse obnoxia, & affecta specialibus hypothecis infradicendis. Ideo idem D. L. declarauit dictum castrum sancti G. & villam N. cum illorum pertinentijs esse, & fore hypothecarum, & hypothecatã, prout ex nunc denuo hypothecauit pro concurrenti rata valoris, & pretij dictorum Montium ad instar, & in locum illorum, ac eo modo, & forma, prout obligata reperiebantur dicta loca Montium, scilicet pro fundo dotali bo. me. Claricis Vrsinæ præfatæ vxoris D. L. ad fauorem eiusdem,

dem, & suorum dictæque C. filiorum, & successiuè hæredum, & successorum dictorum filiorum, necnon etiam ad maiorem securitatem dicti Domini Marchionis P. & suorum hæredum, & successorum, & alias in omnibus, & per omnia, iuxta formam instrumenti dictæ venditionis prę fatarum tenutarum per me notarium die 25. Iunij 1596. & iuxta formam alterius instrumenti obligationum nuper per eundem D. L. ad fauorem eiusdem D. Marchionis P. factæ pariter per me notarium die 3. præsentis mensis respectiuè stipulatorum, ad quæ semper relationem haberi voluit.

Residuum vero supradicti pretij hoc est scuta quadraginta quattuor millia ducenta quadraginta, cum baiocchis 75. D. T. venditor ad effectum tamen infrascriptum coram me notario, & testibus infrascriptis, habuit, & recepit à D.L. emptore, mediante siquidem bancho, ac per manus dicti D. Alexandri Doni Merc. Flor. præsentis, & in tot iulijs, & testonibus argenteis soluentis, ac soluere declarantis de proprijs pecunijs eiusdem D. L. mutuo, vt idem D. L. asseruit, ad hunc effectum habitis à supradicto D. Alexandro Dono præsente, & acceptante, quæ quidem scuta quadraginta quattuor millia ducenta quadraginta cum baiocchis septuagintaquinque ipse D. T. ad se traxit, & tracta totidem esse dixit, & illa ibidem, & incontinenti dedit, & reliquit in depositum penes dictum D. Alexandrum Donum pręsentem, & recipientem ad prædictum effectum, & cum conditione, vt de bancho, seu manibus eiusdem D. Alexandri amoueri non possint, nisi inuestiantur modo, & forma infrascriptis.

Conuenerunt enim DD. contrahentes ex pacto expresse, vt dicta scuta quadraginta quattuor millia ducenta quadraginta cum baiocchis 75. sic, vt præfertur ad effectum inuestiendi depositata debeãt per præfatum D. T. vel suos hæredes inuestiri, & erogari cum consensu tamen expresso D. L. vel suorum hæredum, & successorum in emptionem tot censuum, cum bonis, & idoneis cautionibus sufficienter assecuratorum, seu si D.L. placuerit in emptionem census per eumdem super castro, & villa præfatis imponendi ad rationem septem cum dimidio pro quolibet centenario, & anno, & in reliquis seruata forma Bullæ Pij Papæ Quinti. Alioquin in emptionem locorum Montium non vacabilium, aut aliorum bonorum stabilium, quæ stabilia, & fundi dictorum censuum in statu Ecclesiastico immediate subiecto consistere debeant, cum hoc tamen quod ad ipsum D. T. & suos hæredes, semper spectet facultas eligendi in qua specie dictorum bonorum nempe censuum, seu montium, vel stabilium voluerit conuerti, & inuestiri pecunias præfatas, & tales emptiones fieri debeant, sub nomine, & ad fauorem & vtilitatem eiusdem D. T. & suorum hæredum, cum qualitatibus tamen, & pactis infrascriptis, & accedente consensu D. L. vel suorum, vt supra. Et in euentum, in quem D. L. aut sui, &c. nollent consentire inuestituræ pro D. T. aut suos electæ, tunc facta eisdem intimatione possint per D. T. & suos dictæ pecuniæ inuestiri cum decreto iudicis, seruatis tamen pactis, modis, & formis in præsenti instrumento contentis.

Nam DD. contrahentes voluerunt quod eiusmodi census, loca montium, vel stabilia de antedictis pecunijs, nunc, & pro tempore emenda, seu emendi semper, & perpetuo stare, & permanere debeant specialiter affecta, & hypothecata, respectiuè affecti, & hypothecati ad fauorem D L. ac suorum hæredum, & successorum pro maiori eorum securitate, & in omnem casum euictionis generalis, & particularis, in petitorio seu possessorio dicti castri sancti G. & aliorum, vt supra venditorum, seu in casum, quod D. L. vel sui hæredes, & successores ex quocumque facto, vel defectu D. Tarquinij venditoris, vel suorum auctorum in toto, vel in parte impediremur super libera possessione dicti castri, & villæ venditorum (exceptis litibus infradicendis, pro quibus D. T. ad nihilum teneri voluit, prout infradicetur) seu in casum non adimplementi promissorum ex parte D.T. in hoc contractu, aut in casum nullitatis, vel inualiditatis eiusdem contractus ex quocunque capite, vel defectu, ita vt in casibus prædictis, vel aliquo eorum liceat ipsi D. L. & suis hæredibus habere recursum, & se reualere, & inuestire pro concurrenti quantitate, tam super

pecu-

pecunijs pretij præfati, vt supra inuestiendis, vbique nunc, & pro tempore existentibus, quam super montibus, censibus, vel stabilibus, in quibus tales pecuniæ pro tempore conuersæ, & implicatæ reperientur, & tam super illorum proprietate, & capitali, quam super fructibus, cum facultatibus amplissimis sequestrandi, necnon dictas pecunias, seu dicta bona ex illis pro tempore empta, & illorum possessionem propria auctoritate capiendi, & retinendi, necnon vendendi, & distrahendi, & ex pretio redigendo sibi pro concurrenti quantitate satisfaciendi, non solum prædictis, sed omnibus alijs melioribus remedijs, & modis, qui D. Lothario, & suis hæredibus, & successoribus magis expedire videbuntur: quo autem efficacius, & securius effectus promissorum sortiri debeat, conuentum fuit, quod in instrumentis, seu literis patentibus, vel alijs scripturis pro tempore conficiendis super eiusmodi emptoribus censuum, montium, vel stabilium, vt supra emendorum fieri semper debeat expressa mentio, quod tali bona emantur de pecunijs partis pretij dictæ venditionis, & apponi idcirco debeant hypothecæ, & aliæ cōditiones requisitæ ad fauorem D. L. & suorum hæredum, et successorum iuxta formam præsentis instrumenti, quod ibidem citari debeat, ita & taliter, vt super dictis pecunijs, necnon super talibus montibus, censibus, vel stabilibus tanquam solutis, & respectiue emptis, seu emendis per ipsum D. Lotharium de parte dicti pretij affecta, qualitatibus, & conditionibus prædictis, & infrascriptis nunquam acquiri possit ius aliquod alicui personæ, seu personis, Vniuersitatibus, Communitatibus, Capitolis, aut alijs locis ecclesiasticis, vel secularibus etiā ex quauis causa quantumuis fauorabili, & priuilegiata in præiudicium eiusdem D. L. & suorum hæredum, & successorum, qui semper præferri debeant omnibus alijs, & amplius etiam apponi debeat speciale pactum, prout ex nunc DD. Contrahentes solemni stipulatione hinc inde interueniente paciscuntur, quod nunquam tales census, montes, vel stabilia vendi, seu retrouendi, aut extingui possint, nisi intimato etiam D. L. vel suis hæredibus, & depositato pretio effectualiter, & integre modo, & forma super expressis, ad effectū reinuestiendi in alijs similibus censibus, montibus, vel stabilibus cum ijsdem consensu, qualitatibus, modisque, & formis supra expressis, quæ semper seruari ad vnguem præcise debeant toties, quoties pecunias prædictas restitui, & iterum reinuestiri contingerit: alias omnis venditio, retrouenditio, seu extinctio dictorum censuum, montium, vel stabilium sint ipso iure, & facto nullæ, & nihilominus restituentes, vel aliter soluentes summas principales dictorum censuum, montium, vel stabilium nunquam censeantur liberati, nisi facto deposito effectuali cum qualitatibus supradictis, & præmissa omnia semper intelligentur ad maiorem cautelam D. L. & suorum, & citra præiudicium generalis obligationis, & cum potestate variandi, vt supra.

Et stantibus præmissis D. T. venditor de toto dicto pretio scutorum centum triginta millium vocauit se a D. L. emptore præsente, & stipulante, vt supra bene contentum, & satisfactum, & propterea eundem D. emptorem quietauit, liberauit, et absoluit hoc modo; videlicet de scutis quadraginta tribus millibus noningentis duobus, et scut. 25. monetæ pro quibus D. emptor accollauit in se totidem debita D. Cardinalis: prout supra diximus quietauit ex nunc, prout ex tunc, et pro quando facta fuerit effectualis solutio creditoribus accollauit, vt supra: necnon pro alia summa scutorum quadraginta quattuor millium ducentorum quadraginta, et baioc. 75. monetæ per D. emptorem, vt supra incontanti solutorum, videlicet partim D. T. vti creditori dicti Cardinalis, & partim depositatorum in bancho D. Alexandri Doni in vna manu, ad effectum satisfaciendi proprijs creditoribus eiusdem D. T. & in alia manu ad effectum inuestiendi, vt supra quietauit libere, & absolute, & denique pro scutis 30. & vno millibus octingentis quinquaginta septem, pro quibus datum fuit insolutum Castrum R. D. venditor quietauit per acceptilationem Castri insolutum habiti, namque pro hac vltima partita, & summa D D. contrahentes fecerunt sibi ipsius ad inuicem reciprocam compensationem, & mutuam acceptilationem, & per aquilianam stipulationem

sese ad inuicem quietarunt, nempe D. T. de æquiualenti rata pretij dictæ venditionis, & D. L. de pretio, & valore castri insolutum dati, saluis semper reseruationibus, pactisque, & cautelis prædictis, & infradicendis.

Et quia in tractatu præsenti venditionis iam DD. contrahentes cogitarunt fieri etiam posse, & redditus, & introitus dicti castri sancti G. & villæ N. cum alijs venditis, vel excedant, & superent dictam summam scutorum quattuor millium, vel ad illam non ascendant, & intentio vtriusque partis fuit, & est, vt pretium dictæ venditionis omnino esse debeat ad pondus, & mensuram redditus rei venditæ, iuxta rationem inter eos conuentam, & vt supra firmatam, nempe scutorum centum pro quibuslibet scutis tribus liberis, & franchis ab omnibus expensis annui redditus, iuxta tamen declarationem, vt infra per factores, & superintendentes facien. Ideo ad melius dignoscendam, & firmandam certitudinem verioris pretij, volentes adhibire modum opportunum, pro habenda certiori veritate dictorum redditnum conuenerunt concorditer pacto expresso, quod fructus debeant pro modo infradicendo omnis castri, & villæ, & aliorum supra venditorum fructus, instantes in spatio trium annorum, quibus tamen tribus annis compleantur tres recollectæ omnium fructuũ incipiendo à recollectis frumentorum, ac omnis generis bladorum anni proxime præteriti 1598. & vt sequitur finien. quæ quidem recollectæ frumentorum, & omnis generis bladorum, & quorumcunque aliorum fructuum dicti anni præteriti, vna cum omnibus aliis fructibus successiue recollectis vsque in hanc diem cedant in computum redditnum dictorum trium annorum, & de illorum quantitate D. L. stare debeat notulæ, seu listae subscribendæ, & dandae pro D. T. quos tamen per ipsum D. L. facta diligenti extra iudiciali perquisitione vera esse reperietur, vel per D. T. simili modo verificabitur, quatenus ipse id verificare vellet, & nollet acquiescere diligentiis factis pro D. L. pro reliquo autem tempore dictorum trium annorum dicta lista attendi non debeat per ipsos contrahentes de præsenti quanto citius conduci, & retinere duos factores, seu ministros idoneos, & sufficientes scilicet vnus pro parte D. emptoris sumptu redditnum prædictorum castri, & villae venditorum, qui sumptus non excedant summam quinquaginta scutorum monetæ quolibet anno.

Prædicti vero duo factores continue debeant insimul concorditer habitare, & residere in dicto castro sancti G. in vna, vel eadem mansione, ad effectum vt omnes redditus dicti castri, & villæ, ac suorum iurium, & pertinentiarum transire omnino debeant per manus illorum coniunctim, & propterea habeant facultatem liberam, & omnimodam, quam illis ex nunc ambae partes concedunt, scilicet dandi terras ad laborandum, vendendi herbas, nec non locandi, ac dandi ad cædendum, & vt vulgo dicitur a cese, & ad faciendum omnia alia necessaria pro bono euentu, & exitu dictorum redditnum, omni meliori modo, quo melius fieri poterit, & casu quo non reperirentur occasiones vendendi herbas, & dandi terras ad laborandum, seu vt dicitur a cese, liceat D. T. ipsas terras laborari facere pro aliis, & pro semetipso, iuxta solitum, arbitrio tertii super intendentis supra eligendi, & herbae valutentur pro pretiis occursis in praeteritis annis, & iuxta solitum declarandum per eundem tertium, vt infra eligendum. In reliquis autem debeat penes se habere, & tenere duos libros similes, & æquales scilicet separatim vnum pro quolibet, & illorum potissima cura sit retinere bonum, fidele, & legale computum quolibet anno de omnibus, & singulis redditibus praedictis, qui ad minus ipsorum peruenerint suo loco, & tempore, & computa eius diligenter, & fideliter suis diebus distincte, punctualiter, & minutim, iuxta puram veritatem, nihil penitus omittendo, vel addendo, describere, & adnotare in dictis libris, vnusquisque scilicet in suo libro, adhoc vt semper possint ipsi libri quoties opus fuerit adinuicem conferri, & ex tali collatione veritas computorum concordare valeat, & huiusmodi redditus ita descripti debeant in fine cuiuslibet anni per eosdem factores solidari, & valutari iuxta stylum mercantilem,

Q qui

qui consuetus est in casibus similium venditionum castrorum, & ita continuare vsque ad extremum dicti triennij. Quo postea finito debeant ijdem factores omnes, & singulas partitas, & summas reddituum trium annorum prædictorum simul ponere, & insimul summare, & simul summatas diuidere, & distribuere in tres æquales partes, & summare vnam ex dictis tribus partibus: quæ tertia pars erit redditus vnius anni computando vnum annum cum alio scilicet fertilem cum sterili, & id totum in quod, vt supra valutabitur tertia pars intelligatur, & sit communis, & verus valor annui redditus castri, & aliorum, vt supra venditorum; & iuxta talem valorem debeat præcise adæquari, & definiri pretium dictæ venditionis, & ad rationem, vt supra conuentam, videlicet scutorum centum pro quibuslibet scutis tribus dicti redditus, vt supra tunc valutati, & ex nunc ambæ partes nominarunt, & elegerunt dictos factores scilicet D. T. pro parte sua S. S. de P. & D. L. pro parte sua L. C. de castro P. & quoties euenerit casus mortis ipsorum, & aliorum factorum pro tempore nominandorum dictæ partes prout quamlibet tanget possint nominare alium, vel alios in locum defuncti, vel defunctorum. Quia sic actum, & conuentum fuit.

Et saluis præmissis ex nunc DD. contrahentes ad obuiandum difficultatibus, & quibuscumque casibus discordiarum, quæ oriri possent inter dictos factores, vt supra deputatos, elegerunt in tertium Illustris. D. V. de V. D. communem vtriusque partis confidentem amicum, quem voluerunt esse superintendentem dictorum factorum, & eidem propterea concesserunt, & concedunt omnimoda facultatem decidendi, & declarandi, & terminandi omnes difficultates, & differentias, & discordias, quæ in præmissis, & præmissorum occasione, quomodolibet occurrerint inter dictos factores toties, quoties opus fuerit: itaut in ijs omnibus in quibus dicti factores inter sese super præmissis dissentient, & non concordabunt, & prædictus tertius, & superintendens possit, & debeat iura omnia, & singula, quæ excedunt facultates dictorum factorum iuxta formam superius traditam declarare, ordinare, & diffinire quid, & quomodo intelligendum, seu agendum, & exequendum sit totum, in quo dubium, seu discordatio orirerur inter dictos factores, vt supra, & iuxta talem ordinationem, declarationem, seu terminationem, vel terminationes debeat fieri, & exequi totum quod faciendum, & exequendum erit, absque vlla alia requisitione, recursu, vel exceptione etiam partibus non vocatis, & auditis, seu etiam ipsis, vel aliqua eorum inuitis, & contradicentibus. Et in euentum mortis dicti tertij, vel alterius, aut aliorum deputandorum toties quoties occurret, DD. contrahentes possint, & debeant nominare alium tertium in locum defuncti. Quia sic actum fuit.

Adeo vt, si valor dicti redditus modo quo supra liquidandus reperiretur excedere summam per dictum venditorem præsuppositam scutorum quattuor millium, vt supra, tali casum pretium dictæ venditionis scutorum centum triginta millium debeat pro rata augeri ad vtilitatem venditoris itaut D. emptor teneatur, prout promisit, soluere D. venditori totum illud plus, quod tale augumentum importabit ad dictam rationem scutorum centum quibuslibet scutis tribus augumenti dicti redditus, quod reperiret ex prædicta liquidatione redundare supra summam scut. quattuor millium, vna cum fructibus dicti augumenti ad eamdem rationem septem cum dimidio pro quolibet centenario, cum non sit æquum, quod interim D. L. emptor gaudeat re, & pretio, & etiam quia D. T. si dictum augumentum modo reciperet totum integrum implicaret in emptionem census, aut locorum montium non vacabilium, & solutionem prædictam facere ad omnem requisitionem eiusdem D. venditoris, vel in prompta pecunia, vel mediante insolutum datione, & assignatione æquiualentis census per D. emptorem super suis bonis stabilibus imponendi, præuia licentia, seu approbatione Sanctissimi D. N. Papæ respectu Bullæ Pij Quinti de modo creandi census edictæ (ex eo quod in huiusmodi census non dabitur interuentus pretij in pecunia numerata) seu aliter prout inter ipsos con-

tra-

trahentes fuerit concordatum, quod quidem ſeu augumentum, ſit vt ſupra per emptorem ſupplendum venditori, vel in pecunijs, vel in datione, ſeu aſſignatione cenſus inſolutum, debeat inueſtiri, & permanere pro euictione vniuerſali, & particulari dicti caſtri, & villæ, vt ſuper, pro concurrenti quantitate, & alias iuxta formam dicti breuis Apoſtolici, & ad inſtar aliarum inueſtiturarũ faciendarum de pecunijs, vt ſupra ad effectum inueſtiendi depoſitarijs.

Et conuerſo autem in caſum contrarij ſcilicet, caſu quo valor dicti redditus, vt ſupra liquidandus reperiatur non aſcendere ad ſummam, vt preſertur præſuppoſitam ſcutorum quatuor millium, tunc dictum pretium debeant pro rata diminui ad vtilitatem emptoris pro toto eo, quod valor dicti redditus, vt ſupra liquidandus minor eſſe reperiatur dicta ſumma ſcutorum quatuor millium, itaut D. venditor in caſum quo pecuniæ, vt ſupra de poſitatę, & inueſtiendæ inueſtiantur in emptionem cenſus per D. L. emptorem imponendi, & vendendi teneatur prout promiſit dicto caſu deducere, & diminuere D. L. emptori præſenti, & ſtipulanti, vt ſupra de capitali, ſeu ſumma principali talis cenſus totum illud, quod talis diminutio importabit ad eandem rationem ſcutorum centum pro quibuslibet ſcutis tribus illius deficientiæ dictis, annui redditusquæ, ex ſupradicta liquidatione in fine dicti trienij facienda reperiretur adeſſe infra, & ſubtus dictam ſummam ſcutorum quattuor millium, & pro tali rata diminuenda, ſeu diminuta non teneatur D. L. ad ſolutionem fructuum cenſus, vt ſupra per ipſum imponendi; Quinimo teneatur dictus D. venditor reſtituere eidem D. L. vel ſuis hæredibus omnes fructus talis ratæ, & partis diminutæ, vel diminuendæ perceptos in dicto triennio, & vſque in illam diem libere, &c. Ad hoc vt æqualitas inter ipſos contrahentes obſeruetur, & teneatur etiam idem D. T. prout promiſit conſentire extinctioni æquiualentis partis ſupradicti cenſus.

Interim vero conuenctum fuit, quod donec perfecta non fuerit liquidatio dictorum redditũum, vt ſupra D. L. ex fructibus cenſus, vt ſupra imponendi, & vendendi, quatenus id contingat, non teneatur ſoluere D. T. vel ſuis hæredibus ſingulis annis niſi dumtaxat ſcuta mille, & quingenta in duabus paghis dicti cenſus, & reliquam partẽ deponere in loco tuto, & ſecuro ad effectum inueſtiendi ad vtilitatem D. T. & poſtea conſignandi, cui venerint conſignanda ſecundum quod firmata fuerit liquidatio præfata, vt ſupra, & iuxta illam in reliquis dictę partes teneantur vna alteri, prout quamlibet tanget bonam tacere, & ſoluere, ſeu reſtituere totum id, quod debebitur; quia ſic actum &c.

In euentum autem, quod in fine dicti triennij in liquidatione ſupradicta facienda occurreret, ſeu interueniret aliqua difficultas; ſeu differentia in aliqua parte, ita quod non eſſe clarum an, & in quanto deficeret, vel excederet introitus, ſeu redditus annuus dicti caſtri, & villæ venditorum ſupra, vel reſpectiue infra ſummam, vt ſupra præſuppoſitam ſcutorum quatuor millium: tunc pro illa rata non liquida, & donec non ſit clare liquidata infra annum immediate computandũ à fine dicti triennij, non teneatur D. L. emptor ſoluere D. venditori fructus dicti cenſus, niſi pro medietate tantum, & aliam medietatem debeat depoſitare in loco tuto, & ſecuro ad effectum, vt perfecta liquidatione conſignetur, vel D. venditori, vel ipſi D. emptori, ſecundum quod firmata, & ſtabilita dicta liquidatione apparebit redditum dicti caſtri, & villæ, vel deficere, vel excedere dictam ſummam [illegible] ſcutorum quattuor millium pro D. venditore præſuppoſitam; elapſo [illegible] computando à fine dicti triennij [illegible] liquidatio dictorum redditũum perfecta non fuerit ex defectu D. L. fructus dicti [illegible] debeant deponi ad effectum conſignandi cui veniunt.

Pacto inſuper adiecto, & ſolemni [illegible] latione vallato quod ſit & cenſeatur eſſe in poteſtate ipſorum [illegible] ante finem dicti triennij & quandocunque ipſis videbitur, & [illegible] de certo, & determinato [illegible] G. & villæ N. vt ſupra [illegible] que eo quod expectetur [illegible] triennij, & abſque eo quod [illegible], & attendenda ſumma, & quantitas fructuum & introitum per factores, vt ſupra deputatos recollecta, ſeu recolligenda ad pre-

tium, in quo ipsi contrahentes conuenient, & concordabunt censeatur, & si verum pretium ipsius castri, & aliorum, vt supra venditorum, & illud debeat attendi, perinde, ac si de illo a principio partes contrahentes conuenissent, & fuisset in præsenti instrumento specificatum firmis tamen, & illibatis remanentibus omnibus alijs in præsenti instrumento contentis, ac omnibus in præinserto breui Sanctissimi D. N. Clementis Papæ Octaui expressis. A quibus propterea ipsi contrahentes in aliquo recedere non intendunt, sed in omnibus, & per omnia illis inhærere volunt pro validitate omnium in hoc instrumento contentorum: quia sic expresse conuenerunt.

Si plus autem ante dicto pretio liquidando dictum castrum sancti G. cum illius territorio, dominio, iurisdictione, & cum dicta villa N. cum omnibus membris, & pertinentijs valent, aut valerent, aut valere possent, Et si plus pretio, vt supra valutato, & concordato dictum castrũ P. cum illius territorio, dominio, iurisdictone, membrisque, & pertinentijs valeret, aut valere posset totum illud plus quantumcumque fuerit siue nimium, siue maximum, etiam si dimidiam partem iusti pretij cuiuslibet ex dictis castris, vel alterius eorum excedere, ex nunc DD. contrahentes vnus alteri ad inuicem, & vicissim respectiuè prout quemlibet tangit, aut tangere posset de certa scientia, & liberata voluntate, ac principaliter, & non incidenter gratiose remiserunt, & libere donauit etiam titulo donationis irreuocabililis inter viuos ob multum amorem, quem semper inter eos (asseruerunt) intime intercessisse, adhuc magis intercedere, & ex mera liberalitate, & quia vtrique ipsorum ad inuicem ita de re sua propria disponere placuit, & placet omni alio meliori modo, via, iure, causa, & forma quibus validius, & efficacius potuerunt, & debuerunt, & quilibet eorum potest, debet. Renunciantes hinc inde cum iuramento, quod vterque ipsorum in manibus mei notarij tactis scripturis ad sancta Dei Euangelia præstiterunt l. 2. C. de rescind. vend. & l. si vnquam C. de reuoc. donat. cum alijs similibus, de quibus per me Notarium certiores facti fuerunt. Ita tamen vt dictæ mutuæ donationes nunquam dici possint correspectiuæ, sed quælibet de per se subsistat etiam si ex vna parte daretur excessiuitas dicti pretij, & ex altera nulla caderet excessiuitas, & si vnus consequeretur effectum donationis, & alter nullum effectum sortiri posset ex parte sua, quod ob cessantem causam excessiuitatis, quia sic actum, &c.

Præterea verò D. T. venditor affirmauit dictum castrum sancti G. & villam N. cum alijs, vt supra venditis ad ipsum pleno iure dominij spectare, & pertinere, & attẽta dispositione breuis Apostolicis præfati, sibi legitime licuisse de præfatis alienationem huiusmodi facere, pariter D. L. emptor affirmauit dictum castrum P. ad ipsum pleno iure Dominij spectare, & pertinere, & sibi attento eodem breui legitime licuisse de præfato castro P. facere donationem, & alienationem insolutum, vt supra. Et amplius hinc inde inuicem promiserunt castra, & alia bona vendita, & respectiue insolutum data cum omnibus illorum iuribus, membris, & pertinentijs esse allodialia penitus libera, franca, & exempta ab omni censu, canone, responsione, recognitione, superioritate seruitute, & alio quouis grauamine, & onere, exceptis dumtaxat supradictis censibus per D. L. vt supra, accollatis, & genarali superioritate Sedis Apostolicæ, & nihilominus quatenus vnquam detegeretur, seu detergerentur aliquod onus, seu onera similia expressis, vel dissimilia ea penitus statim tollere, & ab illis effectualiter omnino liberare, super quibus tale onus, vel onere detegentur libere, & sine villa exceptione.

Promiserunt quoque, excepto fideicommisso, seu fideicommissis expressis, seu derogatis in dictis litteris Apostolicis, in reliquis ex neutra parte castra, & bona præfata esse subiecta alicui fideicommisso purificato, seu purificando caducitati, deuolutioni, restitutioni, prohibitioni, aut alio simili, vel dissimili vinculo, in toto vel parte, & nulli personę seu personis fuisse, nec esse vendita, in solutum data, cessa, concessa, donata, pignorata, aut alio quouis modo alienata, & de illis in toto, vel in parte non esse factum alium contractum siue distractum, qui

possit

possit redundare vllo vnquam tempore in damnum, vel præiudicium cuiuslibet ipsorum contrahentium respectiue alienationis, & distractus vocabulis latissimo modo sumptis. Quinimmo promiserunt inuicem, vt supra venditionem dictorum castri, & villæ, & respectiue præfatam dationem castri P. insolutum, vt supra esse, & perpetuo fore bonas, & validas, ac pro talibus hinc inde inuicem defendere, & manutenere; Nec non promiserunt facere consentire, videlicet D.T. Illust. D.V. de L. eius V. præfatæ venditioni pro omni cuius iure, & interesse etiam dotali, & alio quocunque, cum decreto Iudicis, & alijs solemnitatibus iuxta formam statutorum Vrbis. Et D. L. facere consentire Illustrissimum, & Reuerendissimum D. C. de C. Episcopum A. eius germanum fratrem dationi dicti castri P. insolutum, vt supra pro omni, & quocunque eius iure, & interesse; Et amplius etiam toties, quoties occurrerit promiserunt vnus alteri reciproce, prout quemlibet eorum tanget facere consentire omnes personas, vniuersitates, communitates, collegia, capitula, & alia loca secularia, vel ecclesiastica ius aliquod super præmissis venditis, & respectiue insolutum datis in toto, vel in parte habentes, vel habere prætendentes ad omnem simplicem requisitionem alterius partis; Et amplius etiam litem non inferre, nec inferenti quomodolibet consentire in omnem litem, molestiam per quoscunq; quomodolibet super aliquo ex dictis bonis venditis, & respectiue insolutum datis inferendam in omni iudicio, & in quauis instantia, & parte litis, prout quemlibet ipsorum contrahentium tâget ad omnem simplicem alterius partis requisitionem toties, quoties occurrerit in se suscipere, & susceptas prosequi, & penitus terminare, & ab illis sese inuicem, & vicissim, pro ut ad quemlibet ipsorum spectabit, indemnes releuare, & conseruare, & omnino eximere, & liberare propria cura, & sumptibus, ac cum proprijs procuratoribus, & aduocatis, alijsque defensionibus opportunis prout tanget quemlibet ipsorum contrahentium (salua semper manente in præmissis omnibus, & singulis particulari conuentione inter ipsos contrahentes inferius apponenda circa lites infra specificatas) alias si præfata omnia, & singula sicut hinc inde, vt supra respectiue asserta sunt vera non fuerint, aut sicut promissa hinc inde fuerunt, obseruata non fuerint, seu nulla, & inualida ex quocunq; capite, vel defectus redderentur, aut non subsisterent DD. contrahentes inuicem, & vicissim respectiue vnus erga alterum, prout quemlibet eorum tanget teneri voluerunt ad omnia damna, expensas, & interesse propterea quomodolibet patienda, & incurrenda, ratis nihilominus, & firmis manentibus promissionibus, obligationibus, & pactis supra contentis, ad quorum præcisam obseruationem semper hinc inde ad inuicem prout quemlibet tanget cogi possit. Et amplius quotiescunque proueniret aliqua euictio dicti castri P. in quocunque iudicio petitorio, & possessorio, aut mixto seu in toto, seu in parte ijdem DD. contrahentes vnus erga alterum vicissim, prout ad quemlibet ipsorum spectabit teneri voluerunt, & se obligarunt de huiusmodi euictione, iurisque & facti defensione totali, & particulari in omni iudicio petitorio, & possessorio in forma iuris valida ad restitutionem pretij, & ad omnia damna expensas, & interesse propterea quomodolibet patienda, & incurrenda, de quibus stare hinc inde voluerunt simplici assertioni iuratæ damnum passi, absque alia probatione, vel iudicis liquidatione, & hæc tàm auocata, quam non auocata possessione, ita etiam vt neuter contrahentium excusari vllo vnquam tempore possit aduersus præcisam præmissorum obseruationem, sub prætextu quod euictio secuta fuerit per imprudentiam, iniuriam, vel imperitiam, aut iniustitiam iudicis, vel superiorum, aut sub alio quouis prætextu, quia sic pacti fuerunt.

Conuenientes etiam DD. contrahentes ex pacto expresse habito, & solemni stipulatione hinc inde interueniente firmato, quod quotiescunq; inter ipsos contigerit fieri in præmissis, vel præmissorum occasione aliquam litis intimationem sufficiat quæcunq; simplex intimatio etiam domi dimissa copia sine insertione libelli, vel alia solemnitate, & sic simpliciter facta per inde afficiat, ac & si personaliter, & formiter, ac seruatis de iure, & stilo seruandis solemniter facta fuisset.

Quia vero ficut afferitur fuperdicto Castro sancti G. extant infradicendæ lites de quibus fit mentio in præinfertis litteris Apostolicis, propterea circa eiusmodi lites DD. Contrahentes per pactum expressum solemni stipulatione hinc inde interueniente firmatum inuicem conuenerunt modo infrascripto, videlicet.

Quod in euentum in quem propter litem, quæ super Castro sancti G. & Villa, & Casale N. sacro Palatij Apostolici causarum Auditorio inter ipsum D. T. ex vna & Illustrissimum, & Excellentissimum D. V. D. B. ex altera parte diu ventilauit, & in qua nonnullas decisiones contra ipsum D. V. D. Asseritur fuisse obtentas contigeret quandocunque, quòd Castrũ sancti G. & Villa, seu Casale præfati quomodolibet euincerentur, tunc, & eo casu ipse D. T. pro se, & suis hæredibus teneatur, prout ex nunc teneri voluit, & se obligauit D. L. præsenti, & stipulanti, vt supra de euictione Castri, & Villæ præfatorum, & eorundem iurium, iurisdictionum membrorum, & pertinentiarum quantumcunq; tam si euictio sequatur in totum, quàm in partem in omni iudicio petitorio, vel possessorio, aut mixto, necnon ad restitutionẽ pretij, & ad omnia damna, expensas, & interesse per dictum D. L. vel suos hæredes propterea quomodolibet patienda, de quibus stari debeat simplici assertioni iuratæ, vt supra.

Quo vero ad reliquas lites, vnam siquidem inter D. T. ex vna & Communitatẽ, & Homines dicti castri sancti G. ex altera parte, tàm in tribunali Reuerendæ Cameræ Apostolicæ, quàm coram quouis alio tribunali, aut Iudice siue ordinario, siue delegato, necnon inter eundem D. T. ex vna, & Communitatem, & homines Castri sancti A. T. D. seu quasuis alias Vniuersitates, aut alios conuicinos in materia confinium coram quocunque vt supra pẽdentes conuenerunt, quod Castrum sancti G. & alia simul vendita transeant in Emptorem cum huiusmodi litibus talibus, quales existunt. Quinimo casu quo D. L. succumbat huiusmodi litibus cum Communitate sancti Angeli, & alijs quibusuis Vniuersitatibus, aut conuicinis, vt supra, nihilominus soliti prouentus Hospitij, Piscariæ, Furni, Herbaticarum, & aliorum super quibus debeat computari in supradictis redditibus castri sancti G. attento quod supradictus D. L. in vim præsentis conuentionis assumit in se omne periculum, & damnum, quod prouenire posset ex huiusmodi litibus, itaut pro illis D. T. vel sui hæredes ad nihilum teneãtur, neq; etiam ad restitutionem, nec diminutionẽ ratæ pretij, quia sic actum, & expresse conuentum fuit. Pro lite autem quæ super dicto castro P. in eodem palatij Apostolici Auditorio diu iam pependit cum N & F. de C. Baroncellis Ro. dum vixerunt contra quos obstinuisse, plures Rotales decisiones conuentum fuit, quod in casum molestiæ D. L. vel sui hæredes teneantur, ab huiusmodi molestijs indemnem conseruare D. T. & suos hæredes, & suscipere in se talem litem, illamque prosequi, & terminare propria cura, & sumptu, absq; impensa, vel interuentu D. T. vel suorum hæredum ad omnem simplicem illorum requisitionem, & in casum euictionis teneantur prout ex nunc D. L. teneri voluit, & se obligauit de tale euictione generali, & particulari in quouis iudicio petitorio, & possessorio ad refectionem, & solutionem valoris dicti castri P. & ad omnia damna expensas, & interesse propria quolibet patienda, & incurrenda, ita tamen, vt per hanc specialitatem non derogetur generalitate de qua supra. Quia sic ambæ partes expresse conuenerunt.

Saluis autem semper manentibus omnibus, & singulis superius depositis, & cõuentis DD. Contrahentes declararunt, & voluerunt dictum castrum P. datum insolutum, vt supra cum omnibus iuribus, iurisdictionibus, membris, & pertinentijs, necnon census, loca Montium, seu stabilia de pecunijs pro parte dicti pretij ad effectũ inuestiendi, vt supra depositatis nunc, vel pro tempore emenda perpetuo stare debeant in ius, & locum castri sancti G. & villæ seu casalis venditorum subrogata, & supposita primogenituræ fidei commisso alienandi prohibitiones, cæterisque conditionibus, vinculis, & dispositionibus contentis in donatione, & testamentis prædicti Cardinalis sancta C. de quibus fit mentio in superius inserto Breui Apostolico, & alias in omnibus, & per omnia iuxta formã illius ad quod semper relatio habeatur

Deinde

Deinde ad cautelam DD. Contrahentes declararunt, quod per quascunque conditiones, vel alias superius apposita nūquam vēditio prædicta intelligatur aut dici possit conditionalis sed censeatur semper, & sit pura, & libera, & omnino perfecta, quia ita, ex pacto expresso hinc inde solemni stipulatione firmato, conuentum fuit.

Quæ omnia, & singula præfati DD. Contrahentes inuicem, & vicissim, prout quemlibet eorum tangunt concernunt respectiue. Promiserunt perpetuo habere rata, grata, firma, & inuiolabiliter adimplere, & obseruare, & in nihilo prorsus contrafacere, opponere, dicere, vel venire per sese, vel alios directe, vel indirecte, tacite, vel expresse, quouis sub prætextu iure titulo siue causa, cogitata, vel incogitata, etiam in corpore iuris clausa, & quantumuis rationabilis, & iusta, & si de iure legitime possent, aut aliquis eorum posset. Alias rato semper, & firmo manente contractu, & teneri inuicem voluerunt toties, quoties occurrerit & prout quemlibet eorum tanget, ad omnia damna, expensas, & interesse præmissorum occasione quomodolibet patienda, & incurrenda, de quibus stare debeat simplici assertioni cum iuramento damnum passi, absque alia probatione, & inuiolabili obseruatione.

Et pro præmissorum omnium, & singulorum perpetua, & inuiolabili obseruatione DD. Contrahentes saluis semper reseruationibus hypothecarū specialiū, & alijs particularibus supra appositis (taliter vt nunq generalitas specialitati, nec specialitas generalitati deroget) inuicem vnus erga alterum, prout quemlibet eorum tangit sese ipsos, eorumq; hæredes, & successores ac bona omnia tam mobilia, quam stabilia etiam iurisdictionalia, & alia quæcunque iuraque & actiones, & debitorum nomina vbique existentia, præsentia, & futura obligarunt, & hypothecarunt respectiue in forma Cameræ Apostolicæ cum submissionibus, renunciationibus, alijsque clausulis, & cautelis in eadem forma Cameræ Apostolicę apponi solitis, & per me notarium quandocumque extendendis, & quæ pro extensis habeantur. Consentientes ad inuicem toties quoties occurrerit defectus obseruationis contentorum in hoc instrumento relaxationi mandati executiui, vnica præcedende citatione cum intimatione, & vnusquisque ipsorum contrahentium tactis in manibus mei notarij scripturis ad sancta Dei Euangelia iurarunt, &c.

Alia permutatio Domorum, *cum Iardino*.

CVm sit, vt partes infranominandæ asseruerunt quod DD. Io. Iacobus locata Io. Paulus, Cæsar, Franciscus, Angelus, & Octauius, &c. germani fratres, regionis Transtiberinæ, filij legitimi, & naturales d. D. Colæ, &c. & D. Portiæ, &c. coniugum vna cum ipsa Portia, eorum matre nuptui tradiderint Felicē eorum germanam sororem, & filiam respectiue dominæ Aureliæ, &c. cum dote scutorum mille auri, & pro dote huiusmodi persoluenda ipsi fratres diuersa debita cōtraxerint, & pro debitis iam contractis plures factæ fuerint societates ad ipsorum fratrum instantiam, super officio proxenetatus ripæ, quod obtinebat Dominus Ludouicus, &c. quod officium simul, cum alijs officijs proxenetarum ripæ, vniquiq. officialium pretio restituto, per motum proprium a sanctissimo Domino Nostro papa suppressum fuerit, seu restitutum antiquis proxenetis, & sic ipso iure societates præfatae finitæ sint. Vnde ipsi fratres alias contrahere societates, aut maius interesse coguntur subire ad effectum creditoribus, dictarum societatum satisfaciēdi, minusque damnosum existat aliqua ex eorum bonis vendere, quam interesse huiusmodi substinere, vel subire. Et quia Domina Portia, vti eius fundum dotale inæstimatum habet, & possidet Iardinū cum certis habitationibus in eo ex stentibus Romæ situm in cliuo, seu ad radices montis Ianiculi, vulgariter montorij nuncupati iuxta viam publicam ab vno, & ab alijs, &c. saluis alijs si qui, &c. ex quo Iardino cum dictis habitationibus annua pensio 35. scutorum monetæ percipi consueuit quo considerato tempore quo in locatum aliquando remanet, & deductis impensis pro cōseruatione, vel vsu talis rei necessariæ ad 30. scutorū summam annuatim, & forsam minus redigetur: ipsi verò

fratres,&c. habeant,& possideant pro indiuiso domos positas in eadem regione transtiberim in conspectu Ecclesiæ beatæ Mariæ confinatas ab vno latere iuxta bona, &c. saluis alijs si qui, &c. & volens conditionem dotalis fundi materni meliorem efficere, dictas domos, ex quibus annuam pensionem 42. scutorum monetæ percipiunt cum dicto iardino, & habitationibus permutare, cum euidenti dominæ Portiæ vtilitate. Attento quod vltra maiorem pensionem dictarum domorum, quam iardini, dictæ domus bene fabricatæ sint,& in loco adeo locabili,vt rarò,vel nunquam accidat eas in locatas remanere, qua permutatione facta dictum iardinum, cuius alienatio minus damnum affert, quã aliorum bonorũ,vendere deliberarunt, & quamuis ipsa D. Portia,quia cum filijs contrahit, & extra spem ad alia transuendi vota,& res agitur cum euidenti sui fundi dotalis ex huiusmodi permutatione meliori conditioni resultante,propterea contractum huiusmodi, sine aliqua iuris, & statutorum solemnitate forsan celebrari posset: nihilominus ad omnem ipsorum filiorum, & quorumcunque super dicto iardino cum eis contrahentium abundantiorem cautelam,& maiorem securitatem & ne dictis filijs alienatio reddatur difficilis ob solemnitates prætermissas easdem solemnitates seruare proposuerit. Propterea die,&c.

Coram magnifico D. Io.Francisco, &c. primo collaterali curiæ Capitolij, & Illu. D.Senatoris locũtenente iudice ordinario, & competente in loco infradicen. super sede lignea,quem locum,& sedem pro suo iuridico loco,& congruo tribunali ad hũc actum agendum deputauit, pro tribunali sedente in meiq.&c.

Dicta D.Portia, &c. quæ cum auctoritate præfati D.iudicis præsentia, & consensu magnificorum DD. N. N. eius fratrum consobrinorum præsentium,tactisq. &c.iurantium sua non interesse, ac præsentem permutationem non tendere in præiudicium, immo in euidentem vtilitatem D. Portiæ quos affirmauit cum iuramento tactis, &c. esse sibi proximiores consanguineos exhabilibus, & non interessatis.Et cum eodem iuramento ad maiorem actus validitatem renunciauit legi. Iuliæ de fundo dotali auth. si qua mulier sen.con.vell.& omnibus alijs legibus, ac legum auxilijs, si quibus mediantibus contra præsentem contractum quouis modo venire posset,de quibus, & effectu prius à D collaterali certiorata fuit, & cum huiusmodi renunciatione, ex vna prædicti DD. Io. Iacobus Io. Baptista, Io. Paulus, Cæsar,Franciscus,& Angelus,&c.germani fratres omnes ætatis legitimæ, vt affirmarunt, vt ex eorum aspectu ita esse apparebat;ex altera partibus nominibus proprijs, & dicti Octauij eorum fratris minoris pro quo de rato, & ratihabitione in forma iuris valida,& eum ratificaturum præsens instrumentum, & omnia in eo contenta, cum ad ætatem legitimam peruenerint insolidum promiserunt, alias de eorum proprio ad omnia damna,&c.erga dictam eorum matrem teneri voluerunt insolidum ita, vt sub prætextu promissionis facti alieni,& licet possibilia fecerint, se tamẽ excusare nullo modo possint spõte,&c. per se,suosq; &c.& omni meliori modo,&c.dictas duas domos,& iardinũ, cum dictis suis habitationibus permutarunt videlicet dicti fratres titulo, & causa meræ,& perfectæ permutationis dederit, cesserunt, & assignarunt iure proprio in perpetuum dictas eorum domos,cum omnibus earum membris,& pertinentijs suis vt præfertur,sitas in conspectu collegiatę Ecclesiæ S.Mariæ in Transtiberim, iuxta supradictos confines, dominę Portiæ eorum matri pręsenti,ac pro se suisque,&c. acceptanti ad habendum, &c.transferentes,& cedentes eidem D. Portiæ super illis omnia iura, &c. ponentes, &c. constituentes,&c. dantes licentiam, &c. & donec,&c.coustituerunt, &c. Et licet,sciant plus valere, quam dictum iardinum, cum suis habitationibus,& pertinentijs, nihilominus,totum illud plus, quantumcunq; sit,donarunt, ac titulo donationis irreuocabilis inter viuos dederunt, & concesserunt eidem D. Portiæ, ob sincerum amorem, quo illam prosequuntur, & quia sic, &c. Et vice versa domina Portia, cum dicta auctoritate,& consensu eodem titulo permutationis dictum eius iardinum,cum suis habitationibus,& pertinentijs, quod, &qaos ad eã pleno iure dominij,vel quasi pertinere,ac spectare asseruit,iure proprio

&

& in perpetuum dedit cessit, concessit, & assignauit eisdem suis filijs præsentibus, & acceptan. dictis nominibus pro se, & eorum hæredibus, & successoribus, & quibuscunque ab ipsis causam habentibus, & habituris transferens, & cedens omnia iura, omnesque actiones, &c. ad habendum, &c ponens, &c. constituens, &c. dans licentiã, &c. donec, &c. constituit, &c. affirmantes, & promittentes dictæ partes ad inuicem, dicta bona permutata esse libera, & immunia ab omni censu, canone, responsione fideicommisso, & alio quocunq; onere, & non esse alteri vendita, data, donata, permutata, distracta, aut quomodolibet alienata, etiam alienationis largissimo modo sumpto vocabulo. Et hanc permutationem facere licuisse, atque licere; & esse bene, ac valide factam, & in eam, tam quam talem facere consentire omnes personas, &c. ius habentes, &c. Item suscipere in se respectiuè, videlicet dicti fratres quo ad præfatas domos, D. Portia vero quoad iardinum, & habitationes antedictas, omnem litem, causam, controuersiam, & molestiam, si quæ moueantur, susceptasque prosequi, &c. Et quælibet partium alteram partem in re compermutata, & illius possessione conseruare, ac defendere, liberare, & eximere ab omni lite, causa controuersia, molestia, & molestante persona; alias dicti fratres eiusdem nominibus principaliter, & insolidum erga D. Portiam præsentem, &c. & ipsa D. Portia erga eius filios, vt supra acceptantes, de omni, & quacumque domorum, & respectiue iardini, & habitationum, ac iurium permutatorum euictione generali, & particulari in forma iuris valida, & in omni iudicio, tàm petitorio, quàm possessorio, & quocumque eorum insolidum, & ad duplum valoris rei euictæ, iuxta consuetudinem vrbis, quam, &c. vicissim teneri voluerunt, & consenserunt, quod in omnibus, & singulis præmissis; neutra partium ad aliquam, solemnem intimationem litis faciendam teneatur, sed quælibet simplex notificatio, etiam extraiudicialis, & sine aliqua solemnitate, & forma iuris seruata, etiam dimissa copia domi facta, sufficiat, quia sic actum, &c. Et insuper ipsa D. Portia vltra obligationem, & promissionem, vt præfertur factas, & illis saluis pro maiori securitate cuiuscunque futuri emptoris, vt facilior venditio dicti iardini, cum habitationibus reddatur, vt dicti eius filij eorum negocia facilius expedire valeant, pro omni, & quocunque ipsius D. Portiæ iure, interesse, ac regressu ad ipsum iardinum, eiusque habitationes, & pertinentias quomodolibet competentibus, & quæ competere possent, aut poterunt, ex nunc in quamuis venditionem, & alienationem faciendam, per dictos eius filios, expresse, ac pure, libere, & simpliciter consensit, in fauorem emptoris, me notario pro eo, et eius hæredibus, & successoribus quibuscunque acceptante, pro quibus, etc. dicti compermutantes dictis nominibus cum auctoritate; et consensu præfatis respectiue se ipsos, eorumq. hæredes, etc. ac omnia, et singula bona, etc. vicissim, et respectiuè, vt supra, in forma cameræ apostolicę, cũ clausulis, etc. mutua acceptatione interueniẽte, ac me notario, etc. pro omnibus, etc. stipulante, et acceptãte, obligarũt, et hypothecarunt, et ita iurarunt tactis, etc super quibus omnibus, et singulis prẹmissis dictus magnificus D. primus collateralis, vt supra sedens, illis intellectis, consideratis, et cognita causa, eius auctoritatem iudiciariam, qua fungitur, et decretum ad postulationem dictarum partium interposuit supplendo quoscunque defectus, si qui forsan interuenerunt, quantum sua potuit auctoritate supplere, et omni modo, etc. super quibus, etc. Actum, etc.

Datio insolutum.

CVm hoc sit quòd de anno Domini MCCCCLXXII. et die 31. mensis Nouembris dicti anni, Petrus olim Symonis de Cederinis ciuis Florentinus fuerit confessus, et se publicè recognouerit debitorem Iacobi Alfonsi de Strozis, ciui Florentini de summa, et quantitate florenorum trecentorum auri largorum occasione puri, et veri, et gratuiti mutui. Quos florenos trecentos auri largos dictus Petrus eidem Iacobo reddere promisit inde ad vnum annũ, tunc proxime futurum, cũ pactis, modis, obligationibus, renunciationibus, pœna, quarantigia, et alijs in d. instrumento mutui cõtentis, prout cõstare vidi publicum instrumentũ manu D. Symo-

Symonis Grazin de Stagia, cuius,& notarij Florentini, sub dicta die, ad quod, & contenta in eo dictæ partes se retulerunt, & referunt. Vnde hodie hac præsenti suprascripta die d. Petrus volens eidem Iacobo de dicto suo credito satisfacere, & cum non habeat in pecunia numerata vnde commode possit d. Iacobo satisfacere, nisi per bonorum infrascriptorum dationem in solutum per se, & heredes suos iure proprio, & in perpetuum dedit, tradidit, aduocauit insolutum, & pagamento pro dicta æstimatione dictorum florenorum trecentorum largitorum dicto Iacobo præsenti, & pro se, & suis heredibus, & successoribus recipienti,& stipulāti infrascripta bona tanquam bona, & de bonis dicti Petri d. bitoris prædicti, videlicet vnum podere,&c. (penes confines,) &c. quod quidem podere, & bona d. Pet constituit teneri,&c. (vt supra in venditione, sed inseras hoc pactum post promissionem defensionis.) Cum pretio apposito, & solemni stipulatione vallato inter dictas partes in præsenti contractu, & instrumento, quod si vllo vnquam tempore contigerit in futurum dicta bona, vt supra eidem Iacobo in solutum, & pagamentum data, & adiudicata, vel aliquod eorum, vel aliquam eorum partem tolli, euinci, vel auocari dicto Iacobo,& eius hæredibus,& successoribus, liceat,& licitum sit eidem Iacobo redire ad dicta sua iura dicti crediti, & ea petere, consequi, & exigere à d. Petro,& eius hæredibus, ac si præsens datio,& adiudicatio in solutum facta non esset. Et in omni casu euictionis prædictę saluum, & integrum,& illæsum remaneat ius suum pro dictis florenis trecentis dicto Iacobo creditori, & eius hæredibus, & successoribus, &c.

Recessio à venditione.

INtroscriptæ partes videlicet D.N. emptor,& M. venditor, sponte, &c. ex certis causis animum eorum mouentibus, de communi mutuo consensu, & concordia recesserunt ab introscripta venditione & emptione respectiue absoluentes se in perpetuum,& liberantes ab omnibus promissionibus, & obligationibus factis in hoc instrumento,& accessorijs suis;& idē N. emptor retrocessit eidem M. venditori præsenti, &c. dictam vineam cum pertinen. suis, & omne iure, & actiones habitas, & habita vigore, emptionis huiusmodi reponens,& reintegrans eundem M. ad dictam vineam cum pertinen. suis, & possessionem quoque perinde, ac si venditio facta non fuisset. Et demum ambo consenserunt cassationi, & annullationi præsentis instrumenti, cum omnibus dependen. suis, & omnia pro cassis,& in perpetuum annullatis haberi voluerunt, & habent,& ita obseruare iurarunt, &c. super quibus, &c. Actum,&c.

Cessio seu indicatio bonorum.

A Carceratus in carceribus N. ad instan. P. pro scutis N. non habens, vt asserunt, pro nunc dicto creditori satisfacere, intellecto etiam decreto per R.D. N. A. C. Locumtenentem die N. facto ad effectum suæ liberationis illi parendo, & satisfaciendo in mei, &c. ad testium,&c. præsentia medio iuramento, tactis,&c. dixit, & declarauit in Vrbe, nec extra, nō habere alia bona, nec credita nisi infrascripta.

D.N. debet sibi scuta N. saluo iure, &c. per tot, &c.

Item dixit habere infrascripta debita.

D.N. debet scuta N. pro tot,&c.

Item dixit possidere pretium terræ si ū &c. iuxta,&c.

Saluo iure addendi huic indicationi bonorū, si alia possidere reperiretur, quæ quidem bona supra descripta, necnon omnia iura,&c. sibi in illis competentia, & competentes, iuxta decretum domini, sicut præmittitur factum cessit, prout ex nunc, cedit in fauorem dicti Petri, ad cuius instan. est carceratus, necnon omnium aliorum eius creditorum diuidenda inter eos, iuxta cuiusque prioritatem, & potioritatem arbitrio domini, ponens, &c. nullo iure, &c. constituens, &c.& promisit de dictis bonis, & iuribus cessis nihil esse factum in præiudicium præsentis cessionis, alias,&c. iurauit,&c. super quibus,&c.

De

De variarum Donationum formulis. Cap. IX.

Donatio facta vxori per virum.

N. Qui nuper emit ab E. domum magnam cum omnibus apothecis, & domibus cõtiguis, & pertinentijs suis, positam Romæ, &c. ad vitam ipsius N. & ad vitam A. suæ vxoris, & post obitum eorundem coniugum ad duos annos, casu quo superuiuat B. neptis d. A. pro pretio scut. N. videlicet N. solui promissorum hinc ad diem N. mensis N. & reliquorum N. in melioramentis dictæ domus exponendorum, & cum pactis, & cautelis contentis in instrumento per me notatis celebrato, ad quod, &c. Cupiens eandem suam vxorem, non solum donec ipse N. vixerit, verum etiam post eius obitum si premoriatur eidem vxori, commode, ac honorifice substentari, sponte, &c. ac omnibus, &c. quibus validius potuit dictam domum magnam, cum omnibus apothecis, domibusque, seu domunculis contiguis, ac membris, & pertinentijs, iuribusq. vniuersis acquisitis ex dicta emptione, ac dependentibus ab eo, & cum omnibus melioramentis faciendis per ipsum N. vel suos hæredes in dicta domo, vel suis pertinentijs, casu quo dicta sua vxor superuiuat ipsi N. & omnia sua iura, super præmissis donauit irreuocabiliter inter viuos eidem A. vxori suæ præsenti, ac pro se, & quibuscumque ab ea causam habentibus, acceptanti, & stipulanti, & dicto suo dilectissimo marito gratias agenti, ad habendum, possidendum, vsufructuandum, gaudendum, & faciendum ad libitum voluntatis eiusdem A. de dictis domibus, apothecis, melioramentis, & pertinentijs suis donec ipsa vixerit, in euentum in quem superuiuat ipsi N. itaut eadem A. nec ratione melioramentorum, quicquam soluere teneatur: & transtulit, & cessit dictæ donatariæ, acceptanti vt supra, omnia iura: & actiones super dictis domibus, apothecis, & membris prædictis con. Et venditorem, & fideiussores, & alios quoscumque, & super quibuscumque bonis in genere, ac in specie obligatis, & obligandis. Idoneus A. in omne ius, locum, & priuilegium suum, & suorum hæredum vniuersorum, durante vita donatariæ, si superuixerit procuratricem irreuocabilem, vt in rẽ propriam, & dans facultatem accipiendi realem, & corporalem possessionem rerum donatarum, etiam propria auctoritate absque alicuius iudicis, &c. Et ex nunc, pro vt ex tunc, & ẽ contra in euentum prædictum constituit se tenere, & possidere dictæ donatariæ. Quam donationem irreuocabilem inter viuos fecit, & facit erga dictã suam vxorem, vt ea si superuixerit, possit se commodius, & honorificentius substẽtare; & ex sincera beneuolentia quia illam prosequitur, & ex mera sua liberalitate, quia sic ei facere placuit, & placet de rebus, & iuribus suis. Quam donationem promisit semper habere ratam, gratã, validam, & firmam, & nunquam sub pretextu superuenientiæ liberorum, vel ex capite ingratitudinis, aut alio quouis capite, & causa etiam in corpore iuris clausa, reuocare, aut rescindere, vel reuocationẽ tentare. Renunciando expresse, cum iuramento, tactis, &c. leg. fin. Cod. de reuocan. donation. ac omnibus legibus, disponentibus donationem inter virum, & vxorem non valere. Declarauit etiam donationem hanc, inspecto valere bonorum, & fructuum ipsius donatoris (Dei gratia) sibi collatorum modicam esse, & quatenus etiam esset longe maior, tamen placuit sibi illam facere, ac ratam, & gratam habere omni tempore. Item quia facile potest euenire, maxime secundum cursum, vel ordinem naturæ, vt dicta puella B. quæ nunc est annorum nouem in circa, superuiuat ipsis coniugibus. Ideo in tali euentu, etiam titulo donationis irreuocabilis inter viuos, dictas domos, & apothecas, cũ earum pertinentijs ad habendum, vsufructuandum, & gaudendum per duos annos vel pro eo tempore quo superuiuet eadem B. vsque ad duos annos tantum, dedit, & donauit eidem B. absenti, me notario publice pro ea stipulante, & acceptante cum omnibus illis clausulis, & cautelis, vt supra factis, erga dominam A. quas pro repetitis haberi voluit, & habet. Item dictus N. affirmauit, & promisit, de dictis rebus, & iuribus donatis nihil fecisse, & nihil facturum in præiudicium huius donationis seu donationum: alias erga donatarias

etiam

etiam ad omnia damna, &c. teneri voluit. Et ad maiorem validitatem huius dispositionis, constituit procuratorem suum M. absentem, &c. ad ipsius N. nomine, ac pro eo donationes prædictas notificandum, publicandum, & insinuandum, coram quocumque, vel quibuscumque DD. iudicibus in Rom. Curia, aut vbi opus erit, & auctoritatem iudicis interponi, ac in actis mei, vel alterius cuiuscunque notarij redigi petendum, & omnia alia faciendum, & expediendum pro insinuatione huiusmodi necessaria, & quomodolibet opportuna. Et generaliter, &c. promittens, &c. releuans, &c. pro quibus, &c.

Alia donatio iocalium in fauorem vxoris.

N. Qui nuper in vxorem duxit A. cui vxori pro eius ornatu plures anulos, gemmas, & alia pretiosa ex auro, atq; argento facta parauit; cõsiderans magis conuenire nobili, & liberali viro, ita efficere, vt gẽmę, & alia pretiosa huiusmodi vxori, quatenus ea superuixerit, remaneant, quam permittere, vt per hæredes ipsius viri præmorientis, ab eadẽ coniuge repetantur: Considerans etiam quodammodo inhumanum esse, vt nobilis mulier ornamentis ei datis priuetur, & spolietur. Ideo, & quia eandem suam vxorem ex præstantibus moribus, & ingenio diligit affectione sincera, & singulari. Spõte sua, &c. & ex mera sua liberalitate, ac magnanimitate, & omnibus, &c. gemmas, anulos, monilia, & alia ex auro facta, & contexta, descripta, & contenta in nota inferius registranda. Quæ omnia declarat parasse causa ornatus dictę suæ vxoris, & penes eam existere, donauit, ac titulo donationis irreuocabilis inter viuos dedit, cessit, transtulit, & assignauit, saluis conditione, modo, ac declaratione infradicendis, dictæ A. dilectissimę vxori suę, hinc absenti, me notario publico pro ea stipulante, & acceptante, ad habendum, possidendum, alienandum, faciendum, & disponendum ad libitum voluntatis ipsius, A. quatenus ipsa A superuiuat, eidem N. & non alias, aliter, nec alio modo, ponens eandem suam vxorem in omne ius, locum, & priuilegium suum in, & super dictis rebus donatis; Quam donationem inter viuos facit erga dictam suam vxorem, cum omnibus in hoc instrumento contentis, sub conditione, modo, & declaratione huiusmodi adiectis, quod si A. donataria præmoriatur donatori, tunc res donatæ reuertantur, deuoluantur, & deuolutæ sint & esse censeantur ad ipsum N. donatorem & eius hæredes, & successores, qui etiam propria auctoritate de facto, & absque alicuius iudicis, & curiæ decreto, licentia, & absque vitio spolij, & attentatorum possit liberè, & licitè res donatas, vbicumque fuerint, appræhendere, ac retinere, & de illis libere disponere, perinde ac si donatio huiusmodi facta non fuisset, & dominium rerum donatarum ab ipso donatore abdicatum non esset. Si vero ipsa A. superuixerit donatori, tunc ipsa donataria, & eius hęredes, & successores de rebus donatis ad eorum libitum disponere possint. Et salua, reseruataq. conditione prædicta, quæ habeatur pro repetita in omni parte huius instrumenti: promisit hanc donationem non reuocare, tam ex filiorum superuiuentia, quam alia quacumque de causa, etiam in corpore iuris clausa. Et propterea specialiter, & expresse renũciauit cum iuramento tactis, &c. l. si vnquam C. de reuoc. donat. de cuius legis effectu certioratus extitit, & omnibus legibus disponentibus donationem inter virũ & vxorem non valere, & omnibus iuribus si quibus mediantibus, contra donationem hanc venire posset. Declarauit etiam hanc donationem (respectu facultatum Dei omnipotentis gratia, a quo cuncta bona procedunt, ipsi donatori collatarum) esse modicam, vel mediocrem; & quatenus magna dici, vel reuocari posset, tamen voluit integrum effectum, & executionem sortiri, & perpetuum habere firmitatis robur, sub conditione, renunciatione, ac modo prædictis. Et quamuis existimet donationem rerum mobilium; quæ a traditione incipit, non indigere aliqua insinuatione. Nihilominus pro maiori validitate donationis, & ad tollendum omne dubium, citra, &c. sponte, &c. constituit, & fecit procuratorem suum M. absentem, &c. ad ipsius donatoris nomine, & pro eo donationem præfatam, & omnia contenta in hoc instrumento coram quocumque iudice, magistratu

gistratis, & iudicibus ordinarijs Ro. Cur. ac ubi opus fuerit insinuandum, publicandum, notificandum, atque insinuari, & in actis redigi petendum, auctoritatem desuper interponi, postulandum, & omnia procurandum, & expediendum pro insinuatione necessaria, & opportuna. Et generaliter, &c. Promittens habere ratum, &c. per dictum procuratorem gestum, & procuratum fuerit in dicta insinuatione facienda: Et nihilominus quatenus insinuatio prædicta nunquam fieret, vel minus legitime fieri contigeret, renunciat cum dicto iuramento legibus communibus, & municipalibus circa insinuationem donationum disponentibus, quia omnino voluit, hanc donationem effectum, & complementum sortiri. Et pro præmissis, &c. obseruandis, &c.

Donatio facta à muliere cum decreto Iudicis.

Coram magnifico, &c. personaliter constitutam honesta muliere D. E. eidemq. D. Iudici, vt supra pro tribunali sedenti exposuit, quod cum ipsa sit in senectute constituta, cursusque eius vitæ iam pene confectus, & absolutus existet, & nulli ei sint consanguinei, neque affines, qui ipsi E. circa eius personam, & quotidianas necessitates opem, & auxilium ferre possint, & reminiscens DD. S. & I. à quibus, vt asseruit, plura beneficia, & honesta seruitia, necnon etiam alimenta victui, & vestitui necessaria recepit, ac in dies magis recipire, & consequi sperat: volensque propterea, se erga eosdem coniuges gratam, & munificam reddere, beneficiaque beneficijs compensare, decreuit, infradicen. puram, & simplicem donationem irreuocabilem, quæ dicitur inter viuos, facere, & bona infrascripta eis irreuocabiliter donare, & cum ad præmissa nequeat deuenire, obstan. sibi legibus, statutis, & nouis reformationibus Vrbis; ea propter petijt sibi quoad hunc actum, de aliquo curatore prouideri, asserens, medio iuramento tactis, &c. præstito se nullos habere in Vrbe affines, seu consanguineos; qui commode præmissis, & infrascriptis interuenire possint: & confisa de probitate & fide D. N. ibidem præsentis, & esse volentis, per eundem D. Iudicem prædictum N. præsentem, & onus curæ huiusmodi in se sponte suscipientem, sibi quoad actus infrascriptos eligi, & deputari; qui D. Iudex prædictum N. ibi præsentem, & esse volentem in curatorem eidem E. præsenti, & petenti elegit, & deputauit, dicendo illi ter, Esto curator, vtilia facias, & inutilia prætermittas, & dictam E. indefensam non derelinquas, & reliqua facias, ad quæ de iure teneris. Qui D. curator sic deputatus, promisit eidem E. præsenti pro ea vtilia facere, & inutilia prętermittere, ipsamque indefensam non relinquere, & alia facere, ad quę de iure tenetur; pro quo curatore, & eius precibus ibidem præsens M. qui præmissis auditis, sciens, &c. sed, &c. sponte, &c. dictæ promissioni per præfatum N. factæ, vti principalis, principaliter, & insolidum accessit, se principalem promissorem constituendo, quem D. M. sic fieri iubentem, & acceden. præsentem, &c. prædictus curator indemnem, &c. releuare &c. promisit, itaquod, &c. alias, &c. de quibus, &c. Pro quibus, &c. obseruan. prædicti curator, & fideiussor sese, hæredes, ac bona, &c. in forma Cameræ, &c. obligarunt, &c. insolidum, &c. super quibus, &c. Actum, &c. præsentibus infrascriptis testibus, &c.

Successiue prædicta E. coram dicto magnifico D. Iudice, & me notario, ac testibus infrascriptis constituta, cum præsentia, consensu, verbo, voluntate, & auctoritate dicti D. eius curatoris ibi præsentis, consentien. eiusque liberum consensum pariter, & assensum præstantis, renunciando prius, & ante omnia, medio iuramento tactis &c. prestito ben. S. C. Vell. auth. si qua mulier. l. Iul. de fund. dot. non alienan. ac omnibus alijs legibus, statutis, & nouis reformationibus Vrbis, in fauorem mulierum editis, quomodolibet, vel edendis plene de illis per eundem D. iudicem certiorata, quid sint, &c. spōte, &c. omnibus, &c. donauit, & titulo puræ, liberæ, perfectæ, & irreuocabilis donationis, quæ fieri dicitur inter viuos, irreuocabiliter dedit, cessit, transtulit, & concessit, cum reseruationibus, & condictionibus infra annotatis, domino S. & I. eius vxori, ipsius donatricis filiæ, omnibusque, & singulis dictorum coniugum liberis, & filijs tam

ma-

masculis, quàm fœminis, natis, & nascituris quomodolibet in futurum, legitimis tamen, & naturalibus, quamuis absentibus, dictis DD. S. & I. pro seipsis, & dictis eorum filijs natis, & nascituris, vna mecum notario, &c. stipulã. omnia, & singula eius bona mobilia, & immobilia, præsentia, & futura, tàm paterna, quàm materna, seu fraterna, iura, et actiones quascumq. sibi competen. & quæ competere poterunt quomodolibet in futurum, ac credita, & nomina debitorum vbilibet sita, & existen. et in specie, ac vltra generalem omnium bonorum suorum prædictorum donationem, simili titulo, &c. donauit, &c. eiusdem DD. S. & I. ac filijs eorum supradictis absentibus, dictis DD. S. & I. eorum, seu earum parentibus, pro seipsis, & dictis filijs, vna mecum notario, &c. stipulan. omne id, & totum, quod ipsi donatrici per ipsius fratres debetur, ac quod ab eis consequi, aut prætendere, & quod sibi competere poterit, aut posset, in ciuitate N. tam ex hæreditate paterna, & materna, quàm fraterna, seu ex causa suæ dotis, aut alio quouis titulo, siue causa, ad habendum, &c. transferens, &c. nullo iure, etc. saluis infrascriptis reseruationibus ponens, etc. constituens, &c. dans licentiam, etc. & donec, etc. Hãc autem donationem, etc. fecit, & facere dixit eadem D. E. cum consensu, præsentia, & auctoritate prædictis eisdem DD. S. & I. ac filijs, & filiabus eorum, licet absentibus dictis DD. S. & I. pro seipsis, et eisdẽ filijs, et filiabus, vna mecum notario præsentibus, et stipulan. vt supra, cum conditionibus, et reseruationibus infrascriptis, videlicet quod reseruetur, et reseruata esse intelligatur ipsi D. E. donatrici, prout ipsa reseruauit sibi ex rebus, et bonis, iuribus, et actionibus, hæreditate, aut dote, vt supra donatis, et cessis, ius, et actionem agendi, et disponendi super eisdem bonis, iuribus, actionibus, et hæreditate, nomine proprio ipsius donatricis, eius vita durante, pro recuperatione dictorum bonorum, et pecuniarum debitarum; et quod etiam reseruetur, prout ipsa donatrix sibi reseruauit, ex eisdem bonis, et iuribus, vt supra donatis, centum ducatos auri causa testandi, et vltimam suam voluntatem condendi, ita quod de dictis centum ducatis ipsa testari, ac testamentum condere, ac personæ, seu personis sibi donatrici benè uisis in vltimo testamento relinquere: ac super dictis ducatis centum hæredem, seu hæredes, quos voluerit instituere, liberè, et licitè posse, et valeat. qui quidem centum ducati, in dicta donatione minimè comprehensi, et contenti, nec minus donati esse intelligantur, aut cessi. Et quia versa vicè, et è contra supradicti S. et I. coniuges ambo insimul, et insolidum, spõte, etc. promiserunt, etc. prædictæ D. E. donatrici præsenti, etc. ipsam E. eius vita durante alere, et alimentare, ac ei alimenta necessaria, victumque, et vestitum condecen. tribuere, et præstare, liberè, etc. Quam donationem, omniaq. et singula alia præmissa eadem D. E. donatrix, ac supradicti S. et I. tàm pro seipsis, quàm filijs, et filiabus suis natis, et nasciturus, vt supra stipulan. respectiuè rata, grata, etc. habere, etc. promiserunt, etc. et contra non facere, etc. per se, vel alios, de iure, vel de facto, directè, vel indirectè, quouis quæsito colore. Promisitq. dicta D. donatrix donationem huiusmodi inter viuos nullo vnquam tempore aliqua ratione, vel causa, etiam ingratitudinis, et etiam (quod Deus auertat) eadem donatrix vergeret ac inopiam, vel alio quocumque modo, exceptis causis superius expressis, reuocare, annullare, infringere, vel irritare, seu reuocari, annullari, vel irritari facere; nec de præmissorum, et in præsenti instrumento contentorum nullitate, aut inualiditate dicere, sub vinculo iuramenti, per eam tactis, etc. præstiti, et pœna refectionis omnium damnorum, etc. de quibus, etc. absque, etc. nec absolutionem à iuramento, aut beneficium restitutionis in integrum petere, seu petitis vti. Renuncians eadem donatrix, cum præsentia, consensu, voluntate, decreto, et auctoritate prædictis medio iuramento tactis etc. l. si vnquam C. de reuocan. donationibus. l. fin. C. eod. titul ben. ne quis amplius quam facere potest, omnique iuri suæ dotis, et iurium dotalium, necnon ben. dicen. donationem propter ingratitudinem, vel immensitatem, aut religionis ingressum posse reuocari, ac iuri dicenti, donationem exceden. summas 500. ducatorum sine insinuatione coram iudice facta non valere, ac omnibus alijs legibus, &c. in fauorem mulierum, et donatorum quo-

quomodolibet introductis, vel introducen. Pro quibus,&c. super quibus,&c. decretum iudicis, &c. præsentibus quinque testibus,qui se vna cum donatrice subscripserunt, vt infra videlicet, &c.

Donatio inter viuos.

D. P. prior prioratus sanctæ M.a ffe rens,& ingenue recognoscẽs D. Galeottũ eius germanum fratrẽ sibi in plurimis, & arduis suis necessitatibus plura,& immensa beneficia contulisse, & eundem ita beneuolum, & promptum reperijsse, vt vbi se occasio prębuit,nec expensis, etiam immensis, nec labori, quantumuis maximo pepercerit, itaquod vere fatetur se fore dicto G. valde obnoxium, & obligatum: hæc itaque grata beneficia secum animo reuoluens, vt ille huiusmodi suæ gratitudinis aliquem fructum sortiatur, & vt commodius vitam suam, iuxta generis nobilitatem, ducere,& similia suã fœminam, quę iam nubilis sit, decentius nubere, ac filijs masculis, qui, dante Domino, virtutum studijs incũbant, necessarias expensas facilius subministrare: & alias sibi,& omni familiæ suæ cõsulere possit; his, & alijs rationalibus causis, quas hic pro expressis haberi voluit, motus, & inductus,spõtè,&c.omnes, & singulos fructus, redditus, prouentus, iura, obuentiones,& emolumenta talis prædij, vel castri, sub reseruationibus, & conditionibus infrascriptis, & non alias,nec alio modo,donauit, & titulo puræ,perfectæ,simplicis,& irreuocabilis donationis, quæ fit, & fieri dicitur inter viuos, dedit,concessit, & tradidit prædicto G. & eius germano,& vnico, & dilectissimo fratri, absenti, vt præsenti, me notario, &c. ad huiusmodi fructus,&c. in futurum percipien. decurren. & debẽn. donec ipse dictum predium obtinuerit,habendum,gaudendum, colligendum,percipiendum,necnõ, & fructifican. ac in proprios vsus, & vtilitatem conuerten. prout dicto G. libere videbitur,& placebit, & ex causa donationis huiusmodi, cessit eidem omnia iura, &c. penes, &c. constituens,&c. Et huiusmodi donationẽ fecit, & factam esse voluit dicto G. fratri suo benemerito, absenti, &c. me notario, &c. ex causis, & rationibus supra allegatis, ad quarum tamen probationem eundem G. teneri voluit: sed donationem huiusmodi ex sola sua liberalitate sussineri, quia sic sibi benefacere, libere, & literaliter placuit, & placet. Promittens, de fructibus donatis nihil fecisse, nec esse factum neque fiet in futurum in præiudicium præmissorum, aut alicuius eorũm; & eandem donationem perpetuo seruare ratam, gratam, validam, & firmam, & in nullo contrafacere,&c. minusq. reuocare nec reuocari facere; seu annullare, aut instringere, vel modo aliquo inualidare quouis prætextu, & causa, etiam in corpore iuris clausa, etiam si de iure posset. Renunciando desuper cum iuramẽto,tactis, &c. quibuscumque legibus, & fauoribus, quibus mediantibus contra præmissa quomodolibet, se iuuare posset,& specialiter iuri,dicenti, generalem renuntiationem non valere, nisi præcesserit specialis, & expressa. Volens propterea præsentem donationem,& omnia, & singula in præsenti instrumento contenta valere,& tenere,non tantum modo, & forma præmisis, sed omni alio de iure meliori, ad sensum sapientis, quam tamen donationem factam esse voluit, sub reseruationibus,& conditionibus infrascriptis, & non alias, nec alio modo. Voluit enim prædictum G. donatarium non teneri, &c. Pro quibus, & pręsentibus quinque testibus, qui se proprijs manibus, vna cum donatore subscribant, &c.

Donatio causa mortis.

D. A. sanus (Dei gratia) corpore, mente, sensu, & intellectu,sciẽs se esse mortalem, & hac lege natum, vt aliquando moriatur, & quod nihil est certius morte, & eius hora nihil incertius. Volens de bonis suis, sibi à Deo collatis,dum mẽs sana est in corpore sano,prouidere, ne post eius mortem aliquod scandalum oriatur, spontè, &c. omnia, & singula bona mobilia, & immobilia, ac se mouentia,res,iura, nomina debitorum, creditorum, & alia quæcumque quouis nomine nuncupata, præsentia, & futura, quæ tempore mortis suæ reperientur, ipsum habere in Vrbe Roma tantum, donauit titulo donationis causa mortis, & post mortẽ suam valituræ, D. B. eius germano fratri absen-

absenti, me notario, &c. motus etiam amore, & dilectione, quibus ipsum prosequitur summopere, & in memoriam, ac gratitudinem pluriũ beneficiorum ab eo receptorum, & ob maximam spem, quam quasi probatã habet, maiora in dies magis prosequendi, ob fraternam, & mutuam dilectionem inter eos contractam; & quia sic sibi de bonis, & rebus suis bene facere placuit, & placet. Et valere voluit, & vult iure donationis causa mortis, & alia de iure meliori. Super quibus, &c. præsentibus quinque testibus subscriptis cum donatore.

Donatio erga filium naturalem.

CVm nuper tractaretur matrimonium inter nobilem puellam N. ex vna, & P. filium legitimatum G. ex altera partibus, per aliquos dubitatum fuit, dictum G. fecisse donationem omnium suorum bonorum in fauorem A. & quia hoc veritate caret, & ne ex falso rumore D. P. præiudicium, vel impedimentum in suis rebus, & negocijs inferatur, & ad tollendum penitus omne debitum.

Propterea anno, &c. coram testibus, & me notario, &c. constituti dictus G. sponte sua, &c. declarauit, & affirmauit, etiam cum iuramento tactis, &c. præstito, se nunquam fecisse aliquam donationem generalem, vel particularem, neque inter viuos, neque causa mortis dicto A. nec alijs quibusuis personis; immo nec aliquã alienationem fecisse suorum bonorum vniuersalem, & particularem, dictus vero A. pariter cum iuramento tactis, &c. præstito ne domino P. præfato aliquod præiudicium generetur, & vt per acta publica veritas elucescat, affirmat, & declarat non fuisse per dictum G. sibi factam aliquam donationem bonorum vniuersalem, vel particularem, inter viuos, vel causa mortis, quam ipse sciat. Insuper quatenus vnquam aliqua alienatio, vel donatio in eius fauorem, per dictum G. facta appareret, vel quatenus fieri contingeret de quibuscumque bonis in genere, vel in specie, siue inter viuos, siue causa mortis, ex nunc omnia, & singula bona quæcunque sint, si quæ sibi donata sint, vel donari, seu quouis modo alienari contigerint in ipsum A. per dictum G. prout ex tunc, & è contra donat, & titulo donationis irreuocabilis inter viuos, dat, cedit, & transfert in perpetuum dicto P. filio dicti G. auctoritate Apostolica legitimato, absenti, me notario publico pro eodem P. & illius hæredibus & successoribus quibuscumque acceptante, & stipulan. ad habendum, &c. Transferens ex nunc, prout ex tunc, & e contra in dictum P. omnia sua iura, & actiones super præmissis, si quæ competant, & competere poterunt in futurum in bonis dicti G. vt supra præsentis, & consentientis: Ponens D. P. in locum, &c. constituens, &c. propriam, & dictam declarationem, & attestationem, ipse A. fecit pro pura, & sincera veritate, & ad tollendum penitus omne dubium quibuscumque personis. Et dictam donationem irreuocabilem inter viuos, in euentum in quem aliqua sibi donatio, seu alienatio bonorum dicti G. facta esset, vel fieri contingeret, fecit, & facit in fauorem dicti P. ac eius hæredum, & successorum, quia eundem P. tanquam filium, sincero, & perfecto amore semper dilexit, & diligit ob excellentem indolem, sublime ingenium, optimos mores, ac singulares tam corporis, quam animi dotes, quibus D. P. præfatus Dei omnipotentis gratia ornatus extitit, & promisit D. A. donationem huiusmodi perpetuo ratam, gratam, & validam semper tenere, habere, & inuiolabiliter obseruare, & nunquam contrafacere, vel venire in iudicio, vel extra, per se, vel alios: Pro quibus, &c. & ita de nouo iurauit ad sancta Dei Euangelia, & declarauit etiam sciuisse, & scire dictum P. esse legitimatum auctoritate Apostolica, & habilem ad omnia iura legitima, & tam D. G. sui patris, & aliorum parentum agnatorum, cognatorum, & aliorum quorumcumque successiones, hæreditates, legata, libertatem, honores, dignitates, prærogatiuas ecclesiasticas, & seculares, officia publica, & priuata, statusque, & actus quoscumque legitimos, tamquam si de legitimo thoro procreatus esset, non obstan. constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, legibus quoque Imperialibus ac prouincialibus, sinodalibus, & municipalibus, statutis, & consuetudinibus, priuilegijs, & indultis, quauis auctoritate roboratis; ceterisque in contrarium

rium facientibus, quibuscumque, vt latius in litteris patentibus dictæ legitimationis, auctoritate Apostolica, sub anno à Natiuitate Domini, &c. concessis, & expeditis continetur: quas idem G. exhibuit, & per ipsum A. & me notarium coram testibus visas, & perlectas rehabuit, & penes se retinuit. Super quibus omnibus, & singulis præmissis, dicti G. & A. à me notario vnum, vel plura instrumētum, & instrumenta publica ad perpetuam rei memoriam, fieri, & concedi postularunt. Actum Romæ, &c.

Donatio ad effectum nubendi.

A Cupiens (vt commune desiderium est) posteritati consulere, agnationē, & familiā non solū conseruare, verū etiam, si fieri poterit, Deo fauente, ampliari, considerans etiam ex multiplicatione ingenuæ prolis, non modo familias, & ciuitates defendi, ampliari, & decorari, sed etiam vniuersæ Reipublicæ Christianæ maximum adiumentum afferri. Volens eodem tempore, & commodiori sustentationi domini B. eius ex germano fratre nepotis, consulere, ac prudentem iurisconsultorum dispositionem imitari, quæ multis, & priuilegijs, & fauoribus, ad matrimonium contrahendum liberos homines allicere studuerunt. Asserensque habere, & possidere, iure dominij temporalis, plura bona stabilia, & quantitates pecuniarum in oppido, seu ciuitate, & territorio T. & forsan alibi, & cum videat se in senectute, & in Ecclesiastica dignitate constitutum, dictum vero nepotem suum habilem ad matrimonium contrahendum, & sobolem procreandam; & quia eundem nepotem sincera affectione vti paterna prosequutus fuit, & prosequitur sponte sua, &c. ac omnibus, &c. quibus validius fieri potest, in, & super dictis bonis suis, eorumq. fructibus, redditibus, prouentibus, & emolumenta vniuersis annuam summam centum scut. monetæ in ciuitate N. cursum haben. donauit, & titulo donationis irreuocabilis inter viuos dedit, concessit, & assignauit cum declaratione, & conditione infradicendis dicto B. nepoti suo ex fratre hinc absenti me notario publico, pro eodem B. acceptan. & stipulan. durante vita duntaxat eiusdem B. percipiendorum ab eodem donatario propria sua auctoritate singulis annis, donec vixerit, ex fructibus redd. & prouen. dictorum bonorum, etiam absque alicuius iudicis curiæ, magistratus, & superioris auctoritate, decreto, mandato, & absque alio ministerio adhibendo. Constituens ex nunc dictos fructus redd. & prou. dictorum bonorum in posterum decurrendos pro concurrenti, & congrua summa dictorum centum scut. tenere, ac possidere nomine dicti donatarij, donec ipse donatarias huiusmodi annui redditus actualem possessionem, vel quasi adeptus non fuerit, Quem annuum redditum, vt supra datum, dictus donatarius libere, ac licite percipere, & consequi valeat, inchoando à prima die Ianuarij anni N. prox. venturi quatenus ante diem huiusmodi ipse donatarius matrimonium contraxerit, si vero postea vxorem acceperit, tunc à die contracti matrimonij perceptio dicti annui redditus donati, & facultas percipiendi præfato donatario competat: nam à tempore matrimonij contracti voluit donationem sortiri, & habere integrum effectum, & executionem. Hac etiam conditione, & declaratione adiectis, vt si contigerit ante, vel post matrimonium contractum quandocumque aliquid committi, per dictum donatarium (quod Deus auertat) propter quod suis bonis priuandus veniret, vel priuaretur, aut si confiscaretur, tunc immo ex nunc, prout ex tunc, & è contra donatio huiusmodi irrita sit, & nulla, nulliusque roboris, & momenti, & dictus annuus redditus donatus spectet, & pertineat ab inde in posterum ad ipsum D. donatorem si tunc viueret, alioquin ad hæredes, & successores suos, ad quos proprietas dictorum bonorum spectabit perindes ac si donatio huiusmodi nunquam facta fuisset, quia placuit, & placet ipsi D. donatori hanc legem, & conditionem rei suæ adijcere, cum omnino intendat annuum redditum donatum pro commodiori sustentatione dicti sui nepotis inseruire, quatenus vxorem accipiat, & non excedere vitam neque personam propriam eiusdem sui nepotis, & huiusmodi donationem vltra causas præfatas fecit ex beneuolentia

sua erga suum nepotem, & demum ex mera sua liberalitate, ac magnanimitate, quia si dictus donatarius nupserit, vt supra de re sua ita sibi disponere placuit, & placet. Hac etiam declaratione, & conditione appositis, quod si donatarius antedictus ad eum statum peruenerit, vt vxorem acccipere non possit, tunc immo ex nunc, prout ex tunc, & e contra donatio huiusmodi censeatur, & sit cassa, & nulla, & nullius efficaciae, & perinde habeatur, ac si nunquam facta fuisset, quia sic; & non aliter, nec alio modo donare placuit. Quam donationem saluis conditionibus, & declarationibus vt supra adiectis, promisit nunquam reuocare (durante vita dicti sui nepotis) ex quauis causa, etiam in corpore iuris clausa vndecumque resultante, etiam si talis esset qua specialem, & indiuiduam expressionem postularent, & renunciauit ad maiorem firmitatem huius donationis omnibus legibus, et iuribus, tam ciuilibus, et canonicis, quam municipalibus quarumcumque ciuitatum, regionum, et locorum, si quibus mediantibus contra donationem hanc venire posset durante vita donatarij, & renunciauit etiam cum iuramento tactis, etc. præstito legibus communibus, et municipalibus, circa insinuationem donationis disponentibus, nam pro insinuata haberi voluit, et habet, et vltra renunciationem præfatam ad omnem abundantiorem cautelam circa reuocationem quorumcumque suorum procuratorum constituit, et deputauit procuratorem suum, etc. N. ad huiusmodi donationem, et contenta in hoc instrumento coram quibuscumque DD. iudicibus Ecclesiasticis, vel temporalibus in quacunque ciuitate, prouincia, et loco, et coram quocumque tribunali, et magistratu semel, et pluries, toties quoties opus erit notificandum, publicandum, insinuandum, ac insinuari, et in actis publicis redigi, atque auctoritatem iudicis, vel magistratus, et si opus fuerit decretum etiam interponi petendum, et omnia alia, et singula seruandum, et seruari postulandum, et obtinendum, quæ pro validitate insinuationis necessaria fuerint, vel opportuna, etiam iuxta consuetudinem, vel morem loci, vel ciuitatis vbi contigerit insinuationem fieri antedictam, et complenissimo, et libero mandato, vnum quoque, vel plures, etc. substituendum, etc. Et generaliter, etc. promittens, etc. Et constituit etiam procuratorem irreuocabilem cum dicto iuramento, vt in rem propriam dictum B. ad percipiendum, et consequendum auctoritate propria, vt supra eius vita durante singulis annis dictam summam scutorum centum dictae monetæ, in, et super dictis fructibus, et prouen. bonorum, et quos opus erit quietanti cum clausulis ad lites, et vnum quoque vel plures procuratores substituendi, et reuocandi, tum simul, aut limitata potestate, et cum omnibus alijs facultatibus opportunis, contracto per eum matrimonio in sæculo, vt supra dictũ est, et non aliter pro quibus, etc.

Donatio similis per matrem erga filios.

ILlustrisſima Domina A. vidua, et Baronissa Romana mater Illust. D. B filiæ susceptæ ex bo. me. N. marito suo in expeditione contra Turcas in partibus orientalibus defuncto, desiderãs non solum vt beneuolam decet matrem, sed vt munificentissimam, et magnanimam dominam conditionem, et statum dictæ suæ filiae omni commodo, et honore quo potest, decorare, et ampliare, et præcipue curare, vt eadem filia commodissime nupat, postquam eius pater defunctus est, ad quem principaliter talis cura spectaret. Idcirco decreuisse asseruit, Deo fauente, dictam filiam nuptui tradere Illustrissimo D. C. filio primogenito bo. mem. N. in bello Gallico contra hæreticos annis præteritis defuncti, quia etiam tam proximiores consanguinei ex latere paterno dictæ suae filiæ, quam ex latere materno, et pariter consanguinei Ill. D. C. huiusmodi voti, et desiderij exstunt considerantes conditionem hanc, et honorificam, et commodam esse pro vtraque parte, et quia huiusmodi sponsalia tẽpore congruo ad complementum deducentur, cum dote iuxta tractatum habitum scut. 35. m. et eadem sua filia tantam dotem ex bonis paternis consequi non poterat. Ideo Illustrisſima D. A. quę felicem statum eiusdem suæ filiae vti pro-

proprium esse desiderat de suis proprijs bonis, & pecunijs vsque ad summam scutorum 35.m. supplere, vt comprehensa illa summa quæ assignabatur ex bonis paternis, tota dos ad præfatam summam scut. 35. m. perueniat, cùm huiusmodi liberalitas non impediat ipsam Illustrissimã D.A. honorifice, & commodissimè viuere ac iterum nubere, si nubere voluerit, cum habeat in bonis vltra valorem milliũ scut. volens ideo suum liberale propositum executioni demandare, vt matrimonium dictæ suæ, cum filio Ill. D.C. præfato ad cõplementum debito tempore deducatur, & licet credat super huiusmodi liberalitate sua contractum validum celebrare posse, absque alia solemnitate adhibenda nihilominus vt omnes, quorum intererit etiam in eorum intentione omnino securi existant de huiusmodi promissione, & assignatione, vel supplemento dotis, & ne per suos hæredes, & successores in dubiũ reuocari possit, hoc instrumentũ celebrandum duxit sponte, &c. in primis declarauit, & affirmauit promissionem dicti supplementis dotis, & liberalitatem ipsius Illustrissimæ D. A. quam vt præfertur facere intendit, attentis eius facultatibus non tendere in præiudicium suæ honorificæ sustentationis, & nihilominus ad maiorem actus validitatem renunciauit cum eodem iuramento pręstito leg. Iul. de fund. tot. S. C. Vell. & omnibus legibus, & statutis, & nouis reformationibus Vrbis in fauorem mulierum disponen. restitution. in integrum ex quocunque capite, etiam ex illo, si qua mihi iusta causa etiam videbitur vndecunque resultanti, de quibus omnibus, & eorum effectu prius certificata fuit, & omni meliori modo, &c. per se, ac suos hęredes, & successores quoscunque saluis, & reseruatis conditione, & declaratione, & modis infradicen. dictæ Ill. D. B. suæ filiæ absenti me notario pro ea, & eius hæredibus, & successoribus stipulante, & aceptãte, quatenus dicto Ill. C. C. nupat, & tempore nuptiarum, & non alias aliter, nec alio modo soluere, atque consignare promisit ex causa dotis totam illam quantitatem, quę ab illa summa quæ de bonis paternis dictæ suæ filiæ, aut à consanguineis paternis assignabitur defuerit vsque ad summam 35. scut. Iul. x. pro scuto, libere omni penitus exceptione remota, quod supplementum vsque ad talem summam eo casu, & saluis semper infradicen. & non alias donauit, & titulo donationis irreuocabilis inter viuos, dedit, assignauit, & concessit in perpetuum eidem suæ filię causa dotis, & pro supplemento dotali, etiam si ea summa, quæ de paternis bonis eidem suæ filiæ assignabitur mediocris, aut minima fuerit. Hac declaratione adiecta, quod sit in arbitrio ipsius Illustrissimæ D. A. donatricis, dictum supplementum quantumcumque fuerit, dare, atque assignare in pecunia numerata, vel in suis bonis stabilibus in solutum, estimatione communium peritorum, tunc eligendorum, pro quorum bonorum euictione in forma iuris valida teneri voluit erga dictum D. B & Illu. D. C. eius maritum, & si ipsa Illustrissima D.A. voluerit supplementum huiusmodi tradere, atque assignare in pecunijs non possit compelli ad solutionem dictarum pecuniarum nisi dicte pecuniæ, & supplementum in boni stabilibus securis pro fundo dotale eiusdem Illu. D. B. ac eius nomina inuestiantur. Et insuper etiam casu quo illu. D. B. (quod Deus auertat) nõ nupserit dicto Ill. D. C. sed alteri acceden. tamen voto satisfactione, & consensu in scriptis ipsius Illustrissimæ D. A. & non alias aliter, nec alio modo voluit, & declarauit in tali casu promissionem, & donationem huiusmodi habere integrum effectum executionem, & complementum, modo firma, & conditione pręmissis, & infradicendis, videlicet, quod in euentum mortis dictæ Ill. D. B. sine filijs ex dicto Illu. D. C. vt præfertur, Deo dante, futuro marito, vel altero quocumque suo viro si altero nupserit, tũc dictum supplementum donatum, siue in pecunijs, siue in bonis stabilibus consistat, reuertatur, & deuoluatur ad ipsam Illustrissimam D.A. eiusq. hæredes, & successores totum integrum, absque aliqua diminutione. Et non obstan. statutis, reformationibus, & consuetudinibus Vrbis super lucro dotium, & augumentum disponentibus, quæ in suppleméto præfato nullo modo locum sibi vendicare declarauit, cum alias præsentem contractum non fecisset, neque faceret, qui propria anctoritate, talem rem donatam, & bona in quibus

pecuniæ donatæ fuerint erogatæ, ac illorum corporalem possessionem, etiam absque alicuius iudicis,& curiæ licentia, decreto, mandato, & absque vitio spolij, attentatorum,& alio defectu apprehendere, ac retinere,& disponere valeant, quia placuit, & placet eidem Illustrissimę D. donatrici, hanc legem, & conditionem legi suæ adijcere. Qua conditione, alijsq. præmissis semper saluis,&reseruatis voluit,& declarauit,vt dictus Ill. D. C. quatenus matrimonium contrahat cum dicta Ill. D. B. & alius quicumque futurus maritus eiusdem D. B. si alteri accedente expresse consensu Illustrissimæ D. donatricis nupserit, actionem habeat,&exercere possit pro effectuatione, ac executione huius instrumenti,& contentorum in eo, pro eo quod sua interest, attento quod fructus rei dotalis ad maritum spectant, & pertinent. Quam quidem donationem modo, & forma præmissis eadem Illustrissima D. A. donatrix promisit semper,& perpetuo habere ratam, gratam, validam, & firmam, & numquam etiam sub prætextu superuiuentiæ filiorum ipsius A. nec alio quouis capite, vel causa etiam in corpore iuris clausa reuocare, aut reuocari teneri, quinimo expresse renunciauit cum iuramento legi fin. C. de rescind. donat. cum similibus, de quarum effectu prius certiorata fuit. Et quamuis existimet quia in fauorem filiae, ac de re dotali agitur contractus huiusmodi celebrantur, non indigere donationem huiusmodi aliqua insinuatione, nihilominus ad maiorem actus validitatem, constituit procuratorem,&c. ad intimādum,&c. pro quibus,&c.

Donatio generalis reseruato vsufructu vita durante.

M. Qui videns se nulla habere prolē,& diligēs vti filium N. eius ex fratre nepotē naturalem propter bonā, quam in eo cognoscit indolem, ac morū honestatem, vt idē N. eiusq. descendentes, ac hæredes, & successores commodius, & honorificentius valeant sustentari, consideransque beneficium in personam gratam bene collocatum fore, vtiq. mediantibus opibus eundem N. vltra eius honorificam sustentationem, nobilitatem, & dotes animi possit commodius exercere cum res angusta domi multorū virtutibus obstet. Ideo erga eum liberalitatem suam inter viuos exercere volens, cum reseruationibus, declarationibus pactis, & modis infradicendis, quemadmodum super hoc mature deliberauit. Sponte,&c. omnia,& singula sua bona stabilia, mobilia, se mouentia, iura, actiones,& alia quæcunque bona, tam præsentia, quam futura, & cuiuscunque conditioni extiterint,& nunc existunt, etiam ea quę specificam,& indiuiduam expressionem postularent, quorum bonorum qualitates, valorē, & fines pro expressis,& specificatis haberi voluit,& habet, saluo tamen, & reseruato ipsi M. vsufructu, & administratione sua vita durante, & reseruata facultate, tàm inter viuos, quam vltima voluntate, de dicto vsufructu disponen. donauit,&c. dicto N. eius, vt præfertur ex fratre nepoti, quamuis hinc absenti, nihilominus me notario publico vti publica persona pro eodem N. & illius hæredibus, & successoribus quibuscunque acceptante, & stipulan. ad habendum, possidendum, vtendum, fruendum, alienandum, & libere disponendum finito vsufructu, quemadmodum ipse donator ante donationem huiusmodi facere, ac disponere potuisset de bonis, & iuribus, vt supra donatis. Ponens,&c. constituens,&c. dansq. facultatem, &c.& donec, &c. constituit, &c. Hanc autem donationem irreuocabilem inter viuos idem M. fecit, & facit erga dictum N. donatarium ex beneuolentia, qua illum prosequitur, & ex mera eius liberalitate, etiam, quod præfatus N. donatarius nulla omnino sanguinis coniunctione ipsi donatori deuinctus esset, quia ipsi dictam liberalitatem in donatorem, non solum modo, & forma præfatis, sed etiam omni alio meliori modo conferre placuit. Hac tamen conditione, & declaratione adiectis, quod per superueniantiam liberorum ex legitimo matrimonio, vere, & non ficte procreandorum, si generari contingat ex corpore ipsius donatoris, tunc liceat ipsi donatori, ac suis hæredibus, & successoribus hanc donationem reuocare, immo habeatur pro reuocata, cassa, irrita, & annullata, & nullius roboris, & mo-

momenti perinde, ac si facta non fuisset: Et pariter in euentum in quem dictus N. donatarius præmoriatur donatori, hæc donatio intelligatur, & sit eo ipso irrita, cassa, & annullata, & non censeatur, neque censeri possit esse abdicatum dominium bonorum ab ipso M. immo in quouis dictorum euentuum donatio habeatur pro infecta, & nullius valoris periode, ac si facta nunquam fuisset, quia placuit, & placet ipsi donatori hanc legem, & conditionem rebus imponere suis. Et quia sine illis hanc donationem minime fecisset, & saluis dictis duobus capitibus promisit hanc donationem numquam reuocare, &c. Et insuper ad abundantiorem cautelam, & maiorem validitatem huius donationis constituit procuratorem, & c. ad insinuandum, &c. Pro quibus, &c.

Forma donationis inter viuos & primogenituræ.

Illustrissimus Domicellus Rom. Prospiciens conseruationi nobilis agnationis de Sanctæ C. considerans, familias in earum nobilitate, ac dignitate potissimum opibus, & diuitijs conseruari, Quæ si in plures partes diuidantur, Vtiq. decor, & splendor familiarum declinare solent, & quandoque nobiles familiæ ad inopiam, & ignobilitatem rediguntur; Met to cupiens bona infradicenda in vna persona conseruari, & Deo dante, ampliari: Sponte sua liberata voluntate, & certa scientia. In primis omni meliori modo, via, iure, causa, & forma, quibus validius potuit titulo puræ, ac irreuocabilis donationis inter viuos, in perpetuum valituræ (ita vt nulla, etiam ingratitudinis, aut alia quacumque de causa reuocari, aut rescindi possit) (reseruatis aliquibus conditionibus infradicendis) Donauit, dedit, cessit & concessit H. S. C. Illustrissimi Domini G. sui fratris filio, absenti, & deinde alijs infranominandis gradatim, & ordine successiuo in hac donatione vocatis, & perpetuo in infinitum successuris, præsente D. G. Patre, ac legitimo administratore dicti H. & me notario publico, tamquam publica persona pro eodem H. & cæteris omnibus, & singulis donatarijs, quorum interest, aut quouis modo interesse poterit, stipulantibus, & acceptantibus bona valoris scutorum auri in auro quadraginta millium, collocata seu consistentia in bonis similibus, & in tot annuis censibus, montibus, creditis, & pecunia numerata infradicendis; cum istis tamen conditionibus, ordinationibus, dispositionibus, & pactis in perpetuum daturis, quod dicta bona cum eorum augumento, & fructibus, vt infra multiplicandis, sint, & pleno iure spectent ad dictum H. eius vita durante, & post H. mortem succedat in eiusdem bonis donatis, eorumq. augumentis, & fructibus multiplicandis, & ampliandis eiusdem H. filius primogenitus si supererit; si autem defecerit, succedat eiusdem primogeniti filius, aut ex eo nepos primogenitus, pronepos, & alij descendentes, vnus post alium, de primogenito in primogenitum, seruato gradu primogenituræ in perpetuum, etiam vltra decimum, & vigesimum gradum, & infinitum durante linea legitima, & naturali dicti H. vt semper qui primogenitus erit, succedat. Et primogenitus intelligatur, etiam quando vnicus esset filius. Quo primogenito, & eius linea masculina, & descendentibus ex ea masculis extātibus habilibus ad succedendum, iuxta dispositionem, & ordinationem domini donatoris vel extantibus; & postea quandocumque deficientibus, & extinctis, tunc succedat secundo genitus ipsius H. vel eius filius, aut nepos, vel pronepos, cum sua primogenitorum serie in perpetuum, & in infinitum, & si non extaret secundo genitus, vel extaret, ac postea quandocumq. deficeret, & pariter eius linea masculina legitima, & naturalis extingueretur, succedat tertio genitus, & eius descendentes masculi, & inter eos qui primogenitus erit, & illis non extantibus, vel postea extinctis, succedant alijs ex linea dicti H. qui primogeniti erunt gradatim, & ordine successiuo, vnus post alium in perpetuum, & infinitū durante linea prædicta; & ex ea extantibus masculis legitimis, & naturalibus, constante legitimo matrimonio, & de proprio corpore conceptis, & natis ex prosapia masculina, non autem postea legitimatis, vel legitimis factis: Quos legitimos etiam legitimos effectos vnā cū filia-

bus feminis, & ex feminis descendentes, praeterquam in euentum defectus, vel extinctionis, agnationis, & familiae de S. C. vt infra dicetur, à donatione huiusmodi, ac bonis donatis penitus exclusit. Quas feminas earũ dote accepta, vel accipienda, contentas esse voluit, vt infra dicetur, & D. N. predicta linea masculina extincta, succedat F. H. frater germanus, & illius descendentes masculi, ex linea masculina primogeniturae locum habentes gradatim, & ordine successiuo in perpetuum, & in infinitum, quemadmodum circa descendentes, & deinde illis deficientibus, vel extinctis, succedãt alij filij domini G. & illorũ descendentes eodem ordine primogeniturae seruato, donec aliquis ex descendentibus G. extiterit. Et si euenerit casus (quem Deus auertat) vt viuente adhuc D. G. omnes eius descendentes ad hanc donationem consequendam habiles deficerent, tunc ipse dominus G. succedat quo mortuo succedant alij eiusdem D. filij, si quos postea susceperit, eorumq. descendentes gradatim, vt supra, eodem successionis ordine semper intellecto, & seruato. Quibus omnibus extinctis, succedat H. filius primogenitus F. germani fratris donatoris, & ex eodem H. descendentes masculi, eodem ordine seriei, & conditione primogeniturę, quibus de linea H. & F. dispositum fuit, & illis deficientibus, vel extinctis, succedant alij filij, vel descendentes ipsius F. & si F. illis superuixerit succedat ipse F. & alij filij, & descendentes F. si quos postea suscipere gradatim, & eodem primogeniturę, ac successionis ordine seruato, donec aliquis supererit. Quibus omnibus extinctis, succedat R. D. O. frater quamuis in sacris ordinibus constitutus existat. Qui donec vixerit bonis donatis potiatur. & gaudeat. Et eo mortuo succedat primogenitus de stirpe legitima masculina V. S. C. qui fuit Illustrissimi domini C. P. frater, & omnes alij descendentes gradatim eodem ordine successiuo praefati in descendentibus domini G. & F. ordinatum fuit, Qua stirpe V. extincta succedat proles legitima I. S. C. ipsius domini donatoris coaetanei, semper eodem ordine seruato feminis vbique semper exclusis, declarans dominus donator in hac donatione, ac iure primogeniturae, vocare masculos tantũ & legitime genitos, & coniugatos, vel qui nuptias legitime contrahere possent, aut poterunt, & à nuptijs Ecclesiastica sanctione prohibiti non existant: cum intendat per hanc donationem perpetuae posteritati familiae. S C. prospicere, ad illam honestandam, & propagandam. Et id, & feminas, & legitimas, & masculos illegitime genitos & omnes, qui de iure canonico nuptias cõtrahere prohibentur ab hac donatione semper exclusos esse voluit, & declarauit prçter R. D. O. praefatum, quem speciali gratia, & dilectione prosequitur Feminae autem, & secundo geniti, alijq; de familijs illorum ad quos haec donatio peruentura sit, donari, ac respectiue iuuari debeant ex bonis proprijs eorum patrimonialibus, quibus non extantibus nullo modo possit diminui peculium donatum, vel eius augumentum infra ordinandum, sed de illis fructibus, qui secundum dispositionem donatoris, vt infra percipi legitime poterunt, donari, ac iuuari possint, semper huius donationis sorte, vel peculio vsque ad integram summam ducentorum millia scutorum, vt infra augendo prę seruato.

Omnibus autem masculis de domo S. C. extinctis, succedat primus filius adoptatus, vel arrogatus ab illo ex donatarijs de domo S. C. qui donatario vltimus erit in successione praefata, & succedat primo genitus filij adoptiui, vel arrogati, & deinde successionis seruetur de primogenito in primogenitum in perpetuum, & in infinitum, durante linea sua masculina legitima, & naturali, dummodo debitis cum solemnitatibus adoptio, vel arrogatio facta sit.

Adoptiuis autem, & eorum descendentibus masculis deficientibus, succedant filiae feminae proximiores dicto donatori maiores natu de S. C. & deinde eorum filij masculi primogeniti, & in perpetuum eorum linea masculina legitima durante, inter quos pariter primogeniturae gradus, & ordo locum habent, & seruari debeant in infinitum vt supra dummodo adoptiui, eorumq. successores, & descendentes masculi feminarum de familia, insignia, & cognomen domus S. C. perpetuo gestent, & ferant. Excludatur tamen . . . . donato-

natoris a successione prædicta, & si non nupta femina sola de familia S. C. superstit vel vna de pluribus paris gradus ætate processerit, nubere debeat viro talia insignia, nomenque ferenti, & ad posteros transmittenti,& ita eius progenies cum eisdem primogenituræ gradibus admittatur. Item si nulla femina superstit, vel si extiterit, sed præfata non obseruauerit, admittatur filij eiusdem feminæ ad successionem si filius habuerit, alioquin admittantur filij alterius feminæ defunctæ magis proximæ D. donatori familię sanctae C. exceptis,& exclusis sororibus præfatis & si plures in pari gradu fuerint,tunc succedant nati ex femina prius genita, & inter præfatos filios, semper primogenitus ad successionem admittatur,& præferatur omnibus alijs, & ordo primogenituræ, ac successionis, vt supra, seruetur; itaquod nomen, & insignia pręfata gestent, si quis prædictorum per mensē cessauerit a præfatis insignibus, & cognomine, cadat a iure suo, & a bonis donatis,& sit locus alteri successori ordine suo,seruata semper obiectorum nominis,& insignium pæna,si talis femina iā nupta reperiebatur, ac vir, siue filij parati erunt insignia dicta, nomenq ferre nihilominus admittatur,& innuptas precedat,sub eiusdem tamē pactis, & poenis.

Item declarauit, quod si contigerit in aliqua successionum omnium prædictarū, id quod raro accidit, vt gemini vel plures vno partu editi masculi reperiantur, ita vt ignoraretur quis eorum prior in lucem exijsset in tali casu pater eorum declarare debeat quis eorum in successione præferendus sit, & patre non extante, vel non facta declaratione defuncto tunc proximiorum declarationi standum sit, quis vnus de prædictis succedere habeat, ita vt proximioribus vnum forte aliter sentientem, vincant, ad hoc vt vnus solus non plures talium bonorum successor sit. Quo circa si sponte nollent per iudicem cogendi sint vnum non plures nominare, vel iudice non declarante sorti committatur.

Item vbi dixit quod vno moriente succedat alius gradatim, vt supra intelligendū sit, & locum habeat non solum in morte naturali,sed etiam ciuili,ac in priuatione. seu confiscatione bonorum cuiuscumque donatarij, & donatariorum, ita vt si quis eorum comiserit aliquod delictum (quod Deus auertat) ex quo suis bonis priuandus veniret, & priuaretur. Talis delinquens, aut delinquentes etiam per decem dies ante cogitationem delinquendi, & contingentiam subsequentem eo ipso intelligantur,& sint priuati:& exclusi prout ipsos ex nunc, prout ex tunc, & ē contra tanquam indignos, & inhabiles iure donationis, & bonis donatis eorumq. fructibus priuat, reijcit,& excludit, itaquod ab inde in posterum intelligatur, & sit factus locus successioni in proprietate, & vsufructu pro alio immediate sequenti. Primogenito, & deinde alijs donatarijs ordine præscripto ad successionem bonorum vocatis, tamquam si mors naturalis dicti ciuiliter mortui vel priuati euenisset, etiā absque aliqua declaratione, & sententia iudicis proferenda,& si dicti ciuiliter mortui,vel priuati, ad ciuitatem,vel pristinum statum, summi Pontificis benignitate, aut alterius auctoritatem habentis reintegrarentur, quia D.donator intendit adhærere benignitati, & dispositioni principis, mandat,vt statim eo ipso absque aliqua sētentia,& declaratione iudicis proferenda intelligantur pariter, & sint restituti ad prædicta bona donata, ac iura donationis præterquam ad fructus illo medio tempore à donatario successore perceptos, ad vtendum,fruendum, & gaudendum sicuti ante mortem ciuilem, vel ante confiscationem bonorum vtebantur,& fruebantur Qui restituti corporalem possessionem bonorum propria auctoritate de facto, absque alicuius iudicis,& curiæ decreto,&c. & sine vitio spolij attentatorum, & alio defectu apprehendere valeant,& hoc semper quotiescumque talis casus euenerit seruari perpetuo.

Præterea vt donatio, & dispositio sua huiusmodi semper, & omni tempore integrum effectum sortiatur, & dicta bona cū toto illorum augumento in familia, & de primogenito in primogenitum perpetuo: & in infinitum, vt supra conseruatur. Et quia sic eidem donatori disponere placuit expresse prohibuit donatario prędicto, & omnibus, & singulis eius in futurum successoribus in perpetuum,ne possint nomi-

ne legitimę, vel trebellianicæ, aut falcidiæ, vel aliquo necessitatis titulo, etiam dotis assignandæ, vel reddendæ, ac se, vel alios ex captiuitate hostium, vel carcere redimendi, liberandi, aut morbo curandi, vel æris alieni dissoluendi, & quacumque alia priuilegiata, & necessaria vrgenti causa, minimam partem bonorũ donatorum, & illorum augumenti diminuere, vel alienare alienationis vocabulo latissime sumpto, sub pœna vt quilibet (etiam de omniũ quorum interest consensu, talia faciens, vel vt facere liceat grătiā principis, etiam motu proprio per se, vel per alios impetrans, vel impetrata, seu concessa vtens) cadat ab omni successione, locum successori reliquens. Vltra quod alienatio, & quæcumq. obligatio irritæ sint, & nullæ, ac nullius roboris & momẽti, & has diminutiones, & qualcumq. alienationes fieri omnino prohibuit, tam de sorte principali peculij præfati, quam de illius augumentis factis, vel faciendis, quæ augumẽta sint, & esse intelligantur eisdem conditionibus cum sorte alligata, & annexa.

Item dominus donator declarauit, & voluit, quod fructus dicti peculij donati debeat semper multiplicare in bonis fructus reddentibus ad minus quinque pro centenario, & anno, vel paulo minus, donec, & quousque compleat sit summa valoris ducẽtorum millium scutorum, & neminis longum tempus multiplicationis, videatur, declarauit, vt in dicta summa computari debeant cætera bona ipsius domini donatoris, si qua ex testamento iam facto, vel faciendo donatario obuenient, & pariter computari debeat quicquid eidem donatario ex testamento, vel donatione domini G. sui patris obuenerint estimando stabilia V. ad rationem scutorum sex pro centenario, & anno, cum ista conditione quod pater declarat illa perpetuo fore applicanda primogenituræ prædictæ, cum pactis, & pœnis quibus cætera donationis bona subiecta, & applicata sunt, & non aliter.

Et quia valor, seu lagia monetarum, & auri sæpe variare solent, præcepit, vt quando ementur aliqua stabilia, seu alia bona, quæ pro stabilibus habeantur, tunc aurum in auro describantur, nec vllo modo cum moneta permutetur, nisi forte pro modica summa, & in rationibus reddentis pariter aurum, & moneta prout erunt separatim describantur, & moneta ad aurum pro baiocchis centum quindecim redigi possit in summam colligendam.

Et quia maiores emptiones paruis vtiliores esse solent, vt magna sũma facilius, & citius cogi possit, permisit administratori bonorum donatorum pro tempore existenti, vsque ad summam scutorum de moneta trium millium, nihil amplius super vita donatarij, vel alterius eius loco extantis collocare, si tamen ille bene valebit, itatamen quod pari passu tantundem montium stabilium ematur, & perfecta summa quinque, vel sex millium aureorum in aliquo tuto, censu, uel alia re stabili collocetur, at cũ aliqua se præbuerit occasio alicuius casalis, vel prædij vrbani emendi, in quo magna summa opus sit, liceat etiam pecuniam sub annuo censu, vel in societatem officij mutuam sumere, vel per venditionem montium dictorum, vel alienationem, & extinctionem censuum prædictorum pro quãtitate prædij sic emendi, aut quocumque alio modo, vel interesse licito pecuniam colligere, & bona prædicta obligare in quacumque forma valida, & quoscumque contractus, cum clausulis, & cautelis consuetis, iuxta naturam contractus celebrare emptio tamen, & alienatio prædictæ non sine interuentu trium proximorum propinquorum, & decreto iudicis fiat, quod si foret is, super cuius vita aliquid emptum sit morietur, non propterea summa sit amminissat, sed computetur in periculo ducentorum millium, sed de futuris fructibus tantundem longiore mora reponantur.

Declarat etiam dominus donator nunc prædictum H. donatarium ætatis esse annorum fere octo, & vt aliquid etiam fructum aliquando percipiat, vult, quod quando post mortem donatoris, vel etiam ante prædictus H. vel eo non viuente, eius successor peruenerit ad completam ætatem annorum decem, & octo, & non ante tunc pro honestiori, vel commodiori sui substentatione, possit percipere de annuis fructibus bonorum donatorum in annos singulos scuta mille ducenta monetæ, sed postquam compleuerit annum ætatis vige-

vigesimumquintum percipere possit annuatim, vsque ad summam scutorum triũ millium monetæ, sed hoc locum non habeat in dominis G F. & O. suis fratribus, dum ipse donator vixerat. At postquam sũma peculij perfecta erit, tunc possit successor impendere in anno singulos dimidiam integram omniũ fructuũ. Reliquum conseruare teneatur pro filiabus maritandis, & patrimonio secundo genitis emẽdo.

In stipendijs autem prædictis computari debeant fructus ędificiorum, & fundi, quæ infrascripto iudice annotati sunt, itaque si viuo, vel mortuo donatore nemo reperiretur, qui ea côduceret nihilominus ea summa videlicet scutorum sexcentum quinquaginta monetæ computanda sit ijsdem stipendijs, ita vt facile intelligant quanti interfit vti commodis prædictorum V. habitando, & quanti interesset, si ijs carerent, districte præcipit omnibus successoribus prædictis, & vltra prædicta sibi decreta stipendia, nullum omnino nummum attingat, etiam occasione infidelitatis ministrorum, aut alia quacunque per se, vel alios excogitata causa, sub pœna priuationis ab omni spe, ac iure, & commodo successionis bonorum donatorum.

Declarauit etiam quoad pensiones ædificiorum, & fundi quolibet anno in fine anni, d. st die quarta Nouembris à se persoluendas ita intelligatur, quod si ante sex menses, idest ante diem quartam Maij donator decederet nihil omnino soluere teneatur, At si post diem quartam Maij quandocumque decesserit totius anni pensio à suis hæredibus debeatur, præterquam fundi, sed pro ædificijs dumtaxat, item declarauit, quod postquam perfecta erit summa valoris aureorum ducentorum millium, vt supra possint disponi de illorum fructibus tamen, vt in precedenti capite scriptum est: sors autem ipsa, & caput integrum, & perpetuo alienabile, prout supra dictum est, remanet cum omnibus suis conditionibus, & declarationibus supradictis, & si forte in dicta sorte reperietur al. quod membrum, siue prædium, cuius pretium tractu temporis, seu alio quoquo modo cresceret, vel plus valeret, quod non propter hoc liceat illud plus alienare, sed remaneat illud membrum in alienabile, & ligatum, & in eodem pretio & statu quo à principio fuerat emptum & quæsitum.

Item expresse prohibuit ne quis ex tribus eius fratribus, videlicet G. F. & O. siue sit administrato, siue computorum reuisor, possit vllo vnquam tempore, vel prætextu & causa, de dicto peculio cadere pecuniã pro suo, domus ve suæ vsu, ac necessitate, nisi vsque ad summam suorũ prælegatorũ paternorum, & ratam doti, maternæ. Quæ summa singulis nõ excedat scuta de moneta octo mille quingenta. Quam tamẽ pecuniam sumant ad ratione annuorum censuũ tũc currentiũ, datis idoneis fideiussoribus & data hypotheca fideicõmisso minime subiecta: si quis côtrafacerit, vel facere attẽtauerit, cadat ab officio administrationis, & reuisionis, & à spe successionis ipso facto.

Et hanc donationem cum omnibus in hoc instrumento contentis fecit cum reseruationibus, & conditionibus huiusmodi, quod si aliquo casu (quẽ Deus auertat) ipse veniret ad paupertatem, ita vt se non possit concedenter alere, tunc possit de dictis fructibus percipere vsque ad summam scutorum aureorum mille singulis annis, paupertate, durante non amplius.

Item quod pro quacumque sua negociatione etiam magis vtili, quam necessaria possit mutuam pecuniam de prædicto peculio sumere vsque ad summam scutorum aureorum decem millium, in vna, vel pluribus partitis, data tamen idonea cautione, & solutis fructibus ad rationem quinque pro centenario, & anno.

Reseruauit etiam sibi peculij prædicti administrationem, & multiplicationem per se, vel suos administratores, vel procuratores faciendam, dum vixerit, necnon eosdem procuratores coniunctum, vel insolidum, vsque ad finem eorum vitæ constituendi potestatem, cum pacto tamen, quod viuente donatore, vel mortuo rationem singulis annis reddant coram G. & D. O. fratribus donatoris, vel altero eorum extincto coram F. fratre, ita vt manifesta liqueat, rẽ bene fuisse gestam, & quod possint dicti procuratores mortuo donatore remoueri, si coram duobus, vel tribus fratribus prædictis, vel post eorum mortem, alijs proximioribus constabit, eos parum strenuæ, ac fideliter admini-

miniſtrare. Quæ remotio fieri debeat ab ipſo G. & poſt eius mortem ab O. & poſt mortem O. à F. vel alio proximiori conſanguineo.

Declarans quod tota impenſa dictorum adminiſtratorum vnius, ſiue plurium ſubſtitutorum non debeat excedere ſummam annuam ſcutorum centum quinquaginta præter impenſas litium, itinerum,& alias ſi quæ neceſſarias acciderint.

Pręcepit etiam, & voluit quod ſupradicta fructuum multiplicatio à die quarta Nouēbris proximè uēturi hoc anno 1576. & non ante incipiat,& fieri debeat.

Super quibus omnibus,& ſingulis bonis donatis D. donator omnia, & ſingula ſua iura,& actiones,&c. donauit,dedit,ceſſit, & tranſtulit in dictum H. filium D. G. ſui fratris, & ſucceſſiuè in alios donatarios gradatim, & ordine prędicto ſucceſſuros ponens illos in omne ius, locum, & priuilegium ſuum vniuerſum, conſtituens illos procuratores deſuper irreuocabiles, vt in rem propriam. Et ex nunc D. donator conſtituit ſe etiam præcario nomine tenere, ac poſſidere omnia,& ſingula bona donata pro omnibus, & ſingulis donatarijs vocatis ad ſucceſſionem huius donationis donec poſſeſſio capiatur, & quo ad H. præfatam facultatem dedit D. G. eius patri, adiunctis D. P. P. S. I. V. D. & A. F. adminiſtrationibus inſolidum ab ipſo donatore ſpecialiter ſubſtitutis ad eius beneplacitum, qui adminiſtratores ipſi donaturi, & D. G. teneantur ad omnem donatoris requiſitionē reddere rationem, quos D. P. P. & A. ad quemlibet eorum inſolidum, ita tamen quod non ſit melior conditio &c. deputauit,& fecit adminiſtratores, & procuratores ad regendum, adminiſtrandum,& gubernandum bona prędicta fructus percipiendum, ex gen. credita, & cenſus prædictos,& alios quoſcumque emendos retrouendendū, & extinguendū & eorū pretia recipiendum, quietandum, iuræ cedendum in fauorem ſoluentium pecunias, et fructus collocandum, in emptionem aliorum bonorum, et ſi opus erit pro facienda emptione bonorum ſtabilium pecunias mutuas, vel ſub quocumque contractu accipiendum, et perſonam contrahentes cauſas reddendum, et alia omnia, et ſingula expediendum, et exequendum pro effectuanda intentione ipſius domini donatoris ſeruata forma ordinationis ſupradictæ, & ſi quæ lites occurrerint ſuper illis concordandum, & tranſigendum, & contra quoſcumque iudicialiter agendum & cum clauſulis ad lites, & poteſtate ſubſtituendi, cum ſimili aut limitata facultate,& cum onere reddendi rationem adminiſtrationis per eos quibus adminiſtratoribus dedit,& conceſſit pleniſſimam,& liberam adminiſtrationem, ac pleniſſimum liberumq; mandatum, & generaliter,&c. promittens, &c. releuans,&c. ſalua,& reſeruata facultate ipſi domino donatori eos remouendi,& alios arbitrio ſuo deputandi toties, quoties ei videbitur, cum ſimili, vel quacumque limitata poteſtate, quia ſic ei donatori placuit, & rebus ſuis hanc legem, & conditionem adijcere. Quam donationem irreuocabilem inter viuos, cū omnibus alijs in hoc inſtrumento contentis, promiſit ſemper, & perpetuo habere ratam, gratam, validam,& firmam, & nunquam reuocare, vel eius reuocationem tentare, ſub quouis prætextu, iure, titulo, & cauſa, & iam in corpore iuris clauſa, nec in iudicio, vel extra quicquam opponere alias vltra perpetuam obſeruationem contractus huiuſmodi ad omnia damna teneri voluit,& renunciauit cum iuramento, vt infra præſtito, lege finali. C. de reuocan. donat. & omnibus alij legibus, & iuribus tam ciuilibus, & canonicis, quam municipalibus, ſi eis mediantibus contra donationem huiuſmodi venire poſſet, & conſtituit etiam procuratores inſolidum, & notificandum donationem huiuſmodi, & omnia contenta in hoc inſtrumento coram quocumque iudice eccleſiaſtico, vel ſeculari, & in quocunque tribunali ſemel bis, aut pluries,& inſinuari, ac in actis méi, vel alterius notarij redigi, atq. auctoritatem interponi petendum, & omnia alia pro validitate inſinuationis neceſſaria, & opportuna expediendum, & generaliter, &c. promittens,&c.

Quæ quidem omnia,& ſingula D. S. donátor, & D. G. pro H. ſuo filio donatario, vel F. vel alio ſupra vocato modo, forma, & conditione ſupradictis ſibi inuicem, & alijs reſpectiue, vt ſupra m̄e notario publico ſtipulante, pro omnibus,& ſingulis, quorum intereſt, vel intererit perpetuo,

inuiola-

inuiolabiliter obseruata promiserunt, referendo, singula singulis congruo loco. Alias ad omnia damna, & expensas teneri voluerunt vltra perpetuam obseruationem omnium contentorum in hoc instrumento, quia sic actum, & conuentum fuit, &c.

Donatio inter viuos, remuneratoria. seruitiorum

D. Petrus, &c. asserens D. Io. &c. plures, & diuersas lites, & causas ipsius D. Petri in diuersis tribunalibus Rom. Cu. coram diuersis iudicibus & arbitris agitasse, & defendisse, & procurasse, ac alia quamplura negotia pertractasse, sibiq. diuersimode per annos 4. bene, fideliter, ac diligenter inseruisse, grataq. seruitia impendidisse, illumq. summopere defatigasse. Attendensq. dignum esse mercenarium mercede sua, nullumq. bonum irremuneratum remanere debere; cupiensq. & volens eundem D. Io. saltem in aliqua parte recognoscere, deq. tot laboribus, & seruitijs aliquantulum remunerare. Sponte, &c. pro se suisq. hæredibus donauit, ac titulo puræ, meræ, simplicis, perfectæ, & irreuocabilis donationis inter viuos, dici consuetæ, nullo iure, &c. reuocandi dedit &c. dicto D. Io. præsenti, &c. ponantur bona in forma, & alios fines, &c. saluo iure, &c. cum omnibus iuribus, &c. Item ex titulo, & causa donationis huiusmodi cessit, dedit præsenti omnia iura, &c. Ad habendum, &c. ponens, &c. nullo iure, &c. constituens, &c. & donec, &c. Dans licentiam, &c Hanc autem donationem, & omnia, & singula in ea contenta, & infra continen. fecit dictus D. Petrus supradicto D. Io. præsenti, &c. ob multa, & grata seruitia, ab eodem D. Io. accepta, & in recognitionem, & remunerationem seruitiorum, & laborum illius, ac etiam ob eius magnanimitatem, & liberalitatem. Et quia sic sibi facere placuit, & beneuisum fuit, & placet. Voluitque etiam quod idem D. Io. ex quauis causa, nullo vnquam tempore non teneatur docere de seruitijs, ac laboribus, de quibus supra, remittens eidem omnem probandi & verificandi necessitatem, etiam quod de iure ad ea probandum, & de eis docendum teneretur. promisitq. eidem D. Petrus dicta bona, vt supra donata, cum iuribus, & alijs, vt præmittitur, cessis, ad ipsum pleno iure dominij, vel quasi spectasse, & pertinuisse, sic fuisse, & esse ipsius libera nulli alij in totum, neque in partem vendita, cessa, &c. nec alicui fideicommisso, aut alteri vinculo, per quod præsens donatio, & instrumentum huiusmodi in totum, vel in partem annullari, inualidari, reuocari, aut quomodolibet rescindi posset, supposita, aut alias alienatas quomodolibet, alienationis largissimo modo, vel vocabulo, sumpto; nihilq. hactenus fuisse factum, neque fiet in futurum, in præiudicium donationis huiusmodi, ac dicti D. Io. & eius hæredum, & successorum, præsentisq. instrumenti, & in eo contentorum, & vt infra continendorum quorumcumque donationemq. præfatam sibi facere licuisse, & licere, fuisseq. ac semper fore bonam, & validam beneq. & valide, ac legitime factam, & in eam, tamquam talem facere cōsentire omnem personam, in, & super eis, & parte eorum, & alijs, vt supra donatis, & cessis, vel eorum aliquod ius, aut interesse aliquod haben. seu habere quomodolibet prætendentem, nunc, vel in futurum, ad omne beneplacitum, & simplicem, etiam extraiudicialem requisitionem dicti D. Io. & suorum hæredum, & successorum, ita etiā, quod factum alienū promittendo, faciendo possibilia, per quācunque etiam exactissimam diligentiam, minime excusari possit, alias teneri voluit de suo proprio, principaliter, & insolidū, etiam ad omnia damna, &c de quibus, &c. desuperq. litem, &c. aliquo vnquam tempore non inferre, &c. nec inferen. quomodolibet consentire. quinimo dictos D. Io. & suos manutenere in pacifica, & quieta possessione, & quasi bonorum superius donatorum, & fructuum eorundem perceptionis, auctorizareq. defendere, & disbrigare ab omni molestia, & lite, ac persona, &c. ipsum, & suos desuper quomodolibet molestante, omnemq. litem, &c. desuper tam in petitorio, quam possessorio, vel vtroque simul, vel insolidum ac alio quocumque iudicio, & qualibet illius parte, & instan. in se suscipere, ac per se, &c. proprijs ipsius D. Petri, sumptibus, & expen. ac procuratoribus, & aduocatis. Et nihilominus in omnem euentum contrarij, &

con-

contrauentionis, vel inobseruantiæ præmissorum omnium, & singulorum, & quatenus omnia, & singula plenarie, vt supra seruata non fuerunt, voluit idem D. Petrus teneri, & obligatus esse de euictione, iurisq. & facti defensione vniuersali, & particulari, & ad duplum pretij rei euictæ iuxta formam statutorum, & consuetudinem Vrbis asserens, &c. necnon ad refectionem omnium, & singulorum damnorum, &c. de quibus, &c. Præterea dictus D. Petrus promisit donationem, & alia supradicta, ac in præsenti instrumento contenta, quęcumque semper, & perpetuo rata, grata, valida, firma, & accepta habere, tenere, attendere, complere, firmiterq. & inuiolabiliter illa, & promissiones, & quæcumque in Præsenti instrumento contenta, & contentas obseruare, & adimplere, ac vllo vnquam tempore in aliquo non contrafacere, dicere, opponere, vel venire, donationemq. & alia præfata non reuocare, nec de illorum, & præsentis instrumenti nullitate, & inualiditate dicere, aut præsentis instrumenti recessionem petere, nec contra præmissa, vel eorum aliqua actionem aliquam attentare, nec auxilium Principis inuocare, aut iudicis officium implorare, etiam ratione cuiusuis etiam maximæ ingratitudinis vel donatae, superuiuentiæ filiorum, aut alio quouis capite, defectu, iure, prætextu, quæsito colore, occasione, & causa cogitata, & incogitata, etiam in corpore iuris clausa, & hic non expressa, de iure, nec de facto, etiam si de iure posset, sub vinculo iuramenti, vt infra præstiti, & pœna refectionis omniũ, & singulorum damnorum, &c. de quibus etc. Renunciauit insuper dictus D. Petrus medio iuramento, vt infra præstito, ben. leg Si vnquam & l. fin. C. de reuocandis donationibus, omnibusq. alijs iuribus, legibus legum, auxilijs, & statutis reformationibus existentibus, defensionibus legũ, & statutorum dispositionibus, ac alijs quibus mediantibus donationem præfatam, & alia supradicta reuocare, annullare, inualidare, vel contra ea, & præsens instrumentum, in eoq. contenta, vel eorum aliqua facere, dicere, uenire, aut præsens instrumentum in totum, vel in partem rescindere posset; quorum omnium, & singulorum tenores, & dispositiones hic pro expressis habere voluit: ita quod de illis nullo vnquam tempore ignorantiam aliquam allegare, nec prætendere possit, nec debeat, & ad maiorem corroborationem præmissorum omnium, & singulorum, & ne de illorum validitate aliquo vnquam tempore dubitari contingat, idem D. Petrus sponte, etc. procuratorem suum irreuocabilem, cum iuramento, vt infra præstito, D. N. absentem, etc. ad ipsius, etc. nomine, et pro eo specialiter expresse coram quocumque iudice, et magistratu comparen. et se præsentandum, donationemque, & alia præmissa, et in præsenti instrumento contenta, narrant exponendum, nunciandum, notificandum, et intimandum, illaq. omnia, et singula confirmari, et approbari, et in actis publicis redigi, et registrari, ac pro legitime narratis, & insinuatis haberi, consensusque, et accessus, ac decreta quæcumque desuper opportuna, et requisita præstari, et interponi peten. et facien. cum clausulis opportunis. Et generaliter, etc. promittens, etc. Releuans, etc. Et promisit etiam idem donator absolutionem aliquam a iuramentis, per eum in præsenti instrumento præstitis, non petere, nec impetrare, & etiam motu proprio sanctissimi D. N. Papæ obtenta, sibiq concessa, vti, nec se iuuare. Quinimmo illi, etiam medio iuramento, vt infra præstito renunciauit illamq. pro nulla, & inualida haberi, ac maiorem præmissorum firmitatem, & efficaciam operari voluit. Pro quibus, &c.

Renunciatio, et Donatio.

CORam magnifico D. N. I. V. D. secundo Collaterali Curiæ Capitolij, & in Vrbe propterea iudice ordinario, sedente pro tribunali, super quadã sede lignea, quam in loco infrascripto, in quo conuenit propter nobilitatem infrascriptæ mulieris, elegit, & deputauit pro suis cõgnitis loco, & tribunali, quoad actum infrascriptum tantum peragendum. In meiq. præsentia personaliter constituta D. Hortensia, &c. filia D. Marci Antonij, dubitans, nisi prius seruetur forma statutorum, & nouarum almæ Vrbis reformationum, actum infrascriptum ritè, & rectè facere non posse attento quod est mulier, & caret,

ret, vt medio iuramento tactis, &c. asseruit, duobus proximioribus consanguineis, quorum consensus ad infrascriptum iuxta statuta, & reformationes præfatas, esset adhibendus: Ad quod dubium tollendum, & ne de viribus infrascripti instrumenti vllo vnquam tempore dubitari contingat, sed ut omnibus contra ipsius D. Hortensiæ bonam voluntatem, promptumq. & liberalem eiusdem animum erga D. Antonium aliquid faciendi, perpetuis futuris temporibus tollatur occasio, petijt, & obtinuit a dicto domino iudice, vt supra sedente, in defectum consanguineorum præfatorum, sibi quoad actum infrascriptum tantum peragendum dari, & deputari in curatorem, & procuratorem D. Iacobum, ipsi D. Hortensiæ bene confidentem, præsentem, & acceptantem, asserentemq. etiam medio iuramento, in dicto peragendo actu nullum interesse habere, cui D. Iacobo idem D. Iudex dixit, curatorem esto, vtilia cauento, aliaq. curator pro dicta D. Hortensia, ea quæ de iure teneris, & sic idem curator facere promisit, & pro eo, quod sic faciet, ibidem præsens D. Petrus [illegible] qui præmissis intellectis sciens, &c. sponte, &c. dictæ promissioni accessit, & promisit, vt principalis, & insolidum, quem sic promittentem, idem curator indemnem releuare promisit, ita quod, &c. alias, & c. obligando propterea eorum vterq. se, &c. & bona, &c. in ampliori forma Cameræ Apostolicæ, cum de clausulis consuetis, iurarunt, &c. super quibus, &c. [illegible] successiue coram, &c. & vt supra [illegible] renunciare, nec reuocari facere, quasi D. Hortensia supra scripta asserens, & recognoscens se [illegible] quod [illegible] fideicommisso D. Martinus, ac existentibus etiam certis alijs fideicommissis, & conuentionibus per alias diuersas personas ipsæ familiæ factis, quas, & quæ [illegible] plures vidisse, & sibi vulgari sermone lecta respectiue fuisse, quid [illegible] de eadem domo, & familia dotes, & dotibus carere [illegible] non possint in [illegible] minorum de dicta domo succedere [illegible] nus si aliquod [illegible] quouis iure, compluere sibi [illegible] modo infrascripto; in fauorem

rem dicti domini Antonij. Quapropter sponte, &c. cum præsentia, consensu, verbo, & voluntate dicti curatoris, vt supra deputati, ac decreto, & auctoritate eiusdem D. Iudicis, vt supra sedentis, confessa fuit & recognouit, [illegible] concedenter, & iuxta nobilitatem, & qualitatem suam esse dotalam, & de dote satisfactam a dicto D. Antonio, in diuersis vicibus, & modis, prout de residuo dictæ dotis, & fructuum eius dotalium, ac etiam dotis, & fructuum præfatorum D. Olympiæ ipsius D. Hortensiæ sororis, constat vltimo instrumento, rogato sub die, &c. per D. N. &c. notarium, ac etiam se esse integre satisfactam de dote D. Lucretiæ, &c. eius dictæq. D. Olympiæ matris, ac de omni, & toto eo, quod occasione eiusdem dotis eadem D. Lucretia petere potuisset, & nunc, vel in futurum sui heredes quouis modo petere possent, de quibus propterea omnibus dotibus, iuribus dotalibus, & fructibus [illegible] dicta D. Hortensia, tam nomine suo proprio, & priuato, quam vice, & nomine D. Pauli Emilij, & Marci Antonij eius nepotum filiorum, & heredum dictæ bo. me. D. Olympiæ promittens tamen, citra personæ suæ, & bonorum suorum obligationem respectiue supra, & infrascriptorum factum suum proprium dumtaxat non concernentium, se facere, & curare, cum omni qua poterit diligentia, quod dicti D. Paulus Emilius, & Mar. Antonius fratres de Martinenghis ratificabunt præsens instrumentum, & quæcumque in eo contenta, concernentia factum eorum, & eorum successorum in fratres mares proxime futuros: & quomodolibet [illegible] in [illegible] exprimi, &c. [illegible] & tamen dicto D. M. Antonio [illegible] me notario, &c. [illegible] occasione [illegible] omnium dotium, & fructuum, ac iurium dotalium, quam etiam pro conseruatione domus, [illegible] etiam si non obstarent fideicommissa, & conuentiones præfatæ, pro amore, & dilectione, quibus [illegible] Hortensia prosequitur præfatum D. Antonium, & eius filios, de agnatione, & domo familia de [illegible] & vt bona in illa conseruentur, ac etiam tandem, quia sic sibi benefacere placuit, & pla-

& placet, eadem Domina Hortensia quibus supra nominibus, & eorum qnilibet insolidum, cum præsentijs, & voluntatibus præfatis, renunciauit, cessit, & transtulit eidem D. Marco Antonio eiusque filijs hæredibus, & successoribus quibuscunque ac descendentibus vsque in infinitum, absentibus, me eodem notario, &c. vt supra stipulan. omne ius, omnemque actionem tacitam, vel expressam, ipsi D. Hortensiæ, & bon. mem. D. Olympiæ; seu eius hæredibus, quouis modo, iure, titulo, successione, & causa, forsan competentia super quibusuis bonis, tàm feudalibus, quam burgensaticis, fideicommissarijs, emphyteoticarijs, & alio quouis nomine nuncupatis, siue fuerint, & sint mobilia, vel stabilia, aut cuiuscunque alterius generis, autem supellectilium, & iocalium, ac ascendentium, & fratrum ipsius ita quod ipsa, & dicti eius nepotes, hæredes dictæ D. Olympiæ, ex nunc imposterum, nihil aliud occasione præfatorum petere possint. Immo ex nunc eadem D. Hortensia, quibus supra nominibus, & quolibet eorum insolidum, firmis remanentibus præfatis, etiam quietauit eundem D. M. Antonium, de ipsius D. Hortensiæ, ac dictę bon. mem. D. Olympiæ legitimis, & legitimarum supplementis omnibusque & singulis alijs, quæ tam ipsa D. Hortensia, quam dictis eius nepotes vti hæredes dictæ bon. mem. D. Olympiæ quomodolibet prætendere possent ab ipso D. M. Antonio, suisque præfatis, tàm ex testamento, quàm ab intestato, siue ex donationibus, tàm inter viuos, quàm causa mortis, ac vigore cuiuis alterius contractos, siue testium depositione, ac alias quomodocunque, & qualitercunque eidem D. M. Antonio quietantiam generalem, & generalissimam fecit, & per aquilianam stipulationem præcedentem, & acceptilationem subsequentem. Reseruato tamen ipsis D. Hortensiæ, Paulo Emilio, & M. Antonio annuo censu scutorum, &c. imposito, & vendito pro satisfactione residui dictarum dotium, & fructuum dotalium, in eorum fauorem per dictum D. M. Antonium super tenuta nuncupata castel Mathia, pro pretio scutorũ, prout instrumento rogato per d. &c. sub die, &c. ac etiam reseruatis eisdem D. Hortensiæ, & nepotibus omnibus iuribus, sibi competentibus virtute eiusdem Census instrumenti. Reseruataque etiam eidem D. Hortensiæ libera facultate, & potestate de omnibus suis bonis dotalibus, & etiam de illis, quæ occasione dotis maternæ, sibi soluta fuerunt, nec non de quibuscunque alijs bonis, ad quæ sibi actio competat, seu competere posset; exceptis tamen illis, vt supra renunciatis, & donatis vigore præsentis instrumenti eidem D. M. Antonio, disponendi, & faciendi, tàm inter viuos, quam casu mortis, & alias quomodolibet ad eius libitum voluntatis. Et insuper si, & quatenus opus sit, seu ad maiorem dicti D. Marci Antonij cautelam requiratur, eadem D. Hortensia nominibus, & cum præsentijs, & consensibus præfatis, tum ex causis supra narratis, tum etiam ex alijs animum suum ad supra, & infrascripta mouentibus, quæ hic pro expressis haberi voluit, donauit, & titulo donationis irreuocabilis, quæ dicitur inter viuos, liberaliter elargitur eidem D. M. Antonio absenti, me notario, &c. stipulan. omne, & quodcunque ius, & omnem actionem, sibi, & nepotibus suis præfatis vti hæredibus dictæ D. Olympiæ quomodolibet competen. super dictis bonis feudalibus, burgensanticis, ad habendum, &c. Ponens, &c. Constituens, &c. Dans licentiam, &c. Et donec, &c. Promittens insuper eadem D. Hortensia quibus supra nominibus, & quolibet eorum insolidum donationem huiusmodi, & contenta quæcunque in præsenti instrumento semper, & omni tempore habere rata, grata, valida, & firma, ipsamque donationem non reuocare, nec reuocari facere, quauis causa, etiam ingratitudinis, vel alias quomodolibet in corpore iuris clausa, contraque præfata, vel præfatorum aliquod non dicere, facere, opponere, vel venire, sub quouis colore, & prætextu, alias, &c. Et pro validitate præsentis donationis, & renunciationis, eadem D. Hortensia eisdem nominibus constituit, & fecit procuratorem irreuocabilem, etiam cum iuramento, quod tactis, &c. præstitit, D. N. absentem, tanquam præsentem, solum, & insolidum, ad ipsius D. Constituentis, & dictorũ eius nepotum omnibus, & pro eis, donationem huiusmodi, & quæcunque contenta in instrumento, cuicunque

Rom.

Rom. Cur. Iudici, & Tribunali intimandum, insinuandum, & notificandum, illamque, & illa admitti, & in actis publicis mei notarij describi, & registrari petendum, & obtinendum aliaque desuper necessaria, & opportuna petendum, & faciendum, cum facultatibus opportunis, & etiam potestate substituendi.

Et pro obseruatione omnium, & singulorum supradictorum, eadem D. Hortensia, cum dictis consensibus, decreto, & voluntatibus, obligauit nomine proprio, & particulari, ac pro suo interesse, seipsam, suosq. hæredes, successores, & bona, nomine vero alieno promisit de rato, ac citra tamen aliquam suam obligationem, quoad dictarum ratificationem, tamen dictos D. Paulum Emilium M. Antonium de Martinenghis, & eorum, & cuiuslibet eorum insolidum, hæredes, successores, & bona, &c. in ampliori forma Cameræ Apostolicæ, cum clausulis, consuetis, & ita tactis, &c. iurauit, & medio dicto iuramento, eadem D. Hortensia renunciauit executioni supradictorum omnium, sic vt supra non gestorum, ac simultati contractus, necnon doli, mali, vis, metus, fraudis, & quibuscumque exceptionibus, tam iuris, quam facti, si quibus forsan contra præmissa veniret, & vti posset. Nec non, etiam ad certiorationem eiusdem D. Iudicis, eadem D. Hortensia, medio eidem iuramento, renunciauit pariter l. Iul. de fund. dot. cæterisq. legibus, legum auxilijs, statutis, vsibus, & consuetudinibus, in fauorem mulierum quomodolibet introductis, & denique petitur à dicto D. Iudice ab ipsa D. Hortensia, vt pro præmissorum omnium validitate, & maiori subsistentia, suum decretum, & auctoritatem, qua fungitur, desuper interponat. Et tunc idem D. Iudex, vt supra sedens, auditis præfatis omnibus, & singulis visoque bono animo eiusdē D. Hortensiæ, ac etiam quia dictus curator attestatus est, præfata non tendere in præiudicium dictæ D. Hortensiæ, ipsumque desuper nullum habere interesse, causaq. cognita, suam, & sui officij qua fungitur auctoritatem pariter, & decretum desuper interponen. duxit, & solemniter interposuit, & quantum sua ordinaria, & induciaria auctoritate suppleri potest, omnes defectus, tam iuris, quam facti, si qui in præmissis forsan interuenerint, suppleuit omni modo meliori. Super quibus, &c.

Donatio iuris patronatus.

D. A. ad quem, vt asseruit ius patronatus, & præsentandi cappellanum ad cappellam sub inuocatione sancti Andreæ in Ecclesia sanctæ Mariæ Ciuitatis Florentiæ cuius fructus redditus, & prouentus xxiv. duc. &c. auri de Camera secundum communē valorem, vt asseruit nō excedunt dum illius pro tempore vacatio contingit pleno iure dominij, vel quasi spectat, & pertinet asserens non habere filios nec legitimos successores, & nsic adeo grauis sit annis, vt semper horam mortis attendat, nollens propterea, si ipsum intestatum decedere contigeret ius huiusmodi ad alios extraneos deuenire, habeatque D. B. eius consanguineum cui ob plurima sibi impensa grata seruitia plurimum reperitur obnoxius, & quem summa prosequitur dilectione, spōte &c. omni, &c. reseruato tamen sanctissimi D. N. Papæ, & sanctæ sedis Apostolicæ beneplacito quatenus opus sit, & non alias, &c. donauit irreuocabiliter, & inter viuos dicto D. B. præsenti, & acceptanti pro se, &c. dictum ius patronatus, & præsentandi, & ex causa huiusmodi donationis cessit eidem omnia iura, &c. ad habendum, etc. ponens etc. constituens, etc. dans licentiam, etc. & donec, etc. constituit, etc. Hanc autem iuris patronatus, & præsentandi donationem fecit, videlicet D. A. eidem B. ex causis supradictis, & quia dictus B. est de domo, & familia ipsius donatoris, et vt propterea dictum ius à dicta familia, non abdicetur sed semper, & perpetuo si fieri possit remaneat in d. eius familia, et quia etiam sic sibi, etc. promittens huiusmodi donationem, et in ea contenta quemcumque semper, et perpetuo ratam, etc. ac rata, grata, firma habere, tenere, et obseruare, et nullo vnquam tempore quauis occasione, vel causa vitio ingratitudinis paupertatis, et inopiæ, vel etiam quouis alio casu quantumuis inopinato non reuocare rel qua extende prout in alijs donationibus singula singulis congrue referendo, et debite adaptando.

Dona-

Donatio bonorum pro maritandis puellis.

D. Bernardinus Tosanus Balneoregiensis, considerans quod licet in eius ineunte adolescentia ob rei familiaris angustiam propria industria victum quærere fere cogeretur. Tamen ad præsens Dei Optimi Maximi munere locuplex adeo factus est, quod commode ad victum necessaria parare potest, cogitans, quoq. divitiarum ab eo quæsitarum se non plenum, & absolutum dominum, sed dispensatorem esse, multasque puellas parentum inopia in matrimonium collocari non valente alienæ libidini cedere, & proprio corpore quæstum facere coactas esse, gratumque Deo Opt. Max. obsequium, operamque nauare illos, qui similium pauperum puellarum pudoris, modestiæ, verecundiæ, & honestatis conseruationi studentes eas in matrimonium collocari mediante dotali subsidio procurant. Idcirco volens Deo gratum, ac pium animum (vt decet) præstare, omnesq; suas in dotandis pauperibus puellis erogare sponte, &c. ac omni meliori modo, &c. infrascripta sua bona, quæ singulatim specificantur.

Donauit, & donationis irreuocabilis quæ fit, & fieri dicitur inter viuos, titulo dedit, cessit, atque concessit, ac transtulit, & mandauit venerabili societati misericordiæ Balneoregij, cum sodalitatis, & illius sodalibus, inter quos a prima sua ætate fuit cooptatus cessit super dictis bonis ex titulo, & causa donationis huiusmodi omnia itura, &c. ponens, &c. Ad habendum, &c. constituens, &c. dans licentiam, &c. & donec, &c. constituit, &c.

Leges & conditione in præmissis adiecta, quòd sodales statim, ac ipse D. Bernardus, & D. Semidea Turchia sua dilectissima Vxor, quos Deus omnipotens diu columnes seruet, esse desierint bona prædicta maius precium offerenti venundari procurent, pretiumque exinde redigendum deinde in die obitus donatoris erogent in dotandis tot puellis ex magis egentibus dictæ Ciuitatis Balneoregij, quarum singulis scuta triginta tempore, & in actu desponsationis earum libere persoluantur. Quæ puellæ singulæ singulam paruam facem ex alba cera confectam gestantes dicta die obitus donatoris processionabiliter binæ binæ ad ven. Ecclesiam Beatæ Mariæ de Niue, vna cum dictæ sodalitatis sodalibus incedere, ibique Missam deuote audire, præcesque Deo Opt. Max. offerre, ac eum precari pro salute animarum ipsius donatoris, & suorum progenitorum, necnon D. Semidæ Turchiæ suæ dilectissimę vxoris, ac bon. me. Lucæ genitoris de Turchis, ac Baptistę pariter de Turchis patrui dictæ D. Semidęe dictæ sodalitatis fundatoris. Quos sodales per viscera Christi rogauit, vt ipsius D. donatoris piam voluntatem exequi, vt dictum est non differāt. Quod si sodales prædicti disposita exequentur, idem premium à domino Deo nostro consequantur; & si executioni demandare neglexerint pœna ipsis à Deo tradendam existiment; & in euentum, quòd confraternitas nō exequeretur voluntatem donatoris, tunc apponatur pœna deuolutionis ad alium, pium locum arbitrio donatoris.

Puellæ autem ad dictum dotale subsidium recipiendę, & cooptandæ esse debeant bonæ conditionis, & formæ, & illis preferantur puelle quouis modo attinentes coniugibus predictis. Quibus puellis, & earum qualibet quandocunque ab hac vita migrantibus absq; filijs legitimis, & naturalibus, aut coniugales leges violantibus, & impudicam vitam ducentibus, earum dotes ad dictam sodalitatem toties, quoties euentum predictum, reuertantur erogandæ in dotandis alijs puellis ordine, & lege prædicta seruatis. Quas omnes puellas ad dictum dotale subsidium pro tempore cooptatas enixe in domino rogauit, vt quotidie præces in honorem Beatæ Mariæ Virginis, quam in præcipuo cultu, & veneratione habeo, ac sancti Bonauenturæ sui Præsidis & custodis effundere, atque corona suffragium animæ ipsius donatoris fungi ne desinant. Quæ omnia, &c. pro quibus, &c.

Et licet plures, & diuersas, tam inter viuos, quam ex causa mortis donationum formulas in hoc præsenti libro scribere curaui, tamen in facti contingentia aduertendum erit in hoc donationis articulo pro notarijs, & aliorum ad eum recurren-

rentium intelligentia, quod si donatarius erit spurius ei non potest, neque per viam vltimæ voluntatis, neque per viam contractus, seu donationis aliquid dari, vel relinqui seu donari, licet donatio facta filio naturali valeat, vt est text. notab. & ibi Doct. in l. omnes. §. Lucius ff. de his quæ in fraudem cred. Donatio tamẽ facta filio spurio non valet, neque tenet, vt est tex. notab. in l. prima C. de natur. lib. quem ad hoc notant ibi Bart. Bald. & omnes, & est tex. in authen. & in corpore, vnde sumitur C. de incest. nup. vbi Bart. dignanter dicit, quod filij spurij sunt indigni omni substantia, adeo quod eis nihil potest donari, nec in testamento relinqui ab eorum patre, ita declarat text. in corpore. Vnde sumitur dicta authen. & gloss. ibi expresse dicit, quod pater inter viuos non potest donare filio spurio. Hinc dixit notab. Specul. in tit. de success. ab intest. in l. fin. versic. sed cum dicatur, quod sicut pater illicitus non potest filios exheredare, ita etiam non potest eis donare, quia natus ex nefario coitu, seu incestuoso non est filius nominandus, nec alẽdus §. fin. in authen. quib. mod. nat. effi. sui. Et ratio est, quia leges vitium paternum refrenandum esse existimarunt, l. fin. C. de natu lib. immo nec tales inter se possunt vendere, quia præsumitur fraus & quod factum est non tenet, ita determinauit Specul. in d. §. fin. arg. l. dubium ff. de leg. Immo fortius quod si pater alienaret tertio, talis spurius non potest emere ab eo, vt determinat Bar. in l. si is qui contra gloss. in l. qui testa. ff. de prob. quia ex quo spurius reperitur possidere bona paterna præsumitur fieri fraus legi l. 1. C. de nat. lib. & maxime quando dictus spurius incontinenti emeret, secundum veras, & cõmunes conclusiones traditas per doct. in d. l. si is qui. Quae omnia non ita procedunt in filio naturali, vt dixi ad hoc tamen, vt quis dicatur naturalis, hæc tria copulatiua requiruntur. Primo quod sit natus ex tali muliere cum qua possit esse matrimonium. Secũdo quod sit vnica. Tertio quod sit in domo retenta in schemate concubinæ, more vxoris. §. si quis autem defunctus in authen. quib. mod. nat. effi. sui, cap. solet 23. quæst. & cap. is qui non habet vxore, & cap. sequen. 34. dist.

De adoptionis, arrogationis, legitimationis, manussionis, & emancipationis formulis. Cap. X.

Adoptio filij cum decreto Iudicis.

Coram magnifico D. M. Iudice, in loco infrascripto super quadam sede lignea, per eum, quoad infrascriptum actum peraggendum, pro suis idoneo loco, & tribunali electa, & deputata, pro tribunali iudicialiter sedente N. exposuit, & dixit, se esse (sicut Deo placuit) orbatum, & carere filijs, qui secundum ius naturæ in bonis suis succedere habeant: cupiatque indemnitati suæ prouidere, & super præmissis caute tractare & agere; tandem diutius per eum hoc considerato, modum infrascriptum tenere, & facere, satius sibi esse iudicauit. Videlicet in adoptionem alicuius in filium cum adoptio, secundum ius ciuile, legatis sit actio, ad solatium eorum, qui liberos non habent, fere naturam imitans. Et propterea requisiuit D. N. eius germanum fratrem patrem N. eius filij naturalis tantum, vt vellet dictum eius filium naturalem, quem semper amore, dilectione, & beneuolentia, ob eius bonam indolem, reuerentiam, & obedientiam, quibus semper in ipsum Nicolaum vsus fuit, & de præsenti vtitur, prosequutus fuit, & prosequitur in eius filium adoptiuum cõcedere vellet: ad quod faciendum semper promptum, & paratum se esse obtulit, & offert etiam, in maiori ipsi complacere sententiam suam, & voluntatem sequi. Ideo cum auctoritate dicti D. Iudicis, vt supra pro tribunali seden. stãte. vt asseruit voluntate, & consensu dicti N. patris super adoptione huiusmodi facien. sponte, &c. omnibus, &c. dictum D. N. ibidem præsentem, & acceptantem, ac præmissa quoad consensum, & voluntatem dicti eius patris, veram esse asserentes, & attestantis, in filium adoptauit, & adoptat. ipsumq. in, & tanquam filium adoptiuum, ac pro filio adoptiuo suscepit, & acceptauit, ac suscipit, & acceptat cum plena, ampla, libera, & omnimoda potestate, & facultate, etiam succeden. in bonis suis quibuscum-

S

cumque præsentibus, & futuris, ex testamento, & fine; ac si esset filius suus legitimus, & naturalis, ex legitimo matrimonio natus, de iure succedere posset, & deberet, eumq. alijs etiam facultatibus, & auctoritatibus, similibus filijs adoptiuis dari, & concedi secundum leges ciuiles, aut alias solitis, & consuetis, promittens idem D. Nicolaus præmissa omnia, & singula semper, & omni tempore, rata, grata, valida, & firma habere, tenere, complere, & inuiolabiliter obseruare; alias teneri voluit ad omnia damna, &c. Et ita iurauit, &c. Super quibus quidem præmissis omnibus, & singulis, tamquam rite, & legitime gestis, idem Nicolaus petijt per dictum Iudicem, vt supra pro tribunali sedētem, auctoritatem suam Iudiciariam, seu magistratus, quibus in hac parte fungitur, pariter, & decretum interponi, & omnes defectus suppleri. Qui quidem D. Iudex, vt supra sedens, &c.

Adoptio filiæ.

Coram magnifico D. N. primo Collaterali Curiæ Capitolij in Vrbe, &c. Constitutus D. Io. Baptista ciuis Romanus & A. eius vxor exposuerunt eidem D. Iudici, eos esse solatio filiorum destitutos, & prole omnino carere; sed tantum Cleopatram filiam D. E. educatā per ipsos coniuges, & penes eos ab incunabulis, vsque nunc, quæ est ætatis 12. annorum in circa ad instantiam dictæ matris naturalis, pro filia eorum habere, tenere, & reputare mori igitur ipsi coniuges amore, & dilectione paternis, quibus prosequuntur dictam Cleopatram, & quibus versa vice dicta Cleopatra gerit erga ipsos alienos; quod semper vocauit, & adhuc etiam vocat parentes, quasi aliter non agnoscens; dictam D. Isabellam eius matrem naturalem pro sua matre, quia apud illam educata non fuit, sed penes ipsam rarissime visa fuit, per eadem intendunt eam ipsi coniuges adoptare, & filiam eorum adoptiuam, & si fieri posset, etiam legitimam, & naturalem recipere, tractare, & reputare, & si ad actum ipsius adoptionis, ad solatium eorum, qui filios non habent, & iure inuentum, deuenire. Idcirco hac die coram præfato D. Iudice ordinario personaliter constituti ipsi coniuges, & DD. Cleopatra, & Isabella eius mater naturalis sponte, &c. omnibus, &c. dictam Cleopatram præsentem, & acceptantem, & esse volentem, cum præsentia, & expresso consensu dictæ D. Isabellæ ipsi DD. Io. Baptista, & Amia vxor in filiam eorum primi gradus legitimam adoptauerunt, & acceptauerunt, suscipientes ibidem eandem D. Cleopatram præsentem, & consentientem, & pariter ipsa D. Cleopatra ipsos coniuges per verum, & naturalem amplexum cum brachijs in signum veræ, puræ, & naturalis filiationis respectiue singula singulis congrue referendo, & sic de cætero ipsa D. Cleopatra pro filia dictorum coniugum, & ipsi coniuges pro parentibus dictæ Cleopatræ habeantur, censeantur, tractentur, & reputentur, promittunt propterea ipsi coniuges dictæ D. Isabellæ, & Cleopatræ præsentibus, & acceptan. habere, & sufferre totum pondus, & coram dictæ D. Cleopatræ prout decet habere probos parentes, erga suos filios, & non secus, ac si esset ab eis genita, & pro tali eam acceptarunt, & reputarunt, per præteritum, & tanto fortius acceptant, et reputant de præsenti, et sunt recepturi, et tractaturi in futurum. Et huiusmodi adoptionem semper, et perpetuo habere ratam, gratam, et firmam, attende reque. complere, et inuiolabiliter obseruare: in nulloque contrafacere, alias, etc. et præfatus dominus iudex, vt supra pro tribunali sedens, desuper requisitus, tam pro parte dictorum coniugum, quam dictæ D. Cleopatræ, et Isabellæ, auditis, et intellectis præmissis, et ad plenum cognitis omnibus, et singulis superius, coram eo deductis, narratis, et allegatis, præfatam adoptionem, et actum legitimum, ac omnia, et singula alia præfata approbauit, laudauit, et confirmauit, et suum desuper decretum, et auctoritatem, qua fungitur, interposuit; supplens omnes, et singulos tam iuris, quam facti defectus, si qui interuenerint in præmissis, quantum sua ordinaria auctoritate suppleri potest. Pro quibus omnibus, et singulis ita inuiolabiliter obseruandis, et non retractan. dictus Io. Baptista

ptista, & vxor, ac D. Isabella obligarunt sese, & eorum respectiue hæredes, successores, & bona, &c. in ampliori forma Cameræ Apostolicæ, cum clausulis consuetis: Iurarunt tactis, &c. & medio dicto iuramento dictae mulieres renuntiarunt quibuscumque nullitatibus, & inualiditatibus, si quę interuenerint in præmissis, siue ex forma iuris, siue statutorum, & nonarum reformationum Almæ Vrbis, seu consuetudinis, etiam in solemnitatibus requisitæ, seruatę, non extiterint, cæterisq. alijs, &c. super quibus, &c.

Aliud arrogationis Instrumentum, magis extensum.

IN Dei nomine, &c. Coram Illu. & eximio, &c. ac in mei notarij, &c. dom. Titius Seij, qui exhibuit, & præsentauit dicto D. Iudici, vt supra pro tribunali sedenti, quandam supplicationem Sanctissimo D. N. Papę porrectam, & manu eiusdem Sanctissimi Domini nostri Papae signatam, qua datur facultas eidem Titio sibi arrogandi in filium Io. q. Martini pupilli, recepta ac eodem Titio idonea cautione, de bonis ipsius Ioannis pupilli restituendis personis, ad quas de iure ante arrogationem hanc spectabant, si in paterna arrogatione decesserit. Sub datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno, &c. quam mihi notario, &c. Idem D. Iudex, ea prius perlecta, & diligenter inspecta, tradidit, & consignauit, ad effectum illam inferendi, & in præsenti arrogationis instrumento registrandi, prout per me notarium registrari iussit tenoris, &c. Beatissime Pater, &c. Cuius quidem supplicationis vigore, idem D. Iudex illi vt tenetur parendo, præsentibus, & astantibus ibidem supradictis Titio petente, & volente arrogare ipsum Ioannem, & Ioanne respondente, & volente arrogari à dicto Titio: interrogauit prædictum Titium, & Ioannem, primo scilicet si sponte ipse Titius volebat arrogare dictum Ioannem, & respondit, quod sic, & interrogauit ipsum Ioannem, si volebat arrogari à dicto Titio, & similiter respondit quod sic. Qui quidem Titius coram eodem D. Iudice, &c. vigore dictæ supplicationis, & auctoritatis Apostolicæ, recepit supradictum Ioannem in filium arrogatum, ac in eius paternam potestatem, filiationem, & familiam eundem Io. paterno suscepit affectu, cum omnibus bonis, & iuribus suis vniuersis, Et dictus Ioannes arrogationi paternae ipsius Titij, vt supra voluntarie se submisit, qui Titius promisit eidem Ioanni, mihique notario tamquam personae publicae praesenti, & illius nomine recipienti, & stipulanti, omnia bona, quæ nunc habet restituere integra, arrogatione praedicta soluta, seu finita illis, ad quos ante arrogationem praedictam erant peruentura: pro quibus bonis restituendis ibidem praesens D. N. qui sciens, &c. sed sponte, &c. pro dicto Titio Arrogatore ad fauorem personarum ad quas bona supradicta ante arrogationem prędictam erant perueuture, scilicet si arrogatus in suo statu permansisset, accessit, & promisit vti principalis: principaliter, & insolidum, quem N. idem dominus Titius indemnem penitus, & sine damno releuare promisit, itaquod, &c. alias, &c. Super quibus omnibus ibidem dominus iudex, vt supra pro tribunali sedens, tam vigore suae ordinariae facultatis, quam etiam potestatis delegatae ex dicto rescripto Apostolico sibi concessae, & sibi commissae, suam, & dictae suæ curię auctoritatem pariter, & decretum interposuit, suppletis, &c. Super quibus, &c. actum, &c. praesentibus testibus, &c.

Et licet circa hunc arrogationis articulum aliquid superius in primo libro dictum: explicatumque fuerit, tamen pro clariori notariorum intellectu, & vt ipsi magis tuti reddantur ad illius explicationem; hæc etiam pauca infrascripta illi addere visum est. Scilicet quod hi qui arrogantur sui iuris sis, vt instit. de adop. in princ. quodque maiores annorum sint septem, vt per Azzo. C. de adeo §. item in arrogatione. Arrogator vero grauis annis sit LX. ff. de adop. l. si pater §. in arrogatione, nisi propter infirmitatem generare non valeret, vel nisi esset coniuncta persona illa, quam vult arrogare, vel in d. §. in arrogat. an supradicta satis

S 2 datio

datio de bonis restituendis necessaria sit? dicendum erit quod sic, vt Instit. de adopt. § cum autem impubes ff. eo. l. non aliter, & C. eodem tit. l. impuberem. Quæ satisdatio durat quousque arrogatus perueniat ad paupertatem, vt ff. de adopt. l. hæc autem, & instit. eo. tit. §. cum autem, & licet quamplura alia de hac arrogationis materia dici posse videantur, tamen pro notariorum instructione hęc tantum dicta sufficiant.

Legitimatio.

NIcolaus scutifer Apostolicus, vniuersis, & singulis præsens legitimationis instrumentum visuris, lecturis pariter, & audituris, salutem in Domino Noueritis quod fel. re. Leo Papa X. de Reuerendissimorum DD. Cardinalium suorum consilio pariter, & assensu, ex certa sua scientia, & Apostolicæ suæ potestatis plenitudine, ad Sedis Apostolicæ decus inter alia erexit Collegium perpetuum virorum 14 Scutiferorum Apostolicorum; quo eo ipso, quoad scutiferatus huiusmodi officia admissi fuerunt, inter alia in aula Lateranen. comites creauit, cum potestate extra Vrbem, in qua Romanus Pontifex cum sua curia pro tempore resederit, inter alia cum spurijs, bastardis, mamzeribus, & alijs ex quouis illicito, & damnato coitu procreatis, vt in parentum, & aliorum bonis, tam ex testamento, quam ab intestato succedere, & quoscumque actus legitimos exercere, & ad quouis honores, dignitates, & officia publica, & priuata assumi, illaque agere in omnibus, & per omnia, ac si essent de legitimo matrimonio procreati, libere, & licite valeant disponendi à quibusuis statutis, & ordinationibus in contrariũ pro tempore editis etiam iuramento, & confirmatione Apostolica, & quauis firmitate alia roboratis, quotiens eis placuerit (prout in literis Apostolicis, sub datum Romæ apud sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicae, &c. 14. Calendas Augusti Pontificatus sui anno primo, latius continetur.) Nouerint etiam, quod postmodum Nos per fe. re. Clementem Papam VII. dicto Collegio scutiferorum Apostolicorum fauorabiliter aggregati fuimus, cum facultate gauden. & potien. omnibus alijs gratijs, priuilegijs, indultis, potestatibus, quibus cęteri illius Collegij homines, ex institutione dicti Collegij, & alias de iure, & consuetudine potiuntur, & gaudent, ac potiri, & gaudere consueuerunt, prout in suppositum de super signata, sub Datum Romae apud sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1531. quinto idus Decembris Pontificatus sui Anno nono. Subsequenter pro parte pueri summæ spei, indolis optimæ, N. filij naturalis. N. & N. matris, fuimus debita cum instantia requisiti, vt si quem defectum natalium patitur genitus ex soluto, & soluta, vt eo defectu non obstan. in parentum, & aliorum bonis tam ex testamento, quam ab intestato succedere, & quoscumque actus legitimos exercere, & ad quosuis honores, dignitates, & officia publica, & priuata assumi, illaq. gerere, & exercere in omnibus, & per omnia, ac si esset de legitimo matrimonio procreatus, liberè, & licitè valeant disponere, & quibusuis statutis, ordinationibus in contrarium pro tempore editis, etiam iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, derogare auctoritate Apostolica, qua fungimur in hac parte dignaremur. Et quia defectus, quem dictus A. patitur, suae culpae ascribi non potest, & sicut ex fide dignorum relatione accepimus, & ipsi vidimus & quæ de se dat indolis spe nimia, quae puerum decent ingenium, & inde sperari potest vir probitate compiscimus, vt sancta Mater Ecclesia, cuius auctoritate fungimur, nemini ad se recurrenti claudit gremium gratiarum, dignari, immo iustum putantes, ad illius intimationem, Nos dicto N. exhibere benignos, cum eodem N. vt in parentum, & aliorum bonis, tam ex testamento, quam ab intestato succedere, & quoscumque actus legitimos exercere, & ad quosuis honores, dignitates & officia præfata, & priuata assumi, illaq. gerere in omnibus, ac per omnia, ac si de legitimo esset matrimonio procreatus, liberè, & licite valeant dicti nostri officij auctoritate dispensandum duximus, prout dispensamus per præsentes constitutionibus, & ordination. in contrarium facien. etiam iuramento, & confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia robo-

roboris, non obstant quibuscunq. Quibus omnibus, & singulis auctoritate præfata derogamus. In quorum, &c.

Manumissio.

B. Dominus, & Patronus C. alias B. nuncupate de Africa suæ seruæ, seu mancipij, quam annis retro elapsis, asseruit, emisse Neapoli per manus D. M. certo conuento, & diffinito pretio; quod fuit pro eo manualiter exburlatum, & solutum venditori, prout asseruit constare instrumento, &c. ad quod, &c. quæ serua, seu mancipium tempore dictæ emptionis vocabatur, vt dixit B. de Affrica, quæ deinceps, & successiuis temporibus, adhuc in seruitute existens, ad veram, & Catholicam Christi fidem fuit conuersa, & secũdum ritum S. R. E. in sacro fonte Baptismatis extitit baptizata, & sic nunc vocatur in Christi fidem C. & proinde asseruit, eam à dicto tempore baptismatis citra, pro libera, & franca habuisse, & reputasse, ac tractasse. Considerans indecorum esse, & Christiano nomini non conuenire, & potissimum apud Christianos, habere mancipium Christianum. Et nihilominus quia de ipsa expressa datione libertatis, & affrancatione non constat; & ne propterea ipsi D. hoc possit quomodolibet obstare, sed clare pateat, & profiteri possit, se Christianam, & liberam. Sponte, &c. hac præsenti die, &c. præsente eadem D. tenore præsentis Instrumenti, perpetuo valituri, pronunciauit, & declarauit eandẽ liberã, & francam, & penitus ab ipsius B. dominio, potestate, & iure patronatus, liberatã, & in suo libero arbitrio positam, & manumissam. Dans, & tradẽs ideo, atque conce. eidem C. præsenti, & vt apparuit intelligẽti, pro se, & suis descen. vniuersis; libertatem puram, & liberã, secundũ vsum, & cõsuetudinem Ciuitatis Romanæ; liberans omnino, & eximens, dimittens, & relaxans ipsam, & descenden. suos quotcunque à sua potestate, manus, nexibus, & dominoi ac ab omni conditione, seruitute, & grauamine operis, & operarum quarumcunque impositione, nunc, & in perpetuum, & ab omni iure sui patronatus, & reuocationem in sua seruitute, quacunque ex causa. Et remisit eidem C. præsenti pro se, filijs, & successoribus suis, omne ius patronatus ipsius, & restituit ipsam, & suos descenden. quotcunque natalibus antiquis, & iure ingenuitatis primææ, ac iuri naturali primæuo; secundum quod omnes homines liberi nascebantur, nec erat manumissio introducta, cum tunc seruitus esset incognita. Et vult eam non teneri reddere rationem de his, quæ in seruitute, & tempore seruitutis gessit, etiam si illa connexa essent illis, quæ gereret in libertate. Deditq. & tribuit eidem C. præsenti pro se, & successoribus suis puram, & meram libertatem, & generalem administrationem rerum suarum. Itaquod sine obstaculo seruitutis, & manumissionis, vel aliæ conditionis, possit, et valeat ipsa C. manumissa emere, vendere, contrahere, testari, et omnia alia, et singula facere libere, et exercere, quæ quilibet Ingenuus Ciuis Ro. liber homo, pater familias, et sui iuris facere posset. Quam manumissionem, libertatis donationem, et omnia, et singula in præsenti instrumento contenta, promisit dictus B. perpetuo attendere, etc. alias teneri voluit eidem C. et suis, etc. ad omnia damna, etc. Pro quibus, etc.

Emancipatio.

CVm naturalis affectio cupiat, et carnalis stimulus propulset, vt habeat homo suæ libertatis initium, quod natura cuiq. tribui, et quisq. obtentum validum retinere affectet, dum quis à primæuo naturæ beneficio, reputat se dotatum, ad eiusdem iuris primæuum statum, et libertatis honorem, festinat se redire, et in tantum quod nec paterna potestas, quæ interdum in impietate consistit, nec dominicalis coercio, quæ in leui, et sana castigatione probatur, in filialem, seu seruilem subiectionem potest aliquo amore, seu instinctu naturalis vinculis operari, quod dũ filius, vel seruus iugo, se onere alicuius seruitutis reputat se astrictum, statim naturaliter primæuo libertatis iure attento, seipsum desperat, et contemnit, dũ illo se carere præsentis. Cumq. ex vtroq. iure tam canonico, quam ciuili sit introductũ, quod filij ex iustis nuptijs progeniti paternæ

subijciantur potestati, & per quoddam ius sic cautum, quod per quendam emancipationis modum valeant ipsi filij ab eiusdem potestatis paternæ nexibus liberari.

Hinc igitur est, & fuit, quod hodie hac præsenti die N. anno N. &c. coram R. D. S. I. V. D. R. P. A. C. Apostolicæ locumtenente in domo suæ solitę residentiæ super quadam sede lignea pro tribunali sedente: in meiq. notarij publici testiumque præsentia præsentes, & personaliter constituti A. & B. pater, & filius, & dixerunt, exposuerunt, quod dictus B. vult, & desiderat à dicto A. patre suo emancipari, & ipse A. vult, & intendit eundem filium suum emancipare; & a suis paternis nexibus liberare. Et propterea ea, qua decuit reuerentia postularunt dicti pater, & filius per prefatū R. D. Locumtenentem decerni, & declarari huiusmodi emancipationem posse, & debere fieri, ipsamq. auctoritate, & decreto eius curiæ roborari, & confirmari. Et dictus R. D. Locumtenens vt supra, sedens, audita postulatione præfata, & eidem tamquam iuri, & rationi consonæ, annuens, attendensq. quod dictus B. filius est sufficientis ætatis, sapiens vtique, & discretus ad seipsum regendum, & gubernandum: prout ex relatione nonnullorum fidedignorum, plenam, & sufficientem habuit informationem, declarauit præfatam emancipationem posse, & debere fieri, & ipsam auctoritatem ex decreto suo, & dictæ Curiæ causarum Cam. Apostolicę roborari, & confirmari decreuit. Quibus ita peractis ibidem, & incontinenti coram præfato R. P. D. Locumtenente, vt supra, adhuc pro tribunali seden. eisdemque testibus infrascriptis præfatus A. dictum B. filium suum, ante ipsum genibus flexis existentem, & suas manus complexas, siue iunctas inter manus ipsius A. patris sui tenentem, & humiliter petentem, & requirentem, emancipauit, dimisit, & à suis manibus, & potestate relaxauit, & per emancipationis beneficium fecit, et constituit liberum sui iuris, & à sua paterna potestate penitus liberauit, dans, et concedens eidem virtute præsentis emancipationis, plenam, liberam, & legitimam potestatem, licentiam, & auctoritatem deinceps contrahendi, emendi, vendendi, & quoscunque alios licitos contractus ineundi, faciendi, & contrahendi, in quocumque iudicio, tam in agendo, quam defendendo, et extra iudicium, standi, exprimendi, procuratores constituendi, testamentum seu testamenta, & alias qualcumque vltimas voluntates faciendi, disponendi, & ordinandi, & omnes, & singulos alios actus, siue contractus, & quæcumque negotia, in iudicio, & extra peragendi, faciendi, & pertractandi, & exercendi, quos, & quæ quisque paterfamilias, & homo sui iuris existens, facere potest, & debet. Et insuper idem A. in premium, & pro auxilio dictæ emancipationis, dicto suo filio pręsente, & gratias referenti, dare, & realiter, & cum effectu tradere, & consignare promisit scuta milla de iul. x. pro scuto, partim in numerata pecunia, partimq. in tot mercimonijs, siue tantis vinis Græcis, in Ripa Vrbis existen. & partim in nominibus debitorum, & licitè disponere, & se exercere. Successionem nihilominus ab intestato, dicto B. suo filio emancipato in posterum reseruato, & præfata omnia, & singula attendere, & inuiolabiliter obseruare promisit. Et pro præmissis omnibus, &c. obligauit in forma Cameræ, &c. Super quibus quidem emancipatione, & omnibus, et singulis alijs præmissis, tamquam rite, &c. decretum iudicis, &c. Et de, & super quibus, etc. actum etc. pręsentibus, etc.

Emancipatio cum decreto Iudicis.

CORam magnifico D. N. I. V. D. & Reuerendissimi D. N. Almæ Vrbis, & eius districtus generalis Gubernatoris, & iudicis ordinarij in ciuilibus causis Locumtenente in loco infrascripto, quem pro suo loco iuridico per acta infradicen. deputauit, super sedili ligneo pro tribunali sedente, & a me notario publico, & testibus infrascriptis, personaliter constitutus.

Sebastianus filius Iacobi Cota sponte, &c. atque cum omni debita reuerentia pętijt à dicto Iacobo suo patre, ibidem ante præsentiam dicti domini Iudicis existente, & hæc intelligente se emancipari, & à sua manu, & sacris suæ paternę potestatis nexibus liberari, eximi, & absolui, etiam omni meliori modo, etc. dictusq. Iacobus pater

pater petitioni dicti sui filij, tanquam iustæ fauens, dictum Sebastianum suum filium petentem, & vt supra postulan. emancipauit, & à sua manu, & sacris suæ paternæ potestatis nexibus liberauit, ac penitus, & omnino exemit, & absoluit. Ita quod ab hac hora impostetum, dictus Sebastianus suus filius possit, & valeat testari, iudicio interesse, vendere, contrahere, & pacisci, ac se suaq. bona obligare, & omnia: & singula alia facere, gerere, & exercere, procurare, & tractare quæ quelibet liber homo pater familias, & suijiuris facere, & exercere potest. Quibus omnibus, & singulis supradictis tamquam rite, & recte factis tam dictus Iacobus pater, quam præfatus Sebastianus filius, petierunt à dicto D. iudice, vt suam in præfatis auctoritatem iudiciariam, & decretum interponeret, & omni modo meliori. Qui D. Iudex visis, & auditis præfatis, atque illis assentiens, suam iudiciariam, atque officij qua fungitur auctoritatem, & decretum interposuit causa cognita, & ex certa scientia: supplens omnes, & singulos tam iuris, quam facti defectus, si qui forsan in præmissis peragen. quomodolibet interuenerint. etiam omni meliori modo, &c. super quibus, &c. præsentibus quatuor testibus.

Alia emancipatio simplex.

D. N. asserens inter cęteros suos filios habere N. suum filium primogenitum in ætate 25. annorum, vel circa constitutum, natum ex eo, & honesta muliere D. N. eius coniuge, in negocijs, & diuersis mercaturis gerendis, curan. & exercen. iuxta suæ ætatis portionem satis instructum, & informatum, idoneum, sufficientem, aptum, & modestum, & sapientem ad seipsum regendum, & gubernandū per Dei gratiam, & deuentum esse ad eius notitiam, quod ab aliquibus subdubitatur, eum tamquam filium familias, & sub paterna potestate constitutum, non habere liberam exercendi, gubernan. & administran. negocia, & mercaturas, aliaq. sua negocia auctoritatem. Ad tollendum igitur omne dubium, ad omnem alium bonum finem, & effectum, ac etiam, vt dictus eius filius in rebus agendis callidior, & in alijs suis negocijs sibi beneuisis, reddatur alacrior, sine vlla paternæ potestatis hæsitatione, & impedimento pręcipue, cum à dicto suo filio super hoc fuerit requisitus, & flagitatus pluries, vt asseruit, & propterea vt ab eius potestate, & nexibus liberetur spōte, &c. dictum N. eius filium absentem, &c. & id ab eo sibi fieri petentem, requirentē, & instan. vt ipse pater dixit, emancipauit, & emancipat, dimisit, & dimittit, & a suis manibus, & potestate relaxauit, & relaxat, & per emancipationis beneficium facit, & facit, ac constituit liberum, sui iuris, & a sua propria potestate penitus liberauit, & liberat: dans, & concedens etiam absenti, vt præsenti, me notario, &c. stipulan. etc. virtute præsentis emancipationis plenam, liberam, & legitimam potestatem, licentiam, & auctoritatem deinceps contrahendi, emendi, vendendi, alios quoscumque licitos cōtractus ineundi, faciendi, & contrahendi, in quocumque iudicio, tam agen. quam defenden. & extra iudicium standi, & experien. procuratores constituen. testan. seu testamenta, & alias quacumque vltimas voluntates facien. disponen. & ordinan. & omnes, & singulos alios actus, seu contractus, & quæcumque negocia in iudicio & extra peragen. facien. & exercen. quos, & quę quisque paterfamilias, &c. homo sui iuris existens facere potest, & debet: Super quibus, &c.

De processibus diuersarum prouisionum Apostolicarum. Cap. XI.

Processus prouisionis.

REuerendo in Christo Patri, & Domino Dei, & Apostolicæ Sedis gratia, Episcopo N. eiusq. in spiritualibus, & temporalibus Vicario, seu officiali generali [*Et si in Bulla ad fuerit clausula*, seu si venerabili fratri Episcopo, & dilectis filijs Capitulo, &c. *addendum erit*] Necnon venerabilibus, & circumspectis viris dominis Capitulo, & Canonicis Ecclesiæ N. omnibusque alijs, & singulis, quorum interest, interest, aut interesse, quos infrascriptum tangit negocium, aut tangere poterit quomodolibet in futurum, quibus-

cunque nominibus censeantur, aut quacunque præfulgeant dignitate, BARTHOLOMAEVS Ferratinus eadem gratia Episcopus Amerin. iudex, & executor ad infrascripta, vna cum nonnullis alijs nostris in hac parte collegis a sede Apostolica specialiter deputatus, salutem in Domino & nostris huiusmodi, immo verius Apostolicis firmiter obedire mandatis. Literas sanctissimi in Christo Patris, & domini Nostri Domini Clementis diuina prouidentia Papæ Octaui, eius veris bullis plumbeis, vnam videlicet gratiosam, cum filijs sericeis rubei, croceiq. colorum alteram vero executorialem, cum cordula canapis [*Si tamen esset vna Bulla gratiose expedita per Cameram Apostolicam, vel per viam secretam, cum clausula executoriali quæ incipit: Quo circa, oportet dicere*] eius vera bulla plumbea, cum filis sericeis, rubei croceique colorum, more Romanæ Curiæ impenden. sanas siquidē & integras, non vitiatas, non cancellatas, neque in aliqua sui parte suspectas, sed omni prorsus vitio, & suspicione carentes, vt in eis prima facie apparebat nobis [*si principalis fuerit absens dicatur*] pro parte venerabilis viri domini N. rectoris parochialis Ecclesię S. N. N. dioec. &c. principalis in subinsertis literis Apostolicis principaliter nominati: [*Si vero ipse principalis fuerit præsens dicatur*] per venerabilem virum, &c. nominatum coram Archiuij Rom. Curiæ scriptore, & testibus infrascriptis praesentatas. Nos cum ea qua decuit reuerentia recepisse noueritis [*huiusmodi sub tenore* CLEMENS, &c. *obseruantur literæ Apostolicæ, & eius de scriptis subiunge*] post quarum quidem literarum Apostolicarū præsentationem, & receptionem nobis, & per nos vt præmittitur, factas fuimus pro parte dicti D. N. principalis, *aut si sit præsens*, per dictum D. N. principalem, in præinsertis literis Apostolicis principaliter nominat: debita cum instantia requisiti, quatenus ad executionem dictarum literarum Apostolicarum, & contentorum in eisdem, procedere dignaremur: iuxta traditam, seu directam per eas a sede Apostolica nobis formam. Nos igitur Bartholomæus Episcopus, iudex, & executor præfatus attendentes requisitionem huiusmodi fore iustam, & ratione consonam, volentesq. mandatum Apostolicum nobis in hac parte directum reuerenter exequi: vt tenemur. Idcirco auctoritate Apostolica nobis commissa, & qua fungimur in hac parte, eundem D. N. principalem in, & ad corporalem possessionem parochialis Ecclesiæ S. N. dioeces. &c. ipsi D. N. per præfatum D. nostrum papam collatae, & annexae, iuriumq. & pertinentiarum suarum quorumcumque posuimus, & induximus, ponimusque, & inducimus ac inuestimus praesentium per tenorem. QVAE OMNIA, & singula, necnon praefatas literas Apostolicas: huncq. nostrum processum, ac omnia, & singula in eis contenta vobis omnibus, & singulis supradictis communiter, vel diuisim, ac vestrum cuilibet intimamus, insinuamus, & notificamus, ac ad vestram, & cuiuslibet vestrum notitiam deducimus, & deduci volumus per praesentes. Vosque nihilominus, & vestrum quemlibet primo, secundo, tertio, & peremptorie, communiter, vel diuisim, ac vobis, & vestrum cuilibet insolidum in virtute sanctae obedientiae, & sub infrascriptis sententiarū paenis districte praecipiendo mandamus, quatenus infra sex dierum spatium post praesentationem, seu notificationem praesentium, & requisitionem vobis, seu cuilibet vestrum pro parte dicti domini N. principalis vigore praesentium desuper factas immediate sequentes, quorum sex dierum duos pro primo, duos pro secundo, & reliquos duos dies vobis omnibus, & singulis per tertio, & peremptorio termino, ac monitione canonica assignamus eundem dominum N. principalem, vel procuratorem, seu eius nomine in corporalem, realem, & actualem possessionem parochialis Ecclesiae, ac annexorum, iuriumque, & pertinentiarum praefatorum auctoritate Apostolica ponatis, & iudicatis, ponique, & induci faciatis: ac inductum defendatis, amoto exinde quolibet illicito detentore, quem in quantum possumus, amouemus, & amotum denunciamus. sibiqu de parochialis Ecclesiae, ac annexorume eorundem fructibus, redditibus, prouentibus, iuribus, obuentionibus, & emolumentis vniuersis, faciatis plenarie, & integre

tegre responderi. QVOD SI FORTE præmissa omnia, & singula non adimpleueritis, seu distuleritis contumaciter adimplere, mandatisque, & monitionibus nostris, immo verius Apostolicis non parueritis, realiter, & cum effectu Nos in vos omnes, & singulos supradictos, qui culpabiles fueritis in præmissis, & generaliter in contradictores quoslibet, & rebelles, ac impedientes ipsum D. N. principalem, vel procuratorem præfatum super præmissis in aliquo, aut ipsum impedientibus dantes auxilium, consilium, vel fauorem publice, vel occulte, directe, aut indirecte, quouis quæsito colore, vel ingenio, cuicumque dignitatis status, gradus, ordinis, vel conditionis existant ex nunc, prout ex tunc, & è contra, prædicte sex dierum canonica monitione præmissa. In Capitula verò, Conuentus, & Collegia, quorumcumque in his forsan delinquentiū, & rebellium ecclesias, monasteria, & cappellas, interdicti Ecclesias sententias ferimus in his scriptis, & etiam premulgamus. Vobis Reuerendo in Christo patri, Domino Episcopo N. præfato dumtaxat excepto, cui ob reuerentiam vestræ Pontificalis dignitatis, deferimus in hac parte; si tamē contra præmissa, vel eorum aliquod feceritis, seu fieri mandaueritis, per vos, vel submissam personam, publicè, vel occultè, directè, aut indirectè, quouis quæsito colore, seu ingenio, ex nunc, prout ex tunc, & è conuerso, præfata sex dierum canonica monitione præmissa, ingræssum Ecclesiæ interdicimus.

Si autem huiusmodi interdictum, per alios sex dies præfatos immediate sequentes, sustinueritis, vos simili canonica monitione præmissa suspendimus a diuinis. Verum si præfatis interdicti, & suspensionis sententias, post alios sex dies dictos duodecim immediate sequentes, substinueritis vos, simili canonica monitione præmissa suspendimus à diuinis. Verum si præfatas interdicti, & suspensionis sententias, per alios sex dies dictos duodecim immediate sequentes; animo (quod absit) substinueris, indurato: vos prędicta sex dierum canonica monitione præmissa, in his scriptis excommunicationis sententia innodamus. CAETERVM cum ad executionem præmissorum vlterius faciendam, nequeamus quoad præsens personaliter interesse, pluribus alijs arduis in Romana Curia legitime præpediti negocijs. Vniuersis, & singulis Abbatibus, Præpositis, Decanis, Archidiaconis, Cantoribus, Thesaurarijs, ac tam Cathedralium, & Metropolitanarum, quam collegiatarum Canonicis, parochialiumque Ecclesiarum Rectoribus, & Locaten. eorundem, caeterisq. presbyteris, clericis, notarijs, & tabellionib. publicis ecclesiasticis, & secularibus per ciuitatem, & diœc. N. ac alias vbilibet constitutis, & eorum cuilibet insolidum, super vlteriori executione mandati Apostolici, atque nostri, facienda, tenore præsentium plenarie committimus vices nostras donec eas ad nos specialiter, & expresse duxerimus reuocandas. Quos nos, & eorum quemlibet insolidum requirimus primo, secundo, tertio, & peremptorie communiter, vel diuisum ac eis, & eorum cuilibet in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis pœna, quam nos in eos, & eorum quemlibet, nisi fecerint, quæ mandamus, ferimus in his scriptis, districte præcipiendo, mandantes, quatenus infra sex dierum spatium, post præsentationem, seu notificationem præsentium, & requisitionem vobis, seu alteri vestrum pro parte dicti D. N. principalis desuper factas immediate sequentes, Quos sex dies ipsis, & eorum cuilibet pro omni dilatione terminoque peremptorio, ac monitione canonica assignamus. Ita tamen, quod in his exequendis, alter alterum non expectet, nec vnus pro alio, seu per alium se excuset: ad vos omnes, & singulos, quibus præsens noster processus dirigatur, personaque, & loca alia de quibus, vbi, quando, & quoties expediens fuerit, personaliter accedant, præfatasq. litteras Apostolicas, & hunc nostrum processum, ac omnia, & singula in eis contenta, vobis omnibus, & singulis supradictis communiter, vel diuisim legant, intiment, insinuent, & fideliter publicare procurent, ac eundem D. N. principalem, vel procuratorem suum eius nomine in corporalem, realem, & actualem possessionem parochalis Ecclesiæ, & annexorum; iuriumque, & pertinentiarum præfatorū auctoritate Apostolica ponant

& in-

& inducant, ac poni, & induci faciant: amoto exinde quolibet illico detentore, quem nos, in quantum possumus, amouemus, & amotum denunciamus. Sibiq. de parochiali Ecclesia, & annexorum eorundem fructibus, redditibus, prouentibus, iuribus obuentionibus, & emolumentis vniuersis, faciant plenariè, & integrè respondere: ET GENERALITER omnia alia, & singula nobis in hac parte commissa, plenariè, & integrè exequantur, iuxta dictarum litterarū Apostolicarum, & prędicti nostri processus in formam, continentiam, & tenorem. Ita tamen quod dicti subdelegati nostri, vel quicumque alius, siue alij nihil in praeiudicium dicti D. N. principalis attentare valeant quomodolibet in praemisis, neque in processibus per nos habitis, aut sententijs latis, absoluendo, vel suspendendo aliquid immutare. Per processum autem nostrum nolumus, nec intendimus nostris in aliquo praeiudicare collegis, quo minus ipse, vel eorum alter, seruato tamen hoc nostro processu in huiusmodi negotio procedere valeant, prout ipsis, vel eorum alteri visum fuerit expedire. Praefatas quoque litteras Apostolicas, & hunc nostrum processum volumus, penes dictum D. M. principalem, vel procuratorem non remanere; & non per vos, aut aliquem vestrum, seu quemcumque alium, ipsis inuitis, & contra illorum voluntatem quomodolibet detineri. Contrarium vero facientes praefatis nostris sententijs, quae vt in his scriptis latae sunt, ipso facto volumus subiacere. Mandamus tamen copiam fieri de praemissis, tam petentibus, & habere debentibus, petentium quidem sumptibus, & expensis. Absolutionem vero omnium, & singulorum, qui praefatas nostras sententias, aut earum aliquam incurrerint, siue incurrerit Nobis, vel superiori nostro tantummodo reseruamus. IN QVORVM omnium, & singulorum fidem, & testimonium praemissorum, praesentes literas, siue hoc praesens publicum instrumentum exinde fieri, & per Archiuij Romanae Curiae scriptorem infrascriptum subscribi, & publicari mandauimus; sigilliq. dicti Archiuij iussimus, & fecimus appensione communiri. Datum, & actum Romae in aedibus nostrae solitae residentiae sub anno à Natiuitate Domini M D. C. Indictione xiij. die vero N. mensis N. Pontificatus praelibati Sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Clementis diuina prouidentia Papae viij. anno nono, praesentibus ibidem discretis viris dominis N. & N. dicti Archiuij scriptoribus testibus, ad praemissa vocatis specialiter, atque rogatis.

Si litterae prouisionis fuerint expeditae in forma trium Iudicium.

REVERENDO &c. *vt in praecedenti*. POST QVARVM, &c. *vsque*, & qua fungitur in hac parte parochialem Ecclesiam sancti N. dioeces. &c. de qua in praeinsertis lites fit mentio, quibusuis modis in eisdem literis per expresis vacantem, nobis non constito quod tempore Dat. dictarum litterarum esset in ea alicui specialiter ius quaesitum, cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis eidē D. N. principali contulimus, & assignauimus, ac cōferimus, & assignamus per praesentes: ipsumq. D. N. principalem in corporalem possessionem dictae Ecclesiae, ac annexorum, iuriumque, & pertinentiarum suarum posuimus, & induximus, ponimusq. & inducimus, ac inuestimus de eisdem praesentium per tenorem, QVAE OMNIA. & singula, &c. *vt in praecedenti*.

Super Prouisione, vel Commendę Monasterij.

BARTHOLOMAEVS Ferratinus Dei & Apostolicae Sedis gratia Episcopus Amerin. Iudex, & executor ad infrascripta, vna cum nonnullis alijs nostris in hac parte Collegis à Sede Apostolica specialiter deputatus, venerabilibus, & religiosis viris dominis Conuentui ac nobilibus, & discretis viris vassallis, & alijs subditis Monasterij N. ordinis N. N. dioeces. &c. omnibusq. alijs, & singulis quorum interest, &c. dignitate, salutem, &c. mandatis litteras, &c. sub tenore CLEMENS, &c. POST QVARVM QVIDEM litterarum, &c. fungimur in hac parte praefatas literas Apostolicas, &c. inuestimus de eisdem praesentium per tenorem, QVAE OMNIA, &c. assignamus eidem

dem D. N. principalis in adipiscenda possessione, vel quasi regiminis, et administrationis dicti Monasterij, ac illius bonorum auctoritate Apostolica vice nostra assistentes. Vos domini Conuentus obedientiam, & reuerentiam debitas, & deuotas. Vosq. vassalli, & alij subditi eiusdem monasterij. Ipsi D. N. principali consueta seruitia, & iura sibi a vobis debita, integra exhibeatis, & exhiberi faciatis, & quilibet vestrum, prout eum concernit, exhibet, & exhiberi faciat realiter, & cum effectu. QVOD SI FORTE, etc. promulgamus. CAETERVM, etc. se excuset ad vos dominos Conuentum, & vassallos, & alios subditos, omnesque alios, et singulos, quibus noster praesens processus dirigitur, necnon monasterium ipsum, personasq et loca, de quibus, vbi, quando, et quoties expediens fuerit personaliter accedant, siue accedat; et praefatas litteras Apostolicas, hunceque nostrum processum, ac omnia et singula in eis contenta, vobis omnibus, et singulis supradictis communiter, vel diuisim intiment, et insinuent, et fideliter publicare procurent, ac eidem D. N. principali in adipiscenda possessione regiminis, & administrationis dicti monasterij, ac illius bonorum, auctoritate nostra Apostolica, assistant, et faciant eidem D. N. principali a Conuentu obedientiam, et reuerentiam debitas, et deuotas, et a vassallis et alijs subditis praefatis consueta seruitia et iura sibi ab eis debita, integre, et realiter, et cum effectu exhiberi. ET GENERALITER, etc. IN QVORVM, etc.

Nota quod in processu Commendae in forma rigorosa, idem seruatur, quod in processu prouisionis rigoroso: mutato tantum verbo prouidemus, *in verbum*, commendamus. *Vt infra.*

POST QVARVM QVIDEM literarum Apostolicarum, etc. auctoritate, qua fungimur in hac parte. Monasterium sancti N. N. dioecesis etc. de quo in praeinsertis literis Apostolicis fit mentio, per liberam commendae cessionem D. N. clerici vacans, nobis constito quod tempore datarum dictarum literarum Apostolicarum non esset in dicto Monasterio alicui specialiter ius quaesitum cum omnibus iuribus, et pertinentijs, ac annexis, eidem D. N. licet absenti, tanquam praesenti, et per eum quoad vixerit vna cum omnibus, et singulis beneficijs Ecclesiasticis, quae obtinet, et in posterum obtinebit, tenendum, regendum, et gubernandum, auctoritate Apostolica, nobis in hac parte, vt praemittitur commissa, commendamus per praesentes. Ipsumque D. N. principalem, in corporalem possessionem, etc.

Pro Prioratu mutato nomine Monasterij in Prioratus.

REVERENDO, etc. officiali generali necnon venerabilibus, et religiosis viris dominis Priori, et conuentui monasterij sancti N. ordinis N. N dioec. etc. necnon omnibus, et singulis vassallis, et subditis eiusdem monasterij, omnibusq. alijs, quorum interest, intererit, etc. POST QVARVM QVIDEM, etc. auctoritate, qua fungimur in hac parte, praefatum dominum N. principalem licet absentem, in persona D. O. procuratoris sui coram nobis propterea personaliter constituti, in corporalem possessionem, seu quasi Abbatialis dignitatis, ac regimentis, et administrationis dicti monasterij, bonorumq. et iurium vniuersorum eiusdem, per dictarum literarum Apostolicarum traditionem, induximus, ac inuestiuimus, eumq; de eo prouidimus praesentium per tenorem. QVAE OMNIA, etc.

Processus regressus per cessum, vel decessum.

VNIVERSIS, et singulis praesentes literas siue hoc praesens publicum processus instrumentum inspecturis, visuris, lecturis pariter, et audituris, omnibusque, alijs, et singulis, quorum, etc. BARTHOLOMAEVS, CLEMENS, etc. POST QVARVM QVIDEM, etc. qua fungimur in hac parte. praefatas literas Apostolicas, et hunc nostrum processum ac omnia, et singula in eius contenta, vobis omnibus, et singulis supradictis intimamus, etc. vosq. nihilominus, et vestrum quemlibet tenore praesentium requirimus etc. quatenus infra sex dierum spatium, etc. ac monitione canonica assignamus eundem D. N. principalem, vel procuratorem

rem suum eius nomine, facultate iuris regrediendi ad parochialem Ecclesiam S. N. quam venerabilis vir D. N. dictæ Ecclesiæ rector ad presens obtinet per cessum, & ex causa permutationis, vel decessum ipsius D. N. aut eodem Ecclesiam præfatam alias quomodolibet, vel amittente, & illa alias quomodolibet vacante, &c. apud sedem Apostolicam, prout in dictis litteris plenius apparet, auctoritate sibi concessa, & in euentum regressus huiusmodi in dictę Ecclesiæ, ac annexorum, iuriumque, & pertinentiarum omnium eiusdem, corporali, reali, & actuali possessione, iuxta præinsertarum literarum Apostolicarum vim, formam, continentiam, & tenorem, pacifice frui, & gaudere faciatis, & permittatis; & quilibet vestrum faciat, & permittat. INHIBENTES propterea vobis omnibus, & singulis supradictis, & alijs quibuscunq; dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, sub infrascriptis sententiarum pœnis, ne D. N. principalem, vel procuratorem suum præfatum super præmissis, aut præmissorum aliquo quomodolibet indebitè molestetis, seu molestari permittatis, vel faciatis per vos, vel alium, seu alios, publice, vel occulte, directe, vel indirecte, quouis colore, vel ingenio, sed omnibus, & per omnia huiusmodi præinsertis litteris Apostolicis, & præsenti nostro processui pareatis, & quilibet vestrum pareat cum effectu. QVOD SI FORTE, &c. CAETERVM cum ad executionem, &c. fideliter publicare procurent, ac eundem D. N. principalem, vel procuratorem suum præfatum eius nomine facultate iuris regrediendi ad Ecclesiam huiusmodi, ac in euentũ illius ipsius Ecclesiæ, ac annexorũ, iuriumq; & pertinentiarum omnĩ eiusdẽ possessione pacifice frui, & gaudere, auctoritate prędicta faciant, nec permittant eundem D. N. principalem, vel procuratorem suum eius nomine, super illis per quoscunque quomodolibet indebite molestari, inquietari, vel perturbari, neq; inquietent, molestent, vel perturbent. ET GENERALITER, &c. IN QVORVM, &c.

Processus pensionis.

BArtholomæus Ferratinus Dei, & Apostolicæ sedis gratia, Episcopus Amerin. Iudex, & executor ad infrascripta, vna cum nonnullis alijs nostris in hac parte collegis, à sede præfata specialiter deputatus, vel Marcellus Lantes protonotarius Apostolicus, & in vtraque Signatura S. D. N. Papæ Referendarius, curiæq. causarum Cameræ Apostolicæ generalis Auditor, & Archiuij Rom. Curiæ corrector, iudex, & executor ad infrascripta, &c. venerabili viro D. N. Rectori parochialis Ecclesiæ S. N. N. dioec. &c. & successoribus vestris ipsam, parochialem Ecclesiam pro tempore obtinentibus, omnibusq. & singulis, &c. *Si ignoretur nomen Rectoris, vel beneficiati pensionem soluere habentis;* vniuersis, & singulis præsentes literas siue hoc pręsens publicum processus instrumẽtum respecturis, lecturis pariter, & audituris, ac illi, vel illis, quorum interest, &c. Literas sanctissimi, &c. CLEMENS, &c. POST QVARVM, &c. & qua fungimus in hac parte, præfatas literas Apostolicas, huncq. nostram processum, ac omnia, & singula in eis contenta, vobis omnibus, & singulis supradictis intimamus, &c. deduci volumus per præsentes. Et nihilominus vos D. N. rectorem, & successores vestros prædictos, & vestrũ quemlibet in solidum, *vel si ignoretur nomen Rectoris* Et nihilominus nunc, & pro tempore existentem parochialis Ecclesiæ, N. Rectorem, tenore præsentium requirimus, & monemus primo, secũdo, tertio, & peremptorio communiter, vel diuisim, ac vobis, & vestrum cuilibet insolidum in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub sententijs, censuris, & pœnis in dictis literis Apostolicis contentis; quas in vos, & vestrum quemlibet, nisi feceritis quæ in hac parte mandamus, incurrere volumus ipso facto, prout prælibatus S. D. N. Papa incurrere voluit, districte percipiendo mandamus; quatenus infra terminos in præinsertis literis Apostolicis contentos pensionem annuam L. ducatorum, per præinsertas Apostolicas dicto D. N. principali per præfatum S. D. N. Papam super fructibus redd. & prouent. parochialis Ecclesiæ N. reseruatam, in loco, & terminis in eisdem literis Apostolicis expressis, vel saltem infra xxx. dies, quemlibet eorum immediate sequentes, quos vobis, & vestrum cuilibet pro omni dilatione, termineq. perempto-

rio,

tio, ac monitione canonica assignamus eidem D. N. principali quoad vixerit, vel procuratori suo ab eo speciale mandatum habenti, iuxta reseruationis constitutionis, & assignationis, ac decreti in eisdem literis Apostolicis appositis continentiam & tenorem efficaciter persoluatis, & vestrum quilibet persoluat: aut vos cum dicto D. N. principali, siue eius procuratori super hoc amicabiliter cócorderis, & quilibet vestrum concordet. *Si in bulla adsit regressus additur*. Necnon eundem D. N. principalem in omnes, & singulos euentus in dictis literis Apostolicis expressos, facultate iuris regrediendi, & in euentum regressus huiusmodi possessione d. parochialis Ecclesiæ, iuxta ipsarum literarum formam, & tenorem, pacifice absque aliqua contradictione gaudere faciatis, & permittatis, ac vestrum quilibet faciat, & permittat. QVOD SI FORTE præmissa, &c. *vsque ad verba*. Interdicti Ecclesiastici sententias ferimus in his scriptis, & etiam promulgamus. CETERVM cum ad executionem, &c. *vsque ad verba*: Legant, intiment, insinuent, & fideliter publicare procurent, ac eidem D.N. principali quoad vixerit, vel procuratori suo præfato pensionem annuam L. Ducat, &c. in præinsertis literis Apostolicis contentam, & reseruatam. Iuxta præfati D.N. Papæ reseruationis, constitutionis, assignationis, ac decreti, & indulti præfatorú continentiam, atque formam, alius singulis in loco, & terminis in eisdem literis expresfis, vel saltem infra xxx. dies ex tunc immediate sequentes per vos, vel alterum vestrum tunc debitam, realiter, & cum effectu quantum in eis est, vel fuerit, faciant persolui. *Si adsit in bulla regressus*. Ac eundem D. N. principalem facultate iuris regrediendi, & in euentum regressus huiusmodi, possesfione dictæ Ecclesiæ pacifice frui, & gaudere, iuxta dictarum literarum, vim, formam, continentiam, & breuem. ET NIHILOMINVS quemlibet ex vobis dicto D. A. & successoribus vestris præfatis, qui in aliquo ex dictis terminis, vel saltem infra xxx. dies immediate sequentes, pensionem per vos, seu alterum vestrum tunc debitam huiusmodi nó persoluisse cum effectu, aut vos cum dicto D.N. principali, vel procuratore ad hoc ab eo specialiter constituto, super hoc amicabiliter concordatum fuisset, & esse, sententiamq. excommunicationis per præfatum D. N. Papam, à qua vos, vel alter vestrum, præterquam in mortis articulo, absolui non poterit, latam propterea incurrisse: ipsis nostris subdelegatis, vel eorum alteri constiterit, quoties, & quando super hoc pro parte dicti D.N. principalis fuerint requisiti, vel aliquis eorum fuerit requisitus, tamdiu Dominicis, & alijs festiuis diebus in suis Ecclesijs, monasterijs, & cappellis, dum maiori inibi populi multitudo ad diuina conuenerit, excommunicatum publice nuncient, & faciant ab alijs nunciari, ac ab omnibus arctius euitari, donec, & quousque dicto D.N. principali, vel procuratori suo prædicto super hoc amicabiliter concordatum, aut ipse ab huiusmodi excommunicationis sententia absolutionis beneficium meruerit obtinere. ET GENERALITER omnia, & singula, &c. IN QVORVM omnium, & singulorum præmissorum, &c. *vt in processu prouisionis*.

Secundi Libri finis.

SALVSTII TIBERII A CORNETO

Liber Tertius.

De varijs, & diuersis alijs vtriusque generis contractibus.

Aggregatio Societatis.

GVBERNATOR, Consiliarij, cæterique officiales venerabilis Societatis sancti Ioannis Baptistæ Decollati, de Misericordia nuncupatæ, nationis Florentinorum de Vrbe vniuersis, & singulis Christi fidelibus præsentes nostras litteras inspecturis, visuris lecturis, pariter etiam audituris, sinceram in domino charitatem. Noueritis, quod nos post diuini officij celebrationem congregati, & coadunati in Oratorio nostro (vt moris est) ad requisitionem D.N. Procuratoris N. prout de eius procurationis mandato constat publico instrumento rogato pro D. N. notarium publicum Apostolica, & Imperiali auctoritatibus in dicta terra N. sub die N. penes infrascriptum notarium, & secretarium nostrum dimisso considerantes, quod si fel. rec. Iulius Papa Tertius, ac Sanctissimus D. N. Clemens diuina prouidentia Papa Octauus, diuersiq. alij Romani Pôtifices erga non ex mera eorum benignitate sese liberales largitores gratiarum ostenderunt, nos quoque merito erga alios liberales esse debemus, itaquod alij Christiolę circa misericordiæ opera se pie studeant excercere: *Vigore præinsertarum* litterarum Apostolicarũ sub plumbo, necnon etiam in forma breuis respectiue sub annulo piscatoris expeditarum, ac facultatis nobis, & eidem nostræ Societati attributæ quæcumque priuilegia, gratias, indulgentias (non tamen manus adiutrices concernentes) facultates, emptiones, & indulta non tamen prosequendi causas hic in Rom. Cur. coram Auditore Cameræ, & liberandi aliquem damnatum, & altera portatili concernen. nobis, & eidem nostræ Societati hactenus quomodolibet concessas, & concessa cum dicta confraternitate N. illiusque confratribus in omnibus, & per omnia iuxta præinsertarum litterarum tenorem, & formam, ac cum exemptionibus, gratijs, & priuilegijs (supradictis tamen exceptis, & reseruatis) communicauimus, & concessimus prout per præsentes communicamus, illaq. & illa eis liberaliter concedimus, & elargimus. In quorum omniũ, & singulorum fidem, robur, & testimoniũ præmissorum, præsentes nostras fieri, & per infrascriptum notarium publicum, & Secretarium nostrum ad hoc à nobis specialiter deputatum, de mandato nostro subscribi, sigilliq eiusdem nostræ Societatis appendendum muniri fecimus. Datum Romæ in eodem Oratorio nostro, sub anno à Natiuitate Dominus, &c.

Forma instrumenti sententiæ, quod à notario conficitur.

IN nomine Domini Amen. Noueritis vniuersi, & singuli hoc præsens publicum sententię instrumentum inspecturi, lecturi, & audituri, qualiter vertente nuper, seu alias lite, & causa coram eximio Il. doctore N. admodum magnificæ ciuitatis Corneti hon. Commissario, & iudice ordinario, inter magnificum D.A. actorem ex vna, & D.B. reum conuentum de, & super solutione summæ scutorum 100. per eundem B. eidem A. debitorum pro pretio certæ quantitatis frumenti sibi venditi,

diti, mensurati, & traditi de anno proxime præterito ex eiusdem A.Puteo:rebusq. alijs in actus,& processu causæ, & causarum huiusmodi latius deductis partibus ex altera, & diuersos actus præuia libelli porrectione ex parte actoris,& rei respon sione, hinc inde processum fuisset, exhibitisq. & productis nõnullis positionibus, & articulis, & testibus super eis, & tota causa legitime examinatis, debitisq. præfixis terminis statutarijs,præcedenteq.(vt moris est)processus publicatione,cum assi gnatione consueti termini ad opponendũ; Quo termino elapso,citato dicto D. B. ad concludendum, concludiq.videndum,& audiendum sententiam pro die, & hora infrascriptis; demum idem magnificus D. Commissarius,& Iudex ordinarius in loco solito, & consueto,ac hora solita, & consueta ad iura reddendum.& causas audien dum pro tribunali sedens,visis vidẽdis, ac seruatis de iure seruandis suam in scriptis in causa, & causis prædictis tulit, & promulgauit sententiam diffinitiuam huiusmodi sub tenore videlicet; Christi nomine inuocato,&c. Lecta lata, & publicata fuit supradicta sententia per eundem magnificum D. Commissarium, vt supra pro tribunali sedentem in palatio solitæ residentiæ dicti magnifici D. Commissarij, ac Curiæ dictæ ciuitatis, sub anno a natiuitate Domini,&c.præsentibus N. & N. testibus, &c.

Doctoratus.

IN nomine sanctæ, & indiuiduę Trinitatis Patris, & Filij,& Spiritus sancti Amen. Hieronymus Botis Comes Palatinus,etc.Art.med.Theologiæ doctor,primus olim Perusini Gimnasij Philosophus, super ordinarius,etc. Vniuersis,et singulis præsentes litteras, siue præsens publicum Doctoratus instrumentum,et priuilegium visuris,lecturis pariter,et audituris notum facimus, et attestamur, qualiter vocatis magnificis DD. F. et N. art. et med. doctoribus,vt magnificum D. B. q. D.B. q.D. A.& C.coniugum filium legitimum,et naturalem in art. med. et philosophiæ rigorose inquirerent, et examinarent. Qui quidem domini Doctores mandatis nostris obsequentes, datis dicto B. his punctis, videlicet primo Phys. t. 42. omnia autem contraria faciunt principia, etc. et primo Aphorismorum Aphorismo 7. vbi morbus peracutus est, etc. eodem B. super eis rigorose,et diligenter inquisito, et examinato, ita eum tam in legendo, inferendo,sustinendo,quãetiam in alijs emergentibus quæstionibus; ac fortissimis, et subtilissimis argumentis contra eum summo cum studio factis respondisse,et replicasse valde diligenter, et subtiliter nobis iuxta eorum conscientiam retulerunt, vt merito ad huiusmodi art.med.et philosophiæ doctoratus gradum; tamquam idoneum, et sufficientem promoueri possit; ideo vigore indulti, nobis à Sede Apostolica concessi,hic causa breuitatis inseri omissi; quod tamen volumus inseri quandocunque posse, de eorundem DD. Doctorum vnanimi consilio, et assensu considerantes, quod ex annosa litterarum radice debes, et gloriose debeant recolligi fructus; ipsum B.ad Nos reuocatum, et id postulan. ad gradum, et insignia Doctoratus huiusmodi,ad laudem, et gloriam omnipotentis Dei, et gloriosissimæ eius Matris Mariæ Virginis, omni meliori modo, quo magis, et validius potuimus,et debuimus,ac possumus,et debemus,recepimus, et assumpsimus, ac aliorum Doctorum in arte medicinæ,et philosophiæ numero, et cętui aggregauimus, prout tenore pręsentiũ recipimus, assumimus,et aggregamus. Pronunciantes,decernentes,et declarãtes, ipsum B.art.med.et philosophiæ doct. omnibus,et singulis priuilegijs, exemptionibus,prærogatiuis,libertatibus, immunitatibus, honoribus, concessionibus, fauoribus, et indultis,quibus ceteri Doctores vtuntur,potiuntur,et gaudent,vti potiri, et gaudere debere; sibiq; libros clausos et apertos,biretem in capite, anulum in digito,osculum pacis, ac sedem,siue cathedrã, omniaq;et singula doctoratus insignia sibi tradidimus; et concessimus; prout tradimus,et concedimus per præsentes.In quorum omnium,et singulorum fidem, et testimonium pręmissorum, præsentes manu nostra propria subscriptas,et sigilli nostri appensione munitas, fieri curauimus, Datum,et actum Romæ in ædibus nostris, sub anno, etc. præsentibus, etc. testibus, etc.

Collegium

Notarius.

Collegium scriptorum Archiuij Rom. Cur. vniuersis, & singulis præsentes litteras, seu præsens notariatus instrumentum inspecturis, lecturis, & audituris, salutem in Domino sempiternam. Quia humanæ vitę conditio cursum habet instabilem, & ea quæ per homines fiunt, vel temporum diuturnitate, vel memoriæ labilitate penitus deperirent; nisi vtriusque iuris prouidentia, naturali præuia ratione tabellionum, & notariorum, per quos ea quæ gerentur documētis publicis quantum sint humana fragilitas, perpetuitati donarentur, officium inuenisset. Cum itaque discretus vir Christoforus Castellettus ciuis Romanus nobis humiliter supplicauerit, quatenus ipsum auctoritate Apostolica nobis commissa, in publicum, & authenticum tabellionem, notarium, & iudicem ordinarium, solitis cum facultatibus creare, & instituere; aliasque in præmissis opportune prouidere dignaremur: Nos itaque considerantes vitæ, ac morum honestatem, litterarum scientiam, aliaque virtutum merita, quibus dictus Christophorus experientia, & fide dignorum testimonio commendatur, eiusq. in hac parte supplicationibus inclinati, ex indulto Sanctissimi D.N Papæ, cuius in hac parte vices gerimus, & auctoritate nostri officij & ex consensu, & deliberatione R.P.D.Hadriani Fusconij Episcopi Aquitanen. dicti Archiuij magistrati Correctoris, & egregij viri D. Stephani Latini eiusdem Archiuij scriptoris, & Clerici per Nos in generali congregatione nostri Collegij deputati, eundem Christophorum præsentem in dicto Archiuio genibus flexis constitutum, & per D. Fazzinum de Fazzinis examinatores, ad hoc per Nos electum, diligenter examinatum, ac habilem, & idoneum repertum, notarium publicum, & tabellionem, ac iudicem ordinarium, cum solitis facultatibus ordinauimus, creauimus, & instituimus; ipsumque per pennam & calamare, & alia consueta insignia, de dictis officijs inuestiuimus, prout harum serie ordinamus, creamus, instituimus, ac etiam inuestimus, cum facultate per qualcumque ciuitates, terras, oppida, castra, villas, ac omnia loca S.R.E. mediate, vel immediate subiecta, & per quascumque mundi partes, contractus, pacta, conuentiones, actus iudicarios inter viuos, & causa mortis, donationes, testamenta, codicillos, & alias vltimas voluntates, ceteraq. instrumenta scribendi, & publicandi, & in actibus voluntariæ iurisdictionis, auctoritates, & decreta interponen. omniaq. alia, & singula palam, & publice facien. & exercen. quæ ad officiū publici, & authentici notarij, tabellionis, & iudicis ordinarij pertinere, & spectare dignoscuntur, & ad eundem Christophorum, tamquam ad notarium, & tabellionem publicum, seu personam authenticam publice recurratur, de ceterosq. instrumentis publicis per eum conficiendis, stetur firmiter, & credatur, plenariaque fides in iudicio, & extra adhibeatur. Quibus peractis dictus Christophorus notarius creatus, de dicto officio fideliter exercen. in manibus dictorum DD. correctoris, & clerici deputati, infrascriptum sub hac forma prestitit iurauerunt; videlicet, Ego Christophorus Castellettus ciuis Romanus ad hac hora fidelis ero, & obediens beatis Apostolis Petro, Paulo, & S. R. E. ac D. meo D. Gregorio XIII. & successoribus suis canonice intrantibus, non ero in auxilio, fauore, cōsilio, consensu, vel facto, vt vitam perdant, aut membrum, vel capiantur mala captione, consilium autem quod mihi per se, vel litteras, aut nuncium manifestabunt, ad eorum damnum scienter nemini pandam. Si vero aliquid ad mei notitiam deuenire cōtingat, quod in periculum Rom. Pont. aut Ecclesiæ Rom. vergeret, seu graue damnum illis immineret, illud pro posse meo impediam, & si hoc impedire non potero, procurabo bona fide, id ad notitiā D. N. Papæ perferri, Pactumq. Rom. & Regalia sancti Petri, ac iura ipsius Ecclesiæ, & præsertim, si qua in ciuitate vnde oriundus sum, eadem Ecclesia habeat, iuuabo, & quantum in me erit, contra omnes homines defendam. Dominos meos Collegium, correctores, & scriptores Archiuij Rom. Cu. venerabor, & eorum instituta, & priuilegia seruabo, & illa per quempiam verbo, vel facto, pro viribus violare non permittam; scripturas, quas in alma Vrbe, vel vbi Rom. Pont. cum sua Curia residere contigerit, conficiam, infra termi-

nos

nos in litteris fundationis dicti Collegij. Archiuij compræhensos, ad Archiuium reportabo, & in cæteris omnibus ordinationes dicti Collegij seruabo, tabellionatus officium fideliter exercebo, cõtractus, in quibus requiritur consensus partium fideliter faciam, nihil addendo, vel minuẽdo, sine partium voluntate, quod substantiam contractus immunet. Si vero in conficiendo aliquod instrumentum, in quo vnius solius partis sit requirenda volũtas hoc ipsum faciam, eique nihil addam, vel minuam contra ipsius voluntatem, quod facti immutet substantiam. Instrumentum non conficiam de aliquo contractu, in quo sciam interuenire, seu intercedere vim, vel fraudem contractus in protocollum redigam, & postquam redigere malitiose non differam, contra voluntatem illius, vel illorum, cuius seu quorum est contractus, super eo quoque conficiam publicum instrumentum saluo meo iusto, et consueto salario. Ita me Deus adiuuet, et hæc sancta Dei Euangelia. In quorum, &c. Datum, & actum Romæ in palatio Apostolico in Camera dicti Archiuij, sub anno a Natiuitate Domini 1575. indictione 3. die vero 29. mensis Augusti, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & D. N. Gregorij diuina prouidentia Papæ XIII. anno quarto, præsentibus ibidem DD. Io. Baccodi, & Io. de Auilla dicti Archiuij scriptoribus testibus ad præmissa vocatis, &c. A. Aquinas corrector F. de Fazzinis: ephanus Latinus.

Et quia ego Valerianus Carosius, &c. Archiuij Rom. Cur. scriptor de supradicto instrumento notariatus rogatus fui. Ideo illud subscripsi, & publicaui in fidem præmissorum requisitus.

Vicariatus.

R. P. D. A. electus M. confisus de scientia, fidelitate, probitate, & circumspectione, & in rebus agendis experientia Ven. D. N. olim officialis dictæ M. diœcesis, & nunc moderni Vicarij in dicto Episcopatu, per eum iam deputati per litteras patentes, sponte, &c. de nouo fecit, constituit, creauit, deputauit, & solemniter ordinauit suum verum, certum, legitimum, & indubitatum Vicarium, siue procuratorem, actorem, fauorem, negociorumq. infrascriptorum gestorem, ac nuncium specialem, & generalem, ita tamen, &c. eundem N. olim officialem, absentem, specialiter, & expresse ad ipsius, &c. dictam Episcopalem Ecclesiam M. & illius diœcesim membra, & pertinentias, castra, terras, villas, & alias quæcumque in spiritualibus & temporalibus tenendum, & gubernandum, illisq. de diuinis, & alia (prout decet) laudabiliter deseruien. & deseruari facien. in eisdem Ecclesia, ciuitate, & diæcesi, verbum Dei clero, & populo prædican. confessiones confiteri volentium audien. & cõfitentes pro quibusuis commissis in illis videlicet omnibus; & singulis casibus, in quibus ipse R. P. D. N. electus absoluere potest, absoluen & eis poenitentias salutares iniungẽ. ac sibi, & cum quibus videbitur, in quibusuis casibus à iure permissis, dispensandum; literas dimissorias, & commendatorias, & ad ordines etiam sacros à quocumque catholico Antistite gratiam, & communionem a Sede Apostolica habente, riteq. & canonice promoto, recipien. licentiam dandum, & concedendum, & ad ordines etiam sacros huiusmodi promoueri, ac beneficia Ecclesiastica obtinere volentes, examinan. & de eorum vita, & moribus inquiren. & se informan. admittendumq. sufficientes, & insufficientes repellen. dictamq. Ecclesiam & illius dioec. membra, & pertinentias visitandum, & reforman. & omnia, quæ ad huiusmodi visitationis officium pertinent, gerendum, & exercen. oppressiones, executiones indebitas, & quoslibet abusus tollendum, et emendan. contra quoscumque suspectos de hæresi, vsurarios, et quosuis alios tam Ecclesiasticos, quam laicos delinquentes, et criminosos cuiusuis gradus, conditionis, et status fuerint, inquirendum et contumaces, iuxta eorum demerita, per priuationem beneficiorum, et bonorũ tam ecclesiasticorum, quam patrimonialium, et aliorum quorumcumque, ac alias iuxta canonicas sanctiones, ac prouinciales, et sinodales constitutiones, puniendum, et corrigendum, priuandum, et suspendendum causas, lites, controuersias, et quæstiones, tam matrimoniales, beneficiales, ciuiles, criminales, quam mixtas, ad forum dictę mensæ Episcopalis,

quo-

quouis modo spectantes, & pertinentes, cum omnibus,& singulis suis inciden.&c. audiendum, decidendum, cognoscendum, & terminandum, sententias tam interlocutorias, quam diffinitiuas promulgan.easque debitæ executioni demandan. Excommunicationis, suspension. & interdicti, aliasq. ecclesiasticas sententias, censuras, & quasuis personas, vniuersitates, & loca proferen.& infligen. easque excommunican. aggrauan.& reaggrauan. & auxilium brachij secularis inuocan. ab excessibus, peccatis omnibus, criminibus, sententijs, censuris, & penis, quantum ad ipsum D. electum spectat, simpliciter, vel ad cautelam absoluen.& illas moderan Apostolosque super quibusuis appellationibus dandum, & concedendum, & illis responden. electiones, & postulationes quarumcumque persona rum, ad quæcumque beneficia examinan. sufficientes, approbandum, insufficientes reprobandum quecumque beneficia Ecclesiastica cum cura, & sine cura ad dicti D. electi collationem, prouisionem, praesentationem, se quamuis aliam dispositionem, tam de iure, quam de consuetudine, aut quacumque alia de causam ad dictum D. electum spectã qualitercumque vacantia, & vacatura perso nis idoneis conferendum, & de illis etiam prouidendum, atque in illis beneficijs Rectores idoneos instituendum, & huiusmodi electiones, si videbitur approban. aut reproban. Rectores quoque, & Vicarios, ac alios officiales cum plenaria potestate recipiendum,& deputandum, eisque stipendia constituendum & dum videbitur remouendum. Cum clausula ad lites, &c. Et generaliter omnia alia, & singula in præmissis, & circa ea necessaria, & opportuna, & quæ ipsemet A. electus faceret, & facere posset, si in præmissis interesset, & quæ alij Vicarij generales facere, & administrare de iure, aut consuetudine, consueuerunt, & possunt, etiam si talia forent, quæ mandatum exigerent magis speciale, quam praesentibus est expressum agendum, gerendum, exercendum, & procurandum. Promittens, &c. Releuans, &c.

Consensus mulieris, in venditione rei super qua habet interesse.

CVm sit quod D. F. de A. vnus ex filijs,& hæredibus bo.me.T. dum viueret protonotarij Apostolici, mediante suo procuratore specialiter constituto, ad effectum soluen. quandam compositionem scutorum 500. facta cum Fisco, & curia, propter vulnus, seu vulnera,& rixam commissam cum Locatenente Arcis F. & impensas propter factas, quam compositionem nisi integra persolueret, vtique carceribus, in quibus diu ex huiusmodi causa, detentus fuit retrudi posset & volens dictas impẽsas, in dicta carceratione factas, seu debitu ex huiusmodi causa contractum persoluere, ideo vendiderit eius domum, sitam in Vrbe, in Via P. quæ tendit ad Ecclesiam Sancti N. prope plateam P. e conspectu alterius domus maioris, iuxta viam, quæ tendit ad B. ab vno,& alio bona M. & vias transuersales domino Cap. N. pro pretio scutorum 900. partim solutorum, & partim soluen. in terminis desuper conuentis, cum pactis, et clausulis latius expressis in instrumento venditionis huiusmodi, die, &c. celebrato per me notarium. In quo instrumento conuentum fuit, vt dictus emptor complemẽtum pretij soluere non teneretur, nisi præstito consensu per D. I. germanum fratrẽ D. F. & per eorum sorores,& dominam C. filiam M. ratione legati ei facti per dictum bo. me. T. de summa scutorum 500. prout in eius testamento continetur, ac præstito consensu per Illustrissimum, & Reuerendissimum dominum Cardinalem M. fidei commissarium, seu etiam executorem dicti testameti pro quocumque ipsorum iure, et actione competẽ. et competituris, et praestitis alijs cõsensibus per alios de quibus latius in dicto instrumento venditionis apparet,& propterea dictus venditor, volens adimplere pacta conuenta, vt possit consequi reliquum pretij dictę domus in terminis conuentis, requisiuerit dominam C. filiam M. prefati nunc ætatis annorum xv. & dictum eius patrem vti legitimum administratorem, vt consentire vellent dictæ venditioni pro quocumque iure ipsius C. ratione dicti legati scut. 500. Quia in euentum, in quem nubat, & tem-

tempore nuptiarum, iuxta formam dicti testamenti, obtulit, se paratum soluere legatum huiusmodi; Vltra quod ipsa C. poterit sibi iura sua super alijs bonis praefati testatoris reseruare, in quibus est, & erit eidem C. abunde cautum, & pariter idem F. requisiuerit dominam claram eius germanam sororem, vxorem dicti M. vt pro quocumque suo iure, quod sibi ratione fideicommissi paterni competere posset super huiusmodi domo vendita consentire vellet. Quæ domina Clara habens plenam notitiam de dicto testamento paterno, condito die, &c. per N. tunc temporis notarium curię causarum Camerae Apostolicæ, in quo licet idem testator disposuerit, quod deficientibus suis legitimis filijs masculis hęredibus vniuersalibus, institutis sine filijs legitimis, & naturalibus aut legitimatis, bona deuolui, & pertinere ad ipsius testatoris, & quod prohibuerit dictis hæredibus venditionem, donationē, & alienationem bonorū testatoris, tamen exceptuauerit, & reseruauerit casus legitimos, & à iure concessos, videlicet carcerationis, detentionis in manibus infidelium, & aliam necessitatem, ideo, & quia intendit rem gratam facere dicto E. vt se possit liberare, solutione dictæ compositionis, & impensarum, mediante conuentione pretij dictæ domus, & ne dictus eius frater a curia, & Fisco possit iterum molestari, vel carcerari, consentire proposuerit, prout etiam dictus M. eius maritus, & tamquam pater, & legitimus administrator dictæ C. & ipsa quoque C. cum auctoritate, & consensu paterno, & alijs solemnitatibus opportunis consentire paratæ sint; attento quod iura ipsius C. respectu dicti legati super alijs bonis testatoris, vltra promissionem F. reseruare intendunt, & ibidem salua, & integra esse considerant. Hinc est, quod anno, &c. die, &c.

Corā magnifico, & Excellente I. V. D. L. M. Collaterali curiæ Capitolij, in Vrbe Iudice ordinario, & competenti pro tribunali sedente super sede lignea, in loco infradicendo, quem locum, & sedem, ad abundantiorem cautelam; pro suo iuridico, & congruo tribunali, ac hunc actum, & instrumentum celebran. deputauit, ac testibus, & me notario personaliter constitutæ dictæ D. Clarā de A. vxor dicti M. in præsentia dicti eius mariti, ac D. C. dictorum coniugum filia, & legataria, nunc ætatis annorum xv. vt ipsa, & dicti eius parentes affirmarunt; in praesentia, & cum consensu, & auctoritate d. M. sui genitoris, affirmantes, præter dictum I. nullos habere consanguineos habiles ad præstandum consensum in hac re; Ideo volentes actum omni meliori modo quo possunt; valide celebrare, & ne propter dispositionem statutorum Vrbis de validitate agendorum dubitari contingat, propter defectum consanguineorum: Ideo a praedicto Collaterali aliquem curatorem, & confisæ de probitate domini A. ipsis DD. Claræ, & C. de defectum consanguineorum, & quo, iurarunt non habere in Vrbe, deputari cum instantia postularunt, tam coniunctim, quam diuisim, & omni meliori modo. Qui D. Collateralis intellectis, & consideratis præmissis eundem A. præsentem, & onus huiusmodi acceptantem, ipsi Clarae, & C. præsentibus, & petentibus, dedit, & deputauit in curatorem, in locum, & defectum duorum consanguineorum, iuxta formam statutorum Vrbis, dicens, & replicans eidem A. curator est, & hunc actum supernarratum peragendum, vtilia facito, & inutilia prætermittito, ipsas Claram, & C. earum iura indefensas, & indefensa non relinquito, & alia facito, ad quæ de iure teneris; Qui A. curator præmissis intellectis, ita facere, & curare promisit, quemadmodum sibi a domino Collaterali demandatum fuit, & eo ibidem præsens.

B. sciens, &c. sponte, &c. vt principalis, principaliter, & insolidum accessit & fideiussit erga dictas Claram, & C. præsentes, &c. quem B. accedentem, præsentes, &c. D. A. curator promisit releuare indemnem, ac penitus sine damno conseruare itaquod, &c. alias, &c. obligantes propterea ijdem curator, & fideiussor insolidum se ipsos, eorumque hæredes, &c. ac bona omnia, & singula præsentia, & futura, in forma iuris valida, & ita iurarunt tactis, &c.

Quo facto, coram eodem magnifico D. N. secundo Collaterali, & iudice, vt supra sedente prædictæ DD. Clara, & C. in præsentia dicti D. M. mariti dictę D. Clarae

ac patris, & legitimi administratoris dictæ D. C. suæ filiæ, atque præsentia A. curatoris consanguineorum loco deputati, iurantium, tactis, &c. se nullum proprium particulare habere in hac re, & huiusmodi consensum, attento, quod iura ipsius C. respectu dicti legati, super alijs bonis testatoris, vltra promissionem D. F. reseruare intendunt, non tendere in damnum ipsarum DD. Claræ, & C. sponte, &c. in primis, ad maiorem contractus validitatem, renunciarunt cum iuramento tactis, &c. l. iul. de fund. dot. ac omnibus legibus, & legum auxilijs, & beneficio restitutionis in integrum, & omnibus iuribus & statutis, si quibus mediantibus, contra huiusmodi contractum quouis modo venire possent; de quibus legibus, & iuribus, ac statutis, & eorum effectu, prius a domino Iudice informatæ extiterunt, & cum dicta renunciatione, ac omnibus melioribus modo, &c. cognitis, & consideratis, & bene intellectis, præsertim per D. Claram dispositionibus, & clausulis testamento dicto bo. me. T. & etiam certioratus ad plenum de dicta venditione in huiusmodi venditionem domus, factæ in dictum capitaneum N. pro omni, & quocumque iure, actione, & interesse competentibus, & competituris eidem DD. Claræ, & C. pure, libere, & simpliciter consenserunt, & illam approbarunt, laudarunt & in omnibus, & per omnia confirmarunt in quantum ad ipsas Claram, & C. attinet, & dictam alienationem, & præsentem consensum semper, & perpetuo ratã gratam, & firmam, ac ratum, gratum, & firmum habere, & tenere promiserunt, & nunquam, sub prætextu dicti legati scutorum 500. facti in fauorem dictæ C. & sub prætextu fideicommissi paterni, & cuiuscumque iuris, concernentis ipsam D. Claram, tam de presenti, quam etiam in futurum, dictum capitaneum N. emptorẽ domus præfatæ eiusq. hæredes, & successores in dicta domo, molestare in iudicio, vel extra, etiam sub quouis prætextu, iure, titulo, & causa, cognitis, & incognitis, etiã hic non expressis alias ad omnia damna, impensas, & interesse teneri voluerunt, & a limine iudicij repelli possint, & hoc fecerunt saluis, & reseruatis iuribus dicti legati eidem D. in, & super omnibus, & singulis alijs bonis hæreditatis dicti bo. me. T. testatoris, super quibus bonis, asseruerunt, ipsam C. cautam esse, & vltra huiusmodi reseruationem, ibidem præsens dictus D. F. promisit eidem C. præsenti, & ad maiorem cautelam, cum dicto consensu, acceptanti, soluere dictum legatum, in euentum, & in tempore solutionis faciendæ, iuxta formam dicti testamenti paterni, & non aliter. Pro quibus &c. super quibus omnibus, & singulis præmissis, tamquam rite, & legitime gestis, petierunt a prædicto magnifico D. Iudice suam in præmissis, & sui officij auctoritatem, pariter, & decretũ interponi supplẽdo omnes defectus, qui forsan interuenerunt, omni meliori modo, &c. Qui magnificus D. Iudex sic, vt supra, pro tribunali sedens, visis, & intellectis præmissis, suam suiq. officij auctoritatem, ac pariter decretum interponendum, duxit, & interposuit supplendo quoscumque defectus, si qui forsan interuenerint, quantum sua potuit auctoritate supplere, etiam omni meliori modo, etc. super quibus, &c.

Ratificatio filij in patria potestate existentis.

Coram Illustrissimo, & Excellentissimo domino N. Duce, sedẽte in loco infradicendo, & testibus, ac me notario publico specialiter vocatis, et adhibitis personaliter constitutus.

Illustrissimus, & Excellentissimus D. D. B. Princeps, habens plenam notitiam, vt asseruit de omnibus, & singulis gestis, & factis, causa quattuor consensum in, et super prædio, seu casali N. constitutorum, et venditorum per Illustrissimum, et Reuerendiss. D. F. sub diuersis diebus, et in fauorem dictarum personarum, pro pretio in totum scutorum sex millium auri in auro, seu valoris talis summæ in circa, pro seruitio, & ad instantiam ipsius Illustrissimi, & Excellentissimi D. Principis, attestato quod dictæ pecuniæ per magnificum D. L. procuratorem suum acceptae fuerunt, et successiue iuxta ordinem ipsius Illustrissimi D. Principis transmissæ et remissæ Venetias: Et particulariter certioratus ad plenum de instrumento Romæ celebrato ex actis D. C. notarij publici hu-

huiusmodi tenoris videlicet (inseratur tenor instrumenti.) Volens adimplere promissionem factam per dictum magnificum L.sponte,&c.cum consensu,& auctoritate dicti Illustrissimi, & Excellentissimi Ducis debitoris sui; de præmissis ad plenum informati, & omni meliori modo,&c. dictum relatum instrumentum, cuius tenor superius insertus fuit; & omnia, & singula in eo contenta, & omnia alia, & singula in actis C. præfati per D. L. gesta, cum toto negocio, de quibus omnibus,& singulis dixit plenissime informatum se esse,ratificat,acceptat,approbat,ac in omnibus,& per omnia plenissime confirmat, modis, & formis, prout in eodem instrumento continetur, ad cuius originale relationem habet, & illa omnia promisit adimplere, ac inuiolabiliter obseruare, vt supra, erga omnes, & singulos quorum interest, aut interesse poterit hinc absentes, me notario publico, pro illis omnibus,& singulis stipulante,& acceptante.Pro quibus,&c. obligauit,&c. in forma Cameræ,&c.& ita obseruare iurauit, tactis,etc. & in verbo, ac fide Principis, super quibus omnibus,& singulis præmissis,ad maiorem illorum validitatem, & ad postulationem dicti Illustrissimi D. Principis Illustrissimus, & Excellentissimus D.Dux præmissis intellectis,& cognitis,auctoritatē suam & decretum interposuit, etiam supplendo quoscumque defectus, si qui forsan interuenerint. Super quibus,&c.

Promissio inuestiendi pecunias, & donatio insolutum.

N. Qui erat legitimus debitor M. & B. in sūma scutorum duorum milliū monetæ occasione pretij pecudū caprarū,& boū ipsi N.per P. & alios contutores,& curatores dictorū M.& B. venditorum, vt constare asseruit ex instrumento publico, stipulato per L. notarium, & cancellarium C. de mense, etc. seu alio veriori tempore, ad quod instrumentum, etc. quia hodie, ad computum dicti pretij, soluit scuta mille, quæ fuerunt exposita in emptionem annui census scutorum 70. pro pretio scutorum mille constituti, & venditi per N. & C. eius fratrem, super eius casali V. in fauorem dictorum M.& B. vt constat ex instrumento cassationis, & venditionis dicti census per me notarium celebrato. Ideo remanet debitor dictorum M. & B. in summa scutorum mille monete; sponte, etc. promisit huiusmodi scuta mille inuestire, & collocare per totum mensem N.proxime venturum ad beneficium dictorum M. & B. et pro eis in emptionem alterius annui census,super casalis eorundem DD.N. & C. ad rationem scut. septem pro centenario,prout alter census emptus fuit,vel in emptionem alterius census cum alijs personis, cum consensu tamen tutorum, & curatorum dictorum M. et B. quatenus ab alijs personis, quam ab N. et C. dictum censum ex dictis pecunijs emi cōtingat,et hæc omnia adimplere per totum dictum mensem N. prox.venturum; Alioquin elapso dicto mense N. et promissione huiusmodi non adimpleta, ex nunc prout ex tunc, et è contra dedit, cessit, et assignauit in solutum,pro dictis mille scutis eisdem M.et B.hinc absentibus me notario, etc. medietatem annui census 200. scutorum monetæ, quæ asseruit emisse ab vniuersitate C. super eius tenuta pretio scutorum duorum milliutu de mēse B.etc. seu alio veriori tempore in actis L. notarij publici,et Cancellarij dictæ Ciuitatis, cum declaratione quod fructus,et prouentus dicti census, pro dicta medietate spectent, et pertineant ad prædictos M. et B. in posterum incipiendo a Kalendis Octobris proxime venturi. Ad habendum, etc. Transferens super dicta medietate census in dicti M. et B. omnia iura, et actiones, etc. contra dictam venditionem, et fideiussores,et quoscumque alijs,ponens,in,et super dicta medietate cēsus eosdem M.et B. in omne ius, etc. Constituens,etc.Dans facultatem, et licentiam eisdem M. et B. accipiendi eiusdem census, pro dicta medietate, realem possessionem, vel quasi. Et donec, etc.constituit, etc. et hoc facit ex causa prædicta, et insolutum vt supra dictum est,hoc pacto,et declaratione adiectis vel liceat semper,et omni tempore ipsi N, et eius hæredibus,et successoribus quibuscumq.dictam medietatem census pro eodemmet pretio scutorum mille redimere,ac dicti M. et B. teneantur quandocumque retrouendere,et retrocedere D.N. et

eius hæredibus pro dicto pretio, quam dationem in solutum D. N. affirmauit, & promisit esse validam,& bene ac valide factam,& ei facere licuisse,atq.licere, & in eam tamquam talem facere consentire omnes personas,&c.ius habentes,aut habere prætēdentes in,& super dicto censu, etiam ad omnem simplicem extraiudicialem interpellationem, aut requisitionem per dictus M. & B. faciendam; & totum prædictum censum ad ipsum N. spectare, & pertinere pleno iure dominij,&nulli alteri vendidisse, donasse, permutasse,aut quouis modo alienasse, etiam alienationis largissime sumpto vocabulo,& nemini hypothecasse,& nihil omnino fecisse in præiudicium huius contractus, & nihil se facturum; alias etiam ad omnia damna,&c. teneri voluit,& promisit suscipere in se omne litem, causam, controuersiam, & molestiam, si quæ inferantur super dicto censu,susceptasq. prosequi,&c. ac eosdem M. & B. super dicto annuo censu, quòd medietatem, vt supra translatam, & assignatam conseruare,ac defendere, & liberare ab omni lite, causa controuersia, molestia,& molestante persona, alias ad omnem euictionem dicti census vniuersalem & particularem respectu dictæ medietatis, in omni iudicio petitorio, & possessorio,& quouis eorum insolidum teneri voluit erga dictos M. B. vltra obligationem vniuersitatis,& quorumcumque obligatorum in dicto censu, & insuper ad magis cautos reddēdum eosdem M.& B. vt principalis, & insolidum ad solutionem dictæ medietatis census de semestre in semestre pro rata iuxta formam instrumenti census prædicti se obligauit, me notario publico pro dictis M. & B. & eorum successoribus acceptante, & stipulante. Pro quibus,&c.

Prorogatio termini ad redimendam Tenutam.

MAgnificus D. Iulius Fulcus, qui alias fecit cedulam, ten. huiusmodi videlicet. Io Giulio Folco prometto all' Illustrissimo, & Eccellentissimo Sig. Paolo Giordano Orsino, de retrouenderli la tenuta del bosco di Baccano,che mi è stata venduta de sua Eccellenza mediante il magnifico misser Riccardo Mazzotosto suo procuratore,per il medesimo prezzo, ogni volta che sua Eccellenza vorrà, de qui al mese di Settembre mille cinquecento settanta, cioe 1570. & non più oltre: ita che passato detto mese di Settembre 1570. la pressente resti de nessun momento, intendo perciò che s'io affittasse detta tenuta, S. Eccellenza sia obligata à osseruare il fitto, & per fede ho scritto la presente, & prometto disfarne instrumento publico ad ogni piacere di S.Eccellenza Datum Romæ die xij. Februarij 1568. Iulio Fulco. In cuius D. Iulij fauorem die x. Decembris 1569. praedictus Illustrissimus, & Excellentissimus D. Paulus Iordanus venditionem dictae tenutae, ac aliorum xij. rubrorum, & vnius quarti rubri ratificauit, ac omne id quod plus valeret, praedicto D. Iulio,ex causis in instrumento desuper celebrato per N.notarium donauit, prout in eodem instrumento contineri asseruit,sponte,&c.licet sciat non teneri: nihilominus ad faciendum ei rem gratam,& ex eius mera liberalitate ac non intelligens donationi alijsque præmissis in eis fauorem factis, quouis modo renunciare, vel illis,aut aliquibus iuribus suis praeiudicare; sed omnibus illis firmis tamen, contemplatione Serenissimi D. Magni Ducis Hetruriæ requisitus, eius nomine per magnificum D. B. præsentem, & requirentem tempus in dicta cedula contentum, quod vsque ad finem huius mensis Settembris durat; prorogauit ad sexaginta dies inchoandos ab vltima die huius mensis, & vt sequitur finiend. tantum, & non alias, nec vltra, nec alio modo, præsente dicto B. & vna mecum notario publico, per eodem Illustrissimo D P. eiusque successoribus acceptante, & stipulante, quo termino elapso, & dicta redemptione non facta, huiusmodi prorogatio, & præsens instrumentum pro cassis, irritis, & non factis habeantur,& sint nullius roboris, & momenti,perinde ac si facto nomine fuissent: quia sic ei facere placuit,& ita iurauit tactis,&c.super quibus,&c.

Subrogatio termini in alium terminum, & cessio.

A Quibus,&c. ad maiorem cautelam magnificorum N. & N. & socio-

ium

rum Vrbis assignauit eisdem pro faciliori consecutione summæ debitæ per ipsum A. in specie ducatorum 500. debitos tunc eidem A. occasione termini festiuitatis Natiuitatis D. N. Iesu Christi tunc proxime præteritæ, occasione annuæ pensionis ducatorum 3. m. in, & super fructibus, &c. mense Archiepiscopalis T. in fauorem suum constitutæ, ac reseruatæ, auctoritate Apostolica: & assignauit etiam alios ducatos mille, pro termino festiuitatis Natiuitatis sancti Ioannis Baptistæ anni 1570. annuæ pensionis ducat. 2. m. super mensæ Episcopalis Ispalen. fructibus, &c. sibi reseruatæ, prout latius in instrumento celebrato per me notarium continetur, ad quod, &c. nunc ex causis animum suum mouentibus, sponte, &c. loco dicti termini pensionis Ispalensis maturari, vt præfertur anno 1570. proxime præterito, subrogauit, & assignauit ducatos mille termini dictę annuę pēsionis Ispalen. maturati hoc anno 1571. in festiuitate sancti Ioan. Baptistæ prox. præterita, dictis N. N. absentibus, præsente B. eorum agente, & socio, & vna mecum notario pro eis acceptante, & stipulante, citra tamen nouationem contentorum in dicto instrumento, et sine præiudicio iurium, dictis suis principalibus, et sibi competentium, et ad faciendum rem gratam eidem A. retrocedente assignationem ducatorum mille alterius termini dictae pensionis S. mutati in festiuitate Natiuitatis sancti Ioan. Bapt. anni 1570. et insuper ad maiorem securitatem dictorum mercatorum, et vt facilius reliquum eorum crediti consequantur, quod reliquum sortis principalis est scutorum 600. monetæ, attento quod pro alijs scutorum 2. m. 200. assignauit eisdem mercatoribus alios terminos pensionum suarum vt in relato instrumento continetur, nunc assignat, et cedit eisdem mercatoribus ducatos 1500. debendos eidem A. occasione dictæ pensionis L. pro termino Festiuitatis Natiuitatis D. N. Iesu Christi prox. venturæ. Transferens in, et super dictis terminis assignatis, omnia iura, et actiones, etc. Ponens dictos mercatores, etc. cō stituens, etc. De quibus pecunijs assignatis cum ad manus dictorum mercatorum peruenerint, retentis per eos scut. 600. monetæ præsentis, in quibus restant creditores reliquam summam consignare teneantur ipsi A. & huiusmodi assignationem, & cessionem fecit ad maiorem cautelam dictorum mercatorum. Et insuper eorum contemplatione constituit, & fecit procuratores suos P. & Q. hinc absens, &c. & vnumquemque ipsorum insolidum, ita tamen, &c. ad exigendum, percipiendum, & recuperandum dictas pecunias, vt praefertur assignatas occasione terminorum dictarum pensionum, vel habuisse confitendum ab illis, quibus opus erit, & omnes quos opus erit quietandum, &c. etiam in actis publicis, & cum omnibus alijs facultatibus opportunis. Et si necesse fuerit cū clausulis ad lites, & potestate substituendi, &c. Et generaliter, &c. promittens, &c. releuans, &c. De quibus pecunijs ordinauit, & mandauit eisdem procuratoribus vt sequantur dispositionem dictorum N. N. & promisit etiam ad omne placitum dictorum mercatorum, deputare, & constituere quoscumque alios procuratores, quos maluerint; vt facilius suo nomine A. consequantur dictas pecunias, & saluis pręmissis, declarauit, & voluit firmas remanere omnes conuentiones, & cautelas factas in dicto relato instrumento; vsque ad integram satisfactionē eorundem mercatorum: quas pro repetitis haberi voluit. pro quibus, &c.

Cessio bonorum per professam.

CVm alias M. assignauerit, & constituerit pro dote dominæ V. suæ filiæ legitimæ. & naturalis, summam scutorum mille, in, & super vinea sita in monte Q. ac domo sita in via I. soluendorum tempore nuptiarum, vt constare asseritur in instrumento per N. celebrato de anno, &c. & deinde præfatus M. praefatam vineam vēdiderit C. & inter alia promiserit, quod praefata V. respectu dotis, vt praefertur, constitutæ consentiet, & sua iura, & actiones cedet in fauorem dicti C. emptoris, vt in alio instrumento, ex actis dicti N. die, &c. latius dicitur contineri, & quia præfata V. nunc in vigesimo anno suae ætatis constituta, proposuit professionē religionis emittere in monasterio sanctæ A. Vrbis ordinis sancti B. & dictus eius pater pro dote, seu eleemosyna persoluerit scu.

500. & dederit etiam supellectili, vestes, & alia necessaria pro ingressu dicti Monasterij, ac etiam putatus sit soluere annuatim scuta 18. dictæ V. seu monasterio prædictę durante vita eiusdem V. & cellam, vt infra, construere in dicto monasterio; quatenus dicta V. bonis, & successionibus paternis, & maternis cedat in fauorem ipsius patris, & P. N. fratris, & filiorum eiusdem N. hinc est quod anno, &c. die, &c. Coram magnifico & R. D. R. Iud. Illustrissimi, & Reuerendiss. D. Iacobi Sabelli S. R. E. Cardinalis, Sanctissimi D. N. Papæ Vicarij Locumtenéte in Ro. Cur. Iudice ordinario, & competenti, sedente, &c principaliter constituta dicta D. V. quæ nunc, & in futurum H. nuncupari, intendit, in vigesimo, vt asseruit, ætatis anno constituta, quę nondum tamen professionem religionis emisit, in præsentia dicti M. sui patris, habens plenam notitiam, vt affirmauit; de dicta constitutione, & assignatione dotis mille scutorum, facta per dictum eius patrem in super vinea, & domo præfatis, & de venditione dictæ vineæ, ac promissione facta per dictum eius genitorem in fauorem dicti C. & quia ipsa contenta remansit, & remanet de summa scut. 500. pro ea soluta dicto monasterio sancti A. & de annua summa scut. 18. durante eius vita soluenda, & pro dicta constructione cellæ facienda. Ideo, & pro conseruatione suæ domus, & agnationis dictis bonis, & successioni paternis, & maternis cedere intendat; sed quia nullos habet consanguineos habiles ad interessen. & consentien. contractui huiusmodi celebrando, attento quod agitur de interesse præfati sui genitoris, & N. sui germani fratris, in quorum fauorem cedere, & renunciare intendit. Et ne propter eius minorem ætatem dubitari contingat de validitaté contractus, aliqué sibi curatorem, &c. (pone deputationem curatoris, cum fideiussore, & obligatione in forma.).

Successiue coram eodem R. D. R. Locumtenente, vt supra sedente pro tribunali, meq notario, & testibus, &c. personaliter constituta dicta V. quę nunc N. nuncupatur, & nuncupari intendit, in vigesimo anno suæ ætatis constituta, vt medio iuramento tactis, &c. affirmauit, cum auctoritate præfati R. D. Locumtenentis, & cũ consensu, & auctoritate præfatis curatoris præsentis, & auctoritatem, & consensum præstantis, & cum iuramento tactis, & præstito, affirmantis se non habere aliquod proprium particulare interesse in hoc negocio, & renunciationem, & cessionem supra narratas, & vt infra faciendas, non tendere in preiudicium eiusdem V. seu N. attento quod sibi est abunde prouisum, & prouidetur pro ingressu monasterij, seu professione religionis emittenda: In primis, sponte, &c. ad maiorem validitatem actus, renunciauit cum iuramento tactis, &c. beneficio minoris ętatis, restitutionis in integrum ex quocunque capite competentis, & competituræ l. Iul. de fund. dot. & omnibus ll. iuribus, & statutis in fauorem minorum, & mulierum disponen. de quibus prius, & eorum effectu à dicto D. Locumtenente certiorata fuit, & omni meliori modo, &c. Renunciauit, & cessit expresse omnibus, et singulis bonis, et successioni paternis, maternis in fauorem dictorum D. M. sui patris absentis, me notario, etc. et D. N. sui germani fratris, presentis, et acceptantis pro seipso, ac suo genitore predicto, ac ipsorum hæredibus, et successoribus quibuscunque, ac insuper de cõsensu dicti D. N. ita consentientis, nomine dicti sui genitoris, cessit omnibus suis iuribus, et actionibus competentibus, et quomodolibet competituris in, et super vinea, cum domo, et aliis suis pertinentiis, si a, etc. vendita in fauorem dicti C. emptoris dictae vineę, quamuis absentis, me notario, etc. Ponens dictum C. etc. constituens, etc. Et huiusmodi cessionem, et renunciationem fecit, attento quod pro ipsa D. V. seu N. soluta fuerunt dicto monasterio, seu agentibus pro dicto monasterio sancti A. in quo, Deo dante, ipsa V. de proximo intendit professionem religionis emittere, scuta quingenta monetę, prout ibidem pręsens venerabilis A. Abbatissa dicit monasterij soluta fuisse affirmauit, pro dote, seu eleemosyna dictę V. futurae monialis vltra supellectilia, vestes, et alia necessaria pro ingressu in dicto monasterio, ipsi V. seu N. parata; de quibus scut. 500. tam ipsa V. quam dicta venerabilis Abbatissa, cum auctoritate praefati R. D. Locumtenentis praefatum M. absentem, et D. N. prae-

praesentem, etc. quietarunt, etc. exceptioni &c. renunciarunt, cum pacto de nunquam amplius petendo. Et quia ipse N. nomine dicti sui patris, cum promissione ratij &c. futurum soluere promisit annua scuta 18. monetæ dictæ V. vel pro ea dicto monasterio quatenus ibi professionem religionis emittat, videlicet de semestre in semestre, in fine semestris pro rata, durante vita naturali prædictæ V. & non vltra. Et insuper promisit fabricare suis impensis vnam cellam in dicto monasterio sancti A. De quibus præmissis, & illis saluis, & reseruatis eadem V. cum auctoritate, & decreto iam dictis; pro omni, & toto eo, quod ipsa in bonis, & successione tam paternis, quam maternis petere, aut prætendere posset, vocauit se contentam, ac satisfactam, & renunciauit non solum constitutioni, & assignationi dotis mille scut. super dicta vinea, & domo, vt præfertur factis; verum etiam omnibus alijs iuribus, & actionibus sibi nunc, & in posterum super dicta vinea, & domo, & alijs quibuscunque bonis, & successionibus paternis, & maternis, competentibus, & competituris, &c.

Cessio per mulierem, seruata forma Regni Neapolis.

IN nomine Domini. Amen. Anno ab eiusdem Natiuitate, &c. Pontificatus &c. Anno N. regnante Serenissimo, & Catholico Principe D.D. Philippo ab Austria (Dei gratia) Castilliæ, Aragonum, huius Regni Siciliæ citra, & vltra Pharum, Hierusalemq. Rege, hoc publico instrumento.

Nos R. pro tribunali sedentes super sedibus ligneis in loco infradicen. ad quem locum pro decoro seruando infrascriptæ dominæ A. nosmet contulimus; quem locum, & sedes pro congruo, & iuridico loco, atque tribunali ad hunc actum, & negocium expedien. pro maiori validitate gerendorum deputamus, & ego F. publicus vbilibet per totum præfatum Regnum Siciliæ tali auctoritate notarius, & testes infrascribendi ad hæc vocati specialiter, & rogati, declaramus, & attestamur quod hodierna die personaliter constituta supradicta

A. vidua relicta bon. me. S. de terra N. N. diœcesis iurisdictionis tutrix, & protempore curatrix, atque bonorum administratrix testamentaria dominæ B. suæ filiæ ex dicto q. S. susceptæ infantis hæredis venerabilis eiusdem q. S. & præsentibus N. ipsius socero, atque C. eiusdem A. sorore, & N. ac P. & L. similiter post supradictos N. & R. proximioribus consanguineis nobis palam exposuerunt, quod cum alias C. perpetuus administrator Abbatiæ sancti P. M. diœcesis cum consensibus, & assensibus sanctae sedis Apostolicae, & Serenissimi, atque Catholici Hispaniarum Regis, locauerit in emphytheosim perpetuam dicto bo. me. S. quasdam salinas, iuxta pharum Messinae sitas, pro annuo canone vnciarum 20. soluen. certis terminis, & cũ pactis, conditionibus, promissionibus, obligationibus, & cautelis expressis in instrumento desuper per N. inter supradictas partes celebrato, ad quod relatio habeatur. Et cũ dictae salinae sint subiectae periculo deuolutionis & caducitatis in euentum, in quem cessaretur in solutione dicti canonis, & requirant in partibus istis maximas impensas, & attenta magna copia illorum, qui alias ibidem salinas exercent & fabricant plus afferunt damni, quam lucri, & sint magnae curiae, industriae, atq; laboris, indigeantq; personali assistentia, atque hominum cura, & diligentia, qui de eis certam experientiã habeant, & praesẽtia dominorum suorum sit valde vtilis, & forsan necessaria, quod secus euenit dominae A. & dominae B. quae nõ sunt habiles ad huiusmodi negocia, nec eas decet, minusq. vtile sit, tum ob praemissa, & ob distantiam earũdem salinarum ab earum patria, cum etiam ob certum damnum, quod causa dictarum salinarum annuatim recipere solet, et considerauerit eis expedire, et magis proficuũ esse praefatas salinas, cũ omni onere, seruitute, et cura (reseruato cõsensu eiusdẽ D. perpetui administratoris d. Abbatiae, et praedictorum salinarum, tanquam membris eiusdem proprietarij, et S. Sedis Apostolicae beneplacito, quatenus opus sit et regio assẽsu) cedere domino I. ipsarum mulierum consanguineo, cui non deficiunt, qui hic, et maioribus negocijs vacare possint, quam ita retinere, et volẽs actum omni meliori

modo,

modo, quo post validè celebrare, propterea cum præsentia prædictorum N. aui paterni dictæ B. infantis, & R. ac A. & consensu, & auctoritate dictorum P. & L. proximiorum consanguineorum stante interesse prædictorum N. & R. patris, & fratris respectiue dicti D. I. præsentium, & consensum præstantium, atque affirmantium cum iuramento, tactis, &c. præstito se non habere in hac re aliquod proprium particulare interesse, & huiusmodi instrumentum cessionis actionis causis prænarratis (quas causas veras esse asseuerarũt) non tendere in damnum earundem mulierum, quos N. R. & N. dicta A. asseruit cum iuramento tactis, &c. præstito esse proximiores consanguineos dictæ suæ filiæ infantis, sponte, &c. renunciando in primis cum eodem iuramento ad maiorẽ huius contractus firmitatem omnibus legibus, & statutis in fauorem mulierum dispone. & respectu dicti B. beneficio minoris ætatis, & restitutionis in integrum ex quocumque capite prouenien. de quibus prius a nobis supranominatis certiorata fuit, ac omnibus melioribus modo, &c. dicto tutorio, curatorio, & administratorio nomine, ac nomine suo proprio, pro quoscumque suo iure, si quod ei competit, & competere posset supradictas salinas simul iunctas, sitas iuxta Pharum Messanæ, confinatas ab vno iuxta, &c. saluis alijs, si qui sũt plures, aut veriores confines superius expressis, cum omni iure fabricandi sal, ac iure deriuandi, & recipiẽdi aquas, & pro fabricatione salis facienda, & pro dictis salinis exercendis, ac omnibus alijs iuribus, iurisdictionibus, & priuilegijs, honoribus, & oneribus, quibus ipsæ mulieres nunc vtuntur, & ipsæ earumque heredes, & successores in futurũ quoquomodolibet vti, & frui possent, & dictis bo. me. dum vixit vsus fuit, & possidebat, ac vti, frui potuisset (saluo, & reseruato, quatenus opus sit, sanctæ Sedis Apostolicæ beneplacito, & regio assensu, & dicti C. administratoris perpetui consensu) & non aliter, nec alio modo cessit, dedit, atque concessit præfato domino L. dicti N. filio, licet absenti domino N. eius in ac parte agenti præsenti, ac pro dicto L. ac illius hæredibus, & successoribus quibuscumque stipulanti, & acceptanti, & pro illo de rato, vt infra promittenti, Ponens dicto tutorio, curatorio, & administratorio, & proprio respectiue nominibus eundem I. & suos in nomine ius locum, & priuilegium vniuersum ipsarum mulierum, constituẽsque eum procuratorem irreuocabilem, vt in rem propriam, ita quod, &c. Dans licentiam, &c. Et donec, &c. constituit, &c. Et hæc omnia fecit, & facere dixit, ex causis superius narratis, & ad consulendum penitus indemnitati dictæ B. & rei suæ prouiden. quia ex maturo consilio negocij huiusmodi peritum ita sibi fuisse consultum attestata est, & quia è conuerso dictus N. procurator eiusdem I. Cessionarij, pro quo nihilominus de rato, & ratihabitione in forma iuris valida promisit, & illum hanc ratificaturum intra xv. dies proximos, alias etiam ad omnia damna, &c. teneri voluit, sponte, &c. promisit dictum canonem, seu responsionem vnciarum 20. præfato C. perpetuo administratori dictæ Abbatiæ, & præfatarum salinarum proprietario, & successori suo in Abbatia præfata, licet absentibus Nobis . . . . &c. notario præsentibus, ac pro eo, & alijs futuris successoribus administratoribus dictæ Abbatiæ stipulantibus, & acceptantibus, soluere realiter, & cum effectu, modis, & temporibus expressis in supra relato instrumento, libere omni penitus iuris, & facti exceptione remota. Insuperq promisit procuratorio nomine quo supra, omnem curam, diligentiam, industriam, & operam, atque seruitia solita, & necessaria, etiam personalia adhiberi facere, pro manutentione dictarum salinarum, & vsu fabricationis salis, & facere, & curare, quod idem C. administrator liberabit easdem mulieres, & suos à præstatione canonis huiusmodi, & ab omni alio onere, atque promissionibus per eos forsã, & dictũ bo. me. S. dum vixit quomodolibet huiusmodi rei causa factas intra dictum terminum xv. dierum, alias ad obseruantiam instrumenti præfatæ perpetuæ emphyteosis, & etiam ad omnia damna, impensas, & interesse teneri voluit dicto procuratorio nomine. Quam quidem cessionem, concessionem, & dationem salinarum, & promissiones respectiue vicissim factas, cũ omnibus, & singulis in hoc instrumento contentis, præfata A. tutrix, curatrix, & admi-

administratrix eiusdem B. & nomine suo pro quocumque suo iure ea vna, & prædictus N. procurator præfati I. ex altera partibus, promiserunt ad inuicem semper, & perpetuo habere ratas, gratas, validas, & firmas, & inuiolabiliter obseruare, & contra non facere, dicere, vel venire quouis quæsito colore, prætextu, iure titulo, causa, & modo etiam hic non expressis. Pro quibus omnibus, &c. præfata A. tutrix, & pro tempore curatrix dictae B. & bonorum eiusdem administratrix se ipsam dicto tutorio, & curatorio nominibus, & praefatam B. ac illius hæredes, & successores, ac bona omnia, & singula quæcumque praesentia, & futura tam feudalia, quam burgensatica, Regio assensu respectu feudalium semper saluo, ac totam hæreditatem, & successionem dictiq. Si & seipsum eiusq. hæredes, & bona pro quocumque suo iure ex vna, & dictus N. procurator dictum I. principalem suum, ac illius heredes & successores, ac bona omnia, & singula praesentia, & futura, ac etiam burgensatica, & feudalia, dicto Regio assensu semper saluo respectu feudalium, & vsque ad ratificationem seipsum, & eius bona omnia, & singula quecumque praesentia, & futura ex altera partibus obligarunt, & hypothecarunt adinuicem in forma iuris valida, & iuxta laudabilem ritum magnae Curiæ Vicariæ Neapolis, ac in forma Quarantigiæ, & Cameræ Apostolicæ, cum solitis clausulis, citra tamen, & præter quorumcumque procuratorum constitutionem quotiescumque opus fuerit latius extenden. quae nihilominus pro extensis habeantur, & renunciarunt cuius appellationi, reclamationi, & recursui pro negocio suspensiuo executionis præsentis instrumenti, & ita obseruare iurarunt tactis, &c. & pro maiori validitate, & firmitate praemissorum prædictae partes petierunt ad maiorem validitatem, & abundantiorem cautelam, ita quod vtile per inutile non vitietur, super præmissis auctoritatē & decretum interponi, & suppleri quoscumque defectus, si qui forsan interuenerint ex tunc. Ego A. iudex ordinarius, & competens, vt supra pro tribunali sedens, auditis, & intellectis praemissis, & illis attestatis, & causa cognita iudiciariam auctoritatem, qua fungor, & decretum sup per præmissis interponendum duxi, & interposui, supplendo quoscumq. defectus, si qui forsan interuenerint, quantum mea potui auctoritate supplere. Super quibus &c.

Subrogatio bonorum fideicommissariorum.

CVm sit quod Vniuersitas ciuitatis C die, &c. in, & super eis molendinis in flumine M. ac certis banditis imposuerit annuum censum scut. 480. aureorum eūq. vendiderit, & assignauerit insolutum magnifico D. A. V. pro summa, & pretio scutorum sex millium etiam aureorum, cum facultate quandocumque pro eodem pretio redimendi, ad computum scut. decem millium causa redemptionis tenutarum A. & R. nuncupatarum, quæ alias per venditionem prædictam bo. me. S. V. pro pretio scutorum sex millium venditæ fuerunt cum pacto de retrouendendo, quem annuum censuum die, &c. vendiderit bo. me. C. vt constare dicitur instrumento, &c. & postea die, &c. D. A. præfatus in actis DD. N. & N. notariorum insolidum rogatorum, narrato quodam fideicommisso dicti bo. me. S. aui sui, qui voluit, & disposuit in suo testamento, inter cætera eius palatium situm in ciuitate D. esse fideicommissarium, vna cum sex mille scutis aureis, per eum in emptionē quarūdam tenutarum dictæ Vniuersitatis expositis, & declarans idem A. habuisse à dicta Vniuersitate scuta sex millia. Volensque dispositionem testatoris prædicti obseruare & adimplere, ac etiam per suos hæredes, & successores eandem voluntatem seruari Declarauit, voluit, & mandauit, quod sua tenuta, nuncupata il preçoio delle vacche rosse, cum terris ibi circumuicinis ædificijs, vel domibus, & capannis in territorio C. prope portum, & mare. Item eius quarta pars tenutæ Tarquiniæ, site in eodem territorio, possessæ pro indiuiso cum Hospitalis S. Spiritus Vrbis, iuxta sua latera, sint fideicommissariæ pro summa curренti dictorum sex milliū scutorum, & quod sui hæredes non possint, nec valeant eas alienare, vendere, vel detrahere, nisi prius dicta scuta sex millia, vt supra fidei commissaria in alia restabili fuerint con-

uersa,

verta, & posita, quæ subiaceant supradicto fideicommisso, vna cum Palatio praefato iuxta formam supranominati instrumenti, & voluntatis testatoris; & voluit, vt instrumentum dictæ suæ declarationis, & voluntatis obligaret seipsum, & successores suos, quemadmodum obligaret, & ligaret si à praefato testatore factum fuisset. Et vltimo loco, pro vrgentibus rebus vendiderit quartam partem Tarquiniæ die &c. magnifico D. P. vt constat ex instrumento, per me notarium celebrato; Et quia deuenit ad alienationem præfatam, non prouiso hactenus fideicommissario de alia re stabili, quæ vna cum dicta tenuta prædij pro supplemento scutorum sex millium sufficeret, Et cupiens omnium indemnitati prospicere, ac litibus, & controuersijs obuiare, quæ forsan inter fideicommissarios, & D. P. emptorem, ac ipsum venditorem, & fideiussores præstitos, & omnium hæredes, & successores moueri, & intentari posset.

Hinc est quod anno, &c. Coram testibus, & me notario publico, ad hæc vocatis, & rogatis, personaliter, ad constitutus praefatus Magnificus D. A. cupiens in tempus occurrere, ac tollere, occasionem litium, & consulere indemnitati, & securitati dicti emptoris quartæ partis Tarquiniæ, fideiussorumque praestitorum, ac fideicommissariorum, & suæ, ac omnium quieti prouidere, & omni meliori modo &c. Pro dicta summa scutorum sex millium aurei, quæ olim per dictum bo. me. & eius Auum paternum, in emptionem tenutarum A. & R. dictæ Vniuersitatis expensa fuerunt, & vna cum palatio, ex stante C. eius fideicommisso iuxta formam sui testamenti, superius relati, & die, &c. aut alio tempore veriori per q. N. celebrati subiecta fuerunt, & pro quacumque alia maiori summa, ac omni, & toto eo, quod fideicommissarij dicti testatoris quouis modo petere, aut prætendere possent, vel potent, ratione dicti fideicommissi, ad dictæ declarationis, factæ per ipsum A. circa suppositionem quartæ partis tenutæ Tarquiniæ, de nouo subiecit, supposuit, & submisit dictam suam tenutam del Precato, cum terrenis, edificijs, membris, & pertinentijs suis, posita in dicto Territorio C. iuxta, &c. Itaq; loco dictæ quartae partis tenutæ Tarquiniæ, vt præfertur venditæ dicto P. subiecit, subrogauit, & supposuit, ac submittit, & subrogat in perpetuum, & in infinitum dicto fideicommisso, iuxta formã testaméti supradicti C. (quod testamentum legisse asserit affirmauit.) bona infradicenda videlicet, &c. Quorum bonorum valorem, vna cum dicta tenuta prædij excedere asseruit dictam summam scutorum sex millium aurei. Transferens & cedens dictis fideicommissarijs absentibus, me notario publico pro illis, & omnibus quorum interest, & interesse poterit in futurum stipulante, & acceptante omnia, & singula iura sua, & actiones, &c. in, & super dicta tenuta prædij, & alijs bonis prædictis, vt supra suppositis, eorumque pertinentijs. Ponens eosdem fideicommissarios, & successores, vigore dicti fideicommissi in omne ius, locum, & priuilegium ipsius A. adeo, vt dicti fideicommissarij habeant omne ius, facultatem, & auctoritatem super dictis bonis suppositis, competentes ex dispositione testatoris præfati, etiam perinde, ac si bona huiusmodi fideicommisso, ac dispositioni suæ, loco dictorum sex millium scutorum aurei subiecta, & supposita fuissent in testamento praefato, & quacumque sua vltima voluntate: Itaquod dicta quarta pars tenutæ Tarquiniæ habeatur, & sit libera, & dictum instrumentum die, &c. per N. & N. notarios insolidum rogatos celebratum, quoad tenutam Tarquiniam habeatur, & sit cassum, irritum, & nullum perinde, ac si celebratum non fuisset, liberans penitus, & omnino dictam quartam partem T. à dicta suppositione, cassansque, & annullans dictam suppositionem eiusdem T. ad illam, & declarationem, vt præmittitur, factam, & instrumentum præfatum, & omnia in eo contenta, quæ voluit haberi pro irritis, cassis, & nullis etiam perinde, ac si nunquam facta fuisset. Et promisit etiam dicta bona supposita esse libera, & immunia, & exempta ab omni censu, canone, responsione, & a quocumque onere, nullique restitutioni esse obnoxia, vel subiecta: & dictam suppositionem esse, ac semper fore bonam, validam, ac bene, & valide factam; & in eam tamquam talem promisit facere consentire omnes perso-

nas

mas, &c. Et litem, & causam suscipere in omni iudicio, & quacumque parte iudicij, & susceptas prosequi, & terminare suis sumptibus, procuratoribus, & aduocatis, & defendere, ac liberare fideicommissarios ab omni lite, causa, & controuersia, & molestia, & ad omnem euictionem dictorum bonorum vniuersalem, & particularem in formam iuris valida, & ad omnia damna, &c. erga dictos fideicommissarios, & omnes quorum interest, &c. & pro maiori securitate D. P. promisit, quod fideiussores præstiti, & obligati in fauorem D. P. in venditione quartæ partis T. consentient in præmissis, cum declaratione quod non intelligatur, nec sit facta aliqua nouatio, nec præiudicium aliquod illatum dicto emptori T. nec in aliquo derogatum cautelis factis per ipsum venditorem, & dictos fideiussores in fauorem dicti emptoris T. ac eius hæredum, & successorum, immo quod præmissa omnia, & singula intelligantur, & sint facta ad maiorem cautelam domini P. emptoris, & eius hæredum & successorum, & iura iuribus addendo. Quæ omnia præmissa fecit, & facere dixit & declarauit, etiam ad maiorem securitatem domini P. emptoris præfati, quamuis hinc absentis, me notario publico acceptante, & stipulante, pro eo, & eius hæredibus, & successoribus quibuscumque, Atque in prouidendum indemnitati, & securitati fideicommissariorum prædictorum, & omnium aliorum, quorum interest & interesse quomodolibet poterit in futurum. Et quia ea, quæ Sedis Apostolicae munimine roborantur, maiorem solent firmitatem obtinere. Ideo, ac etiam ad maiorem cautelam supplicare intendit, & supplicat sanctissimo D. N. Papę, pro perpetua confirmatione huius instrumenti, & contentorum in eo, cum suppletione quorumcumque defectum, si qui interuenerint. Et consensit etiam, vt per quoscumque dicta cōfirmatio Apostolica impetrari possit, & præmissa omnia, & singula semper, & perpetuo rata, grata, valida, & firma tenere, habere, ac inuiolabiliter obseruare promisit, & nunquam sub quouis prætextu, iure, titulo, causa, et modo in iudicio vel extra contrafacere, dicere, aut reuocare, opponere, aut venire per se, vel alios. Et pro præmissis omnibus, etc.

Translatio Census, & affrancatio Predij.

MAgnificus D. eques Bernardinus Ianusa de Balneoregio, asserens alias in, & super eius prædio sito, & posito in agro Balneoregien. in contrata N. constituisse vnum annuum censum scutorum centum monetæ iul. 10. pro scuto, illumq. vendidisse magnifico D. Bartholomæo de Christophoris Physico de eodem loco, pro pretio scutorum mille similium, et alias prout latius constare dignoscitur instrumento desuper recepto a D. Saturno de Collesanctis notario publico de eodem loco sub die.

ad quod quatenus oporteat condigna habeatur relatio: asserens quoque se ad succurrendum nonnullis suis vrgentibus necessitatibus decreuisse dictum prædium vēdere ad fauorem magnifici domini Clementis de Ianis I. V. D. eodem loco, & sibi obstare onus dicti census cum intendat prædium ipsum liberum, & ab omni prorsus onere exēptum emere, volens ad magis facilitan. dictam venditionem prædictum prædium ab onere dicti census affrancare, & eximere, illudq. liberum efficere, & ad hunc effectum dictum censum transferre super alio prædio inferius specifican. ad ipsum pariter, vt dixit spectan. Ideo sponte, etc. agens infradicta omnia, & singula cum presentia, consensu, et voluntate D. Bartholomæi de Christophoris antedicti præsentis, ad infrascripta omnia, et singula (saluis tamen infrascriptis, et non alias, &c.) de quo expresse protestatus fuit, et protestatur consentientis ad facien. rem gratam dicto equiti Bernardino ac omnibus melioribus modo, etc. prædiū antedictum ab onere dicti census, ac ab vlteriori illius solutione penitus, et omnino exemit, liberauit, et affrancauit, ac a dicto censu liberum, & francum effecit, ac esse voluit, ita vt dicto D. Bartholomæo; ac suis. etc. nulla super dicto prædio, ac eius iuribus, membris, et pertinētijs post hac cōpetat ex causa dicti cēsus, ius, actio siue exactio, sed dictum prædium, sit a dicto censu, et illius vlteriori solutione, ac ab omni obligatione, vinculo, et hypotheca liberum, francum, et exemptum, ac si nunquam desuper impositus, et constitutus

tus fuisset, immo dictus D. Bartholomeus (inf asc iptis tamen salu s) omni, & cuicunque obligationi hypothecæ, actioni, & iuri sibi inde, et super dicto prædio ratione, & ex causa dicti census quomodolibet competen. expresse libere cessit, & renunciauit ad fauorem dicti equitis Bernardini pro scutis, &c. nullo iure, &c. nullaq. actione sibi desuper præmissorum causa post hac reseruatis.

Et insuper dictus eques Bernardinus ad quem vt dixit, spectat, & pertinet aliud prædium maioris capicitatis, & idoneitatis supradicto affrancato prædio situm, & positum in eodem agro Balneoregien. in contrata N. confinatum, &c. vel si qui, &c. liberum, immune, ac exemptum ab omni alio censu, canone, liuello, responsione, vinculo, obligatione hypotheca, restitutione, deuolutione, caducitate, ac ab alio quocũque onere, sponte, vt supra, dictum prædiumcum omnibus & quibuscumque suis iuribus, membris, pertinentijs, ac adiacentijs vniuersis in locum supradicti affrancati prædij subrogauit: illudq. oneri dicti annui census submisit, & apposuit, & in eo dictum annuum censum transtulit, ac translatum esse voluit, ac si ab initio desuper dicta census impositio, & constitutio facta fuisset sub eisdem pactis, clausulis, obligationibus, vinculis hypothecis, & cautelis, ac eisdem modo, & forma contentis, & expressis in præcitato census instrumento, quæ omnia quatenus oporteat hic pro repetitis, ac sufficienter insertis expressis haberi voluit, & vult etiam quod necessario de verbo ad verbum inseri, repeti, & exprimi debuissent, & deberent in contrarium forsan facientibus quibuscumque non obstantibus ibidem præsente dicto Bartholomæo de Christophoris antedicto, ac prædicta omnia, & singula pro se, & suis hæredibus, & successoribus quibuscumque acceptan. sub expressa conditione, quæ in qualibet huius instrumenti parte repetita censeatur, quod per prædicta non censeatur sibi factum, aut generatum aliquod præiudicium circa iura, & actiones sibi competentes, & competitura, ac competentia, & competitura vigore præcitati censualis instrumenti super alijs bonis dicti D. Bernardini, nec minus facta aliqua nouatio, & noua conuentio sed iura, & actiones sibi competen. censeantur, & sint, & esse debeant semper reseruatae super prædio supra expresso, praedicto annuo censu granato, ac alijs bonis ipsius C. Bernardini, quæ semper subiaceant, & subiacere intelligantur eisdem obligationibus, & hypothecis, quibus subiacebant ante præsentem traslationem, & affrancationem modo, & forma ac in omnibus & per omnia, prout in præcitato censuali instrumento cõtentis, & expressis. Quia sic actum, &c. Quæ omnia, &c. Pro quibus, &c.

Promissio conficiendi Campanam.

MAgister Horatius q. Vincentij Censorii Romanus, habitator in burgo Pio, & in loco vbi dicitur, Alla fondaria del Papa, Campanarius in eodem loco, Sponte, &c. omnibus, &c. promisit R. D. Claudio Martino, vni ex duobus Rectoribus Ecclesiæ sancti Ludouici nationis Gallicanæ de Vrbe praesenti, &c. videlicet, Che esso mastro Horatio Campanaro debbia, si come promette, fare vna campana per la detta Chiesa di S. Luigi, di peso di libre 2000. più, & meno secondo che riuscirà, purche non sia meno di 1800. ne meno sia più di 2200. libre, qual campana debba hauer in vn luogo l'arme del Rè di Francia, in vn altro luogo la Madonna, & in vn'altro S. Ludouico, & nell'altro S. Dionigi, con lettere in testa di detta campana, che dicano Ludouica, da basso con lettere, che dicano R. P. D. Seraphinus Oliuarius Rotæ Auditor, & Decanus Gallus, & R. D. Claudius Martinus Lotharingus Rectores.

Item, che detto mastro Horatio debbia far detta campana di materia bona & recipiente, & fatta che sarà detta campana, si debbano chiamare doi periti da elegersi vno per parte, li quali habbiano dà vedere, e giudicare se detta campana sarà ben fatta, & recipiente, & in euento che detti periti non fussero d'accordo, che in tal caso si debba chiamare per terzo vno della Compagnia del Gisù, ouero vno della Compagnia di S. Giou. de Fiorentini.

Item, che detto mastro Horatio sia tenuto

nuto si come promette dar finita detta cāpana nel modo, & forma, come di sopra, fra termine di due mesi, da hoggi, &c.

Item, che per fare detta campana detto Signor Claudio Rettore supradetto, promette dare al detto mastro Horatio bronzi di campane rotte, & altre materie di bronzo, che sono in S. Luigi, da pesarsi amicheuolmente, & communemente, et che tutto quel brōzo, & materia, che mancarà per compire detta campana fino al peso sopradetto di libre 2000. come di sopra, mettendolo detto mastro Horatio del suo, se gli debba pagare al prezzo, che correrà.

Item, che per fattura, & mercede di detta campana, e debba pagare al detto mastro Horatio, nel modo, & tanto quanto hanno pagato la natione di S. Giouan. de Fiorentini, & li soprastanti della Sapienza, per le campane, che lui dice hauergli fatte, da pagarseli subito che sarà posta detta campana nel campanile di detta Chiesa di San Luigi, & approuata da' detti periti, come di sopra, si come detto signor Claudio Rettore sopradetto in nomine di detta Chiesa promette, & si obliga.

Item, che mancando detto mastro Horatio di fare quanto hà promesso, et nel modo, & tempo come di sopra, che in tal caso sia lecito a detti Rettori di S. Luigi far fare detta campana a chi parerà loro, per quel prezzo che trouaranno, à tutte spese. danni, & interessi di detto mastro Horatio.

Clausulæ apponen. in instrumento Procura.

IN nomine Domini. Amen. Per hoc præsens publicum instrumentum cunctis vbique pateat euidenter, et sit notum quod anno ab eiusdem Domini Natiuitate millesimo quingentesimo septuagesimo Indictione, etc. de vero, etc. Pontificatus Sanctissimi Christo Patris, et D. N. D. N. diuina prouidentia Papæ, etc. anno eius, etc.

In mei notarij publici, testiumque infrascriptorum ad hæc specialiter vocatorum habitatorum, et rogatorum præsentia præsens, et personaliter constitutus N.

Principalis principaliter pro seipso.

Citra tamen quorumcumque suorum procuratorum per eum hactenus quomodolibet constitutorum reuocationem.

In reuocationis Procuratoris.

Reuocando in primis, et ante omnia omnes, et quoscumque procuratores per eum hactenus quomodolibet constitutos, et forsan ab eis substitutos.

Auferens eisdem omnem facultatem et auctoritatem eis, et eorum cuilibet per eum quomodolibet concessam, et attributam.

Inhibens eisdem, et eorum cuilibet ne de cætero in eius negocijs, sese quomodolibet intromittere audeant, sub pœna nullitatis omnium per eos agendorum.

Protestans expresse, quod sit aliquid per eosdem sic reuocatos procuratores in hac causa fieri cōtingerit, illud sit, et esse censeatur nullius efficacie, roboris, et momenti.

Sponte, et ex certa eius scientia, ac spontanea, et deliberata voluntate.

Omnibus melioribus modo, via, iure, causa, et forma, quibus melius, validius, et efficacius de iure potuit, et debuit ac potest, et debet.

Fecit constituit, creauit, nominauit, deputauit, et solemniter ordinauit suos veros, certos, legitimos, et indubitatos procuratores, actores, factores, negociorumq. infrascriptorum gestores, ac certos nuncios speciales, et generales.

Ita tamen quòd specialitas generalitati non deroget, nec e contra. videlicet N. N.

Absentes, tanquam præsentes; et eorum quemlibet insolidum.

Ita tamen quod non sit melior conditio primitus occupantis, nec deterior subsequentis; sed quod vnus eorum inceperit, alter eorum prosequi, mediare, terminare pariter, et finire valeat specialiter, et expresse.

Ad ipsius domini constituentis nomine, et pro eo.

Exigendum, recipiendum, et recuperandum.

Ac habuisse, recepisse confitendum.

Deq. exactis, receptis, et recuperatis. Ha-

Habuisseq.& recepisse confessis.

Quietandum, liberandum penitus, & absoluendum.

Cum pacto de rem semel habitam, & receptam vlterius non petendo.

Prosequendum,deducendum,& pertractandum, pro earum prosecutione coram eisdem dominis iudicibus,& commissarijs tam ordinarijs, quam extraordinarijs comparendum.

Iurandumq. in animam ipsius D. constituentes,& quælibet iuramenta desuper necessaria, & opportuna,præstandum.

Clausulas ad lites.

ET si necesse fuerit pro pręmissis omnibus,& singulis,&eorum occasione in quocumque foro, siue iudicio, coram quibuscumque DD. iudicibus, & Commissarijs, tam secularibus quam Ecclesiasticis, ordinariis, extraordinarijs, delegatis, & subdelegatis, in quacumque Curia,& instantia comparendum, & agendũ ac ipsum D. constituentem,& eius iura,in omnibus, & per omnia defendendum, libellum, seu libellos, & qualcumque alias pensiones,summarias,& simplices,verbo, vel in scriptis dandum, offerendum,& recipiendum,dariq.offerri, & recipi videndum litem,seu lites contestandum, & contestari videndum. Calumniæ, & quodcumque alterius generis licitum,& honestum iuramentum in animam ipsius D. constituentis præstandum, & ex aduerso pręstari videndum, ponendum, & articulandum,poniq. in articulari petendum, & videndum. Necnon ad omnes, & singulos actus, & terminos iudiciales tam substantiales, quam accidentales, & liti necessarios in quauis Curia, tam Ecclesiastica quam seculari procedendum, & procedi videndum,& obseruandum sententiam, seu sententias, tam interlocutorias, quam diffinitiuas ferri petendum, & faciendum ac ab ea, vel eis,& à quocumque alio grauamine ipsis illato, vel inferendo, prouocandum, & appellandum, Apostolisq. semel, vel pluries, debita cum instantia petendum, & obtinendum, appellationemque, & appellationes huiusmodi intimandum, insinuandum, & notificandum, ipsasq. ac nullitatis causas prosequendum & pertractãdum,ac eas ad Romanam Curiam, si opus fuerit deuolendum, & deuolui faciendum,expen.damna,& interesse taxari petendum, faciendum, & obtinendum, & super illis, si opus fuerit iurandum.

Vnum quoque, vel plures procuratorem, seu procuratores loco ipsius, ipsorum, & cuiuslibet eorum,cum simili, aut limitata potestate substituen. eumque, vel eos reuocandum, & onus procurationis huiusmodi in se reassumendum, toties quoties opus fuerit, & ipsis, seu eorum alteri videbitur expedire, præsenti procuratorio nihilominus in suo robore duraturo.

Et generaliter omnia alia, et singula faciendum,decidendum,gerendum,exercendum, & procurandum, quæ in præmissis, et circa ea necessaria fuerint, seu quomodolibet opportuna,et quę ipsemet D.constituens faceret,& facere posset,si pręmissis omnibus,& singulis pręsens,& personaliter interesset:etiam si talia forent, quæ mandatum exigerent magis speciale, quã præsentibus est expressum.

Promittens insuper idem G constituẽs mihi notario publico infrascripto, tanquã publicæ, et authenticæ personæ solemniter stipulan. et recipien. vice, et nomine omnium, et singulorum,quorum interest, intererit, aut interesse poterit quomodolibet in futurum, se ratum, gratum, validum, atque firmum perpetuò habiturum totum id,et quicquid per dictos procuratores suos cõstitutos,et substituen. ab eis et eorum quemlibet actum,dictum,factũ, gestum, procuratumue fuerit in præmissis seu aliquo pręmissorum.

Releuans nihilominus ex nunc,et releuare volens dictus D.constituens eosdem procuratores constitutos, et ab eis substituendos ab omni onere satisdandi, iudicioq. sibi, et iudicatum solui, cum omnibus,et singulis clausulis necessarijs, et opportunis; sub hypotheca, et obligatione omnium, et singulorum bonorum suorum præsentium, et futurorum,ac qualibet alia iuris et facti renunciatione; ad hæc necessaria pariter,et cautela.

Super quibus omnibus,et singulis præmissis, idem D.constituens sibi a me notario publico infrascripto vnum vel plura, pu-

publicum, seu publica fieri petijt instrumentum, & instrumenta.

Actum Romę in tali loco, etc.

Præsentibus ibidem N. N.

Testibus ad præmissa omnia, et singula habitis; vocatis specialiter, atque rogatis.

Quietandum.

QVietauit, liberauit penitus, et absoluit.

De quibus se bene contentum, solutum, et satisfactum vocauit.

Exceptioniq. non habitorum, non receptorum, et non consignatorum.

Speiq. futuræ habitationis, et receptionis eorundem expresse renunciauit.

Per pactum de rem semel habitam, etc.

Promittens huiusmodi quietantiam ratam, gratam, validam, atque firmam perpetuo habiturum, et contra non facere, dicere, vel opponere, aut venire per se, nec alium, seu alios quouis quæsito colore vel ingenio,

Si fiat per procuratorem.

PRomittēs idem D. N. procurator prędictas pecunias sibi dictis nominibus modo præmisso solutas fuisse, & esse semper bene, & legitime solutas, & huiusmodi quietātiam esse, & semper fore bonam, & legitime factam.

Alias teneri voluit ad omnia damna etc.

In substitut. Procurat.

SVbstituit, & in locum suum posuit; transferens propterea in eundem D. N. substitutum omnem facultatem, & auctoritatem, sibi vigore dicti mandati quomodolibet concessam, & attributam.

Protestans nihilominus, quod per quecumque actum seu quacumque comparitionem, quem, vel quam in pręmissis facere contingerit, non intendit propterea dictū D. N. substitutū reuocare: nisi de reuocatione ipsa expressam fecerit mentionē, Super quibus, &c.

In Testamento.

HAnc autem dixit esse, & esse velle suam vltimam voluntatem, suumq. vltimum testamentum, quod, & quam valere voluit iuræ testamenti nuncupatiui, et si tali iure non valeret, valere voluit iure dic ill orum, seu donationis causa mortis, & alterius cuiuscumque vltimæ volūtatis, quo, seu quibus melius valere poterit, & tenere omni meliori modo, &c.

Cassans irritans, & annullans idem D. N. testator omne aliud testamentum; & donationem causa mortis, ac aliam quamcumque vltimam voluntatem, per eum hactenus quomodocumque sub quibuscūque verbis, etiam derogatorijs, factum, & factam.

Clausula in instrumento venditionis apponen.

VEndidit, cessit, concessit, dedit, tradidit, & transtulit.

Præsenti, recipienti, & legitime stipulanti pro se, suisque hæredibus, & successoribus.

Vel si qui alij sint, vel esse possint plures, vt veriores confines, antiqui, vel moderni, & nomina, ac vocabula veriora ad dictas domos spectan. & pertinen. liberas, & exemptas.

Ab omni onere seruitutis, redditus, canonis census.

Cum omnibus, & singulis introitibus & exitibus earum, omnibusque earum iuribus, iurisdictionibus spectantibus, & pertinentibus, commoditatibus, & adiacentijs earum vniuersis, ad dictas domos vt supra venditas quomodolibet spectan. & pertinen. tam de consuetudine, quam de iure.

Ad habendum, tenendum possidendum vtendum, fruendum, & fructificandum, vēdendum, donandum, pignorandum; & alienandū, ac de eis cum iuribus, & pertinentiis earum faciendum, & disponendum, ad ipsius N. emptoris libitum voluntatis.

Item, similiter titulo venditionis, ac iure proprio, & in perpetuum, vt supra dictus venditor.

Dedit, cessit, concessit, transtulit, et donauit dicto emptori præsenti, & legitime stipulanti,

Omnia, & singula iura, omnesq. actiones reales, & personales, vtiles, & directas tacitas, & expressas hypothecarias, pignoratitias, siue mixtas, & in rem scriptas, & officium iudicis, & beneficium iuris. Quae, quas, & quod dictus N. aliquo vnquam tempore habuit, seu habet, & sibi competijt, & competit, aut competere potuit, seu potest, vel poterit quomodolibet in futurū inde, & super dictis contra

V quas-

quascunque personas, vniuersitates, & loca.

Nullo iure, nullaq; actione sibi venditori, & suis hæredibus, & successoribus super eis quomodolibet de caetero reseruatis.

Ponens dictus N. venditor eundem N. emptorem præsentem, & stipulantem in, de, & super dictis domibus, cum iuribus & pertinentijs earum, vt supra venditis, in locum ius, & priuilegium ipsius venditoris.

Et constituens eum super illis procuratorem irreuocabilem, vt in rem suam propriam super dictis iuribus, dictisque actionibus, eius proprio nomine agat, petat, exigat, excipiat, recipiat, & defendat, eisq. libere vtatur, fruatur; & expiriatur in iudicio, & extra iudicium vbilibet, & directis actionibus, ad eius velle; quemadmodum D. venditor vti agere, petere, & experiri poterat ante venditionem, & alienationem prædictam.

Dans, & concedens nihilominus venditor eidem emptori præsenti, & acceptanti, ac legitime stipulanti, vt supra plenam licentiam, liberamq. potestatem, & auctoritatem, dictas domos, vt supra venditas, cum iuribus, membris, & pertinentijs earum possesionem realem, corporalem, & naturalem illarum propria auctoritate ipsius emptoris, & sine alicuius Iudicis, vel curiæ licentia, decreto, vel mandato capiendi, & intrandi, appræhendendi, captamque, & appræhensam retinendi, et de eis faciendi, et disponendi ad ipsius emptoris libitum voluntatis.

Et donec dictus venditor inuestitus fuerit, ac dictarum domorum, et iurium vt supra venditorum, realem, et corporalem possessionem adeptus fuerit, interim dictus venditor nomine dicti emptoris, et pro eo, illam tenere, et possidere constituit, atque recognouit.

Hanc autem venditionem, donationem, cessionem, et concessionem, ac omnia, et singula supradicta, et quae infra dicentur, fecit dictus venditor, pro pretio, etc.

Quos prædictus emptor ibidem adhuc præsens, statim, in præsentia mei dicti notarij, et testium infrascriptorum, eidem D. venditori recipienti, et manualiter numeranti, tradidit, et consignauit.

De quibus se bene contentum, & solutum vocauit, & dixit, ac quatenus opus esset renunciauit.

Exceptioni non numeratæ pecuniæ, dolique mali, fraudis, metus, & in factum, conditionis in debiti, ob iniustam, & turpem causam, ac sine causa.

Speiq. futuræ numerationis, & receptionis, omnibusq. alijs exceptionibus, & defensionibus iuris canonici, & ciuilis, ac statutis, priuilegijs, & consuetudinibus Vrbis factis, & fiendis; quibus contra prædicta, vel aliquod prædictorum facere, dicere, vel venire posset, & quomodolibet se defendere, vel iuuare.

Renunciauit, & refutauit expresse, ac ex certa scientia.

Et plus dicto praetio N. dictum N. N. valent, valerent, & valere possent quomodolibet in futurum, totum illud plus, siue sit plura, siue magna quantitas, etiam si quandocunque excederet, vltra dimidiam iusti pretij partem, dictus venditor illam, si sciret, aut crederet plus valere, illud, quod plus valeret, seu valerent, dicto D. emptori præsenti; & legitime stipulanti.

Donauit, & expresse titulo donationis inter viuos vẽdit, cessit, & concessit puræ meræ, nudæ, licitæ, & perfectæ, quia sibi facere placuit, & placet.

Facere consentire omnem personã adiacentem, vel aliquod ius habentem, vel habere quomodolibet prætendentem in, de, & super dictæ N. ad omnem solam, & simplicem petitionem, requisitionem, & voluntatem dicti emptoris.

Quinimo ipsum D. emptorem auctorizare, & disbrigare ab omni persona, vniuersitate, capitulo, siue loco, litem, differentiam, seu controuersiam, & quæstionem quomodolibet mouẽte in iudicio, vel extra iudicium, iudiciumque in se suscipiere, & illud prosequi, & finire, à principio, medio, vsque ad finem ipsius, dicti venditoris sumptibus, & expensis, & tum proprijs ipsius procuratoribus, & aduocatis.

Nulli alteri personæ, loco vniuersitati, in totum, nec in partem fuerunt, & sunt venditæ, dãte, donatæ, cessæ, concessæ, pignoratæ, nec quomodolibet alienatæ, alienation. etiam largissimo modo

sum

ssipto vocabulo: nec de eius factus est, nec factus apparet, nec apparebit aliquis contractus, vel quasi contractus, & distractus cum aliqua alia persona, in præiudicium dicti emptoris, & præsentis cōtractus venditionis.

Asserens, & affirmans talem vigere, & esse in Vrbe consuetudinem approbatam, quod duplum prædicta rei euictæ restituatur emptori, & ad refectionem, & restitutionem omnium, & singulorum dānorum, expensarum, & interesse, quomodolibet patiendorum, faciendorum, & incurrendorum per eum, occasionibus prædictis, in iudicio, & extra iudicium.

De quibus damnis, expensis, & interesse, & eorum quantitate, & numero dictus vedditor stare; & credere voluit soli, & simplici verbo dicti emptoris, vel suorum successorum prædictorum, absque sacramento, & quauis alia probatione, & iudicio, seu extra fienda; ex nunc, prout ex tunc, & ex tunc, prout ex nunc, dictus N. venditor habere voluit, & promisit, pro plena, & sufficienti probatione; absque alterius onere probationis, iudicis taxatione, & arbitrio, seu arbitratu alicuius alterius boni viri, cæterisque alijs exceptionibus, & defensionibus iuris, & facti: quibus se quomodolibet defendere, & iuuare posset, renunciauit, & refutauit expresse, & ex eius certa scientia.

Pro quibus omnibus, & singulis obseruandis, plenarieque, & firmiter adimplēdis, dictus venditor obligauit, & pignori posuit dicto emptori, & suis successoribus.

Omnia, & singula ipsius venditoris bona, mobilia, & immobilia, præsentia, & futura.

Quæ quidem omnia, & singula supradicta promisit dictus venditor eidem emptori præsenti, & stipulanti, vt supra, semper, & perpetuo attendere, & obseruare, rataque, grata, & firma habere, & tenere: in nullo contrafacere, dicere, venire per se, vel vel alium, seu alios ipsius nomine, & pro eo, aliqua ratione, iare, modo, titulo, ingenio, siue causa, sub obligatione bonorum suorum prædictorum.

Et ad maiorem cautelam omnium, & singulorum praedictorum, dictus venditor iurauit ad sancta Dei Euang. in manibus mei notarij infrascripti, tactis per eum scripturis sacrosanctis, contra praedicta omnia, & singula nolle facere, dicere, vel venire, aliqua ratione, modo, titulo, siue causa; sed omnia, & singula semper, & inuiolabiliter obseruare.

Rogando me notarium infrascriptum, vt de praedictis omnibus; vnum vel plura conficerem instrumentum, & instrumenta, &c.

In locatione.

Locauit, & affictauit, & titulo locationis, & affictus, dedit, cessit, & concessit.

Cum omnibus, & singulis fructibus, redditibus, prouentibus, iuribus, obuentionibus, & emolumentis, quacunque ratione, causa, titulo, vel occasione.

Ad habendum, tenendum, vtendū, fruendum, & inhabitandum.

Omnia iura, omnesque actiones, & rationes vtiles, & directas, tacitas, & expressas, sibi D.N. respectu dictae locationis, & affictus quomodolibet competentes, competentia, competituras, & competitura.

Contra quasuis personas, vniuersitates, & loca.

Ponens dictus N. dictum N. in, & super dicta domo, respectu dictae locationis in vniuersum ius, locum, & priuilegium suum.

Constituens desuper eum procuratorem suum irreuocabilem.

Ita quod ex nunc, & in posterum praedictis iuribus, & actionibus supra cessis, agat, petat, exigat, & recipiat, eisque liberè vtatur, & experiatur in iudicio, & extra, contra quascunque personas, vniuersitates, & loca, prout & quemadmodum dictus N. vti, agere, & experiri poterat, ante locationem, & affictum huiusmodi.

Dans, et concedens.

Plenam licentiam, et liberam voluntatem, et liberalem potestatem, dictae domus, respectu dictae locationis, posses-

sionem eius propria auctoritate, & sine alicuius iudicis licentia, vel mandato, capiendi, & apprehendendi ad eius libitum voluntatis.

Et donec inuestitus fuerit possessionéq. realem, & actualem adeptus fuerit.

Constituit se tenere, possidere, vice, & nomine dicti D. N. & suorum.

Hanc autem locationem, & affictum fecit, & facere dixit, &c. Et promisit, &c.

Cum iuribus, & pertinentijs, vt supra, loca is, alteri personæ minime locasse, nec alias de eo disposuisse.

Manutenere in eius pacifica possessione, & habitatione.

Eumq. defendere, & disbrigare ab omni molestante persona, & lite.

Omnem litem, & molestiam in se sponte suscipere, ad solam, & simplicem denunciationem dicti N. & susceptam prosequi, mediare, terminare, & finire a principio, medio vsque ad finem, suis sumptibus, & expensis, ac cum proprijs procuratoribus, & aduocatis. Et huiusmodi locatione promisit facere consentire omnem personam, commune collegium, vniuersitatem, & locum adiacentem, vel aliquod ius, & interesse habentem, seu habere quomodolibet prætendentem super dicta domo, vel aliqua eius parte, similiter ad omnem solam, & simplicem denunciationem dicti D. N.

Quæ omnia, & singula præmissa dictæ partes semper perpetuo, & omni tempore rata, grata, valida, & firma habere, tenere, attendere, & inuiolabiliter obseruare, & contra non facere, dicere opponere, vel venire de iure, vel de facto, per se, vel alium, seu alios quouis quæsito colore, vel ingenio, promiserunt.

Alias teneri voluerunt ad omnia damna expensas, & interesse, per eos quomodolibet patienda, sustinenda, & incurrenda.

De quibus quidem damnis, expensis, et interesse, stare, vel credere voluit soli, & simplici verbo, cum iuramento damnum passi, absque librorum, seu scripturarum productione, taxationis: quod iuramentum haberi voluerunt pro plena, & sufficienti probatione.

Clausula in mutui depositi, & alijs id generis obligationibus.

IN nomine Domini Amen. Per praesens publicum instrumentum cunctis pateat euidenter, & sit notum, quod anno à Natiuitate eiusdem Domini Millesimo quingentesimo septuagesimo nono, indictione septima, die verò octaua mẽsis Decembris, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Gregorij diuina prouidẽtia Papæ Decimitertij Anno octauo. Vel sic.

Hoc publico instrumẽto, ad perpetuam rei memoriam, cunctis vbiq. pateat, quod Anno, &c.

In mei, &c. in mei notarij publici, testiumq. infrascriptorum ad hæc specialiter vocatorum, & rogatorum praesentia personaliter constitutus.

Non vi, &c. non vi, dolo, metu, fraude, aut aliqua, & alia sinistra machinatione seductus, vel circumuentus, sede, &c.

Sponte, &c. sponte, & ex certa eius sciẽtia, liberaque, & spontanea voluntate. Vel sic.

Sponte sua, & ex certa scientia, ac propria, & liberata voluntate.

Omni meliori modo, &c. omni meliori modo, via, iure, causa, & forma, quibus melius, validius, & efficacius potuit, & debuit.

Præsente, &c. præsente, ac pro se suisq. hæredibus, & in futurum successoribus quibuscumque solemniter, & legitime stipulanti, & acceptante.

Absente, &c. absente, me tamen notario publico infrascripto vti publica, & authentica persona pro eo, eiusque hæredibus quibuscunque solemniter, & legitime stipulante, & acceptante.

De quibus, &c. de quibus, se bene contentum, quietum, & satisfactum vocauit, & de illis.

Quietauit, &c. quietauit, liberauit, & penitus absoluit prædictum B. præsentem & vt supra stipulantem.

Cum pacto, &c. cum pacto de rem semel habitam vlterius non petendo.

Exceptioni, &c. exceptioni non habitorum, non numeratorum, & non receptorum dictorum scutorum N.

spei

Spei, &c. speiq. illorum futuræ numerationis,& receptionis expresse renunciauit, vel sic.

Exceptioni non numeratæ pecuniæ, & alijs quibusuis, quibus mediantibus se iuuare posset expresse renunciauit.

In mei, &c. in mei notarii, & testium infrascriptorum præsentia.

Habuit, &c. habuit, accepit, & ad se traxit, &c.

Tracta, &c. tracta, totidem esse confessus fuit.

Vel sic in rebus, quæ venduntur, vt vestibus, pannis, frumento, &c.

De quibus, &c. de quibus pannis, eorumq. pretio, & qualitate se.

Se bene contentum, &c. se bene contentum, vt supra.

Habuisse, &c. habuisse, recepisse, & sibi realiter consignatum fuisse.

Soluere, &c. soluere, ac realiter, & cum effectu restitueret. Et hoc intelligendum est in mutuo, & commodato: etenim in cæteris obligationibus, illud verbum restituere non apponitur, sed dicitur tantum.

Soluere realiter, & cum effectu.

Libere, &c. libere omni penitus iuris, & facti exceptione remota. Vel sic.

Libere, omni mora, & contradictione iuris, & facti cessantibus.

Pro quibus, &c. pro quibus omnibus, & singulis præmissis perpetuo, ac firmiter, & inuiolabiliter tenendis, complendis, obseruandis, & non contraueniendis.

Se, &c. seipsum, illiusq.

Hæredes, &c hæredes, & in futurum successores quoscumque.

Bona, &c. suaq. & illorum bona omnia, & singula, præsentia, & futura mobilia, & immobilia vbilibet existentia, iura, actiones, & debitorum nomina.

Cum solitis clausulis, &c. cum solitis clausulis, cum submissionibus, renunciationibus, alijsque clausulis, & cautelis in forma Cameræ Apostolicæ apponi, & de stylo Curiæ solitis, & consuetis.

Circa; &c. circa tamen, & præter procuratorum constitutionem;

Obligauit, &c. obligauit, & expresse hypothecauit dicto B. creditori præsenti, & stipulanti, vt supra. Et quando vltra generalem obligationem additur obligatio alicuius rei specialis.

Itaquod, &c. itaquod specialitas generalitati non deroget, nec è contra, vel.

Itaquod generi per speciem non derogetur nec è contra.

Cuius appellationi, &c. cuius appellationi, reclamationi, & recursui contra præmissa quomodolibet interponēdis, ac præsentis instrumenti; & contentorum in eo vim, effectum, & executionem, vtcumque differentibus, retardantibus, aut alias quomodolibet impedientibus.

Vel si obligatio stipulatur cum constitutione procurationis.

Præsentem, &c. præsentem, & acceptantem.

Ad hæc confitendum, &c. ad hæc confitendum, & confiteri videndum in quocumque iudicio comparendum, ac inibi, & extra eum, ipsius debitoris iura defendendum.

Consentiens, &c. consentiens in mandatum executionum contra se, & eius hæredes, & bona relaxandum, & exequendum, vnica citatione præuia.

Si in præmisfis, &c. si in præmissis, aut eorum aliquo defecerit, & per eum, vt sup. promissa, & contenta non obseruauerit.

Absque, &c. absque vlla citatione, seu intimatione desuper faciendis.

Iurauit, &c. & ita tactis sacrosanctis Dei scripturis, in manibus mei notarij ad Sancta Dei Euangelia iurauit, Vel sic, si fuerit religiosus, vel prælatus.

Iurauit dicto pectori, &c. Et ita tacto pectore more religiosorũ, vel prelatorum, ad sancta Dei Euangelia iurauit. Vel si fuerit miles alicuius religionis gestans crucem, seu habitum.

Iurauit tacta cruce, &c. Et ita tacta cruce, quam in pectore gestabat, ad sancta Dei Euangelia, more religiosorum militum iurauit.

Vel sic si fuerit Hebræus.

Iurauit tacto calamo, &c. Et ita tacto calamo, in manibus mei notarij more Hebræorum iurauit.

Super quibus, &c. super quibus omnibus, & singulis praemissis, petitum fuit a me notario vnum, vel plura publica confici instrumenta.

Testibus, &c. testibus, ad haec specialiter vocatis, & rogatis,

In Accessionibus, & fideiussionibus.

SCiens, &c. sciens se ad hæc non teneri.

Sed, &c. sed teneri, & obligari volens.

Vt principalis, &c. vt principalis, principaliter, & insolidum.

Accessit, &c. accessit, fideiussit, & promisit.

Ac sese principalem, &c. ac sese princi palem, & insolidum debitorem, & promissorem propterea in omnibus, & per omnia fecit, & constituit.

Indemnem, &c. indemnem, & penitus sine damno.

Releuare, &c. releuare, & conseruare.

Ita quod, &c. ita quod nullum propterea damnum, aut molestiam patietur.

Alias, &c. alias ad omnia, & singula dãna, expensas, & interesse, per dictum N. quomodolibet propterea in iudicio, vel extra patienda, facienda, & incurrenda teneri voluit.

De quibus, &c. de quibus quidem damnis, expensis, & interesse stare, & credere voluit soli, & simplici verbo, cum iuramento, damnum passi.

Absque, &c. absque Iudicis taxatione, aut alia aliqua iudiciali, & extraiudiciali taxatione.

In impositione, & venditione census.

IMposuit, &c. imposuit, constituit, & assignauit.

Impositum, &c. impositum, constitutum, & assignatum.

Vendidit, &c. extende, vt supra in venditione.

Omnia iura, &c. transferens, & cedens dicto emptori præsenti, & stipulanti, vt supra omnia, & singula iura, & actiones reales, & personales vtiles, directas, hypothecarias, in rem scriptas, officium Iudicis, & beneficium iuris, ipsi venditori competentia, & quæ competere potuerunt quomodolibet in futurum, super dicto annuo censu scutorum N. & dicta domo, super qua illa est assignatus, & iuribus supradictis, pro concurrenti quantitate eiusdem census, et pretij illius infradicendi contra quascumque personas communia, collegia, capitula vniuersitates & loca.

Ad habendum, &c. ad habendum, tenendũ, possidẽdum, seu quasi vtendum, fruẽdum, percipiendum, fructificandum, vendendum, donandum, pignorãdum, et alienandum, ac de eodem censu, cum illius iuribus faciendum, & disponendum ad ipsius emptoris libitum, voluntatis.

Ponens, &c. ponens emptorem præsentem, vt supra stipulantem super dicto annuo censu, ac iuris præfatis, vt supra venditis, & cessis, & domo prædicta eidem censui subiecta pro cõcurrenti quantitate ipsius census, et illius pretij in locum, ius, & priuilegium ipsius venditoris vniuersum.

Nullo iure. &c. nullo iure, nullaq. actione sibi venditor & suis hæredibus, & successoribus super illis quomodolibet de cetero reseruatis in præiudicij supradicti census, & pretij illius.

Constituens, &c. constituens ipsum super illis procuratorem, vt in rem propriã irreuocabilem, medio iuramento, vt infra præstito. Itaquod ex nunc, & non posterum dictus emptor prædictis iuribus, & actionibus, pro eadem tamen concurrenti quantitate prædicti census, & pretij eius proprio nomen agat, petat exigat, recipiat, excipiat, & defendat, hisq. libere vtatur, fruatur; & experiatur in iudicio, & extra vbilibet, etiam directis actionibus ad eius voluntatem, vt diem venditor agere, petere, & experiri poterat ante venditionem, & alienationem huiusmodi.

Dans licentiam, etc. dans, et concedens eidem emptori, vt supra præsenti, et stipulanti; plenam licentiam, & liberam potestatem dicti annui census, & illius perceptionis, ac domus eodem censu, vt supra oneratæ cum iuribus, et pertinentijs prædictis possessionem, et quasi pro concurrẽti rata census praedicti, et illius pretij propria ipsius emptori auctoritate, absque alicuius iudicis, vel curiæ licentia, decreto seu mandato intrandi, capiendi, et apprehendendi, ac de illis faciei, et disponendi ad ipsius emptoris, libidum, et voluntatem.

Et donec, etc. et donec, census huiusmodi,

di, ac domus cum iuribus, et pertinentijs praedictis; realem actualem, et corporalẽ possessionem, seu quasi pro concurrenti rata praedicti census, et illius praetij adeptus fuerit.

Constituit, etc. constituit se idem venditor tenere, et possidere, seu quasi annuum censum cum iuribus praedictis, necnon dictam domum, praetextu eiusdem census, et illius occasione, precario nomine eiusdem emptoris.

Hanc autem, etc. hanc autem impositionem, venditionem, cessionem, et concessionem, atque omnia, et singula supradicta, et quae infradicentur.

Et si plus, etc. extende, vt supra in venditione.

Donauit, etc. Caeteras clausulas eodem modo extendes, quo superius in instrumẽtò venditionis extensas inuenies.

In locationem in emphyteosim.

LOcauit, etc. locauit, ac perpetuam locationem, affictum, et emphyteosim, dedit, cessit, atq. concessit.

Omnia iura, etc. transferens, et cedens d. emphyteoticario omnia iura, omnesque actiones, directis tamen exceptis, eidem A. super d. predio quomodolibet competẽtia, et quae competere poterunt in futurũ contra quascunq. personas, capitula communia, collegia, siue loca, saluo semper, et reseruato sibi D. A. commendatori, et suis in dicta commenda successoribus iure directi dominij.

Ad habendum, etc. ad habendum, tenendum, fruendum, vsufructuandũ, colendum liberandum, cultiuandum, possidendum, faciendum, et disponendum, prout, et quemadmodũ de huiusmodi praedio emphyteotico de iure fieri, et disponi potest; et salua proprietate praedicta, durante tẽpore cõcessionis huiusmodi. Vel sic prout et quemadmodũ saluo praedicto directo dominio, idem commendator vti frui, et gaudere, ac disponere, vel alias facere poterat ante praesentem contractum.

Ponens, etc. ponens eundem emphyteoticarium in omne ius, locum, et priuilegium ipsius concedentis, et dictae suae Ecclesiae; iure tamen directi dominij reseruato.

Constituens, &c. constituens eum super illis procuratorem irreuocabilem, medio iuramento, vt infra præstito.

Dans licentiam, &c. dans, & concedens eidem plenam licentiam, & liberam potestatem dicti prædij, vt supra in emphyteosim perpetuam concessi, cum iuribus prædictis corporalem, realem, & actualem possessionem, propria ipsius emphyteoticarij auctoritate, & absque alicuius iudicis, vel curiæ, licentia, decreto, seu mandato, capiẽdi intrandi, & appræhendendi, ac de eis, vt supra disponen.

Et donec, &c. & donec idem B. possessionem huiusmodi realem, corporalem, et actualem adeptus fuerit.

Constituit, &c. constituit se idem A. commendator nomine ipsius B. praecario tenere, & conseruare, &c.

Forma extractionis reliquiarum.

R. D. Don N. Cappellanus ecclesiae Annunciationis B. Mariae nationis Catalanorum ciuitatis Messanen. agẽs in hac parte, & vti procurator RR. DD. N. & N. Rectoris, seu Gubernatoris dictæ ecclesiæ, quibus supplicationibus sanctissimus D. N. Clemens Papa licentiam concessit extrahendi nonnullas Sanctorum, & Sanctarum reliquias ex monasterio sancti Anastasij, alias Trium Fontium extra muros Vrbis, pro illis deferendis ad partes, & collocandis in dicta ecclesia, vt docuit per eandem supplicationem desuper expeditã sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum vndecimo Kalendas Settembris anno eius Pontificatus septimo ab eodem Sanctissimo D. N. Papa subscriptum per hæc verba, videlicet fiat, vt petitur H. hac manu Illustrissimi, & Reuerendissimi D. Cardinalis de Monte Alto Monasterij Trium Fontium Commendatarij, vt in eius calce apparet subscriptas, per has litteras videlicet A. Commendatarius, quam facto coram R. P. N. vicepriore dicti Monasterij, meq. notario, & testibus infrascriptis exhibuit, & deinde secum reportauit, sponte, &c. requisiuit dictum R. P. N. vicepriorem vt sibi specialiter in dicta supplicatione nominato, & procuratori legitimo dictorum DD. Rector dictæ ecclesiæ Annunciationis in vim licentiæ praedictae, nonnullas

sanctorum Reliquias in eorum Ecclesia existens, donaret ad effectum prædictum qui R. P.N. dicta eius licentia prius diligenter visa,& superiorum suorum mãdatis obedire paratus, obtulit, se illas daturum, & accepto camiso, se illo induit, & accensis quamplurimis facibus in Capella Scalæ Coeli nuncupata ante Altare maius dictæ Capellæ, super quo sanctus Bernardus celebrando, meruit videre visionem Angelorum ascendentium, & descendentium per scalam Coelum attingentem, & portantium animas liberatorum a poenis Purgatorij ad Gloriam Coelestem, & genibus flexis cæpit decantare nonnullas preces, & successiue sic sacra veste indutus, cum multis luminaribus associatus ab alijs, & nobis notario & testibus infrascriptis processionaliter descendit subtus dictum Altare insigne, vbi est Coemiterium sanctorum Zenonis, & sociorum eius decem millium ducentorum. & trium Martyrum, qui sub Imperio Neronis, vt aiunt Martyrum passi fuerunt v. Idus Iulii, vt in Martyrologio habetur apud aquas saluias, á quo loco non longe fuit decapitatus Beatus Paulus Apostolus; & è dicto Coemeterio sanctorum Martyrum nonnullas illorum reliquias extraxit, & illa dicto A. præsenti, humiliter, & reuerenter recipienti donauit, vt de illis disponat modo,& forma pranarratis in dicta licentia; sicut disponere promisit, & sic tactis, &c.iurat,etc. super quibus, &c. Actum,etc.

Instrumentum executionis á tutela.

CORam magnifico D.N. pro tribunali sedente, &c.ac in mei notarij, etc. personaliter constitutus D. A. exponens eidem D. Iudici, vt supra pro tribunali sedenti, diebus proxime elapsis q. D. B dum in humanis agebat suum vltimum solemne, & nuncupatiuum condidisse testamentum manu D. C. notarij publici: in quo sibi heredem vniuersalem instituit Sempronium eius filium legitimum, & naturalem, in pupillari ætate constitutum; cui statuit,& deputauit tutorem ipsum A. exponentem,& quia ipse exponens credit non teneri ad suscipiendum onus dictae tutelæ; cum qui a ipse reperitur grauatus pluribus filijs, et filiabus,& reperitur occupatus gubernio, et administrationi Castri, etc. quod distat ab ab Vrbe, etc. vltra octuaginta milliaria, ideo infra terminum à iure præfixum ad se excusandum, petiit per eundem d. iudicem, vt supra pro tribunali sedentem, interloquendo pronunciari eundem A. exponentem non teneri ad susceptionem dictæ tutelę, & onus illius oneribus eximi, et liberari, ea, et illius oneribus eximi, & liberari, et ad prædicta se admitti petit, suum, et dictæ suæ curiæ officium desuper implorando, prout implorat, præmisso,& omni alio meliori modo, etc. quæ petito per eundem d. iudicem, vt supra pro tribunali sedentem, si et in quantum de iure admittenda veni, admisit, successiue super ea nonnullis testibus inductis, et de mandato ipsius iudicis D. Polisena matre dicti Sempronii, et etiam ipso Sempronio legitime citatis: illisque (vt moris est) publicatis; demum præmissa alia simili citatione, ad concludendum concludique videndum, et audiendum sententiam; videlicet d. iudex vt supra,pro tribunali sedens, Christi nomine repetito,pronunciauit dictum A. absoluendum,et liberandum fore, et esse ab onere tutelæ prædicti Sempronii pupilli, prout in sententia, tenoris infrascripti, videlicet nos N. etc.lecta, lata, etc. sub anno,etc. presentibus N. et N. testibus, etc.

Si autem scire cupis, quæ, et quales dicantur causæ iustę ad obtinendam hanc excusationem, et liberationem a tutela;et infra quantum tempus debent tutam iudice proponi,et an etiam per procuratoré fieri posit, et alia super præmissis requisita,recurre ad summam Azonis, et Specul. in toto titulo de excu. tut. et temporibus earum,et ibi perquire.

Conuentionis super fabrica Domus.

D. Petrus Turinus magnifici D. Iulii Turini de Piscia filius, et procurator, vt asseruit,pro quo de rato, et rati habitatione in forma iuris valida, et de faciendo ratificare praesens instrumentum, et omnia, et singula in pręsenti instrumento contenta, ac instrumentum ratificationis huiusmodi in authenticam formam in

actis

actis mei, &c. in termino vnius mensis proximi dare promisit, itaquod sub prætextu promissionis facti alieni, & faciendo possibilia, tamen se excusare non possit, alias de suo proprio, & particulari, vt principalis insolidum ad obseruationē, & manutentionem omnium infradicendorum, & ad omnia damna, &c. teneri voluit infrascriptæ parti, & dicto nomine ex vna, & magister Petrus Antonius Michaelis Biregli de castro nouo Vulterræ murator in Vrbe principalis ex altera partibus sponte, &c. ad infrascriptas conuentiones deuenerunt. In primis dictus D. Petrus asserens ad præfatum D. Iulium eius patrem spectare, videlicet quendam situm, seu solum, positum in Vrbe prope palatium, seu domum Magnifici D. Angeli Capranicæ ab vno latere, viculo tamen intermedio, ab alio vero lateribus iuxta alias domos ipsius domini Iulij, dictum solum, cum aliquibus ruinis in eo existentibus, eidem magistro Petro Antonio fabricandum concessit, & dedit, prout ipse magister Petrus Antonius fabricare promisit in dicto solo vnam domum, cum duabus apothecis, iuxta ordinem, & modulum à præfato D. Iulio, vel eius procuratore ipsi Petro Antonio dandum: Cum pactis huiusmodi inter ipsas partes expresse contentis, quod præfatus dominus Iulius, vel agentes pro eo curent apponi filium per magnificos viarum magistros, sine quo fabricari non posset: adeo vt ipse magister Petrus Antonius habeat situm præfatum liberum, & expeditum ab omni impedimento, & impensis, & ab omni lite, & molestia, à quauis persona inferendis, si inferri contigerit, & quod præfatus D. Iulius eundem magistrum Petrum Antoniũ ab omni molestia, damno, & impedimento, ac lite indemnem, & penitus sine damno releuare, & conseruare, ac liberare teneatur.

Item, quod ipse magister Petrus Antonius teneatur diligenter, vt decet, fabricam prædictam, videlicet de tecto, muraglie, colle, e matonati, suis expensis, & operibus facere, ac perficere, in termino vnius anni proximi, saluo tamen, & excepto iusto impedimento, & si dictus Petrus Antonius cessauerit, & defecerit perficere, vt supra; tunc ipse D. Iulius expensis, damnis, & de interesse Petri Antonij fabricam supradictam fieri, & finiri facere possit, & ipse Petrus Antonius ad omnia damna, expensas, & interesse teneatur.

Item, quod ruinę, cum coopertorijs existentibus in dicto solo, per duos communes amicos, seu personas communiter eligendas, vnum per vnam partem, & alium per aliam partem, de præsenti æstimari debeant, cum perfecta fuerit, & valor illarũ ex pretio, & æstimatione fabricæ supradictæ, deduci, ac defalcari debeat, & quod dictæ ruinæ sint ipsius, magistri Petri Antonij, & quod suis expensis amoueri faciat, &c.

Item, quod si excauando seu fodiendo in dicto solo, ad effectum faciendi fundamenta, & cantinam, seu cantinas faciendi, & demum, si in dicto loco inuenirentur aurum, argentum, aut quodcunque aliud metallum, statuæ, aut columnæ marmoreæ, sint ipsius D. Iulij integraliter, & vlterius dictus Petrus Antonius præmissa excauari, & excauatas dare suis proprijs expensis teneatur. Sed si lapides marmorei, treuertini, aut quicunque alij lapides cuiuslis generis, & speciei existentes, sint vt dicitur da lauoro, inuenti fuerint, sint ipsius magistri Petri Ant. &c.

Item, quod finita dicta fabrica in termino, vt supra conuento, debeat æstimari per duos peritos in arte, eligendos ab vtraque parte, videlicet vnum pro vna, & alterum pro alia parte, qui periti si concordes non fuerint in æstimatione præfata, tertium eligere possint ad æstimationē præfatam dictæ fabricæ, cum omnibus expensis eiusdem faciendam, iuxta consuetudinem Vrbis.

Item, quod dictus magister Petrus Antonius teneatur exponere in fabrica supradicta vsque ad summam scutorum quadringentorum, & si plus expendi opus fuerit, tunc pro eo pluri, dictus dominus Iulius teneatur, & debeat principaliter, & in solidum quascunque promissiones, & obligationes facere pro dicto magistro Petro Antonio penes qualcunque personas, siue pecuniæ per viam impositionis, & venditionis alicuius annui census, siue per alium quemcunque modum accipiantur, ad effectum tamen fabricam supradictam

per

perficiendi, & d. pecunias in eadem fabrica exponendi, & non ad alium effectum; itaquod ipse magister Petrus Antonius in termino quatuor annorum, a die quo fabrica supradicta perfecta fuerit, eundem D. Iulium liberare, atque eximere promittat: & præmissa per vtrumque ipsorum fiant, cum promissionibus, & obligationibus etiam in forma Cameræ Apostolicę, cum solitis clausulis, iuxta Curiæ stylum, & alijs cautionibus opportunis.

Item, quod prædictus D. Iulius precium dictæ fabricæ, iuxta estimationem faciendam, & tunc factam eidem magistro Petro Antonio soluere teneatur; & debeat in termino quatuor annorum, a die quo dicta estimatio facta fuerit proximorum, hic Romæ, libere, &c.

Et quia non conuenit quod præfatus D. Iulius rem, & precium teneat, & ex dicta fabrica expensis, & operis ipsius magistri Petri Antonij facta, fructus percipiât, & re aliena fruantur. Ideo conuenerunt partes præfatæ, quod pro rata fabricæ, vt supra faciendæ, & tunc factæ, Idem magister Petrus Antonius pensionis domus, & apothecarum præfatarum percipiat, habere, & percipere possit; & ipsi Petro Antonio reseruata sint pro dicta rata, pro qua rata ad euitandum fastidia, & differentias, quæ inter eos oriri possent, dictus D. Petrus nomine præfato volit, & conuenit, quod idem magister Petrus Antonius habeat, & percipiat ex pensionibus domus, & apothecarum præfatarum ad rationem sex pro centenario quolibet precij, & estimationis eiusdem fabricæ, percipiendorum de semestre in semestre, & in fine cuiuslibet semestris pro rata, & ex nunc, prout ex tunc; & è contra ipse D. Petrus pensiones dictæ domus, & apothecarum eidem magistro Petro Antonio reseruatas esse voluit, assignauit, & cessit pro dicta rata sua, & ad rationem præfatam, ita vt ipse magister Petrus Antonius pro concurrenti quantitate, & rata supradicta percipere atq. exigere, & de exactis quos opus fuerit quietare possit, & valeat, vsquequo ad ipsius Petri Antonij integralem satisfactionem non fuerit pro parte eiusdem D. Iulij satisfactum aliunde. Ad quę praemissa peragendum eundem magistrū Petrum Antonium procuratorem irreuocabilem cum iuramento tactis, &c. vt in rem propriam constituit, & effecit cum facultate etiam substituendi, & clausulis ad lites, & alijs facultatibus desuper opportunis, quae facultas exigendi pensiones praefatas cesset, quotiescunque fuerit ipsi pro Antonio ex parte dicti D. Iulij satisfactum de dicta rata; & nihilominus pro maiori cautione dicti Magistri Petri Antonij, ipse D. Petrus dicto procuratorio nomine eidem Magistro Petro Antonio pensiones praefatas, vt principalis, & in solidum ad rationem, vt supra conuentum, soluere promisit hic Romae, libere, &c. Pacto etiam adiecto quod dictus D. Iulius tam in totum, quam in partem, estimationem, & precium d. fabricae soluere possit, etiam ante finem dictorum quatuor annorum, & pro rata summae solutae, ac terminos preceptio, & facultas exigendi pensiones praefatas cessent, & dictus Petrus Antonius, ita vt supra, in totum, aut in partem estimationem praefatam recipere teneatur, dummodo vsque ad summam scutorum centum, & non minus eidem Petro Antonio qualibet vice soluantur. Quae omnia, &c.

Pro quibus omnibus, & singulis praemissis tenendis, complendis, & inuiolabiliter obseruandis, singula singulis congrue referendo, praefatus D. Petrus Turinus dictum D. Iulium eius patrem, illiusque haeredes, &c. ac bona omnia, &c. & vsque ad dictam ratificationem, & instrumenti ratificationis huiusmodi exhibitionem, & dationem vt principalis principaliter, & insolidum seipsum, ac suos haeredes, &c. & bona, &c. in forma Camerae Apostolicae, cum clausulis solitis ad inuicem obligarunt, &c. iurarunt que tactis, &c. Super quibus, &c. Actum Romae in officio mei, &c. praesentibus ibidem N.N. & N. testibus, &c.

Visitatio Ecclesiæ.

Ante propositionem formae visitationis praemittendum est, quod visitatio Ecclesiae, vel loci pij non potest fieri nisi per Episcopum, vel ab eo substitutum. Item sciendum, est quod visitatio quādoq. fit in Ecclesia collegiata, quandoque in Ecclesia non collegiata, & quandoque in hospi-

hospitali,&quandoque in monasterio monachorum,seu monialium.

Item nota,quod aliquæ Ecclesiæ habent aliqua membra, videlicet Ecclesias tam curatas, quam non curatas, vel hospitalia. Et aduertatur, quod vbi fiat visitatio in aliqua Ecclesia collegiata, vel etiam simplici, quæ habeat aliqua membra,scilicet alias Ecclesias,vel hospitalia subiecta debet eo casu Episcopus interrogare prælatum, vel rectorem ipsius Ecclesiæ visitare tam in capite, quam in membris, & vt infra.

Item nota,quod talis visitatio fit, & fieri consueuit per ipsum Episcopum mediãtibus duobus, scilicet visitatione per oculorum inspectionem, & per interrogationes quia superior debet videre oculta fide Ecclesiam, & ornamenta eius paramenta, & alia localia, & reliquias, si quæ sunt in ipsa Ecclesia, & exinde domos, & casamenta ipsius Ecclesiæ, indigent reparatione, aut in eis adsunt aliqua digna reformatione, vel suspectione. Et præmissis obseruatis debent postmodum congregare prelatum, & subditos Ecclesiæ,& beneficiatos in ea,& ipsos interrogare super capitulis infrascriptis, incipiendo a praelato, & postea ad alios successiue per ordinem, secundum gradus, & conditionis eorum, prout viderit expedire,recepto tamen prius iuramento a quocumque ex eis super veritate dicenda super interroganda. Et si non fuerit Ecclesia collegiata debet interrogare rectorem, vel ministrũ ipsius, prout conuenerit conditioni ipsius iuxta tenorem capitulorum, de quibus infra, prout ipsi visitanti videbitur expedire. Et si reperierit aliqua reformanda fore, vel aliqua addi debere, vel prouideri eo casu habitis sermonibus cum praelato, vt alijs, seu rectore, debet sese Episcopus ordinare aliqua statuta, vel reformationes, & seu additiones,prout sibi videtur expedire pro vtilitate Ecclesiæ,& honore eius, & beneficiorum: mandauit prædicta obseruari debere,seu fieri præcepta, & monitiones, ac prohibitiones prout expedierit.

Sed aduertatur, quod si Episcopus, vel alius visitator reperit aliquos delinquentes in aliquo delicto,& excessu enormi secreto, debet ipsum secrete sic delinquentem vna cum notario monere,& præcipere eidem, vt prædicta euitet de quibus faciet fieri præceptum, & monitionem per notarium in scriptis, vt si exinde deliquerit possit punire ipsum. Sed si fuerit publicum delictum debet publice monere, & corrigere,& facere præceptum publice De alijs vero,quæ non sint enormia debet fieri monitio generalis, & si sunt digna reformatione particulari fiant monitiones, prouisiones,& prohibitiones necessariæ, & statuta casu quo expediat, de quibus fiat scriptura per notarium Episcopi, & seu instrumentum publicum, prout expedierit.

Sed nota, quod licet capitula infrascripta sint generalia, ita quod in quacumque Ecclesia, seu monasterio, vel hospitali possint fieri, tamen non debent fieri interrogationes,nisi expresse pertineant in Ecclesia visitata, seu monasterio, vel hospitali, & altera, & generalia, quæ communiter fiunt in Ecclesijs etiam subijcienter aliquæ particulares, quæ fieri debent in monasterio, & aliquæ in hospitali, & vt infra,super qua erit aduertendum per visitantem, quæ fiat fiendæ, & quæ non.

Item nota, quod vbi Episcopus interrogat, debet notarius scribere responsiones post interrogationes super omnibus interrogatis,& particulariter, & vt infra. Et vt de praemissis aliqua noticia detur, subijcietur forma de qua infra. Sed antequam subijciatur forma ipsius visitationis subijcietur forma iuramenti præstandi per prælatum, & alios beneficiatos Ecclesiæ, seu rectorem ipsius Ecclesiæ,seu absentem vel priorem,vel Abatissam, vel ministrum. Et successiue subijcietur forma capitulorum super quibus erunt, interrogandi ipsi visitati singula singulis referendo, & demum subijcietur forma ipsius visitationis.

Forma iuramenti præstandi per visitatos

IN nomine Domini Amen, &c. Reueren. in Christo pater, & DD. Io.&c. Dei gratia Episcopus Plac. & Comes existens in cap. ecclesiæ Plac. monuit vener. D. Iac. præpositum dictae ecclesiæ, quatenus statim, & incontinenti iurare debeat in manibus præfati D. Episcopi ad sancta Dei

Dei Euangelia de dicendo, & quod dicat, respondeat puram, & meram veritatem tam de seipso, quam de alijs, criminibus occultis, exceptis super omnibus & singulis capitulis, siue articulis, de quibus infra, & de ijs de quibus fuerit interrogatus ad puram intentionem ipsius D. Episcopi nulla admixta falsitate, criminibus occultis exceptis, remotis odio, amore, & timore tam de se, quam de alijs, & fine aliqua tergiuersatione, seu palliatione, vel reuolutione verborum quod scit, & sensit de contentis in cap. infrascriptis, & circa ea. Qui D. Præpositus de lato prius eidem iuramento per præfatum D. Episcopum, & ab eo omnibus corporaliter tactis scripturis, præstito, iurauit ad sancta Dei Euangelia se dicere, & respondere veritatem puram & meram de omni eo quod sciuerit, vel sentiet, & interrogatus fuerit, de, & super capitulis infrascriptis, & contentis in eis & vnoquoque eorum, remotis præmissis, & absque aliqua tergiuersatione, seu palliatione, vel reuolutione verborum. Et eodem modo iurabit quilibet digens, & beneficiatus in dicta Ecclesia, monasterio vel hospitali, mutatis mutandis.

Forma visitationis.

IN nomine Domini. Amē, &c. Hæc est visitatio generalis, quam R. in Christo pater, & D. D. Ioan. Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Episcopus Placētinus, & Comes fecit, & facere intendit in Ecclesia maiori Plac. tam in capite, quam in membris ac ipsum Capitulum dictæ Ecclesiæ, & personas digentes in ipsa Ecclesia visitare, & secundum canonicas sanctiones corrigere, & reformare, quę correctionis, & reformationis officio nouerit indigere tam in spiritualibus, quam in temporalibus super capitulis infrascriptis, seu articulis & connexis, & dependentibus ab eisdem simul, & diuisim; & prout melius sibi videbitur expedire. Anno Domini currente M. cccclxxxix. Indictione vij. die xvij. Septembris.

Primo; quomodo, & qualiter diuinum officium in dicta ecclesia celebretur diurnum, & nocturnum dil gere, & distincte, aut nimis cursorie.

Item si omnes, & singuli de dicta ecclesia sunt assidui perseuerantes, vel ne, & an omnes, an aliqui ex eis, & qui.

Item si omnes surgunt ad Matutinum, an aliqui, & qui cessant surgere, & si officium sit ibi deuote, fine turpi deriso, & familiaritate.

Item, quot, & qui ex canonicis dictæ ecclesiæ sunt, & esse debeant presbyteri, & qui, & quod diaconi, qui, & quot subdiaconi.

Item si quilibet ex canonicis dictæ ecclesiæ in suo ordine bene intersit in dicta ecclesia suo tempore, & quando debet in diuinis officijs.

Item si mansionarij, & præbendarij dictæ ecclesię bene resident continue in dicta ecclesia sicut debent, & si celebrant Missas, quas debent dicere, & si intersunt alijs diuinis officiis diurnis, & nocturnis.

Item si officia, & beneficia conferuntur, & collata sunt alicui super simoniam, vel alium illicitum modum.

Item si Eucharistia, reliquiæ, aut oleum pro infirmis reponitur in loco tuto, & sub clausula, ne manus sinistra ad eam attingere possit.

Item quomodo, & qualliter dicta ecclesia est ornata paramentis sufficientibus libris, calicibus, & alijs necessarijs ad cultum diuinum celebrandum.

Item si præbendæ canonicales dictæ ecclesiæ sunt distinctæ, vel non.

Item si viuunt simul in eodem refectorio de eodem cibo, & potu, & si dormiunt in eodem dormitorio vel ne.

Item qualiter bona temporalia dicte ecclesiæ tractantur, & distribuuntur, quæ proueniunt in communi dictæ ecclesiæ.

Item si quis deputatur massarius, & pro distributione ipsorum bonorum, & si ipse massarius reddit fidelem rationem eius administrationis, et quoties, et quando, et cui reddit ipsam rationem.

Item si dicta ecclesia est grauata oneribus debitorum, & cui, et in quibus quantitatibus, et ex quibus causis est obligata.

Item si inuestituræ, et locationes terrarum, domorum, et aliorū bonorum ipsius ecclesiæ fiunt fideliter, et sine fraude ecclesiæ, et per quem, seu quos.

Item si aliquæ terræ, possessiones, vel aliæ res temporales, aut libri, paramenta, cali-

calices, vel alia ornamenta dictæ ecclesiæ vel alia eius bona sunt illicite descripta, vel alienata, & cui, & pro quanto, & quæ sunt illa, & si per aliquos, & per quos detinentur occupata.

Item si portæ, & ostia ecclesiæ, & domorum canonicæ claudantur, & firmãtur horis debitis, & si tempore debito remanent clausa, & firma.

Item si est aliquod porticum per, quod intra mœnia canonicæ posfit in honeste intrari, & exiri.

Item si sunt aliqui ex degentibus in ipsa ecclesia tenentes in dominus, vel cameris dictæ ecclesiæ filios proprios, & legitimos, vel filias suspectas, & qui sunt illi.

Item si sint aliqui in dicta ecclesia portantes inter se odium, vel rancorem, et qui sunt illi.

Item si præpositus bene, & charitatiue tractat canonicas, & beneficiatas personas, & alios officiales dictæ ecclesiæ sicut debet.

Item si presbyteri dictæ ecclesiæ in cõsecrando corpus, & sanguinem Domini dicunt, & faciunt ea quæ debent, aut si aliquis in hoc delinquit.

Item si canonici beneficiati, & alij officiales dictæ ecclesiæ præstant debitam reuerentiam suo præposito.

Item si sciunt aliquem, vel aliquam in vicinia dictæ ecclesiæ, siue eius parochia hæreticum, vel hæreticam.

Item si sciunt aliquem, vel aliqnam in dicta parochia facientem aliquas incantationes, vel facturas, siue sacrilegia.

Item si vox, et fama laborat contra aliquem de dicta ecclesia de incontinentia, furto, praua cõuersatione, et inhonesta, ac turbi vita.

Item si omnes beneficiati dictae ecclesię cedunt indecenti habitu, et tonsura clericali.

Item ad quam quantitatem ascendere possunt, redditus communis ecclesiæ

Item si sciunt, vel credunt aliqua corrigenda, vel reformãda in dicta ecclesia, quę spectent ad commodum, et vtilitatem communem, et bonum statum ecclesiæ.

Item an ibi sit corpus Christi, et quod bis, vel semel in mense renouetur.

Item quod sit indebita forma, et non maculatum vel corrosum.

Itẽ in debito, et honorifico vase clauso.

Item an habeat corporale sup. positum.

Item si in debito, & honorifico, ac eminenti loco sit repositum, vbi sit aliquod signum depictum ad ostendendum populo quod ibi sit corpus Christi.

Item si locus est bene clausus cum claui, ad euitandum pericula.

Item si locus est humidus, & vbi alia animalia non possint Eucharistiam manducare.

Item an ibi sit vas condecens ad portã, dum infirmis corpus Christi.

Item an portetur deuote, & honorifice cum lumine, & campanella.

Item an ante locũ vbi est corpus Christi, die, noctuq. sit lumen, & an ibi sit crisma, & oleum cathecumenorum, et infirmorum.

Item an in loco tuto, clauso, & honorifico, & in vasculis signatis caute conseruentur ne spargatur, & ita quod cognoscantur vnum a reliquo.

Item, quod dicta olea non sint antiqua, sed annuatim in Pascha renouata à suo dioecesano.

Itẽ an antiqua cõburantur in lãpadibus.

Item quod non dentur quoquomodo pro medicina, vel alio maleficio.

Item si ibi sunt reliquiæ. an in vasas argenteis, vel alias honeste, & honorifice conseruentur.

Item quod in loco honesto, & tuto teneantur, vt non possint furari.

Item quod non extrahantur de vasis suis, neque vendantur.

Item quod ibi sint scriptæ super qualibet reliquia de nomine, & membro illius sancti.

Item si de illis semel in anno fiat commemoratio populo, signanter cum dictis vasis suis ostendatur.

Item, quod bene aduertatur ne sub specie reliquiarum sanctorum, ostendantur ossa peccatorum, mortuorum.

Item, quod de illis non dentur pro medicina, vel alio maleficio.

Item an ibi sint calices, & patenae necessariæ.

Item, quod non sint fracti, vel alias maculati.

Item, quod sint de argento, & non de plumbo, vel ære.

Item

Item, quod non sint ab ipso consecrati, vel benedicti.

Item, quod tute, & munde deseruentur.

Item an ibi sit crux pro processione, & mortuis sociandis.

Item an ibi sit thuribulum cum vasculo pro incenso.

Item an ibi sit imago ad dandum pacem.

Item an ibi sint ampullæ pro administrandum vinum, & aquam in Missam.

Item an ibi sit parua campana ad portandum Corpus Christi, & lanterna, & clerici.

Item an candelabra pro altaribus, & ad tenendum lumen in eleuatione corporis Christi ibi sint.

Item an ibi sint paramenta necessaria pro clericis, & altaribus ibidem existentibus.

Item an munde, & tute conseruentur, ita quod non corrodantur à muribus.

Item an sint ab Episcopo benedicta.

Item an destructa paramenta reparentur, & non munda lauentur per clericos, & non per mulieres, vel laicos, quia efficiuntur profana.

Item an pro quolibet altari sit vnum pallium, & demum tres toualiæ benedictæ ab Episcopo.

Item an ibi sint pallæ, & corporalia necessaria, & munda, & ab Episcopo benedicta, quæ de per se lauari debent in alio vase mundo à subdiaconibus & superioribus in ordine.

Item an in quolibet calice sit panniculus ad tergendum post purificationem, & alius pannus ad inuoluendum calicem.

Item an ibi sit toualia ad inuoluendum patenam in Missa per subdiaconum.

Item an ibi sint libri necessarij, videlicet Missalia, liber Euangeliorum, liber epistolarum, breuiarium, antiphonarium, libri lectionum, libri pro cathecumenis ad baptizandum, & liber ad communicandū, & vngendum infirmos, & pro commendatione animæ in extremo.

Item an bene custodiantur, ne maculentur, & à muribus corrodantur.

Item an sint caduci, vel corrosi, aut alias maculati, quod legi non possint; & an bene ligati.

Item an vasa, & ornamenta supradicta conseruentur in sacristia, & in capsis bene clausis.

Item an ibi sit competens sacristia, in qua sit locus cum vase, & toualia ad lauandum manus ante introitum.

Item an in Ecclesia sint altaria necessaria, & ab Episcopis debite consecrata.

Item an sint dotata, & per quem, & cuius valoris.

Item an sint pro maiori parte collapsa, & an lapis consecrationis sit fractus, vel commotus.

Item an munda custodiantur.

Item an quodlibet altare habeat aliquas imagines supra se.

Item an in Ecclesia sit.

Item an in medio Ecclesiæ sit crucifixus coram quo debent lampades ardere continuo.

Item an in ipsa Ecclesia sint imagines Virginis Mariae, & patroni ad cuius honorem est dedicata.

Item an ibi sint campanae necessariae supra Ecclesiam.

Item an ibi sit fons baptismi lapideus, vbi sit aqua benedicta in sabbato sancto, vel in sabbato Pentecostes, quae omnia fieri debent, prout in ordinario.

Item an fons praedictus, semper sit clausus cum claui propter pericula euitanda.

Item an sit bene reparatus, ne aqua ibidem spargi possit.

Item an de ipsa aqua detur pro medicina, vel maleficio.

Item an tectum Ecclesiae, vel parietes sint collapsi, vel ruinam minentur.

Item an prope ostia sint fontes lapidei cum aqua benedicta, et asperiorium, quae omni die Dominico renouari debent prout in ordinario.

Item an in Ecclesia seruentur frumentum, vina, lina, & similia, aut vasa profana, vel comestiones ibi fiant, seu contractus profani, aut tripudia, vel alia lasciua.

Item an in Ecclesia ipsa sint ostia necessaria, & an tempore quo ibi non celebrantur diuina claudantur, & maxime tempore nocturno.

Item an dicta Ecclesia sit aliquo modo polluta, vel violata, maxime per sepulturam alicuius excommunicati, vel interdicti.

Item

Item an cœmiterium dictæ ecclesiæ sit vndique clausum, ne animalia illud ingrediantur.

Item an ibidem mortui ordine debito, & cum officio, & orationibus ab ecclesia denotatis sepelliantur.

Item an sibi sint aliquæ cruces sculptæ vel depictæ, vel aliquæ imagines Sanctorum.

Item an ibi sint feretrum ad portandum corpora defunctorum.

Item an si aliquo modo violatus, vel pollutus.

Item an sciat dicere sine libro Gloria in excelsis Deo, & Credo, Suscipe sancte Pater consequenter vnde, & minores cum sequentibus placat vbi, &c. Euangelium sanctis Ioannis.

Item an sciant, quæ sunt verba substantialia consecrationis corporis Christi, et sanguinis.

Item an deuote, et cum debita grauitate capite directo, et reuerenter celebret Missas, an verbo præcipitanter prolato.

Item an celebrauit vnquam, vel sciat aliquã celebrasse duas Missas in die absque paramentis requisitis, vel non lotis manibus, vel non ieiunus.

Item an omiserit per aliquam iniuriam vel malitiam consecrare hostiam, vel calicem, vel dixerit verba consacrationis hostiæ super calice, vel è contrario oblitus fuerit ponere aquam in calicem, seu vinum, vel post consacrationem casu aliquo perdiderit hostiam, vel calicem effuderit.

Item an celebrauerit scienter corã excommunicato, vel in ecclesia ibi sepulto, vel quæ esset violata, seu interdicta.

Item an celebrauerit excommunicatus vel suspensus, vel interdictus.

Item an dederit vnquam Eucharistiam alicui excommunicato, vel alicui infirmo iam extra sensum posito, seu nauseam patienti propter catarrum, vel aliam infirmitatem, aut alicui publico peccatori, vt sunt vsurarij, concubinarii, et similes.

Item an celebrauerit in altari non consecrato, vel dirupto, siue tabula consecrata, vel totaliter facta, vel in calice non consecrato, aut aliis, et paramentis non benedictis.

Item quomodo portat sacramentum Eucharistiæ ad infirmos, an indutus superpelicio, an cum lumine, & campanella, & capite discoperto, & in quó vase illud portat.

Item an bene sciat exercere, & diligenter exerceat curam dictæ ecclesiæ, & animarum, & si bene legit, & quæ legerit cõpetenter intelligat.

Item an sciat ordinarium officium diurnum, & nocturnum, & cantare, antiphonarium, & sacramentale.

Item quot sunt sacramenta Ecclesiæ, & quę sunt illa.

Item quæ sunt sacramenta necessaria, & quæ voluntaria, & quae sacramenta possint iterari, & quæ nullo modo iterari debent, & aliquot de baptismo.

Item quæ sunt de substantia baptismi.

Item quos compatres excipiunt in baptismo.

Item an aliquis in eius parochia sit non baptizatus, aut qui longo tempore teneat filios sine baptismo.

Item an doceat parochianos suos formam baptizandi in casu necessitatis.

Item an moneat dictos parochianos ne teneant paruulos in lecto, sed potius in cuna.

Item an ipse sciat chrismate, vel non.

Item an vnquam chrismauerit aliquem, vel credat quod simpliciter sacerdos possit chrismare.

Item an moneat suos parochianos quod chrismate faciant eorum filios sicut debent.

De ordine sacro.

Item an ipse sacerdos, vel in aliquo ordine constitutus habeat instrumenta ordinum suorum.

Item an fuerit promotus a suo Episcopo, vel de licentia ipsius, vel gradatim, an vero per saltum, vel in debita ętate, an verò ante ætatem, vel ab Episcopo excommunicato: suspẽso, vel interdicto, seu quod ipse tunc temporis esset excommunicatus suspen: vel interdictus.

De confessione.

Item an sciat audire confessiones, & quem ordinem seruat in eis audiendis

dis, & in dando poenitentiam, & absolutionem.

Item an sciat discernere inter peccatum mortale, & veniale, & per quas regulas.

Item quot sunt peccata mortalia.

Item quot sunt præcepta legis.

Item quot sunt opera misericordiæ.

Item quot sunt dona Spiritus sancti.

Item quot sunt virtutes Theologicæ.

Item quot sunt virtutes Cardinales.

Item quot sunt articuli Fidei.

Item an ipse confiteatur saltem semel in anno, & cui, & de cuius licentia.

Item an se impediat de causis reseruatis domino Episcopo, & an habeat cedulam dictorum casuum.

Item an aliquid petat propter confessionem, vel administrationem alicuius sacramenti, vel pro Ecclesiastica sepultura.

Item an propter eius malitiam, vel negligentiam aliquis de sua Parochia decesserit sine sacramento.

De Matrimonio.

Item, an habeat liberum benedicendi sponsas.

Item an benedicat secundas nuptias, eam respectu viri, quam mulieris.

Item an moneat parochos suos, ne contrahant matrimonia clandestina, vel in gradu prohibito, vel tempore ab Ecclesia interdicto.

De extrema vnctione.

Item, an habeat librum commendandi animas morientium.

Item an propter eius malitiam, vel negligentiam aliquis de sua parochia decesserit sine sacramento.

Item an infirmitate suorum parochum eos visitet hortando, & monendo quod confiteantur, & recipiant ecclesiastica sacramenta.

Item à quo tempore citra habuit, & possedit dictam Ecclesiam, & an habeat alia beneficia; & quot, & qualia, & vbi ea habet.

Item an habeat titulos dictorum beneficiorum.

Item an habuit ipsam ecclesiam, vel aliquod de beneficijs prædictis per simoniam, vel per potentiam secularem, vel aliam voluntatem absque iusto titulo.

Item an continuo faciat residentiam in dicta sua ecclesia.

Item quot cano. quot canonici, & quot capellæ, & capellani, & quot clericatus, et clerici sunt in dicta ecclesia.

Item ad quem spectat collatio, seu praesentatio, & confirmatio dictorum canonicatuum, & cappellanum, & clericatuum & an habeat instrumenta fundationis, & creationis, seu institutionis dictarum capellarum, & beneficiorum, necnon iurium ipsorum.

Item an sciat aliquem detinere capellã aliquam, seu aliud beneficium in dicta ecclesia sine iusto titulo.

Item an dicti cappellani, & beneficiati dicant missas debitas, & seruent onera sui beneficij in diebus quibus tenentur, & an ibi fiunt anniuersaria debita.

Item an ipse celebret Missas, vel celebrari faciat diebus dominicis, & alijs festiuitatibus de præcepto in dicta sua ecclesia.

Item an ibi pulsetur quotidie ad horas canonicas, & Aue Maria, sero, & mane.

Item ae singulis diebus Dominicis in ipsa ecclesia benedicatur aqua, & cantetur Asperges me Domine, vel vide aquam &c.

Item an ipse habeat Breuiarium, & dicat officium diurnum, & nocturnum horis debitis.

Item an percipiat tot redditus dictae ecclesiæ, quod inde possit commode sustentari, & quantum valet omnino in redditibus dicta ecclesia.

Item an ipsa vel alius alienauerit aliquid, vel pignorauerit de bonis mobilibus, vel immobilibus dictæ ecclesiæ, præsertim de ornamento sacristiæ.

Item an cõfecerit inuentarium de omnibus bonis mobilibus, & immobilibus dictæ ecclesię, & illud episcopali curiæ præsentauerit, sicut tenetur.

Item an sciet aliquem capellanum, vel beneficiatum dictæ ecclesiæ alienasse, vel pignorasse aliquid de bonis capellae, seu beneficij sui.

Item an sciat aliquem ipsorum esse malæ famæ, vel qui sit excommunicatus, vel inter

interdictus, vel suspensus, vel irregularis, vel scienter communicauerit in diuinis cum excommunicato.

Item an sciat super quibus criminib. sit diffamatus.

Item an sciat, quod aliquis eorum exerceat negocia secularia; idest, aliquod officium laicale, vel artem clericis prohibitam, vel mercantias, vel vsuras, vel alios contractus illicitos, vel quod exigat gabellas, & datia, siue alia onera secularia, vel cum talibus habeat societatem, vel qui sit lusor alicuius ludi prohibiti, vel qui sit ebriosus, vel qui frequentet tabernas, aut baratarias seu lupanaria.

Item an aliquis eorũ incedat in habitu prohibito, & sine clatica, vel non tonsuratus patentibus auribus, aut in veste superiori aperta ante pectus, & à lateribus vel vestibus coloris prohibiti, aut deferat caligas solatas, siue corrigias fultas argento, siue anulos in digitis.

Item an aliquis eorum teneat concubinam secum in domo, vel alibi, vel qui proprios filios illegitimos habeat in domo.

Item an aliquis eorum frequenter monasterio, vel aliquo modo peccet contra naturam.

Item an aliquis eorum sit blasphemator Dei, vel sanctorum, vel qui deferat arma offensibilia, & max. quando celebret diuina officia, vel se immiserit enormitatibus faciendo vniones armatorum, vel questiones, rixas, & insolutus in quibus fuerit vulneratus, vel occisus.

Item an ibi sit aliquis qui habeat inimicitias cum suo parochiano, vel aliquis extraneus, vel qui sit scandalosus in populo, vel rixosus, vel periurus, vel ebriosus, vel alias criminosus.

Item an ibi sit aliquis qui non sit assiduus in ecclesia sed potius vagabundus.

Item an ibi sit aliquis qui non obseruet constitutiones synodales, & metropolitanas, et edicta per Episcopos, & eorum vicarios facta.

De vita Parochianorum.

Item an ibi sint adulteri non seruantes matrimonium institutum à Deo, vel qui coniugati propria auctoritate maneat separati.

Item an ibi sint fornicatores publice tenentes concubinas.

Item an ibi sint sodomitæ, vel coeuntes cum brutis.

Item an ibi sint sacrilegi, vel coeuntes cũ monialibus, vel alijs personis sacratis.

Item an ibi sint incestuosi coeuntes cum consanguineis, val affinibus, vel cum patribus, vel cum filijs, seu filiabus spiritualibus

Item an ibi sint aliqui raptores virginũ, & violatores earum.

Item an ibi sint sacrilegi, & diuinatores & incantatores.

Item an ibi sint aliqui quoquomodo committentes vsuram, vel facientes contractus illicitos, & prohibitos.

Item an ibi sint aliqui falsarij instrumentorum, vel bullarum, vel qui falsum dixerunt testimonium, vel aliàs periurij.

Itẽ an ibi sint aliqui fractores votorum.

Item an ibi sint aliqui verberantes patrem, & matrem.

Item an ibi sint aliqui quoquomodo excommunicati.

Item an ibi sint aliqui sacrilegi verberantes clericos, vel furantes bona ecclesiarum, vel violantes libertatem ecclesiasticam, vel ecclesiarum incendiarij, seu effractores earum.

Item an ibi sint aliqui publici lusores, vel ibi sit locus deputatus ad ludendum.

Item an ibi sint aliqui publici latrones, & de populatores agrorum.

Item an ibi sint incendiarij voluntarij, vel causãtes, vel procurantes pro incendijs, aut alio modo, vel suffogantes alias aut suos filios, vel volũtarij pueros alienos

Item an ibi sint aliqui rixosi, & scandalosi in populo, cum discordia, vel guerra.

Item an ibi sint aliqui defraudantes iura, & bona ecclesiarum, seu Episcopi, & Episcopatus.

Item quomodo visitant, & frequentant ecclesiam, præsertim audiendo missas in diebus dominicis, & festiuitatibus de præcepto, & an tunc faciant Deo oblationes debitas.

Item quomodo obseruant præcepta legis, & alia mandata ecclesie, & suorum superiorum maxi. custodiendo dies dominicos, & alias festiuitates, ac ieiunãdo in quadragesima, & quatuor temporibus, & alijs vigilijs de præcepto, in quibus omnino ab

X stinere

stinere debent carnium, & similium in diebus Veneris, & Sabbati.

Item an suum creatorem habeat in reuerentia, & in deuotione.

Itẽ an ibi sint aliqui suppressores pupillorũ, vel viduarũ, vel aliorum miserabiliũ.

Item qui diebus Dominicis, & festiuis de præcepto vendant, & mercentur, aut aliud opus prohibitum exerceant maxime faciendum baratariam, vel eam in suis domibus tenendo.

Item, qui constitutus in sacris, vel facta professione alicuius religionis de facto cõtraxerit matrimonium, vel qui habeat duas vxores, vel qui contraxerit cum secunda adhuc viuente prima.

Item si ibi sunt aliqui qui negligant adimplere voluntatem testatoris, maxime recusando velle soluere legata pia, & quãdo ipsi sunt executores vltimarum voluntatum ad pias causas, præsertim quando hæredes, & executores testamentorũ sunt omnino negligentes, nequeant diligenter videre testamenta & omnia relicta ad pias causas neglecta, & postergata describi faciant per notarium, & dent copiam, vt exequantur.

Item si de relictis ad pias causas non soluerint, qua tam eam persoluere faciant secundum patriæ consuetudinem.

Pro Monasterio.

Fiunt quoque visitationes in monasterio tam monachorum, quam monialium in quibus possent fere omnes articuli suprascripti fieri mutatis mutandis, & addi possent etiam articuli infrascripti.

Primo si monachi, & conuersi dicti monasterij in receptione eorum faciunt aliquam professionem, vel promissionem, & quam, & cui.

Item si Abbas, & monachi dicti monasterij profitentur, & obseruant aliquam ex regulis approbatis, & quam.

Item quot monachi, & conuersi sunt nunc, & quot esse consueuerunt in ipso monasterio.

Item si maior numerus monachorum posset esse, & commode viuere in dicto monasterio, secundum facultatem, & redditus dicti monasterij.

Item ad quantum, & quem valorem possunt communiter ascendere omni anno facultates, & redditus d. monasterij.

Item si Abbas prouidet monachis, & conuersis d. monasterij in vestibus, & alijs necessarijs, secundum facultates ipsius monasterij ac eis ministret.

Item si aliquo anno superant aliqui redditus, & quid fit de superfluo.

Item si in d. monasterio sit aliqua hospitalitas, & quomodo, & qualiter hospites recipiunt ibidem.

Item quot prioratus, & ecclesias habet dictum monasterium sub se, & qui.

Item si ipsi prioratus dantur ad tempus, vel ad vitam, & sic conferuntur aliqui per simoniam, vel alium illicitum modum.

Item si sunt in dicto monasterio aliqui monachi, vel conuersi recepti per simoniam, vel per alium illicitum modum.

Possent quoque fieri articuli, de quibus infra mutatis mutandis, prout expedierit.

Pro Hospitali.

Fit etiam visitatio in hospitalibus, quæ fieri potest super articulis infrascriptis.

Primo si fratres conuersi, & sorores dicti hospitalis quando recipiuntur, & in receptione, quæ fit de ipsis, faciunt aliquam professionem seu promissionem, & quam & cui, & si rector, & fratres d. hospitalis profitentur, & obseruent aliquã regulam.

Item quot fratres, & sorores conuersi, & conuersæ nunc sunt, & quot esse consueuerunt in d. hospitali.

Item si in d. hospitali est oratorium, & coemeterium, & cuius auctoritate.

Item quot lecti sunt in dicto hospitali, & quomodo sunt parati.

Item si hospitale habet terras, possessiones, & bona alia, & quomodo tractãtur ad præsens, & qualiter temporibus præteritis sunt tractata, & quantum habet in redditibus annuatim, & in quibus.

Item si rector ministrat bene temporalia, & redditus hospitalis circa fratres, & infirmos hospitalis.

Item si rector charitatiue tractat subditos, & familiares hospitalis, & si conuersi, & conuersæ præstant debitam reuerentiam, & audientiam rectori.

Item si per ministrum, & fratres recipiun-

piuntur bene in hospitali pauperes infirmis et peregrini, et sollicitam curam habitator de ipsis habet.

Item si aliquæ personæ sunt deputatae ad seruiendum infirmis existentibus in hospitali.

Item si quæstuarij reddunt rationem de eleemosynis, et alijs quæ conferuntur eis et cui, et quando.

Item si rector reddit rationem de prouentibus, et acquisitis hospitalis, et quam rationem, et quoties in anno, et quibus reddit.

Item si hospitale grauatur onere debitorum, et in quanto, et in quibus, et quibus de causis.

Item si hospitale habet aliquid quod per vim, vel aliquo modo teneatur occupatum, et si sint aliqua bona, vel iura hospitalis illicite distracta, vel pignorata, vel obligata, et cui, et pro quanto, et quibus de causis.

Item si aliquæ inhonestates fiunt in ipso hospitali per rectorem, et conuersos vel alias personas dicti hospitalis, et si in dicto hospitali sunt aliquæ personæ inhonestæ, et diffamatæ vitæ.

Item si sciunt, vel credunt fore aliquid in dicto hospitali quod sit reformandum, et quid. Receptis autem iuramentis, et responsionibus super articulis infrascriptis per ordinem Episcopus, vel visitator facta examinatione diligenti per se ipsum vel fore habito, et communicato consilio separatim statuit, et ordinat super defectibus, quos inuenit esse, ac correctione, et reformatione indigere, statuta, præcepta, monitiones, et inhabitationes tam vniuersaliter, quam singulariter, prout competit ex ipsa visitatione fore statuendum, et ordinandum, quas monitiones, statuta, et reformationes in ea. et coram omnibus legi, et publicari facit, et exinde fieri publicum instrumentum, quae omnia præcipit, et mandat inuiolabiliter obseruari. Reperit quandoque etiam ex dicta visitatione aliquos deliquisse, vt de incontinentia aut retentione mulierum, vel filiorum, aut aliter quos non in publico, sed inter se, et ipsũ, & præsente notario corrigit, monet, & inhibet, prout sibi videtur expedire, & facti qualitas exigit, mãdans per ipsũ notariũ cõscribi ipsas monitiones, & præcepta

Forma visitationis.

IN nomine Domini Amen, &c. Reu. in Christo pater, & do. d. Io. Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Episcopus Placen. & Comes, existens in ecclesia maiori, & cathedrali Plac. volens, & intendens generalem visionem facere in dicta ecclesia, tam in capite, quam in membris, & caput ipsius ecclesiæ, & personas in ea degentes visitare, & secundum canonicas sanctiones corrigere, & reformare, quæ correctiones, & reformationes officio nouerit indigere tam in spiritualibus, quam in temporalibus super capitulis, & articulis infrascriptis, & connexis, & dependentibus ab eis simul, & diuisim, & alijs secundum, & prout melius sibi videbitur expedire, conuocatis & cõgregatis ibidem venerabilibus dominis præposito, canonicis, mansionarijs præbendarijs, sacristis, ostiarijs dictæ ecclesiæ ac alijs personis in ipsa ecclesia degentibus, de mandato præfati domini Episcopi, occasione dictæ visitationis præfatus dominus Episcopus in primis accedens ad loca, in quibus reconduntur Eucharistia, & reliquiæ sanctorum existentes in dicta ecclesia ipsa loca diligenter examinauit, & deinde iocalia, calices, & cruces in ea existentes, in eorum archiuijs solitis examinauit, deinde missalia, & alios libros ad diuina officia deputatos, & alios in ipsa ecclesia existentes: necnon paramenta, & ornatus vestium pontificalium, & sacerdotaliũ in sacristia dictæ ecclesiæ existẽtes, & existentia gradatim, & successiue percunctando examinauit, & omnibus mature, & diligenter consideratis decreuit, ad examẽ ipsorum beneficiorum, & detinentium gradatim, & iuxta eorum gradum deuenire, et ad illud condescendens monuit præfatos præpositũ canonicos, et alios beneficiatos et degentes, audientes, et intelligẽtes, quatenus statim, et incontinenti iurare debeãt in manibus præfati d. Episcopi ad sancta Dei Euangelia de dicendo, et quod vnusquisque eorũ dicat, et respondeat purã, et meram veritatem, tam de seipso, quam de alijs criminibus, exceptis, occultis super omnibus, et singulis de, et super quibus fuerit interrogatus ad purã intentionem præfati d. Episcopi nulla admixta falsitate, remotis odio, amore, timore, tam de se, quã

de alijs,& sine aliqua tergiuersatione, seu palliatione,vel reuolutione verborũ, quod scia,& sentit de, & super infrascriptis,qui de præpositus, canonici,beneficiati,& degentes antedicti, delato prius eis,& cuilibet eorũ sacramento per præfatũ d.Episcopũ,& à quolibet eorum manibus corporaliter tactis scripturis præstito, iurauerunt, & quilibet eorum iurauit ad sancta Dei Euangelia sese dicere,& respondere meram & purã veritatem de omni eo quod quilibet eorum sciuerit, vel sentiat,& interrogatus fuerit super capitulis, & articulis ad ducendis per præfatum D.Episcopũ,& cõtentis in eis , & vnoquoque eorũ remotis præmisfis , & absq. aliqua tergiuersatione vel reuolutione verborum,& ibidẽ in primis interrogauit præfatũ D.præpositũ super celebratione diuini offici , diurni , & nocturni,& super residentia ipsorũ beneficiatorum,ad ipsum officium,& an illud de nocte , an aliter celebretur, & quot missæ celebrantur quotidie in dicta ecclesia , & quo ordine celebrantur,& quot beneficiati sunt in ea,& an omnes pro loco,& tempore recte deseruiãt, & an omnes resideãt in claustru,& quot & qua de causa non resideant, & si per capitulũ deputatur massarius super administratione redituum, & si ratio eorũ reditur,et quo ordine gubernãtur bona dictę ecclesiæ , et an contractus super eisdem fideliter celebrarentur,et bona ipsa delapidentur , et si ostia ecclesiæ, et canonici debito tempore claudantur,et si aliquod hostium est per quod inhoneste intrari,et exiri possit,etsi per degentes,vel aliquos ex eis retinentur in canonica aliquæ person. suspectæ,et si prædicti inter se se inimicentur , et si debitum honorem eidem præposito,et inter sese exhibent,et qualiter se habet ipse prępositus cum vicinis,et cuius famæ,et conuersationis sũt,et cuius redditus est communis dictæ ecclesię: ad quę omnia respondens ipse dominus Præpositus particulariter,et distincte, et sic succesfiue cæteri beneficiati,et degẽtes iuxta præd. interrogationes vnicuique ex ipsis capitulis singulariter respõderunt et dixerunt votum eorum , et ipsis omnibus, et singulis intellectis, accedens postmodũ præfatus D. Episcopus in canonica dictæ ecclesiæ visitauit ipsam canonicam, et omnes cameras degentium in ea existẽtes,et portas tam ecclesiæ,quam canonicę et omnibus diligenter visis, et examinatis et intellectis responsis , et deductis per vnumquemq.ex ipsis degentibus, et beneficiati, reuersus in capitulo dictae ecclesiae præfatus D.Episcopus præsentibus,et conuocatis prædictis DD.præposito, canonicis,beneficiatis , et degentibus attendens et considerans quod ex responsionibus sibi factis vt supra,et visitatione oculata fide per eum facta cognouit , et intellexi nonnulla reformanda, et corrigenda fore statuit,et ordinauit superinde prouidere opportune,maxime de,et super infrascriptis et eisdem prouidendo fecit , et ordinauit infrascriptas monitiones præcepta,et statuta de quibus, et prout infra primis statuit, et ordinauit præfatus D.Episcopus , quod ad cõseruandam deuotionem populi concurrentis ad dictam ecclesiam singulo die, post sonitum Aue Mariæ de mane,sacerdotes deputati ad celebrandum Missas in dicta ecclesia, incipiant celebrare Missas eorũ vnus post alterum absq.interpellatione vsq.ad horam sextam inclusiue,et cum debita deuotione,et si quis ex ipsis deputatis cessauerit ad celebrandum Missas eis iuxta ordinem statuendum,et assignãdum per ipsum D.præpositum,quod ipse talis sacerdos cessans iusto impedimento cessante cõdemnatus sit,et intelligatur singula vice in solidis quinque imperialium ,et in casu præd.possit et debeat sacristia ecclesię celebrari facere dictam Missam per aliũ substitutum loco cessantis et eius expen.quas statim soluere teneatur ipse cessãs,sub pena dupli.Item statuit,et ordinauit,quod nullus ex ipsis beneficiatis,et degentibus in dicta ecclesia,et canonica ipsius audeat,vel præsumat post secũdam horã noctis exire d. canonica absq.legitima,et rationabili causa,cum licentia tamen,et consensu D.præpositi,seu eius vicarij,sub pœna duc.vnius toties quoties contrafecerit applicãda cameræ præfati D. Episcopi. Item statuit, et ordinauit,quod portæ canonicæ post sonitum Aue Mariæ de sero claudi debeant cũ clauibus,excepto sportello,qui apertus remaneat vsq.ad horã secundã noctis inclusiue et non vltra sub pœna vnius duc.sacristæ dictæ ecclesiæ, seu ostiario deputato, seu deputando ad pręmissa toties quoties contrafecerit,quæ præcepta,et quas reformationes

tiones praefatus d. Episcopus ibidem legi, & publicari fecit ad plenam audientiam, & intelligentiam ipsorum dominorum praepositi, canonicorum beneficiatorum, & degentium ibidem conuocatorum vt supra, & eisdem praecepit praedicta fieri, & obseruari debere, sub poena praedicta. Et de praedictis praefatus d. episcopus mandauit mihi notario, vt inde publicum conficiam instrumentum.

In nomine Domini, Amen. &c. Capitulum maioris ecclesiae Placen. conuocatum, & congregatum in loco suprascripto in quo conuocari, & congregari consuerit pro negotijs dictae ecclesiae infrascripta occasione de mandato Reuerendissimi in Christo patris, & domini domini Ioann. Dei, et Apostolicae Sedis gratia Episcopi Placentiae, & Comitis, necnon domini Iacobi, &c. canonici antiquioris dictae ecclesiae, in quo capitulo interfuerũt ipse dominus Iacobus, necnon domini A. F. L. M. P. & Z. omnes Canonici dictae ecclesiae dicentes, &c. citati, &c. attendentes, & cõsiderantes, quod pridie decessit quondam dominus Franciscus, &c. olim Praepositus dictae ecclesiae, & ne vacante d. praepositura possit ipsa ecclesia aliquod detrimẽtum pati, propter defectum gubernationis ea propter praefati domini Canonici, & Capitulum volentes indemnitati ipsius ecclesiae prouidere, habito prius colloquio tractatu cum praefato domino episcopo sponte, et ex certa scientia, de consensu, et licentia praefati domini episcopi fecerunt, et constituerunt, et solemniter ordinauerunt, ac faciunt, constituunt, et solemniter ordinant dictae ecclesiae oeconomũ praefatum venerabilem dominum Petrũ, etc. praesentem, et acceptantem ad regendum, et gubernandum dictam ecclesiẽ, et bona, et iura ipsius ecclesiae, et redditus, et prouentus ipsius ecclesiae, et ad habendũ et recipiendum, et habuisse, et recepisse confitendum totum quicquid dictae ecclesiae debetur, et debebitur a quocunque persona, communi corpore, collegio, et vniuersitate quacunque de causa, tam cum carta, quam sine carta, et tam cum scriptura, quam sine, et ad faciendum, et facere possendum, illi, vel illis, a quo, vel a quibus recipi cartã, seu cartas, cõfessiones, fines, etc. Extendantur prout in reliquis formis.

Item ad omnes, et singulas ipsius ecclesiae lites, causas, quaestiones, et controuersias, ab ipsa ecclesia et contra eam motas, et mouendas verum agat, siue conuenitur, et ad agendum, causandum, etc. Extendatur in reliquis, prout in alijs formis procuratorum mutatis mutandis, et mutatis verbis de procuratore, seu sindico ad oeconomum, prout in formis supra scriptis.

Alia forma iconatus.

IN nomine Domini, Amen. etc. Cum pridie quondam Reuerendissimus in Christo pater dominus Ioannes, etc. olim episcopus Placentiae, et Comes decesserit, et spiritum altissimo reddiderit, et ne sedẽ vacante episcopalis sedis, et bona ipsius damnum patiantur, et in sinistrum pertranseant, ea propter capitulum ecclesiae Placen. conuocatum, et congregatum infrascripta occasione in loco suprascripto, in quo conuocari, et congregari consueuit pro negotijs dictae ecclesiae de mãdato venerab. do. Arch. et Praepositi d. ecclesiae, in quo capitulo interfuerunt ipse do. Praepositus, necnõ d. A. F. B. L. & I. omnes canonici d. ecclesiae dicentes, &c. citatis, &c. volentes indemnitati d. episcopatus prouidere sponte, &c. fecerunt constituerunt, &c. oeconomum ipsius episcopatus ven. d. Fran. etc. ad regendum, et gubernandum bona, et iura d. episcopatus, & fructus, et redditus ipsius, et ipsa, et ipsos ad ministrandum, etc. prout in suprascripta forma mutatis mutandis.

Et idem fiat, et obseruetur si forte vacaret aliqua ecclesia, quae immediate esset subiecta episcopo, vel alicui ecclesiae collegiatae. Sed aduertatur, quod vbi constituitur oeconomus ad regendum, & administrandum aliquam ecclesiam, & bona ipsius debet talis oeconomus constitui habito tractatu, & cum licentia, et auctoritate Episcopi potestas ipsius oeconomi se extendat duntaxat ad administrandum ecclesiam, et bona ipsius, et ad causas ecclesiasticas tantum. Item debet constitui clericus, et non laicus, et talis clericus debet esse de residentibus in ipsa ecclesia si ibidem si idoneus.

Fundatio.

ANte propositionem formarum fundationis Ecclesiæ, hospitalis, vel oratorij est primo præmittendum, quod in aliqua ciuitate, vel dioecesi non possunt aliquæ Ecclesiæ, vel oratoria fundari, vel construi absque speciali licentia, & consensu Episcopi, ciuitatis illius in qua, vel eius dioecesi debet construi, vel fundari, seu eius locumtenentis.

Et eodem modo in aliqua Ecclesia non potest fundari aliqua capella, seu aliquod altare absque speciali licentia Episcopi, vel eius locumtenentis.

Item sciendum est, quod quandoq. Ecclesia, oratorium, vel hospitale fundantur per aliquem cum aliqua donatione bonorum pro sustentatione rectoris, vel ministri aliquando fundantur absque aliqua donatione vltra fundum, in, & super quo fundatur, Sed aduertatur, quod vbi debet fundari aliqua Ecclesia, in qua debeat exerceri cura animarum, debet talis Ecclesia fundari cum donatione aliquorum bonorum pro sustentatione rectoris pro tempore existentis in ipsa Ecclesia, & aliter non posset cura animarum exerceri per aliquem clericum sæcularem.

Et nota, quod vbi fundatur Ecclesia in qua debeat exerceri cura animarũ, debet fieri donatio coram Episcopo, seu eius locumtenente, & coram eo debet exprimi causa, propter quam se mouet fundans ad sic faciendum, & ipse dominus Episcopus debet consentire, & concedere licentiam fundand. Ecclesiam, & vlterius debet concedere licentiam constituendi coemeterium & baptizandi paruulos, & committere alicui, quod imponat primum lapidem, & vt infra.

Sed aduertatur, quod eo casu Episcopus debet sibi reseruare ius superioritatis correctionis, & visitationis Ecclesiæ, & rectoris, & quandoque etiam sibi reseruat ius, & obligat futurum rectorem ad soluendũ singulo anno nomine census aliquid in signum subiectionis, de quibus omnibus si fiunt debet fieri mentio specialis in instrumento, & vt infra.

Sed nota, quod vbi fundatur oratorium ex causa deuotionis sufficit solum illud fundare in, & super fundo fundantis, & eo casu sufficit sola licentia Episcopi.

Si vero fundatur hospitale pauperum, tunc aut fundatur auctoritate Episcopi, vt fundans, & successores in eo habeant solũ iuspatronatus, & institutio futuri rectoris spectat ad Episcopum, vel alium prælatum Ecclesiasticum, vel alium rectorẽ alicuius Ecclesiæ, & eo casũ debet etiam fieri donatio bonorum pro sustentatione pauperum, & fieri debet cum licentia Episcopi, vel locumtenentis, & Episcopus debet sibi reseruare ius superioritatis, & correctionis, prout in fundatione Ecclesiæ, & debet etiam committere impositionem primi lapidis alicui, vel det ipsum imponere, & vt infra, & vlterius debet concedere licentiam ipsum fundandi, & facultatem, quæstum generalem faciendi hostiatim per ciuitatem, & dioecesim Placentiæ, & vt infra.

Aut tale hospitale solum fundatur ex deuotione, & fundans in totum intendit esse dominus, & superior, & ad eum spectare correctionẽ futuri rectoris, ita quod Episcopus nullam habeat superioritatem, & eo casu si in eo debent hospitari pauperes debet fieri donatio bonorum pro sustẽtatione pauperũ, & de ipsa donatione, & de voluntate ipsius constituentis debet fieri mentio in instrumento, & eo casu non posset fieri oratorium, quia talia absque licentia Episcopi non possunt fieri.

Item nota, quod vbi fundatur aliquod hospitale auctoritate Episcopi sub vocabulo alicuius sancti, & in ciuitate, seu in loco vbi ipsum fundatur in aliqua Ecclesia sub eodem vocabulo, & cautum est addere in fundatione, quod ipse fundãs ex causa dedicationis ipsius hospitalis dictæ Ecclesię vel prælatus, seu rector ipsius possit sibi aliquod ius vendicare in ipso hospitali, & in rebus eius, & vt infra. Saluo quod si ipse fundans intenderet ipsum hospitale d. Ecclesiæ, vel prælato, seu rectori subijcere, & institutio ad eos spectare, debet de eo fieri mentio in ipsa fundatione.

Item nota, quod vbi fundatur hospitale auctoritate Episcopi, & in eo etiam fundatur oratorium, prout in forma infrascripta, quod aut fundatur ipsum oratorium cũ coemeterio, in quo possunt sepeliri personę dicti hospitalis, aut non, si vero fundatur

datur

datur cũ ipso coemeterio, tunc potuerunt in eo sepelliri, si autem non sit cimiterium eo casu debet sepeliri in ecclesia parochiali vbi fundatur ipsum hospitale, & ipso casu vbi Episcopus mandat imponi primum lapidem, vel si ipse imponeret in vltimis verbis debet addi saluo iure parochialis ecclesiæ, &c. Et vt de præmissis aliqua notitia detur, subijcientur formæ infrascriptæ.

Fundatio Ecclesiæ.

IN nomine Domini, Amen. &c. do. A. &c. intendens, & magnopere desiderãs peregrinationis suæ, & missionis extremæ de meritorijs operibus præuenire, ac ęternorum intuitu in seminare in terris, quod reddente Domino, cũ multiplicatione fructuum recolligere valeat in cælis, prouida meditatione, & salubri deliberatione pro salute animæ suæ, & parentũ, & antecessorum, ac posterorum, & successorum suorum, & eorum qui ad infrascriptum opus contulerint, disposuit, diuina suadente gratia, de nouo fundare, & ædificare ecclesiã in proprio prędio ipsius Antonij, posito in territorio, &c. quod est perticæ, &c. cui cohæret, &c. ad gloriam, & honorem omnipotentis Dei, eiusque beatæ Mariæ Matris semper Virginis, necnon beati Antonini Martyris gloriosissimi, sub cuius nomine, & vocabulo debeat dedicari, ipsamque dotare pro sustentatione futuri rectoris ipsius ecclesiæ, qui in ea continuam residentiam facere debet, ac missas, & alia diuina officia celebrare, ac animabus subiectis ecclesiastica sacramenta ministrare, quæ propter distantiam aliarum ecclesiarum diuersa incommoda sustinent, prout notum est, & manifestum, ea propter cupiens ipse Antonius suum votũ S. Spiritus gratia cooperante, efficaciter adimplere, constitutus coram R. in Christo patre, & D. D. Ioan. Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Episcopo Placen. & comite in prædicto eius proposito perseuerans, sponte, & ex certa scientia non vi, dolo, vel metu aliquo, sed ex eius mera, & plura liberalitate, & spontanea voluntate fecit, & facit præfato domino Episcopo præsenti, & stipulãti, nomine, & vice dictæ Ecclesiæ de nouo fundandæ, & ædificandæ, et per ipsum dominum Episcopum eidem ecclesiæ, et claustro, et coemeterio ipsius ecclesię cessionẽ traditionem, et assignationem, atq. donationem inter viuos, quæ amplius ex causa ingratitudinis, vel alia quacumque de causa reuocari non possit nominatim de vna petia terræ cultæ positæ in dicto territorio, quæ est perticæ, etc. cui cohæret, etc. Ita quidem; vt ipsa ecclesia de nouo fundanda, et ædificanda, et quicunq. futurus rector, et minister ipsius prædictam petiam terræ, seu prædictum totum superius cessum, assignatum et donatum simul cum accessibus, et ingressibus, cum superioribus, et inferioribus suis, et omni iure, cunctisq. vtilitatibus, et vsantijs prædicto toti superius cõcesso, assignato, et donato in integrum pertinen. ex causis antedictis: et vt supra habeat, et teneat sine alicuius cõtradictione, et eidem domino Episcopo stipulanti, et recipiẽti vt supra omnes ipsius Antonij actiones, rationes, defensiones, et iura, reales, personales, vtiles, directas, et mixtas, et in rem scriptas, ac realia, personalia, vtilia, directas, et mixta, et in rẽ scripta eidem Ant. competentia, et competitura in prędicto toto superius concesso, et donato, et pro eo, et eius occasione aduersus quamcunque personam, et quamlibet rem, et tam in rem, quam in personam cessit, dedit, et mandauit constituitq. quẽcunque futurum rectorem dictæ ecclesiæ fundandæ vt supra procuratorem tanquam in rem suam, vt sic possit agere, petere, excipere, replicare, exercere, vti, et se tueri, et omnia, et singula dicere, facere, quemadmodum D. Ant. poterat, aut posset, et vt de cætero dicta ecclesia, et quicunque ejus futurus rector sit, & succedat in omnem locum, et ius d. Ant. et eius vices in omnibus obtineat, et mandauit, ac dixit pręfato domino Episcopo pręsenti, stipulanti, et recipienti vt supra, vt de prædicto toto superius cesso, et donato, vt sup. nomine dictæ ecclesiæ, et futuri rectoris eius, sua autoritate propria tenutã capiat, et corporalem possessionem, constituẽdo se interim prædictum totum superius cessum, et donatum pro dicta ecclesia fundanda, et rectore futuro, et eius nomine possidere, vel quasi, quam quidem cessionem, assignationem, et donationem, et omnia, et singula suprascripta, et in præsenti in-

strumento contenta D. Ant. per solemnem stipula. promisit, & conuenit præfato D. Episcop. stip. & reci. nomine, & vice dictæ Eccles. fundandæ, & futuri rectoris ipsius perpetuo firmam, ratam, & gratam, & firma, rata, & grata habere tenere, attendere, & obseruare, & non contrauenire vel cótrafacere per se, vel alium aliqua ratione, vel causa, vel aliquo modo, casu, vel iure, siue vllo legum, vel decretorum seu rescriptorum auxilio, & prædictum totum superius donatum, & vt supra, ab omni persona, cómuni corpore, collegio, & vniuersitate omni ratione defendere, & expedire & si quid euictum fuerit, in duplum restituere cum omni damno, expensis, & interesse sicut res pro tempore fuerit meliorata, aut magis voluerit arbitrio boni viri, sub æstimatione in consimili loco, sub omnium damnorum, interesse, & expensarum restitutione, & refectione, de quibus, & earum quantitate, & quod illa passa fuerint, stari, & credi debeat soli, & simplici dicto, & assertioni præfati domini Episcopi, & cuiuscunque futuri rectoris, sine sacramento, & onere cuiuscunque probationis & taxationis iudicis inde præstãdæ, & fiẽdæ, & vlterius in poena, & sub poena lib. decem den. Plac. toties committenda, & exigenda cũ effectu, quoties in prædictis, vel aliquo prædictorum fuerit cõtrafactũ, seu etiam contrauentum, qua commissa soluta, vt non firma, & rata maneant omnia, & singula subscripta cum eadem stipulatio, poenæ, vnde pro euictione, defensione, & dupla, suprascriptis omnibus, & sing. attendendis, & firmiter obseruandis dictus Ant. obligauit eidem domino Episcopo præsent. stip. & recip. vt supra pignori omnia sua bona præsentia, & futura, hoc acto, expræsse conuento, & intellecto inter præfatum dom. Episcopum ex vna, & dictum Anton. ex alia per pactum expressum solemni stipula vallatum ante hunc contractum, & in principio, medio, & in fine ipsius, & aliter ipse Anton. prædicta non fecisset, videlicet quod ipse Antonius, & eius descendentes masculi, & ipsius non extantibus alij proximiores de eius domo, & agnatione habeant, & habere debeant, ac eis spectet, & pertineat, & spectare, & pertinere debeat iuspatronatus dictæ Ecclesiæ, nominandi, & præsentandi rectoré pro tempore futuro ipsi Ecclesiæ præfato domino Episcopo, & cuicunq. eius locumtenenti cui voluit, & vult ipse Ant. spectare, & quod spectet ius cónfirmandi, & instituendi dictũ rectore pro tempore nominandum, & præsentandum vt supra, & quod iuspatronatus, & vt supra ipse Ant. de expresso consensu præfati D. Episcopi sibi, & suis vt supra, expresse reseruauit, & reseruat. Item quod quicunq. futurus rector dictæ ecclesiæ, & qui pro temporibus fuerit, teneatur & obligatus sit, iusto impedimento cessante, celebrare in dicta ecclesia missas, & alia diuina officia, & suo tempore existentibus in dicta villa ministrare sacramenta ecclesiastica, & paruulos pro tempore nascituros in ipsa villa baptizare, & in ipsa ecclesia continuam residentiam facere, & alia ad quę tenetur, quilibet rector ecclesiæ curatæ celebrando bis in hebdomada in ipsa ecclesia missas defunctorum pro salute animę ipsius Anto. & defunctorum suorum, instans, & requirens ipse Ant. à præfato dom. Episcopo quatenus de paterna benignitate dignetur huiusmodi ecclesiæ fundandæ, & alijs præmissis benignum consensum præstare, & ipsa confirmare, & approbare, & decernere dictã ecclesiam posse & debere de nouo fundari, & ędificari de iure sub nomine, & vocabulo beati Antonini martyris gloriosi, cum coemeterio, & campanili, & alijs opportunis, & paruulo, pro tẽpore nascitures per futurum rectorem posse baptizari, & ipsã ecclesiam dedicare sub vocabulo beati Antonini martyris, & alia dicere, & facere, quae in similibus fieri consueuerunt, & requiruntur cum reseruatione iuris patronatus, vt supra, qui D. Episcopus auditis, & intellectis superius expositis, & narratis, ac requisitis, per dictum Ant. & ipsis diligenter consideratis, habitaq. superinde debita informatione, considerans, & attendens praedicta, vt sup. exposita per ipsum Ant. fore vera, & ipsas causas, & rationus, vt supra adductas per ipsum Ant. a sacris canonibus approbatas esse, ex quibus de iure dicta ecclesia de nouo fundari, & ędificari debet, & potest in dicto loco, consideratisq. omnibus alijs, & singulis quae in praemissis consideranda erant, & super ipsis omnibus, & singulis habita matura delibera-

ratio-

ratione ob reuerentiam omnipotentis domini Iesu Christi, & Gloriosæ Virginis Mariæ Matris eius, ac beati Anto. martyris, totiusq. curiæ caelestis triumphantis, eorumq. & sancti Spiritus gratia misericorditer imploratis predictis omnibus, & singulis suprascriptis consensit, & assensit, & ipse omnia, & singula suprascripta approbauit, & confirmauit, & ea fieri laudauit, ac praedicta faciendi, & fundandi licentiam dedit, & concessit eidem Anto. pręsenti, stip. & recip. Et insuper sponte, & ex certa scientia dictã ecclesiam cũ coemeterio ibi fiendo de nouo fundari, & ædificari, & in ea paruulos dicti loci pro tempore nasci turos baptizare posse decreuit, & decernit; ipsamque ecclesiam sub nomine, & vocabulo beati Ant. martyris antedicti dedicauit, & dedicat, reseruato sibi, cuicunque eius legitimo successori confirmationem, institutionem subiectionem, visitationem rectoris, & ministri dictæ ecclesiæ, & vlterius nomine census cathedratici, & subiectionis vnam libram ceræ nouæ laboratæ sibi, suisq. successoribus perpetuo annuatim soluendam per rectorem, & ministrum dictę ecclesiæ, & quod ius, & quam subiectionem sibi, & successoribus suis, vt supra reseruauit, & retinuit, dans, et concedens pręfatus D. Episcopus, et ita concessit, & dedit, ac dat, & concedit eidem Anto. præsenti, et stipulanti, et recipienti facultatem et liberam potestatem fundandi altare in ipsa ecclesia sub nomine, et vocabulo beati Antoni martyris antedicti, et super varijs negocijs perpeditus ipse Dominus Episcopus commisit, et committit, ac mandauit presbytero I. etc. licet absenti, quatenus vice, & auctoritate præfati do. Episcopi personaliter accedat ad dictum locum in quo fundanda; et ædificanda est ipsa ecclesia, et altare, et ibidem venerabilem crucem figat, et primum lapidem in fundamento ipsius ecclesiæ ponat cum aspersione aquæ benedictæ, et alijs debitis solemnitatibus obseruatis. Et de prædictis præfatus dominus Episcopus mandauit mihi notario, et dictus Ant. rogauit me notarium, etc.

Alia forma fundationis Ecclesiæ.

IN nomine Domini Amen, etc. Antonius, etc. constitutus coram R. in Christo patre, et Domino Do. Ioan. Dei, et Apostolicæ Sedis gratia Episcopo Placen. et comite, et ad eius plenam audientiam, et intelligentiam dixit, et exposuit praefato D. Episcopo, quod villa Solaroli Pla. dioecesis caret ecclesia iam antiquis temporibus, et homines, et habitatores dictae villae per tempora retroacta consueuerunt esse, et sunt de praesenti sub cura rectoris, et ecclesiæ sancti Petri constitutæ in villa Saluaritię, quae distat a dicta villa Solaroli per vnum miliare, ex quo habitantes in dicta villa Solaroli non parua incõmoda suscipiunt tam in carentia proprij sacerdoti, quam etiam paruulis pro tempore nascẽtibus in dicta villa qui quãdoq. ob distantiam loci solent decedere nõ suscepto baptismate, et aliter diuersimode attento discrimene, et incommodo itineris, præcipue tempore hyemali, et propterea dictus Ant. praedicta animo reuoluens et intendens diem suæ peregrinationis, ei missionis extremae meritoriis oneribus praeuenire, ac aeternorum intuitu id seminare in terris, quod reddente domino cum fructu multiplicato colligere valeat in caelis prouida meditatione, et salubri deliberatione pro salute animæ suæ, et parentũ, et antecessorũ, ac posterorum suorũ, diuina fauente gratia disposuit de nouo fundare ecclesiã, et ædificare in proprio fundo, posito in territorio Solaroli praedicti Placentinae dioeces. ad gloriam, et laude omnipotentis Dei, et Beatae Mariae Virginis Matris eius, ac beat. Iac. Apost. sua cuius nomine, et vocabulo fundari debeat, et dedicari, et ipsã ecclesiam dotare pro sustẽtatione rectoris, et ministri, qui pro tẽpore fuerit in ipsa eccl. in qua vult, et intendit, quod ipse futurus rector continuã residentiam faciat, et missas, et alia diuina officia tẽporibus debitis celebrare debeat, et ecclesiastica sacramenta habitantibus in dicta villa ministrare, et dummodo præfatus dominus Episcopus prædictis, et pręedicta faciendi benignã licentiam concedere dignetur de paterna benignitate, cum reseruatione iurispatronatus eidem Antonio, et successoribus eius masculis, et ipsis deficiẽtibus alijs proximioribus de eius do-

mo

mo, & agnatione, & ibidem ad executionem prædictæ suæ,dispositionis prædictus Antonius sponte, & ex certa scientia, & ex eius mera, & pura liberalitate,& spontanea voluntate fecit, & facit præfato domino Episcopo præsenti stipulanti, & recipienti, nomine,& vice dictę ecclesiæ de nouo fundandę,& ædificandæ,& cuiuscunque futuri rectoris,& ministri ipsius ecclesiæ de domo habitationes ipsius rectoris, &pro claustro,et coemeterio ipsius,&pro dictis ecclesia,domo,& claustro ædificandis cessionem,assignationem,&datum,atque donationem inter viuos, quæ ex causa ingratitudinis, vel alia quacumque de causa amplius reuocari non possit, nominatim de vna petia terræ cultæ posita in territorio dicti loci prope burgum, quae est perticę, &c. cui cohęret, &c. & vlterius pro sustentatione, & præbenda dicti futuri rectoris, dedit, assignauit,& tradidit eidem domino Episcopo recipienti nomine dictæ ecclesię fundandæ,& rectoris antedicti infrascripta bona,& iura, de quibus;infra,quæ perpetuo sint,& remaneant ad perpetuam sustentationem dicti rectoris, & bona sunt hæc.

Ita quidem, vt præfatus dominus Episcopus dicto nomine,& ipsa fundanda,vt supra, & quicunque futurus rector ipsius ecclesiæ prædictum totum superius censũ assignatum, & donatum simul cum accessibus, & ingressibus, cum superioribus,et inferioribus suis,& omni iure,cunctisque vtilitatibus, & vsantijs prædicto toti superius assignato, cessio,& donato in integrum pertinentibus,ex causis antedictis,et vt supra habeat, teneat sine alicuius contradictione,& eidem D. Episcopo præsenti stipulanti,& recipienti,vt supra ipse Anton.omnes eius actiones, &c.prout in suprascripta forma mutatis mutandis, & in fine instrumenti addatur omissis pactis de quibus in suprascripta forma.

Instans, & requirens ipse Antonius à pręfato domino Episcopo,&c.prout in suprascripta forma.

Qui dominus Episcopus auditis, & intellectis superius expositis, & requisitis per ipsum Antonium, & ipsis omnibus matura consideratis, & habita superinde informatione super veritate superius expositorum, & rationes, & causas, vt supra expositas a sacris canonibus approbatas fuisse,ita quod dicta ecclesia de iure potest, & debet fundari,& ædificari de nouo ob reuerentiam Redemptoris Domini nostri Iesu Christi, ac Beati Iacobi Apostoli, eorumque, & sancti Spiritus gratia misericorditer imploratis, praedictis omnibus, & singulis consensit,assensit, & ea approbauit, & fieri laudauit, & insuper sponte, & ex certa scientia dictam ecclesiam cum domo,& claustro,&coemeterio ibi habendo, & cum reseruatione iuris patronatus eidem Anton. & successoribus suis,& vt supra, de nouo fundari,& ædificari,& in eo paruulos dictæ villæ pro tempore nascituros baptizari posse decreuit, & decernit ipsamq. ecclesiam sub nomine & vocabulo beati Iacobi Apostoli dedicauit, & dedicat obseruata sibi, & cuicunque eius successori legitimo confirmatione, &c.

Extendatur prout in suprascripta forma mutatis mutandis.

Fundatio hospitalis auctoritate Episcopi.

IN nomine Domini Amen, &c. Quoniam scriptum est,Apostolo attestante, quod omnes stabimus ante tribunal Dei, recepturi, & prout in corpore gessimus, siue bonum, siue malum, ea propter Ioan. &c. intendens diem missionis extremæ misericordiæ operibus præuenire, ac æternorum intuitu, id seminare in terris, quod reddente domino cum multiplicato fructu colligere valeat in cælis animo reuolens,quod qui parce seminat parce metet, & qui seminat in benedictionibus, de benedictionibus metet vitam æternam. Attendens itaque inter alia pietatis opera,quod præcipuum opus existit hospitale construere, & fundare, in quo,& ex cuius causa infirmorũ,pauperũ,& miserabilium personarum sustentatio, et educatio præparatur,& pręstetur eisdem prouida deliberatione deposuit,diuina fauente clemẽtia, & suffragante pro salute animæ suae & parentum,&successorum,ac posterorũ suorum fundare, & ædificare hospitale pro sustentationibus, & subuentionibus pauperum,infirmorum,viduarum,pupillorum,peregrinorum,orphanorum,& aliarũ miserabiliũ personarum vtriusque sexus

ad illud confluentium Deo dante de proprijs eius bonis à Deo collatis,& de domibus suis infrascriptis positis in vicinia S. Petri,& vlterius ibidem oratorium, & altare erigere,& constituere,ac fundare pro diuino cultu celebrando personis pro tempore morantibus in ipso hospitali, sub nomine, & vocabulo Beati Antonini martyris ad laudem, & honorem æterni Dei, & ob reuerentiam suæ sacratissimæ passionis, intemeratæ Virginis Mariæ matris eius, ac Beati Antonini martyris huius almæ ciuitatis protectoris,& ibidem dictus Ioannes constitutus coram Reuerendissimo in Christo patre,& D.D.Io.Dei,& Apostolicæ Sedis gratia Episcopo Placen.& comite, votum suum exequendo sponte, & ex certa scientia,& ex eius mera,& pura voluntate,& animo spõtaneo,saluis sẽper infrascriptis,& vt infra, cum licentia, consensu, & auctoritate præfato domini Episcopi,& vt infra,cessit,dedit,deputauit ac cedit,dat,deputat,& assignat præfato domino Episcopo præsenti,stipulanti,& recipienti nomine, & vice dicti hospitalis fundandi, & cuiuscunque ministri ipsius hospitalis vnam domum ipsius Ioannis muratam, cuppatam, & solaratam, positam in ciuitate Plac. in vicinia,&c. cui cohæret, &c. quam vult, & intendit ipse Ioannes esse,& remanere,& ipsam deputauit,& deputat ad vsum pauperum dicti hospitalis & quam constituit in hospitale. & in qua etiam constitui, & fundari debet oratorium,sub nomine,& vocabulo Beati Antonini martyris, in quo oratorio temporibus opportunis possint Missæ, & alia officia celebrari pauperibus, & alijs personis in eo pro temporibus habitantibus, & in ipso hospitali teneri debeat hospitalitas pro pauperibus,& alijs egenis,& miserabilibus personis,& ad eorũ sustentationem, & subuentionem, & sic obseruari debeat per quemcunq. rectorem eligendũ superinde,& deputandum,& ita fieri,& obseruari voluit,& disposuit; ita tamen quod ecclesia S. Antonini Plac. vel domini Præpositus, Canonici, & Capitulum ipsius Ecclesiæ; & huiusmodi dedicatione, nominatione, ac vocabulo beati Antonini non facta in dicto hospitali, & domo non possint, nec valeant aliquod ius, vel actionem aliquam sibi vendicare in dicto hospitali, & iuribus eius: saluo,vt infra,& vlterius, & saluis præmissis ad hoc,vt facilius futurus rector, & pauperes pro tempore in eo degentes possint sustentare,dotauit, & dotat ipsum hospitale de bonis infrascriptis,ac,fecit,& facit præfato domino Episcopo præsenti,stipulanti,& recipienti nomine,& vice dicti hospitalis, vt supra cessionem,assignationem,& datum, atque donationem inter viuos,quæ amplius ex causa ingratitudinis, vel alia quacunque de causa reuocari non possit nominatim de omnibus, & singulis bonis, & iuribus, de quibus,& prout infra, videlicet primo de vna petia terræ, &c. saluis alijs cohærentijs, & earum veritate. Item de fictu annuo,& iure,& præstatione ficti annui,&c. Ita quidem,vt dictum hospitale, & quicũque futurus rector ipsius prædicta omnia, & singula,vt supra cessa,& assignata,ac eo nata simul cum accessibus, & ingressibus, cum superioribus, & inferioribus suis, & omni iure,cunctisque vtilitatibus,& viantiis prædictis omnibus superius cessis, & vt supra in integrũ pertinentibus habeant, & teneant ex causis antedictis, sine alicuius contradictione, & eidem domino Episcopo stipulanti,& recipiẽti nomine dicti hospitalis, vt supra, ipse Ioannes omnes eius actiones, rationes,defensiones,& iura; reales, personales, vtiles, directas, & mixtas, ac realia, personalia, vtilia, directa, & mixta eidem Ioanni competentia, & competitura in prædictis omnibus, & singulis, vt supra cessis,assignatis,& donatis,& quocunque ex eis,& pro eis,& eorum occasione aduersus quamcunq. personam,& quamlibet rem, & tam in rem, quam in personam cessit,dedit,& mandauit, constituitque quemcunque futurum rectorem, & præfatum dominum Episcopum procuratores tamquam in rem suam vt sic possit agere,causari,petere, excipere,replicare,exercere,vti,& se tueri,& omnia,& singula dicere, & facere; quemadmodum dictus Ioann. poterat,aut posset, & vt de cætero dictum hospitale sit,& succedat in omnem locum, & ius dicti Ioannis,& eius vices in omnibus obtineat, & voluit, & vult, ac eidem dixit,& dicit eidem domino Episcopo præsenti, stipulãti & recipienti vt supra cessit, & assignatis sua auctoritate tenutam capiat, & corporalem

talem possessionem, constituendo se interim pro dicto hospitali, & eius nomine, et cuiuscumque futuri rectoris prædicta omnia, & singula suprascripta, vt supra cessa, & assignata possidere, vel quasi; quas assignationem, cessionem, donationem, et omnia; & singula suprascripta, & in præsenti instrumento contenta d. Io. per solemnem stipulationem promisit, & conuenit præfato d. episcopo præsenti, stipulanti, & recipienti nomine, & vice dicti hospitalis, & vt supra perpetuo, & omni tẽpore firmas, ratas, & gratas, ac firma, rata, et grata, habere, tenere, attendere, & obseruare, et nõ contrauenire, vel contrafacere per se, vel alium aliquo modo, casu, vel iure, siue vllo legum, vel decretorum, vel rescriptorum auxilio, & ipsa omnia, vt supra cessa, & assignata ab omni persona, communi corpore, collegio, & vniuersitate, cum ratione defendere, & expedire sub omnium damnorum interesse, & expẽsarum litis, & extra restitutionẽ, & refectionẽ, de quibus, et earum quantitate stari, & credi debeat soli, & simplici dicto, & assertioni cuiuscunque agentis nomine dicti hospitalis, siue sacramento, & onere cuiuscumque probationis, & taxationis iudicis inde præstandæ, & fiendæ pro quibus omnibus, & singulis suprascriptis attendendis; & firmiter obseruandis dictus Ioan. obligauit præfato D. Episcopo præsenti, stipulanti, & recipienti nomine dicti hospitalis pignori omnia sua bona præsentia, & futura, saluo, et reseruato semper eidem Ioan. et eius successoribus masculis, & ipsis deficientibus proximioribus de agnatione, & dono eius successiue vsquequoq. superfuerint aliqui de eius agnatione, & ita sibi, et ipsis, vt supra singula singulis referendo reseruauit, et reseruat iuspatronatus d. hospitalis, et rectoris prædicti, et ius nominandi, et præsentand. rectori ipsius quandocumque vocare contigerit, et in omnibus alijs, quæ ad patronos, et fundatores hospitalium, et locorum piorum, et religiosorum spectare, et pertinere noscuntur, et voluit, et vult quod ius confirmandi, et instituendi rectorem pro tempore deputandum, et præsentãdum ad ipsum hospitale, et oratoriũ prædictum, ac ius visitandi, corrigendi, et puniẽdi, prout nouerint expedire, spectet, et pertineat præfato Domino Episcopo. necnon ven. D. Præposito, canonicis, et capitulo dictæ ecclesiæ S. Ant. instans, et humiliter requirens, ac supplicans ipse Ioan. à præfato d. Episcopo quatenus votum ipsius Ioan. et Deo, et hominibus gratum de benignitate paterna dignetur prædicta, vt supra disposita, et ordinata per dictum Ioan. approbare, et confirmare, et eius consensum eisdem omnibus pręstare ac reseruare eidem Ioan. et suis, vt supra dictum iuspatronatus, et alia de quibus supra, et concedere eidem hospitali, et futuro rectori ipsius pro tempore existenti in perpetuum quęstum generalem per ciuitatem, et dioecesim Placen. ostiatim, vt quærere, et percipere possint eleemosynas, legata, et vera charitatis subsidia, quę à Christifidelibus contigerit eidem hospitali, et oratorio eius pie erogari, et legari, et vlterius committere vices suas alicui ex sacerdotibus ciuitatis, qui vice, et auctoritate præfati domini Episcopi primum lapidem, prout in fundamento oratorij, et altaris in eo construendi, et cruces signat super domibus dicti hospitalis, et oratorio prædicto, et alias solemnitates faciat et obseruet, quæ in talibus fieri consueuerunt, et requiruntur in signum veri, & perfecti hospitalis, qui d. Episcopus auditis & intellectis supplicatione; & requisitione dicti Ioan. et alijs per eum, vt supra factis, & adimpletis, & ipsis diligenter, et mature consideratis ipsius Ioan. tam pium & deuotum propositum in visceribus charitatis amplectens Christi Saluatoris nostri nomine, & suffragio inuocatis auctoritate sua ordinaria, & quocumque alio iure, via, modo, causa, et forma, quibus, et prout melius potuit, et potest, ac fieri, et esse possit praedictis omnibus, et singulis suprascriptis consensit, et consentit, et ea approbauit, et confirmauit, et fieri laudauit, ac licentiam, et facultatem concessit, et concedit eidem Ioã. præsenti, stipulanti et recipienti, faciendi, fundandi, et construendi dictum hospitale, et oratorium cum coemeterio in dictis domibus suis, et ipsum oratorium, et altari erigendi cum coemeterio ad gloriam, et honorem Dei, et Dei Genetricis, et B. A. martyris, et cultus diuini, ita quod in eo oratorio possit a personis pro tẽpore ibi habitantibus debite celebrari, ac ipsũ hospitale, et oratoriũ

præ-

præd ctum, sub nomine, & vocabulo beati Anton. martyris dedicauit, & dedicat, reseruando, & ita reseruauit, & reseruat eidem Ioanni, & successoribus suis, & alijs de domo, & agnatione eius singula singulis casibus, & temporibus congrue referendo ius patronatus, ipsisque omnibus, & singulis, & huic legitimo actui causa cognita, & debita iuris solemnitate interueniente, & seruata suam, & sanctissimi D.N. Papae, qua fungitur in hac parte auctoritatem interposuit pariter, & decretum, reseruato tamen, & ita reseruauit, & reseruat præfatus D. Episcopus sibi, & successoribus suis & præfatis dominus præposito, canonicis, & capitulo dictæ ecclesiæ S. Anton. confirmationem, & institutionem futuri rectoris, visitationem, curationes & reformationem dicti hospitalis, & rectoris, & fratrum, ac suorum ipsius & vlterius concedit, ac indulget eidem hospitali in perpetuum habere quæstum generalem per totã ciuitatem, & dioecesim Plac. vt ostiatim possit quicumque recto, seu agens nomine dicti hospitalis petere, & percipere eleemosynas, & vera legata, & charitatis subsidia, quæ à Christifidelibus contigerit erogari de quibuscumque bonis eidem hospitali fiendis, & erogandis, & vt ipsi Christi fideles tanto feruentius animentur, quã o nouerint copiosius præmia ii omnibus Christi fidelibus vere poenitentibus, & confessis, qui prædicto hospitali, & pauperibus eius munus charitatis porrexerint, quotiescumque quadraginta dies de iniunctis eius poenitentijs misericorditer in Domino relaxamus. Et insuper voluit, & mandauit præfatus D. Episcopus quod ipsum hospitale, & quicunque futurus rector ipsius teneatur, & obligatus sit singulo anno semper in festo Natiuitatis Domini Nostri Iesu Christi, seu beati Anton. martyris, vel infra eorum octauas, deinceps in perpetuum dare & soluere præfato domino Episcopo, & eius successoribus, & Episcopali palatio liberam vnam piperis, consignari ad Episcopale palatium nomine census cathedratici in signum subiectionis dicto Ioanne præsente, & prædicta Donata, et humiliter acceptante nomine dicti hospitalis, & qui per solemnem stipulationem promisit, & conuenit præfato D. Episcopo præsenti stipulanti, & recipienti pro, & successoribus suis dare, reddere, & soluere præfato D. episcopo, et successoribus suis, vt sup. in perpetuum in altero ex dictis festis, vel infra eius octauum libram vnam piperis ad dictum palatium Episcopale nomiue census in signum recognitionis, & subiectionis præmissorum, & ibidem præfatus D. Episcopus pro vlteriori executione, & perfectione præmissorum commisit, et committit ven. d. Iac. præposito d. Ecclesiæ S. Ant. licet absenti tanquam præsenti, quatenus vice, & auctoritate præfati D. Episcopi personaliter accedat, et dictas domos in quibus fundari, et construi debet dictum hospitale, et oratorium, et altare de quibus supra in fundamento ipsius oratorij, et altaris primum lapidem ponat, et firmet, et cruces in structuris ipsarum domorum ponat, et figat in signum, et testimonium veri hospital. cum aspersione aquæ benedictæ, et alias solemnitates faciat, et obseruet, quę in similibus fieri consueuerunt, et requiruntur iuxta ritum sãctæ matris ecclesiæ. Et de prædictis, etc.

Et nota quod suprascripta forma est cõcepta quod fundans ipsum hosp. illud fundauit in certis eius domibus, sed si fieret solum in aliquo fundo, in quo nulla essent ædificia; debet formari vt supra, mutatis condecenter verbis. Posset etiam aliter ipsum instrumentum formari, vt infra.

Alia forma fundationis hospitalis auctoritate Episcopi.

IN nomine Domini Amen, etc. Constitutus Io. etc. coram Reu. in Christo patre, et D. D. etc. Dei, et Apost. Sedis gratia Episc. Plac. et Comite, dixit, et exposuit præfato D. Episcopo, et ad eius plenã audientiã, et intelligẽtiã, quod ipse sæpius animo suo reuolente d. et sententiam Apostoli dicentis. Et omnes stabimus ante tribunal Dei, recepturi prout in corpore gessimus, siue bonũ, siue malum: cupiens ipse Io. diem missionis extremæ misericordiæ operibus præuenire, ac æternorum intuitu id seminare in terris, quod Deo reddente cũ multiplicato fructu colligere valeț in coelis, attẽdens quoque, quod inter alias pietatis opera præcipuũ opus existit hospitalia construi, et fundari pro sustentatio-

tatione,& subuentione pauperum,& miserabilium personarum prouida deliberatione deposuit, diuina suffragante clementia, fundare, & ædificare hospitale pro sustentatione,& subuentione pauperum, peregrinorum, pupillorum, viduarum,& orphanorum, & aliarum miserabilium personarum vtriusque sexus ad illud confluentium, & illud dotare in, & de bonis eius proprijs sibi à Deo collatis,& ibidem oratorium,& altare erigere,& constituere, ac fundare pro diuino cultu celebrando personis in dicto hospitali pro tempore commorantibus, sub nomine, & vocabulo beati Anton. mart. ad gloriam, & honorem æterni Dei,& B. Mariæ semper Virginis, ac B. Ant. mart. antedicti. Quapropter constitutus ipse Ioan. coram præfato D. Episcopo, vt supra ad executionem eius piæ, & sanctæ dispositionis sponte,&c.

Extendatur in reliqui, prout in suprascripta forma mutatis mutandis.

Si vero fundaretur hospitale absque auctoritate Episcopi: tunc posset formari, prout in suprascripta prima forma, subtractis quibuscunque verbis accommodatis Episcopo, & alijs solemnitatibus necessarijs, & respicientibus personam Episcopi verbis condecenter mutatis. Et eo casu nulla debet fieri mentio oratorij, nec cœmeterij: quia talia non possunt fundari absque licentia Episcopi.

Fundatio hospitalis absque auctoritate Episcopi.

IN nomine Domini Amen, &c. Ioann. &c. fil. q. &c. animo suo sæpius cogitans dictum Apostoli dicētis. Quod omnes stabimus ante tribunal Dei, recepturi prout in corpore gessimus, siue bonum, siue malum,& aliud dictum Saluatoris dicentis; Qui parce seminat, parce metet,& qui seminat in benedictionibus, de benedictionibus metet vitam æternam. Cupiens igitur dictæ messionis ęternæ operibus misericordiæ peruenire, ac æternorum intuitu id seminare in terris, quod Deo reddente cum multiplicato fructu valeat colligere in cælis, attendens quoque, quod inter alia pietatis opera præcipuum illud hopus existit hospitalia fundandi,& ædificandi pro sustentatione,& subuētione pauperum,& aliarum miserabilium personarum prouida deliberatione disposuit, diuina suffragante clementia, fundare, & ædificare hospitale ad honorem,& gloriam æterni Dei,& Beatæ Mariæ Virginis, sub nomine, & vocabulo beatæ Mariæ pro sustentatione, & subuentione pauperum peregrinorum, viduarum, pupillorum, orphanorum, & aliarum miserabilium personarū in infrascripta domo ipsius Ioan. posita in vicinia,&c. cui choęret,&c. & illud dotare de bonis eius proprijs sibi à Deo collatis, & propterea ad executionem dictæ eius dispositionis Christi, & gloriosissimæ Virginis Mariæ matris eius, totiusq. curiæ cælestis nominibus, & suffragio inuocatis ad gloriam,& honorem Dei & prælibatæ Virginis Mariæ, sponte,& ex certa scientia,& ex eius pura, & mera voluntate deputauit, & deputat dictam domum ipsius Ioan. positam, vt supra, & voluit, & vult fore,& esse ad vsum pauperum,& miserabilium personarum, & ipsam constituit in hospitale sub nomine, & vocabulo beatæ Mariæ Virginis, & in eo hospitali voluit, & vult perpetuis temporibus teneri debere hospitalitatem pauperibus, & egenis, & alijs personis miserabilibus, & ad eorum sustentationem, & subuentionem: & ita fieri,& obseruari debere per quemcumque futurum rectorem ad illud deputandum, quem rectorem, & ministrum dicti hospitalis voluit, & mandauit, ac ordinauit eligi, & deputari debere perpetuo per ipsum Ioannem, et eius descendentes masculos, et ipsis deficientibus per illos de domo et agnatione sua, et ius eligendi ipsum rectorem quandocumque vere contigerit, et ipsius rectoris, et hospitalis correctionem, visitationem, et punitionem eidem Ioann. et ei, vt supra spectare, et pertinere, et non alicui alij personæ Ecclesiasticæ, seu seculari: ita quod nulla alia persona præter ipsum Ioan. et suos, vt supra possit aliquo futuro tempore de ipso hospitali, et rectore eius, et aliquibus eius bonis, et iuribus, immo, expresse prohabuit, et prohibet ipse Io. posse aliquam aliam personam aliqualiter intromittere. Et vlterius saluis pręmissis, vt habilius futurus rector, et pauperes in eo degentes possint sustentari, dotauit ipsum hospitale de bonis infrascriptis, ac fecit, et facit mihi

mihi notario infrascripto tanquam publicæ personæ stipulanti,& recipienti,nomine, & vice dicti hospitalis, & cuiuscunq. futuri rectoris,&per me ipsis hospitali,& rectori,cessionem,assignationem, & datũ atque donationem, &c. Extendatur in reliquis, prout in suprascripta forma mutatis mutandis vsque ad hypothecam bonorum inclusiue,& deinde addatur clausula. Et de prædictis D.Ioan.rogauit me Notarium.

Concessio Ecclesiæ facta per Episcopum alicui ordini.

PRimo præmittendum est, quod talis concessio facta alicui ordini de aliqua Ecclesia, quandoque fieri solet de Ecclesia vacante,quandoque de ecclesia non vacante.

Item nota,quod talis concessio non potest fieri, nisi per Episcopum, vel eius locumtenentem,&in tali concessione debet interuenire consensus Capituli ecclesię cathedralis,& aliter forte non teneret,& debet etiam fieri cum aliqua causa,prout ex infrascriptis formis patet.

Sed nota,quod si tempore concessionis fiendæ de aliqua ecclesia alicui ordini, vt supra dicta ecclesia tenetur per aliquem rectorem,quod eo casu debet fieri mentio in instrumento per quem tenetur, & dicta concessio debet fieri citra præiudicium iurium ipsius rectoris, & sic debet concedi licentia ipsis fratribus appræhendendi tenutam quandocunque vacare contigerit per cessum, seu decessum,& vt infra.

Item nota, quod in tali concessione ecclesiæ Episcopus reseruat sibi quandoque iura Episcopalia in ipsa ecclesia, & quandoque illam concedit pure, nullo iure sibi reseruato.

Et pari modo quandoque concedit illam imposito onere census annuos soluendi eidem, quandoque nullo onere imposito, & prout ex infrascriptis formis patet.

Item nota,quod vltra concessionem factam, non debet Episcopus inuestire aliquem ex fratribus, seu monachis dicti ordinis recipere nomine ordinis, & fratrum, seu monachorum, & ipsa concessio debet fieri ordini, seu congregationi, & fratribus, seu monachis, prout fuerint, vt infra.

Item nota, quod si Episcopus reseruet sibi iura Episcopalia in ipsa Ecclesia,quod fratres recipientes debent præstare iuramentum fidelitatis eidem Domino Episcopo prout faciunt alij subditi tempore collationis beneficiorum,& vt infra.

Item nota,quod si ecclesia est taxata cũ clero pro oneribus, & talis debet etiam dicto casu fieri concessio: ita tamen,quod fratres,seu monachi teneantur contribuere cum clero pro rata taxationis, tunc vel in futurum fiendę,& vt infra.

Item nota, quod vbi ecclesia est curata debet Episcopus concedere ipsis fratribus curam animarum eidem ecclesię subiectarum, & vt infra.

Et omni in casu debet Episcopus concedere eisdem liberam administrationem ipsius ecclesiæ,& infra.

Et nota, quod si ecclesia vacat debet committere cuicumque sacerdoti quatenus ponant eos in tenuta,& vt infra.

Et vt clarius præmissa pateant,subijcientur formæ, de quibus infra.

Concessio Ecclesiæ factæ per Episcopum alicui ordini fratrum,vel alterius congregationis.

IN nomine Domini Amen,&c. conuocato, & congregato capitulo ecclesię Placentiæ in loco suprascripto infrascripta occasione de mandato Reuerendiss. in Christo patris D.D.Ioannis Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Episcopi Plac.& Comitis, in quo quidem capitulo interfuerunt præfatus Dominus Episcopus venerabilis d. Iac. &c. præpositus dictæ ecclesiæ, necnon venerabiles d. L.A.B F.M.D. G. R. & I. omnes Canonici d. ecclesiæ dicentes,& protestantes, quod sunt,& repræsentat totum capitulum dictæ ecclesiæ,& quod non est alius canonicus dictæ ecclesiæ, qui ad infrascripta possit, vel debeat commode euocari, citatis prius alijs canonicis d. ecclesiæ per Pet. &c. ostiarium dictæ ecclesiæ, prout ibidem retulit se citasse præfatos dominos canonicos præfatus Dominus Episcopus dixit,& exposuit præfatis dominis præposito, canonicis,

nicis, & capitulo & ad eorum plenam audientiam, & intelligentiam, quod alias pro parte reuerendi domini prioris generalis, & fratrum ordinis seruorum beatæ Mariæ inistitutum fuit pluries cum præfato domino Episcopo, ac eidem expositum fuit, quod ipsi do. prior, & fratres affectant summopere obtinere aliquem locum, & aliquam ecclesiam in hac ciuitate Placentiæ in quibus possint domino famulari humili voce requirentes sibi concedi aliquā ex ecclesijs dictæ ciuitatis in qua possint in Dei seruitio regularē ordinis sui plantare conuentum super quo licet pluries diligenter, considerauerit, ipse dominus Episcopus ad illos ordines libenter dextram liberalitatis extendat, quibus elucet scientia, viget religio, & in cultu diuino cum fidelium fructu crescit, & floret obseruantia regularis, tamen adhuc nullatenus decretum fuit superinde: & propterea requisiuit dominis præposito, canonicis, & capitulo, vt in præmissis votum suum exponere velint, & an eis videatur cedere in euitentem vtilitatem totius fidelis populi ciuitatis, & an concedi debeat aliqua ex dictis ecclesijs, & maxime ecclesia sancti Iacobi, quæ præsentialiter tenetur per presbyterum Laurentium, &c. rectorei in qua commode poterunt ipsi domini prior, & fratres regularem conuentum plantare, qui dominus præpositus, canonici, & capitulum auditis, & intellectis superius expositis per præfatum dominum Episcopum responderunt, & dixerunt, quod eisdem videtur fore vtile & cedere in vtilitatem totius fidelis populi ciuitatis si dicta ecclesia concedatur eisdem dominis priori, & fratribus ac ordini antedictis præcipue sufragantibus eorum laudabilibus meritis, & fructu multiplici, quem in ecclesia Dei doctrinę sermonibus, & claris exemplis conseruationis honestæ, & laudabilis vitæ attulerunt, prout in omnibus Italiæ partibus in quibus locatenent, attestatur fide dignum testimonium, vnde præfati dominus Episcopus, & domini præpositus, canonici, & capitulum habito prius per, & inter eos colloquio, & tractatu de, & super pręmissis vnanimiter, & pari concordia statuerunt, & ordinauerunt ipsam ecclesiam sancti, Iacobi concedere eisdem dominis priori, fratribus, & ordini antedictis. Et propterea præfatus dominus Episcopus attentis præmissis de consensu prędictorū dominorum præpositi, canonicorum, & capituli, & vna cum eis coniunctim, & diuisim, & prout melius fieri, & esse possit sponte, & ex certa scientia interuenientibus quibuscunque solemnitatibus tam iuris, quam facti in similibus oportunis de iure, vel consuetudine etiam substantialibus ob reuerentiam beatae, & gloriosissimae, ac intemeratae Virg. Mariae, cuius obsequio prædicti domini prior, & fratres sunt nuncupati praedictam ecclesiam sancti Iacobi sitam in Ciuitate Placentiae cū omnibus, & singulis domibus casam entis, & terris, caeterisque eius iuribus spiritualibus, & tēporalibus sine tamen praeiudicio presbyteri Laur. rectoris antedicti, & ecclesiae praedictae praefatis dominis priori, & fratribus, & ordini praedicto, & ad cautelam domino fratri Petr. priori prouinciali in prouincia Lombardiae, & fratri Ioanni de Papia dicti ordinis praesentibus stip. & recip. eorum, & aliorum fratrum ac ordinis prędicti nominibus pleno iure concessit, & concedit, ipsosque fratres Petrum, & Ioannem stipulantes, & recip. vt supra per annuli impositionem, quem suis tenebat manibus solēniter inuestiuit de dicta ecclesia, & iuribus, & bonis antedictis, ita tamen quod dicto presbytero Lau. rectore antedicto cedente, vel decedente vel quouis alio canonico modo dictam ecclesiam dimittente possunt praedicti domini prior, & fratres, vel quicunque ex eis auctoritate propria tenutam & corporalem possessionem seu quasi dictæ ecclesiæ iuriumq. & pertinentiarum suarum spiritualium, & temporalium ad ipsam ecclesiam spectantem possint, & valeant, quandocunque apprehendere, & adipisci, & ipsa adepta curam, & regimen animarum eidem ecclesiæ subiectarum per fratres superinde deputatos exercent, dans, & concedens ex tunc eisdem dominis priori, & fratribus, qui pro tempore in ea fuerint ipsius ecclesiæ, iuriumq. & pertinentiarum prædictarum liberam administrationem, reseruatis tamen præfato domino Episcopo, & cuicunque eius successori in ecclesia prædicta omnibus Episcopalibus, iuribus, & annuo

censu

censu libræ vnius ceræ nouæ laboratae, quam singulis annis in vigilia Beatæ Mariæ mensis Settembris eidem domino Episcopo, & cuicunque eius successori prædicti d. prior, & fratres qui pro tempore in signum subiectionis soluere teneatur, et nihilominus, & cūctis talibus, collectis, ac factionibus, ac alijs quibuscumque oneribus, quæ pro tempore imponi contigerit clero Pla. pro rata tantum æstimationis, quam nunc habet ipsa ecclesia, vel in futurum habebit cum ipso clero contribuere teneantur ipsi prior, & fratres antē dicti, & ibidem dictus frater Petrus prior, & frater Ioannes dictis nominibus solemniter promiserunt, & conuenerunt præfato domino Episcopo præsenti, stipulanti, & recipienti pro se, & successoribus suis antedictis prædictum censum lib. vnius ceræ præfato domino Episcopo, & successorib. suis, vt supra, & collectas, & onera de quibus supra cū clero prædicto pro rata æstimationis antedictæ soluere, & contribuere, & vlterius manib. corporaliter tactis scripturis iurauerunt in manibus præfati D. Episcopi fidelitatem, & iuramentum fidelitatis præstiterunt eidem domino Episcopo præsenti, stipula. & recipienti. vt supra. Et de prædictis præfatus dominus Episcopus mandauit mihi notario, & ipsi domini prior, & frater Ioannes rogauit me notarium, &c.

Alia forma cōcessionis ecclesiæ facta per Episcopum alicui ordini.

IN nomine Domini Amen, &c. Reuerendissimus in Christo pater, & dominus dominus Ioannes Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Episcopus Pla. & comes, intellecta requisitionem coram eo facta pro parte Reu. d. prioris generalis, & omnium fratrum ordinis seruorum Beatæ Mariae, qui summo affectu cupientes in ciuitate Pla. aliquem locum, & ecclesiam aliquem obtinere, in quibus possint domino famulari seruitio Dei regulam ordinis eorum plantare, conuentum requisiuerunt a præfato d. Episcopo, quatenus de paterna benignitate vnam ex ecclesijs eius eisdem concedere dignaretur, attendens, & considerans requisitionem præfatorum d. prioris, & fratrum fere iustam, & rationi consonam, & quod libenter ad illos ordines dexterā liberalitatis extendit, quibus elucet scientia, viget religio, & cultus diuinus cum fidelium fructu crescit, & floret obseruantia regularis, eidem requisitioni annuere decreuit, accedentibus pręcipue ipsorum dominorum prioris, & fratrum laudabilibus meritis, & multiplici fructu, quē in ecclesia Dei doctrinæ sermonibus, & clàris exemplis conseruationis honestae, vitæq. laudabilis attulerunt, prout in omnibus Italiæ partibus in quibus loca tenent attestatur testimonium fidedignum: habita prius per præfatum dominum Episcopum matura, & diligenti deliberatione cum venerabilib. dominus præposito, canonicis, & capitulo ecclesiæ Placentiæ ibidem conuocatis, & cōgregatis infrascripta occasione de mandato prefati domini Episcopi per Petrum, &c. hostiarium dictæ ecclesiæ, prout ibidem retulit se eos citasse, & de eorum dominorum præpositi, canonicorum, & capitulo expresso consensu sponte, & ex certa scientia, & alias omnibus iure, via, modo, & forma, ac causa, quib. & prout melius vt validius fieri, & esse possit, interuenientibus quibuscunque solemnitatibus in præmissis opportunis de iure, vel de consuetudine etiam substantialibus ecclesiam Sancti Iacobi sitam in ciuitate Placen. cum omnibus, & sing. casamentis, domibus, terris, & bonis, cæterisque iuribus spiritualibus, & temporalibus ad reuerentiam Beatæ, & Gloriosissime Virginis Mariæ cuius obsequio sunt nuncupati, fratri Petro priori prouinciali in prouincia Lombardiæ, & fratri Ioann. de Vercellis ordinis prædicti, & fratrum ipsius, & per eos ipsis ordini, & fratribus eius pleno iure concessit, & concedit, & ipsos d. priorem, & fratrem dictis nominibus per annulum, quem suis tenebat manibus, inuestiuit, & inuestit. Dans. & concedens eisdem dominis priori, & fratri dictis nominibus præsentibus, stipulantibus, & recipientibus licentiam, & facultatē quatenus authoritate propria possint ipsi, & quicumque alij fratres dicti ordinis ipsius ecclesiæ iurimque, & pertinentiarum eius spiritualium, et temporalium ad ipsam ecclesiam quomodolibet spectantium tenutam, et corporalem possessionem apprehendendi, et adipiscen-

piscendi,& quatenus expediat ad omnem cautelam commisit,&committit cuicunq. sacerdoti ciuitatis Placen.vice,& auctoritate præfati domini Episcopi ponat,& inducat ipsos dominus priorem, & fratres dictis nominibus in tenuta, & possessione dictæ ecclesię,iuriumq.& pertinentiarum prædictorum per pannos, & cornu altaris dictæ ecclesiæ, & alia dicendo, & faciendo, quæ in similibus fieri consueuerunt,& nequiruntur in signum veræ tenutæ,& corporalis possessionis dandæ, & appræhendendæ de dicta ecclesia, iuribusque, & pertinentijs prædictis ita quod per hęc,& alia ipsi domini prior, & fratres, & ordo prædictus adepti sint, & intelligantur veram tenutam,& corporalem possessionem ecclesiæ,&aliorum de quibus supra,& ipsius ecclesiæ liberam administrationem. Et de prædictis præfatus dominus Episcopus mandauit mihi notario,& ipsi communi prior, & frater Ioannes rogauerunt me notarium, &c.

Hæ præscriptæ formulę visitationis fundationis, & concessionis ecclesiæ sumptæ fuerunt ex formulis Placentinis quas pro minorum partium indigentium dispendio hic imprimi curaui.

Sponsalia.

HAe sunt fidantiæ, & pacta sponsalia, in Dei nomine habita, & facta inter DD. N. cum præsentia, verbo, voluntate, consensu, & auctoritate M.eius patris, præsentis, &c. ex vna, & B. ex altera partibus. Primo prædicti N. & M. eius pater promiserunt, & conuenerunt, & dederunt eidem B.præsenti,&c. A.eiusdem N. filiam legitimam, & naturalem ad præsens in monasterio M. existentem, in eius legitimam sponsam, & vxorem, quodq. dicta A. in eundem B. consentiet, tamquam eius legitimum virum, & maritum, & cum eo matrimonio contrahet, iuxta ritum Sanctæ Matris Ecclesiæ, & legitimis præceden. solemnitatibus, saltem per totum carnispriuium prox. & interea ad arbitrium partium, si libuerit, cum dote,& dotis nomine scutorum N.in contanti, eidem B. persoluen. statim, quod voluerit dictam A. ad domum suam conducere, & ante illius conductionem hic Romæ libere, & absque aliqua exceptione, &c. Teneatur q. idem B. tempore solutionis huiusmodi, illam collocare,& inuestire in tot bonis stabilibus, seu Montibus non vacabilibus hic in Vrbe; Ita & taliter, quod loca Montium huiusmodi intelligantur hypothecata in specie, & in genere dictæ A.pro ipsius,ac dotis huiusmodi securitate,vel idoneos præstare fideiussores, pro dotis huiusmodi assecutione, conseruatione, & restitutione,in omnem casum dictæ dotis restitutionis. Necnon cum acconcio æstimando per duos peritos, communiter eligendos, ad scuta N. similia ascenden.& alia scuta N. exponen. per ipsos N. & M. in tot vestibus, seu iocalibus,& ad vsum.& ornatum dictæ A.ad arbitrium, & contentamentum ipsius B. similiter, ante traductionem ipsius A. ad eis domum. Et vice versa idem B. promisit dictam A. vt supra in eius legitimam sponsam, & vxorem, præmissis solemnitatibus seruatis, & præceden. accipere, cum eaque iuxta ritum S.R.E. matrimonium contrahere, cum dote, & dotis nomine, ac acconcio, iocalibus, seu vestimentis, vt supra promissis, quo supra modo. Quam dotem, postquam sibi soluta fuerit, in tot bonis immobilib. collocare; vel montibus non vacabilibus, vt supra, seu idoneos fideiussores pro assecuratione illius dare,illamque conseruare,& in euentum restitutionis illius restituere, vna cum illius augumento, iuxta formam statutorum Vrbis, Quam parentelam dictæ partes promiserunt perficere, & executioni demādare saltem per totum diem carnispriuij, & interim quandocumque, si eis libuerit. Quæ omnia, &c. alias, &c.de quibus, &c.Pro quibus,&c. se obligarunt in forma Cameræ,&c.super quibus, &c. præsentibus,&c. & cum ea onera matrimonij sufferre, & eandem A. eius vxorem congrue, & decenter tractare,& dictam dotem restituere,si restituenda veniet,&c. iuxta formam statutorum,&c.et reformationem, etiam super donatione propter nuptias disponentibus,quibus partes ipsę se submiserunt pro quibus scut. N. dotis prædictæ,& eorum quanto pluri, pro antifato, seu donatione propter nuptias, quod ipse B. dictæ A.præsenti, &c. donat, facit, & confert, iuxta formam statu-

statutorum, eandem A. præsentem, &c. assecurauit. & quia omnis dos soluta, vel quasi meretur donationem propter nup. Ideo dictus B. donauit eidem A. praesenti &c. quantum est, quinta pars dictæ dotis, cum pacto de eo reseruan. lucran. & amitten. & in omnem casum restitutionis restituen. iux. &c.

Adoptio filij.

In Nomine Domini Amen.

CORam magnifico D. N. Castri N. N. Dioecesis Vicario et Iudice ordinario in dicto castro, vui palatio eius solitæ residentiæ, & loco solito pro tribunali sedente, super sede lignea, quem locum ex abundanti elegit, pro idoneo tribunali, pro infrascriptis solemniter peragen. & me notario, & testibus, &c. personaliter constitutus A. & praedicto magnifico D. Iudici, vt supra pro tribunali sedenti expoluit, se constitutum esse in ætate senili, vltra annum N. in circa, & carere legitima sobole; consideransque quod adest B. filius legitimus, & naturalis N. & M. ipsius A. ex dicta M. eius sorore nepos, volens, pene naturam imitando, sibi solatium liberorum gerere, & quibus memoria præcessorum conseruatur, & bonorum substantia persæpe augetur, ac etiam vt lites ex successione suorum bonorum tollantur; decreuit legitimum actum adoptionis, ad solatium illorum, qui filios non habent inuentum, erga dictum B. gerere, & coniungere iura naturalia iuribus ciuilibus, & legitimis, & quia dictus B. eius ex dicta sua sorore nepos, quem continue paterna dilectioné prosequutus est accedéribus quoq. benemeritis per ipsos N, & dictam eius vxorem ipsi A. hactenus impensis, quæ in futurum quoque impendi speratur, alijsque rationalibus causis, ad id animum suum mouentibus. Propterea sponte, &c. omnibus, &c. interrogatis prius per dictum D. Iudicem prædictis A. & B. videlicet an dictus A. vellet B. eius nepotem in suum filium adoptiuum recipere, & an prædictus B. velit se in adoptionem prædicti A. & illius filiationem conferre, atque dare, & habitis hinc inde mutuis consensibus, et responsionibus; in filium suum primi gratis legitimum, & pro filio legitimo primi gradus, ne in eius stirpem masculinam, legitimam adoptauit, acceptauit, & adoptat, & acceptat prædictum B. eius nepotem, ætatis annorum N. in ipsius N. patria potestate constitutum; etiam de ipsorum N. & M. coniugum, eiusdem B. parentum, ac in illius adoptionem dictum B. dantium, consensu, & voluntate; suscipiens idem A. eundem B. ibidem præsentem, & consentientem paterno, & naturali amplexu, & signum veræ, & puræ, ac naturalis paternitatis, & filiationis in ipsius A. filium legitimum, liberum primi gradus, & in sua filiatione, & stirpe masculina, & legitima, iungendo iura naturalia, cum ciuilibus, & legitimis. Ita vt de cætero dictus B. habeatur, censeatur, tractetur & reputetur filius legitimus, & naturalis primi gradus dicti A. & ita etiam, in futurum, tam in successionibus, & testamento, & aliter quomodocumque faciendis, ipsius A. & ascendentium, & descendentium, collateralium agnatorum, & cognatorum quorumcumque, omnis hereditas prouenire possit, & debeat ad ipsum B. tamquam in filium primi gradus, & stirpem masculinam dicti A. & alijs quibuscumque actibus, cuiuscunque generis, & speciei sint, & existant, ac honoribus, præheminentijs, dignitatibus, & iuribus quibuscumque habeatur, & teneatur, tractetur, & reputetur, ac haberi, teneri, tractari, & reputari debeat: ac sic, & intelligatur filius, primi gradus, legitimus, masculus, & ex stirpe masculina ipsius A. & pro filio legitimo, & masculo, & ex stirpe masculina ipsius A. per quemcumque modum, & formam, per quem melius, & efficacius dici, & censeri potest, & in omnibus, & per omnia, perinde, ac si foret de legitimo matrimonio dicti A. & ab eo, & eius corpore in lucé procreatus, & si foret eius filius masculus, & ex stirpe masculina, & de suo corpore immediate, & legitimé procreatus, & natus, & vult, & intendit ipse A. quod dictus B. tamquam eius filius primi gradus masculus, & legitimus, de stirpe masculina natus possit, & valeat eiq. liceat, & licitum sit in quibuscumque Ciuitatibus, Terris, & locis, tam in vexillis, quam aliter

deferre arma, & insigna ipsius D.A.eiusq. stirpis, domus, & familiæ, & se nominare, & nominari facere pro filio legitimo masculo primi gradus dicti A. & ex eius stirpe masculina, & eius vera agnatione, & alia omnia, & singula dicere,& facere, quæ, & prout faceret, & facere posset, si esset ex legitimo matrimonio a dicto A. & eius corpore in lucem procreatus, & ac si esset eius filius legitimus masculus,& ex eius stirpe masculina, & agnatione, & esset vere filius suus primi gradus, absque aliquo medio: Qui B. filius adoptiuus, vt præfertur, cum prædictis consensu, & decreto ipsius D. Iudicis, ac dictorum eius parentum ibidem præsentium, & vt supra consentientium, & illum tradentium, dicto A. & in eius vultu, & brachijs, pro filio primi gradus, adoptiuo, legitimo,& masculo primi gradus, & de eius stirpe masculina, dictum A. acceptauit, & acceptat in eius patrem legitimum, & ascendentem primi gradus, & stirpem legitimam, masculinam; subijciens se omni paternæ potestati ipsius Camilli tamquam eius patris legitimi,& tamquam eius filius legitimus primi gradus, & ex eius stirpe masculina;dicens,& protestans, quod de cætero vult, & intendit esse, & haberi, teneri, tractari,& reputari, pro filio primi gradus, masculo, & adoptiuo, ac legitimo ipsius Camilli, & de eius stirpe masculina, & in omnibus, & per omnia, & perinde, ac si esset vere, naturaliter, & de legitimo matrimonio, & eius corpore immediate, & ab eo in lucem procreatus, & ac si esset de eius stirpe masculina, & legitima. Quam quidem adoptionem, & omnia, & singula in præsenti instrumento contenta, dicti A. D.N. & N. eius vxor, cum consensu, & auctoritate prædictis respectiue perpetuo rata,grata,valida,& firma habere, & tenere, ac attendere, & obseruare promiserunt, & præmissis nullo vnquam tempore contrafacere,nec contrauenire aliqua ratione, causa, iure, titulo, & modo, & quouis sub prætextu, etiam hic non expressis. Pro quibus,&c. obseruandis, &c. se obligauerunt in forma Cameræ,&c.iurarunt, &c. In,& super quibus omnibus, & singulis, tamquam rite, & legitime factis, prædictus magnificus D. Iudex, & supra pro tribunali sedens,ad requisitionē dictarum partium, ipsius,& prædicti Illustrissimi, & Excellentissimi D.N.eius Dominij,& eius officij, & magistratus auctoritatem,& decretum interposuit,supplendo omnes,& quoscumque tam iuris,quam facti defectus, si qui forsan in praemissis interuenerint, causa cognita, quantum eius auctoritate supplere potuit. Super quibus, &c.

Forma instrumenti Ciuilitatis seu Ciuitatis.

IN Dei nomine Amen, &c. conuocato,& congregato Consilio generali magnificæ Communitatis Ciuitatis Corneti in loco infrascripto, vbi conuocari, & congregari consueuit, pro negotijs dictæ Ciuitatis, sono campanæ,& curreriorum requisitione, voceque præconis, vt moris est, & mandato magnifici D.N.dictæ Ciuitatis honor. Commissarij; vocatis prius Consiliarijs dictæ Ciuitatis, per solutas, & consuetas polisas, vt ipsi currerij, seu publici nuncij dictæ Communitatis ibidem astantes, & præsentes retulerunt: in quo quidem Consilio hodie congregato interfuerunt infrascripti V. Idem Magnificus D.N. hon.Commissarius dictæ Ciuitatis, D. N. & N eiusdem Ciuitatis moderni Conseruatores, necnon N. N. & N. omnes de Consilio generali, cui sunt, & esse asseruerunt duæ partes ex tribus dicti Consilij,& Consiliariorum prædictorum, & quod ad præsens non est aliquis alius de dicto Consilio, qui ad infrascripta possit, vel debeat commode euocari,& quod repræsentant totam Communitatem dictæ Ciuitatis Corneti, ipsiusq. populi vniuersitatem post lectas,& expeditas omnes,et singulas propositiones factas,&propositas per Conseruatores dictæ Ciuitatis iuxta stylum, & consuetudinem prædicti Consilij, prædicti DD. Commissarius, & Conseruatores iusserunt per me notarium & cancellarium legi debere infrascriptam supplicationem magnifici, & nobilis visi N. tenoris subsequentis videlicet. Illustri, &c. Qua supplicatione ibidem lecta, & vulgarizata per me notarium,& cancellarium infrascriptum, ad omnium prædictorum DD. Consiliariorum plenā audientiam, & ip-

et intelligentiam, præfatus D. Commissarius mandauit eisdem DD. consiliarijs, super contentis in dicta supplicatione opportunam sumi deliberationem; qui DD. consiliarij audito, & intellecto tenore dictæ supplicationis, volentes supplicationi, et requisitioni ipsius D. Hieronymi annuere, cum iusta petenti non sit denegandus assensus sponte, etc. omnibus melioribus modo, etc. cum consensu etiam prædicti D. Commissarij nomine, et vice præfatae Comunitatis, et ipsius populi fecerunt, constituerunt, et creauerunt, ac faciunt, constituunt, et creant dictum magnificum D.N. eiusque filios, et descendẽtes, et descendẽtium descendentes in perpetuum, licet absentes, tamquam præsentes, ciues, et in ciues veros, et legitimos, et de iurisdictione dictae Ciuitatis Corneti: ita quod de cætero possint ipse N. et filij, ac descendentes sui, et valeant in numero ciuium dictae Ciuitatis computari, reputari, numerari, haberi, tractari, et describi, ac immobilia acquirere, emere, vendere, permutare, contrahere, distrahere, et omnia alia, et singula dicere, et facere, ac priuilegijs quibuscunque, alijsque honoribus, et oneribus commoditatibus, iuribus, gratijs exemptionibus, immunitatibus, et prærogatiuis quibuscumque frui, potiri, et gaudere quemadmodum alij ciues veri, et originarijs dictæ ciuitatis fruuntur, potiuntur, et gaudent, et respectiue subeunt, et frui, et gaudere, ac subire solent, itam ex forma iuris ciuilis, quam ordinamentorum, et statutorum dictae ciuitatis Corneti. In cuius rei testimonium prædicti DD. Commissarius, Conseruatores, et Consiliarij iusserunt mihi notario, et Cancellario; ipse vero N. petijt a me notario de prædictis omnibus, vnum, vel plura publicum, seu publica fieri, atque confici instrumenta. Actum, etc. præsentibus ibidem DD. N, & N testibus etc.

Potestatio.

N Habens, et tenens in eius manib. litteras cambij D. M. directas tenoris sequen. videlicet, A tergo, etc. imus vero, etc. præd. litteras præsẽtauit dicto M eũ requirendo, vt vellet easdem litteras accep:are, et summam in eisdem litteris contentam debito tempore soluere, cui respondit, etc (pone responsionem de verbo ad verbum) Qua responsione audita prædictus D.N. sũmam in eisdẽ litteris contentam accipien. ad cambium, aut aliud interesse reperibile a quibusuis mercatoribus, et personis, etiam a semetipso pro locis, ac termino, et terminis, et pretij modis, et formis reperibilibus, et sibi beneuisis cambijs, recambijs, damnis, expensis, et interesse, tam literas scriben. quã aliorum quorumcumque ad solutionẽ dictæ summæ in præinsertis contentæ quomodolibet obligatorum: protestatus fuit, et potestabatur expresse omni meliori modo, etc. et de se releuando tam de sorte principali, quam de fructibus, et cambijs, etc. super quibus, etc.

Cottimum.

A. et A. sponte, etc. conuenerunt et promiserunt B. et suis fratrib. præsentibus, etc. metere omnes eorum segetes satas ad presens, et existen videlicet tot rubra ordei sita in loco d. etc alia rubra frumenti, etc. in totum ascendẽ ad 25. rubra, et conducere homines, et operarios in numero sufficienti ad metendum dictas segetes, ac debito tempore mittere, et metere illas infra x. dies postquam ipsæ segetes erunt factae, et illas coadunare, et facere aceruos vulgariter, vt dicitur muchios, siue calolas, et arcones more Romano, cũ pacto etiam expresso, quod nõ possint dicti A. et A. metere tempore pluuioso, et dum ipsæ segetes sunt molles, et hoc pro pretio, et nomine pretij scutorum N. quod quidem pretium dictus B et fratres, et eorum quilibet in solidum soluere promiserũt statim peracto opere, et messe prædictis A. et A. præsentibus, etc. libere, etc. alias, etc. de quibus. etc. absque, etc. cum pactis, conditionibusq. infrascriptis inter ipsas partes mutua stipulatione vallatis, videlicet (apponas dacta occurren.) cum pacto etiam, vt supra solemni stipulatione, etc. quod deficien. dictis A. et A. in metendo dictas segetes, vt supra elapsis dictis decem diebus possint dicti B. fratres mittere homines ad matendũ dictas segetes, et hordea sumptibus, et expensis dicto-

ctorum A.A.damnisque,& expensis,& interesse eorundem de quibus, &c. absque, &c.quæ omnia,&c.

Executio.

A. Executor talis tribunalis, habens, & tenens su s in manibus quoddã mand tum executiuum sub tali die,per talem iudicem, & ad instantiam domini N. principalis contra D. M. exaduerso principalem debitorem decretum,& relaxatũ in bonis eiusdem aduersarij tenoris, &c. requisitus pro parte eiusdem creditoris principalis, præd cti mandati vigore fecit executionem realem,& actualem,in,& super vinea eiusdem debitoris, posita, &c. vel si qui, &c. pro summa in præinserto mandato contenta,& pro expensis factis, & fiendis in dictam vineam intrando, & per eam ambulando glebas terræ effodiendo,ramos arborum abscindendo, & alios actus,&c.in similibus fieri solitos, & verã possessionem denotantes nemine contradicente.Quam executionem penes se non solum animo, sed etiam corpore retinere constituit,& illam ad omne mandatum dicti D. iudicis consignare promisit omni meliori modo,&c.super quibus,&c.

Donatio census.

Illustrissimus, & Reuerendissimus D. N. S. R. E. Cardinalis,&c.in cuius fauorem,& personæ,seu personarum quandocunque nominandarum die N. mensis N.prox. præteriti, per P. in, & super eius palatio,sito Romæ in regione, &c. prope &c.iuxta suos confines annuus cẽsus scut. N.impositus,creatus,& pretio scut.N.venditus fuit, sub accessionibus plurium fideiussorum insolidum obligatorum, vt in actis mei notarij,de præmissis rogati plenius continetur,ad quæ pro facti veritate & quatenus opus sit relatio habeatur, qui Illustrissimus D. Cardinalis considerans virtutibus obstare,sæpe tenues facultates, volensque per dispositionem inter viuẽtes prospicere, vt infra nominandus eius ex fratre nepos aliquod subsidium consequatur,& tanto magis literarum, & virtutum viam in qua ingressus est,& vt sperat Dei omnipotentis gratia prosequi, & sustentari valeat,& post eum alij nepotes,& personæ infradicendæ rebus donandis, iuxta suam dispositionem potiantur,sponte sua certaq.scientia, & deliberata voluntate, vti velle ad abundantiorem cautelam omnibus facultatibus,& priuilegijs, tam in genere, quam in specie Illustrissimis, & Reuerendissimis D.D. S. R. E. Cardinalibus,& sibi circa suorum dispositionem bonorum, & disponendi facultatem, etiam inter viuentes competentibus quocunq; iure generali,& speciali, & omni meliori modo,&c.saluo,& reseruato ipsi Illustrissimo,& Reuerendissimo D Cardinali vsufructu eius vita durante dicti annui census,& quorumcunque aliorum bonorum, si quæ loco dicti census emi,vel subrogari contigerit,& reseruatis facultatibus conditionibus, pactis, & modis infradicendis eundem annuum censum scut. N. vt præfertur emptum pretio scut.N.& quatenus dictum censum retrouendi, seu extingui, aut vendi, & alienari contigerit tunc bona eius loco subroganda donauit,ac titulo donationis irreuocabilis inter viuos, dedit, transtulit, & assignauit, saluis semper infradicendis D.B. nepoti suo ex A. fratre nato, absenti,me notario publico pro eodem B.acceptante,& stipulante, ad possidendum,gaudendum, & vsufructuandum eius vita durante, & post mortem ipsius tunc dicto A. si tunc vixerit, si vero non extiterit, vel extiterit, & quandocunque obierit,Ill.D.P.nepoti,&c.bo.me. Q. filio dicti A.& eiusdem P. descendentibus masculis legitimis, & naturalibus ex linea masculina,& legitimo matrimonio, vero, & non ficto procreandis, etiam vltra decimum,& quemuis alium gradum in perpetuum, & in infinitum fœminabus semper exclusis, quo P. eorumque descendentibus masculis, ex linea masculina legitima & naturali, non extantibus, vel extantibus,& quandocunque linea masculina legitima,& naturali dicti D.P. finita, tunc domino D.præfati A. etiam filio legitimo & naturali, eiusq. descendentibus masculis legitimis,& naturalibus, ex linea sua masculina,& legitimo matrimonio, vero, & non ficto,procreatis, & procreandis in perpetuum,etiam vltra decimum,&alium gradum in infinitum, femanibus semper exclusis,vt supra,non extantibus, vel extan-

tantibus,& quandocumque deficientibus, & finita dicta linea masculina legitima, & naturali domini C. tunc filijs, & descendentibus masculis legitimis, & naturalibus bo.me. Q. dum viueret germani fratris Illustrissimi D. Cardinalis, ex legitimo matrimonio,& linea masculina legitima, & naturali procreatis,& procreandis in perpetuum, & in infinitum, vt supra quamuis absentibus me notario publico, pro eisdem donatarij acceptante,& stipulante donauit,& saluis præmissis, & infra dicen. transtulit super dictis rebus donatis eisdem donatarijs omnia sua iura,& actiones, &c. ponens eos in vniuersum ius, locum, &c. constituensq. illos procuratores irreuocabiles, vt in rem propriam: dansq. facultatem eis donatariis, & vnicuique illorũ seruato ordine successionis, vt supra corporalem possessionem bonorum donatorum auctoritate propria absq. eo quod capiant de manu hæredum, aut alterius,& absque alicuius iudicis, curiæ, & magistratus auctoritate, decreto, vel mandato, & absque vitio spolij, & attentatorum accipiendi, apprehensamq. retinendi, & gaudendi, iuxta dispositionem huius donationis. Constituens interim bona donata possidere nomine donatariorum. Quam donationem inter viuos fecit, & facit ex beneuolentia qua prosequitur dictum B. & alios præfatos vt commodius valeant substentare. Et quia sic eidem Illustrissimo D. Cardinali donare placuit hoc modo, et facultate sibi reseruata, vltra dictum vsufructum eius vita durante, quod ipse Illustrissimus D. Cardinalis donator dictum annuum censum, in totum, & pro quauis parte retrouẽdere, extinguere, pretiumq. recipere, quietare, aut vendere, vel permutare, cedere, ac resignare, & alienare pro quouis pretio sibi placito, ac pretium recipere,& quos opus erit quietare, absolue re,& liberare valeat,& pretium in emptionem aliorum censum, aut locorum montis, aut domorum, prædiorum, vel quorumcumque stabilium, quę placebunt ipsi Illustrissimo domino Cardinali,& vero suo arbitrio, vbique locorum, & exponere possit in hoc semel,& pluries, quemadmodum videbitur Illustrissimo D. Cardinali, quæ bona intelligantur, & sint eo ipso in omnibus, & per omnia loco dicti census subrogata, ita tamen quod redemptores dicti census, aut compermutantes, vel emptores cessionarij habituri causam a dicto Illustrissimo D. Cardinali non teneantur curare, nec vnquã deducere, aut probare, quod pretium expositum fuerit in emptionem aliorum bonorum, immo restitutio, & solutio pretij facta in manibus Illustrissimi D. Cardinalis præfati, aut sui procuratoris facta censeatur, & sit valide, & legitime facta. In euentum autem redemptionis dicti census post obitum Illustrissimi D. Cardinalis, aut aliorum bonorum subrogatorum, tunc donatarius, vel donatarij, vel quos eo tempore dicta bona vigore huius donationis pertinebunt, retrouendere possint, quatenus pretium restituendum deponatur per illos, qui redimere voluerint de consensu dicti donatarij, vel donatariorum penes mercatores, vel campsores idoneos, & famosos,& inde amoueri non possit, nisi ad effectum reinuestiendi in emptionem alicuius annui cẽsus, vel alicuius crediti Montis non vacabilis, vel alicuius rei stabilis, & per dictos depositarios pretium solui, seu consignari non possit, nisi per dicta emptione facienda in actu emptionis, vel postea quæ res emenda subiaceat,& ex nunc subiecta esse intelligatur huic donationi, & dispositioni, de qua in ipsa emptione, vel inuestitura expressa mentio fieri debeat ad securitatem etiam aliorum donatariorum,& excepta dicta retrouenditione, quæ, vel ex natura contractus, vel ex pacto fieri debebit, nemo donatariorum possit dicta bona donata in totum, vel quamuis partem in vltima voluntate, vel inter viuos, tacite, vel expresse verbo, vel facto donare, aut vẽdere, aut quouis titulo,& causa etiam onerosa distrahere, in alios transferre, seu alienare etiam alienationis largissimo modo sumpto vocabulo, sed si contrafactum fuerit, tunc omnis alienatio ipso iure intelligatur,& sit irrita, cassa,& nulla,& nullius roboris, & momenti. Et insuper tam dictum alienantem, & quemcumque ex dictis donatarij consentientem, & pariter quoscũque dictorum donatariorum, si qui fuerit, vel fuerint qui aliquod delictum committeret, ex quo sua bona confiscanda venirent (quod Deus auertat) ex nunc talia committentes contra rectam inten-

tionem Illustrissimi D. donatoris, tamquam indignos priuat, & priuatos esse volunt, & vult omni commodo, & iure huius donationis, & censeri esse priuatos etiam ante commissionem delicti cuiuscumque generis etiam si lesæ Maiestatis diuinæ, & vel humanæ fuerit; quod absit, & liceat absque aliqua declaratione, & sententia iudicis, alijs donatarijs, proximioribus qui mortuo alienante, aut delinquente succedere debuissent in dictis rebus donatis possint auctoritate propria, de facto, absque eo, quod capiant de manu hæredũ, vel alterius, & absque alicuius Iudicis Magistratus, & superioris decreto, vel mandato, & sine vitio spolij, attentatorum, & alio defectu dicta bona donata, eorumque corporalem possessionẽ apprehẽdere vti, frui, potiri, & gaudere valeant perinde ac si mors naturalis dicti alienantis, aut delinquentis euenisset, & hoc semper locum habeat, & seruari debeat quoties aliquod præmissorum fieri contigerit: hac etiam declaratione adiecta, vt præfati donatarij ordine præfato vocati in dictis rebus donatis in stirpes, et non in capita succedant. Quia eidem Illustrissimo D. Cardinali donatori hanc legem, & modum rebus placuit imponere suis; Et hanc donationem cum dictis reseruationibus, & modis Illustrissimus D. Cardinalis ratam, & firmam semper habere promisit. Et ad maiorem actus validitatem constituit, & deputauit procuratorem suum, etc. sequere prout in sequenti donatione.

Consensus, & Receptio Laudemij.

CONgregatis, & insimul coadunatis infranominandis magnificis, & R. D. deputatis, & consiliarijs Venerabilis Archiconfraternitatis N. Vrbis in loco infradicendo pro rebus dictae Archiconfraternitatis pertractandis, & peragendis & coadunari solitis: videlicet A. A. A. & A. dictae Archiconfraternitatis consiliarijs, & habentes plenam notitiam instrumenti publici venditionis supradictae domos per me notarium suprascripti, et signati, et publicati, et penes ipsos DD. deputatos, et consiliarios dimissi, et cerriorati, etiam per me notarium de eodem instrumento venditionis domus, et aliorum, ibi contentorum, & vt supra specificatorum, factæ per N. in fauorem M, pro precio scutorum N. & de omnibus, & singulis alijs in eodem instrumento contentis; sponte, &c. Affirmantes vti, & potiri plena, & omnimoda auctoritate, & facultate infradicenda, & alia prędicta venerabili Archiconfraternitate peragendi, ac omnibus melioribus modo, &c. saluis tamen, & firmis remanentibus pactis, clausulis, conuentionibus, declerationibus, & promissionibus, in instrumento: seu instrumentis concessionum, alias super dicta re vendita factarum; ac iure directi dominij, & proprietatis supradicta domus, & iurium, ac aliorum ibidem expressorum, & non alias, aliter, nec alio modo, in supradictam venditionem domus, & aliorum prædictorum in omnibus & per omnia consenserunt, ac eorum liberum consensum, & assensum præstiterunt; Attestatoq; coram me notario, & testibus infranominandis habuerunt, & receperũt, pro Laudemio eidem Archicõfraternitati competen. proprietatis ratione, & directi dominij eidem reseruari, in prompta pecunia argentea papali scuta N. videlicet ab eodem M. emptori dictæ domus, præsente, &c. scuta N. et a dicto N. venditore absente, me notario, &c. per mannu tamen eiusdem N. præsentis, & realiter soluentis, reliqua scuta N. iuxta formam conuentiones, inter ipsos emptorem, & venditorem in prædicto instrumento venditionis, & emptionis domus factæ, & stipulatæ. Quæ quidem scuta N. de commissione, & ordine dictorum DD. deputatorum & consiliariorum fuerũt dimissa penes B. dictæ Archiconfraternitatis Cameralium, præsentem, et dicto nomine recipientem de quibus quidem scutis N. pro dicto Laudemio, vt supra receptis, atque dicto instrumento publico emptionis, & venditionis supradictæ domus vt supra habito, & recepto se bene contentos, et eis integre satisfactum esse docuerũt: exceptioni, etc. spes, etc. renunciarunt expresse, et tam dictum M. præsentem, etc. quam dictum N. absentem me notario, &c. quietarunt, &c. cum pacto, &c. Promittentes huiusmodi consensum, & quietationem, ac omnia, & singula in eis contenta, semper, & perpetuo habere rata, grata, valida, et firma, et

contra

contra nō facere, dicere apponere, vel venire per se, vel alium, seu alios, quauis occasione, vel causa, & sub quouis prætextu, & quæsito colore, etiam hic non expressis alias vltra obseruationem omnium præmissorum, & in præsenti instrumento contentorum, ad quam omnino compelli posse voluerunt, etiam ad omnia damna, &c. teneri voluerunt. Pro quibus, &c. obseruandis prædicti DD. deputati, & consiliarij, vt supra congregati, & coadunati, &c.

Declaratio emptionis domus de pecunijs alterius.

B. Qui, vt asseruit, annis retro elapsis emit à D.F. quandam domum, sitam, &c. pro quodam pretio inter eos conuento, prout instrumento, &c. latius dicitur contineri: sponte, &c. declarauit in veritate palam, & publice recognouit, supradictam domum per eum, vt supra, emptam, & acquisitam de pecunijs proprijs dotalibus A. eius vxoris, per ipsum alias ab eodem A. habitis, & non ipsius B. non obstan. quod aliter ex tenore dicti instrumenti apparet, & esse videatur, solumque nomen in dicto instrumento habuisse, & habere, & propterea omnia, & quæuis iura, & actiones, si quæ sibi competunt super eadem domo, vigore dicti instrumenti, aut alias quomodolibet, cessit, &c. dictæ A. absenti, me notario, &c. ad habendum, &c. ponens, &c. constituens, &c. promittens, &c. alias, &c. Pro quibus, &c.

Declaratio caducitatis bonorum.

IN mei, &c. M. & N. &c. omnes Monaci, & Religiosi venerabilis Monasterij Beatę Mariæ N. diocesis N. ordinis S. N. capitulariter congregati, &c. coadunati in loco infrascripto, vbi pro negotijs dicti Monasterij tractandis, congregari, & coadunari solent, ad sonum campanæ, vt moris est, asserentis se esse in numero sufficienti, & vltra duas tertias Monachorum seu fratrum religiosorum in illo morā trahen. & propterea totum dictum Monasterium repræsentantes, & exposuerunt, se alias seu verius, priorem, & fratres, tunc in illo degentes similiter capitulariter congregatos, & coadunatos locasse, affittasse, & arrendasse q. N. omnes, & singulos fructus, &c. beneficiorum Ecclesiasticorum sanctæ M. in territorio N. dioecesi. N. ex membris, & pertinentijs dicti Monasterij per certum tēpus, & pro pretio, & affictu annuo, cumq. certis pactis, clausulis, cautelis, capitulis, promissionibus, & obligationibus, in instrumento sub die. men. dictæ locationis, & altero sub die. men. & ratificationis, & seu de nouo locationis, respectiue confectis, & per q. N. dū vixit notarium rogato conten. & express. & cum inter alia, inibi expresse in omnibus conten. in dicto instrumēto, pro maiori illorum corroboratione, & efficacia fuerit reseruatus assensus D.N. Papæ, & sanctæ Sedis Apostolicæ expedien. & obtinen. sumptibus, & expensis dictorum conductorum, qui habitus, & obtentus hactenus minime fuit, qui quidem fructus, &c. dictorum beneficiorum, seu bona illorum, vt supra locata, & arrendata per dictos conductores, & successiue eorum hæredes, & successores possessi, seu possessa respectiue hactenus fuerunt, & de præsenti adhuc possidentur in maximum dicti monasterij damnum, & contra sacros canones, & decreta Concilii Tridentini, nouissime edita, & ex quo non fuit secuta confirmatio dictæ locationis, à dicta Sede Apostolica auctoritate cedere in euidentē vtilitatem dicti Monasterii nec ne, propterea cupientes indemnitati dicti Monasterii prouidere, fructusque, &c. dictorum beneficiorum, seu bona supra locata, recuperare. Ideo sponte, omnes vnanimes, & nemine illorum discrepante, nomine dicti Monasterii declararunt, & declarant locationem prædictam, ob non obtentum assēsum, de confirmatione Sedis Apostolicæ & ex quo etiam non cessit in vtilitatem dicti Monasterii sopitam esse, & finitam, & pro finita, & sopita haberi voluerunt, & volunt, fructusq. &c. & bona dictorum beneficiorum ad dictum Monasterium deuoluta, illosq. & illa rehabere, recuperare, & de illis disponere pro eorum libito voluntatis, prout prius, & ante dictam locationem facere poterant, & seu omni meliori modo, &c.

Exe-

Executio monitorij.

IN nomine Domini Amen. Anno, &c. Ego notarius infrascriptus pro parte domini O. principalis, in retroscriptis literis principaliter nominati, legitime requisitus, in præsentia testium infrascriptorum, ad hæc speci aliter vocatorum, & rogatorum, tamquam obedientiæ filius; retroscriptas monitorij, & citationis literas mihi præsentatas, & à me reuerenter, vt decuit receptas, M. ex aduerso principali, in retroscriptis literis ex aduerso principaliter nominato, in eius propria persona, in domo, siue in aliquo loco personaliter reperto, præsentaui, intimaui, insinuaui, & notificaui, ac de eius notitiam quanto melius potui, deduxi, & earundem vigore eundem M. ex aduerso principalem, in eius propria persona monui, citaui, et requisiui, prout in retroscriptis literis continetur: aliasque, & alia feci, & executus fui, iuxta retroscriptarum literarum formam, & tenorem, nihil de incontentis in eisdem omitten. & in signum veræ, & realis executionis copiam earundem literarum, cum originali fideliter auscultatam, ipsi M. ex aduerso principali tradidi, & dimisi. Super quibus, &c. Actum, &c. praesentibus, &c.

Nominatio in venditione per emptorem.

I. Romae degens, qui alias die, &c. pro se, suisq. hæredibus, & successoribus, seu persona ab eo nominanda, emit à P. mediante R. illius procuratore, tenutam nuncupatam B. videlicet rubra 100. terræ ex dicta tenuta, cum omnibus adiacen. pertinen. iuribus, & iurisdictionibus vniuersis, ac mero, & mixto imperio pro pretio scutorum N. pactisque, modis, & formis contentis in instrumento emptionis, ex actis meis, sub dicta die celebrato; & deinde per præfatum P. in ciuitate F. sub die, &c. ex actis N. notarij publici, vt asseruit ratificato. Et deinde sub die, &c. Emit pariter, &c. ac praedicta omnia, & singula acquisiuerit, cum donatione irreuocabili inter viuos de eo pluri quo tenuta, & alia empta præfata valuissent, & valere potuissent, sub pactis, promissionibus obligationibus, conditionibus, clausulis, & cautelis, de quibus latius continetur, et apparere dicitur in publicis instrumentis antedictis, per dictos respectiue notarios confectis, ad quæ relatio habeatur, & quod pretium, sponte, &c. vsans facultatem nominandi sibi in emptionem præfatorum instrumentis competen. & alias omnibus melioribus, &c. & ad præfatas emptiones tenutæ nuncupatæ B. illiusq. pertinen. adiacentiarum, iurium, iurisdictionum, meri, que, & mixti imperij per ipsum à dicto P. vt supra factas, illarumq. dependen. & accessoria quæcumque cum omnibus, & singulis honoribus, & oneribus, commodisq. & incommodis, alijsque in aliarum venditionum instrumentis comprehensis, & contentis, & inde sequutis, & dependen. quibuscumque nominauit, & nominat D. absentem B. eius procuratore præsente, & vna mecum notario pro dicto C. eiusque hæredibus, & successoribus, nominationem huiusmodi acceptante, & stipulan. perinde, ac si in ipsarum emptionum prædictarum instrumentis, & contractibus idem B. fuisset a principio nominatus, firma tamen manente locatione dictæ tenutæ, per D. I. dominis N & N pro tempore, ac pretio, & instrumento per me notarium die, &c. contentis. Et insuper idem I. & ad maiorem dicti D. cautelam, cessit, ac titulo puræ, & perfectæ cessionis, dedit, concessit, tradidit, & mandauit dicto D. absenti, præfato B. suo procuratore, vt supra præsente, & cum me notario pro dicto D. hæredibus, & successoribus quibuscumque emente, acquirente, & acceptante dictam tenutam B. cum eius pertinen. membris, iuribus, iurisdictionibus, alijsque omnibus, & singulis in dictarum emptionum instrumentis contentis, & expressis, ab eis secutis, & dependen. quibuscumque transferens, & in perpetuum transferendo in dictum D. eiusq. successores omnia iura, omnesq. actiones, &c. ipsi I, ex dictis emptionibus, vt supra factis, & deponen. ab illis, in, & super dicta tenuta, eiusq. præfatis, & illarum occasione contra P. præfatum, illiusq. fideiussores tam obligatos, quam obligan. & eorum successores, & alias quasuis personas, &c. quomodolibet habita, assecuta, acquisita, & ex illis, illorumque vigore resultan. competentia, & competitura, & quæ competere possent, & poterūt quo-

quomodolibet in futurũ ad dicta iura, & actiones perinde ac si D. à principio in dictarum emptionum contractibus nominatus fuisset ad habendum eisque vtendum, &c. Ponens, &c. Constituens, dans, & concedens, &c. Et donec, &c. Constituit, &c. Hanc autem nominationem, cessionem, & translationem, cum omnibus in hoc instrumento contentis fecit, & facere dixit idẽ I. erga D. licet absentem, dicta stipulatione, & acceptatione interueniente pro pari, & eodemmet pretio scut. N. quibus ipse emit tenutam, cum alijs præfatis. Quæ scuta, &c. Promisit præterea, & affirmauit idem I. nullum alium ad dictæ tenutæ, & aliorum pręfatorum emptionem nominasse, nec dictam tenutam, iuraq. actiones, & iurisdictiones, vt supra cessa, vendita, & translata, alteri vendidisse, donasse, permutasse, hypothecasse, distraxisse, aut aliter, quouis modo alienasse, alienationis, &c. nec quicquam aliud fecisse in præiudiciũ præsentis nominationis, cessionis, venditionisque, & contractus, ac Dicti D. & suorum, ac omnes lites, causas, & molestias, super vẽditis, & cessis præfatis quomodo libet inferen. in se suscipere, & ad omnem solam, & simplicem dicti D. & suorum denunciationem, etiam extraiudicialem, & non solemniter factam in se suscipere, & susceptas, &c. Alias in quolibet casu præmissis contrario teneri voluit erga D. & suos, ad omnem, & quacunque dictæ tenutæ, & aliorum venditorum euictionem generalem, & particularem ex dato, facto & culpa ipsius I. tantum prouenien. & refectionẽ omnium damnorum, &c. de quibus, &c. Adeo, vt si lites, & causæ quæuis, necnon controuersiæ, molestiæ, ac etiam euictiones quæcunque dictæ tenutæ, & aliorum superius venditorum, & cęterorũ aliunde, præterquam ex dato, & facto ipsius S. quomodolibet inferentur, prouenirent, & sequerentur ex quouis capite, vel causa cognita, & inexcogitata in tali euẽtu, & casibus ipse S. suiq. hæredes, & successores, nec ad aliquam euictionem d. tenutæ, & aliorum translatorum, nec ad pretij restitutionem, nec ad consensus pręstandos, litesq. & causas suscipiendas, nec ad aliud quicquam præstandum, soluendum, aut restituendum, nisi ex dato, & facto ipsius S. vt supra dictum est, teneantur erga dictum D. illiusq. successores, & quosuis alios. Pro quibus, &c.

Deputatio Locumtenentis A. C.

Illustrissimus, & Reuerendissimus D. Marcellus Lantes, &c. Sanctissimi D. N. Papæ eiusq. Camerarij, necnon Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generalis Auditor, Romanæq. Curiæ iudex ordinarius, sponte, &c. vigore suarum facultatum eidem A. C. à Sanctissimo D. N. Clemente Papa Octauo concessarum, eiusq. ordinariæ iurisdictionis, ac alias omni meliori modo, &c. eius, & dictæ suæ Curiæ, & tribunali, fecit, constituit, & deputauit Locumtenentem, & subdelegatum generalẽ R. P. D. N. absentem tanquam præsentem, solum & in solidum, specialiter, et expresse, ad singulas, et vniuersas ciuiles causas spirituales, beneficiales, et prophanas, meras, & mixtas in dicto eius tribunali sub quocunque nomine contra quascunque personas cuiuscunque status, gradus, & conditionis existentes, tam ordinaria, quã delegata iurisdictione nunc pendentes, ac pro tempore, & in futurum agitandas, & inchoandas, & tam delegatus, quam delegandas, & ad dictum eius tribunal, à per viã appellationis, reclamationis, & recursus, ac alias quomodocunque, & qualitercunque deuoluendas, vna cum omnibus, & singulis illarum incidentibus, dependẽtibus, emergentibus, annexis, & connexis, audiendum, cognoscen. deciden. & terminan. & ad illarum cognitionem & decisionem, ac totalem expeditionem, & executionem in omnibus, & per omnia totaliter procedendum, ac eidem R. P. D. N. in, & pro præmissis omnibus omnes eius vices, facultatem, & auctoritatem similibus Locatenentibus eiusdem tribunalis A. C. dari, & tribui solitas, & consuetas, plenarie committendas duxit, & commisit, ac in eũ transtulit, & transfert, donec eas duxerit reuocan. Protestans, &c. Super quibus, etc. Actum, etc. testibus, etc.

Aliam formam deputationis Locumtenẽtis criminalis scribere poteris, modo, et forma præmissis, hoc tantũ mutato, quod vbi in ea dicitur ad vniuersas causas ciuiles, pone ad vniuersas causas criminales, et mixtas, cum facultate etiam incidenter cogno-

cognoſcendi de cauſa ciuili deſcendéti ex eodem facto, de quo criminaliter cognoſcitur, licet hoc videatur ſuperfluum, quia iudex criminalis poteſt incidenter cognoſcere de cauſa ciuili cauſa criminali terminata, ſecundum Bart. in l. ſi quis vxori. §. qui furem. ff. de furtis.

Translatio penſionis.

CORam R. P. D. A. Archipresbytero S. tanquam perſona in dignitate Eccleſiaſtica conſtituta, ac in mei notarij publici, & teſtium, &c. præſentia, perſonaliter conſtitutus Illuſtrisſimus, & Reuerendisſimus D. C. cui dudum auctoritate Apoſtolica annua penſio scut. 250. auri in auro ſuper fructibus, &c. menſæ Epiſcopalis P. nuper in cathedralem electæ, quam obtinet dicta auctoritate R. D. S. libera, immunis, & exempta ipſi Illuſtrisſimo D. C. quoad dixerit, vel procuratori ſuo legitimo per dictum S. electum, & ſucceſſores ſuos ipſius eccleſiæ præſules, ſeu adminiſtratores pro tempore exiſten. annis ſingulis, pro vna, videlicet in Domini N. Ieſu Chriſti, & proxime tunc futura incipien. & altera illius medietatibus in Beati Io. Baptiſtæ Natiuitatem feſtiuitatibus, Romæ integre perſoluenda, reſeruata, &c. extitit, cum facultate transferendi: prout latius in litteris Apoſtolicis deſuper expeditis ſub Datum, &c. quas dicto R. P. D. A. in mei, &c. præſentia, realiter, & facto exhibuit, & preſentauit ad effectum infraſcriptum, animo rehabendi illis prius viſis, lectis, & conſideratis per eundem, quarum tenor ſequitur, & eſt talis, videlicet: Pius Epiſcopus, &c. inſerantur, & cum conſenſu a tergo. Volens, vt aſſeruit vti dicta facultate transferendi: ſponte, etc. ad effectum, vt eadem penſio ſcu. 250. auri in auro, iuxta conceſſa ſibi facultatem, valide transferatur in fauorem, & perſonam ven. & bonæ indolis adoleſcentis, D. N. & non alias, aliter, nec alio modo, conſenſit in manibus dicti R. D. Archiepiſcopi S. caſſationi, & extinctione dictæ penſionis, rogans eundem, vt iuxta formã, & tenorem literarum, & facultatis præfatæ illam caſſet, & alteram ſimilem penſionem ſcut. 250. auri dicto N. reſeruet conſtituat, & aſſignet. Et tunc praefatus Reuerendisſimus D. Archiepiſcopus, vt perſona eccleſiaſtica electa per dictum Reuerendisſimum D. C. in negotio huiuſmodi viſis, lectis, & bene conſideratis prius per eundem dictis literis, vt apparebat, & conſenſu dicti C. omni meliori modo, quo magis potuit, & debuit, dictarum litterarum, & conſenſus vigore admiſſo prius per eum & recepto dicto conſenſu, prout recepit, et admittit de præſenti penſionem præfatam caſſauit, & extinxit, ac caſſat, et extinguit per præſentes, ita quod dictus R. D. S. ad illam ſoluẽ. dicto C. amplius, & poſt hac nõ teneatur, neque nõ ob ſolutionem aliquas cenſuras, et poenas, de cætero incurrere decreuit, & declarauit. Et ſucceſſiue alteram ſcut. 250. auri caſſatam, & extinctam præfatæ ſimilem dicto N. licet abſenti me notario, vti perſona legitima, pro eo ſtipulante, et recipiente per præfatum S. electum, ſeu Epiſcopum præfatũ donec vixerit, et ſucceſſores ſuos in dicta eccleſia Præſules, annis ſingulis in terminis, et loco, et ſub ſententijs, cenſuris, et poenis in literis Apoſtolicis reſeruationis præfatae, vt præfertur, caſſatæ, contentis, integre perſoluen. auctoritate Apoſtolica præfata vigore litterarum præfatarum ſibi attributa reſeruauit, conſtituit, et asſignauit, etiam liberam, immunem, et exemptam, prout erat dicta prior caſſata, vt ſupra omnibus melioribus modo, etc. et debuit vigore facultatis præfatæ. Super quibus, etc.

Teſtamentum loqui non volentis.

VOcatus ad rogandum teſtamentum D. N. abbreuiatoris de parco maiori, et iuſſus accelerare, eo quod periculum eſſet in mora, illico me ad domum dicti N. contuli, et adueniens reperi eum in lecto, ſanum mente, vt apparebat, licet corpore languentem, et ſtipatum magno numero perſonarum, partim de eius familia, et partim externarum, et inter alios erant ibi A. L. & C. qui, ex quo plectrum linguæ ad loquendum articulate ei non bene ſeruiebat, tradita penna ipſum ſollicitabant, vt nomen ſcriberet eius, quem vellet eſſe hæredem ſuũ, et ipſe cepit pennam, et illam bene tenens, fatigauit ſe, vt ſcriberet, ſed irrito conatu, et in hoc cum eſſent, ſuperueni ego, et cum vidiſſet me

vide-

videbatur aduentu meo exhilari, cœpit ergo oculos in me conijcere, admodum comiter,& labia deducere subridentis more,& mecum loqui,sed,verbis,quæ ad meã non perueniebant intelligentiam; itaquod cum eum de more salutassem, & ei sanitatem increpatus fuissem, coepi eum interrogare, velletne vt de suo rogaret testamẽto, & ipse natu capitis respondit,& gestu manuum,quod sic. Et quia vehementer vexabatur a catarro, ne ei prolixitate essemus molesti orti a magis principalibus tũ in primis interrogaretur de hærede,&ipse respõdit quædã verba inarticulata quæ nõ intelligebant omnes, quorum in numero earum,sed quidam asserebant nominasse.

I. minorem, quare, vt essemus certi de voluntate sua: ostendimus ei dictũ I.& interrogauimus, an illum vellet esse hæredẽ suum, & sæpius vultu, & gestu annuit,et voce dicẽdo lingua Theutonica, quod sic.

Interrogatus de familia sua, quid vellet fieri? & quo modo vellet eam remunerari, respondit intelligibiliter arbitrio executorum.

Interrogatus quos vellet constituere executores? visus fuit nominare C. & interrogatus iterum, an vellet pro executore dictum C. annuit capite, & intelligibiliter adiecit S. & L. erat autem præsens L.

Interrogatus an vellet alios? cum conaretur loqui, & sonum ederet, sine voce articulata, visum est aliquibus, quod nominasset A.

Interrogatus igitur an ipsum quoque vellet?annuit.

Interrogatus de quibusdam alijs amicis suis, sibi per astantes nominatis,num illos quoque vellet?renuit.

Interrogatus an dictos executores vellet esse coniunctim,vel insolidum,respondit intelligenter duos ex concordia.

Interrogatus, vlterius vbi vellet humari?

Respondit intelligenter in ecclesia sanctæ M.de P. in capella sancti N.

Interrogatus an vellet aliquid legare pijs locis pro salute animæ suæ?

Respondit,quod non intellexi, sed quia quidam dicebant, quod domum quam habitat alias relinquere destinarat hospitali sanctæ M.T.de Vrbe.

Interrogatus nunquid sic vellet?

Respondit intelligentes pro medietate & post interuallum dixit intelligenter,alteram medietatem relinquere monasterio sanctæ M. de P. Nouissime quidem N. familiaris suus obtulisset ei, & ipsum rogauit quid sibi relinqueret,cui respõdit scu. 300, & ostendebat pro eo scripsisse in patriam, & sic fieri velle, & cum de familia dixisset testator,eam remunerari velle arbitrio executorum. Quidem de guardia Theutonicorum sanctissimi D.N Papæ,rubicundus etiam in facie, hoc audito,obtulit se,interrogans eum,an non haberet eũ in numero familiæ suę?

Respondit in lingua Flamenga testator quod sic.

Cum hęc ita essent gesta, vt in forma testamenti deducerem ea,vocaui in testes astantes,& facto proemio fieri solito,in condendis testamentis, nempe qualiter D. N. sanus,per Dei gratiam,mente, & intellectu,licet corpore infirmus,& cõsiderans &c. ortus a principaliori, hoc est ab anima, interrogaui eum, an non illam commendaret Domino, & Beatæ M. Virgini, & totæ Curiæ cælestiali? & respondit nutu,& lingua, quod sic.Deinde repetij omnia supradicta de hærede,familia,& executoribus, & legato domus, de clausula in clausulam, & ad singulas clausulas petij illius responsum,& offensum,& ad singulas dedit assensum, nunc nutu, nunc voce & nunc vtroque modo. Cum essem iam conclusurus testamentum, & adiecturus clausulã codicillarem; animaduerti quosdam, quos pro testibus rogaueram, vel tedio caloris, qui erat magnus,in tanta circumstantium multitudine, & loco angusto, vel ob horæ tarditatem, vel ob aliam, nescio quam causam, subduxisse se. Itaquod vocatis iterum testibus infrascriptis,de nouo coepi ordiri testamentum,& interrogare, vt supra, & iterum habito eius assensu ad omnia, conclusi testamentum.Et ipse nutu,& voca ad meam interrogationem, declarauit hanc esse suam vltimam voluntatem,&c.quam,&c. cassans,&c.Super quibus &c. assensit per me notarium fieri vnum, vel plura, &c. Actum,&c.

Testa-

Testamentum militis.

DA. filius D.B.milles, qui licet sit in sua propria valetudine, timens tamen propter campestre bellum, quod nuperrime committi debet in loco N. per regium exercitum, in quo ad praesens reperitur dictus A. cum iniquissima Turcharũ classe stante in loco N. in ipso campestri, ne caderet bello, in quo plerumque victoria est incerta, sponte sua. &c. omnibus melioribus modo, &c. suam nuncupando voluntatem, quam vltimam fore dixit, de bonis suis omnibus castrensibus, & paganicis, fecit, condidit, & ordinauit praesens eius vltimum nuncupatiuum, & solemne testamentum, sine scripris, in hunc modum videlicet: In primis enim, quia anima, &c. sequere institutionem haeredis, & legatorum descriptionem, prout in alijs formis. Hanc autem, &c. cassans, &c. rogans, &c. Actum, etc. praesentibus duobus testibus, &c. & licet regulariter in vnoquoque testamento septam debẽt adhiberi testes rogati, vt instit. de Testam. §. sed cum paulatim, & C. qui testa. fac. po. l. hac consultissima in prin. tamen fallit in testamento militis, in quo sufficiunt tantum duo testes, vt instit. de milit. testam. §. plane in gl. super, verbo hominibus, & ff. eo tit. l. Lucius in glo. 1. & C. de testam. mili. l. milites in glo. super verbo, sub ipso tempore in fi. legis; debent autem isti milites scribi in matricula militum, qui stant pro expeditione militari ad pugnandum pro Republica, vt in l. ne quidem. C. de testam. mili. qui possunt etiam cum minori solemnitate, quam superius dixi, in ipso tamen conflictu belli, vt d. l. milites eodem tit. secus tamen dicendum erit si sunt in domo, & non in castris, seu expeditione, quia tunc exigitur solemnitas communis vt C. de milit. testam. in l. pen.

Codicillus post Testamentum,

CErtum esse dicitur, quod de anno Domini MCCCCLXXI. & mense Ian. dicti anni, Alphonsus de Pandolphinis, &c. tunc corpore languens, sanus temen per gratiã Iesu Christi mente, et intellectu, suũ sine scriptis nuncupatiuum condidit testamẽtum, in quo plura disposuit, vt in dicto testamento apparere dixit dictus Alphonsus, manu domini Balthassaris de Bondonibus ciuis, & notario Florentini. Vnde hodie hac praesẽti suprascripta die dictus Alphonsus, per gratiam Dei, mente, sensu, corpore, visu, & intellectu sanus. Cum voluntas hominis ambulatoria, sit vsque ad mortem, post testamentum, circa quaedam quae in testamento praedicto continentur, muta ta voluntate, hac particulari dispositione de bonis suis per hos praesentes codicillos disposuit, & ordinauit, & fecit in hunc modum, et formam, videlicet. In primis cum ipse Alphõsus sciat, et recordetur in dicto testamento se legasse Petro olim Ioannis de Alamanis floren. 60. vt latius in dicto testamento apparere dicitur, poenitentia ductus dictus Alphonsus codicillator praedictus dictum legatum ademit, et subtraxit, et penitus reuocauit nolens ad dictum Petrum dictum legatum quoquo modo peruenire.

Item per hos praesentes, codicillos iure legati de bonis suis reliquit, et legauit domino Leoni Bap de Albertis vsum, et vsum fructum vnius poderis dicti testatoris positi in comitatu Floren. et populo plebis Ripoli dicto in Bisardo infra suos confines, toto tempore vitae dicti domini Leonis Baptistae, et eius vita durante, et donec naturaliter vixerit liberans ex nunc dictus codicillator dictum dominum Leonem ab omni onere cauendi, et satisdandi de vtendo, fruendo ad arbitrium boni viri, dictis bonis eidem, vt supra in vsufructu legatis, & relictis. Non apponas istam clausam liberam, nisi de voluntate codicillatoris, seu testatoris, licet parum releuent delegata quae vult codicillator. Cetera autem omnia, & singula in dicto testamento, & codicillo praecedentibus contenta in omnibus, & singulis eorum partibus confirmauit, approbauit, & valere voluit, asserens & affirmans hanc suam vltimam voluntatem esse, & esse velle, quam valere voluit iure codicillorum, quod si iure codicillorum non valere potest, valeat vel valebit, & eam valere voluit dictus codicillator iure donationis causa mortis, vel cuiuscunque alterius vltimae voluntatis, & ita valere, & tenere voluit, & mandauit, & eo modo, & for-

forma, prout magis, & melius valere potest.

Additio hæreditatis, cum beneficio legis, & inuentarij

CORam R. P. D. N. I. V. D. Referendario Apostolico, & Illustrissimi, ac R. P. D. Auditoris Cameræ Locumtenente, & in Vrbe Iudice ordinario sedente pro tribunali, hora iuris solita, & consueta, in ædibus eius solitæ habitationis, & in mei, &c. præsentia personaliter constitutus Petrus vnus ex nepotibus, & hæredibus in testamento institutis q. Vincentij, cõdito per acta mei, &c. tam nomine suo quam fratrum coherendum, pro quibus de rato, &c. promisit, quatenus tamen ratificare voluerint, alias quod in nihilo ipse Petrus pro illis teneatur, & data citatione per edictum die, &c. et exequuta de mandato eisdem R. P. D. Auditoris, sine eius Locumtenentis, contra omnes, et singulos sua interesse putan. per N. cursorem, vt in ea apparet, tenoris, &c. Hieronymus, etc. Per hoc præsens publicũ edictum in acie Campi Floræ, & ad valuas Curiæ nostrae residentiæ, tamquam locis publicis ad instar edictorum publicorum, quæ olim in albo prætorio annotabantur, citamus, et citari mandamus omnes, & singulos creditores, si qui sunt dicti q. D. Vincentij, omnesq. alios, etc. eorumq. procuratores, quatenus prima die iuridica compareant in iudicio legitimo coram nobis, seu Locumtenente nostro; ad videndum per infrascriptos instan. nepotes, et hæredes institutos ex testamento per dictum q. Vincentium nuper in Vrbe, et Ro. Cur. defunctum, adiri, et acceptari; hæreditatemq. dicti q. Vincentij cum beneficio legis, et inuentarij, quo vti intendunt, ne vltra vires hæreditarias teneantur, necnon inchoari, et confici inuentarium rerum, et bonorum, ac iurium, et aliorum quorumcumque, quæ in dicta hæreditate reperientur, et quatenus opus sit continuari deinceps quibuscumque diebus, & horis intra tempus eis a iure præfixum, vel dicen. etc. in causa, et causis verten. coram nobis inter dictos citatos ex vna, et dictum D. Petrum Lupinarium, et fratres hæredes institutis vt supra, de, et super dicta aditione, et inuentarij confectione, rebusq. alijs, etc. et illorum occasione partibus ex altera. Alioquin, etc. hanc autem, etc. volentes, &c. In quorum, etc. Datum Romæ in ædibus nostris, sub anno, etc. vna cum executione edicti reseruata, etc. computauit, etc. dictus D. Petrus pro se, et fratribus, et in contumaciam citatorum, dictis nominibus adiuit, et acceptauit dictam hæreditatem dicti q. Vincentij cum beneficio legis, et inuentarij, quo ipsi fratres intendunt vti, ne vltra vires hæreditarias teneantur, et sic, et non alias, aliter, nec alio modo intendit dictam aditionem, et acceptationem hæreditatis factam esse, et hoc modo factam esse vult, et intendit omni meliori modo, etc,

Et propterea in similem contumaciam citatorum inchoauit, et fecit etiam dictis nominibus, inuentarium rerum, et bonorum hæreditatis dicti q. Vincentij, prout in folio, quod facto dedit, tenoris, etc. protestans etiam dictis nominibus, quod si quæ posita sint non apponenda, habeantur pro non appositis. Et quod pro tunc alia bona, & iura in dicta hæreditate non inueniuntur, & si quæ alia inueniet, huic inuentario addet. Super quibus, &c.

Repudiatio hæreditatis:

N. Circa, &c. & in termino sibi a iure praefixo, ad deliberandum an velit adire, vel repudiare hæreditate q. A. dixit hæredem esse nolle, & propterea haereditatem dicti quondam A. repudiauit, & repudiat omni meliori modo, &c. Rogans, &c.

Exhæredatio.

D. N. sana, &c. Asserens habere inter alios eius genitos, secundo genitum natum N. ætatis suae annorum N. qui ipsi matri à multo tempore citra adeo inhobediens extitit, ne quidem bona verba, seu auxilium aliquod præstiterit, sed quod peius est, verba contumeliosa, et obscena ei dixit, ac protulit, necnon manus violentas in eam inferre comminatus est, ac tentauit, aliaq. dixit, & fecit, quæ indignum ipsum efficiunt nomine, ac beneuolentia, & amore maternis. Ita quod po-

potius ipsa arbitratur ipsum degenere, ingratum, ac indignum amore, & beneuolentia sua, & quod, non sit iuri, nec æquitati consonum, quod tam ipse, quam alij eius filij pari passu gaudeant: ob dictas, aliasq. causas declarat, & pronunciat auctoritate materna dictum suum filium esse indignũ, & immeritum suæ hæreditatis, & bonorũ quorumcumque. Et propterea eum exhæredem fecit, & facit, ac penitus, & omnino exhæredatum esse voluit: de rebus, & bonis, hæreditateq. suis penitus priuauit, & priuatum esse voluit, ac etiam de omni iure legitimo, quod ei etiam de iure naturæ deberetur. Inhibens, & expresse prohibens eidem N. ne vllo vnquam tempore in rebus, & bonis dictæ testatricis, & cuiuscunque generis, qualitatis, quantitatis. & speciei sint, vel esse possint, intromittere, nec de eis, seu illorum, & illarum parte petere, prætendere, & disponere possit, nisi in quantum voluerit, ac licuerit, & videbitur alteri eius filio hæredi instituto, & alias, &c. omni meliori modo, &c.

Reuocatio Testamenti.

D. N. qui alias suum testamentum, suamq. vltimam voluntatem condidit, & ordinauit, prout, &c. plenius contineri dixit, asserens, & affirmans se omnino pænitere de eodem testamento, & vltima voluntate per dictum notarium rogato, & ab ipso facto, Ideo sponte, &c. omnibus, &c. dictum testamentum, hæredis institutionem, relicta, & legata, omniaque, & singula in eo contenta, & disposita & omnia alia & singula, & quæcumque alia testamenta, codicillos, & vltimas voluntates per ipsum vsque in præsentem diem factum, & celebratum, ac per quemcumque notarium rogatum, & omnia, & singula in eis contenta, & quamlibet earum, & cuiuslibet earum parte, cassauit, reuocauit, irritauit, & annullauit, & cassa, irrita, & nulla, nulliusque roboris, et momenti, efficaciæ, ac effectus esse voluit, declarauit, & expresse mandauit non obstan. verbis derogatorijs poenalibus, vel præcisis in dictis testamentis, codicillis, & vltimis voluntatibus quomodolibet forsan appositis, etiam si de eis nunc non recordaretur, prout non recordari asseruit, & se omnino pænitere: similia verba apposuisse, si apposita sunt, dixit, et declarauit. Asserens, et affirmans, ac expresse protestans se per nunc velle decedere intestatũ, et nisi in posterum ne rebus cogis, et iuribus suis deposuerit velle in eis succedere eo, qui de iure sibi ab intestato succedere debent. Super quibus, etc. præsentibus septem testibus, etc.

Adeptio possessionis tituli Cardinalatus.

ILlustrissimus, et Reuerendissimus D. L. tituli S. G. S. R. E. Presbyter Cardinalis S. cui prælibatus Sanctissimus D. N. Papa de titulo Ecclesiæ sanctæ M. prouidit, ac ipsum eidem titulo, et ecclesiæ præfecit, prout in literis Apostolicis desuper sub plumbo expeditis, sub datum, etc. latius continetur, sponte, etc. dictas literas Apostolicas palam, et publice coram quampluribus personis ibidem in dicta ecclesia existentibus, et in præsentia etiam infrascriptorum RR. DD. Monachorum eiusdem ecclesiæ exhibuit, et præsentauit illasq. per me infrascriptum notarium publice alta, et intelligibile voce coram infrascriptis testibus, et monachis perlectis, et ab ipsis monachis acceptatis, successiue idem Illustrissimus D. C. illarum vigore, eiusdem ecclesiæ sanctæ M. eiusq. tituli, ac regiminis, et administrationis illius veram, realem, actualem, corporalem, et omnimodam possessionem apprehendit, et adeptus est, altare maius deosculando, missale aperiendo, et sanctissimas orationes in eo existentes legendo, et deinde claudendo, portam ecclesię aperiendo, et claudendo, acquam benedictam per ecclesiam aspergendo, campanas pulsando, et per ecclesiam deambulando, ac alia quamplura signa faciendo, veram, realem, et actualem possessionem huiusmodi denotantia, et demonstrantia. Quem Illustrissimum, et Reuerendissimus D.C. post adeptam possessionem huiusmodi N. prior dicti monasterij ac N. N. et N. dicti monasterij et ordinis Car. Monaci, et professi ibidem præsentes, in verum, et legitimum eiusdem ecclesiæ titularem recognouerunt, sibiq. debitos reuerentiam, et honorem exibere promiserunt, et ita ta-

cto

cto pectore more religiosorum iurarunt, etc. super quibus, etc.

Inspectio loci differentiæ.

MAgnificus D. F. R. P. D. N. Cameræ Apostolicæ Clerici, et in causa huiusmodi inter partes infrascriptas iudices, in vim decreti, in Camera Apostolica facti specialiter deputati, Auditor in hæren do decreto vigore citationis ad instan. M. et V. coniugum contra A. et alios ad viden. inter cetera deputari diem, et horam, pro inspectione loci differentiæ, die, etc. per B. Cursorem executæ, et in actis reproductae, sub die. etc. per ipsum D. Auditorem desuper facto, et in pede citationis annotato. Volens equitatem legis, et terminos iuris seruare, vt causa praefata quo celerius fieri potest, expediatur, et terminetur, a palatio solitę residentiæ dicti R.P. D.N. circa horam N. vna cum dicto M. principali, ac D. A. exaduerso principali partibus ex altera, vna mecum notario recessit, et ad locum differentiæ, videlicet ad domum habitationis dicti M. sit, etc. cui ab vno, etc. se contulit, et quam primum ibi deuenit, eandem domum intrauit, locumq. differentiæ, tam per partes posteriores, quam anteriores, iura adiacentia, membra, et pertinen. ipsius, ac adhærentias, et cohærentias domus dicti A. et alias domus dicti M. diligenter inspexit, angelos quoscumque, et muros, ipsorumq. cohęrentias mature considerauit informationes ambarum partium ibi præsentium, et assisten. audiuit aliosq. actus, et inspectiones, ac considerationes fecit, animi sui informatione necessarias, et opportunas, asserẽs ob inspectionem, ac visionẽ et reuisionem huiusmodi, pro iustitia differentiam huiusmodi decisurum, et terminaturum non solum præmisso, sed omni alio meliori modo, etc. Super quibus, etc.

Iuramentum Commissarij.

N. Commissarius per litteras parentes Camerales, per acta mei, etc. sub die, etc. expeditas, deputatus ad exigen dum precium armorum, et hastarum, etc. sponte, etc. promisit dictum officium Com missarius recte, et fideliter gerere, rationes tempore debito rite reddere, reliquum restituere, libros rationum legitime transcribere, ac illos tempore debito, etiam iniussos in Camera Apostolica exhibere, ac omnia alia facere, quæ ad officium fidelis, & probi Commissarij spectant, & pertinent. Et pro eo, etc. Pro quibus, &c.

Promissio metendi granum.

A. Sponte, &c. promisit B. congruis temporibus, ac die, & nõ nocte me tere totum granum quod dictus B. habet in, &c. et meti facere cum hominibus necessarijs siccum, et non madidum, et spicas bene colligere, ac gregnas bene ligare, et ammuchiare pro salario mercede, et pretio, etc. libere, etc. alias in euentum contrarij, aut defectus in præmisis ipsius A. ex nunc, prout ex tunc præfatus A. dedit eidem B. licentiam, et omnimodam potestatem eius propria auctoritate, ac absque alicuius iudicis, etc. etiam ipso A. inscio dictum granum ab alijs meti, et vt supra legari, et ammucchiari faciendi a quibusuis personis, omnibus, etc. ipsius A. sumptibus, etc. super pretium præfatum; de quibus, etc. pro quibus, etc.

Promissio secandi fœnum.

A. Promisit B. tempore bono, et non pluuio incipien. die N. cum pluribus, et pauci oribus falciatoribus, prout d. A. videbit, falciari facere, necnon siccato rore, et herba nõ madida forcinare, et forcinari facere totas herbas, et fœnum existen. de præsenti anno in tali loco, quod dictus B. habet, vt asserit in locationem, aliasque, et illud tempore congruo ammucchiare, et admuchiari facere in muchijs salmarum fœni sex, et mercede baioc. N. pro vt idem B. soluere, etc. promisit, cum primum ille dictum foenum in loco præfato ammuchiauerit, et interim ad omne ipsius B. beneplacitum hic Romæ libere, etc. alias, etc. de quibus, etc. Et vlterius dictæ partes conuenerunt per pactum, etc. quod cessante dicto A. in prẽmisis, aut eorum aliquo possit idem B. praemissa, et aliorũ quælibet facere, et facere fieri per aliam quamuis personã, et per-

Z sonas

sonas, et pro pretio, et mercede reperibili omnibus dicti A. damnis, etc. de quibus, etc. qui sic actum, etc. Pro quibus, etc.

Concessio, seu licentia fabricandi super solo.

A Concessit B. pręsenti, etc. ac tradidit licentiam, et facultatem fabricandi, et seu fabricari faciendi in terreno posito, etc. spectan. et pertinen. ad dictum A. vnum murum altitudinis cannarum N. etc. quam licentiam fabricandi idem A. impartitus fuit, et concessit amicabiliter, et gratiose, absque eo quod dictus B. ob causam huiusmodi teneatur ad solutionem aliquarum pecuniarum, seu præstation. alicuius canonicis, vel responsionis, quia sic sibi A. ad facien. dicto B. rem gratam, et illi complacendi facere placuit. Cum hoc quod non possit id B. plus mensurae præfatæ, nec minus aliquam domum, sub prætextu dicti muri fabricare, seu fabricari facere, alias liceat dicto A. id quod plus facricabitur destruere, seu destrui facere auctoritate propria. Et qui B. acceptata huiusmodi concessione sponte, etc. recognouit dictum A. in dominum, et patronum, ac proprietarium supradicti terreni, et de præmissis quantum fieri potuit gratias egit dicto A. pręsenti, etc. et in præmissis non contrauenire promisit. Quae omnia, etc. dictæ partes attendere promiserunt, alias, etc. de quibus, etc. Pro quibus, etc.

Nominatio in Emphyteosi.

N. Qui per cessionem sibi factam per A. habuit in locationem à Capitulo conuentus N. ad tertiam generationem, seu nominationem ab ipso inchoandam, vnam dicti conuentus, seu monasterij domum, sitam, etc. iuxta, etc. vel si qui, etc. sub proprietate dicti monasterij, et cum solutione canonis annui scut. N. soluen. de semestri in semestre anticipate, et cum certis alijs pactis, conditionibus, et clausulis, et promissionibus cōtentis in dicto instrumento locationis rogato, etc. sub die, etc. sponte, etc. vigore facultatis nominandæ contentæ in dicto instrumento, nominauit, et nominauit ad huiusmodi instrumentum locationis domus, et ad omnia, et singula in ea contenta D. P. pręsentem, etc. ponens, etc. Constituens, etc. Et hanc nominationem, etc. fecit, etc. ex eo quia ipsa P. subintrauit, et subintrat in locum præfati N. et propterea soluere promisit dicto capitulo, et cunuentui N. annuatim dictum annuum canonem scutorum N. de semestri, et anticipate, adimplereque, et inuiolabiliter obseruare omnia alia, et singula per dictum N. in huiusmodi instrumento locationis promissa in omnibus, et per omnia, me notario, etc. pro dicto capitulo, et illius fratribus absentibus stipulan. etc. Et quia pręfato D. N. sic facere placuit, et facit. Promittens de dictis iuribus nihil fecisse in præiudicium præsentis instrumenti, et promisit dicta P. præfatum N. praesentem, etc. releuare indemnem, etc. ab omnibus per eum promissis in huiusmodi instrumento locationis, et præmissa omnia in dicto instrumento locationis contenta tenere, etc. sub poenis, ac alijs in eodem instrumento contentis, de quibus asseruit habuisse, et habere plenam notitiam, et perfectam scientiam. Pro quibus, etc. obligauit, etc.

Cessio, & Translatio hypothecæ dotalis

Coram, etc. D. L. vxor D. P. quae dicto D. Iudici exposuit, et narrauit, quod alias de anno N. et mense N. dictus P. eius maritus 800. scuta, quæ ab ipsa in augumentum suę dotis habuerat conuerterat in emptionem vnius tertię partis vineę sitae, etc. iuxta, etc. vel alios, si qui etc. emptae ab N. ac T. illius vxore, et propterea volens id P. ipsam cautelare dicta scut. N. ac donationem suam propter nuptias, assecurauit super dicti tertia parte vineę, seu potius tota dicta vinea. Et quia propter multa debita, et infortunia quæ dictus P. suus maritus contraxit, et passus fuit, coactus fuit vna cum A. eius ex q. A. sua prima vxore filio, vendere L. seu personae ab eo nominan. dictā vineam tamquam sibi P. minus damnosam, cum propter suam impossibilitatem nō potuisset, nec posset illam gubernare, et colere,

& breui tempore vinea ipsa ob non debitam, & necessariam culturam defecisset, prout iam in parte deficit, & de quotidie magis deficeret, & ipsa postea dictis suæ dotis augumento, & donatione propter nuptias delusa, & frustrata remaneret, cui venditionis dictus P. ipsam L. pro dicto dotis augumento, & donatione propter nuptias, ac quocumque alio iure, & interesse sibi quomodolibet competen. & competituro consentire facere promisit, vt cōstat per instrumentum manu mei notarij rogatum sub die, &c. & volens eadem T. stantibus periculis, & rationibus præfatis promissionem per dictum suum maritum factam adimplere, & cuilibet hypothecæ suae super dicta tertia parte vineae renunciare, attento maxime, quod dictus suus maritus aliam nouam hypothecam super quadam sua domo in specie, super alijs quibuscumque suis bonis in genere pro securitate dicti sui augumenti dotis, & donationis propter nuptias, vt inf. adicentur facere, & constituere vult, & intendit. Et cum ipsa sit mulier id facere nequeat, nisi cum interuentu, & consensu duorum eius gradu proximiorum, & nullos habeat in Vrbe, &c. Deputatio curatoris, & fideiussio in forma. Actum. &c. præsentibus, &c.

Successiue, &c. saluis tamen, & reseruatis ipsi L. respectu dictorum scut. 800. & donationis propter nuptias, & aliorum iurium dotalium hypotheca, & obligatione generali, super alijs quibuscumque bonis dicti P. in genere, & in specie tacite, vel expresse, aut alias quomodolibet sibi facta, præterquam supradicta vinea, cuius venditioni consentire vult, vt infra renunciauit: & supradictæ, & cuicumque alteri obligationi tam generali, quam speciali, tam ratione dicti sui augumenti dotalis, & donationis propter nuptias; quam cuiusuis alterius iuris, sibi inde, & super dicta tertia parte vineę, seu potius tota vinea pręfata quomodolibet competen. & competituræ, & propterea venditioni, & alienationi dictæ vineæ vt supra in fauorem præfati D. I. pręsentis, &c. & personæ ab eo nominan. licet absentis, me notario, &c. consensit, ac suum assensum, & consensum præstitit, quem nullo vnquā tempore reuocare promisit, sed illum, & venditionem præfatam, & omnia in ea contenta semper, & perpetuo habere rata, &c. & contra non facere, &c. neque petere aduersus supra, & infrascript. aliquam restitutionem in integrum principaliter, vel incidenter alias, &c. de quibus, &c. absque, &c. Hanc autem refutationem, & consensus huiusmodi præstationem fecit eadem L. cum præsentia, consensu, verbo, & volūtate, auctoritateq. renunciatione, & iuramento præfatis, eo quia personaliter constitutus P. suus maritus coram eodem D. Iudice, & me notario, &c. sponte, &c. dictam hypothæcam & obligationē tam generalem, quam specialem pro dictis scut. N. augumenti dotalis, & donationis propter nuptias, & quocumque alio iure, & interesse præfatę L. suae vxoris praesentis transtulit, & imposuit in, die, & super quadam ipsius P. domo terrena, solarata, & tectata, cum sala, cameris, cantina, & discoperto, ac alijs suis iuribus, membris, & pertinen. quibuscumque sita, &c. iuxta, &c. super qua in specie, & in genere super omnibus alijs, & quibuscumque eius bonis tam mobilibus quam stabilibus, praesentibus, et futuris dicta scut. N. ad donationem propter nuptias, et quodcumque aliud ius dictę suæ vxoris obligauit, et hypothecauit in fauorem ipsius L. præsentis, etc. ac ipsum L. super dicta domo, et bonis cautelauit, et assecurauit. Quam quidem cautelationem et assecurationem, tam dictus P. quam dictus N. frater, & proximior, & curator, vt supra deputatus respectiue, etiam eorum medio iuramento tactis, etc, dixerunt, et affirmarunt esse bonam, et benefactam, ac dictam domum in specie, et alia bona pręfata in genere fuisse, & esse sufficientem, ad sufficientia ad supportan. obligationē, et hypothecam praefatam, et in euentum restitutionis augumenti dotalis huiusmodi, ac solutionis donationis propter nuptias idem P. ex tunc dedit auctoritatem sibi L. pręsenti, etc. dictā domum, et bona propria auctoritate intrandi, et possessionem capiendi, etiam absque vitio spolij, et attentatorum illamq. et illa pro consecutione dicti augumenti dotalis, et donationis propter nuptias pro concurrenti quantitate vendendi, et alienandi. Et donec, etc. et promisit vlterius dictam do-

domum, & bona esse suam, & sua & nulli alteri obligat. & hypothecat. nec vendit. & alienat. seu quomodolibet pignorat. &c. alias, &c. de euictione, &c. ac de consensu præstando litem suscipiendo, vna cum omnibus damnis, &c. de quibus, &c. absque, &c. Quæ omnia, &c. præfatæ partes cum præsentia, consensu, verbo, voluntate, renunciatione, et iuramento prælatis, respectiue promiserunt habere rata, &c. & contra non facere, &c. alias &c. Pro quibus, &c. obligatio, & decretum iudicis.

Liberatione à fideiussione.

M. Cui G. gessit societatem scut. N. alias per N. seu sub illius, & aliorum obligatione facta, & peracta, &c. seu, &c. rogatam vna cum scutis N. pro residuo fructuum eiusdem societatis asserens cõsiderare, quod licet obligari in dicta societate omnes teneantur, & propterea sit magis sibi cautum, tamen sibi non expedire pro dicta summa contra omnes obligatos agere. Ideo ac alijs de causis animum suum mouen. tenore præsentium renunciauit, & renunciat dicto eius beneficio, ac dixit, & declarauit nolle habere dictum M. in dicta societate obligatum, & ne illum obligatum habeat eundem N. absentem me notario, &c. liberauit, & liberat à dicta societate, & obligatione, ac omnibus, &c. in ea contentis, ita quod dictæ societatis occasione ab ipso M. aut quibusuis alijs nullo modo in iudicio, nec extra molestari possit. Et hoc saluis tamen, & reseruatis sibi iuribus, & actionibus, quæ, & quas propterea habet contra alios in dicta societate obligatos, quibus voluit posse vti ad omne eius beneplacitum in iudicio, & extra quibus nullatenus præiudicatum, neque derogatum fuisse, neque esse censeatur: de quo protestatus fuit, & protestatur expresse omni meliori modo, &c. Quæ omnia, &c. alias, &c. de quibus, &c. Pro quibus, &c.

Declaratio super emptione domus.

CVm sit prout asseritur, quod die, &c. A. tamquam procurator B. & eo nomine, ac pro ipso B. emerit P. & Q. ædificium, ac domum muratam, cum iuribus, &c. situm, etc. iuxta, &c. pro pretio scut. N. prout in instrumento, &c. rogato plenius contineri dicitur, idque fuerit, & sit præter, & contra opinionem, & voluntatem dicti B. & ædificium, ac domum præfatam idem B. nullo modo habere intendat. Hinc est quod in mei, &c. declarando in primis, & ante omnia emptionem præfatæ domus fuisset, & esse factã cõtra eius mentem, & absque vllo eius mandato. Et propterea nullo modo eam ratificãdo, nec approbando, sed impugnatiue tantum, & quatenus sibi aliquod ius quæsitum esset, quod non credit, stantibus præmissis, citra innouationem aliquam, & quatenus opus sit, & non alias, aliter nec alio modo, de quo protestatus fuit expresse, fecit constituit, &c. suum procuratorem, &c. eundem A. absentem, & ad ipsius, &c. domum præfatam, cum omnibus eius iuribus, & pertinen. vniuersis eisdem P. & Q. retrocedendum, & retrouenden. & in modũ retrouenditionis, & retrocessionis dandum &c. ac ipsum constituentem, ab emptione huiusmodi, & omnibus in dicto instrumento contentis ita, ac si de illa, & illis nullum verbum factum fuisset eximen: & liberandum, ac pecunias, si quas nomine ipsius cõstituentis in emptione domus, præfatæ dictus A. exposuerit ab eisdem P. & Q. vel alijs quibusuis personis petendum, exigendum, &c. ac habuisse, &c. confitendũ, deq. exactis, &c. ac quietantias, &c. conceden. Et generaliter, &c. Promittens, &c. Releuans, &c. Super quibus, &c.

Additio clausularum in instrumento omissarum.

CVm fuerit, & sit, prout in infrascriptæ partes asseruerunt, quod alias sub die, &c. N. & N. Appaltatores generales gabellæ pro qualibet libra carnis cesserint D. L. & nominan. ab eo dictam gabellam prouinciæ M. prout in instrumento, &c. ad quod, &c. Et licet dicti Appaltatores dederint facultatem appenen. clausulas generales, tum in eodem instrumẽto non fuerint appositæ clausulę ad habendum, &c. Promittens, &c. cõstituens, &c. Et volentes modo dicti Appaltatores D. L. & nominan. ac eo, vt supra, vt æquũ est atten-

attendere, et clausulas præfatas apponi facere. Hinc est quod anno, etc. in mei, etc. A. agens, et eo nomine dictorum appaltatorum pro quibus de rato, etc. circa innouationem aliquam, et sine præiudicio quorumcumque iurium suorum principalium, sed confirmando, et validando primum instrumentum denuo dicto L. præsenti, etc. et pro se, et ab eo nominan. stipulan. etc. cessit, etc. dictam gabellam dictorum locorum pro pretio ac cum pactis, modis, formis, et conditionibus in supradicto instrumento expressis ad habendum, etc. ponens, etc. Constituens etc. idem A. dictis nominibus D. L. et nominan. ab eo procuratores suos etiam medio iuramento tactis, etc. irreuocabiles, vt in rem suam propriam ad suo proprio nomine dictam gabellam, et omnia illius iura à tempore dictæ cessionis, et ea durante à quibusuis petendum, exigendum, etc. ac habuisse, etc. confitendum, deq. exactis, &c. quietandum, &c. & quietantis, &c. dandum, &c. & quoscumque debitores &c. cogendum, &c. cum clausulis solitis ad lites potestate substituendi, & alijs facultatibus opportunis. Et insuper ratificauit, quatenus opus sit omnia, & quæcumq. per dictum D. L. & eius agentes seu ab eo nominatos vsq. in præsentem diem circa dictam gabellam, & illius regimen. & exactionem quomodolibet geste volens ea valere tanquam si supradictæ clausulæ in eodem primo instrumento, prout dicti sui principales contentabantur appositę fuissent. Et vltimo promisit duran. tempore dictæ cessionis manutenere, &c. eundem L. & ab eo nominatos in possessione, &c. dictæ gabellæ, & eius exactione. Quibus stantibus id L. denuo promisit obseruare omnia contenta in supradicto instrumento, ac de nouo facere accedere B. quem releuauit, &c. Pro quibus, &c.

Deputatio administratoris appaltus.

A. B. & C. omnes appaltatores de præsenti in Vrbe existentes notariatuum ciuilium, & criminalium, non venditorum curialium nuncupatorum, & dãnorum datorum totius status ecclesiastici ex tenore appaltus dictorum notariatuum per R. Cameram Apostolicam in fauorem T. & successiue per eum nominandorum fact. prout dixerunt apparere instrumenta, &c. ad quæ, &c. & eisdem nominibus, cupientes, vt negocium appaltus huiusmodi, recte, & decẽter, & cũ ea, qua fieri diligentia potest, tractetur, & administretur & nisi super administratione huiusmodi per eos prouideatur, est dubium ne inter eos oriantur controuersiæ, causa præfatæ administrationis, & forsan lites, & quæstiones cum maximo eorum, & dicti appaltus damno, & detrimento, hisque omnibus, per ipsos consideratis, decreuerunt ee communi omnium consensu, vt asserue runt, vt negocium huiusmodi appaltus, & administratio illius vni ex participantibus in dicto appaltu committatur, cum plena, ampla, & omnimoda potestate, & auctoritate desuper necessaria, & requisita, & propterea rogauerunt debita cum instantia, ac requisiuerunt N. hominem grauem, & in negocijs gerendis, & administrandis satis idoneum, expertum, & sufficien. vt velit ipsis appaltatoribus in hoc complacere & onus huiusmodi acceptare, in qua acceptatione oneris, administrationis, & reginimis appaltus præfati promptum, & paratum, ad facien. ipsis rem gratam repererint, propterea sponte. &c. constituerunt, & deputarunt, &c. dictum N. ibidem præsentem, & ad faciendum eisdem rem gratam, vt supra, onus huiusmodi ad eius beneplacitum, & liberum voluntatis, & nõ alias, acceptantem, de cuius idoneitate, legalitate, qualitate personæ multum, vt asseruerunt, confidunt solum, & insolidum, ad eorum nomine, & pro eis dictum appaltum notariatuũ, & illius negocia, pro tempore occurrentia, regen. gubernandum, gerendum, tractandum, administrandum, in omnibus, & per omnia, notariatuum huiusmodi officia in totum, seu in parte cum illis honoribus, oneribus, gratijs, exemption. & immunitatibus, eisdem appaltatoribus per dictam R. C. Apostolicam cõcessis, & traditis, & pro illo tempore, pretio, & seu affictu ãnuo, pactisq. clausulis, capitulis, conditionibus, promissionibus, obligationibus desuper conueniendis, & concordandis; cui, seu quibus dicto N. videbitur, & placuerit, subappaltandum, sublocandum, dandum, & conceden

dum, & quæuis instrumenta desuper necessaria, & requisita, cum illis promissionibus, & cautionibus, de quibus præfato N. beneuisum fuerit, facien. & illa per quosuis notarios rogari petendum. Item nomen totius dicti appaltus in literis missiuis pro tempore scribi necessariis ponendum, exponendum, ac repræsentandum. Commissarios quoscumque desuper necessarios deputandum, cum facultatibus, & auctoritatibus similibus requisitis, & sibi beneuisis deputandum, & deputatos reuocandum, ac remouendum, Item quasuis literas patentes desuper expediri necessarias, subscribendum, & alia in præmisis, & negocio appaltus huiusmodi necessaria, & requisita, iuxta, & secundum formam, & tenorem capitulorum initorum inter dictos appaltatores, a quibus recedere non intendunt, nisi in supra expressis, & de quibus capitulis idem N. plenam notitiam habere dixit, faciendum, & procurandum, in omnibus, & per omnia, cum plena, ampla, libera, & generali administratione, ac generalissimo mandato. Promittentes ijsdem supranominati Appaltatores dictis nominibus, dictum N. durante supradicto appaltu cum D. R. C. Apostolica facto, non amouere, neque amoueri facere quouis prætextu, et causa: immo illum manutenere in officio gubernij, & administrationis huiusmodi, eaque omnia, & singula per eum administranda, & gerenda, rata, grata habere, &c. pariterq. promiserunt in administratione, & gubernio appaltus huiusmodi nullo modo se intromittere, cum totum negocium, & administratio, ac gubernium illius in totum, & per totum eidem N. contulerint, neque sese ingerere, alias totum id, & quicquid per eos quouis modo in negocio gubernij, & administrationis huiusmodi actum, & gestum fuerit, irritum, & pro infecto habeatur, sitq. nullius roboris, & momenti, ex pacto, &c. Et huiusmodi administrationem: & gubernium dicti appaltus voluerunt valere, & tenere, ac si esset dictus D. N. constitutus, & factus procurator irreuocabilis etiā cum iuramento, vt in rem propriam, ad præmissa facien. Promittens, &c. alias, etc. Pro quibus, &c. se obligarunt, &c.

Substitutio ad exercen. officium.

R. Qui die, &c. conduxit ab S. notario curiali causarum ciuilium, criminalium, & damnorum datorum dictæ terræ N. & illius Comitatus, districtus, & iurisdictionis officium notariatus præfatum & illius exercitium, iura, & emolumenta quæcumque, prout in instrumento affictus huiusmodi ex actis mei, &c. rogato plenius continetur, sponte, &c. substituit, &c. M. absentē. &c. ad ipsius, &c. officium notariatus causarum ciuilium, criminalium, & damnorum datorum dictæ terre, sibi, vt præmittitur locatum, & illius scripturas, & iura quæcumque in omnibus, & per omnia exercendum, regendum, gubernandum, & administrandum, ac omnia, & singula illius fructus, & emolumenta, tam ex causa illius exercitij, quam alias pro tempore debita percipiendum, exigēdum, habendum, & recuperandum, ac habuisse, & recepisse confitendum, ac de habilis, & confessis quietan. &c. Et quasuis lites, & causas occasiones dicti officij motas, & mouendas, actiue, & passiue contra quascumque personas, coram quibuscumque DD. iudicibus, & in quacumque instantia agendum, pertractandum, & prosequen. Et generaliter, &c.

Datio rerum ad venden.

M. Librarius sponte, &c. dedit, et in mei, etc. ac testium infrascriptorum præsentia consignauit P. praesenti, etc. libros, figuras, & alia bona inferius descripta, vt vulgo dicitur in commissione, et ad illos, et illa venden. pro pretio, et pretii in eorum margine descriptis, et annotatis, & non minori. Quos libros, figuras, et bona dictus P. ad se traxit, illaque bene, et diligēter custodire, et de illis, quae vendent pretium ad rationem praefatam, quæ vendi non poterunt eademmet bona, libros, et figuras dicto M. præsenti, etc. restituere promisit ad omne illius beneplacitum, libere, etc. alias, etc. de quibus, etc. Pro quibus, etc. dictus P. se, etc. ac bona, etc. et in specie libros, figuras, et bona præfata, itaquod, etc. nec è contra, dans potestatem, etc. donec, etc. in forma

forma Cameræ Apostolicę, cum clausulis &c. obligauit, &c.

Locatio in Empytheosim perpetuam pro Illustrissimis D, D. N. N. de M.

Illustrisſimi D. D. N. N. de N. germani fratres Domicelli Romani, ad quos vt asseruerūt, pleno iure dominij, vel quasi in communi, & pro indiuiso inter eos, spectat, & pertinet casale nuncupatum L. positum inter, & extra positam sancti Pancratij, & portam portuensem, iuxta sua notisſima confinia, semper, & quandocumque opus erit, exprimenda, & specificanda sponte, &c. tam coniunctim, quam diuisim, & insolidum, ad alias omni meliori modo, &c. ex terreno dicti casalis nuncupati L. sic, vt supra, ad eos spectan. et pertinen. locarunt, ac titulo simplicis ac perfectæ locationis in empytheosim perpetuam dederunt, cesserunt, concesserunt, & transtulerunt iure proprio, & in perpetuum, &c.

Magnifico Domino M. de N. præsenti, & acceptanti pro se, suisque hæredibus, & successoribus quibuscumque petias nouem terreni dicti casalis, vt supra positi, & confinati, iuxta mensurationem, vt dicitur factam per D. Franciscum Turrianum Agrimensorem ab ipsis partibus desuper electum, &c. & deputatum: quae nouem petiæ terreni praedicti positæ sunt iuxta infrascripta confinia, videlicet iuxta ab vno terreni, &c. D. N. ab alio casale magnifici D. M. & ab alio denique lateribus vnam publicam tendentem versus ecclesiam Sancti Pancratij saluis alijs, &c. si qui, &c. Ad habendum, &c. cum pactis tamen, & conditionibus infradicendis, & non aliàs, nec alio modo. Transferentes, &c. omnia iura, omnesque actiones, &c. Ponentes, &c. Cōstituentes, &c. Dantes licentiam, &c. & donec, &c. constituerunt, &c.

Hanc autem locationem, & concesſionem in empytheosim perpetuam; omniaque, &c. fecerunt eidem magnifico D. N. præsenti, &c. pro annuo canone, & responsione perpetua iuliorum 22. pro singula petia terreni praedicti, & sic in totum pro annua canone, & responsione perpetua scutorum decem, & octo monetae, iuliorum decem pro scuto, soluendorum prout dictus D. N. conductor soluere, ac realiter, & cum effectu exbursare promisit eisdem Illustrisſimis D. D. Locatoribus præsentibus, &c. in terminis, & temporibus, modoq. forma, ac cum pactis, clausulis capitulis conductionibus; & promisſionibus inter ipsas partes desuper confectis, et celebratis, ac legitima stipulatione interueniente vallatis, & firmatis, de quibus in folijs tenoris, &c.

Promittentes præfati Illustrisſimi D. Locatores, dictum terrenum per eos sic, vt supra locatum, ad ipsos, vt supra pleno iure dominij spectare, & pertinere, & nulli alteri personæ, &c. fuisse, nec esse venditū, datum, donatum, locatum, permutatum, distractum, aut quouis modo in toto, vel parte alienatum, alienationis vocabulo latisſime sumpto, & esse liberum, immune, & exemptum ab omni, & quocumque alio censu, canone, responsione, caducitate deuolutione, seruitute, & fideicommisso purificato, vel purificando, & alio quocūque onere quomodolibet impedientibus huiusmodi locationem, & concesſionem, quas promiserunt insolidum semper, & perpetua fore bonas, & validas beneque valide, & legitime factas, & in eas tamquam tales facere consentire omnes personas, &c. in, & super terreno prædicto ius habentes, vel habere quomodolibet apparentes, seu prætendentes, etiam ad omnem simplicem, & extraiudicialem requisitionem, aut interpellationem quouis modo faciendas ex parte cōductoris, vel suorum hæredum, &c. quos promiserunt insolidū semper, & perpetuo conseruare in pacifica, & quieta posſesſione prædicti terreni, ac defendere, & liberare ab omni lite, molestia, & molestante persona. Immo promiserunt amplius dicti Illustrisſimi DD. locatores, omnem litem, controuersiam, & molestiam, si quæ forsan super dicto terreno moueantur in quouis iudicio petitorio, & posſessorio insolidum, & in quauis instantia, & parte iudicij in seipsos suscipere, & susceptas prosequi mediare terminare pariter, et finire omnibus eorum sumptibus, & expensis, ac procuratoribus, et aduocatis, etiam absque cura, interuentu, et opera dicti conductoris, eiusq. hæ-

redum, &c. quos promiserunt insolidum semper, & perpetuo conseruare in pacifica, & quieta possessione dicti terreni locati, ac defendere, & liberare ab omni lite, molestia, & molestante persona, vt supra, alias in omnes, & singulos casus, & euentus præmissis, vel alicui præmissorum contrarios, siue inualiditatis, vel rescissionis præsentis contractus ex quouis capite, de omni, & quacunque dicti terreni locati euictione generali, & particulari in forma iuris valida, & in Vrbe consueta, siue in proprietate, siue in possessione sequatur euictio, ac etiam ad omnia damna insolidū teneri voluerunt ad fauorem dicti conductoris præsentis, &c. alteriusq. dicti DD. locatores confessi fuerunt habuisse, et recepisse ab eodem D.N. conductore præsente, etc. scuta N. vt dicitur per bona contrarura, de quibus, etc. existente, etc. spei, etc. renunciarunt, quietarunt, etc. per pactum, etc. Quæ omnia, etc. alias, etc. pro quibus omnibus, etc. obseruandis. etc. dicti Illustrissimi DD. locatores, et conductor sese ipsos, etc.

Adeptio possessionis in vim mandati.

IN mei, etc. constitutus Scipio, etc. vnus ex subexecutoribus Illustrissimi, et Reuerendissimi domini Curiæ causarum Cameræ Apostolicę generalis Auditoris, habens, et tenens suis in manibus quoddam mandatum executiuum per acta mei, etc. relaxatum, et expeditum, tenoris huiusmodi videlicet.

De mandato Illustrissimi, et Reuerendissimi domini Auditoris Cameræ, siue eius R.P.D. in ciuilibus causis, Locumtenēti, et ad instantiā D. Annibalis N. creditoris D. Bartholomæi, etc. in scutis, etc. debit. ob non releuationem indemnitatis eiusdem à quadam fideiussione per ipsum præfato Bartholomæo pro solutione annui census scutorum N. empti pretio, etc. et à qua quidem obligatione, tam pro solutione fructuum, quam sortis principalis ipse D. Bartholomæus ipsum Annibalem releuare promisit, attento quod dictus instās fuit molestatus pro sortis principalis restitutione, eo quod domus, super qua est impositus dictus cēsus fuit euicta. Tenore præsentium mandatur tibi executori nostræ Curiæ, ad quem spectat, quatenus statim visis, et receptis præsentibus, sub mandati executiui, et in iuris subsidium excommunicationis, alijsq. etc. et 500. ducat. etc. pœnis debeat ipsum instan. in corporalem, realem, et actualem possessionem domus dicti Bartholomæi, sitæ in regione Pontis, in loco, etc. iuxta, etc. in qua moratur D. N. saluis alijs verioribus confinibus, ad effectum percipiendi pensiones dictę domus, donec, et quousque ipsi instanti de dicto suo credito fuerit satisfactum, immittere, et imponere, ac immissum, et impositum manutenere, protegere, et defendere: attento quod citato dicto Bartholomæo seruatis seruandis D. pręsens mandatum decreuit, et relaxauit, hac die, etc. spōte, etc. vigore præinserti mandati, ac eidē in omnibus, et per omnia parendo dictūq. mandatum, et omnia, et singula in eo contenta, debite, ac totali executioni demandare volens, eundem D. Annibalem praesentem, etc. in corporalem, realē, et actualē possessionem dictę domus, vbi supra sitę et confinatæ saluis, etc. ac eiusdem domus pertinentiarum, membrorum, et iurium quorumcumque immisit, et imposuit, ac immissum, et impositum esse, et censeri voluit, iuxta, et secundum præinserti mandati, vim, formam, continentiam, et tenorem, ipsumque sic immissum, et impositum manutenere, et defendere promisit. Et dictus D. Annibal realem, corporalem, et actualē possessionem dictæ domus, et pertinentiarum eius accepit, portas aperiēdo cum fenestris, easq. claudendo, et per eandem domum deambulando, aliosque plures actus veram, realem, corporalem, et actualem possessionem denotantes peragendo, et faciendo. Protestans desuper expresse omni meliori modo, quo potuit, et debuit, quod per suum exinde recessum non intēdit, neque vult possessionem per eum, vt supra captam aliquo modo relaxare, sed illam saltem animo retinere velle, et continuare vsque in integram crediti ipsius solutionem, et satisfactionem, etiam iuxta dicti mandati vim, formam, continentiam, et tenorem. Super quibus, etc. Actum Romæ in dicta domo etc.

Do-

Declaratio emptionis officij.

A. Litterarum Apostolicarum minoris gratiæ scriptor sponte, etc. dixit, et declarauit D. N. de ipsius N. proprijs pecunijs nuper emisse officium scriptoris litterarum Apostolicarum minoris gratiæ in personam ipsius A. et exposuisse scuta 1625. auri in dicti officij emptione, et illius expeditione, et admissione, et propterea fecit, constituit, etc. eius procuratorem, etc. dictum N. præsentem, etc. etiam medio iuramento tactis, etc. irreuocabilem, prout in rem suam propriam, ad ipsius D. constituentis, et suo proprio nomine omnes, et singulos dicti sui officij fructus, etc. decursos, et in futurum quomodolibet decurrendos, a quibusuis petendum, exigendum, etc. ac habuisse, etc. confitendũ, deq. exactis, etc. ac habuisse, etc. cõfessis quoscumque quietãdum, etc. et qualcumque quietantias, etc. dictũq. officium, etiam ipso A. in Ro. Cur. existente, et contra dicente, personæ, et pro pretio ipsi procuratori suo beneuisis, vendendum, ceden. et resignandum, et illius pretium petendũ, exigendum, etc. ac habuisse, etc. confitendum, et de eo quietandum, et ad suę libitũ voluntatis disponendum. Et si necesse fuerit, cum clausula ad lites, etc. et generaliter, etc. Promittens dicti officij fructus nõ exigere, nec dictum officium cedere, vendere, aut resignare, nisi cum expresso ipsius N. consensu, licentia voluntate, et mandato, et promisit etiam, et tactis iurauit, dictum eius procuratorem nõ reuocare, nec ei sub quouis prætextu se opponere, sed præfata, ac omnia, etc. per dictum eius procuratorem peragenda, perpetuò rata, etc. habere, etc. et pręmissis nullo tempore cõtrafacere, etc. aliqua ratione, etc. alias, etc. de quibus, etc. Pro quibus, etc.

Erectio Cappellaniæ, & concessio illius in ius patronatus cum constitutione dotis.

Reuerendi fratres N. N. N. N. ordinis, etc. in ecclesia N. commorantes, et altissimo famulantes, et ad infrascripta peragendum vocem in capitulo habentes, capitulariter conuocati, et congregati in sacristia eiusdem ecclesiæ, tamquam loco eorum solito capitulariter, in quo pro illius negocijs quando emergunt congregare solent ad sonum campanellae (vt moris est) asserentes se esse maiorem, et saniorem partem fratrum in ipsa ecclesia degentium, et vltra duas tertias partes vocem in capitulo habentium, et propterea eorum monasterium constituere, facere, et reputare, ex vna, et D. N. partibus ex altera. Qui desiderans (vt asseruit deuotionis accensus) cappellam in dicta eorum ecclesia, in qua cum Deo placuerit intendit suum constituere sepulchrum, et ibi quoad cadauer venturum diem iudicij expectare: et interim suffragia animæ suæ, et suorum praeteritorum procurare, ad laudem, et gloriam Sanctissimæ Trinitatis, et animæ suæ, et suorum salutem, et propterea obtulit ipsam cappellam dotare in summa scutorum N. et illam super aliquo monte non vacabili pro dicto monasterio ponere, vt eorum fructus, redditus, et prouentus ipsi fratres accipere possint in vsus, et vtilitatem dictæ eorum ecclesiæ, et ipsorum fratrũ, et pro tempore successorũ, cum onere tamẽ, quod debeãt omnia, et singula infrascripta subire, et illa executioni demandare, per effectũ vt in dicta cappella diuinus cultus exerceatur, et suffragia animæ suæ, et suorum in ea celebrentur, et ne desuper ipsum monasterium et fratres illius, qui hæc omnia exequi, et exequutioni demandare debent, dispendium aliquod patiantur, ad eadem concludendum, fratres ipsi (vt etiam assertũ fuit) multoties inter sese colloquium fecerint, et in eorum alijs Capitulis negocium huiusmodi tractauerint, visumq. fuerit omnibus feruori, et zelo deuotionis dicti N. satisfacere, et ei complacere. Hinc propterea fuit, et est quod hodie in mei, etc. præsentia personaliter constituti præfati fratres sponte, etc. vnanimes, vna voce, et nemine discrepante, capitulariter congregati, vt supra, vnam dictæ eorum ecclesię cappellam de qua nulla est facta concessio, et manet ad eorum omnimodam dispositionem, vt dixerunt, quę est sita in dicta ecclesia, et a parte sinistra altaris maioris sub innocatione sancti N. concesserunt, assignarunt, et tradiderunt, et ius patronatus, et eo pro iure patronat. ex donatione eidem D. N. præsenti, et acceptanti pro se,

et

& suis hæredibus,& successoribus domus & familiæ suæ in perpetuum. Itaquod de cetero eo in antea vocetur ipsa cappella dicti D. N. & successiue domus, & familię suæ, vt in ea dictus D. N. & post eum sui hæredes,& successores ex domo,& familia sua possint facere ea ornamenta, & structuram, prout ei,& eis pro tẽpore bene videbitur, & placebit, ac commutare Imagines in ea existentes, & alias depingi facere, ac etiam illis, quæ insunt addere, vel diminuere pro suo,& illorum arbitrio, & sua insignia superponere,ac manu tenere, & ipsam cappellam modo adaptare pro contento suo, & illorum, sub expressa tamen declaratione,quod dictus N. & sui hæredes,& successores domus,& familiæ suæ, non possint deseruiri facere dictæ cappellæ per quosuis alios, præter ipsos fratres dicti Monasterij ordinarie, sed extraordinarie aliquando bene possint celebrari facere aliquas missas,summissa voce dicen.& vt dicitur planas,per aliquã personam,& alium Sacerdotem,qui etiam eis magis satisfaciat, sumptibus tamen dicti D. N. & non dicti Monasterij in tali casu, teneantur ipsi fratres pro celebratione huiusmodi accommodare libenter,&paramentis necessarijs,& alijs requisitis pro celebratione missæ in eadem etiam de ceris, & torcia opportunis, & de super ipsi fratres non possint se opponere,& intellecto etiam, quod dictus D. N. & illi de familia sua iure, & titulo dicti iuris patronatus, non possint dictam cappellam alicui sacerdoti,& cappellano cõcedere,nec in in beneficiũ erigere,sed semper manere debeat sub celebratione fratrum dicti Monasterij ordinarie;sed extraordinarie, vt supra dictum est tantum, absque aliqua donatione dotis præfatæ, & introitus pro dicto monasterio,& manutentione dictę cappellae, pro celebratione cultus diuini in ea,& ex titulo concessionis huiusmodi, cesserunt eidem D.N.omnia iura,eis super dicta cappella quomodolibet competen.adeo quod de illa nullo modo disponere possint, sed pertineat ad dictum D. N. & suos præfatos modo, & forma præfatis, & infrascriptis. Ponens, &c,dans licentiam,&c.et donec,&c. Et hãc cõcessionem dictę cappellæ,dicti fratres fecerant dicto N. ex eo, quia nunc ipsam dotauit, & eam dotat,& dotatam esse voluit, & vult in summa, & quantitate scutorum,&c. quæ assignare teneatur prout promisit super dicto monte infra terminum, &c. ad vsum fructum pro dicto monasterio modo,quo supradictum est libere, &c.alias, &c. super quibus, &c.firmo tamen manente semper corpore, & capitali pro dote praefata adeo quod si forte contigeret, quod dictus mons redimeretur, seu extingeretur, et ipsis fratribus restituerentur dicta scuta, &c. debeat emi de ei,alius introitus securus,& non vacabilis,pariter pro dicta dote, & pro eisdem effectibus,& infradicendis, & non aliter, nec pro alio casu, nec alio modo ipsi fratres de ipso monte, & introitu disponere possint, & factam quoquo esse voluerunt contrahentes ipsi concessionem cappellæ præfatę mediante dicta donatione, sub pactis, et conuentionibus infrascriptis videlicet.

Ponantur onera imponenda fructibus pro salute animæ, & deinde sequatur. Promittentes dicti fratres, &c. reliqua in forma, &c.

Alia ordinatio Abbatis.

REeu. D. frater S. cui nuper,seu alias de Abbatia sancti B. &c. auctoritate Apostolica prouisum, illeque in Abbatem præfectus extitit;prout in literis Apostolici, &c. plenius continetur, cui etiam fratri Abbati præfato, vt à quocumque maluerit Catholico Antistite gratiam, & communionem Apostolicæ Sedis haben. munus benedictionis recipere, libere valeat,eadem auctoritate dispensatum,ac eidem Antistiti, vt dictum munus sibi impendere licite possit,eadem auctoritate consensum extitit, facto exhibuit, et presentauit R. P. D. P.Episcopo S. dictas literas Apostolicas in forma breuis ipsum requiten. vt ad illarum executionem in hac parte procedere,sibiq. munus benedictionis auctoritate Apostolica impartiri dignaretur. Qui R. P. D. P.& executor præfatus dictis literis Apostolicis in forma breuis reuerenter, vt decuit receptis, illisq. perlectis, attendens, &c. ac illas debite executioni demandare volens eidem R. fratri S. præsenti, instanti, & id flexis genibus peteti,inter missam,per ipsum D. Episco-

Episcopum celebrari solita, eidem D. fratri S. Mitram in capite, anulum in digito immittendo, & baculum pastoralem in manibus dando, ac alijs solemnitatibus in similibus iuxta ritum S. R. E. seruari solitis, seruatis dictam missam celebrando, ac recepto prius ab eodem fratre S. quod Sedi Apostolicae, & Roman. Pont. obediens erit, & fidelis, ac eius Nuncios, & Legatos benigne recipiet, ac eius praeceptis parebit, bonaq. dictae abbatiae non alienabit, sed illa pro posse manutenebit, & defendet, & alias in similibus praestari (quod ad delationem dicti R. P. D. P. Episcopi, & in eius manibus ad sancta Dei Euangelia praestitit) solito iuramento manus benedictionis impendit, & impartitus est, omni meliori modo, &c. Super quibus, &c.

Sponsalia.

CVm sit, quod medio, opera, & impositione Illustrissimi D. N. fuerit a nonnullis diebus circa, tractatum de contrahenda parentela inter N. & B. & tandem, Deo optimo annuente, conclusa, & firmata. Hinc est, quod hac praesenti die N. magnificus D. Ioa. C. vt principalis, & legitimus administrator suae filiae, promisit dicto magnifico D. B. vt auo paterno & legitimo administratori dicti D. M. O. sui nepotis dare dictam D. Iust. suam filiam in sponsam, & vxorem legitimam dicti M. & se facturum, & curaturum cum eadem, & cum affectu, quod dicta sua filia acceptabit dictum M. in suum sponsum, & maritum, & contraheret cum eo matrimonium per verba de praesenti vis, volo, & anuli disponsationis receptionem & consumabit deinde matrimonium huiusmodi cum eadem iuxta ritum S. R. E. et versa vice praefatus D. Bernardinus, vtauus paternus, & administrator legitimus dicti D. M. sui nepotis promisit, quod dictus D. M. suus nepos acceptabit, & accipiet dictam D. Iust. C. dicti Dom. Io. et D. Atalantae filiam, in suam sponsam, & vxorem legitimam, facereq. & curare cum effectu cum eodem nepote suo, quod ipse nepos contrahet cum eadem D. Iust. matrimonium, etiam per verba de praesenti, vis, volo, & anuli immissionem in signũ huiusmodi matrimonij, illudq. deinceps consumabit, iuxta ritum praefatum S. R. E. Et pro dote, & dotis nomine dictae D. Iust. & dictus D. Io. habita etiam consideratione donationis, per dictum D. Bernardin. dicto D. Mario paulo ante praesentium stipulationem, iuxta tractatum inter eos habitum, factae, vt in praecedenti instrumento continetur dicto D. B. pro dote promisit, & conuenit dicto suo nepoti, iuxta declarationem desuper, vt dixerunt factam per dictum B. scut. 6600. de iul. 10. pro quolibet scuto saluo desuper, & reseruato beneplacito Sanctissimi D. N Papae quatenus opus sit, hoc modo, videlicet scuta bis mille ducenta subito post stipulationem praesentis contractus, & de residuo dictae dotis medietatẽ, quando dictus D. Marius celebrabit nuptias, & traducet dictam D. Iust. vt sponsam, & vxorem suam, in domum suam, quam conuentum est inter partes praefatas, quod teneatur ducere infra bienniũ proximum, idest in fine biennij, & non ante, nisi aliter dictis partibus videatur, seu si ipsi D. Io. videbitur, pro eodem D. M. dictam medietatem inuestire, prout dictis D. Bernardino, ac Ill. D. Iulio, ac praef. to D. Io. videbitur expedire, pro dicto D. Mar. vt exinde dictus D. Mar. possit aliquos fructus, & redditus competentes percipere, & magis honorifice onus matrimonij supportare. Ita tamen, quod de sorte principali nullatenus idem D. Bernardinus nec D. Marius possint disponere, nec à dicto inuestimento recedere. Et reliquam medietatem soluere promisit idem D. Io. in termino vnius anni cum dimidio ex tunc à die consumat. matrimonij, praefati, & traductionis dictae D. Iust. ad domum mariti computan. libere, &c. alias &c. Quod residuum, etiam, vt supra soluen. debeat inuestiri eodem modo in omnibus, & per omnia, vt dictum est de altera medietate. Quam quidem dotem, vna cum donatione propter nuptias, quae locum habere debeat inter dictos coniuges, iuxta formam statutorum, & nouarum reformationum Vrbis, ex tunc pro dum, & quando soluta, & satisfacta fuerit, dictus D. Bernardino nomine suo, & dicti sui nepotis, pro quo quatenus opus sit, de rato promisit, assecurauit, & assecurat

sol-

soldauit, & soldat, obligauit, & obligat in genere, & in specie, prout, & secundum quantitatem, quæ soluta erit in, & super omnibus bonis, & rebus suis, & dicti sui nepotis, etiam illis, quæ paulo ante celebrationem præsentis contractus, ipse D. Bernardinus dicto D. Ma. donauit, & signanter super domo noua suæ nunc solitæ habitationis ipsius D. Bernardini, & nepotis, cum clausula precarij, & constituti, nullo vnquam tempore terminandi, in ampliori forma. Et dictam dotem, cum donatione propter nuptias promisit dictis nominibus restituere cui, & quibus de iure, in omnes, & singulos casus, & euentus, quibus restituenda venerit de iure, vel consuetudine, seu iuxta formam statutorum, & nouarum reformationum præfatarum constante, vel dissoluto matrimonio, dicto D. Io. præsente, vna mecum notario stipulan. pro se, & dicta sua filia, & alijs quorum interest, interesit, aut interesse poterit, quomodolibet in futurum, expresse est conuentum inter dictos contrahentes, quod in defectum restitutionis huiusmodi dotis, & donationis, in casibus præfatis, vel eorum quolibet, idem D. Io. & alia respectiue, & successores eorum, etiam respectiue pro effectu huiusmodi restitutionis, & satisfactionis, propria eorum auctoritate, & absq. decreto, & licentia alicuius Iudicis, vel curiæ, sineque vllo vitio spolij, & attentatorum, & absque etiam præiudicio aliquo ipsorum iurium, possint, et quilibet eorum possit, & valeat se inuestiri, etiam vi, si resisteretur, in, & super quibuscumque bonis, & rebus dictorum DD. Bernardini, & Marij dicto D. Io. & filiæ, vel eorum successoribus respectiue beneuisis, & præsertim dicta domo noua, & pertinen. suis, & eam, & ea pro satisfactione præfata si eis videbitur, & pro quanto importabit summa, & quantitas ipsius dotis restituendæ, & donationis consequendæ, pro se retinere, vel iure pignoris, & hypothecæ, cum facultate etiam locandi, & dislocandi, arbitrio etiam eorum, & fructus etiam, pensionesque percipien. donec, & quousq. ipsis dotis restitutio, & donationis satisfactio, cum suis interusurijs, seu fructibus iuxta formam statutorū, seu nouarum reformationum præfatarum integre factæ fuerunt, & pariter vendendi pro pretio reperibili, pro effectu etiam antedicto. Adeo quod in eis interim dicti Bernardinus, & Marius nullo pacto se intromittere, nec contrauenire possint. Quinimo præfata omnia, & singula fiant, & fieri possint pro obseruatione præmissorū. Et electa vna via per dictum D. Io. & filiam pro consequutione dictæ dotis, & donationis in euentum iam dictum, altera non sit præclusa, sed liceat eis desuper variare, realiter, & personaliter, generaliter, & particulariter arbitrio eorum toties, quoties vsque ad integram eorum satisfactionem. Promittens etiam dictus D. Bernardinus, quod obligatio, & assecuratio, sodatio, & hypotheca, in, & super dictis bonis, & in specie dicta domo, sunt & erunt bonæ, beneque factæ, & nihil de eisdem bonis, ac domo fuit, nec est factum, neque fiet in præiudicium præmissorum, alias pro euentibus, & casibus restitutionis dotis, & præstationis dictæ donationis, teneri vult, ipse dictusque suus nepos, & successiue hæredes, & successores eorum de euictione generali, & particulari dictorum bonorum, & domus pro quanto importabit restitutio, & satisfactio prędictæ in forma iuris valida, & in Vrbe etiam consueta: necnon ad omnia damna, &c. Promisitque etiam desuper, de consensu præstan. lite suscipien. &, prosequen. & finien. in ampliori forma, & tam in petitorio, quam in possessorio. Et vt in, & super dicta euictione, sit dicto D. Io. & filiæ, & successoribus eorum respectiue magis cautum, & securum idem D. Bernardinus dictis nominibus promisit dicto D. Io. & filiæ dare cautiones idoneas hic in Vrbe, principaliter, & insolidum obligatas, ad contentum dicti D. Io. & tempore solutionis dictorum duorum millium, & ducentorum scutorum, seu saltem tunc pro dictis scutis 2. m. & donatione propter nuptias respectu eorum. Et successiue pro restantibus, et donatione respectiue tempore solutionis illorum, si non reinuestirentur, et quia res reinuestita erit fundus dotalis, conuentum est, quod idem D. Bernardinus non teneatur dare dictas cautiones. Et vltra dictam dotem, dictus D. Io. promisit dare dictæ suę filiæ acconcium, in tot pannis lineis quan-

quantitatis, & qualitatis, prout, & sicut arbitrabitur per præfatum Ill. D. Iulium, & D. Atalantam matrem dictæ D. Iust. tempore nuptiarum. Expresse quoque acto, & conuento inter dictas partes contrahen. quod præmoriens dicta D.Iust. dicto D.M. superlucretur donationẽ propter nuptias, iusta formam statutorum Vrbis, et nouarũ reformationum eiusdem, ad æqualitatem dictæ dotis tunc solutæ, vel pignori datæ ad proprietatem, vel vsufructum iuxta dispositionem eorundem statut. Quæ omnia, &c. sub pœna dupl. dictæ dotis, applican. pro medietate parti obseruan. & pro altera Cameræ Apostolicæ, loco damnorum, etc. ita ex nunc, etc. taxatum inter eos pro quibus, etc.

Consensus in cessionem rei locatæ ad tertiam generationem.

IN mei, etc. constitutę ad crates ferreas infrascripti monasterij, videlicet R.D.M. Abbatissa d. C. Priorissa N. N. N. & N. omnes moniales monasterij sanctae Ciciliæ almæ Vrbis regionis Transtyberim ordinis humiliatorum, vocem in capitulo eiusdem monasterij habere, ac totum ipsum Capitulum sese facere, et repræsentare etiam medio iuramento tactis pectoribus, etc. asserentes, et affirmantes, ad sonum campanellæ, vt moris est in loco earum capitulari solito, et consueto, vbi pro rebus, et negocijs dicti conuentus pertractandis, et peragendis congregari, et coadunari solent, ad effectum infrasciptum, specialiter (vt asseruerunt) congregatae, et coadunatę: exposuerunt, se alias die 19. Nouembris 1561. ad dicti earum monasterij causam, et conditionem meliorem faciendam, et ex certis alijs rationabilibus causis, et necessitatibus, tunc expressis locasse, et concessisse B. ad tertiam generationem masculinam legitimam, et naturalem tantum eiusdem B. ab ipso B. incipien. et in defectum generationis, ad duas nominationes, videlicet, quod alter eorundem fratrum, qui superesset, vnum alium masculum, loco secundae generationis, nominare posset. Et similiter ab eo nominatus posset alium masculum, pro tertia generatione nominare casale, seu tenutam vulgo nuncipatam la Magliana, positam in territorio Vrbis, iuxta sua notissima latera, cum omnibus, et singulis suis membris, ædificijs, terris aratiuis, vineatis, pratiuis, siluestribus, ac omnibus suis introitibus, exitibus, riuis, seu fossatis, aquæ ductibus, ac alijs iuribus, et actionibus quibuscumque pro annuo canone in totum scut. 800. de iulijs 10. pro quolibet scuto, in certis terminis, et solutionibus soluendorum, ac etiam mediantibus solutione scut. 300. pro laudemio ipsis tũc solutorum, ac promissione per dictos Illustrissimos DD. fratres tunc facta, de erogando scuta bis mille in melioramentis in dicto casali, seu tenuta faciendis, necnon cum certis alijs pactis, clausulis, et conuentionibus, de quibus, et prout latius in publico instrumento desuper dicto die per DD. A. et C. notarios, etc. recepto contineri dixerunt. Quodque locatione, et concessione præfata secuta, præfatus B. dicti casalis, seu tenutæ possessionem, vigore locationis, et concessionis huiusmodi assecutus fuerit, et in illo melioramenta ad dictam summã scut. 2. m. ascendentia facta fuerunt. Nuperque fuit ipsis monialibus pro parte dicti B. qui superstes est, et ad quem ius nominandi duas personas ad locationem, et concessionem præfatam nunc spectat, et pertinet, ac magnifici D. Io. expositum eundem B. velle præfatum casale, seu tenutam cum omnibus, et singulis melioramentis per dictum q. B. in eo factis, necnon omnia iura ei super illis competentia, vna cum iure nominandi duas personas præfatas ad locationem, et concessionem huiusmodi dicto C. et ipsum C. postea, et successiue, siue forsan etiam incontinenti eidem C. etiam titulo donationis inter viuos cedere, ac locationem, concessionem, et melioramenta, iuraq; praefata vna cum dicto iure nominandi, vitamque suam in vitam dicti C. et ipsum C. vitam suam in vitam dicti B. Vit. modo præfato transferre, ipsasq. Abbatissa, Priorissa, et Moniales fuerint illorum nomine requisitæ, et huiusmodi cessionibus, et translationibus per dictum C. eidem B. et per ipsum C. vt praefertur faciendis cõsentire contẽtentur, et velint, quare per ipsas moniales mature consideratas, cognoscentes cessiones, et alia præfata non tendere in damnum, eorum non-

non fiat nisi mutatio personarum de vna in alteram, sed potius commodum, & vtilitatem ipsarum Monialium, & earum monasterij, & conuentus, attenta etiam qualitate præfati, in cuius persona in effectu locatio debet poni, necnon solutione scut. 40. monetæ pro laudemio, siue eleemosyna dictis monialibus, & monasterio per prædictos B. & C. ipsis Abbatissæ, & monialibus (vt ipsæ asseruerunt) facta, atque ab eisdem per manus tamen d. H. procuratoris habuisse, & recepisse confessae fuerunt, de quibus, &c. executioni, &c. renunciarunt. Et eosdem S. & C. licet absentes; me notario, &c. quietarunt, &c. Decreuerunt dictis cessionibus, & translationibus sic vt supra, faciendis consentire. Idcirco præuijs pluribus colloquijs, & tractatibus, req. ipsa pluries, tam inter ipsas moniales, quam cum sindicis, & suprastantibus dicti monasterij discussa. Cum præsentia, auctoritate, consensu N. nob. Ro. eiusdem monaster j sindici, seu suprastantis vnanimiter nulla earum dissentiente, sponte, &c. non vi, dolo, &c. omnique meliori modo, quo potuerunt, & debuerũt cessioni dictæ locationis, & concessionis supradicti casalis, seu tenutæ Maglianae, ac melioramentorum per dictos C. seu quemuis alium in eodem casali, seu tenuta, & melioramentis competentium, & competitorum, necnon iuris, seu facultatis nominandis duas personas, ad concessionem, & locationem huiusmodi ipsi C. in supradicto locationis instrumẽto (vt est narratum) concessæ, ac etiam translationi locationis, concessionis melioramentorum, & iurium prædictorum, iurisque seu facultatis nominandi duas personas prædictas, videlicet vnum masculum, qui postea alium masculum nominare possit, necnon vitæ eiusdem C. in vitam dicti I. Ita quod D. Io. & successiue, vt in continẽti ipse C. in omnibus & per omnia ponatur, & sit in loco, & iure, in quibus nunc est, siue erat dictus C. ac locatio; & concessio huiusmodi ad vitam eiusdem I. & successiue, & incontinenti per illam cessionem, locationem, & concessionum, etiã vno, & eodemmet contextu faciendum ad vitam eiusdem C. & vnius masculi per eundem C. nominandi, ac alterius masculi ab eodem, vt præfertur nominandi, nominatio facta sit, & duret facta esse, & durare censeatur per dictum C. in fauorem dicti I. & per ipsum I. successiue, & incontinenti in fauorem dicti C. cũ pactis, clausulis, & conuentionibus in prænarrato instrumento locationis eidem C. factae, contentis, & expressis, vt præmittitur, successiue faciendis, ex nunc, prout ex tunc, cum ambæ huiusmodi cessiones factę fuerint eisdem ambabus cessionibus, & omnibus in eis contentis. Ita tamen quod quo ad ipsas moniales, & eorum monasterium, nihil aliud censeatur esse immutatum, nisi quod persona dicti I. & successiue persona dicti C. sit posita in loco, & iuribus dicti C. in omnibus, & per omnia, prout nunc ipso B. existi. Et hoc tamen adiecto, quod idem C. possit post nominationem à se faciendam, alium nominare, ita quod ipsa facultas nominandi non expiret per nominationem factam, & non effectuatam, licet intimatam, sed possit toties quoties sibi libuerit variare. Cum hoc tamen, quod quoties nominauerit, huiusmodi nominatus ab eo per publicum instrumentum dictę Abbatissæ, per mensem post intimare debeat, alias quod nominatio sit nulla, & pro non facta habeatur, se nominatio facta, & vt præfertur, intimata valeat, & si plures ita factae fuerint illa valeat, quae vltimo loco erit intimata. Consenserunt earumq. consensum pariter, & assensum præstiterunt, & quatenus opus sit eisdem facultatem, & auctoritatem, cessiones, & translationes prædictas faciendi, dederunt & concesserunt, ac etiam de nouo per præsentem actum eidem absenti me notario, &c. dictam tenutam, & casale cum omnibus, & singulis melioramentis præfatis, membris, iuribus, & pertinentijs quibuscumque, locarunt, ac in locationem dederunt, & concesserunt cum pactis tamen & modis, quibus iam vt supra dictum est, locauerant dicto B. adeo quod dicta locatio teneat ad vitam dicti, & duorum aliorum, vt supra nominandorum. Cum pacto tamen expresso, quod infra quattuor dies proximos, dictus Card. Camer. teneatur promittere, & se cum effectu obligare, quod statim finita locatione dicti casalis, per supradictum C. domino Paulo facta, dabit, & cum effectum præstabit cautionem banchariam, pro solutione af-

fictus

fictus præfati, alias quod præsens consensus sit nullus, & pro non facto habeatur. Et pro maiori robore præmissorum, positis manibus ad pectora, more personarum religiosarum iurarunt. Et quatenus super hoc sit necessarium beneplacitum, seu confirmatio sanctæ Sedis Apostolicæ, etiam in illius impetratione, ex nunc consenserunt, & constituerunt procuratores suos prædictos, & absentes, tamquam præsente, & quemlibet ipsorum insolidum, ad illud, & illam, etiam cum suppletione defectuum, & alijs clausulis opportunis impetrandum, & obtinendum. Rogantes, &c. Acta fuerunt præmissa Romæ in Parlatorio supradicti monasterij ante dictas crates ferreas, præsentibus, &c. testibus, &c.

Cessio generationis, seu rei locatæ ad tertiam generationem.

CVm sit C. proc. Illustrissimi, & Reuerendissimi D. tit. sanctæ Praxedis S. R. E. Presbyteri Cardinalis N. nuncupati, prout de mandato, &c & eo nomine quo supra procuratorio, asseruit, quod dicto Illustriss. & Reuerendissimo D. Cardinali B. principali suo, ac B. alias moniales monasterij Sanctæ Ciciliæ Vrbis regionis Transtyberinæ ordinis N. locauerint, & in emphytheosim concesserint ad vitam ipsorum Ill. DD. fratrum, & tertiam generationem dictorum B. masculinam legitimam, & naturalem tantum, ab ipso bo. me. Com. Fed. incipien. & in dictum generationis ad duas nominationes, videlicet, quod alter eorundem fratrum, qui superesset, vnum alium masculum loco secundæ generationis nominare posset, & similiter nominatus posset alium masculum pro tertia generatione nominare. Itaquod prima generatio intelligeretur, & esset in vita ipsorum Ill. DD. fratrum, secunda vero filiorum masculorum legitimorum, & naturalium dicti bo. me. C. & tertia nepotum pariter legitimorum, & naturalium masculorum, ex dictis filijs ipsius bo. me. C. descenden. & in defectum generationis, vt supra, pro secunda generatione intelligeretur, & censeretur esse, qui fuisset ab altero de præfatis Illustrissimis DD. fratribus superstite nominatus, pro tertia vero generatione ille, qui a prædicto nominato similiter nominatus foret, videlicet casale, seu tenutam vulgariter dictam la M. sitam in districtu Vrbis, in partibus Transtyberinis, iuxta sua notissima latera, cum omnibus, & singulis suis membris ædificijs, terris, aratibus vineatis, pratiuis, siluestribus, cum omnibus suis introitibus, exitibus, fossatis, aquæductibus, riuis, & alijs iuribus, & actionibus quibuscumque pro annuo canone, post obitum bo. mem. N. tunc in humanis auentis, dicti casalis, & tenutæ eius vita durante, vsufructuarij, & sic vsufructu prædicto cũ proprietate consolidato, in totum scut. 800. monetæ, soluendorum in tribus terminis, & solutionibus, videlicet tertiæ partis in festo, &c. & aliæ tertiæ partis in festo, &c. & sic quolibet anno dicta locatione, & concessione duran. & continuan. & etiam mediante donatione scut. 300. monetę dictis Monialibus pro laudemio, siue eleemosyna facta, alijsque diuersis pactis, conditionibus; promissionibus, obligationibus, clausulis, & cautelis in instruméto dictæ locationis, & concessionis per N. &c. confecto die, &c. latius descriptis, & expressis, ad quod, &c. Cumq. etiam, vt ipse C. præfati Cardinalis procurator procuratorio nomine, quo supra asseruit, quod vigore dicta locationis, & concessionis præfati casalis, & tenutæ, ac iurium membrorum, & pertinen. prædictarum ipse Car. veram, realem, & naturalem possessionem, vna cum dicto bo. me. C. fratre suo, tunc viuente, adeptus fuerit illamque vsque ad præsens continuauerit, prout etiam de præsenti continuat, & postea dictus N. vsufructuarius præfatus vitam cũ morte commutauerit, & sic dictæ tenutæ dominum, cum decreto consolidatum, &c ad proprietatem reuersum fuerit, & per consequens solutioni dicti canonis 800. scut. locus factus fuerit. Et similiter etiam dictus bo. mem. C. eiusdem Illustriss. D. Card. Bor. germanus frater ab humanis decesserit, nullis post se relictis filijs masculis legitimis, & naturalibus, & ex eo per directam, & masculinam lineam descenden. sicque tenuta prædicta cum suis iuribus, & pertinentijs remanserit, prout hodie remanet, ad vitam ipsius illustrissimi Card. & ad duas nominationes successiue vt

vt supra facien. velitque modo ipse C. iura B. super dicta tenuta, & casali, ac pertinen. præfatis, vigore supradictæ locationis, & concessionis competen. & quorumlibet in futurum competitura, præcibus, intuitu, & contemplatione magnifici D. Io. Baptistæ nob. Mediolanen. eius consanguinei, & quem fraterne diligit, ac ex alijs rationibus, & causis animum ipsius Card. mouentibus, & ob amorem, ac dilectionem, quibus eundem Ioan. B. consanguineum suum prosequitur, sibimet Io. B. vna cum melioramentis per eum factis, quæ dicuntur esse iufrascripta, quæ continentur in folijs extimationum, & mensurationum, relationumq. peritorum, mihi notario consignatis, quorum tenor talis est, videlicet. Adi, &c. cedere, ac etiam titulo donationis irreuocabilis inter viuos, transferre omnia iura, omnesq. actiones, &c. sibi quomodolibet competen. & competentes, & competitura, facultate nominandi, & in ius, & locum suum ponere, & in dicta facultate, prout sibi competit, & vitam ipsius in vitam dicti D. Io. B. transferre, attento etiam consensu supradictarum monialium Sanctæ Ceciliæ, die 30. mensis Martij proxime præteriti in huiusmodi concessionem, & translationem per acta mei notarij præstito, siue quatenus opus sit de nouo præstando. Hinc propterea fuit, & est, quod anno, &c. in mei, &c. præsentia personaliter cōstitutus prædictus C. præfati Illustrissimi Card. vt in supradicto mandato constare dicitur, procurator, sponte, &c. omnibus melioribus, &c. dicto nomine, quo supra procuratorio, purè, mere, & liberaliter cessit, ac etiam titulo donationis irreuocabilis, & inter viuos, dedit, & transtulit præfato Ioan. B. P. præsenti, omnia, & singula iura, & actiones, &c. eidem Card. principali suo super dicto casali, & tenuta Maglianæ, cum omnibus suis ædificijs, palatio, casamentis, & viridario, ac alijs membris, iuribus, & pertinen. prædictis, & alij quibuscumque, vigore præfatæ locationis, & concessionis dicto Card. principali suo, & dicto bo. me. Com. Fred. fratri suo, vt præfertur, factæ, quomodolibet competentia, & competentes, competituraque, & competituras, aut quæ competere possent quomodolibet in futurum, ac etiam omnia, & quecumque melioramenta, tam per ipsum Card. principalem suum, quam dictum bon. mem. C. fratrem suum, cuius ipse Illust. Card. principalis suus est (vt similiter asseruit) hæres in eadē tenuta, & casali, ac eius membris, ædificijs, & pertinen. facta, & de præsenti existen. seu omnia, & quæcumque iura, super illis principalis suo quomodolibet cōpetentia, transferens dictus C. procurator dicto nomine, eiusdem Card. principalis sui vitam, & nominandi facultates in personam, vitam, & nominationes præfati Io. B. ibidem, vt supra præsentis, stipulan. & acceptan. Ita, & taliter, quod ipse Io. B. ex nunc, etiam iuxta dictarum monialiū consensum, vt supra, præstitum, siue quatenus opus sit, de nouo præstan. in loco, & iure ipsius Card. principalis sui, in omnibus, & per omnia, & ex nunc in posterum dictum casale, & tenuta, cum omnibus, & singulis sui iuribus membris, ædificio, palatio, viridario, ac melioramentis, & pertinen. quibuscumque censeatur, & sit, ac censeri, & esse debeat ad vitam, & nominationes præfati Io. B. videlicet, quod idē Io. B possit vnum masculum post se nominare qui nominandus alium similiter masculum nominare valeat, dictusq. Io. B. in locum ius, & priuilegium dicti Card. principalis suis, subintrasse, & positus esse censeatur. Ad habendum, & nullo iure, &c. ponens, &c. constituens, &c. Dans, &c. & donec, &c. Hanc autem cessionem, dationem, & titulo donationis irreuocabilis, & inter viuos, translationem fecit idem C. procurator, procuratorio nomine præfato dicto Io. B vt supra præsenti. Cum eisdem pactis, &c. vt infra, &c. vel pro pretio, & nomine pretij scut. N. N. pro quibus soluen. idem Io. B. promisit per totam diem crastinam consignare ipsi C. &c. vnam cedulam bancharíam magnificorum DD. de B. merc. &c. scut. N. soluen. incontinenti, & ad omnem requisitionem dicti Card. Bor. pro reliquis vero scutis N. promisit similiter, &c. soluere hic Romę, libere, &c. alias pręsens instrumentum pro nō facto habeatur, de quo expresse protestatur, nulliusq. roboris, vel momenti, & alias cū eisdemmet pactis, conditionibus, promissionibus, obligationibus, clausulis, & cautelis, ac oneribus, & honoribus in præfato instrumento locationis, & emphyteosis con-

concessionis, contentis, & descriptis. Quæ pacta, conditiones, promissiones, & alia in dicto instrumento contenta, voluerunt præfatæ partes contrahentes in præsenti instrumento habere pro plene, & sufficienter insertis, & expressis, ac si de verbo ad verbum in eo expressa, & descripta fuissent; eo quia ea omnia præfatus Ioan. Bapt. (asserens de illis se esse bene informatum) promisit perpetuo attendere, & inuiolabiliter adimplere, & obseruare ipsumque Card. Bor. licet absentem, me notario publico infrascripto, vna cum dicto C. eius procuratore, præsentibus, &c. ab illarum omnium adimplemento, & obseruatione liberare, & in demnem conseruare, itaquod, &c. alias, &c. de quibus, &c. Et vltimo dictus C. procurator, nomine quo supra procuratorio, promisit, tam de prædictis meliotamentis, quam de iuribus locationis, & nominationis præfatæ, & aliorum præfatorum, non fuisse neque per dictum Car. principalem suum, neque per dictum bo. mem. Com. factam aliam cessionem, donationem translationem, aut alium contractum, siue actum præsenti instrumento, & contentis in eo contrarium. Et si secus appareret, teneri voluit, & vult dictum Card. Bor. principalem suum ad damna, &c. ac de euictione, &c. & facere consentire omnem personam, &c. & suscipere in se omnem litem, &c. Et promisit dictum Card. principalem suum præsentem cessionem, & ex causa donationis translationem, ac omnia, & singula in præsenti instrumento contenta, nullo vnquam tempore quauis de causa, & occasione, etiam inexcogitabili, & ingratitudinis, ac sub quouis prætextu, & quæsito colore minime reuocaturum, nec illius reuocationem procuraturum, aut ei, ac omnibus in præsenti instrumento contentus quomodocumque contrafacturum, vel venturum, sed quod illam, ac quæcumque in hoc præsenti instrumento compræhensa perpetuo ratam, gratam, & firmam, ac rata, grata & firma habebit, ac perpetuo, & inuiolabiliter obseruabit, ac non reuocabit ex quauis causa etiam ingratitudinis, vel quauis alia simili, ex qua de iure huiusmodi cessio, & ex causa donationis translatio veniret reuocanda, sub pœna damnorum, &c. de quibus, &c. Quam cessionem id G. procurator nomine procuratorio quo supra, pro insinuata habere voluit, & vult, & nihilhominus pro abundantiori cautela cōstituit, siue respectiue substituit eiusdem Car. procuratorem eundem Io. B. præsentem, & acceptantem ad dictam cessionem & titulo donationis translationem, & omnia in eo contenta, coram quocumque Iudice insinuan. et insinuari peten. et facien. Pro quibus, etc.

Renunciatio bonorum facta per filiam, vna cum donatione.

CVm sit, quod inter Illust. et Excellentem D. P. patrem, ac legitimum administratorem Ill. D. Lauræ ex Ill. D. Orinthia eius coniuge nata, ex vna parte et Ill. D. Fabritium mediante eius procuratore, partibus ex altera, celebratum fuerit instrumentum super matrimonio contrahendo inter dictos Illust. D. F. et Illust. D. Lauram, et super constitutione, et promissione dotis scutorum 15. millium monetæ. Itaquod Ill. D. Laura omnibus, et quiscumque bonis paternis, & suæ legitimæ renunciet ad omne beneplacitum dicti Ill. sui genitoris. Quia sic ex parte, ac nomine præfati Illust. D. Marchionis promissum fuit, prout latius in instrumento dotali desuper celebrato, contineri dicitur, ad quod, etc. Et nuper dictum matrimonium, Dei omnipotentis gratia, iter eosdem D. Marchionem, & Ill. D. Lauram seruatis seruan. iuxta dispositionem sacri Concilij Tridentini, contractum fuit: & considerantes præfati coniuges, & maxime ipsa D. Laura bene informata de facultatibus paternis, & maternis, ac pariter de oneribus, & debitis, dictam dotem scut. 15. m. esse condecentem, habita ratione status dicti sui Illust. genitoris, & cupiens etiam bona suorum parentum, & quæ ab eorum maioribus prouenerunt in agnatione paterna, ad ipsius agnationis commodum, & beneficium, vnita conseruari. Nam bonis etiam auxiliantibus, familiæ in eorum nobilitate, decore, & splendore conseruantur, & ampliantur, dictam remissionem facere parata, seu cum solemnitatibus opportunis. Hinc est, etc.

Coram magnifico D. N. etc. primo Colla-

laterali Curiæ Capitol i in Vrbe, illiusq. districtu, iudice competenti, in loco infradicen. in terra Zagaroli, ad quem locum honoris gratia, dictæ D. Lauræ, ac præfatæ Illust. suæ matris contulit pro tribunali sedente, super sede ibi posita. Quem locum, et sedem ad hunc actum, et instrumentum celebran. et pro illius validitate, ac suo iuridico, et competenti tribunali, et loco elegit, et deputauit, et coram testibus, ac me notario, etc. præsens, personaliter constituta præfata Illustr. D. Laura, filia dicti illustr. D. P. ac Illustr. Dominæ Orinthiæ coniugum in decimo octauo suę ætatis anno constituta, vt asseruit, tactis, etc. iurauit, et etiam ex aspectu suo corporeo ita esse apparet, repetitis ipsi D. Iudici superius narratis, quæ vera esse affirmauit, in præsentia, ac cum consensu etiam dicti Illust. domini Frabritii eius mariti, et eiusdem Illust. sui genitoris, vltra quod ipsa contenta sit, et remaneat dote præfata scutorum 15. m. et bene sciat dotem huiusmodi esse conducentem, seq honorifice, et commode nuptam esse, et nobili, ac Illust. viro: desiderans et am conseruationemr et si fieri poterit Deo dante, ampliationem suæ agnationis, et domus, vnde ex vtroque parente orta est, dictam renunciationem, et cessionem omnibus bonis, etiam feudalibus, et successiue paternis, et maternis, fraternisque, auitis, patruis, vbique locorum existentibus, intendat, et donationem irreuocabilem inter viuos in fauorem facere dicti sui patris, ac fratrum, et descendentium, hæredumque, et successorum eorundem quorumcumque, etiam extraneorum, et omni, et toto eo, quod petere, vel prætendere posset. Sed quia ex latere paterno nullos habet consanguineos in dicto loco, qui sint habiles ad consentien. iuxta formam statutorum Vrbis, prout medio iuramento tactis, etc. affirmauit, et ex latere paterno non habeat alios proximiores, quam Illustrissimum, et Reuerendissimum D. M. et dominum Prosperum, etiam suos patruos, et quia res agitur in fauorem agnationis, Ideo ne vnquam de validitate præstationis eorum consensus, dubitari contingat, maxime per dispositionem statutorum Vrbis. Sponte, etc. a dicto D. Collaterali aliquem sibi curatorem ad hunc actum, in locum duorum consanguineorum ex latere materno, iuxta formam dictorum statutorum et ad omnem abundantiorem cautelam, et omni meliori modo, etc. et si magis placeat D.N. et N.

Ponatur hic deputatio curatoris ob defectum consanguineorum, cum cautione in forma.

Quo facto coram eodem D. Iudice, et primo Collaterali vt supra seden. etc. personaliter constituta dicta Illust. D. Laura agens omnia, et singula in præsenti instrumento contenta, in præsentia, ac cum consensu, verbo, et voluntate dicti Illust. D. Pompei eius patris, ac Illustrissimi, et Reuerendissimi D. M. et P. eius procuratorum ac Illust. D F. et N. curatoris, vt supra deputati, præsentium, ac eorum consensum, et assensum præstantium, ac dictus dominus N. curator deputatus cum iuramento tactis, etc. præstitio, affirmauit non habere aliquod proprium particulare interesse in huiusmodi renunciatione, cessione, ac donatione respectiue facien. per dictam Illust. D. Lauram in fauorem dicti Illust. D. Pompei suorumq. filiorum, ac descendentium. Et quod attenta dote, ac rationibus, et causis superius deductis, non tendit in præiudicium dictæ Illust. D. Lauræ, ac suæ honorificæ substentationis, prout etiam pariter dicti Illust. DD. C. et P. asseruerunt, et cũ auctoritate dicti D. Collateralis, eadem Illust. D. Laura sponte, etc. nõ vi, etc. ac omni meliori modo, etc. in præmissis ad maiorem, et perpetuam validitatem huius contractus, et contentorũ in eo, renunciauit cum iuramento tactis, etc. beneficio minoris ætatis 25. annorum, restitutionis in integrum ex quocumque capite, ac omnibus legibus, statutis, et legum auxilijs in fauorem minorum, et mulierum disponen. de quibus, et eorum effectu prius ab ipso D. primo Collaterali certiora fuit, vim, et dispositionem dictarum legum, statutorum, et constitutionum, vulgari sermone intelligen. dicta Illust. Domina Laura, quæ de nouo declarat, et affirmat se bene informatam esse de statu rerum paternarum, et maternarum, et se remansisse, et remanere contentam de supradicta dote scut. 15. millium constituta, et promissa per dictum Illust. eius genitorem, et salua sibi reseruata dicta dote, cessis

sit refutauit, & renunciauit expresse, omnibus,& singulis, ac quibuscumque bonis, tam paternis, quam maternis, præsentibus, & futuris: ibidem præsente,& intelligente, ac consentiete expresse, dicta illust. D. Orinthia eius mater,& quicumque successioni paternæ, & materne, ac legitimæ portioni in bonis paternis, & maternis competituræ, tam ex testamento, quam ab intestato, contra testamentum, ac alio quocumque iure, tam vniuersali, quam particulari,& cessit etiam, atque renunciauit quibuscumque bonis, & successionibus fraternis, ac auitis,& paternis, & quibusuis eorum,& supradictis bonis, rebus, & facultatibus, & cuiuslibet ipsorum, vbique locorum exsten. tam in dominio sanctæ Sedis Apostolicæ, quam Imperatoris, & Regum præsentibus,& futuris, etiam feudalibus, in quibus ex natura feudi succedere posset. Et hanc cessionem, & renunciationem fecit in fauorem dicti Illust. D. Pompei sui patris præsentis,& acceptantis pro se, ac suis hæredibus, & successoribus, & in fauorem germanorum fratrũ ipsius Illust. D. Lauræ masculorum scilicet legitimorum,& naturalium, & illorum hæredũ & successorum quorumcumque, & me notario publico acceptan. & stipulante pro illis,& ad hoc ad conseruandam familiam, & facultates in familia, & agnatione dicti sui patris. Et insuper ex certa sua scientia, ac omni meliori modo, &c. quo potuit, cum dictis consensibus, donauit titulo donationis irreuocabilis inter viuos, liberè, ac simpliciter eidem Illustr. D. Pompeo præsenti, vt supra acceptan. ac M. & C. filijs masculis legitimis,& naturalibus eiusdem Illustr. d. Pompei præsentibus,&c. me notario præfato acceptan. pro eis, & eorum successoribus quibuscumque omnia, & singula ea, quæ ratione legitimæ portionis in bonis paternis, & maternis, etiam feudalibus præsentibus, & futuris, vbique locorum competentis, seu competituræ, & ratione cuiuscumque successionis vniuersalis, aut particularis in eisdem bonis, vel feudi successione, & inuestituras; ac etiam in bonis fraternis, & dictorum paternorum, quocumque iure,& titulo, tam vniuersali, quam particulari peruenire, aut quomodocumque sepctare possent. Nihil aliud sibi Illust. D. Lauræ dotem præfatam reseruando,& dicto titulo donationis inter viuos, cessit,& concessit super præmissis omnia sua iura,& actiones,&c. ad habendum,&c. ponens,&c. cōstituens eos super præmissis procuratores irreuocabiles, vt in rem propriam. Et hanc donationem, & cessionem fecit ex causis prænarratis, & ex præfecta, & sincera dilectione sua, erga dictum genitorem suum, ac dominos fratres, ad beneficium domus paternæ, ac agnationis illius. Et quia sic facere, & donare placuit, & placet.

Quam donationem irreuocabilem inter viuos, cessionem, & renunciationem, cum omnibus in præsenti instrumento contentis, promisit semper, & perpetuo habere gratas, etc. et nunquam sub quouis prætextu iure, titulo, causa, et modo, etiam hic non expressis contrafacere, dicere, opponere, aut venire, directe, vel indirecte, per se vel alium, quouis quæsito colore, in iudicio, vel extra, etiam sub prætextu superuenientiæ filiorum: quia postquam nupta est, de filijs nasciturìs cogitauit, et cogitat, et renunciauit L. si vnquam, et l. fin. C. de rescinden. donation. renunciauitque insuper certiorata, etc. cum consensu, etc. condictioni indebiti, et sine causa ac restitutionis in integrum, beneficio absolutionis à iuramento. Promisitq. et conuenit, cum iuramento tactis, etc. non petere ex quauis causa, quantumcumque enormissima læsione, et in qua dolus re ipsa, et ex præposito interuenisse diceretur, promisit etiam, modo præfata non contrauenire ex quauis causa cogitata, vel incogitata, de præsenti, vel de futuro: quibus omnibus expresse cũ iuramento tactis, etc. renunciauit. Ita quod ista præsens renunciatio sit generalis, et generalissima, de quarum effectu prius à dicto d. Iudice certiorata fuit, alias ad omnia damna, etc. vltra obseruationem contractus, teneri voluit, et quamuis existimet huiusmodi donationem, et renunciationem coram Iudice factas firmitatem persistere, nihilominus pro potiori robore, et cautela sua, sponte, etc constituit procuratorem suum N. cum præsentia, et consensu dicti sui viri curatoris, et proximiorum in gradu, ad insinuandum huiusmodi donationem, et renunciationem in forma. Pro

quib us, &c. cum decreto in forma, ac tribus testibus, qui subscribant.

Augumentum dotis.

D. Bernardinus, &c. Asserens, se iam tredecim ab hinc annis in circa in eius legitimam sponsam, & vxoré duxisse D. Vincentiā, &c. & cum ea iuxta ritū sacro san. R E. matrimoniale vinculum consumasse; & ex ea vnicum tantū filium nomine Franciscum in suę ætatis anno 13. constitutum suscepisse cum dote, & dotis nomine, vt apparere dixit instrumento rogato apud acta, &c. scutorum 200. in pecunia numerata, in acconcio, & domus vtensilibus scutorum aliorum similium 50. Volens igitur præfatus D. Bernardinus vt gratum, & benignum decet maritum, & benemeriti non immemorem, rem gratam facere dictæ suæ vxori, vt vehementius eū imposterum prosequatur amore, ac beneuolentia coniugali, & pacificam in futurū vnam vitam sint ducturi, donec, & quousque altissimo placuerit, separari, dissolui, dotum augumentare, pro eo omni, & toto quod dicta eius vxor, tam ratione vugumēti, iuxta formam legum, & statutorum, ac nouarum reformationum Vrbis, seu alias quomodolibet ab eoque D. Bernardino, vel eius hæredibus petere in futurum posset, quam donationem propter nuptias, sponte, &c. pro se, &c. dotem præfatam, quam habuisse asseruit ab eius vxore scutorum 250. computato acconcio, ad scuta 50. ascendente, vltra dictum acconcium, quod est scutorum 50. dotem præfatam dictę D. Vincentiæ, licet absenti, me notario, &c. ad scuta, &c. augumentauit quattuor loca montis pij recuperabilis, per ipsum dominum Bernardinum, vt asseruit pro dictis scut. 400. empta in personam dictæ D. Vincentiæ contraria, & imposita pro dicta dote, vt supra, ad dicta scuta 400. augumentata dictæ D. Vincentiæ assignauit, ad habendum, &c. Ponens, &c. constituens, &c. dans licentiam, &c. & donec, &c. Hanc autem, &c. causis præfatis insuper similites ratione dicti augumenti dedit, & assignauit dictæ suæ vxori absenti, &c. omnes vestes, iocalia, & totum acconcium ad vsum mulierū, quæ quas, & quod dicta sua vxor nunc haberi reperitur, & morte dicti domini Bernardini in esse reperientur. Voluitque super præfatis à consanguineis dicti domini Bernardini, seu aliis quibusuis personis, super eis ius aliquod, vel interesse prætendentibus, molestari, &c. non posse. Quæ omnia, &c. alias, &c. de quibus, &c. Pro quibus, &c.

Assignatio alimentorum.

CVm sit, prout infrascriptus D. N. asseruit, quod D N. patruus ipsius D. Scipionis habeat vnicum filium naturalem tantum nomine N. ab eodemq. suo patruo tot, tantaque seruitia acceperit, de quibus haud ita facile poterit obliuisci: speretque propterea in dies maiora recepturus beneficia. Volensque igitur in memoriam illorum, se gratum, & beneuolum, quantum potest, in dictum N. eius filium perhibere, quo clarius ei constet, & appareat amor, & beneuolentia, quibus ipsum ab eius natiuitate prosequutus fuit, & prosequitur in dies: decreuit, & deliberauit ad infrascriptam alimentorum assignationem deuenire. Hinc, est quod anno, &c. in mei, &c. Idem dominus Scipio sua sponte, &c. dicto eius nepoti naturali ex fratre, ex nunc constituit, & assignauit pro se, etc. pro alimentis, et loco alimentorum ipsius Octauii, & eius vita dumtaxat durante, victum, et vestitum condecentem, iuxta sui status qualitatem, et conditionem, et congruam habitationem in eius domibus, si vero euenerit, ipsum Octauium nolle, aut non posse quacunque de causa, et occasione, seu ratione ipsum mouentibus, viuere cum ipso, et eius hæredibus, et successoribus ex nunc, prout ex tunc, eidem pro eisdem alimentis, ipsius vita, vt supra durante, tradi, et assignari voluit quodlibet anno scuta, etc. ad ipsius beneplacitum, et simplicem requisitionem, cum eodem tamen onere habitandi in eius domibus, et suorum successorum donec vixerit congrue, et condecenter, ita vt nullo modo alibi habitare possit; alias illo habitare cum ipso, et successiue eius hæredibus no-

nolente, vltra dictam portionem sibi donec vixerit traden. consignandam, nihil aliud ab eo, & suis quibuscunque petere, & prætendere valeat, ratione habitationis præfatæ minus, vt ipse, & sui quicunque ed aliquid cogi valeant vltra ratam præfatam, & pro alimentis assignatam. Quæ omnia, &c. alias, &c. Pro quibus, &c.

Associatio ad aliquam artem.

N. Sartor, &c. confisus de idoneitate, probitate, & sufficientia N. in eius apotheca de præsenti inseruientes, & famuli ibidem præsentis, sponte, &c. dictum N. eius garzonum in socium, & participem pro medietate, æquis portionibus, in exercitio, & arte dictæ sartoriæ in dicta eius apotheca, quam ad præsens in Vrbe exercet, & habet in via, &c. assumpsit, & assumit de præsenti, & è conuerso idem N. garzonus dicto N. magistro ibidem præsenti, in dicta eius apotheca exercitio, & arte, &c. totius eius viribus, industria, & conatus, quibus diligentius, & melius potuerit, & valerit, se bene, fideliter, & accurate gerere, ac eandem exercere, manutenere, & gubernare, illiusque computa, etiam legaliter tenere, & in fine cuiuslibet trimestris totius administrationis rationem reddere, liberè, & simpliciter, tam de lucro, quam expensis desuper factis ad vsum, commoditatem, & vtilitatem dictæ apothecæ; & de omnibus alijs occurrentijs, necessarijs, & opportunis, vti bonum, legalem, & fidum decet virum, nam de malè partis, & aliena iactura, iuxta legum præcepta locupletari nemo gaudeat, promisit, & se obligauit, cum vnicuique apertissime pateat, & innotescat, ex recessu huius agitati, & periclitati maris, nihil quicquam secum sit allaturus, nisi volumen, & fasciculum omnium, & quorumcunque bonorum, seu malorum per eum commissorum, & perpetratorum in hoc sæculo. Quam quidem societatem ambæ partes durare voluerunt ad biennium tantum, deinde vero ad beneplacitum partium, sub pœna scutorum; &c. in euentum contradictionis, seu male administrationis, ac sub nonnullis alijs pactis, & conuentionibus, hinc inde matura stipulatione interueniente firmatis, & vallatis, & primo Che, & cætera. Quæ omnia, & cætera. Pro quibus, &c.

Solidatio, & mutua promissiones.

Lelius, & Pompilius fratres germani, filij bon. mem. Lucij Patritij Romani, ætatis legitimæ, ac Carolus, & Ascanius eorum quoque germani fratres maiores, decem, & septem annorum, & nihilominus cum iuramento tactis, &c. Renunciarunt beneficio minoris ætatis, & omnibus legibus, & statutis in fauorem minorum quomodolibet introductis, & disponentibus principales ex vna, & Pompeus peregrinus principalis ex altera partibus, sponte, &c. affirmarunt, & declararunt, insimul calculasse, & solidasse super omnibus, & singulis eorum computis, & partitis, occasione prætij, & prætiorum diuersarum rerum fundacalium, à dicto domino Pompeo ipsis fratribus vénditarum, & datarum hucusque, & ex huiusmodi solido facto, defalcatis prius, atque deductis, & compensatis defalcandis, deducendis, & compensandis, ac etiam admissis admittendis, ipsos DD. fratres veros, & legitimos, ac liquidos debitores præfati d. Pompei remanere affirmarunt in summa scutorum 500. ex quibus declararunt spectare, seu attinere scuta ducenta ad Carolum. Reliqua vero scuta, &c. ad Ascanium, particulariter distinguendo, attinere, & ita solidarunt, & affirmarunt, reuocantes hinc inde cuicunque existimationi, etiam erroris calculi, & solidi non ita facti, atque reiuisionis, & omnibus alijs iuribus, & facti allegationibus, oppositionibus, & exceptionibus, quibus mediantibus contra præmissa quomodolibet venire possent. Quam summam scutorum 500. in tot rebus funda calibus omnes ipsi fratres principaliter, & insolidum, eidem d. Pompeo in termino duorum annorum ab hodie proximorum, videlicet quolibet anno ratam partem, & pro maiori cautelam eiusdem D. Pompei creditoris, &

aciliori satisfactione præfatus Pompilius, scui assignata fuerunt, &c. sponte, &c. dicta scuta, vt supra sibi assignata; & competentia, & cum præsentia, & consensu præfatorum eius fratrum præsentium, & consentien. cessit, dedit, & assignauit præfato Pompeo Peregrino ad maiorem cautelam eius acceptan. transferens, & cedens omnia iura, &c. pro dicta rata scuto rum N. Pones, constituens, eundem D. Pompeium Peregrinum præsentem procu ratorem irreuocabilem, & ad exigẽdum, &c. a D. N. ac omnibus, pro eo quomodolibet obligatis, dicta scuta N. cum facultate quod opus fuerit quietan. & cum clausulis debitis, atque alijs facultatibus opportunis Promittentes nihil fecisse, nec facturum in præiudicium dicti cessionarij, & suorum alias, &c. Quę omnia, &c. Pro quibus, &c.

Quietantia mutua, cum donatione in solutum.

CVm sit (vt infra nominandæ partes ita fuisse, & esse affirmarunt) quod D. Ascanius a. die x. Februarij, vti negociorum gestor, & administrator artis agriculturæ, per quam plurimos annos, & successiue aliorum negociorum, q. Antonio, vsque ad eius obitum seruierit, cum participatione, prouisione, ac pactis in cedula, per vtranque partem dicta die firmata, & subscripta, contentis, & deinde in administratione negotiorum, & in seruitijs hæredum dicti q. Antonij, vsque in præsentem diem continuauerit: & pro finali residuo dictæ suæ participationis, & prouisionis, remanserit, & sit legitimus creditor hæreditatis, & hæredum eiusdem Antonij, prout insimul calcularunt, & soldarunt, atque concordes remanserunt, in summa, scutorum 673. monetæ de qua volentes dicti hæredes dicto D. Ascanio satisfacere. Hinc est, quod die, &c. Ianuarij, &c.

Taddæus, Matthæus, & Gregorius germani fratres, filij & hæredes dicti Antonij principales, ceteris eorum fratribus natu maiores, & ætatis, vt affirmarent, & ex eorum aspectu apparebat, iuxta dispositionem statutorum Vrbis legitimæ, nominibus proprijs, & D. Iulij, & Io. germanorum fratrum, & cohęredum suorum, pro quibus, & eorum quolibet de rato, & rati habitatione in forma iuris, valida, & quod præsens Instrumentum, & omnia in eo contenta quilibet eorum, cum ad ætatem legitimam peruenerit, ratificabit, approbabit, semper habebit omnia rata, & obseruabit, principaliter, & insolidum promiserunt, alias vltra obseruationem, & implementum omnium, & contentorum in hoc instrumento, etiam ad omnia damna, &c. D. Ascanio prænominato præsenti teneri voluerunt. Itaquod sub prætextu, &c. & licet pro dicta ratificatione habenda, omnia, quæ potuerit, fecerint se tamen excusare nullo modo possint, & D. Clementia dicti D. Antonij dum viueret Vxor, mater dictorum hęredum, & tutrix respectiue, ac bonorum administratrix dictorum Iulij, & Io. in minori ætate constitutorum, vigore testamenti per dictum eius virum in actis D. N. vt asseruit conditi, deputata, & eo nomine, seu nominibus, ex vna parte, & prædictus D. Ascanius principalis ex altera parte, sponte, &c. declararunt, & affirmarunt, insimul omnibus diligenter inspectis, calculasse, & solidasse omnia computa participationis, & mercedis, atque administrationis D. Ascanij pecuniarumque per eum acceptarum, & habitarum, ac negotiorum gestorum; & ex huiusmodi calculo, & solidatione facta, deductis deducendis, & compensatis compensandis omnium habita ratione, ipsum D. Ascanium, pro finali residuo omnium residuorum vsque in præsentem diem, verum, & legitimum remanere creditorum ipsorum hæredum, & hæreditatis, in summa scut. 673. & ita firmarunt, & concordes remanserunt; & renunciarunt hinc inde omnibus exceptionibus, oppositionibus, & allegationibus si quæ vnquam aduersus huiusmodi solidationem, & concordiam competerent, aut competere possent, & propterea dicti Taddæus, Matthæus, & Gregorius principales, dictis omnibus nominibus, principaliter, & insolidum, & D. Clementia tutrix, & respectiue curatrix, & bonorum administratrix dictorum filiorum, in minori ætate constitutorum, nominibus huiusmodi, vigore cuiscuoque facultatis, & auctoritatis ei competentis, in satisfactionem

nem dicti D. Ascanij, & insolutum, & omnibus melioribus modo, &c. pro se, suisq. dictis nominibus hæredibus, ac successoribus, iure proprio, & in perpetuum dederūt vendiderunt, cesserunt, & assignarunt eidem D. Ascanio pręsenti, ac pro se, &c. bona infradicenda, sita, &c. & eius territorio, ad ipsos hæredes pleno iure dominij, vel quasi, vt asseruerunt, spectantia, & pertinentia, & per eos possessa, videlicet molendinum ad vsum grani macinandi fabricatum situm, &c. Item prædium oliuatum, & situatum cum aliis arboretis iuxta &c. æstimat, vt asseruerunt, & aceptarunt pretio scut. 400. per dominum Iacobum, &c. amicabiliter pro satisfactione partium ad æstimandum ore tenus vocatos, requisitos, vt ipsę partes asseruerunt. Quę omnia, & singula supra descripta bona, iuxta prędictos, aut alios, & vetiores confines existentia, in totum, &c. vt supra inquietan. etc.

Adeptio possessionis.

D. Gundisaluus sponte, &c. inhærendo possessioni acquisitæ, & habitæ in emptione, mediante clausula constituti, & alias quomodolibet in eum translatæ ad maiorem cautelam accepit: & appræhendit possessionem realem, & corporalem Casalis, seu tenutæ nuncupat. N. cum pertinentiis, & confinibus suis, ad ipsum D. Gundisaluum vigore dictæ emptionis, diuisionis, & conuentionis, cum dictis coemptoribus, vt supra, respectiue factarum. spectan. & pertinen. ingrediendo in dictum casale, seu tenutam, & per illam deambulando, equitando, & de glebis terræ, & frondibus arborum, herbisque percipiendo, & sibi etiam porrigi faciendo, in signum possessionis prædictæ, in qua appræhensione possessionis præsentes, Iulianus, &c. custos dicti casalis, certificatus a nobis Notarijs de venditione, & diuisione prædictis, quarum vigore dictum casale, cum suis pertinentijs, & possessione, ad ipsum D. Gundisaluum spectan. & pertinen. sponte, &c. agnouit dictum d. Gundisaluum præsentem, &c. in dictum, & possessorem casalis prædicti, cum pertinen. prædictis: dictus vero Gundisaluus protestatus fuit, & declarauit, quod per suum inde recessum non intendit possessionem præfatam relaxare, dimittere, nec derelinquere, immo omnem possessionem ciuilē, & naturalem animo, & corpore, ac omni alio meliori modo, quo potest retinere, conseruare, & continuare intendit, super quibus, &c.

Cessio litis.

D. N. qui nuper per acta mei, &c. diu litigauit cum D. R. relaxationem possessionis cuiusdā domus sitā iuxta, &c. & in qualitate ipse D. N. postea succubuit, habens notitiam de præsenti ad fauorem eiusdem D. R. fuisse expeditum mandatum de expellendo ipsum N. & alios ab eo causā haben. & respectiuē de immitten. in possessionē dictū R. Ideo volens euitare executionem, & vlteriores expen. sponte, &c. Renunciando in primis cuicumque liti, & causæ super relaxatione dictæ domus intentatæ, cessit, & renunciauit dicto D. R. licet absenti D. Io. &c. eius nepote, ac procuratore, vna mecum notario præsentibus, &c. dictam domum, cum iuribus, & pertinentijs suis vniuersis, & illius possessionem per eum vsq. in præsentem diem retentam: Ponens dictum D. R. licet absen. eodem D. Io. presente in locum, ius, & priuilegium ipsius constituentis, &c. dans licentiam, &c. & donec, de dicto hospitio, ac iurium, & pertinentiarum eiusdem possessionem. Idem D. R. adeptus fuerit, idem D. N. vocauit sed illud, & illam tenere, & possidere vice, & nomine eiusdem D. R. ac eius hæredum, & successorum, ac ipse ex nunc de dicto hospitio, & eius iuribus modo, & forma, prout ab eodem D. N. detentum extitit, ipsum D. R. vt supra absentem, in dominum, & patronum recognouit, & recognoscit dictumq. hospitium ipsi D. R. licet absenti, &c, ad omne eius beneplacitum sibi, vel cui ipse mandabit vacuum, liberum, & expeditum dimittere, & relaxare promisit, liberè, &c. alias, &c. declarans, insuper se eiusdem hospitij inquilinum, & ab ipso D. N. causam habentem, non amplius pro eodem Angelo, sed pro dicto D. R. ac ad eius instantiam in eodem hospitio de cetero permanere, ab eoque causam habere, ac illum eiusdem D. R.

inquilinum, ac ipsi D. R. pensiones illius de cetero soluit debere, si & quatenus ipsi D. R. videatur, et non alias, etc. Et præmissis attentis, idem D. Io. vt procurator eiusdem D. Vincentj, sponte, &c. consensit, quod cedula scutorum 100. monetæ alias sub die, etc. deposita, consignetur dicto N. vna cum pecunijs in ea contentis, facta legitima quietantia, omni modo meliori, etc. Pro quibus, etc. idem N. seipsum, et bona, etc. super quibus, etc.

Restitutio dotis.

CVm sit quod alias sub die, etc. D. Fabius duxerit in eius legitimam sponsam, et vxorem honestam D. Victoriam filiam D. Corneli cum dote, et dotis nomine ipsius D. Victoriæ scutorum 500. monetæ, cum pactis, clausulis, et conuentionibus, prout in instrumento desuper inter dictas partes sub dicta die, etc. Februarij per acta mei, etc. celebrato latius continetur, et habetur, ad quod partes ipse pro infradicendorum verificatione relationem habere voluerunt, et successiue die, etc. etiam proxime præteriti dicto D. Fabio pro satisfactione dotis præfatæ fuerint à dicto d. Cornelio assignatæ tres eius domus insimul iunctæ, sitæ, etc. iuxta, etc. nec non vnus Annuus Census scutorum viginti vnius monetæ pro pretio scutorum septem pro centenario, alias ad fauorem præfati d. Cornelii per d. Angelum Petronium super duabus eius domibus impositum, et alias prout in instrumento assignationis huiusmodi desuper sub dictis die 19. Maij per acta eiusdem mei notarij rogatum latius dicitur contineri, ad quod partes ipsæ pariter relationem habere voluerunt. Sitque etiam, quod diebus proximè elapsis dicta d. Victoria vxor prædicti d. Fabij, sicut Deo placuit, ex hac vita migrauit, nullis ex ea superstitibus filiis, & propterea sit factus locus restitutioni dotis prædictæ, volens itaque dictus d. Fabius dotem prefatam d. Cornelio, vt tenetur restituere.

Hinc est, quod Anno, etc. in mei, etc. personaliter constitutus prædictus d. Fabius sponte, etc. saluis infradicendis, etc. supradictas domos, vt supra positas, ac annuum censum prædictum, vt supra impositum, et assignatum, ac ipsi d. Fabio dote præfata, vt supra assignata, cum omnibus, et singulis illorum membris, pertinentiis, ac iuribus, iurisdictionibus, et denique eisdem modo, et forma, quibus ipsi D. Fabio, vt supra consignata, et assignata fuerant, restituit, et assignauit, et retrocessit praedicto d. Cornelio, praesenti, etc. ad habendum, etc. Item omnia iura, etc. Repones, etc. Constituens, etc. Dans licentiam, etc. Et donec, etc. Hanc autem dotis restitutionem idem d. Fabius fecit, et facere declarauit, ob mortem dictae q. Victoriae eius vxoris, et casum praedictum ac iuxta formam statut. et nouarum Almae Vrbis reformationum. Quibus quidem restitutione, et retrocessione sic stantibus, praefatus d. Cornelius se de domibus, ac censu praefatis, pro tota, et integra dote praefata, bene contentum, et satisfactum vocauit exceptioni, etc. renunciauit, etc. quietauit, etc. cum pacto, etc. promisitq. idem d. Fabius de domibus, ac censu praedictis illorumque membris, et pertinentiis praefatis, vt supra restitutis nihil fecisse, nec factum apparebit, ex dato, et facto suis in præiudicium præsentis contractus ac dicti d. Cornelii, ac suorũ, etc. alias in quolibet casu, et euentu contrarii, aut contrauentionis præmissorum, aut alicuius eorũ, dictus d. Fabius teneri voluit de dictarum domorum, et cẽsus euictione, videlicet ad restitutionem dictorum scutorum 800. pro dote præfata, et ad omnia damna, etc. de quibus, etc.

Et his semper saluis, asserens nihilominus prædictus D. Cornelius prædictum D. Fabium propter obitum dictæ q. Victorię eius filiæ, & dicti D. Fabij vxoris fuisse, iuxta formam statutorum, & nouarum Almæ Vrbis reformationum, quartam partem prædictę dotis prædictæ q. Victoriæ lucratam, volẽs propterea idem D. Cornelius, vt tenetur, dicto D. Fabio de dicta quarta parte dotis, vt supra lucratæ, quę est scutorum ducentorum, & cum ipse D. Cornelius ad presens non habeat promptam, & numeratam pecuniam, qua dictum D. Fabium satisfacere posset, sponte, &c. saluis suprascriptis, in solutionem, & satisfactionem dictorum scutorum ducentorum monetæ, ex nunc assignat, concedit

dit, & tradit dicto D. Fabio præsenti, &c. vnam ex prædictis eius domibus simul iunctis, vt supra positis, ac iuxta sua notissima latera, quæ hic semper exprimi, & specificari possint, vna cum discoperto in ea existen. & in quo ad præsens inhabitat quædam Antonia, & cum omnibus, & singulis illius membris, pertinentijs, iuribus, iurisdictionibus, vsibus, commoditatibus, introitibus, & exitibus & deniq. cum omni, & tot eo, quod dicta domus in se habet, à centro terræ vsque ad cęlum, ad habendum, &c. saluis tamen dicto D. Cornelio iuribus, & actionibus infrascriptis, & ex titulo, & causa huiusmodi, idem D. Cornelius eidem D. Fabio præsenti, &c. cessit, &c. omnia iura, &c. Ponens, &c. constituens, &c. Dans licentiam, &c. Et donec, &c.

Et ipse D. Fabius firma, & valida existẽte huiusmodi datione, insolidum dictum D. Cornelium præsentem, &c. de dictis scutis 200. occasione dictæ quartæ partis dotis, vt supra lucratę, quietauit, liberauit penitus, & absoluit, per pactum expressum de vlterius non petendo. Et plus &c. donauit, &c. insuperque promisit D. Cornelius dictam domum ad eum spectare, & pertinere, & esse liberam, immunem & exemptam ab omni onere canonis, census, siue responsionis, & cuiuluis alterius grauaminis, & non esse alicui fideicommisso purificato, vel purificando obnoxiam, & sic per eum esse, & per suos, &c. fore dictam domum bene datam, & traditam insolutum, vt supra, & pro tali dicto D. Fabio, & suis hæredibus, & successoribus manutenere, eumque, & eos desuper semper, & omni tempore auctorizare, defendere, & distrigare ab omni molestia, & molestante persona, & in euentum alicuius litis, & molestiæ, omnem litem, & molestiam in se suscipere, &c. & susceptam prosequi, &c. facere desuper consentire omnem personam, &c. de dicta domo, & iuribus prædictis nihil fuisse, nec esse factum, neque fiet in futurum, in præiudicium dicti D. Fabij & pręsentis contractus, alias in omnes, & singulas casus, & euentus cõtrarij, aut contrauentionis pręmissorum, aut alicuius eorum, dictus dominus Cornelius se, eiusque hæredes, & successores teneri, & obligatos esse voluit, de dictę domus euictione generali, & particulari, in forma iuris valida, &c. & ad omnia damna, &c. de quibus, &c. pacto infrascripto inter dictas partes, mutua stipulatione hinc inde interuenien. vallato, quod ipsi D. Cornelio, & suis hæredibus & successoribus, liceat dictam domum redimere, & recuperare pro eodemmet pretio scutorum 200. monetæ, illis verè, & cum effectu eidem D. Fabio, vel suis solutis, & exbursatis, per spatium tamen, & terminum quinque annorum proxime futurorum, & interim quandocumque ad omne beneplacitum dicti D. Cornelij, & suorum hæredum, & successorum. Intimatione tamen duorum mensium præcedente, ipsi D. Fabio, vel suis hæredibus, & successoribus fienda, & sic dictus D. Fabius, & sui retrouenditionem præfatam facere teneantur elapso vero dicto quinquennio, & dicta redemptione non facta, amplius dicta domus redimi non possit, nec dictus D. Fabius, & sui retrouenditionem præfatam facere teneantur, quia sic actum, &c. Pro quibus, etc. obligarunt, &c.

Matrimonium per verba de præsenti.

SVpradictis D. Io. Baptista, &c. & D. Felice Offer (Deo dante) futuris coniugibus, personaliter constitutis, ad effectum matrimonium per verba de præsenti contrahendi, Reuer. Don Petrus Curatus in Parochiali Ecclesia sanctorum Celsi, & Iuliani Vrbis, in regione Pontis, sub qua Parochia D. Felix habitat, & degit, palam retulit, et fidem fecit, se ad instantiam eorundem D. Io. Baptistæ, et Felicis tribus diebus festiuis continuis in dicta Ecclesia sanctorum Celsi, et Iuliani inter Missarum solemnia vt moris est, iuxta sacri Concilii Tridentini dispositionem, publicasse, et denunciasse matrimonium cõtrahendum inter eosdem D. Io. Baptistam, et Felicem, nullum impedimentum oppositum, et allegatum fuisse, contra celebrationem, et effectuationem ipsius matrimonii. Qua relatione, et fide factis, et habito etiam sermone, vt patrem decet spiritualem, pro admonitione dictorum futurorum coniugum, super importantia, et effe-

effectum huiusmodi sacramenti Matrimonij successiue interrogata D. Felice intelligibili voce, an velles in eius legitimum virum, & maritum D. Io. Baptistam Setarolum, vt supra præsentem, & audientem accipere, & cum eo matrimonium iuxta ritum, & præcepta Sanctæ Romanæ Ecclesiæ contrahere, ipsa D. Felix præmissis intellectis, sponte sua, & libere dixit, & respondit, volo, deinde interogato Domino Io. Baptista prædicto si eandem D. Felicem in vxorem accipere, & iuxta præcepta, & ritum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ matrimonium cum ea contrahere velit, ipse D. Io. Baptista præmissio intelligens, sponte sua, & libere, ad præfatam interrogationem respondit, volo, propterea idem Reuer. Don Petrus eidem D. Io. Baptistæ, & D. Felici, vt supra in matrimonium ad inuicem per verba de præsenti cõsentientibus eorum mutuo consensu intellecto dixit. Ego vos Io. Bapt. & Felicem in Matrimonium iungo, in Nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, Amen. dicendo, Quos Deus coniunxit, homo non separet. Et insuper prædictus D. Io. Baptista dedit, & immisit anulum digito annulari eiusdem D. Felicis eius vxoris præsentis, & acceptantis, qui annullus prius a dicto Reuer. Don Petro Curato benedictus fuit, quibus etiam coniugibus idem Parochus auctoritate, qua fungitur, benedictionem dedit. Super quibus, &c. Actum, &c.

Deputatio Commissarij extra curiam.

MArcellus, &c. Reuerendissimis DD. quarumcumque Ciuitatum, Oppidorum, seu castrorum Gubernatoribus, eorumque DD. Auditoribus, Locatenentibus, Potestatibus, Vicarijs, & aliis quibuscumque iustitiæ ministris, illique vel illis ad quem, vel ad quos præsentes nostræ litteræ peruenerint, & eorum cuilibet insolidum, salutem, &c. Noueritis nuper fuisse nobis pro parte Magnifici I. V. D. D. Pompei Molellę S. D. N. Papę, & Reuerendæ Cameræ Apostolicæ procuratoris fiscalis generalis querelanter expositum, quod quidam A. homicidium in personam B. commisit, & N. & N. ipsi A. opem, & auxilium præstiterunt, & astiterunt, ac ipsum ad illud deliberate perpetrandum associarunt, propterea pœnas contra sicarios, & talia patrantes a lege tam diuina, quam humana inflictas incurrendo. Quare cum reipublicæ intersit, vt delicta impunita non remaneant, fuimus pro eiusdem domini Procuratoris Fiscalis parte instanter requisiti. quatenus aliquem probum virum commissarium ad prædictos inquirendum, & inquisitiones, ac processum informatiuum formandum extra Ro Cu. deputare digniaremur. Nos igitur Marcellus &c. attendentes, &c. commissarium præfatum deputandũ diximus, prout per præsentes Magnificum D. N. I. V. D. de cuius probitate, integritate, scientia, & experientia, plurimum confidimus, nostrum, & Cameræ Apostolicę commissarium deputauimus, elegimus, & constituimus cum facultatibus, & auctoritatibus opportunis. Quocirca mandamus eidem N. vt statim visis præsentibus ad dictum Castrum N. ac quo sibi expediens videbitur personaliter se conferat, & informationem super præmissis capiat, omnesque, & singulos testes informatos, & coram eo inducendos, & nominandos super præmissis medijs eorum iuramentis examinet, ac vacillantes, veritatem occultantes, & de mendacio cõuictos arbitrio suo torqueat & testificari recusantes omnibus vijs, ac remediis iuris, & facti opportunis cogat & compellat, cogique, & compelli mãdet & faciat, & eosdem testes, ac delinquentes, & complices ad personaliter comparendum coram se sub censuris ecclesiasticis, & pecuniarijs, ac corporeis afflictiuis, & alijs sibi visis pœnis citet, moneat, & requirat, ac citari, moneri, & requiri mandet, & faciat, & contra contumaces ad declarationem incursus censurarum, & pœnarum per se imponendarum, vt moris est procedat, illosque carceret, & in posse nostrum sub tuta, & fida custodia, vel idoneis cautionibus transmittat, & conduci faciat, & generaliter omnia alia, & singula in præmissis, & circa ea quomodolibet necessaria, & opportuna mandet, & faciat, ac exequatur vsque ad sententiam diffinitiuã exclusiue: etiam si talia forent, quę commisionem magis specialem, amplam, & expressam exigerent. Dantes sibi in præmissis

missis omnibus, & singulis omnimodam potestatem, auctoritatem, & facultatem, plenumque, liberum, generale, & generalissimum mandatum, cum plena, ampla, generali, & generalissima facultate, vices, & voces nostras sibi in præmissis delegantes. Quo circa vobis Reuerendissimis DD. Gubernatoribus, Locatenentibus, Iudicibus, Commissarijs ordinarijs Vicariis, potestatibus, & aliis iustitię ministris quibuscumque, ac dicti Castri N. & aliorum locorum communitatibus, & cōmissarijs, & aliis quibuscumque in executione præsentium nominandis, per præsentes committimus, & in virtute sanctæ obedientiæ districtæ præcipiendo, sub mille ducatorum auri de Camera, Cameræ Apostolicæ in euentum contrauentionis applican. mandati exequuti, & in subsidium excommunicationis, aliisque arbitrio nostro imponendis, & applicandis pœnis mandamus quatenus eundem D. N. commissarium nostrum prædictum in talem recipiatis, & admittatis, & sibi in omnibus, & per omnia pareatis, & obediatis, omnemque fauorem, & auxilium per ipsum in præmissis requisitum pro pręmissorum executione impendatis, & prębeatis, omni prorsus contradictione, & exceptione cessante. Volumus autem, quod vltra expensas victus, & hospitij eidem D. N. commissario scuta N. notario vero iulios singulis diebus, quibus ipsi ab Alma Vrbe recesserint recto itinere vsque quo ad eam similiter reuersi fuerint de bonis delinquentium prædictorum, seu quomodolibet inditiatorum, omnino persoluatur. In quorum, &c. datum, &c.

Franciscus Belgius notarius.

Marcellus Lantes Auditor.

Nominatio Banniti.

MAgnificus D. G. habens facultatem, & licentiam nominandi bannitum a Reueren. D. N. Gubernatore, &c. tenoris infrascripti videlicet Ill. &c. sponte, &c. virtute dictæ facultatibus, & auctoritatis sibi concessę de nominando bannitum, nominauit, ac in eius pristinum statum reposuit R. absentem me not. &c. ipsumque ad eius patriam remisit omnemque facultatem, & auctoritatem prædicto Magnif. D. G. in eiusdem suis facultatibus, & litteris patentibus præmissorum occasione traditam, atque concessam penitus in eundem R. bannitum, vt supra nominatum posuit, atque transtulit ita vt idem R. eiusdem auctoritate, facultate, potestate, & aliis quibuscunque priuilegiis talibus Bannitis nominatis, & remissis concessis, & attributis tam in vim præinserti rescripti, quam Summorum Pontificum constitutionum, priuilegiorum, & indultorum vti, frui, & gaudere valeat, & possit libere; & absq. aliqua controuersia non solum modo præmisso, sed omni alio meliori modo, &c. Promittens idem D. G. pręsentem nominationem, & remissionem semper, & omni tempore fore, & esse bonam, & validam nihilque in eius præiudicium fecisse, illamque pro rato perpetuo habere, & manutenere alias, &c. de quibus, &c. Pro quibus omnibus, &c.

Creatio Equitis.

IN nomine sanctæ, & indiuiduæ Trinitatis, &c. Nouerint vniuersi, &c. quod anno, &c. In mei, &c. personaliter constit. Ill. D. N. filius bo. me. N. habens, tenens suis in manibus duas litteras regias obtentas à Serenissimo, ac Catholico Rege Philippo ab Austria, &c. sub dat. vna videlicet in Oppido de Matrit die, &c. sigillo magno eiusdem S. Maiestatis, vt in ea apparet à tergo impresso: altera vero sub dat. &c. in papiro, ac sermone hispano ambas scriptas, & manu eiusdem Serenissimi Regis, vt in eis videre est subscriptas tenoris, &c. illas præuia illarum osculatione præsentauit Illustriss. DD. A. & B. eosque requisiuit, vt attento, quod Illust. D. C. commendator commendæ S. &c. cui etiam præinsertę litteræ, directæ erant, ab hac luce migrauit vellent iuxta præinsertarum litterarum tenorem habitum, & Crucem per alios milites dictę religionis Alcantarę gestari solitum tradere, & conferre, ac per huiusmodi traditionem prædictæ militiæ ascribere, & aliis militibus aggregare dignarentur

tur. Qui illustrissimi D.A.& B. dictas litteras ad se debita cum reuerentia receperunt, & viderunt, & supra eorum singula capita posuerunt, illasque per eundem me notarium alta,& intelligibili voce legi mandarunt, prout lectæ fuerunt ad illarũ exequutionem præcedendo præuia Spiritus sancti Missæ celebratione, in maiori cappella infrascriptæ Ecclesię recitata per P. præsbyterum, &c. ipsum Ill.D.N.præsentem,& genibus flexis id humiliter petentem, & tunc confessum,& communicatum, astantibus ibi Ill.DD. A. et B militibus dictæ religionis S. Iacobi, multis hinc inde interrogationibus, et responsionibus, iuxta eiusdem religionis Alcantaræ ritus, et stabilimenta ense à sinistro latere per Ill. D.A. et B.censita,et per milites prędictos aureis à dextro,et sinistro pedibus cinitis calcaribus,alijsque requisitis seruatis,habitum eiusdem Religionis Alcantariæ induerunt. Qui Ill. D. N. de obseruando omnia, et singula eiusdem Religionis Alcantaræ vota caualeriatus ordines, præcepta, et constitutiones à Sede Apostolica confirmatas, et quatenus sint in vsu promisit, et in manibus eorundem Ill.DD. A. et B. tactis per ipsum N.sacrosanctis scripturis, ad sancta Dei Euangelia solitum pręstitit iuramentum. Actum Romae in Ecclesia, etc; praesentibus N. et N. testibus, etc.

Appaltus salis.

MAgnificus D. A. generalis doganerius Almae Vrbis salariae, sponte,etc.vendidit,et appaltauit, ac titulo venditionis,et appaltus concessit D.B.rub.50. salis dictae salariae pro vno anno proxime futuro; ab hodie inchoan.et vt sequitur finien. cum pactis,et conuentionibus infrascriptis videlicet.

In primis quod dictus magn. D. A. teneatur,prout promisit dare,& consignare dicto B.dicta rub.50.salis pro dicto anno, et eo anno durante in supradicta Almae Vrbis salaria ad omnem ipsius B. simplicẽ requisitionem pro locis N. et N. et versa vice dictus B.teneatur,prout promisit dicta rub.50. salis recipere pro dictis locis, et soluere ad rationem iuliorum 20. pro singulo rub. dicto D.A.doganerio ibidem praesenti,etc.hic Romae,in dicta salaria statim facta ab eodem R.receptione dicti salis in tot paulis, et testonibus papalibus libere, etc. Quam salis quantitatem praedictus B.teneatur recipere in termino dicti anni, et in euentum, quod nollet, seu recipere recusaret, nihilominus teneatur ad solutionem praetij ad rationem praedictam,ac si totam quantitatem salis recepisset: quia sic expresse actum,etc. Item quod d.A. doganerius teneatur concedere,prout ex nunc tenore praesentis contractus concedit plenam facultatem, et auctoritatem eidem B.d.anno durante,vẽdendi dictum sal pro d.locis, et terris superius expressis, ad magnam, seu paruam quantitatem, et vt vulgo dicitur à grosso, et minuto pro illis praetijs, pro quibus dictum sal venditum fuit ab appaltatoribus praeteritis. Item quod dictus D.A.doganerius durante dicto anno non possit vendere,neque vendi facere per se,vel alium, seu alios in dictis locis aliquam quantitatem salis, ita ex pacto, etc. alias; etc. de quibus, etc. promittens insuper dictus B. emptor dicto anno durante,non vendere, nec distribuere dictum sal in alijs locis; praeterquam in dictis locis, et terris superius specificatis,sub pœna cõtenta, et expressa in capitulis inter R.Cameram Apostolicam; et dictum A. doganerium celebratis,de quibus capitulis illorumq.tenore, et qualitatibus praefatus B.emptor asseruit habuisse,et habere plenam, et certam notitiam,et informationem. Pro quibus omnibus,etc.

Deputatio Viceplebani.

COram Reuerendissimo P. D.N. Dei, et Apostolicae Sedis gratia Archiepiscopo N. ad infrascripta à Sanctissimo D.N.Papa specialiter deputato, in meiq. notarij,etc.personaliter constitutus R. D. N. canonicus, etc. Plebanus parochialis Ecclesiae sancti N dioec. N. exhibuit, et praesentauit dicto Reuerendissimo D. Archiepiscopo motum proprium Sanctiss. D.N.Papae ab eo obtentum, quẽ ego notarius prae manibus habeo,requirens eundem, et petens virtute dicti motus proprij aliquẽ probum, et idoneum virum in viceplebanum dictae Ecclesiae deputari.

Qui

Qui Reuerendissimus D. Archiepiscopus dicto motu proprio, cum ea, qua decuit reuerentia, ad se recepto, illoque viso, et lecto, et postea mihi restituto, auditaq; petitione, et instantia dicti N. sponte, etc. man latis Apostolicis parendo, constituit, fecit, et deputauit dictæ Ecclesiæ viceplebanum D. A. quatenus tamen de eius sufficientia, et idoneitate constet coram DD. examinatoribus ad id deputatis, ad dicti D. N. plebani nomine, et pro eo dictam Ecclesiam sancti N. in spiritualibus, et temporalibus regendum, et gubernandum confessionesq; Christifidelium audiendum et sacramenta ecclesiastica ministrandum, necnon decimas, et quoscumque alios fructus, redditus, et prouentus ad dictam Ecclesiam quomodolibet spectantes, et pertinentes a quibus opus fuerit exigendum, et recuperandum, ac habuisse, et recepisse confitendum, et de exactis quietandũ, etc. et præmissa faciendum cum prouisione liciti, et honesti salarij, ac iustis, et honestis ac solitis, et consuetis pactis, et etiam cum clausula solita ad lites, et generaliter, etc. super quibus, etc. Actum, etc. præsentibus testibus, etc.

Affrancatio prædij pro nob. domino B.

CVm fuerit, & sit, prout asseritur, quod nobilis vir D. B. hactenus habuerit, & possederit habeatq. & possideat de præsenti iure vtilis dominij in loco dicto, seu vulgariter nuncupato, &c. vnum prædium mediorum quinquaginta partim arboratum, & aratiuum, & partim pratiuum iuxta bona, ab vno, &c. & alios suos notissimos fines præmissis forsan veriores saluo iure, &c. sub proprietate, & directo Dominio Abbatiæ, &c. grauatum annuo censu vel canone, seu responsione solidorum 50. monetæ ferrarien. annuatim in festo, & soluen. eidem Abbati, seu commendatario prædictæ Abbatiæ pro tempore existenti. Cupiatq. dictus nob. D. B. dictum prędium à proprietate prędictę Abbatiæ, liberare, & affrancare. Ideo supplicari fecerit Illustrissimo, & Reuerendiss. D. A. tituli sancti N. sanctæ R. E. Cardinali moderno Abbati, seu commendatario dictæ Abbatiæ pro liberatione, & affrancatione prædicta pro qua habenda, & obtinenda optulit soluere summam scut. mille monetæ eroganda in emptionem tot locorum montium non vacabilium in hac Alma Vrbe, ad perpetuam vtilitatem prædictæ Abbatiæ, ex quibus annui redditus, & fructus percipientur longe maioris summæ, & quantitatis dictæ annuæ responsione, siue canonis floren. 50. Cumque quidem Illustrissimus Cardinalis, & Commendatarius prædictus semper, pro posse studuerit, & curauerit conditionem dictæ Abbatiæ facere meliorem omnibus examinatis, & mature discussis cognouerit, & demum deliberauerit, & decreuerit prędicta in euidentem dictæ Abbatiæ cedere vtilitatem, proptereaque facultatem, & auctoritatem prædictam affrancationem, mediante dicta inuestitura facienda à Sanctissimo Domino nostro Clemente Papa Octauo, per eius litteras Apostolicas in forma breuis expeditas, sub annulo Piscatoris, sub dat. Romę, apud sanctum Petrum die prima Iulij 1599. obtinuit, quas originales litteras idem Illustrissimus Dominus Cardinalis mihi notario consignauit, & illas præsenti instrumento per me notario registrari iussit, tenoris, &c. Vnde ad dicti prædij affrancationem modo præmisso deuenire intendens motus maximè idem Illustrissimus Dominus Cardinalis, cum dictem prædium priuilegio, & beneficio constitutionis Bonifacianæ potiri, & gaudere supradictus B. prætendat. Hinc est, quod anno, &c. Coram me notario, &c. personaliter existens, præsens idem illustrissimus Dominus Cardinalis Commendatarius præfatus vtens facultate, & auctoritate sibi à Sanctissimo Domino nostro Papa, vigore litterarum Apostolicarum concessis, & ipsarum litterarum vigore sponte, &c. omnibus melioribus modo, &c. supradictum prædium, vt supra positum, & confinatum, ab vlteriori solutione, & præstatione dicti census canonis, seu annuæ responsionis, quo, seu qua grauatum existis, ac à decreto domino in, & super eo, & qualibet illius gleba dictæ Abbatiæ, & eius pro tempore Abbati seu Commendatario competenti penitus, & omnino exemit, liberauit, & affrancauit; illudq. libe-

iberum exemptum, & francum, & allodiale esse, & pro tali in perpetuum haberi, teneri, & reputari voluit, & vult, ita vt decreto perpetuis futuris tēporibus dictū vtile dominium cum directo reconsolidetur, ac reconsolidatum fore, & esse censeatur, & sit ad fauorem dicti D.B. eiusq. hæredum, & successorum quorumcumque in tantum, quod dictæ abbatiæ Illustrissimoque D. Cardinali Commendatario, & alijs quibuscumque dictam abbatiam quouis titulo nunc, & pro tempore obtinentibus in perpetuum nulla de, & super illo præmissorum causa, & occasione in totum, aut pro parte competat actio, aut ius aliquod, & de eo, & quolibet illius parte liceat eidem B. ac suis hæredibus, & successoribus quibuscumque perpetuis futuris temporibus libere, & licite ad eorum libitum voluntatis quouis titulo, aut modo disponere, ac si oneri prędicto nunquam obnoxiū fuisset prout de alijs suis bonis proprijs liberis, & allodialibus disponere posset super quo prædio, vt supra affrancato idem Illustriss. D. Cardinalis, & Commendatarius prædictus cessit transtulit, & renunciauit ad fauorem dicti D. B. idem pręsentis eiusq. hæredum, & successorum quorūcumque dictum directum dominium, ac omnia iura omnesq. actiones occasione prædicta dictæ abbatiæ sibiq. Illustriss. D. Cardinali, ac in dicta Abbatia successoribus competentia, & competitura nullo iure, nullaq. actione d. Abbatiæ, & alis prædictis de cetero reseruatis, sed omnibus in dictum D. B. & suos desuper traslatis ad habendum, &c. Ponens, &c. constituens, &c. dans licentiam, &c. & interim constituit, se rationē, & exemptionem dicti prędij omniaque & singula præmissa, & fecit idem Illustrissimus D. Cardinalis eo, quia idem B. soluit tradidit, & consignauit eidē Illustriss. D. Cardinali, quo supra nomine recipienti scuta mille monetæ in litteris patentibus decem locorum montis fidei non vacabilium quas idem Illustrissimus D. Cardinalis in mei notarij, & testium infrascriptorum presentia habuit, & recepit ab eodem D.B. præsente, & tradente de quibus se bene contentum vocauit exceptioni, &c. tamen ad cautelam renunciauit cum pacto, &c. Quæ quidem loca decem montium stent, & stare debeant perpetuo, pro dicta Abbatia in locum supradicti prædij, vt supra liberati, & affrancati, & illius locum in omnibus, & per omnia subrogata esse censeatur, nec vllo vnquam tempore vendi, vel alienari possint non secus, ac cætera bona stabilia prædictæ Abbatiæ, & casu quo ipsa loca montium redimerentur prætium ipsorum reinuestire debeat ad fauorem eiusdem Abbatiæ. in alijs locis montium non vacabilium de Vrbe, quæ eisdem vinculis obnoxia, & prohibitioni alienationis subiecta perpetuo existant ita temen, quod non propterea quicquid de dictis locis montium contigerit possit haberi aliquis regressus super dicto prædio, vt supra affrancato, sed semper liberum, & francum remaneat, nec vllo periculo dictorum locorum montium subiaceat prout illud in quemcumque casum dictum Illustriss. D. Card dicto nomine liberum, francum penitus fore, & semper esse declarauit. Quæ omnia, & singula, in pręsenti instrumento contenta, & expressa idē Illustrissimus D. Cardinalis, quo supra nomine promisit semper, & omni tempore habere rata, &c. & non contrafacere, & alias, &c. Pro quibus omnibus, &c. iurauit tacto, &c. super quibus, &c. Actum Romę &c. præsentibus testibus, &c.

Creatio alterius de aliquo nobili domo.

Illustres, & nobiles viri DD. A. M. & N. omnes de nobili familia, & agnatione de N. conuocati, & congregati in loco infrascripto, & infrascriptorum occasione asserentes se repræsentare maiorem, & saniorem partem ipsorum nobilium de N. & quod ad præsens non est alius ex ipsis nobilibus qui ad infrascripta commode interuenire valeat, & nihilominus pro alijs nobilibus absentibus de rato, & ratihabitione promiserunt, & quatenus opus fuerit præsens instrumentum, & omnia contenta in eo ratificabunt, & approbabunt ad omnem simplicem requisitionem infrascripti D. P. etiam per publicum instrumentum cum clausulis, & solemnitatibus debitis, & opportunis, alias, &c. & dictis resp. & nominibus considerantes, & attendentes eximias virtutes, & immensa benemerita, & obsequia D. P. qui retroa

ctis

ctis temporibus se promptum, & facilem reddidit, & obsequiosum pro prædictis nobilibus, & augumento honoris domus, & agnationis prædictæ personam virtutes suas, ac industriam diuersimode exercendo, & occupando. Volentes præfati nobiles DD. de N. quibus supra nominibus aliquali recompensatione illorum, & amoris sui offensione, eum subleuare, & sese obsequiosos illi reddere ne vitium ingratitudinis vllo vnquam tempore eis abscribi valeat, & vt etiam ipse D. P. de cetero animosior reddatur ad idem perseuerandum habito prius super præmissis inter eos, vt asseruerunt colloquio, & tractatu sponte, &c. omnibus melioribus modo, &c. vnanimiter, & concorditer dictum D. P. ibidem præsentem, & gratiose acceptantem, & quoscunque eius descendentes, & descendentium descendentes vsque in perpetuum fecerunt constituerunt, & creauerunt, ac faciunt constituunt, & creant de domo agnatione, & familia de N. ita vt de cætero dictus P. & eius descendentes, vt supra sint, & esse debeant, & intelligantur, ac habeantur, teneantur, tractentur, & reputentur, & nominentur haberi tractari vocari, & reputari debeant vbiq; locorum de domo, & agnatione ipsorum nobilium de N. ac si originarius ex dicta domo, & agnatione natus, & procreatus ex ipsis nobilibus, & ex alicuius ex eis corpore in lucem productus per lineam masculinam, ac si esset vere, & naturaliter ex dicta domo, & agnatione ex corpore alicuius ex eis procreatus per lineam masculinam legitimam, & naturalem, vt supra absque alio medio in tantum, quod de cætero, & perpetuis futuris temporibus ipse P. & eius descendentes, vt supra, infinitum possint, & valeant, & eis liceat vbique locorum deferre arma, & insigna ipsorum nobilium de N. & agnationis sub forma infrascripta videlicet, &c. Hic ponatur scutum præfat orum nobilium de N. Quæ omnia, & singula, &c. Pro quibus, &c. iurarunt tactis, &c. super quibus, &c. Actum, &c. præsentibus N. & N. testibus, &c.

Forma renunciationis tutelæ Mulieris transire volentis ad secunda vota.

IN Dei Nomine, &c. Coram, &c. ac in mei notarij, &c. personaliter constituta, honesta mulier d. Agnes, & relicta q. N. & exposuit eidem Magn. d. Iudici, vt supra pro tribunali sedenti qualiter ipsa domina Agnes retroactis mensibus post dicti sui viri obitũ fuit deputata tutrix A. pupilli sui, & dicti N. filii eique iudicialiter decreta fuit administratio personæ rerum, & bonorum dicti pupilli apparente desuper instrumento manu publici notarii confecto velitque modo ipsa Agnes, & intendat transire ad secunda vota, & ob id non potest commode præesse administrationi personę rerum bonorum, & iurium dicti pupilli ne propterea illius successione, & aliis quibuscumque iuribus sibi competentibus propter defectum tutoris non dati seu petiti priuetur; & ne idem pupillus vllum propterea reale, nec personale detrimentum patiatur sponte, &c. omnibus melioribus, &c. cessit, & renunciauit, ac cedit, & renunciauit in manibus praefati Magnif. D. Iudicis, vt supra pro tribunali sedentis dictæ tutelæ, & administrationi bonorum ei, vt supra decretæ offerens ex nunc reddere rationem suæ administrationis cuicumque altero tutoris constituendo quem tutorem, per eũdem d. Iudicem eidem pupillo constitui petit, & præsertim d. B. vnum ex proximioribus dicti pupilli fide, & facultatibus idoneum ibidem præsentem, & onus huiusmodi separatum suscipere offerentem, Qui Magnif. D. Iudex, vt supra pro tribunali sedens auditis, & intellectis præmissis, et mature consideratis omnibus melioribus modo, etc. et debita causae cognitione adhibita debitaque iuris solemnitate praecedente, et seruata praefatam renunciationem tutelae, vt supra per dictam D. Agnetem factam tamquam legitimam, et legitime factam admisit, et admittit, ac legitime factam declarauit, et declarat, et attento, quod ipse B. vt supra nominatus per dictam Agnetem ex fide dignorũ testimonio fuit sufficienter informatus est habilis, et idoneus ad dictam tutelam suscipiendam, et administrandam ipsum qui-

quidem B. ibidem præsentem, & nos prædictum acceptantem eidem A. pupillo, eiusque rebus, & bonis in tutorem, & pro tutore constituit, & deputauit. reliqua extende prout in alijs formis tutelæ, qua, superius habes mutandis mutatis, &c.

Assecuratio dotis.

CVm superioribus diebus inter D. Lucretiam, &c. ex vna, & D. Claudium, &c. ex altera partibus fuerit, per Dei gratiam, contractum matrimonium, illudq. vt asseritur consumatum, seruatis prius decretis sacrosancti Concilij Tridentini in parochiali Ecclesia sancti Benedicti, &c. sub qua ipsa D. Lucretia degit: & huiusmodi parentelæ intuitu, fuerit inter ipsas partes, mediante tamen, pro ipsa D. Lucretia D. N. N. deuentum ad certas conuentiones præfati in folio tenoris, &c. Hinc est, quod anno, &c. In mei, &c. præsentia personaliter constituta dicta D. N. vti mater, ac legitima administratrix dictæ D. Martiæ, sponte, &c. Ad computum scutorum 500. integræ dotis dictæ D. Lucretiæ, cessit, dedit, assignauit, ac alias omni modo meliori concessit dicto D. Claudio præsenti, &c. (*Domum in solutum dotis.*) Vnam domum, cum vniuersis filius membris, & pertinen. positam, &c. iuxta bona, &c. & alios fines, si qui, &c. Item omnia iura, &c. ponens, &c. constituens, &c. & donec, &c. Et hanc domus cessionem fecit pro summa scutorum 300. monetæ de quibus, stante ipsa cessione, idem Claudius dictam D. Mariam præsentem, ac dictam eius vxorem quietauit, &c. & alia scuta, &c. & ad computum dictę dotis idem D. Claudius confessus fuit habuisse, & recepisse ab eadem D. Maria præsente, &c. in bonis suppellectilibus ipsi consignati, æstimatis ad hanc summam per DD. N. N. communiter ab ipsis præsentibus electos, & nominatos, prout asseruerunt, & prout in folio dictæ æstimationis apparet, quod mihi notario dederunt, tenoris, &c. Et alia scuta, &c. Idem D. Claudius in mei, &c. præsentia habuit, & recepit in prompta, & numerata pecunia a præfata D. Maria. Et insuper scuta, &c. pro residuo, & complemento dictæ dotis, eadem D. Maria eidem D. Claudio præsenti, &c. soluere promisit intra quattuor menses proximos liberè, &c. alias, &c. Et propterea stantibus dictis assignatione, consignatione, atque solutione respectiuè. Idem D. Claudius quietauit, &c. dictam D. Mariam, ac dictam eius côiugem de integra dicta dote: exceptis dictis scutis, &c. soluendis vt supra dictum est, per pactum, &c. Quam quidem integram dote receptam idem D. Claudius recipiendamq. ex nunc, tamen pro quando illam receperit, vt supra obligauit, (*Hipothecatio super omnibus eius bonis*) & hypothecauit tam in genere, quã in specie, generi per speciem nõ derogan. nec e contra, vna cum donatione propter nuptias, & alijs iuribus dotalibus, & debitis, seu deben. iuxta formam statutorum, & nouarum reformationum Almę Vrbis quibus dictę partes sese supposuerũt, in et super omnibus, & singulis suis bonis mobilibus, & immobilibus, iuribus, actionibus, & creditis, præsentibus, & futuris, vbicunque existentibus. Itaquod in omnes, & singulos casus, & euentus redditionis faciendę dictę dotis, tam iuxta formam dictorum statutorum, quam iuris disponen. (*Liceat accipere possessionem pro rata dotis*) liceat D. D. Lucretię, & alijs cui vel quibus ipsa dos restituenda esset, dictorum omnium bonorum, pro rata tamen dictę dotis, & iurium dotalium, accipere possessionem actualem, realem, & corporalem, auctoritate propria, &c. ac ceptamq. retinere vsque ad integram dictę dotis, & iurium dotalium satisfactionem: eo quia ipse D. Claudius praefatam dotem conseruare, & restituere, respectiue promisit in omnes casus restitutionis illius, tam constante, quam dissoluto dicto matrimonio, vna cum donatione propter nuptias, & alijs iuribus dotalibus deben. iuxta formam dictorum statutorum, quibus sese supposuerunt ipse partes, & quæ inter ipsos coniuges, & causã ab eius & eorum aliquo haben. locum habere voluerunt. De quibus omnibus, & singulis bonis sic obligatis promisit idem D. Claudius nhil fecisse, nec esse factum, nec fieri in futurum in præiudicium dictę suæ vxoris; alias teneri voluit de illorum cui ctione in forma iuris valida, & in Vrbe con-

consueta, & ad omnia damna, &c. & similiter dicta domina Maria promisit de dicta domo, sic vt supra assignata, nihil fuisse factum in praeiudicium dicti D. Gasparis, illumque liberare ab omni molestia, alias similiter teneri voluit, de illius euictione, ac ad omnia damna. Pro quibus, &c.

Optio.

IN nomine Domini, Amen. Vacante praebenda Canonicali nũcupata N. de potestate constituta in Ecclesia, & plebe sancti N. quam dum viueret obtinebat q.D.N. olim Canonicus d. Ecclesiae, qui nuper diem suum clausit extremum. Ven. D. N. canonicus dictae N. cui tanquam antiquiori, tam de iure, quam ex forma stat. d. Ecclesiae spectat, & competit ius, & facultas optandi primam praebendam in dicta ecclesia vacantem sponte, &c. omnibus, &c. Volens vti beneficio dictorum statutorum dictę ecclesiae; saluis tamen infrascriptis, vt infra optauit, & optat dictam praebendam canonicalem, vt praemittitur vacantem per mortem dicti D.N. olim Canonici dictae ecclesiae, & quam ipse N. tenebat, & possidebat tempore vitae, & mortis suae, dimissa praebenda nuncupata de vinculo, quam ipse D.N. tenebat in dicta Ecclesia ante praesentem optionem. Saluo tamẽ, & reseruato eidem D.N. Canonico praedicto ante praesentem optionem, & in principio, medio, & fine ipsius, & in qualibet eius parte, iure, & facultate optandi, & optare possendi quamcumque aliam praebendam Canonicalem pro tempore vacaturam in dicta ecclesia, quatenus, & in quantum dicta praebenda vacans, quam tenebat dictus N. olim Canonicus praedictus de iure optari non potuisset, seu eidem D. N. pro hac vice, ius, & facultas optandi non competerent, & quod ius, & quam facultatem ipse D. N. expresse sibi reseruauit, & reseruat, & eidem per praemissa nullatenus derogare intendit. Quinimmo saluum fore promisit, & protestatur. Et ita ipsam optionem fecit, & facit cum reseruatione, & citra praeiudicium iuris, & facultatis, de quibus supra, quam aliter non fecisset, nisi cum reseruatione, de qua, & prout supra. Et de praemissis &c.

Renunciationis iniuriarum verbalium instrumentum.

IN nomine Domini, &c. Praesens personaliter constitutus prouidus, & honestus A. pro seipso ex vna, & B. similiter praesens pro seipso in quadam causa iniuriarum verbalium, quibus dictae partes sibi inuicem proximus superioribus diebus praeteritis, vt asseruerunt, criminatae, & illorum occasione partibus ex altera. Memoratus ex tunc B. publice, & expressa voce, non vi, dolo, metu, fraude, nec alia machinatione sinistra, vt apparuit, circumuentus, sed sponte, libere, & voluntarie profitebatur, & confessus est. Quod omnia, & singula verba, per ipsum B. de persona prouidi A. praenominati, quomodocumque dicta, prolata, & recitata, ad quamcumque etiam iniuriam tendentia, vergentia, seu interpraetanda, dumtaxat animo irato, & caloribus primi motus inductus, ac etiam aliqualiter per saepe dictus A. prouocatus, & incitatus, & non alia intentione, seu mente, nequaquam dictis verbis insistendo, seu inhaerendo dixisset, protulisset, & recitasset. Et propterea nihil machinationis, doli, mali, fraudis, aut sinistrae suspicationis de persona memorati A. aut progenitorum suorum, & amicorum vnquam habuisse, seu hodie habere. Eundemque A. probum, & honestum aestimare, & reputare. Similiter quoque, & idem A. audiens huiusmodi rationabilem excusationem, vna cum verborum praefatorum honestate, si quid dictus B. qualitercunque etiam de persona A. impudica, & effrenata lingua in iram motus dixisset, & recitasset publice, & expresse, & cum omni benignitate, & mansuetudine indulsit, remisit pariter, & ignorauit. Ac alter alterius dextram in signum, foederis, & amicitię apprehendens alterum, & sese amicos agnouerunt, & expresse protestabantur. Quae omnia, &c. alias, &c. Pro quibus, &c.

Alia Erectio, & fundatio Collegij.

R. P.D. Andreas Porcus Protonotarius Apostolicus Canonicus Cathedralis Ecclesiæ Balneoregien. bonarum artium cupidus. Qui ab eius ineunte ætate ita se ad pietatem instituit, vt nihil ab eo magis optare videretur, quam patriæ propinquis cæterisque omnibus prodesse; & presertim studiosis litterarum viris, quorum prudentia, consilio, ac opera non modo priuatae familiæ, & ciuitates amplæ optime instituuntur, ac illustrantur; sed vniuersa quoque Respublica Christiana ad veram perpetuamq. felicitatem consequendam dirigitur. Qui propter cum longo vsu didicerit non facile illos emergere, quorum virtutibus obstat res angusta domi. Idcirco patriæ in primis benefaciens, posterisque suis [illegible] Cupiens illos ad liberalia studia quantum in eo est capessenda incitare, collegium vnum in eius patria, in quo adolescens bonæ [illegible] & egregiæ indolis educari, & alimenta [illegible] reddi [illegible] sua sponte, &c. ac omnibus melioribus modo, &c. saluo, ac reseruato Sanctissimi D. N. Papæ, ac Sedis Apostolicæ consensu, & beneplacito, & non alias aliter, nec alio modo, de quo expresse potestatus fuit, & potestatur, erexit, & fundauit vnum Collegium Scholarium, quod nuncupari debeat sub inuocatione sancti Bonauenturæ, ciuis, ac patroni dictæ ciuitatis Balneoregij, quem fel. recor. Sixtus Quintus Pont. Max. ob præclaram vitę sanctitatem perennes labores pro Ecclesia Dei susceptos, ac præstantem doctrinam cum pietate coniunctam, virtutibusq. diuinis illustrem, dignum censuit, vt inter primarios præcipuosque Ecclesiæ Doctores annumeraret. Pro cuius collegij scholarium vsu, & habitatione inseruire debent ædes omnes, quas ipse D. Andreas habet, & possidet in dicta ciuitate Balneoregij, quas ideo dicto collegio applicauit. Cui collegio, & scholaribus pro tempore existentibus, vt se substentare, & conseruare, oneraque ipsis, & collegio prædicto pro tempore incumbentia sufferre valeant, donauit, ac titulo puræ, perfectæ, & inuiolabilis donationis, quæ fit, & fieri dicitur inter viuos, dedit, cessit, concessit, mandauit, renunciauit, & transtulit in perpetuum eius ædes prędictas, ac alia omnia & singula bona sua stabilia in ciuitate, & agro Balneoregien. sita, & consistentia, super quibus bonis, vt supra donatis dictus D. Andreas cessit ad fauorem collegij, & illius scholarium omnia iura, omnesque actiones quocumque nomine nuncupatas sibi desuper competétes, & competituras, ac competentia, & competitura, nullo iure, nullaque actione sibi desuper, saluis tamen infrascriptis, de cetero reseruatis, sed omnibus in collegium, & scholares prædictos penitus translatis. Ponens, & subrogans collegium, & scholares antedictos, in ius, locum, & priuilegium ipsius donatori, vniuersum, ad haben, &c. constituens, &c. dans licentiam scholaribus, siue pro tempore rectori, & œconomo collegij prędicti bonorum donatorum posses sionem, &c. propria auctoritate, &c. capiendi, &c. captamque, & apprehensam retinendi, & continuandi, &c. & donec, &c. constituit, &c. de quorum bonorum idoneitate, ne vllo vnquã tempore contingat dubitari, vtque facilius ab occupationibus defendi valeant, bona donata recenseantur, recognoscanturq. illisq. omnibus diligentissime perquisitis, singula in catastum referantur, & quibus in locis ea sint, quibusue finibus cõtinentur singulatim per publicũ notariũ describentur, cuius catasti, siue inuentarij duo conficiantur exempla vtraque publici notarij auctoritate, & signo roborata, & authenticata, quorum alterum in dicto collegio, alterum vero in Episcopali archiuio custodiendum tradatur. Quorum omnium bonorum perpetuam conseruationem pro dicto collegio, & scholaribus, cupiens illorum venditionem, distractionem, translationem, permutationem, pignorationem, obligationem, hipothecationem, & alienationem quamcumque, etiam alienationis vocabulo latissime sumpto, & etiam illorum vltra triennium locationem expresse prohibuit, & vetuit. Quicquid autem contra supra, & infra dispositia factum fuerit, irritum, ac inane, nulliusq. roboris, ac momenti sit. Aedes autem pro vsu dicti collegij, & eius scholarium

appli-

applicatarum, si diruerentur, aut vetustate labefactatæ ruinam minarentur, eas ex aliorum bonorum collegij redditibus restitui, instaurarique statuit, & mandauit.

Collegium autem prædictum sit, & esse debeat perpetuis futuris temporibus, & in infinitum de iure patronatus ex fundatione, & donatione familiæ ipsius D. Andreæ, & eius germanorum fratrum, ac descendentium ab eis, & pro primo patrono dicti collegij nominauit semetipsum, & postquam esse desierit, substituit eius germanos fratres, ac eorum descendentes masculos, legitimos, & naturales in perpetuum, & in infinitum etiam vltra centesimũ gradum, quosque durabit linea prædicta, in quo collegio recipiantur, & admittantur tot scolares prima tonsura initiati bonæ, & egregiæ indolis, litterarum studijs dediti, ad minus annum decimumquintum cuiusque eorum ætatis attingentes: quot ex fructibus, redditibus, & prouentibus bonorum dicto collegio donatorum substentari commode poterunt, quibus cibarius victus per septennium tantum subministrari debeat. Qui scolares esse, & delegi debeant de familia fundatoris, & ab ea descendentium, ac consanguineorum, affinium, propinquorum, ac quouis modo, & gradu attinentium eorundem descendentium in perpetuum, & in infinitum. Itaut semper proximiores in gradu præferantur, quibus patronis liceat toties quoties alios eligere in defectum attinentium, & aliorum prænominatorum. Quod si omnes descendentes esse desierint, recipiantur in dicto collegio scolares, quos Reuerendissimus cathedralis Ecclesiæ Antistes, ac magnifici domini Priores ciuitatis Balneoregij pro tempore duxerit eligendos, & admittendos. Qui scolares eligendi, & admittendi ab Antistite, ac Prioribus prædictis debeant esse ætatis, & idoneitatis prædictæ toties quoties electio contingat, & de ciuitate siue diœcesi Balneoregij, & quoties electioni locus factus fuerit, edictum publice præponatur, vt ad illum obtinendum omnes inuitentur: & qui conuenerint, separatim diligenter singulorum ingenium, indoles, mores, & alia, quae negotij ratio requirit explorentur, atque vbi Antistes, & Priores prædicti de singulorum ingenio, indole, & moribus fuerint e docti à probatis viris, omnes quos bonos, aptosq. iudicauerint, si plures fuerint, ne fauore, & gratia eligere videantur, in breui pagina nominatim describi, ac in vrna poni, & successiue quem puerulos primum extraherit, ad locum vacantem eligere, & recipere debeat. Vtque ordo, & iura dicti collegij seruentur, scolaresque in bona vita, & moribus contineantur. Reuerendissimus D. Antistes prædictus ex eis natu maximum, si sibi videbitur, sin autem alium quem maluerit ex scolaribus, siue si ipsi Reuerendissimo D. Antistiti videbitur expedire extraneum sacerdotem tamen maturæ ætatis, & spectatæ integritatis eligere dignetur, qui scolaribus præsit, curetque collegialiter in dictis ædibus eos degere, bonam, honestamque vitam ducere, ac sordibus, & vitijs abstinere, bonisq. artibus operam nauare, ipsiusq. collegij introitus non dissipari, aut in alios quam in collegij, & scolarium vsum, & vtilitatem conuerti. Scolares autem pro tempore collegij praedicti enixe per viscera Christi hortatus fuit, vt accurate prouideant, & nitantur otium ac desidiam, à quo fonte multa profluunt mala, eorum ætati infesta, vt pestem vitare: studijs litterarum non solum, & latinae linguae, sed & Ecclesiasticæ disciplinae operam nature, ab improborum amicitia cauere, seniores, ac recte monentes auscultare, eosque vti parentes obseruare, bonas artes colere, in ludo, & scola literalia modeste versari, ante omnia Deum timere, quotidie preces, horasque beatae Mariae recitare, preces Deo Optimo Max. in salutem animae ipsius R. P. D. Andreæ deuote effundere, ac se, tales præbere, vt iudicentur non idigni loci in dicto collegio ipsis concessi, & probitatis, religionis, & industriæ eorum spem ad maiora extendere.

Quae omnia, & singula praemissa, quæ dictus D. Andreas declarauit fecisse, & facere amore Dei, ac ad laudem, & honorem sancti Bonauenturae, cuius precibus, intercessione, & meritis Saluator noster Iesus Christus ad caelestia regna ipsum perducere dignetur, semper, & perpetuo rata, grata, valida, & firma habere, ac

venere, & in nullo sub quouis prætextu, iure, titulo, causa, modo ingenio, siue quæsito colore, ac ex quauis causa quantumuis incogitata per se, vel alium, seu alios in iudicio, aut extra, directè, aut indirectè contrafacere, &c. promisit. Et pro obseruatione inuiolabili omnium, & singulorum præmissorum, & eorum non contrauentione dictus D. Andreas seipsum, &c. bonaque, &c. ac iure, &c. in forma Cameræ Apostolicæ, cum clausulis, &c. citra, &c. obligauit, &c. me notario publico infrascripto vti publica, & authentica persona solemniter, ac legitime stipulan. & acceptan. pro omnibus, & singulis, quorum interest, &c. iurauit tactis, &c. super quibus, &c. actum, &c.

Tenor supradictarum litterarum sequitur, vt infra videlicet.

CArolus Trottus Dei, & Apostolicæ, Sedis gratia Episcopus Balneoregien.

Dilecto nobis in Christo D. Vincentio Flaminio Ciui Balneoregien. salutem in Domino. Cum pro parte tua fuerit nobis expositum; quod tu titulo deuotionis ductus ven. Ecclesiam S. Bonauenturæ in ciuitate Balneoregij, & contratæ Ciuit. existen. dotare proposuisti annuis scutis in seruitutis capellano, qui singulis hebdomadis feria secunda, & quarta perpetuis futuris temporibus in dicta Ecclesia celebrare debeat, si tibi, ac tuis hæredibus, & successoribus quibuscunque reseruetur, & concedatur ius præsentandi personam idoneam ad dictam Ecclesiam quoties perpetuis futuris temporibus vacare contigerit. Nos igitur zelo tuæ deuotionis annuentes. Cupientes quoque nostris precipuè temporibus, te ac alios ad pia opera excitare. Tibi, ac tuis hæredibus, & successoribus quibuscunque in dicta Ecclesia ius præsentandi personam idoneam, à nobis tamen, ac successoribus nostris instituen. quoties illam quomodolibet vacare contigerit, perpetuis futuris temporibus, ex priuilegio dotationis, ac alijs omni meliori modo concedimus, ac reseruamus. In quorum, &c.

Promissio pro Illustris. D. N. mercatore Floren. Rom. Cur. sequen. pro erectione montis.

ILlustriss. D. C. Domicellus Roman. & Marchio N. asserens sibi à Sanctissimo D. N. D. Clemente diuina prouidentia Papa Octauo per suas litteras Apostolicas in forma breuis expeditas, ad prouidendum varijs, & diuersis suis negotijs datam, & concessam fuisse licentiam, & facultatem super infradicendis suis bonis in dd. litteris Apostolicis expressis, & specificatis erigendi, seu creandi montem redimibilem non vacabilem, summæ, & quantitatis scutorum vigintiunius mill um & quingentorum monetæ, & iuliorum decem pro scuto, constituen. & continen. in totum quantitatem locorum ducentorum, & quindecim; cum participatione fructuum ad fauorem montistarum, ad rationem scutorum sex, & baioc. 60. monetæ pro singulo loco, & anno; & alias, prout latius constare asseruit dd. litteris Apostolicis erectionis montis præfati, sub datum Romæ apud sanctum Petrum tertia præsentis mensis Februarij, quarum copiam mihi notario, &c. exhibuit, tenoris, &c. Et requisiuisse Ill. D. N. mercatorem Florentinum Romanam Curiam sequen. vt ipsius Illustriss. D. C. contemplation. contentus sit depositarium d. montis acceptare, seu se eiusdem montis depositarium vocare: nec non promittere, & se principaliter, & insolidum obligare erga, & ad fauorem personæ, seu personarum, aut montistarum in d. monte pecunias ponentium pro solutione fructuum d. montis, prout opus fuerit facienda, & asserens d. Ill. D. L. acceptasse, & contentum remansisse promissionem, & fideiussionem præfatas facere velle, volens igitur d. Ill. D. C. eundem D. N. super præmissis, & illorum causa, & occasione, ex nunc pro dum, & quando promissiones, & fideiussiones præfatas fecerit: cautum, & securum reddere? Ideo sponte, &c. omni meliori modo, &c. ex nunc, prout ex tunc, ac pro dum, & quando promissiones fideiussiones, & obligationes præfatas fecerit, promisit, & se obligauit d. Illust. D. N. licet absentem, me notario publico infrascripto pro eo, illiusque hæredibus, &c. præsente

sente, ac legitima stipulante, & acceptante, & supradictis, per eum facien. promissione, & obligatione pro solutione fructuũ d. montis, ac omnibus, & singulis in eisdem promissione, & fideiussione conten. quorum tenores hic pro sufficienter expressis ac de verbo, ad verbum insertis haberi voluit, indemnem penitus, & sine damno releuare, & conseruare: Ita quod nullum propterea damnum, neque molestiam aliquo vnquam tempore patiatur: eundemq; Ill. D. N. vt supra absentem, stipulatione qua supra interueniente, á promissione, & fideiussione huiusmodi infra viginti annos proximos, & alias iuxta formam dictarum litterarum Apostolicarum penitus eximere, & liberare; alias, & ad omnia damna, &c. teneri voluit: de quibus, &c. eundemque Illustrem D. N. vt supra absentem cautelauit, & asseruit, ac cautum & securum esse voluit, tam in genere, quã in specie super omnibus, & quibuscumque suis bonis mobilibus, & stabilibus in quouis loco, & sub quibusuis finibus sitis, positis, & confinatis, & pro maiori cautela d. Illust. D. N. Itaquod specialitas generalitati non deroget, nec é contra, & ne de proprio vigore dictæ promissionis, & fideiussionis, per eum facien. aliquid soluere cogatur, asserens ad ipsum, seu illustrissimam D. Faustinam eius vxorem, & Illustrissimum D. Iacobum eius filium pleno iure dominij, vel quasi, inter alia bona stabilia, spectare, et pertinere casale Borghetti nuncupatum rubrorum ducentorum viginti, vel circa, positum extra portam Flaminiam iuxta ab vno bona Illu. D. Ioan. Baptistæ Altouiti, ab alio bona Illustrissimorum DD. hæredum Illustrissimi D. Cardinalis Farnesij, seu casale de Pino nuncupatum, & ab alio lateribus casale nuncupatum la Castelluccia Illustrium DD. de Celsis: saluis alijs, si qui, &c. quod quidem casale Burghetti ad præsens, vt asseruit in locationem, seu affictum retinet Illu. D. Gregorius de Sabattarijs per nouenium pro annuo affictu scutorum octingentorum quinquaginta octo monetę iuliorum decem pro scuto & b. 49. qui quidem affictus maturabit die, &c. & ex nunc pro dum, & quando affictus præfatus maturatus, & expletus fuerit; casale præfatus reperitur locatum, & affictatum Ill. D. Hortensio Celso per nouenium, incipien. in festo S. Angeli mensis septembris. anni 1591, seu, etc. & vt sequitur finien. pro annuo affictu scutorum mille sexaginta quinque similium, prout de affictu facto D. Gregorio constare asseruit instrumento rogato per D. Vincentium Falcum notarium publicum Capitolinum sub die vltima Maij 1581. de affictu autem facto Dom. Hortensio constare asseruit instrumento rogato per eundem notarium sub die, etc.

Item introitus Castrorum N. & N.

Item asseruit ad ipsum etiam spectare et pertinere annuam pensionem scutorum quadringentorum auri in auro ipsi Illustrissimo D. C. reseruatam super fructibus redditibus, & prouentibus mensæ Episcopalis Faraoen. anno quolibet solui debitam in festo S. Io. Baptistæ de mense Iunij vnica tantum solutione.

Item aliam annuam pensionem scutorum centum quadraginta trium auri in auro similium cum dimidio, ipsi illustrissimo D. C. reseruatam super fructibus redditibus, et prouentibus mensæ Episcopalis Assisien. anno quolibet solui debitam in duabus solutionibus, et paghis, alteram videlicet in festo S. Io. Baptistæ de mense Iunij, et alteram in festo Natiuitatis D. N. Iesu Christi pro rata; prout latius constare asseruit litteris Apostolicis reseruationum pensionum præfatarum desuper expeditis, ad quas, etc. Ideo sponte, etc. omnibus, etc. vltra præmissa, et infrascriptam generalem obligationum omnium suorum bonorum, obligauit, et hypothecauit, ac cessit, et assignauit d. Ill. D. Io. Baptistæ absenti, stipulatione, quã supra interueniente, solutiones, et paghas affictuum, et pensionum prædictarum, ab hodie imposterum, suis debitis terminis maturandas, ad haben. etc. transferens, etc. omnia iura, etc. ponens, etc. constituens eundem Ill. D. Io. Baptistam, et suos, etc. procuratores irreuocabiles vt in rem propriam, ac ipsius, etc. solutiones, et paghas dd. affictuum, et pensionum suis debitis, terminis, et temporibus aduenientibus, maturan. et deben. ab illorum affictuarijs, et titularijs, seu Episcopis nunc, et pro tempore respectiue existen. ac alijs quibus opus fuerit petendum exigendum, etc. ac

habuisse, &c. confitendum, & tam de habitis, &c. quam habuisse, &c. confessis soluentes, & alios, quos opus erit, quietandũ, &c. & quietantis qualcumque tam publicas, quam priuatas iuramento, & alio quouis robore vallatas; dandum, & faciendum, iura, & actiones qualcumque in fauorem soluentium, si opus fuerit cedendum, & transferen. cum clausulis opportunis, & si opus erit, iudicialiter agendum cum solitis clausulis cum lites, & potestate substitué. & sequestrandi, & alijs clausulis, & facultatibus in similibus apponi solitis, & quouis modo magis opportunis, durante fideiussione, & promissione huiusmodi. Itaut per huiusmodi cessionem, & deputationem, d. Ill. D. N. non teneatur, nec obligatus sit aliquam diligentiam, nisi illam, quam voluerit facere; cum nihilhominus, si aliquam diligentiam non fecerit, non possit, neque valeat, d. Illustrissimus D. C. neque eius fideiussores infradicendi se iuuare; & quod non intelligatur modo aliquo supradictis, & infrascriptis cautelis in aliquo præiudicatum, nec ab illis recessum: sed ille semper illeſæ remaneat ad fauorem Illust. D. Io. Baptistæ, stipulatione qua supra interueniente, ordinauitq. insuper d. Illustrissimus D. C. ex nunc dd. affictuarijs, & alijs, nunc, & pro tempore respectiue existentibus, vt affictus, seu paghas, & terminos dd. Casalium, pensionũ, & aliorum prædictorum in terminis, & temporibus, ac in eisdem modo, & forma, quibus tenentur, & obligati existunt erga ipsum Illustrissimum D. C. soluant, & exbursent, ac soluere, & exbursare promittant, & se obligent præfato Ill. D. N. donec mons præfatus integre extinctus, & redemptus, ac dictus Illust. D. N. integre satisfactus, & liberatus non fuerit, de quibus quidem affictibus, responsionibus, ex nunc pro dum, & quando dicto N. soluti, & exbursati fuerint, eosdem affictuario, & pensionum debitores licet absentes, me, &c. quietauit, &c. per pactum, &c.

Et in euentum, in quem contingat, dictum Ill. D. N. occasione promissionis, & fideiussionis huiusmodi arctari ad aliquas anticipatas solutiones de proprio faciendas montistis, seu alijs personis, & antequã maturent paghæ affictum, pensionum supra expressarum, & antequam illæ exactæ non fuerint, & in manibus D. N. non peruenerint, quas, vt dictum est, ad ipsum N. peruenire, & perueniri deberes; ita tamẽ quod ipse D. N. nullam diligentiam facere teneatur, & si cæperit aliquam diligentiam facere (illam ad eius libitum dimittere, possit) consensit nihilominus ex nunc, quod præfatus D. N. in casu, & euentu præfatis, vel aliquo præfatorum, dictam summam, seu summas de suis pecunijs anticipate, aut alias soluen. absque aliqua alia citatione, seu interpellatione de super ipsi Illustrissimo D. C. facienda, quam d. Ill. d. N. si sibi placuerit & videbitur, agere possit contra affictuarios, & titularios præfatos pro consecutione terminorum decursorum, & maturorum, ac vno, & eodem tempore, si sibi videbitur, alias, vel illos accipiat, vel sumi faciat ad cambium, & recambium à quibusuis mercatoribus, & personis, etiam semetipso pro quibusuis ferijs, nondinis, & mundi partibus, semel, & pluries quoties occurrerit, & opus erit omnibus cambijs, recambijs, ac damnis, expensis, interesse, & prouisionibus ipsius Illustrissimi D. C. de quibus quidem cambijs, &c. promisit stare, & credere simplicibus partitis, & computis per dictum Ill. D. N. seu illius agentes, vel ministros, ac alios mercatores, vel personas, qui pecunias præfatas super cambijs retinuerint; dandis, & exhibendis, absque onere cuiusuis alterius probationis. Et hoc intelligatur etiam, & fieri possit, quotiescumque fuerint maturati fructus montis præfati, & ex parte montistarum forsan pecuniæ, & fructus de manu in manum maturandi nõ recipiantur, & illos in manibus D. N. dimittant, & permanere permittant. Promittens eundem N. vt supra absentem reimbursare de omnibus, & quibuscunque cambijs, ac alij expensis, & prouisionibus, occasione cambiorum, recambiorum huiusmodi quomodolibet facien. & decurren. vna cum sorte principali, ad omne eiusdem Ill. D. N. beneplacitum, & simplicem requisitionem pacto tamen expresse adiecto, quod dicto Illust. D. N. liceat iudicialiter agere, ac consecutionem sortis principalis, ac cambiorum, recambiorum, & aliarum expensarum præfatarum, & vno, & eodem tempore pecunias præfatas

tas retinere vsque ad diem integræ satisfa-ctionis.

Et insuper, præmissis semper saluis vo-lens vt contenta, et expressa in præinser-tis litteris Apostolicis seruentur; eaq. de-bitæ executioni, iuxta illarum dispositio-nem, demandentur, sponte, etc. promisit, et conuenit, quod affictuarij nunc, et pro tempore existens dictorum casalium, et castrorum promittent, et se obligabunt, semper huiusmodi promissione, et fideiut sione durante, et donec integre mons præ-fatus extintus, et redemptus non sit, et d. d. N. integre satisfactus non fuerit, de om-ni, et toto eo, quod de suis pecunijs solue-rit, et exbursauerit, eorumque cambijs, re-cambijs damnisque expensis, et interesse, et prouisionibus soluere, ac realiter, et cum effectu exbursare affictus, et pensio-nes supra expressos, suis loco, et tempore maturan. et deben. præfato Ill. d. N. libe-re, etc. Itaquod, etc. alias, etc. stipulatio-ne qua supra interuenien. consensit insu-per, et promisit dictus Illustrissimus d. C. pro maiori cautela Ill. d N. et iura iuri-bus addendo, et non alias, etc. finitis, et ma turatis affictibus, et locationibus, huius-modi supradictum Casale, et introitus di-ctorum Castrorum nemini locare, seu affi-ctare, absque scientia, et consensu præfati Ill. d. N. ad hoc vt ipse tutus sit de ido-neitate nouorum conductorum, et qui affi-ctus calalis, et introitus prædictorum pre fato Ill. d. Io. Baptistæ, vt supra, soluant, ac soluere, et exbursare promittant, et se in forma Cameræ Apostolicę obligent, et sic semper seruari, et fieri debeat, toties, quo-ties affictus, et locationes huiusmodi face re, et reuocare contigerit, donec d. Mons extinctus, et d. d. N. integre satisfactus non fuerit, vt supra dictum est; alias in euentum contrarij, affictus, seu locationes prædictæ sint, et esse debeant ipso iure, et ipsofacto nullæ, et inualidæ, ac pro nō factis habean-tur, quia sic actum, etc.

Et ex supradictis affictibus, et pensio-nibus præfato Ill. d. N. vt supra soluen. et exbursan. d. Illustrissimus d. C. con-sensit, quod per quinquennium proximum possit soluere ratam fructuum totius dicti montis, et solutis, seu defalcatis, et re-tentis anno quolibet dicto quinquennio durante fructibus præfatis, dictoq. Ill. d. N. de omni, & toto eo, quod forsan de suo proprio soluere occurrisset, ac illorum cambiis, &c. & prouisione, seu prouisioni-bus supradictis reimbursato, & satisfacto, totum id, quod superest ex affictibus, & pensionibus præfatis, in manibus præfati Ill. D. C. ipse teneatur reddere, & resti-tuere, seu soluere præfato Illustrissimo D. C. de semestre in semestre, & in fine cuius-libet semestris pro rata, hic Romę; & hoc intelligatur duran. d. quinquennio tantum, & non vltra.

Ordinauitque insuper d. Illustriss. D. C. pro Ill. D. N. absenti, eidemq. per præ-sens instrumentum plenam, liberam, & am-plam facultatem dedit, ac transtulit, con-cessit, quod elapso d. quinquennio, solu-tis prius fructibus totius montis, ac sibi satisfacto de prouisione, seu prouisioni-bus sibi assignatis, ac sibi debitis, & alijs supradictis, ac semper detractis, & reten-tis penes ipsum mercatorem, duabus solu-tionibus, & paghis d. montis, de proximo ordine successiuo, maturandis, totum id, quod anno quolibet supererit ex affecti-bus, & pensionibus supradictis, quotiescū que ascendat ad summam scutorum trecē-torum, de semestre in semestre, & in fine cuiuslibet semestris, conuertat, & con-uertere debeat in extinctionem, seu redem ptionem d. montis, pro rata facien. iuxta, & secundum formam, continentiam, & te-norem præinsertarum litterarum Aposto-licarum erectionis illius, ad quas, &c. hoc tamen adiecto, quod dictus Ill. D. N. ex-tinctionem, & redemptionem præfatam facere teneatur, & obligatus sit modo su-perius expresse, sine aliqua requisitione ipsius Illustrissimi D. C. & suorum &c. mo-do tamen, & forma supra specificatis, om-nibus tamen sumptibus, & expensis præfa-ti Illustrissimi D. C. de quibus d. Illustrissi-mus D. Carolus stare, & credere debeat simplicibus partitis, & computis dandis, & exibendis ab ipso D. N.

Promittens præfatus Illustrissimus D. C. huiusmodi promissionem, ac cessionem, & assignationem per eum pro maiori cau-tela D N. sic vt supra factas semper, & per-petuo fore bonas, & validas, bene, æque, & valide factas; dictosq. affictus, & pen siones esse exigibiles, & illi pro tempore, & in futurum in aliqua parte non dimi-

minuentur, sed potius agentur: & in eas tamquam tales facere consentire omnes personas, &c. ius haben. vel habere quomodolibet apparentes, seu prætendentes in, & super dd. casale, & castris, ac illorum fructibus, & pensionibus præfatis ad omnem simplicem extraiudicialem interpellationem facien. ex parte D. D. N. vel suorum, &c. imo omnem litem, molestiam, & controuersiam, si quæ super præmissis, vel aliqua eorum parte quomodolibet moueatur in quouis iudicio petitorio, vel possessorio insolidũ & in quauis instantia, & parte iudicij, in seipsum suscipere, & susceptam prosequi, terminare, & finire omnibus suis sumptibus, & expen. ac procuratoribus, & aduocatis etiam, absq. alia cura, & interuentu ipsius Ill. D. N. & suorum hæredum, &c. quos promisit semper, & perpetuo dd. mõte, fideiussione, & promissione præfatis durantibus, & donec D. N. de præfatis integre satisfactus, & liberatus non fuerit manutenere in pacifica, & quieta perceptione, & exactione affictuum, & pensionum pręfatarum, vt supra, ac defendere, liberarę ab omni lite, molestia, & molestante persona Alias in omnes, & singulos casus, & euentus præmissis, aut alicui promissorum contrarios de omni, & quacumque dicti casalis, Castrorum, ac fructuum, & pensionum pręfatarum respectiue euictione generali, & particulari, in forma iuris valida, & in Vrbe consueta siue in proprietate, siue in possessione sequatur euictio, ac etiam ad omnia damna, &c. teneri voluit erga præfatum Ill. D. N. absentem me notario, &c.

Et præmissis, ac infradicendis semper saluis, in euentum, in quem; supradicti affictus, & pensiones ex quouis capite, & defectu diminuerentur, seu in totum, siue in partem dificerent, tunc, & eo casu, præfatus Illustrissimus D. C. in specie, ita tamen, &c. obligauit, & hypotecauit D. Ill. D. N. vt supra absenti quoscumque fructus, redditus, & prouentus omnium, & quarumcunque terrarum, & molendini, ac aliarum quarumqumcue rerum, & bonorum, Castrorum Canis mortui, & Monitorij ad ipsum Illustrissimum D. C. & Illustrissimum D. Iacobum eius filium spectan. & pertinen. Dans eidem licentiam, & facultatem illos exigendi, & percipiendi, propria auctoritate, & de facto, & de illis quietan. iura cedendi, ac iudicialiter agen. & iusta formam præinsertarum litterarum Apostolicarum, cum clausula constituti latissime, vt opus fuerit exten.

Promisitq. insuper D. Illustrissimus D. D. vt vulgo dicitur: far buono al signor N. l'aggio delli quatrini, che forse li saranno pagati per detti assegnamenti dati a quel prezzo, che correrà per tempo, da stare alla relatione semplice, da farsi da vn sensale de banchi.

Item consensit, & conuenit præfatus Illustrissimus D. C. quod si, & quotiescũque dicto tempore durante, cessatum fuerit in solutione fructuum, & affictuum dicti casalis, ac introituum Castrorum, & pensionum supradictarum, in terminis, & temporibus, vt supra debitum, tunc sit in arbitrium, & liceat D. N. & suis, &c. pro illorum faciliori cõsecutione, agere, & experiri tam contra ipsum Illustrissimum D. C. & fideiussores infradicendo insolidum pro rata eorum tantum, quam cõtra dictorum casalis, & Castrorum conductores & affictuarios, et titularios, & alios quoscunque casales, & Castra prædicta quouis titulo pro tempore tenẽtes, & possidentes, ac pensiones præfatas soluere debentes, ac vno, & eodem tempore pecunias præfatas accipere, & retinere, seu sumi facere, & cõtinuare super cambijs modo quo supra; tam pro solutione fructuum dicti montis, illo durante, vt supra dictum est, quam pro extintione de semestri, in semestre, & in fine, vt supra facien. iuxta formam præinsertarum litterarum Apostolicarum: ita tamen, quod vna via electa, nunquam d. Ill. D. N. nec suis, &c. præiudicetur, quin ad alteram redire, vel vtraque eodẽ tempore vti experiri valeant, sed semper variare possint, vsque ad integram illorum consecutionem, & ad peragendum constituit, & deputauit eundem Ill. D. N. & suos, &c. procuratores irreuocabiles vt in rem propriam, cũ facultate exigendi, & percipiendi fructus, & pensiones præfatas, vt supra, & de illis quietandi, agendi, & alia faciendi de super necessaria, & opportuna cũ alijs clausulis, & facultatibus in similibus opponi solitis, & quouis modo magis opportunis, duraturis, durante promissione, & fi-

& fideiusſione præfatus, vt ſupradictum eſt.

Idem vltra præmiſſa, & illis ſemper ſaluis, & non alias, &c. præfatus Illuſtriſſimus D. C. promiſit totum dictum montem vigintiunius millium, & quingentorũ ſcutorum, videlicet loca ducẽta, & quindecim montis præfati vendere præfato Ill. D. L. abſenti, vt ſupra pro dd. ſcutis vigintiuno mille, & quingentis monetæ, & de illis verum, & legitimum creditorum in dd. ſcutis vigintiuno mille, & quingentis, in libro d. montis facere, cum participatione fructuum, ad dictam rationem ſcutorum ſex, & b. 60. pro quolibet loco; ac litteras patentes ad eiuſdem Ill. D. N. fauorem, per ſecretarium dicti montis a præfato illuſtr. N. nominandum, & deputandum, confici, & expediri facere, iuxta formam præinſertarum litterarum Apoſtolicarum, hac tamen conditione, quod d. Illuſtr. D. N teneatur de dictis ſcutis 21500. facere creditorem præfatum Illuſtriſſimum D. C. in libris, ſeu libro nuncupato quaderno de caſſa rationis banchariæ ipſius N. ad effectum ex illis, videlicet ſcuta quinque millia monetæ, inueſtiendi in emptionem quinquaginta locorum montis archiuij, cum ſupplemento opportuno, aut bonorum ſtabilium ad beneplacitum præfati Illuſtriſſimi D. C. exinde tamen non amouen. niſi ad effectum illa conuertendi in redemptionem caſtri Vallis Infredæ, alias per eum venditi Ill. d. F. Cencio pretio ſcuto. decem, & ſeptem millium trecentorumnonagintaquinque, ex inſtrumento, vt dicitur rogato in in actis eiuſdem domini Vincentij Fuſci, ſub die, &c. ſeu in emptionem alterius caſtri, vel aliorum bonorum ſtabilium, ad beneplacitum vt ſupra, cum conſenſu tamen d. D. N. aut ad effectum dotandi vna ex filiabus ipſius Illuſtriſſimi D. C. cum hoc quod dicta bona ſic emenda remaneant, & remanere debeant in genere, & in ſpecie obligata, & hipothecata ad fauorem d. Ill. D. N. pro eis reuelatione, & promiſſione, & obligatione ſupra dictorum, & donec ab ea liberatus, & mõs ſupradictus extinctus non fuerit; dicta vero filia dotata, ſeu dotãda iura, & actiones quaſcumque ſibi pro ſua dote competen. reſpectu anterioritatis præfato Ill. D. N. cedat, & renunciet. Alia vero ſcuta octo millia ſeptingenta trigintaduo b. 85. ſoluendi, & exburſaudi creditoribus ipſius Illuſt. D. C. de ſcriptis tamen, & adnotatis in folio, quod facto mihi notario, &c. Illuſt. D. C. exibuit, & conſignauit, tenoris, &c. quam ſolutionem præfatus Illuſtris D. N. abſque alia interpellatione ſtatim facere debeas, interueniente debita ceſſione ad eius fauorem fienda, cum ordinatione tamen d. Illuſt. D. C. Et reliqua ſcuta ſeptem millia ſeptingenta ſexaginta ſeptem b. 15. conuertendi, & implicandi ad arbitrium, & diſpoſitionem ipſius Illuſt. D. C. & prout melius ſibi D. C. videbitur, & placuerit. Promittens vlterius præfatus Illuſt. D. C. quod prædicti creditores, in præinſerto folio deſcripti, & adnotati in receptione eorum reſpectiue creditum, iura, & actiones quaſcumque, ipſis pro eorum reſpectiue credito competentia; talia qualia ſint, contra ipſum Illuſtriſſimum D. Carolum, ipſiuſq. heredes, bona tantum præfato Ill. D. N. cedent, & transferent, ad hoc vt Ill. D. N. poſſit pro dd. reſpectiue creditis pro ſua potiori cautela, & ſecuritate, ac anterioritate, & potioritate, dd. iuribus vti, frui, agere, & experiri, ac ſe defendere, & iuuare contra quoſcumque poſteriores creditores, abſque tamen præiudicatione, & liberatione infradicendorum fideiuſſorum, & ſine præiudicio quorumcumque aliorum iurium præfato Ill. D. N. ratione præſenti inſtrumenti quomodolibet cõpetẽ. & competendorum, ita tamen, quod vna via electa d. Ill. D. N. nunquam præiudicetur, quin ad alteram redire, vel vtraque eodem tẽpore vti, & experiri valeat, ſed ſemper variare poſſit vſque ad eius integram ſatiſfactionem, reimburſationem, et liberationem, hac tamen declaratione expreſſa appoſita, videlicet quod quando incipietur extingui, ſeu redimi mons huiuſmodi extingui, et redimi debeat, ac extincta, et redẽpta intelligatur primitus portio, et rata dictorum ſcutorũ 7767. b. 15. ad computum dictorum ſcutorum 21500. et deinde de manu in manum pro alijs ſcutis 13732. b. 85. reſtantibus, quia ſic actum, etc.

Et quoniam, vt aſſeritur, mons archiuij, ſuper quo ſupradicta ſcuta quinque millia inueſtiri debent poſt lapſum quinquenij à die illius erectionis eſt vacabilis, ideo præfatus

factus Illustrissimus D.C. promisit ex nunc saltem per quatuor menses ante finem d. quinquennij, præfata quinquaginta loca montis dd. quinquies mille scutis, sit vt supra emẽda vendere, & resignare personæ, & personis pretioque, & pretijs reperibilibus, & illorum precium vsque ad dictam summam scutorum quinque millium tantum deponere in banco D. D. Altouiti, ex inde nõ amouen. nisi ad effectum illa inuestien. in emptionem bonorum stabilium, vel redemptionem Castri Vallis Infredæ, obligandorum, &c. ad fauorem D. Altouiti pro eius reuelatione indemnitatis a promissione, fideiussione, sic vt supra facien. vel pro dotando filia, cum cessione iurium, vt supra dictum est, & casu, quo dicta loca montiũ vẽderentur minori pretio scutorum centum pro quolibet, tunc dictus Illustrissimus D. C. teneatur, prout promisit, supplere de suo proprio vsque ad dictam summam scutorum quinque millium: Et casu quo interim, dicto quinquennio durante, & per quatuor menses ante finem dicti quinquennij, dicta quinquaginta loca ex præfatis scutis quinque mille, vt supra emenda, non vendiderit, & illorum pretium, vel in bonis stabilibus, aut redemptionem Castri Vallis Infredæ, seu alterius castri, auo indotanda supradicta eius filia, vt supra fit mentio, non expo-suerit, aut supplacauerit, vel loca præfata vendere, vel resignare nolet, seu non posset, etiam ex dato, & facto principis, aut ex quauis alia causa titulo, & modo, etiam hic non expressis; & similiter ex nunc, prout ex tunc, & eo casu, promisit, & se obligauit de suo proprio deponere in banco dicti D. Altouiti scuta quinque millia monetæ similia, libere &c. exinde non amouen. nisi ad effectum superius expressum, & narratum, & pro maiori cautela dicti N. D. Illustrissimus D. Carolus promisit etiam in literis patentibus expediendis, dictorũ quinquaginta locorum montium, sic vt supra, emendorum facere, & fieri facere mentionem, quod emuntur, & empta sunt ex dd. scutis quinque mille prouenientibus ex parte prætij supradicti montis muti, & in actu venditionis, & resignationis illorum pretium prædictum deponi debeat in bancho D. Altouiti, ad effectum inuestiendi, vt supra dictum est.

Et pro dicto Illustrissimo D. C. ibidem præsens Illustrissima domina Faustina Muta eius vxor, quę præmissis omnibus intellectis, eo quia illorum stipulationi interfuit, & præsens fuit, vtens, & vti volens priuilegijs, & facultatibus, & auctoritatibus sibi vigore præinsertarum literarum Apostolicarum traditis, concessis, attributis, sciens, &c. sed, &c. sponte, &c. supradicto instrumẽto, videlicet tam pro releuatione præfati Illust. D. & fideiussorum infradicendorum, validitate præsentis contractus, consensu præstando, lite, & causa quacunque suspicienda, prosequenda, & terminanda, necnon solutione, & reimbursatione prædictorum fructuum, ac cambiorum, recambiorum, & prouisionum, euictio neque casalis, & castrorum prædictorum, illorumq. fructuum, quam pro omnibus alijs in præsenti instrumento contentis, & per d. Illustrissimum D. C. vt supra promissis, & expressis, vt principalis, principaliter insolidum obligatam, in omnibus, & per omnia faciendo, & constituendo ad fauorem D. D. N. & aliorum quorum interest, &c. me notario, &c. stipulan. &c. acceptan. Et insuper huiusmodi instrumento, & contentis in eo quibuscumque, pro omni, & quocumque eius iure, & interesse, etiam dotali tam præsenti, quam præterito, et futuro, consensit, suumq. liberum consensum pariter, et assensum præstitit, et præstat, etiam omni meliori modo, etc. immo promisit nullo vnquam tẽpore molestare perturbare, vel inquietare d. Ill. D. N. nec fideiussores infradicendos super dd. casale, et castris, sic vt supra assignatis, nec super aliis bonis d. Illustrissimo D. C. in iudicio, nec extra, quouis prætextu, iure, titulo, causa, et modo, etiam hic non expressis, et in corpore iuris clausis, et non clausis, ac etiam ratione dotis, et iurium dotalium, vsquequo dictus Ill. d. N. et fideiussores infradicen. integre reimbursati, et indemnes penitus, et sine damno releuati non fuerint: alias, etc. Pro quibus etc. subinde describantur fideiussores singulatim eccedendi in forma soliti.

Promissio pro montistis montis Muti, & Illustrissimo D, C. Muto.

ILl. d. N. mercatori Florentinus Romanam Curiam sequens, asserens certo scire

ſcire alias diebus proxime elapſis Illuſtriſſimo D.C. muto Domicello Romano, & Marchioni ſeptimi per Sanctiſsimum D.N. Clementem diuina prouidentia Papam Octauum fuiſſe conceſſam licentiam,& facultatem ſuper quibuſdam eiuſdem Illuſtriſsimi D C. bonis erigendi, & creandi montem redimibilem, non vacabilem, de Mutis nuncupatum, ſummæ,& quantitatis ſcutorum viginti vnius millium monetę, iuliorum decem pro ſcuto, conſtituen.& continuē. pretium locorum ducentorum, & quindecim montis præfati, ad rationem tamen ſcutorum centum ſimilium pro ſingulo loco,& cum participatione fructuum montis præfatis,ad rationem ſcutorum ſex & b. 60. pro quolibet centenario, ſoluen. de bimeſtri in bimeſtre in finem cuiuſlibet bimeſtris pro rata, & alias prout latius cōſtare aſſeruit litteris Apoſtolicis in forma breuis deſuper expeditis, ſub datum Romæ apud Sanctum Petrum die tertia Februarij proxime præteriti, de quibus, & contentis in eis quibuſcumque,plenam notitiam habere aſſeruit, & nihilominus illarum tenorem hic pro ſufficienter expreſſo, ac de verbo ad verbum inſerto haberi voluit. Ideo ſciens, &c.ſed, &c. ſtaut. inſtrumento promisſionis, & aſſignationis, per d. Illuſtriſsimum D. C. ad ipſius fauorem factum in actis mei, &c. ſub die 21. Februarij proxime pręteriti rogati, de quo,& cōtentis in eo plenam notitiam habere aſſeruit, & nihilominus per me, &c. ad plenum certioratus fuit, & inſtrumentum præfatum, & contenta in eo quæcumque primitus, & ante omnia acceptando, ſponte,&c.omni meliori modo,&c.vocauit,& conſtituit ſe depoſitarium omnium, & quorumqumque, fructuum,reddituum, ac prouentum, & emolumentorum montis muti, nuper ſic, ſupra erecti, illoſque,ſemper durante monte præfato,& donec illud integre extinctus, & redemptus non fuerit,de manu in manum, quoad maturabuntur, & ſeu maturati fuerint ac debebuntur ſoluere, ac realiter, & cum effectu exburſare promiſit,& ſe obligauit perſonæ, & perſonis,aut montiſtę, vel montiſtis pro tempore exiſtentibus montis prædicti,de bimeſtri in bimeſtre,& in fine cuiuslibet bimeſtris pro rata,libere,& abſque aliqua exceptione, mora, retardatione, vel retentione; & alias iuxta formam dictarum litterarum Apoſtolicarum erectionis montis præfati,ad quas, &c.alias,&c. debitum alienum, ſuum proprium faciendo,me notario, &c.acceptan.&c. quorum intereſt, &c. omni meliori modo, &c.Et inſuper promiſit elapſo quinquennio mōtem præfatum redimere, & extinguere, iuxta ordinem ſibi in inſtrumento erectionis, & promiſſionis præfatæ, ſic vt ſupra rogato a præfato Illuſtrismo D. C. traditum, &commiſſum;necnon iuxta formam dictarum litterarum, ad quas,ſeu quæ ſem per relationem haberi voluit, & de quibus, & contentis in eis quibuſcumque plenam notitiam habere dixit, vt ſupra, me notario,&c.acceptante,& ſtipulante, vt ſupra. Pro quibus omnibus,&c.obſeruandis, &c. ſeipſum, ſuoſque, &c. bona, &c. ac iura, &c. in forma Cameræ Apoſtolicæ, cum clauſulis, &c. citra &c.obligauit,&c. renuncians,&c.conſentiens, &c.iurauit tactis,&c. ſuper quibus, &c. Actum &c.

Alia locatio, ſiue conceſſio liuellaria.

Reuerendus Pater N. Prior Monaſterij Sancti Martini Maſſæ Ferrarien. diœceſis, R. Pater N. modernus Vicarius & Locumtenēs generalis Congregationis fratrum hæremitarum ordinis Sancti Auguſtini de obſeruantia Lombardię, necnō frater N.N. N. omnes fratre profesſi ordinis, & Congregationis Eccleſiæ Beatæ Mariæ de Populo capitulariter congregati,condunati de ordine,& commisſione dicti Prioris,& Vicarij ad effectum infraſcriptum in aula domus reſidentiæ dictorum fratrum Beatæ Mariæ de Populo, apud plateam dictę Eccleſiæ exiſtentes ad ſonum campanellæ,vt moris eſt, aſſerentes ſe eſſe maiorem partem fratrum dictæ Eccleſiæ deſeruientium, & monaſterium dictæ Eccleſiæ Beatæ Mariæ de Populo repræſentantes vltra duas tertias partes eorundem fratrum, & ſic totum dictum monaſterium,& illius Capitulum facere, & conſtituere, & aſſerentes etiam monaſterium Beatæ Marię de Horto nuncupato, ſitum in territorio Veliterno extra muros dictę ciuitatis, eiuſdem ordinis, & Congregationis, quod eſt annexum dicto monaſterio Beatæ Mariæ de Populo de Vrbe, habere

bere, & pdossiere quamplura, & diuersa terrena in dicto territorio consistentia in diuersis partitis, partim vineata, partim aratiua, partim pratiua, partim sodata, & buschata, ac partim syluata, & forsan cuiusuis alterius qualitatis, & pro maiori parte inculta, & sterilia, & non habilia ad seminandum, nec de eis præsertim buschatis aliquod percipiendum, nisi extirpentur, & in agro redigantur, & habilia ad serendum fiant, sed ad plantandum in illis, vel aliqua parte earum vineas, ex quibus propterea hactenus ipsa monasteria parum emolumenti, & fructuum, seu prouentuum perceperunt, & minus percipere posse sperāt in futurum, si ita maneant, in statu scilicet, quo dicta terrena nunc reperiuntur, & ideo consideratur, quod magis expedit dictæ Congregationi, & monasterijs, vt ipsa terrena, & potissimum illa sodata, & buschata redigantur ad culturam, & habilia fiant ad aliquid percipiendum, & percipi possedum ex eisdem, & alicui personæ habili, & idoneæ propterea concedantur, pro aliquo tempore, quam retineantur per dicta monasteria, vt hactenus retenta sunt, & sic reperta bona cōditione à domino A. qui obtulit, si dicta omnia terrena, prędia, & vineæ, & bona quæuis alia dicti monasterij, ad liuellum concedantur per viginti, seu triginta annos soluere annuum canonem, seu responsionem scutorū centum monetæ. Item dare barilia vigintiseptem vini Veliterni, & rubra septē frumenti, & vnū ordei, decreuerunt inter se in diuersis colloquijs, & tractatibus inter eos desuper habitis, & factis, & asseruerunt dictam oblationem non recusare, propterea quod dominus A. obtulit, etiam redigere, & facere omnia ipsa terrena, quæ erunt apta ad culturam, habilia, & fertilia, pro quanto in se fuerit, & sic dictorum monasteriorum, & congregationum facere meliorem conditionem, proinde hac præsenti die præfati Prior, & fratres omnes sic, vt pręfertur, capitulariter congregati, & coadunati nominibus dictæ cōgregationis, & monasteriorū cupientes dictā congregationis, & suorum locorū conditionē in quantū possunt, semper facere vtiliorem, & meliorē, sponte, &c. omni meliori modo, &c. vnanimiter viua voce, nemine discrepante, saluo, & reseruato beneplacito Sanctissimi D. N. Papæ, & sanctæ Sedis Apostolicæ, expediēdo per ipsum conductorem sumptibus suis, & non alias, aliter, nec alio modo omnia, & singula dicta terrena, vineas, & alia quecumque bona, & etiam vineas locatas, & bona locata, & affictata, si quæ reperiantur dicti monasterij Beatæ Mariæ de Horto, & etiam illa, quæ reperiūtur occupata à quouis, & poterunt vindicari, & recuperari per dictum conductorem, vna cū omnibus, & singulis eorum iuribus, membris, pertinentijs, & adiacentijs vniuersis locauerunt, & titulo locationis ad liuellū, vel in emphytheosim per vigintinouem annos proxime futuros, ab hodie computan. concesserunt, tradiderunt dicto domino A. ibidem præsenti, & stipulanti, ac acceptanti pro se, & suis hæredibus, & successoribus quibuscunque, quique essent intra dictum tempus, & terminum vigintinouem annorum tantum ad habēdum, &c. etiam vna cum omnibus affictibus, seu respōsionibus, vel canonibus quæ, & qui debebuntur dictis monasterijs seu monasterio ratione dictorū bonorum intra spatium dicti temporis annorum vigintinouem, & disponendum de eisdem, prout quilibet similis conductor facere, & disponere potest, & licet de iure, vel cō suetudine, & ex titulo, & causa huiusmodi cesserunt dicto domino A. præsenti, & cōducenti, vt supra omnia iura, omnesque actiones directo dominio, & canone, seu responsione prædicti semper saluis, ponentes &c. constituentes, &c. dans licentiam, &c. & donec, &c. & hanc cessionem fecerunt dicti locatores, nominibus quibus supra respectiue, saluo dicto beneplacito, & pro dicto annuo canone, seu affictu, vel responsione annua, videlicet rubrorum septem frumenti, & vnius rubri ordei, in recollectis cuiusque anni, & sic in prima die augusti cuiusque anni inchoan. à prima augusti proxime futuri, & barilium viginti septem musti, tempore vindemiarum ad vascam, & scutorum centum pro paulis decem pro scuto soluen. videlicet medietatē in dictis Kalendis augusti, & alteram medietatem in festo Sancti Martini, cuiusque anni, durante tempore vigintinouem annorum in quolibet anno in proximis kalendis dictæ festiuitatis anni proximi venturi, & vt sequitur continuan. vsque ad reuolutionem dictorum vigintinouem an

notum,& in euentum belli,seu pestis conuentum est inter ipsos contrahentes,quod debeat fieri remissio, secundum quod fiet pro alijs, inter alios conuicinos habentes possessiones, & bona conducta in dicto territorio Velliterno, & promisit idem Dominus A. dicta loca,& terrena in quantum facere poterit ad culturam, & fertilitatem redigere,& redigi facere tam ad sementem, quam ad vineam, & alias prout ipsi domino A. cōductori videbitur,& omnium ipsorum bonorum conditionem pro quanto in se fuerit meliorem facere, vt supra dictum est. Item quod in vltimo anno dictus conductor teneatur,prout promisit dimittere, & relaxare dictis Monasterijs rubra decem maelarum satarum, & saluis præmissis, dicti fratres dicto tempore durante promiserunt manutenere, eundem conductorem, & suos in pacifica, & quieta possessione dictarum terrarum,&c. reliquas autem promissiones, & clausulas extende, prout in alijs præscriptis formulis contractuum emphitheoticorum, singula singulis congrue referendo, & debite adaptando, &c.

Instrumentum delegationis debitoris.

CVm Antonius teneretur ex causa mutui, vt confessus, & contentus fuit ad debitum, & in debito centum lib. Boni Cor.& ipse Cor. prout asseruit,& confessus est debitor esset in eadem quantitate Phil.nomine precij, & pro precio cuiusdam quantitatis lanæ, idem Cor. prædictum Antonium debitorem suum, ipsi Philippo creditori suo in eadem quātitate pecuniæ delegauerit. Quapropter dictus Antonius de ipsius Corradi mandato, & voluntate se ipsi Philippo principalem constituens debitorem,promisit solemniter sine aliqua exceptione iuris,vel facti, se obligando dicto Philippo pro se, & suis hæredibus stipulanti, soluere, & dare eidem, aut eius certo nuncio hinc ad Pascha Resurrectionis Domini dictas centum lib. Bon.quas ipse dicto Cor.& ipse Corradus dicto Philippo, vt dictum est,soluere tenebantur. Quod ipsi in dicto termino non soluerit, & omnia, & singula suprascripta, & infrascripta non obseruauerit, aut in aliquo conuenerit, promisit eidem persoluere, atque dare duplum ipsius quantitatis pecunię pœnæ nomine, stipulatione in singulis cap. &c. (vt supra in præcedentibus debitorum instrumentis.) Renunciauit antedictus Ant. exceptioni non habitę dictæ quantitatis pecuniæ,ex causa ab ipso Cor. & dictus Cor. exceptioni non habitæ dictæ quantitatis lanæ ex causa venditionis à dicto Philippo,& ipsi ambo exceptioni doli,& condictioni sine causa,in factum actioni, & omni alio iuris auxilio, pro quibus, &c.

Instrumentum electionis Archipresbyteri.

IN Nomine Domini, &c. anno à natiuitate, &c. Regnante, &c. Die, &c. apud ecclesiam S. Mariæ de Itro. Nos T. annalis iudex de terra prædicti L.pub.&c. & testes subscripti liberati de eadem terra videlicet A.B.C.D. Ad hoc specialiter vocati, & rogati, præsenti scripto notum facimus vniuersis præsentis decreti seriem inspecturis, quod vacante Archipresbyterali ecclesia sanctæ Mariæ de Itro Gaietanæ diœcesis per mortem venerabilis viri Abbatis Lucæ Guarani de Fundis vltimi, & immediati archipresbyteri dictæ ecclesiae, qui sicut Domino placuit die proximo preterito mense iunij, instantis vindict. diem suum clausit extremum, eiusque corpore tradito ecclesiasticæ sepulturę, presbyter I. primicerius dictæ ecclesię presbyter A. presbyter N. presbyter H. presbyter R. presbyter P. presbyter S. & presbyter M. canonici dictæ ecclesiæ fecerunt infra iuris terminum inuentarium de bonis mobilibus ipsius ecclesiæ,& procurauerunt ad gubernandum, & manutenendum loca,& iura tam spiritualia,quam temporalia prelibatæ ecclesiæ, postea volentes eidem ecclesiæ de futuro Archipresbytero prouidere, prius petita, & obtenta licentia à Reuerendo in Christo patre, & domino domino Rogerio Dei gratia Episcopo Gaietano, statuerunt terminum ad electionem futuri archipresbyteri in dicta ecclesia celebrandam, & interim vocatis omnibus, qui de iure, & de consuetudine debuerunt vocari, & potuerunt,& voluerunt commode interesse,quo termino adueniente,dicti canonici pulsa-

ro prius ad capitulum, vt iuris, & moris est in ecclesia prædicta congregati in vnũ pro d. electione celebrãda in ianuis clausis ipsius ecclesię, & laicis omnibus exclusis, exceptis nobis, qui supra iudice, notario, & testibus, quos canonici prædicti de communi eorũ voluntate retinuerunt pro conficiendis publicis instrumentis de electione prædicta, presbyter A. canonicus dictæ ecclesiæ, de mandato omnium, & singulorum canonicorum fecit mẽtionem in hunc modum. Ego presbyter A. canonicus ecclesiæ S. Marię de Itro nunc vacantis per mortem venerabilis viri Abbatis Lucæ Guarani de Fundis vltimi, & immediati Archipresbyteri dictæ ecclesiæ, qui sicut Domino placuit die proximo præterito mense Iunij instantis, ind. xiij. idem suum clausit extremum; nomine meo, & nomine omnium, & singulorum canonic. præfatæ ecclesiæ, moneo omnes, & singulos excommunicatos, suspensos, vel interdictos, nec non omnes, & singulos, qui de iure, vel de consuetudine in præsenti electione, quam facere intendimus de nouo Archipresbytero dictę ecclesiæ interesse non deberent, quod exeant de ecclesia ipsa, & permittãt stare liberè alios, qui eligere volunt, quia nõ est meæ, nec aliorum canonicorum ipsius ecclesiæ intentionis, tales admittere, nec eligere cum eisdem, immo volo, & volunt, quod si quis, vel si qui forsitan postea inuenirentur, nulli pręstarent aliquod suffragium, vel etiam nocumentum, & voces talium habeantur pro non receptis, nec habitis. His peractis cœperũt dicti canonici dictæ ecclesiæ de electione futuri Archipresbyteri habere tractatum, interim missa Spiritus sancti primitus decantata, & ipsius gratia simpliciter implorata placuit omnibus, & singulis per formam scrutinij ad electionem prædictam procedere, & in prælibata ecclesia de futuro Archipresbytero per eandem formam eidem ecclesiæ prouidere, & de voluntate omnium, & singulorum canonicorum assumpti fuerunt tres de collegio fide digni: videlicet presbyter I. presbyter P. presbyter N. quibus dederunt potestatem, vt primo voces eorum, atque duo vocem tertij, & subsequenter voces cunctorum scrutarentur diligenter, & dicta earum redigi facere in publicam formam per me prædictum Lucam notarium, iudice, & testibus supradictis præsentibus, & audientibus vota, & voces canonicorum, qui iudex, notarius, & testes prius fuimus assumpti de voluntate omnium prædictorum canonicorum pro dicto negocio electionis scribendo, & alijs infrascriptis instrumentis faciendis prædicti scrutatores potestatem eis traditam acceptantes, recesserunt in parte ipsius ecclesiæ, videlicet post altare, itaque duo vocem, & votum tertij scrutati fuerunt in hunc modum: Adiuramus te per Deum Patrem, Filium, & Spiritum sanctum, illum nomines eligendum in Archipresbyterum dictę ecclesiæ sanctæ Mariæ de castro Speluncæ, per quem dictã ecclesiã sanctę Mariæ de Itro credis melius gubernari in Domino, & subsequenter duo vocẽ, & votum alterius, & omnes tres voces, & vota omnium canonicorum simili adiuratione facta, forma, & modo subscriptis, presbyter I, presbyter P. duo de scrutatoribus supradictis nominauerunt, seu consenserunt in H. canonicum dictæ ecclesiæ in hunc modum: Ego presbyter I. canonicus dictæ ecclesiæ sanctæ Mariæ de Itro, nunc vacantis, nomino in Archipresbiterum dictæ ecclesiæ sanctæ Mariæ de Itro presbyterũ H. canonicum dictæ ecclesiæ, virum vtique ætatis legitimæ, competentis scientię, de legitimo matrimonio procreatum, in sacerdotio constitutum, vita castum moribus ornatum, pacificum, & quietum valentem, & scientem iura ipsius ecclesiæ in Domino salubriter gubernare, in ipsum consentio eligendum, deinde presbyter P. alius ex scrutatoribus supradictis consensit in supradictum presbyterum H. in hunc modum: Ego presbyter P. canonicus dictæ ecclesiæ sanctæ Mariæ presbyterum H. canonicum dictę Ecclesiæ, virum vtique ætatis legitimæ, competentis scientiæ, de legitimo matrimonio procreatum, in sacerdotio constitutum, vita castum, moribus ornatum, pacificum, & quietum, valentem, & scientem iura ipsius ecclesiæ salubriter in Domino gubernare, in ipsum consentio eligendum. Deinde presbyter N. alius ex scrutatoribus supradictis dictę ecclesiæ nominauit, siue consensit in presbyterum R. canonicum dictæ ecclesiæ in hunc modum, videlicet: Ego presbyter N. ca-

N. canonicus dictæ ecclesiæ sanctæ Mariæ de Itro, nunc vacantis nomino in Archipresbyterum dictæ ecclesiæ sanctæ Mariæ presbyterum R. canonicũ dictæ ecclesiae, virum vtique ætatis legitimae, competentis scientiae, de legitimo matrimonio procreatum, valentem, & scientem iura ipsius ecclesiæ in Domino salubriter gubernare in ipsum consentio eligendum. Deinde supradicti scrutatores adiurauerunt singulatim supradictos presbyterum A. presbyterum M. presbyterum G. & presbyterum L. canonicos dictae ecclesiae in hunc modum: Adiuramus te presbyterum A. per Deum Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum, vt illum nomines eligendum in Archipresbyterum dictae ecclesiæ sanctæ Mariae de Itro, per quem dicta ecclesia credis melius in Domino gubernari, qui presbyter A. consensit in supradictum presbyterum R. canonicum dictae ecclesiæ in hunc modum: Ego presbyter A. canonicus San. Mariæ, nunc vacantis nomino in Archipresbyterum dictæ ecclesiæ sanctæ Mariæ de Itro presbyterum A. canonicum dictae ecclesiae, virum vtique ætatis legitimae, competentis scientiae, de legitimo matrimonio procreatum, in sacerdotio constitutum, vita castum, moribus ornatum, pacificum, quietum, valentem, & scientem iura dictae ecclesiæ in domino salubriter gubernare in ipsum consentio eligendum. Deinde presbyter M. adiuratus modo supradicto per supradictos scrutatores consensit in supradictum presbyterum H. canonicum supradictae ecclesiæ in hunc modum. Ego presbyter M. canonicus, &c. Deinde presbyter G. adiuratus modo supradicto per supradictos scrutatores cõsensit in presbyterum R. canonicũ supradictae ecclesię, in hunc modum. Ego presbyter C. canonicus ecclesiae, & sequere, vt in alijs. Deinde presbyter L. adiuratus per supradictos scrutatores modo supradicto consensit in supradictum presbyterum H. canonicum praedictum in hunc modum: Ego presbyter L. canonicus dictae ecclesię sanctæ Mariae de Itro nunc vacantis nomino in Archipresbyterum dictae ecclesiae presbyterum H. canonicum supradictae ecclesiae, virum vtique ætatis legitimae, competentis scientiae, de legitimo matrimonio procreatum, in sacerdotio constitutum, vita castum, moribus ornatum, pacificum, & quietũ, valentem, & scientem iura ipsius ecclesiae in Domino salubriter gubarnare, in ipso consentio eligendum, & sic de singulis, &c Quibus omnibus sic peractis immediate nullo alio actu intermedio non diuertendo ad alios actus extraneos scrutatores praedictos ad capitulum redeuntes de voluntate omnium, & singulorum canonicorum dictae ecclesię ibidem praesentium publicauerunt scrutinum predictum in hunc modum: Ego presbyter I. canonicus sanctæ Marię de Itro nunc vacantis vnus ex scrutatoribus constitutis per canonicus supradictae ecclesię ad honorem Dei omnipotentis, & Beatae Mariae semper Virginis matris suae, cuius vocabulo supradicta ecclesia nuncupatur, pronuntio tam nomine meo, quam nomine presbyteri Pauli, presbyteri N. presbyteri L. canonicorum supradictae ecclesię in Archipresbyterũ dictae ecclesiae vacantis presbyterũ H. canonicũ ecclesiae supradictae, virum vtique ætatis legitimae, competentis scientiae, de legitimo matrimonio procreatum, in sacerdotio constitutum, vita castum, moribus ornatum, pacificum, & quietum, valentem, & scientem iura ipsius ecclesiæ in Domino salubriter gubernare in ipsum consetio tam nomine meo, quam nomine supradicto eligẽdum ecclesiae supradictae. Deinde presbyter N. ex scrutatoribus supradictis publicauit in hunc modum: Ego presbiter N. canonicus dictae ecclesiae sãctae Mariae de Itro non vacantis constitutus per canonicus dictae ecclesiae ad honorem Dei omnipotentis, & Beatae Mariae semper Virginis matris suae, cuius vocabulo dicta ecclesia nuncupatur, pronuntio tam nomine meo, quam nomine presbyteri A. presbyteri G. canonicorum praedictae ecclesiae in Archipresbyterum ipsius ecclesiae vacantis, presbyterum R. canonicum ecclesiae supradictae, virum vtique ætatis legitimæ, competentis scientiæ, de legitimo matrimonio procreatum, in sacerdotio constitutum, vita castum, moribus ornatum, pacificum, & quietum, valentem, & scientem iura dictæ ecclesiæ in Domino salubriter gubernare, in ipsum consentio tam nomine meo, quam nomine supradictorum eligendum in Archipresbyterum

byterum ecclesiæ supradictæ. Ita quod facta, & habita collatione, videlicet zeli ad zelum, meriti ad meritum, & numeri ad numerum, numerus pro parte presbyteri H. fuit repertus maior, & de zelo & merito dicebant illi, qui elegerunt presbyterum R. quod erat melius, & magis idoneum, illi vero, qui elegerunt presbyterum H. dicebant, quod zelum, & meritum eorum præualebat, & erat melius, & magis idoneum, & sic presbyter I. presbyter P. presbyter N. & presbyter L. pro parte presbyter H. & presbyter N. presbyter A. presbyter G. pro parte presbyter R. Te Deum laudamus solito more cantauerunt, & apertis ianuis supradictæ ecclesiæ electio publica sic facta, fuit publicata. Vnde ad futuram memoriam, & dictorum electorum, seu illius, qui maius habet ius in ea, cautelam de præmissis facta sunt duo publica instrumenta vnius tenoris scripta per manus mei prædicti notarij, signo meo consueto signata, sed præsens supradicto H & reliquum supradicto R. nostrum, qui supradictorum iudicis, & testium subscriptionibus, roboratum.

Donatio Crucis argenteæ.

IN nomine Domini, Amen. hoc publico instrumento cunctis pateat euidenter, & sit notum, quod anno a Natiuitate Domini nostri Iesu Christi millesimo quingentesimo nonagesimo secundo, indictione quinta, die vero quarta Martij, Pontificatus sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Clementis diuina prouidentia Papæ Octaui anno primo. In præsentia testium infrascriptorum ad hæc specialiter vocatorum, & rogatorum, & mei notarij publici infrascripti personaliter constitutus Illustrissimus, & Reuerendissimus D. Alexander Perettus Romanus S. R. E. Vicecancellarius sancti Laurentij in Damaso Diaconus Cardinalis de Montealto nuncupatus, ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei, & beatæ Mariæ Virginis, ac pro eximiæ suæ deuotionis zelo erga gloriosissimum martyrem Laurentium sponte, & ex puro suæ voluntatis affectu, dono dedit irreuocabiliter inter viuos ecclesiæ sanctorum Laurentij, & Damasi, cuius diaconus existit, illiusq. Capitulo, & Canonicis licet absentibus, præsente magnifico, & R. D. Marcello Philipponio Romano, vno ex dictis canonicis, & pro Ecclesia, & Capitulo, & canonicis prædictis, eorumq. successoribus in perpetuũ acceptante, & vna mecum notario vti publica persona legitime stipulante, Crucem argenteam cum imagine Redemptoris humani generis eidem Cruci affixa, cum imaginibus sculptis in extremis angulis dictæ Crucis sanctorum quatuor Euãgelistarum, cum trunco, & pede stabili quadrifronti innixo humeris quatuor leonum, cõfidentiũ singulorum, scilicet in quolibet angulo, cũ duobus insignibus, seu armis ipsius Cardinalis, & duabus imaginibus, vna siquidem S. Laurentij martyris, altera S. Damasi Papæ, insculptis scilicet singulis in singula fronte dicti pedis stabilis ipsius Crucis totius materiæ argenteae, sculpturae artificio, ornamentorumq. eleganti praestantia ac ipsius denique operis magnitudine insignis, altitudinis palmorum nouem circiter, ponderis vero librarum sexagintaquinque cum dimidio nitidissimi argenti. Ad habendum, & illam in diuinos vsus, vt infra perpetuo adhibendam

Et huiusmodi donationem fecit ex causis prædictis, & ad perpetuo testãdam suę voluntatis deuotionem erga Deum Opt. Max. beatam Virginem, & ipsũ gloriosum martyrem Laurẽtium, quem praecipue obsecratur, vt hoc exiguum munus, suasq. preces benigne exciperes, & pro se, suaeq. animae aeterna salute apud ipsum Redẽptorẽ clemẽter intercedere dignetur, & dem. q. ex pia eius liberalitate, & omni alio meliori, magisq. puro, & deuoto animi affectu, quo ardentius potest & debet.

Adiecit tamen, & expresse iniunxit huiusmodi donationi hanc inuiolabilem legem, & conditionem, qua expresse, & omnino vetuit, & prohibuit Capitulo, & Canonicis praedictis, & pro tempore existentibus in perpetuum; ne Crucem, vt supra donatam, nec non sacra vestimenta, seu paramenta sericea rubei coloris damaschi elaborata, aureoque cõtexta superioribus diebus eadem ipsius Cardinalis pia munificentia eidem Ecclesiæ donatae, cuicumque personæ quacumque polleat dignita-

te.

te, minusque alicui loco, etiam pio, seu alteri simili, vel maiori Ecclesiæ vllo modo etiam superiorum permissu accomodent, nec iuxta ecclesiam prædictam transportare audeant: Quoniam voluit ibidem ad perpetuam laudem, & gloriam Dei, Virginis, & Sanctorum prædictorum, ac honorem, & decus Ecclesiæ prædictæ accurate custodiri, & conseruari. Enixe in Domino rogans nunc & pro tempore existētes Canonicos, vt voluntati suæ eiusmodi perpetuo satisfieri, & nunquam secus fieri curent. Prædicta autem semper rata habere, & nunquam contra ea venire promisit, & ita tacto pectore iurauit.

Quam Crucē dictus R.D. Marcellus Canonicus nomine dicti Capituli manu sua, & in potestatem d. Ecclesiæ, & Capituli illorum vice accipiens, gratias, quas potuit maximas, ipsi Cardin. cumulatissime egit, rogans Deum Opt. Max. vt illius piæ munificentiæ æterna merita reddat, illam ad Ecclesiam prædictam, iuxta formā dictæ donationis perpetuo seruandam attulit. Super quibus omnibus, & singulis petitum fuit à me notario publico infrascripto vnum, vel plura, publicum, seu publica fieri, atque confici instrumentū, & instrumēta. Actum Romæ in ædibus Cancellariæ Apostolicæ solitæ habitationis ipsius Cardinalis, & in eius intimo cubiculo præsentibus ibidem infradictis testibus, qui post ipsum Illustrissimum Cardinalem donatorem præsens instrumentum propria manu subscripserunt, videlicet Illustr. & Reuerend. Fabio Blondo de ciuitate Montis Alti Patriarcha Hierosolymitano, & Illust. D. Iustiniano Orphino Fulginatensi œconomo ipsius Illust. Cardinalis testibus ad præmissa vocatis, atque rogatis. Ego Alexander Cardinalis Montaltus Vicecancellarius dono vt supra. Ego Fabius Patriarcha Hierosolymitanus interfui. Ego Iustinianus Orphinus vt testis interfui.

Ego Ant. Mainardus Ro. Cur. causarum Cameræ Apost. Not. de supradicta donatione rogatus præsens publicum instrumentum subscripsi, & signaui rog.

Instrumentum ingressus ordinis S. *Benedicti.*

IN nomine, &c. Anno à natiuitate, et regnante, &c. die, &c. Apud Monasterium S. Angeli de Castro Speluncæ ordinis S. Benedicti dioecesis Gaietanæ. Nos N. iudex dicti castri T. publicus, &c. & testes subscripti literati de eodem castro. videlicet A.B.C. & D. ad hoc specialiter vocati, & rogati, præsenti publico instrumento notum facimus, testamur, atq fatemur, quod præfato die, in nostri præsentia constituti venerabiles, & religiosi frater Paulus Abbas dicti Monasterij, frater N. & frater Iacobus monachi ipsius monasterij facientes capitulum, congregati in ecclesia ipsius monasterij ad sonum campanellæ, prout moris est eorum pro alijs eorum, & dicti monasterij agendis congregari, præsente Titio dicti castri petente, & supplicante supradicti Abbas, & monachi, non vi, dolo metu, aut suasione dicti, seu circumuenti, sed de ipsorum, & cuiuslibet ipsorum pura, libera, & spontanea voluntate, receperunt in monachum, & fratrem ipsius monasterij coram nobis Titium supradictum, qui Titius omni suasione, & violentia ab eo cessantibus, iunctisq. manibus dedicauit se, & omnia bona sua supradicto monasterio in manibus supradicti fratres Pauli Abbatis ipsius monasterij recipientis eundem Titium in monacum, & fratrem eiusdem monasterij de voluntate, & consensu monachorum supradictorum, decantato ante altare supradictæ ecclesiæ per eosdem Abbatem, & monachos hymno Spiritus sancti, scilicet; Veni creator Spiritus, & gratia ipsius Spiritus sancti humiliter inuocata, dictus Abbas ipsum Titium stantem genuflexum ante altare supradictum expoliauit vestes seculares, quas erat dictus Titius indutus, & induit eundem Titiū vestimenta monachalia ordinis memorati S. Benedicti. Et promisit eidem fratri Titio præsenti, & solemniter stipulanti in tot tempore vitæ suæ, scilicet quoad duxerit vitam monasticā, & stabit ad seruitia monasterij supradicti, vel alibi ex iusta, probabili, & legitima causa ministrare eidem Titio humilem victū & vestitum, quem fratrem Titium coram nobis supradicti Abbas, & monachi ad pacis osculū receperunt. Quæ omnia, & singula in hoc instrumento contēta promiserunt, & obligarunt se contrahentes supradicti hinc inde scilicet supradicti Abbas, & monachi ipsiq monachi cum auctoritate, & consensu dicti domini Abbatis, & successores suos suas hypotheca omniū bonorū ipsius monasterij eidem fratri Titio præsenti, & stipulanti pro se, & dictus frater

Titius se suosq. hær. & suc. sub hypotheca, & obligatione omnium bonorum suorum præsentium.& futurorum eidē Abbati,& fratribus N. & Iac.monachis præsentibus,&stipulantibus nomine,& pro parte dicti monasterij,& suc. suorum rata,& firma habere,perpetuoq.tenere,& non contrafacere, vel venire per se,vel alium, seu alios aliqua ratione,ingenio,vel causa, de iure,vel de facto in toto exinde,vel in parte,in iudicio, siue extra. Sub pœna vnciarum auri decem hinc inde pro medietate ipsius poenæ curiæ, ad quam facta fuerit reclamatio,me prædicto notario tanquam persona publica prædictam medietatem dictæ pœnæ nomine,&pro parte dictæ curiæ solemniter stipulante, & pro reliqua medietate ipsius pœnæ parti affirmanti à parte contraueniēte toties exigenda,quoties in præmissis,&quolibet præmissorum contrafactum fuerit per solemnē stipulationem præmissam cum refectione damnorum,& expensarum,& interesse litis,& extra. Qua poena soluta, vel non soluta, aut gratiose remissa omnia,& singula in hoc instrumēto cōtenta firma perdurent. Renunc. hinc inde A. contrahentibus supradicti ex certa ipsorum scientia super præmisis exceptio doli,mali metus in factū actioni, conditioni sine causa, rei prædicto modo non gestæ,& non taliter celebrati contractus,iuri, quo læsis,seu deceptis subuenitur;beneficio restit.in integ.iuri, per quod generalis renunciatio impugnetur,& iuri,cui renunciari nō potest,& omni iuri canonico, & ciuili. Pro quibus omnibus,& singulis firmiter obseruandis prædicti cōtrahentes hinc inde super animas suas sub nomine sanctorum Euangeliorum vnus alteri,& alter vni coram nobis iurauerunt. Vnde ad futuram memoriam,& dictorum monachorum,& fratris Titij cautelam de præmisis facta sunt inde duo publica instrumēta scripta per manus mei prædicti notarij, signo meo consueto signata, sed præsens dicto monasterio, & reliquum prælato fratri Titio nostrum,qui supra iudicis,& testium subscriptionibus roborata.

Instrumentum refectionis instrumenti deperditi.

IN nomine Domini,&c. Anno à Natiuitate,&c.Regnante, &c.apud castrū Speluncæ. Nos B. iudex dicti castri I. publicus, &c. & testes subscripti de eodem castro; videlicet A. B. C. D. & E. ad hoc specialiter vocati,& rogati,præsenti scrib. pub. instrum. declaramus; atque fatemur quod præscitulato die in nostri præsentia constitutus T.Seij de dicto castro, non vi, dolo, metu, aut suasione aliqua ductus, seu aliter circumuentus, sed de ipsius T. Seij pura, & spontanea voluntate palam, publice, & bona fide, iure proprio,& in perpetuum vendidit, & alienauit, & per quandam cartulam tradidit S. Caij de castro prædicto præsenti,tenenti, & recipienti pro se, hær. & succ. suis quandam terram seminatoriam ipsius T. sitam in territorio dicti castri,in loco qui dicitur, le Rose di Marino, de laude, iuxta montem clausum ab vna parte, ab alia parte iuxta Paulum Pilistri, & ab alia parte iuxta viam publicam,liberam, & exemptam ab omni debito, condictioni,onere,& seruitute, ad habendum tenendum, & possidendum, & quicquid dicto emptori, hæred.& success. suis deinceps placuerit perpetuo faciendum, cum omnibus iuribus, seruitutibus, & pertinentijs, atque cum omnibus, & singulis, quæ intra, vel infra supradictos continentur confines, vel alios, si qui forent, accessibus, & egressibus suis vsque ad viam publicam. Pro precio, & nomine diffiniti precij vnciarum duarum de carlenis argenti xl. per vnciam, & duobus pro tareno quolibet computatis pon.gene. Quod precium notum, & integrum dictus venditor ab eodem emptore coram nobis habuit, & recepit præsentialiter, & manualiter pro causa prædicta in pecunia numerata, bona, electa, si quid autem dicta res vendita valet, aut pro tempore valebit plus precio supradicto,&c.(Quære instrumentum venditionis liberæ possessionis, & scribe vsque ad sanctaDei Euangelia iurauit,&c. & subiunge) Et quia ego supradictis notarius L. inueni exactis, seu protocollis mei publici notarij de emptione in præsenti instrumento me fecisse aliud instrumentum supradicto Sempronio emptori, & illud sibi assignasse,quod instrumentum asseruit cum iuramento nobili viro F. vicario dicti castri coram eodem vicario,& sua curia præstito amisisse præsente supradicto T. Seij venditore vidente, et audiente

diente; & à dicto vicario petijt idē S. me compelli debere ad faciendum de nouo instrumentum perditum emptionis supradictæ. Qui vicarius iuxta sui officij partes præcepit mihi notario supradicto, sub certa formidabili pœna, quod prædictum instrumentum de nouo conficere deberem, sicut apparet ex actis curiæ ipsius vicarij, insinuatum die xv. mensis Februarij sextæ Indictionis, sub anno Natiuitatis Domini Nostri Iesu Christi M.CCCC.LXIIII. ideo volens ego notarius Le. supradictis obedire mandatis supradicti vicarij, feci instrumentum istud de nouo, & idcirco protestor, quod si lapsu calami, vel propter breuiaturam, quam feci in prædictis prothocollis meis, subscripsissem aliquid plus in hoc instrumento præsenti, quam in primo, vel dimisissem aliquid, quod posui in primo, quod intendo stare soli veritati, à qua penitus non discedo, nec discedere intendo. Et si contigerit primum instrumentum dictæ emptionis per me confectum reperiri, quod stetur illi, & istud instrumentum vltimū penitus habeatur pro deleto, & non possint varia instrumenta vnius emptionis inueniri confecta per manus mei notarij supradicti. Vnde ad futuram memoriam, & dicti emptoris, hæred. & success. suorum cautelam de præmissis factum est inde hoc præsens publicum instrumentum scriptum per manus mei prędicti signo meo consueto signatum, nostri, qui supra iudicis, & testium subscriptionibus roboratum.

Locatio, seu arrēdatio officij Notariatus A.C.

IN Dei nomine. Amen. Io Gio. Francesco Vgolino Perugino. Notario di Monsignor Illustrissimo Auditor della Camera, riseruato però il beneplacito di detto Monsig. Illustriss. A.C. facendo di bisogno, e non altrimente, affitto, & arrendo il mio officio del Notariato, con tutti li suoi frutti, rendite, prouenti, & emolumenti vniuersi per anni tre prossimi, incominciati al primo del presente mese di Nouembre, e come seguita da finire, per affitto di scudi cento trenta di moneta à giulij dieci per scudo, per ciaschedun mese di detti tre anni, da pagarsi di mese in mese in fine di ciaschedun mese, scudi cento trenta simili per ogni mese in bona moneta d'argento liberi, & esenti da ogni peso, e contributione, eccetto però dalli pesi straordinarij, che forse s'imponessero sopra gl'officij di Monsig. A.C. di modo, che li presenti, che il Collegio suol fare il Natale, la mancia de'Cursori, & altre spese, che si fanno per seruitio del Collegio, & il monte delle scritture non s'intendano per straordinarij, nè meno la contributione di scudi cinque l'anno per la pigione della casa del Luogotenente ciuile, a M. Cosimo Ceci di Massa della diocelo di Todi con gli infrascritti patti. E prima, che detto affitto si deua pagare, come di sopra, ogni mese in fine.

Item, che detto affittuario sia obligato fare, e far fare tutti li manuali actorum, li libri delli oblighi, instrumenti, e rubricelle, tanto per il tempo passato, che non son fatti, quanto per l'auuenire durante il tempo dell'arrenda, e quanto à i passati fra sei mesi prossimi, e tener nell'officio tutti li libri, e scritture secondo il solito, trattare, e custodir bene le scritture, e fare l'altre cose, ch'aspettano à buoni, e diligenti arrendatarij.

Item, che detto affittuario non possa pigliar sicurtà alcuna in detto offitio, ne per debito ciuile, ne criminale, se non di mio ordine, & perciò si debba annotare in vn libretto li nomi de fideiussori, con la somma, per la quale si obligaranno.

Item, che detto affittuario durante questa arrenda, debba osseruare le riforme, e bolle del Tribunale, e gli altri ordini del Collegio.

Item, mi riserbo tutte l'espeditioni, rogiti d'instrumenti, instrumenti publici, copie d'inditij, & estratti fatti prima del presente arrendamento, & anco gli estratti, che fossero concordati, ò pagato qualche cosa à buon conto, delli quali ne deuerò pagare io carta, e scrittura, e similmente tutti gli crediti di qualsiuoglia sorte fatti nell'offitio per tutto Ottobre 1596.

Item, che detto affittuario non possa pigliare senza mio consenso giouani in detto offitio, nè meno si mandino via.

Item, mi riseruo tutti li emolumenti delle scritture dell'Illustrissimo Cardinale sancta Seuerina, fatte, e da farsi, e che possa dar gratis gl'instrumenti, che hò promessi dare al Signor Gio. Battista Alte, & altri, che vorrò dare à M. Tommaso Tetio, M. Gio. Battista Gosio, e li heredi di

M. Stef. Latino, et altri miei parēti, e amici.

Item mi riseruo li mensariati, conclauista, Congregationi ordinarie, et straordinarie, et altre regaglie solite del Collegio.

Item che li denari che si pagheranno per nouitij siano di detto arrēdatario, per sei mesi innanzi il fine dell'arrenda non possa pigliar nouitij, et pigliandone per denari, si diuidano fra detto arrendatario, e me per metà.

Item in euento di guerra, peste, riformatione del tribunale, ouero diminutione di giuridittione di Monsign. Aud. della Camera, absenza del sommo Pontefice da Roma moderationi di tassa di speditioni, ouero mercede, et finalmente di qualsiuoglia altra cosa, che apportasse danno al detto tribunale, et per le quali si sminuisse l'vtile, i negotij, et contratti di detto officio, et Tribunale, si debba fare vn honesto defalco della presente arrenda, et in euento d'alcuna discordia, che sopra ciò potesse nascere, si debba elegere dui notarij del Tribunale per periti comunemente, et stare a quello, che loro dechiareranno: et in euento, che fossero discordi, si debba elegere il terzo, ouero starne a quello che dechiarerà il sign. Antonio Guidotti, ò il signor Alessandro Falciano, ò il signor Aurelio Ridolfi, non si comprendendo in questo la riforma fatta da Nostro sig. papa Clemente, inserta nella faculta di Monsig. Illustriss. et Reuerendiss. Marcello Lante Auditore, della quale detto arrēdatario ne ha notitia, e cō essa piglia il presente affitto, come sopra.

Item lulloco per il medemo tempo al detto affittuario la bottegha con tutte le stantie doue al presente li giouani di detto officio habitano, & anco parte della cantina, per la pigione, che pago io di scudi di ducentocinquanta l'anno. Dechiarando, che li scudi sessanta che pagha il sig. Diomede Ricci dell'appartamento che tiene sopra l'officio, debbiano andare in mio beneficio, poiche oltra li scudi 250. ne pago 65. altri per l'appartamento doue habito, talmente, che detto affittuario debba pagare per pigione ogn'anno detti scudi 250. di due mesi in due mesi, in fine di ciascheduno bimestre alla sig. Claudia Corneliana, ò al sig. Domenico Nattoni suo marito, & consegnarmi le quietanze per discarico del mio obligo, & io li deuerò fare le riceuute di mano in mano di dette quietanze.

Itē prometto durāte questa arrenda mātenerli la casa delle massaritie necessarie, cioè materazzi, pagliaricci, lenzuoli, coperte, touaglie, saluiette, sciugamani per il tinello, banche, & tauole da letti, credenza, secchij al pozzo, & il logro, & deterioramēto di quelli vada a mio danno, ma siano ben tenuti adoprarli, e farli adoprare con discretione, & di quello che li consegnarò se n'habbi da far inuentario, & riceuuta, & secondo quello sia tenuto rendermeli finita l'arrenda dell'essere che saranno, & cosi li altri, che li accomodassi alla giornata.

Item che finita l'arrenda volendo comprare li crediti fatti in detto officio, sia obligato a vendermi, & cedermeli per il prezzo, che faremo d'accordo.

Item che li crediti, che si faranno nell'officio siano specialmente obligati a me per l'osseruanza del d. di sopra, con la riseruatione del dominio, & altre cautele necessarie, oltre all'obligo generale.

Item che se durante l'arrenda io volessi vendere possa farlo liberamēte a mio piacere, & s'intenda finita la locatione, & sollocatione, ne si possa pretender da me alcun danno, o interesse.

I depositi che si faranno, si deuino consegnare in mia mano, le spese de' salari, vitto de giouani, & serua che si terrà carta, inchiostro, carte, cassette, libri, filze, & altre da farsi per l'officio, & soliti da farsi per seruitio dell'officio, & giouani di esso le deue far detto arrēdatario: & il detto Vgolino deue hauer il suo officio libero, come sopra, & quanto alla persona sua farà da se.

Che detto affittuario sia tenuto a tutti pericoli, che Iddio li dessi di detto officio, durāte l'arrenda, & ancora quella finita se prouenissero dalle cose in detto tempo, & da quelli rileuarne Gio. Fran. Vgol. di danno.

In euento di Sede vacante, che passasse venti giorni, passati detti venti giorni per il tempo che durasse più, si debbia fare vn'honesto defalco, secondo è detto di sopra, ad arbitrio di due notarij, ò del terzo, ò delli nominati di sopra, come di sopra è detto.

Item che si deua trattar con le parti amoreuolmente, & masfime ne i prezzi, &

zi, & circa li mercanti, che seruonsi all'officio se li deuono fare ne'conti le habilità solite secondo hò fatto io sin adesso.

Quæ omnia, &c. Pro quibus, &c. obseruandis dicti Io. Franciscus, & Cosmus ad inuicem, & vicissim seipsos, eorumque hæredes, & bona, &c. in forma Cameræ Apostolicæ, cum clausulis, &c. citra &c. obligarunt, & iurantes, &c. & in fide si è fatta la presente, & vn'altra del medemo tenore, sottoscritta da noi, che vaglia come instrumento publico in detta forma questo dì.

Io, &c.

Io, &c.

Deliberatio Domus cum possessionis illius assecutione.

Discretus Vir D. Christophorus Fundatus, Sanctissimi D. N. Papæ Cursor habens præmanibus suis quoddam mādatum Illustriss. & Reuerendiss. D. A. C. de deliberādo domum infrascriptam, quæ fuit D. N. nuper seu alias ad instantiam nob. D. Laurentij Gauotti creditoris dicti N. in summa scut. mille monetæ per viam curiæ, vt moris est, subhastatam, & demum præuia illius subhastatione domino A. tanquam plus, & vltimo offerenti deliberatam, cuius mandati tenor talis est videlicet. De mandato, &c. cuius mandati vigore idem cursor tanquam obedientię filius mandatis DD. & superiorum suorum obedien, & in illius executionem domum prędictam, vt supra positam, & confinatam, de qua in præinserto mandato, & iuxta illius seriem, & tenorem eidem D. A. tanquam plus, & vltimo offerenti deliberauit, recepto ab ipso pretio oblato, summa scilicet scutorum mille similium, quæ scuta mille idem D. A. soluit, & exbursauit eidem D. Christophoro cursori ibidem præsenti, & recipienti in numerata pecunia, de quibus eundem D. A. ibidem præsentem, & soluentem quietauit cum pacto, &c. quæ quidem scuta mille sic, vt supra habita & recepta idem cursor soluit, & exbursauit eidem D Laurentio creditori vigore præinserti mandati, quę in mei notarij, & testium infrascriptorum presentia idem D. Laurentius habuit, & recepit ab eodem cursore præsente, & soluēte in prompta, & numerata pecunia, in tot paulis, & testonibus argenteis, de quibus se bene contentum vocauit exceptioni, &c. ad maiorem cautelam renunciauit, & eumdem dictum, cursorem, vt supra soluentem, quam dictum D. N. ac suos hæredes, & successores, sine tamen præiudicio expensarum, quietauit, &c. per pactum, &c. iurauit tactis, &c. super quibus, etc. præsentibus testibus, &c. Quo facto, & incontinenti idem cursor eundem D. A. in corporalem, realem, & actualem possessionem dictę domus iuriumque, membrorum, & pertinentiarum illius quorumcumque imposuit, & immisit. Qui A. sic in possessionem dictae domus impositus, possessionem prędictæ domus assecutus fuit portas, & fenestras aperiendo, et claudendo, et alios actus possessionis facien. veram possessionem denotan. protestans, et declarans, quod per suum abinde recessum non intendit possessionem dimittere nec relaxare, immo omnē possessionem ciuilem, et naturalem animo, et corpore, ac omni alio meliori modo, quo potest retinere, conseruare, et continuare intendit. super quibus, etc. actū, etc. vbi supra, præsentibus quibus supra testibus, etc.

Processus promotionis Episcopi.

In nomine D. N. Iesu Christi Amen. Per hoc præsens publicum instrumentum cūctis pateat euidenter, et sit notum, quod anno à Natiuitate D. N. Iesu Christi millesimo quingentesimo nonagesimo sexto. Indictione quinta, die vero vigesimasexta mensis Iulij, Pontificatus sanctissimi in Christo Patris, et D. N. D. Clementis diuina prouidentia Papę Octaui anno quinto, in mei notarijs publici infrascripti, et N. N. Illustrissimi D. Cardinalis infrascripti familiarium testium, ad hæc specialiter vocatorū, et rogator. præsentia Illustrissimus, et Reuerendissimus D. D. N. S. R. E. Presbyter Cardinalis tituli sancti N. nuncupatus, existens Romæ in palatio suae solitae residentiae, asseruit qualiter vacante ecclesia Cathedrali Mediolanen. per obitum R. D. N. vltimi illius Episcopi extra Rom. Cur. defuncti praefatus sanctissimus D. N. cupiens dictae Ecclesiae de idoneo pastore prouidere mentis suae oculos dixerit in B. ipsique D. Cardinali viuae vocis oraculo mandauit, vt de natalibus, vita, moribus, ac alijs qualitatibus prædicti B. ad præscriptum sacr. Concilij Tridentini, et Constitutionis

 Grego-

Gregorij XIII. fel. rec. diligenter inquireret, & tam super illis, quam super statu ipsius Ecclesiæ Mediolanen. solitum inquisitionis processum formaret. Volens itaque D. S. Illustrissima Sanctissimi D. N. Papæ iussa debite exequutioni demandare, ac in omnibus, & per omnia dictæ Constitutionis formam sequi, me notariũ infrascriptum deputauit, vt de iuramento, & depositionibus testium per ipsum D. Cardinalem ex officio vocãdorum, & examinandorum, necnon de productione iurium, vel publicorum instrumentorum, & documentorum, si quæ dictus B. exhibere voluerit, ac de professione Fidei per eumdẽ in manibus S. D. Illustriss. emittenda, ceterisq. necessarijs rogarem, omniaq. in publicum instrumentum redigerem.

Postquam deputationem idem Illustrissimus mandauit infrascriptos testes ad se vocari examinandos super infradictis interrogatorijs præstito in manibus suis iuramento de veritate dicenda.

Nomina testium examinandorum sunt, videlicet; N. N. N. N. N. N.

Interrogatoria vero mihi exhibita per S. D. Illustriss. & super quibus testes prædictos examinare intendit, sunt quæ sequuntur. Et primo quoad statũ ecclesiæ.

Primum, an sciant in qua prouincia sita sit Ecclesia Mediolanen. cuius situs, qualitatis, & magnitudinis, quod focularia constituat, cui domino in temporalibus subiaceat, & quomodo de illis notitiã habeant.

Secundum, an sciant in praedicta ciuitate adesse Ecclesiam Cathedralem, sub qua inuocatione, cuius structuræ, & qualitatis, an alicui Archiepiscopo subiaceat & non aliqua reparatione indigeat, & quomodo de istis notitiam habeant.

Tertium, an sciant quot, & quales sint in dicta Ecclesia cathedrali dignitates. Canonicatus, & alia beneficia Ecclesiastica quis sit numerus omnium presbyterorum, & clericorum ibidem in diuinis inseruiẽtium, quæ sit dignitas maior post Pontificalem, quales sint redditus dignitatum, canonicatuum, & aliorum beneficiorum praedictorum, & quomodo id nouerint.

Quartum, an sciant quomodo in dicta Cathedrali exerceatur cultus diuinus, & quam de eo notitiam habeant.

Quintũ, an in dicta Cathedrali cura animarũ exerceat per quẽ, & quomodo.

Sextum, an habeat sacrarium sufficienter instructum sacra supellectili ad diuinũ cultum, & etiam ad pontificalia exercendum necessaria, chorum organum, campanile cum campanis, cœmeterium, & quomodo id sciant.

Septimũ, an sciant in dicta Ecclesia existere corpora, vel insignas reliquias aliquorũ sãctorũ, & quomodo asseruerũt id sciãt.

Octauũ, an adsit domus pro Epis. habitatione, vbi, qualis, & quomodo id sciant.

Nonum, an sint plene informati de vero valore reddituum mensæ Episcopalis, ad quam summam annuatim ascendant in quibus consistant, & an sint aliqua pensione onerati, ad cuius fauorem pensio sit reseruata, & quomodo.

Decimum, quot existant in ciuitate Mediolanẽ. ecclesiæ collegiatæ, & parrochiales, quot monasteria virorum, & mulierũ, confraternitates, hospitalia, & quomodo.

Vndecimũ, an sciant amplitudinẽ dioecesis, quot scilicet, & quę loca cõplectatur.

Duodecimum, an dicta ecclesia Mediolanen. de præsenti vacet, quomodo, & a quanto tempore citra.

Quo ad qualitates promouendi.

Primum, an cognoscant B. quomodo, & a quanto tempore citra, an sit ipsis testibus examinandis, consanguineus, affinis, familiaris, vel inimicus.

Secundum, an sciant in quo dioec. dict. B. natus sit.

Tertium, an sciant ipsum natum esse ex legitimo matrimonio, ac honestis, & catholicis parentibus, & quomodo id sciant.

Quartũ, an sciãt cuius ætatis sit, & quõ.

Quintum, an sciãt eum esse in sacris ordinibus constitutum, quibus, a quanto tempore citra, & quomodo id sciant.

Sextum, an sciãt eũ esse in ecclesiasticis functionibus, & in exequutione ordinum susceptorum diu versatus, & quomodo.

Septimum, an sciant eũ esse innocentia vitae, bonisq; moribus praeditũ bonae vitæ conuersationis, & famæ, & quomodo.

Octauum, an sciant ipsum esse virum grauem, prudentem, & vsu rerum præstantem, & quomodo.

Nonum, an sciant ipsum aliquo, gradu in iure canonico, vel in sacra Theologia insignitum esse, vereq. ea doctrina pollere, quæ in Episcopo requiritur, ad hoc vt possit alios docere, & quomodo.

Deci-

Decimum, an sciant ipsum aliquo munere ecclesiastico aliquando functum esse, vel circa curam animarum, aut regimen alicuius ecclesiæ se exercuisse, & quomodo in eis se gesserint tam quoad doctrinam, quam quoad prudentiam, & integritatem, & quomodo.

Vndecimum, an sciant eum aliquando publicum scandalum dedisse circa Fidem, mores, siue doctrinam, vel aliquo corporis, aut animi vitio, aliove canonico impedimento teneri, quo minus possit ad ecclesiam cathedralem promoueri, & quo.

Duodecimum, an eum idoneum existiment de bene regẽdum ecclesiã cathedralem, ac Episcopale onus subeundũ, & dignũ qui ecclesiæ Mediolanen. præficiatur, & vnde moueantur ad ita existimandum.

Die dicta.

Coram eodem Illustrissimo, & Reuerendissimo D. Cardinali existen. vbi supra meque, &c. comparuit personaliter.

P. testis ex officio vocatus, ætatis suæ annorum 65. vt asseruit, qui praestito iuramento tactis, &c. in manibus eiusdem D. Cardinalis de veritate dicen. omissis articulis concernentibus statum ecclesiæ Mediolanen. quia de ipsis nullam notitiam habere dixit. Interrogatus super articulis respicientibus qualitates promouendi, respondit, vt infra videlicet.

Sequitur tenor examines prædicti, & aliorum testium.

Forma iuramenti professionis Fidei, à cathedralibus, & superioribus Ecclesiis, vel beneficijs curam animarũ habentibus, & locis Regularium, ac militiarum perficiendis, obseruandas.

EGo firma fide credo, & profiteor omnia, & singula, quæ continentur in Symbolo Fidei, quo Sancta Romana Ecclesia vtitur videlicet. CREDO in vnum DEVM Patrem omnipotentem, factorem cæli, & terræ, visibilium omnium, & inuisibilium. Et in vnum Dominum Iesum Christum Filium Dei vnigenitum. Et ex patre natum ante omnia secula. Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero. Genitum non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cælis. Et incarnatus est de Spirito Sancto ex Maria Virgine, & homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus, & sepultus est. Et resurrexit tertia die secundum Scripturas. Et ascendit in cœlum, sedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus est cum gloria iudicare viuos, & mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum Dominum, & viuificantem, qui ex Patre Filioq. procedit. Qui cum Patre, & Filio simul adoratur, & conglorificatur, qui locutus est per Prophetas. Et vnã sanctã Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor vnũ baptisma in remissionem peccatorum. Et expecto resurrectionem mortuorum. Et vitam venturi sæculi. Amen. Apostolicas, & Ecclesiasticas traditiones, reliquasq. eiusdem Ecclesiæ obseruationes, & constitutiones firmissime admitto, & amplector. Item sacram Scripturam, iuxta eum sensũ quem tenuit, & tenet sancta Mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu, & Interpretatione sacrarum Scripturarum, admitto, nec eam vnquam, nisi iuxta vnanimem consensum Patrum accipiam, & interpretabor. Profiteor quoque septem esse verè, & propriè Sacramenta nouæ legis à Iesu Christo Domino nostro instituta, atque ad salutem humani generis, licet non omnia singulis necessaria, scilicet Baptismum, Cõfirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, Extremã vnctionem, Ordinem & Matrimonium, illaq gratiam conferre; & ex his Baptismum, Confirmationem, & Ordinem sine sacrilegio, reiterari non posse. Receptos quoque, & approbatos ecclesiæ catholicæ ritus in supradictorum omnium Sacramentorum solemni administratione recipio, & admitto. Omnia, & singula, quæ de peccato originali, & de iustificatione in sacrosancta Tridentina Synodo definita, & declarata fuerunt, amplector, & recipio. Profiteor pariter in Missa offerri Deo, verum, proprium, & propitiatorium sacrificium pro viuis, & defunctis; atque in sanctissimo Eucharistię sacramento esse verè, realiter, & substantialiter corpus, & sanguinem, vna cum anima, & diuinitate Domini nostri Iesu Christi, fierique conuersione totius substantiæ panis in corpus, & totius substantiæ vini in Sanguinẽ quam conuersionem Catholica Ecclesia transubstantiationem appellat. Fateor etiã sub altera tantum specie totum, atque in-

tegrum Christum, verumq; Sacramentum sumi. Constanter teneo purgatorum esse, animasque ibi detentas fidelium suffragijs iuuari. Similiter, & sanctos vna cum Christo regnantes venerandos, atque inuocandos esse, eosque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum reliquias esse venerandas. Firmissime assero imagines Christi ac Deiparæ semper Virginis, necnon & aliorum sanctorum habendas, & retinendas esse, atque eis debitum honorem, ac venerationem impertiendam, Indulgentiarū etiam potestatem à Christo in ecclesia relictam fuisse, illarumque vsum Christiano populo maxime salutarē esse affirmo. sanctam catholicam, et Apostolicā Romanam ecclesiam omnium Ecclesiarum matrem, et magistram agnosco, Romanoq; Pontifici Beati Petri Apostolorum principis successori, ac Iesu Christi Vicario veram obedientiam spondeo, ac iuro. Cetera itē omnia à sacris Canonibus, & oecumenicis Cōcilijs, ac præcipuè a sacrosancta Tridentina Synodo, tradita, definita, & declarata indubitanter recipio, atque profiteor; simulque contraria omnia, atque hæreses quascumque ab ecclesia damnatas, & reiectas, & anathematizatas ego pariter damno, reijcio, & anathematizo. Hanc veram catholicam fidem, extra quam nemo saluus esse potest, quam in præsenti sponte profiteor, & veraciter teneo, eandem integram & inuiolatam vsque ad extremum vitæ spiritum constantissime (Deo adiuuante) retinere, & confiteri, atque à meis subditis, vel illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri, doceri, & prædicari quantū in me erit, curaturum, ego idem spondeo, voueo, ac iuro. sic me Deus adiuuet, & hæc sancta Dei Euangelia.

Die 7. Augusti.

B. personaliter constitutus coram Illustrissimo D. Cardinali N. meque notario publico, & testibus infradictis; volens Fidei professionem facere, vt tenetur ad prę scriptum Constitutionis Pij Quarti felic. rec., flexis genibus, ac sacrosanctis Euangelijs cum iuramento tactis in manibus eiusdem D. Cardinalis, sponte, &c. die supto eamdem fidei professionem, iuxta, & secundum formam, ac tenorem constitutionis prædictæ hoc informasse, vt sequitur de verbo ad verbum emisit, atque in locis vbi proprium nomen est expressum, illud in originali sua propria manu scriptāq. Fidei professionem, idem D. Card. recepit, & admisit omni, & super quibus, &c. Actum, &c. præsentibus duobus testibus.

Deinde die, &c. idem B. ad docen. de gradu Doctoratus, ac de sacris, & presbyteratus ordinibus sibi collatis, facto exhibuit, & produxit priuilegium dicti gradus Doctoratus in carta pergamena scriptum, ac litteras patentes dictorum ordinum itidem in pergameno scriptas, quorum omnium copium cum suis originalibus auscultatam, & collationatam penes me notarium in præsenti processu registratum dimisit, dictis originalibus secum reportatis prædictorum vero omnium tenores sunt qui sequuntur.

Copia priuilegij Doctoratus, q̄ hic scribat.

Copia litterarum patentium sacrorum ordinum, quæ hic inseratur.

Ego N. Card. sancti N. relationem in concistorio facturām certo existimo pro deductis in præsenti processo R.D.B. & I. V. D. dignum esse qui Mediolanen. ecclesiæ præficiatur, & ita testor manu propria.

Ego N. Episcopus Portuen. Card. de Aragona ex præmissis censeo R.D.B. dignum esse, qui in Mediolanen. cathedralis ecclesiæ præsulem promoueatur.

Ego Nicolaus tit. sancti. Laurentij in Lucina presbyter Cardinalis Madrutius idem censeo.

Ego F. Cardinalis Sfortia idem censeo.

Obligatio exciocandi.

IN mei, &c. personaliter constitutus A. sponte, &c. promisit B. ibidē præsenti, &c. hinc per totum mēsem Februarij proximi futuri exciocasse, & exciocari fecisse totum residuum tenutæ N. sitæ extra portam, &c. exceptis tribus rubris in circa, reseruandis primo silua ipsi A. iam demōstratis, videlicet, sterpare, ciocare, e ai ardetti ciocchi, sterrarli, spaccarli al solito, che si posfino carcare, & ammucchiarli, & hoc opus facere bene, & fideliter more solito, ac boni, & fidelis exciocatoris omnibus ipsius A. sumptibus cum pacto, quod ramuli seu surculi, & vt vulgo dicitur le frasche, & quelche si trouara sopra la terra, sia, & esser debbia di esso A. ma che sia lecito a esso B. per vso di casa loro pigliar-

pigliarne à suo beneplacito. Item che li detti compagni siano obligati farli condurre il pane sopra il lauoro, & darli le ronche necessarie; asserens idem A. dictū residuum tenutæ exciocandæ bene vidisse, & considerasse, & de eo plenam notitiam & informationem habuisse. & habere, & hoc opus facere, & cum effectu perficere promisit pro mercede scuta ducentorum monetæ de iulijs decem pro scuto, sic inter ipsas partes de comuni consensu soluendorum, prout dictus B. soluere promisit eidem A. vt dicitur de mano in mano, prout opus fiet. Ita quod in fine solui debeat omne residuum, exceptis scutis decē quę retineri possint ab ipso B. vsque ad secundam araturam, ad effectum quod si reperietur aliqua quantitas cioccorum non excauatorum, quod possint excauari ipsius A. sumptibus, & deficiente dicto A. in præmissis, ex nunc dedit potestatem dicto B. propria eius auctoritate, &c. & fine, &c. conducēdi alios exciocatores omni, &c. ad rationem quāti plurimi omnibus ipsius A. sumptibus, damnis, &c. de quibus, &c. quia sic actum, &c. quæ omnia, &c. alias, &c. pro quibus, &c. & quatenus opus sit citari, eligit domicilium suum in hospitio Cabilletti in platea Iudeorum. Iurarunt, &c. super quibus, &c. actum, &c. præsentibus, &c. testibus, &c.

Hic postremo etiam vltra prædictas subijciuntur infrascriptæ formulæ diuersorum aliorum instrumentorum, sumpti ex Formulario Placentino, quas etiam pro minori indigentium dispendio hic imprimendas curaui.

Forma arreptionis itineris ad curiam.

IN nomine Domini Amen, &c. Dominus presbyter Lazarus, &c. rector ecclesiæ sancti Laurentij, &c. asserens se fore paratum, & dispositum ad accipiendum iter versus sedem Apostolicam, & sanctiss. in Christo patrem, & dominum nostrum Pontificem Maximum ad prosequendum certas causam, & causas, quas vt asseruit, pertractare, & expedire necessario habet ibidem contra quosdam, & specialiter contra talem, &c. ac alios, quorum interest, seu interesse poterit quomodolibet in futurum, receptis igitur ad se omnibus, & singulis vestimentis, ac pallio, pileo, baculo, ac sacculo ad talia spectantibus, & necessarijs, omnibusq. ibidem existentibus valete dicens in Dei nomine iter arripiebat sub hac verborum forma. Coram vobis notario publico, & testibus fide dignis hic astantibus, &c. cum protestatione solemni dico, & propono ex nunc, vt apparet ad sanctam Sedem Apostolicā, & sanctissimum, &c. omnibus melioribus via, modo, iure, causa, & forma quibus melius, & efficacius possum, & debeo iter arripio ad prosequendum certas causas, quas ibidem necessario habeo pertractare, & expedire. Idcirco ego presbyter Lazarus prefatus ad præsens, & deinceps subijcio, & submitto me, & Ecclesiam meam, & omnia bona mobilia, & immobilia, spiritualia, & temporalia, præsentia, & futura, protectioni, defensioni, tuitioni, iurisdictioni, & priuilegijs sanctæ Sedis Apostolicę, & sanctissimi Domini nostri Papę, predictis protestans nihilominus publice, & expresse, quod si quid contra, & vltra huiusmodi itineris mei arreptionem, seu cōtra me, & ecclesiam meam prædictam, ac omnia bona mea, vt præfertur, quomodolibet fuerit attentatum, seu in posterum contingerit attentari per quoscumque, id tanquam nullum, & indebite factum reuocari, & procedi facere contra attentātes tanquam manifestos præsumptos intendo suis loco, & tempore congruis, & opportunis, & generaliter omnia alia, & singula ibidem dixit, fecit, & exercuit, ac protestatus fuit, quę natura arrepti itineris exigit, & requirit, & quæ in præmissis, & circa præmissa dici, fieri, ac protestari consueuerunt pro conseruatione iurium suorum. Et de prædictis, &c.

Dedicatio de vna religione ad aliam.

IN nomine Domini Amen, &c. Dominus frater Luc. &c. ordinis fratrum Prædicatorum S. Dominici constitutus coram domino Franc. &c. Dei gratia Abbate monasterij sanctę Marię, &c. ciuitatis Placentiæ ordinis Cisterciensis dixit, & exposuit eidem domino Abbati, quod libenti animo intraret religionem dicti ordinis Cisterciensis ex deuotione, quam habet Beato Bernardo fundatori dicti ordinis, & ipsi ordinis, & propterea petijt ab ipso domino Abbate, si ipse velit ipsum recipere in ordine prædicto, & eidem conferre habi-

habitum dicti ordinis; obtulit se dedicare, & personam suam ordini prædicto recepto habitu ordinis prędicti, & alia dicere, & facere tam in diuinis, quam aliter; ad quæ tenetur vigore constitutionis ordinis prædicti, & vt faciunt alij professi dictæ regulæ, & ordinis; qui dominus Abbas visa, & audita requisitione sibi, vt supra, facta per dictum dominum fratrem Luc. viso quoque breui Apostolico sibi directo ad præmissa expedienda, cuius quidem tenor sequitur, vt infra. †

Et visis videndis sponte, & ex certa scientia, & alias omnibus iure, via, modo, & forma, quibus melius potuit, & potest, & fieri, & esse posſit, interuenientibus quibuscumq. solemnitatibus tam iuris, quam facti, etiam substantialibus de iure, vel cõsuetudine in præmissis opportunis eidem fratri Luchino præsenti, & humiliter flexis genibus requirenti, & acceptanti, attenta eius bona vita, & conditione habitum dicti ordinis Cisterciensis exhibuit, & contulit, ita quod de cetero sit, & censeatur de, & sub ordine Cisterciensi prædicto, & habeatur, & tractetur tanquam frater, & de ordine Cirsterciensi, imponẽdo eidem fratri Luchino habitum ordinis prædicti, ac ipsum cingendo cingulo castitatis, & ordinis prædicti, & alia dicendo, & faciẽdo, quæ in similibus fieri consueuerunt, & requiruntur in exhibitione, & traditione habitus prędicti, qui dominus frater Luc. recepto habitu prædicto sponte &c. omnibus iure, via, modo, & forma, quibus melius, & efficacius fieri, & esse posſit interuenientibus quibuscumque solemnitatibus etiam substantialibus, & vt supra, dedicauit se, & personam suam, ac submisit regulæ, & ordini Cisterciensi prædicto, & in manibus ipsius domini Abbatis præsentis, & acceptantis fecit debitam professionem in ordine, & regula Cisterciensi prædictis, promittens, & promisit stabilitatem morum conuersionem, & obedientiam, ac castitatem secundum statuta, & consuetudines, ac regulas ordinis prædicti, & canonicas sanctiones, & alia dixit, et fecit, ad quæ tenetur vigore constitutionis ordinis prædicti, et ita manibus corporaliter tactis scripturis iurauit in manibus præfati domini Abbatis ad sancta Dei Euangelia, ac eidem stipulanti, & recipienti nomine, et vice dicti ordinis promisit, et conuenit prædicta omnia, et singula suprascripta attendere, & obseruare, & in nullo contrauenire, vel contrafacere, ita eum Deus adiuuet, eiusque sacta Euangelia. Et insuper ipse dominus Abbas attenta conditione, & bona vita ipsius fratris Luc. concesſit, & concedit eidem fratri Luc. præsenti & acceptanti, quatenus de cetero posſit, & valeat, quæcumque beneficia curata, & non curata impetrare, et impetrata acceptare, & retinere, & in ipsis stare, et habitare tute, libere, et impune, et hæc non obstantibus, quæ in dicto breui continentur, & alijs quibuscumq. contrarijs. Et de prædictis dictę partes rogauerunt me notarium, vt inde publicum conficiam instrumentum.

Electio canonicatus facta per Capitulum Ecclesiæ collegiatæ.

IN nomine Domini Amen, &c. Vacantibus canonicatu, & præbenda, quos viueret, obtinebat, quocũ dominus Lazarus, &c. olim canonicus infrascriptæ ecclesiæ, qui diem suum clausit extremum, capitulo Ecclesiæ S. Antonini Placen. de antiqua, & approbata consuetudine spectat, & pertinẽt ius eligendi canonicos dictae ecclesiæ pro tempore eligendos conuocato, & congregato infrascripta occasione in loco suprascripto, in quo conuocari, & congregari consueuit pro negocijs dictæ ecclesiæ de mandato venerabilis domini Petri, &c. Præpositi dictæ ecclesiæ, in quo quidẽ capitulo interfuerũt ipse dominus Præpositus, necnon domini A. L. P. & M. omnes Canonici dictæ ecclesiæ, dicentes, & protestãtes, quod sunt, & repræsentant maiorem, & saniorem partem dicti Capituli, et quod non est alius Canonicus dictæ ecclesiæ, qui ad infrascripta posſit vel debeat comode euocari, citatis tamen prius alijs Canonicis dictae ecclesiæ per Fran. &c. ostiarium dictae ecclesiae, prout ibidem retulit ipse Fran. ostiarius prædictus seipsos dominos canonicos citasse, attendentes, & cosiderantes, quod longa vocatio beneficiorum solet ecclesijs esse nocina, confisi de integritate, et sufficientia, ac bona, & approbata vita venerabilis domini Iacobi, &c. cuius fidem approbatam tamdiu cognouerunt, & cognoscunt, qui si eligatur in canonicum dictae eccle-

ecclesiæ erit vtilis,& fructuosus eidem, inuocata sancti Spiritus gratia,& ipsius Beati Antonij martyris nomine, & suffragio imploratis sponte, & ex certa scientia, et animo deliberato, omnibus iure, via, modo & forma, quibus,& prout melius,& efficacius fieri, & esse possit, interuenientibus quibuscumque solemnitatibus tam iuris, quam facti etiam substantialibus in similibus opportunis de iure, vel consuetudine ipsum dominum Iacobum præsentem, et acceptantem elegerunt, & eligunt vnanimiter, & pari concordia, & voluntate in canonicum, & fratrem dictæ ecclesiæ ad canonicatum, & præbendam, vt supra præmittitur vacantes, osculo pacis interueniéte, ac eidem de dictis canocicatu, et præbenda prouiderunt, & prouident, ipsumq; dominum Iacobum ibi præsentem, & flexis genibus coram ipsis dominis Præposito, canonicis,& capitulo constitutum & humiliter requirentem, et acceptantem inuestiuerunt, & inuestiunt, per bireti capiti suo impositionem de dictis canonicatu, et præbenda, iuribusque, et pertinentijs suis spiritualibus, & temporalibus. Et insuper præfatus dominus Præpositus de mandato, et nomine etiam aliorum canonicorum, et capituli prędicti, introducens ipsum dominũ Iacobum canonicum prædictum in dictam ecclesiam, ipsum posuit,& induxit in tenuta,& corporali possessione canonicatus,& præbendæ prædictorum, iuriumque, & pertinentiarum suarum prædictarum per pannos, et cornu altaris magni dictae ecclesiæ funes campanarum, & vestes ostiorum ecclesiæ praedictæ: assignando eidem stallum in choro: & exinde locum in capitulo, et alia dicendo, et faciendo, quæ in similibus tenutis fieri consueuerunt, et requiruntur in signum veræ tenutae, et corporalis possessionis datae, et appræhensae de prædictis. Et ibidem post praedicta praedictus dominus Iacobus canonicus praedictus constitutus coram prædictis dominis præposito canonicis, et capitulo delato prius eidem iuramento per praefatum dominum Præpositum, et ab eo manibus corporaliter tactis scripturis præstito, iurauit ad sancta Dei Euangelia in manibus præfati domini prępositi, quod obseruabit statuta, et laudabiles consuetudines,& constitutiones dictæ ecclesiæ;& alia dicet,& faciet ad quæ tenetur de iure,& vigore dictorum statutorum,& bona,& redditus canonicatus,& præbendę prędictorum conseruabit, & augebit pro posse, ipsaque bona canonicatus, et præbendæ prædictorum non alienabit citra iuris dispositionem; ita eum Deus adiuuet, eisque sancta Euangelia. Et de prędictis prædicti domini præpositus, canonici, et capitulum, et ipse dominus Iacobus, etc.

Et idem obseruetur, et fiat in quacumque alia electione fiéda per aliquod capitulum ecclesię collegiatæ, vt supra, mutatis mutandis; et eo casu, si vero fuerit canonicus, vel alius in dignitate constitutus ad dignitatem aliquam in capitulo, vel ecclesiæ debet addi iuramentum, quod erit fidelis, et prout in prima forma continetur.

Forma confirmationis factæ per Episcopũ de electione facta per Capitulum ecclesiæ collegiatæ absque edito.

IN nomine Domini Amen, etc. Constitutus dominus presbyter Io. etc. in præsentia, audientia, et intelligẽtia R. D. D. Fa. Dei, et Apostolicæ sedis gratia Episcopi Placentiæ, et Comitis, pro tribunali sedentis super quodam bancho in suprascripto loco posito, et ad infrascripta per eum electo dixit, et exposuit pręfato domino Episcopo, quod vacante pridie ecclesia S. Iacobi, etc. immediatae subiecta plebi, et ecclesia s. Petri, etc. per mortem quondam presbyteri Guilielmi olim immediate rectoris dictæ ecclesiae, qui diem suum clausit extremum, domini Archipresbyteri, canonici, et capitulum dictæ plebis, et ecclesiæ elegerũt ipsum presbyterum Ioannem in rectorem dictae ecclesię s. Pet. ac de ea sibi prouiderũt, prout de ipsa electione constat instrumento publico, breuiato per Franc. etc. notarium, die, etc. mensis, etc. quod ibidem produxit, et exhibuit curam præfato domino Episcopo ad pleniorem instructionem præfati domini Episcopi, et verificationem superius per eum expositorum. Et propterea ad obseruationem dispositionis iuris cum instantia debita petijt, et requisiuit pręfato domino Episcopo, quatenus de paterna benignitate dignetur huiusmodi con-

electionem, & prouisionem factas in ipsum presbyterum Ioannem de dicta ecclesia S. Petri approbare, & confirmare, ac ipsum præsentatum, vt supra instituere, ac alia dicere, & facere, quæ in similibus requiruntur, offerens ipse presbyter Ioannes rector prædictus se paratum dicere, & facere ea omnia, & singula ad quæ tenetur, & debet de iure, & pro præmissis, & eorũ occasione protestans, quod per eum non stetit, nec stat quin dicta confirmatio fiat, & quin dicat, & faciat ea, ad quæ tenetur, & debet de iure, & dominus Episcopus sedens pro tribunali, vt supra, visis, auditis, & intellectis superius dictis, & expositis per dictum presbyterum Io. rectorem prædictum, viso etiam dicto instrumento electionis, de quo supra, & visis videndis, attento quod iuxta petentibus non est denegandus assensus, confisus pe prudentia, integritate, & sufficientia dicti presbyteri Ioan. rectoris electi, vt supra, sponte, & ex certa scientia, omnibus iure, via, modo, & forma, quibus, & prout melius, & validius potuit, & potest, & fieri, & esse possit, interuenientibus quibuscumque solemnitatibus tam iuris, quam facti etiam substantialibus in similibus opportunis de iure, vel consuetudine, dictam electionem, & prouisionem, vt præmittitur factas in dictum presbyterum Ioan. de dicta ecclesia S. Petr. vt supra vacante tamquam legitimam, & legitime factam approbauit, & confirmauit, & approbat, & confirmat, & ipsam ad cautelam sic factam valere, & tenere declarauit, & declarat, & ipsum presbyterum Ioan. rectorem prædictum præsentem, & flexis genibus humiliter acceptantem, cum plenitudine iuris canonici inuestiuit per bireti capiti suo impositionem de dicta ecclesia iuribusque, & pertinentijs suis spiritualibus, & temporalibus. Dans, & concedens præfatus dominus Episcopus eidem presbytero Ioan. rectori prædicto præsenti, & acceptanti omnimodam administrationem dictæ ecclesiæ, iuriumque, & pertinentiarum suarum prædictarum, ac curam animarum subiectarum dictae ecclesiae. Et vlterius commisit, committit cuicunque sacerdoti ciuitatis, & diœcesis Placentiæ, quatenus vice, & auctoritate præfati domini Episcopi ponat, & inducat ipsum presbyterum Ioannem, seu quemcumque eius procuratorem in tenuta, & corporali possessione, seu quasi dictae ecclesiae S. Pet. iuriumque, pertinentiarum suarum prædictarum per pannos, & cornu altaris funes campanæ dictæ ecclesiæ, & alia dicat, & faciat, quę in similibus fieri consueuerunt, & requiruntur in signum veræ tenutę, & corporalis possessionis dandæ, & apprehendendæ de prædictis, ita quod per hæc, & alia ipse presbyter Ioannes adeptus sit, & intelligatur veram tenutam, & possessionem corporalem dictae ecclesiae iuriumque, & pertinentiarum suarum, vt supra, & ibidem dictus presbyter Ioan. rector prædictus constitutus coram præfato domino Episcopo, & vt supra delato prius eidem iuramento per præfatum dominum Episcopũ, & ab eo manibus corporaliter tactis scripturis iurauit in manibus præfati domini Episcopi ad sancta Dei Euangelia, quod ipse presbyter Ioan. rector prædictus erit obediens, & fidelis præfato domino Episcopo, & cuicunque eis legitimo successori in licitis, & honestis, & obseruabit constitutiones synodales, factas, & fiendas, & constitutiones, & laudabiles consuetudines dictae ecclesiæ, ac bona dictæ ecclesię conseruabit, & pro posse augumentabit, & ipsa non alienabit citra iuris dispositionem, & de bonis mobilibus dictae ecclesiæ inuentarium faciet infra duos menses proxime futuros, & illud in scriptis mittet ad banchum præfati domini ipsius Episcopi notarij Episcopalis curiæ. Ita Deus eum adiuuet, eiusque sancta euangelia. Et de prædictis præfatus dominus Episcopus mandauit mihi notario, & dictus presbiter Ioan. rogauit me notarium, vt inde publicum conficiam instrumentum.

Forma renunciationis factæ per emphyteotam de iure suo.

IN nomine Domini Amen, &c. Petrus, &c sponte, & ex certa scientia, & nõ vi, dolo, vel metu aliquo, sed voluntarie, & animo deliberato, & alias omnibus iure, via, modo, & forma, quibus, & prout melius, & efficacius potuit, & potest, & fieri, & esse possit, renunciauit, & renunciat Iacobo, &c. præsenti, stipulanti, & recipienti, ac acceptanti, & in manibus eius omni iuri, rationi, & melioramento sibi spectan-

spectantibus, & pertinentibus, & quæ eidem Petro quomodolibet spectant, & conpetunt, & in quadam domo, &c.

Item in vna petia terræ, &c. quę bona ipse Per. tenebat ad fictum à dicto Iacobo sub annua præstatione librarum quatuor ex inuestitura in ipsum Petrum facta, de qua continetur instrumento breuiato per Geogrium, &c. notarium, & ibidem dictus Iacobus sponte, & ex certa scientia absoluit, & liberauit, & liberat dictum Petrum præsentem, stipulantem, & recipientem à praestatione dicti ficti tam pro tempore præterito, quam futuro, per Aquilianam stipulationem legitime præcedentem, & acceptantem solemniter subsecutam, & per omnem alium modum, viam, & formam, quibus, & prout melius, & efficacius fieri, & esse possit, quam quidem renunciationem, et omnia, & singula in præsenti instrumento contenta dictæ partes per solemnem stipulationem promiserunt, & conuenerunt sibi vicissim perpetuo firmam ratam, & gratam; et firma, rata, & grata habere, tenere, attendere; et obseruare, et efficaciter adimplere, & non contrauenire, vel contrafacere de iure, vel de facto, per se, vel alium, aliquo modo, casu, vel iure, vel aliqua ratione, vel causa, sine vllo legum, vel decretorum, seu rescriptorum auxilio, nec dicta occasione sibi inuicem aliquam litem, vel controuersiam inferre, aut inferenti consentire sub omnium dãnorum, interesse, & expensarum litis, & extra restitutionẽ, et refectionẽ, de quibus, et earum quantitate, et quod illa passa fuerint, stari, & credi debeat, et ita consenserunt, et consentiunt, soli, et simplici dicto, et assertioni partis requirentis, et attendentis sine sacramento, et onere probationis cuiuscumque, et taxationis iudicis inde præstando, et fiendae, et sine alia causae cognitione. Et vlterius in pœna, et sub poena librarũ quinque den. Plac. toties committenda, et exigẽda cum effectu quoties in prædictis, vel aliquo prędictorum fuerit contrafactum, seu etiam contrauentum, qua commissa soluta, vel non, firma, et rata maneant omnia, et singula supráscripta cum eadem stipulatione poenæ. Pro quibus omnibus, et singulis suprascriptis attendendis, et firmiter obseruandis dictae partes obligauerunt sibi vicissim pignori omnia sua bona præsentia, & futura, renuntiando dictæ partes in omnibus, & singulis suprascriptis, exceptioni non sic factarum prædictarum renunciationis, & liberationis, & prædictorum non ita gestorum, & promissorum; & rei non sic, vel non vtiliter gestę, & exceptioni doli, & metus condictioni in debiti, condictioni sine causa, vel ex in iusta causa, & actioni in factum, & de dolo, omniq. alij exceptioni, defensioni, & iuri, ac legum auxilio, quæ posset opponi, & legi dicẽti generalem renunciationem non valere. Et de prædictis dictæ partes rogauerunt me notarium, &c.

Forma soccidæ in forma communi.

IN nomine Domini Amẽ, &c. Laur. &c. fil. q. &c. habitator, &c. renuntiando omni legum auxilio, & præscriptioni fori, & omni priuilegio; & omnibus ferijs, et diebus feriatis, statutis, decretis, literis, et prouisionibus, saluis conductibus, et literis suspensionum causarum factis, & fiendis, et concessis, et concedendis in eius auxilium, et fauorem, et maxime statuto ciuitatis Placentiae, et decreto Pontificio, quibus cauetur nullum pro debito priuato posse conueniri; & alij prouisioni, qua cauetur suppellectilia domus, et ad vsum quotidianum deputata, et bestias ad agriculturam deputatas, et debitorem à lib. 25 supra in eis non posse pignorari, ita quod Plac. Parmæ et vbique locorum terrarum etiam longinquorum, et distantium a præmissis, expressis possit realiter, et personaliter conueniri, et detineri coram quocumque potestate, Vicario, Iudice rectore, et officiali, tam ecclesiastico, quã seculari, vbi, et coram quo, seu quibus inuentus, et seu requisitus fuerit pro parte infrascripti Iacobi, et vt infra, quibus omnibus pacto renunciauit, et renunciat expresse, et per pactum expressum supponẽs se iurisdictioni, foro, ac domino cuiuslibet potestatis, vicarij, iudicis, rectoris, et officialis, tam ecclesiastici, quam secularis vbi, et coram quo, seu quibus inuentus, et seu requisitus fuerit pro parte infrascripti Iac. et vt infra. Constituens se integre soluturum, & satisfacturum, et restituturum totum quicquid debuerit vigore præsentis instrumenti infrascripto Iac. et vt infra, vbique locorum, et terrarum, et coram

tam quocumque iudice tam ecclesiastico, quam seculari, vbi, & coram quo inuenquam seculari, vbi, & coram quo inuentus, & seu requisitus fuerit pro infrascripti Iac. & vt in ista. Et insuper promittens non recusare aliquem iudicem, tam Ecclesiasticum, quam secularem, & coram quo conueniri contingat occasione contentorum in præsenti instrumento, & eorum occasione, & obseruatione, sponte, & ex certa scientia fuit confessus, & manifestus habuisse, & recepisse a Iac. &c. & penes se habere in soccida, & nomine soccidæ & societatis vacchas decem, & duas primarolas omnes pregnantes diuersorum colorum, & pelaminum, renunciando ad cautelam exceptioni non habitarum, & non receptarũ dictarum vaccharum, & vt supra, & nõ factæ præsentis soccidæ, & societatis, exceptioni doli, condictioni in debiti, condictioni sine causa, vel ex iniusta causa, & actioni in factum, & de dolo omnique alij exceptioni, defensioni, & iuri, ac legum auxilio, quæ posset opponi, quæ bestiæ eorum communi concordia æstimatæ fuerunt valere lib. centum viginti denariorum Placen. quas bestias dictus Laurentius per solemnem stipulationem promisit, & conuenit eidem Iacobo præsenti, stipulanti, & recipienti tenere in soccida, & nomine soccidæ vsq. ad quatuor annos proxime futuros, & eas custodire, & saluare, & nutrire, & pascere omnibus expensis dicti Laurentij, & de eis bonam, & diligentem curam, & custodiam habere, & eas, vel aliqua ex eis non vendere, vel alienare seu in alium transferre, absque speciali licentia, & consensu dicti Iac. domini, durante præsenti socida, imo ipsa durante dominium, & possessio earum sint, & esse intelligantur penes ipsum Iac. & ita sibi expresse reseruauit, & reseruat, ita quod omni tempore possit eas vbique vendicare contra quemcumque, etiã propria auctoritate, etiam in casu cuiuscumque resistentiæ sibi fiendæ per quemcumque, quia sic fuit conuentum per, & inter ipsas partes per pactum expressum, solemni stipulatione vallatum ante hunc cõtractũ, et in principio, medio, & in fine ipsius, & in qualibet eius parte, & omnes manzolas ex eis nascituras alienare, durãte tempore dictæ socidæ, & dare, & soluere, atque reddere eidem Iac. singulo anno durante tempore dictæ socidæ penses duos casei pro singula vaccha, & vnum pensem pro singula primarola, tam ex suprascriptis, quã alijs quibuscumque primarolis nascituris ex ipsis bestijs, videlicet tertiam partem casei mazenghi, tertiam partem casei stubienghi & reliquam tertiam partem casei interuenghi & vitulos ex ipsis nascituros vendere tempore debito, & dare, & soluere dimidiam pretij percipiẽdi ex eis ipsi Iac. quam primam venditi fuerint, alioquin duo ex tribus nomine poenæ dare promisit, stipulatione socidæ rata manente, & totum damnum, & omnes expensas restituere credendo de damno, & expensis simplici verbo dicti Iac. sine sacramento, & onere probationis cuiuscũq. & taxationis iudicis inde prestando, & fiendæ, & absque alia causæ cognitione, & cum fuerit in fine socidæ teneatur, & ita promisit ipse Laurentius facere diuisionem ipsarum omnium bestiarum, quæ tunc superuixerent, & dictæ socidæ in duas partes, & dare electam ipsi Iacobo, & si damnum fuerit in dicta socida morte fatali, vel casu fortuito, quod ipsum damnum spectet communiter ipsis Iacobo & Laurentio, & si fuerit culpa, et negligentia, vel mala custodia dicti Laurentij, vel famuli eius, quod dictum damnum spectet ad ipsum Laurentium tantum, & ipse teneatur ad emendam ipsi Iacobo, & omni in casu teneatur præsentare ipsi Iacobo corium cuiuscumq. bestiæ peremptæ, seu aliter destructæ, quæ omnia, & singula suprascripta dictae partes promiserunt, & conuenerunt sibi vicissim firma, rata, & grata habere, tenere, attendere, & obseruare, & efficaciter adimplere, & non contrauenire, vel contrafacere per sese, vel alium aliquo modo, casu, vel iure, siue vllo legum, vel decretorum, seu rescriptorum auxilio in poena, & sub poena librarum quinque den. Plac. toties committenda, & exigẽda cum effectu quoties in prædictis, vel aliquo prædictorum fuerit contrafactum, seu etiam contrauentum, qua commissa soluta, vel non, firma, & rata maneãt omnia, & singula suprascripta cum eadem stipulatione poenæ. Pro quibus omnibus, & singulis attendendis, & firmiter obseruandis dictæ partes obligauerunt sibi vicissim pignori omnia sua bona præsentia, & futura. Et de prædictis, &c.

SALVSTII TIBERII A CORNETO

De Clausulis contractuum inter viuos, & vltimarum voluntatum tractatus.

PARS PRIMA.

Prohemium, & requisita publici, & authentici instrumenti. Cap. I.

ANTEQVAM ad intellectũ clausularum cuiuscunque generis instrumentorum, & contractuum, tam inter viuos, quam vltimarum voluntatum vbique celebrandorum ad commune omnium studiosorum iuuenum vtilitatem deueniamus non inutiliter visa sunt pauca hæc præmittenda, & annotanda vti necessaria ad hoc, vt iure dici valeant publica, & authentica instrumenta, ad quae omnia peragenda notarios, ac tabelliones quoscumque admonendos esse censuimus memores illius dicti Beati Apostoli, omnia quæcumque facitis in verbo, aut in opere. In Nomine Domini nostri Iesu Christi facite vnde in principio cuiuscumque instrumenti nomen Domini erit inuocandum. Secundo, apponendus annus Domini, &c. Tertio, nomen Papæ, seu Imperatoris, vel Regis, loci sub cujus dominio cõtractus celebratur. Quarto, Annus Pontificatus, seu imperij. Quinto locus contractus. Sexto locus loci. Septimo indictio. Octauo, series facti. Nono, testes. Decimo, appositio soliti signi notarij. Vndecimo, quod scriptura Notarij sit coram partibus lecta. Duodecimo, quod Notarius fuerit creatus ab habente potestatem. Decimotertio, quod Notarius sit habilis non notorie excommunicatus, vel nota infamię, seu vitio falsitatis infamatus, seu condemnatus. Decimoquarto, & vltimo quod sit idoneus ad officium notariatus exercendum, & licet non requiratur, quod sit doctor, aut aliter accurate scire leges, tamen debet habere sufficientem scientiam, & aliqua iura scire pertinentia ad officiũ Notariatus, & scire, & cognoscere vires contractus ne eos illicitos à iure reprobatos faciat. Hæc omnia habentur per Specul. in toto tit. de fide instrument. citatum per Abb. in cap. 1. eod. tit. Bart. & doct. in l. 3. lib. 10. C. de Tabul. & scrib. Accidit etiam, quod Notarij sæpe ex capite suo, & ex generali consuetudine apponunt in instrumentis clausulas, quæ licet censeantur appositæ de volũtate partium, propter generalem consuetudinem tamen, quia sępe euenit, quod non intelligunt quid importet, hoc casu non desunt aliqui, affirmantes, quod non operantur, vt in Auth. ex causa de lib. præte.

De appellatione Notarij serui publici. Cap. II.

1 *Notarius quare dicatur seruus publicus.*
2 *Effectus stipulationis notarij pro absente.*
3 *Notarius potest cogi ad rogandum se de instrumento.*
4 *Clausula stipulationis Notarij pro absente, & illius effectus.*
5 *Notarius tenetur tradere parti interesse habenti publicum instrumentum.*

POstquam aliqua iam præmisimus de requisitis publici, & authentici instrumenti, hic non inutiliter subijciendum fuerit quærendo, an notarius cogi iure possit ad instrumentum recipiendum, illudque indigenti in publicam formam tradendum quod vtroque casu videtur infra scriptis rationibus sic affirmandum. Nam apud Doctores

ctores dicitur Notarius publica persona: quia propter publicam vtilitatem eius officium est inuentum. Dicitur etiam Notarius publicus, non vt sit eiusdem qualitatis priuatorum seruorum (nam tantum abest, quod seruus dici possit, vt nec tabellio seruus esse possit, l. generali. C. de Tabular. lib. 10. sed dicitur seruus publicus, quia postquam acceptauit officium Notariatus tenetur cuicumque indigenti de illo inseruire, vsque adeo quod potest inuitus iudicis officio compelli ad recipiendum instrumentum, vel rogitum de contractu tamen licito. Et dicitur seruus publicus, quia
1 publicum munus gerit, & quia omnibus publicè seruit tanquam publica, et authentica persona, cum recipiat stipulationem dicendo (me Notario præsente, & tamquam publica, & authentica persona stipulante pro omnibus, & singulis, quorum interest interèrit, aut interesse poterit in futurum) ex qua stipulatione acquiritur parti vtilis, et personalis actio sine cessione, Specul. in tit. de satisdat. §. viso, versiculo, sed et
2 siquis, & quando, & in quibus casibus ex dicta stipulatione quæritur vtilis actio sine cessione l. 2. C. de magi. conue. Quod procedit secuta tamen partis absentis ratificatione Cagnol. in l. 2. de pactis inter empt. num. 48. cum seq. fol. mihi 140. num. 12. & 13. & non opus est cessione, Natta consil. 534. volum 3. in fin. & si Notarij, rogari ad stipulandum aliquod instrumentum recu-
3 sant, vltra quod possunt cogi (vt supradictum est) erunt periuri nisi legitima causa fuerint impediti, vt est tex. in §. sed neque quæstus, in authé. de Tabellionibus, quem ad hoc ponderat Bart. in l. 1. ff. fur. aduer. nau. caup. & stab. & in clemen. 1. §. dudum de iure iurando, quæ possunt extendi ad omnes, qui iurarunt fideliter exercere officium suum, & tamen requisiti nolunt exercere. Et quod Notarius tenetur exhibere,
4 & tradere instrumentum parti interesse habenti, habetur in l. 1. C. de eden. quo intellige, soluta sibi competenti mercede, l. Argentarius, §. edi autem ff. de eden. Reliqua vero de Notarijs, vt puta, quare dicatur Notarius, & quare dicatur Tabellio, & differentia quæ sit inter Notarios, et Tabelliones, & an officium Notariatus, seu Tabellionatus sit, vel non sit dignitas, & qualiter dicatur indictio, & ad quem effectum fuerit inducta, vsque ad 15. annos illis reuolutis, & differentia inter contractum, & instrumentum hic pro illorum intellectu elaborandum non censui, cum omnia latissima fuerint declarata, & demonstrata in omnibus alijs artis Notariatus libellis, ad quos pro illorū intellectu recurre: Et quia hanc prouinciam non assumpsi, & ne hunc libellum alienis laboribus fertiliorem reddere videamur, illis omissis ad alia nobilioris momenti deueniemus.

De singulis clausulis venditionis instrumenti *Cap.* III.

CLAVS. I.

PRIMO omnes clausulæ instrumenti venditionis, tamquam magis quotidianæ singulatim hic describuntur: ad quarum explicationem pro intelligentia, & instructione Notariorum, præsertim iuuenum. Primo præmittendum erit, quod clausula illa [sponte, & ex eius certa scientia, ac spontanea voluntate] quæ in principio dictę venditionis poni consueuit, operatur quantum clausula [& si indebitè promissio facta constaret, ex nunc dona.] Bar. in l. fin. §. idem quęsit in fine primæ columnæ ff. de condi. indebi.
2 Clausula [omnibus meliori modo, &c.] comprehendit omne caput, ex quo actus sustineri potest. Put. decis. 230. l. 2. in fine.
3 Clausula [vendidit, ac iure proprio, & in perpetuum dedit, & concessit] operatur [si venditor est Dominus] translationem dominij in emptorem, Bart. in l. ex empto in fine princip. ff. de actio. épt. ac licentiam datam ipsi emptori, vt sua propria auctoritate ingrediatur possessionem rei. l. prædia, & ibi Bart. & Iass. ff. de acquir. poss. Specul. in tit. de emptio. & vendit. & dicitur pleno iure, vel iure proprio, quia translatio dominij fit solum à vero domino, & hoc ad differentiam venditionis rei emphytheoticæ, quæ pleno iure, vel iure proprio alienari non potest.
4 Clausula [saluo iure coloni] operatur, vt emptor, tamquam singularis successor teneatur stare colono. Bertazzol. claus. 15. gloss. 1. num. 4.
5 Confines rei venditæ describantur singulatim per qualitates, loca, & latera, cum arguant demonstrationem identitatis rei venditæ Ruyn. consi. 50. num. 12. vol. 1.
6 Clausula illa [saluis alijs verioribus confinibus, si qui præmissis sint, vel esse possint

sint plures, aut veriores confines, qui melius quandocumque exprimi, & specificari possint] quæ clausula regulariter in his, & alijs similibus contractibus per Notarios apponitur, operatur ampliationem, & dispositionem contrahentium veris existentibus confinibus expressis. Paris. cons. 64. num. 74. volum. 1. secundum de Specul. in §. 1. de empt. & vendit. vers. Vel alios: ne fortè in confinibus sit erratum, quia potest esse, quod heri in confinio possidebat vnus hodie alter. In quorum expressione accurati sint Notarij, quod ponantur confines rei venditæ proximiores, ad minus duo exprimantur confines iuxta terminos. l. forma ff. de censibus.

7 Clausula [cum omnibus, & singulis introitibus, & exitibus eiusdem rei, omnibusque illius iuribus, iurisdictionibus, vsibus, commoditatibus, & adiacentijs vniuersis, ad dictam domum, vt supra venditam quomodolibet tàm de iure, quàm de antiqua consuetudine, & vsu spectan. & pertinen. tàm patentibus, quàm occultis, etiam sub solo latentibus ab imo ad summum, & à centro terræ, & vt vulgo dicitur, vsque ad cęlum] operatur, vt emptori libera debeatur via, quia si res habebat speciales, & priuatos accessus, & egressus, illos habeat emptor eo iure, quo ad ipsam rem spectant. Capic. in decis. 187 num. 16.

8 Clausula [ad habendum, tenendum, possidendum, fruendum, gaudendum, vendendum, donandum, pignorandum, & alienandum, ac de ea, & eius iuribus, & pertinentijs faciendum, & disponendum ad ipsius emptoris libitum voluntatis] clausula hæc [ad habendum, & tenēdum] intelligitur, scilicet naturaliter, & de facto [possidendum verò] ciuiliter, & de iure: quia ciuilis possessio causa dominij acquirendi inuenta est, licet possessio sit tantum naturalis, & non ciuilis, vt illa, quam habet emphyteota, vsufructuarius, vel Vassallus, vt per Specul. in § 1. sub num. 2. de empt. & vendit. Quod videtur habere locum in rebus immobilibus, quorum dominium transiuit in accipientem, vt perpetuò, & sine præfinitione tēporis emptori, & eius successoribus, siue vero domino, liceat facere de re empta, quicquid velit, vt ibi sub d. num. 2.

9 De clausula, iurium cessione. [Item similiter titulo venditionis dedit, cessit, & transtulit eidem emptori præsenti, & vt supra legitime stipulanti omnia, & singula iura, omnesque, & singulas actiones reales, & personales, vtiles, & directas tacitas, & expressas hypothecarias, pignoratitias siue mixtas, & in rem scriptas, & officium iudicis, & beneficium iuris, quæ quas & quod dictus venditor, aliquo vnquam tempore, habuit, seu habet, & sibi competijt, & competit, ac competere potuit, vel poterit quomodolibet in futurum in, de, & super eis contra quascunque personas vniuersitates, & loca nullo iure, nullaq; actione sibi venditori, nec suis super eis de cætero reseruatis] Hæc clausula [dedit, & cessit] importat id quod cedo, cum sit verbum translatiuum, & cedere nihil aliud importat, quam à se abdicare, cum cedere sit quasi discedere, & alium loco sui ponere. Vnde cedere est ius aliquod in corporale in alium transferre: est enim cessio iuris, & actionis translatio scilicet vtilis, quæ descendit à verbo cedo cedis, quia tu te remoues à verbo, seu iure tuo, & das alteri: & per doctores iste cessionis articulus diffinitur, actionis cessionem esse, proprij iuris in alterum factam translationem, seu collationem. Sicut enim ad dominium rerum corporalium opus est traditione, l. traditionibus, ff. de pactis, ita est opus cessione ad translationem iurium incorporalium: & idem operatur cessio in incorporalibus, quod traditio in corporalibus, vt per doct. in l. fin. C. quando fiscus, vel priuat. Dec. cons. 446. num. 5. Ruyn. cons. 197. num. 4. volum. 1.

Et pro clariori Notariorum intelligentia, singularum harum clausularum importantia inferius dicetur.

Declaratiua actionis realis.

10 DE Clausula Reali. Actio realis, seu in rem est, per quam rem nostram, quæ ab alio possidetur repetimus: & semper aduersus eum est, vel eum, qui dolo desijs possidere (etiam si per mille manus reambulet) seu illius rei restituendæ, facultatem habet. Bertazzol. in claus. 170. glos. 1 num. 1. & quod ista actio in rem datur contra possessorem ciuiliter, & naturaliter possidentem, & etiam nudum detentorem, & habentem facultatem rei restituendæ, attestatur Aretin. in tit. de actionibus super instit. in §. omnium, num. 26. & ista actio in rem non datur contra obligatum ex obli-

gatione:sed contra possidentem, quia possidet, non quia obligatus: sed actio personalis in rem scriptam datur contra possessorem tamquam obligatus, quæ obligatio contrahitur sola rei peruentione, eo ipso quod res peruenit. Bart. in l. si vi. vel metu. C. de his; quę vi metusue causa gesta sunt. Si autem melius scire vis, quę sit differentia inter actiones in rem, & in rem scriptas vide Bart. magistraliter loquentem in l. si Tertius, §. si quis prius, ff. de aqua.plu.ar.

Declaratiua actionis personalis.

11 ACtio personalis est, quam quis intentat contra alium ad aliquid dandum, vel restituendum, vel faciendum, tamquam obligatum ex contractu, vel quasi, easque personales dici tàm ex parte rei conuenti seu debitoris, quàm agentis, seu creditoris, cum numquam egrediantur personam obligati, & eum sequatur, sicut lepre leprosum, inhæreantque inseparabiliter personæ creditoris gloss. in l. 3 in princip. ff. pro socio, & ossibus hominum sint affixæ, sicut character fidei, & participatio sacramentorum, & quod nomina non possunt separari à domino, sicut nec anima corpore. Et facilius transeunt iura realia, quam personalia: cum illa ossibus non sint affixa, Negus. de Pignor 3.par.memb. fi. 33. & propterea in eis opus est cessione, sine qua hæc personalis actio non acquiritur, Bertazzol. in clauf. 27 gloss. 8.

Declaratiua directæ actionis.

12 DIrecta autem actio est illa, quæ competit cedēti. quæ ab eius ossibus per cessionē separari non potest. Vtilis verò est quæ competit cessionario; quam suo nomine intentat, & hoc sufficit pro intelligentia notariorum. Pro aliorum verò maiori declaratione recurrendum erit ad Theoricam. Bart. communiter à doct. receptam in l. 1. num. 7. de actio, & obligatio. Quibus addere visum est, quod licet cedenti remaneant directæ actiones, dubium oriri posse, numquid ipse cedēs possit facta cessione agere contra suum debitorem, vel possidentem rem suam, contra quem fuit facta cessio? in quo videtur concludendum secundum tex. in l. 3. C. de Nouat. vbi est casus huius quæstionis, quod si cessionarius denunciauerit debitori, ne soluat, vel ab eo soluenti partem debiti receperit, aut agendo contra eum litem contestatus fuerit, cedens nullo modo potest agere contra debitorem quia his casibus licet habeat directas actiones, tamen sunt effectæ inanes, & inefficaces. Si verò aliquod istorum trium non interuenerit, tunc cedens agere poterit. Et per indirectum cessionarium impedire, & prohibere Specul. in § fin. de procur. col antepenul. vers. In summa. vbi ponit formam denunciationis faciendæ per cessionarium. Actiones verò vtiles tantum habens, si illas cedat, apud ipsum nihil remanet, Bar. in l. emptor num. 1. C de hæredi. vel ac vendi.

Declaratio tacitæ, & expressæ actionis.

13 CLausulas [tacitas & expressas] omnes hæ actiones possunt exemplificari in actionibus hypothecarijs, quæ à iure tacitè inducuntur, vt puta in dote, in rebus inuectis, & illatis in domum locatoris, & alijs casibus, quibus tacitè à lege inducitur hypotheca, expresse verò, quod voce profertur, vel scriptum apparet, Bertazzol. clauf. 27. gloss. 10.

Declaratio mixtæ actionis.

14 CLausula [Mixtas, &c.] Mixtæ verò actiones dicuntur, cum tam realium, quam personalium naturam participant. Pro quorum maiori declaratione sufficit remissio ad Bertaz. in clauf. 27. gloss. 11. per totum.

Declaratio beneficij iuris.

15 CLausula [beneficium iuris, & officium Iudicis.] Differentiam inter officium Iudicis mercenarium, & officium Iudicis nobile declarant doct. in l. Imperium, vbi Iaf. num. 11. Dec. num 34. ff de iurisd. omn. Iudi. Papien. in forma libel. in actio. reali. vers Quatenus ex officio, num. 2. vbi plenè addentes, & per Specul. Bart & doct. in tit. de iurisdict. omn. iudi. & de his sermonem non facio, nisi pro intelligentia Notarii, quo ad supradictam clausulam cessionis officii Iudicis, quod est officium Iudicis mercenarium, quod imploratur actioni propositæ contra debitoris bona in exequutione facienda, & exercenda, in terminis l. à diuo Pio de re iudicata, & de his hactenus

Declaratio clausulæ, ponens, &c.

16 CLausula ponens, &c. [Ponens dictus vēditor, & subrogans eundem emptorem in, & super dicta domo vendita, ac eiusdem iuribus, membris, & pertinentiis in vniuersum suum ius, locum, & priuilegium.] Quæ clausula importat cessionem actionis etiam personalis, quæ cedenti cōpetebat, Bertazzol. clauf. 28. gloss. 2. num. 2. in fin.

in fin.& constitutionem procuratoris in rem suam, secundum Bart. in l. qui quadringenta, num. 2 ff ad Trebell. & l. planè, ff. fam. ercis. quod procedit, si hæc verba apponuntur in contractu venditionis, vel donationis, aut alio simili: quia tunc importabunt constitutionem procuratoris, vt in rem suam, secus si apponantur in simplici constitutione procuratoris, quia tunc qualitas actus repugnat, & tunc importabunt solum liberam administrationem. Paris. cons. 107. num. 34. & seq. vol. 3.

17 CLausula, constituens [constituens idem venditor eundem emptorem procuratorem irreuocabilem cum iuramento, vt in rem suam propriam super dictisq; actionibus eius proprio nomine agat, petat, exigat, excidiat, & defendat, eisque libere vtatur, fruatur, & experiatur in iudicio, & extra vbilibet, etiam directis actionibus ad eius libitum voluntatis, & quemadmodum dictus venditor vti, agere, petere, & experiri poterat ante venditionem, & alienationem prædictam]

Declaratio dictæ clausulæ, constituens, &c.

CLausula præscripta operatur, vt re euicta quis possit directo agere contra authorem authoris sui secundum Bart. in l. si pro re, §. si euictione, ff. de euictionibus.

18 DAns, & concedens nihilominus venditor eidem emptori præsenti, & acceptanti, ac legitime stipulanti, vt supra planam licentiam: liberamque potestatem, & authoritatem dictæ domus, vt supra venditæ cum iuribus, membris, & partinuntijs suis realem, actualem, & corporalem possessionem propria authoritatis ipsius emptoris, & sine alicuius Iudicis, vel curiæ licentia, decreto, vel mandato capiendi, & intrandi, ac apprehendendi, captamque, & apprehensam retinendi: & de eis faciendi, & disponendi ad ipsius emptoris libitum voluntatis.]

Declaratio præscriptæ clausulæ.

CLausula hæc operatur, vt emptor, & sui possint propria autoritate possessionem capere, ita quod non possit ea dici nulla defectu citationis, Afflict. decis. 178. n. 6. quod alias sine dictá clausula fieri non posset, vt l. ex stipulatione. Paul. de Castr. de acquir. possess. qua licentia non tributa, emptor de vi teneretur: quia tunc vim omittere videretur, vt in d l. ex stipulatione eod. tit. Peregr. decis. 312.

19 DE clausula Constituti. [Et donec dictus emptor inuestitus fuerit, ac dictę domus, & iurium, vt supra venditorum realem, & corporalem possessionem adeptus fuerit, interim dictus venditor precario nomine dicti emptoris, vt pro eo eamdem domum tenere, & possidere constituit.]

Declaratio supradictæ clausulæ.

NOta, quod cum per instrumentum non probetur possessio, neq; illa trasferatur in emptoré, nisi interueniat clausula hæc constituti; Ideo in quolibet contractu venditionis consueuit à Notarijs apponi dicta clausula Constituti, & precarij, ex qua transfertur possessio rei venditæ in emptorem, ac si verè tradita fuisset, nulla præsentia, aut conspectus rei mentione facta. Adhæc nota, quod si instrumentum venditionis fuerit stipulatum in præsentia rei venditæ, sola præsentia re. venditæ, sola præsentia rei dum, & vbi contractus conficitur operatur, vt possessio tradita esse censeatur, vt satis laté hæc habentur per Tiraquell. de clausula constituti in 2. par. 3. amplia. Vtilitas dictæ clausulæ. De Vtilitate dictę clausulæ Constituti cum precario, visum fuit non esse vlterius elaborandum, cum satis docto scripserit Tiraquell. in eius tract. de clausula constituti: illuc in facti contingentia recurre. Sed tantum dixero, quod si Notarius fuerit interrogatus, quid sit precarium? satis sufficit illi respondere, quod precibus petendi viendum conceditur tamdiu quamdiu is, qui concessit, patitur, ita propriè diffinit text. in l. 1. ff. de preca. & in cap. fin. extra eo. tit.

DE solutione pretij rei venditæ, [Hanc autem, venditionem, & alienationem dictæ domus venditor fecit, & facit eidem emptori, vt supra præsenti, & stipulanti pro antedicto conuento pretio scutorum mille monetæ de iulijs decem pro scuto, quæ idem emptor in mei Notarij, & testium infrascriptorum præsentia soluit, & exbursauit eidem venditore præsenti, & recipienti manualiter, & in contanti in prompta, & præsenti pecunia, in tot iulijs, & testonibus, quæ idem venditor ad se traxit, & tractas totidem esse asseruit, de quibus se bene contentum vocauit, eundemque emptorem, & suos prædictos de eis quietauit, liberauit penitus, & absoluit, & quatenus opus sit, & ad maiorem cautelam re

nunciauit exceptioni non numeratæ pecuniæ, doli, mali, fraudis, metus, & in factum condictionis indebiti: ob iniustam, & turpem causam, & sine causa, speique futuræ numerationis, & receptionis omnibusque alijs exceptionibus iuris canonici, & ciuilis, ac statutis, priuilegijs, & consuetudinibus, quibus contra præmissa, vel aliquod præmissorum facere, dicere, vel venire possit, & quomodolibet se defendere, vel iuuare, renunciauit, & refutauit expresse.

Declaratio præscriptæ clausulæ.

ANtequam deueniamus ad explicationem intellectus aliarum clausularum aduertendum erit, quod ad hoc vt dicatur realis emptio, pretium rei vere in præsenti pecunia interuenire debet. gloss. in l. fin. C. de prędijs, Bal. in l. ex conuentione, & propterea bene erit dicere, quod pretium soluitur in præsenti pecunia, vt supra dictum est.

De alijs vero clausulis [exception. doli mali, conditionis indebiti, & metus causæ] habes infra, de intellectu harum, & pluriũ aliarum renunciation.

De clausula. & si plus valet, &c.

21 ET si plus dicto pretio scutorum mille domus prædicta valeret, & valere posset quomodolibet in futurũ, totũ illud plus siue sit parua, siue magna quantitas, etiam si quantumcunque excedere vltra dimidiam iusti pretij partem, dictus venditor, illam si sciret, aut crederet plus valere, illud quod plus valeret dicto N. emptori ibidem præsenti, & legitimæ stipulanti, vt supra donauit, & expresse titulo donationis inter viuos dedit; cessit titulo, & concessit, puræ, meræ, & simplicis donationis quia sic sibi facere placuit, & placet.]

Declaratio supradictæ clausulæ

DEueniendo ad intellectum clausulae præd. quæ est maioris, & quotidianæ dubitationis, aduertendum erit pro intelligentia Notarij, quod si in instrumento simpliciter diceretur, si plus valet: venditor emptori donat, &c. illa verba referũtur ad modicam quantitatem. Gabriel. conclus. 1. l. 3. num. 56. de empt. & vend. ergo si excedit vltra dimidiam iusti pretij, non potest dici, quod sit donatio, & consequẽter rescindi ex remedio. l. 2. C. de rescin. & vendit. secus autem, quando illius plus principaliter contrahentes voluerunt donare, Paris. cons. 128. num. 33. volum 1. & propterea ad hoc tollendum, optimum erit vti clausula magis ampla, & clara, scilicet, & si res plus valet id totum spontè, & ex eius certa scientia donauit, siue in magna, siue in parua quantitate consistat, etiam si multum excederet dimidium iusti pretij. Menoch. de Arbi. Iudi. cas. 144. num. 16. quo casu licet locus esset rescissioni venditionis ex dicto remedio. l. 5. tamen remanet donatio, quæ non rescinditur, vt per Alexan. in l. si quis cum aliter. num. 13. in fin. ff. de verb. oblig. Et licet quam plura alia in hoc remedio. l. 2. de rescind. vendi. dici potuerint ad illius interpretationem, & declarationem per Notariorum intellectu, tamen hæc sola prædicta sufficiant. His tantum remanet addendum ad clausulam illam, ibi in fine positã, scilicet [quia sic sibi facere placuit, & placet, &c.] quod ea importat tacitam donationem, in qua si requiritur, vel non requiritur insinuatio, iuris est, & nihilominus pro huius articuli intellectu recurre ad Socin. in cons. 215. num. 1. vol. 2.

Declaratio supradictæ clausulæ.

22 PReterea verò dictus N. venditor affirmauit dictam domum cum alijs, vt supra vẽditam, ad ipsum pleno iure domini spectare, & pertinere, illamque esse liberam, & exemptam ad omni casu, canone, responsione, recognitione, seruitute, & ab omni fideicommisso purificato, seu purificando, & alio quouis onere, & grauamine. Et nihilominus quatenus vnquam detegeretur, seu detegerentur aliquod onus, seu onera, similia expressis, vel dissimilia, & penitus statim tollere, & ab illis effectualiter omnino liberare libere, & sine aliqua exceptione.]

De clausula tradendi rem liberam, &c.

AD hoc nota, quod cum venditor promiserit tradere rẽ liberam, &c. vt sup. dicitur, non dicitur tradita libera, si in re est seruitus, & tunc agetur ad totale interesse quasi res tradita non esset: durum enim emptori esset habere rem cum seruitute, quam emptor ignorabat, & forte is non esset empturus, vel minus empturus, si illam seruitutem sciuisset, & hoc dicitur ad intelligentiam supradictæ clausulæ [tradendi rem liberam, &c.] Capic. decis. 187. num. 15. & seq.

13 Clau-

23 clausula [ad defenden. emptorem ab omni molestante persona, & de faciendo consentire, &c. Dictamq; domum non fore, neque esse alicui alteri obligatam, venditam, datam, donatam, permutatam, distractam, aut quouis modo alienatam, etiam alienationis latissimo sumpto vocabulo, & nihil omnino in toto, vel in parte factum esse in præiudicium huius contractus, atque dictam domum tamquam spectantem & pertinentem ad dictum venditorem pleno iure dominij vendere sibi licuisse, atq; licere, & hanc venditionem esse, ac semper, & perpetuò fore bonam, validam, & bene valide, & legitime factam, & in eam tamquam talem toties quoties opus fuerit facere consentire omnem personam, collegium, & vniuersitatem, ius aliquod super dicta domo in toto, vel in parte haben. vel habere quomodolibet prætenden. ad omnem solam, & simplicem requisitionem, & voluntatem dicti emptoris, litem non inferre, neque inferrenti consentire, omnemq; litem, causam, & controuersiam, siue in petitorio, siue in possessorio, aut petitorio tantum, aut in possessorio tantum, simul, & semel, ac coniunctim, vel diuisim inferantur, in se omni iudicio, & quacunq; instantia, & parte iudicij, susceptasque prosequi & terminare eius impensis, procuratoribus, & aduocatis, & absq; cura, interuentu, & impensa dicti emptoris, ac illius hæredum, & successorum; Quin imo dictum emptorem, & illius hæredes, & successores quocunq; in, & super dicta domo, ac pacifica possessione semper, & perpetuo conseruare, ac insuper defendere de iure, & de facto, ac eximere, & liberare, ab omni, lite, causa, controuersia, molestia, ac molestante persona.]

Declaratio.

24 ANtequam deueniamus ad intellectum clausulę æuictionis, visum est non inutile, referre intellectum præscriptę clausulæ de faciendo consentire omnem personam, &c. quæ clausula operatur, quod habens ius in re vendita consentiat, vt in l. fin. ff. si cert. pet. Institut. de inutil. stip. §. si quis alium citatum per Specul. in §. 1. eod. tit. vers. faciet sub n. 4. 3. par.

Declaratiua clausula de defendendo emptorem.

25 CLausula vero, seu promissio [de defenden. emptorem ab omni molestia, & molestan. persona] operatur, quod cum lis iniusta fuerit (quod patet ex eo, quod emptor obtinuit) non teneatur ei venditor aliquid pro iniusta lite, quantumcũq; promiserit eum defendere ab omni persona, & vniuersitate: quia intelligitur contra mouentem litem legitime, & iuste, vsq; adeo quod tunc venditor non tenetur de iniqua sententia lata contra emptorem in causa euictionis, Angel. in cons. 173. incipiẽ. In Christi nomine, præmittendum est, quando Iudex omnino processit extra ordinem iuris sed iniustitiam facit. Ad hoc igitur, vt venditor omnino teneatur ne dum ad expensas, verum etiam in causa euictionis, non abs re in præscripta forma scriptum est, quod venditor teneatur de litẽ suscipiẽdo, & defendendo emptorem de iure, & de facto, etiã quod sequatur euictio siue in petitorio, siue in possessorio etiam per iniuriã, vel iniustam iudicis sententiam. Bart. in l. stipulatio ista in princ. 3. col. in ver. Quero ff. de verb. oblig. Item operatur, quod sententia lata contra emptorem nocet venditori: secus sine dictis clausulis, vt superius probaui: & secus ex pacto, vt per eundem Bart. in l. venditores eodem tit. Hæc omnia præmittuntur ad intelligentiam Notariorum, qui passim in singulis eorum instrumentis emptionum has, vel similes clausulas scribere consueuerunt. Solent etiam Notarij apponere, quod scilicet quotiescunq; contigerit fieri in præmissis, vel pręmissorum occasione aliquam litis intimationem, sufficiat quæcumq; simplex intimatio etiam domi dimissa copia sine insertione libelli, vel alia iuris solemnitate, & sic simpliciter facta per inde afficiat, ac personaliter, & solẽniter facta fuisset. Vel quod teneatur etiam si de litis euictione venditor non fuerit legitime certificatus. In quo breuiter dico, quod operantur, quod venditor teneatur de euictione etiam si ei nõ fuerit notificatum, quod fuerit mota lis, Angel. in l. empto. C. de euict. Bal. in l. 1. in vlt. col. vers. Item quæro. C. de per. & commo. rei vend. licet venditor de lite mota certificari debeat, vt per eundem Bald. in l. 1 cum quæro. C. de euictio. in princ.

Declarationes clausulæ dupli.

26 NEc desunt notarij, qui in stipulatione instrumenti ponunt, quod venditor teneatur ad duplum rei euictæ, pro cuius intelligentia nota, quod si simpliciter dicitur sub pœna dupli, illum duplum iure refertur ad pretium conuentum, non autem ad rei bonitatem, quę pluris est, quam prætium, vt in l. si fundo, & l. cum fundus, ff. de euictio. & sic exprimẽdo ad duplum rei euictæ, intelligitur ad æstimationem rei, tanti quanti pro tempore plus valuit, vt per Specul in § 1. de empt. & vend. Nam duplum tantum valet, quantum tantumdem, t ibi sub nu. 39. nu. 3. lib. 4.

Plura de intellectu venditionis rei propria, vel emphyteotica.

ET antequam recedamus ab intellectu clausularum præscriptæ venditionis formulæ non superflue circa hoc visa sunt aliqua ferenda. Primum, cum venditor rem suam asserit, in eo apponatur iure proprio & in perpetuum. Secundum, quando pro certo asserit rem esse emphyteoticam, vel alteri conditioni subiectam, & tunc dicatur iure conditionis emphyteoticæ debendæ tali Ecclesiæ, vel sub proprietate talis Ecclesiæ, ac saluo, & reseruato consensu rectoris Ecclesiæ respectu illius proprietatis, & directi dominij, & non alias, aliter, nec alio modo, de quo expresse protestatur. Tertium cum dubitatur, an sit res propria, vel alterius, siue alicui conditioni subiecti, & tunc venditor liberat se, sic alternatiue dicendo, si propriam, in perpetuum: si conductitiam habeas, cum illa conductione ad quam pertinet; Amplius quo ad clausulam promissionis, scilicet [domum esse liberam, & nulli alteri obligatam, &c] operatur, vt stante iuramento, & docto quod res non sit libera, & alteri obligata obstat agenti ad solutionem promissi exceptio periurij, iuxta terminos, l. si quis maior. C. de trans actio. quod intellige, quando promissio esset dolosa, & alteri præiudicialis Cassad. decis. 2. nu. 7. de iurain quam etiam secutã fuit Rota in vna Rom. census, Die 17. Aprilis 1598. coram R.P.D. Pena, sed his hactenus.

De clausula renunciationis benef. l. penul. C. de reuoc. donat. & alijs infra dicen. clausulis. Cap. IV

QVONIAM sæpe euenit, quòd tam in contractibus inter viuos quàm vltimarum voluntatum Notarij apponunt clausulas renunciat. benef. legum, ad fauorẽ contrahentium secundum subiectam materiam introductum, de quibus illarumq; importantia ipsi eosdẽ renunciantes accurarè certiores reddere non valent, ideo ad tollendum dubia, quæ super validitate, & inualiditate renunciat. quotidie oriuntur, pro eorumdem præsertim iuuenum intelligentia pro meis tenuibus viribus, aliqua de eis illarumq. importantia explicare curabo.

Declaratiua supradictæ clausulæ.

1 BEneficio l. penul. superius citate. Renunciatur iuridicenti, quod si quis facit donationem in personam alicuius donatarij, excedentem summã scut. 500. siue insinuatione, & decreto Iudicis non valet talis donatio, imo ea potest per donatorem reuocari, nisi illi iuri renunciauerit, vt ibi in fine.

Declaratiua, § fin. C. de reuoc. donat.

2 COnsueuit etiam in hoc articulo donationis renunciari iuri dicenti, quod si est facta donatio in filium emancipatum, vel alium, qui non sit in potestate, seu aliũ extraneum, donator potest reuocare donationem, si donatarius ei iniuriam fecerit, vel manus impias in eum inferat, vel damnum ingerat in bonis donatoris, vel vitæ eius insidietur, vel conditionem appositã in donatione donatarius non impleat, l. fi. C. de reuoc. don. Ideo scribi solet in donationibus clausula renunciat. benef. d. l. licet hoc veriũ secũdũ aliquos esse nõ videatur.

3 Consueuit etiam apponi clausula renunciationis beneficij. l. si vnquã, C. de reuoc. donat. ex quã habetur, quòd per superuenientiam liberorum donatio reuocatur.

4 Itẽ consueuit renunciari iuridicẽti, quòd vbi donator fecit donationem causa mortis, quod nullo casu possit reuocari donatio, non valet, vt donatio causa mortis, vt in beneficio. l. vbi ff. de don. causa mor.

5 Renunciatur pro mulieris benef. Sen. Cõs.

Velleian

Velleiani. Nã si mater, vel si aula velit subire onus tutelæ filiorum, vel nepotum, renũciat secundis nuptijs contrahendis, & benef. Sen. Conf. Velleiani, vt C. quando mul. tuti. officio fungi potest. Item, si mulier renunciauit huic beneficio in multis alijs casibus scilicet mandando, vel fideiubendo, constituendo etiam quod renunciet huic benef. vt. C. ad Velleian. c 2. & 3. & l. 2. [vltimum cum ibi notatis, intellige hoc, si fuerit de iure suo certificata, alias non, & ibi not. de quo d. l. penul. C. ad Velleianum.

6 Item renunciauit mulier benef. auth. siue à me, C. ad Velleian. vbi quod si mulieri maritus, vel extraneus pro eo faciat donationem propter nuptias, maritus bona illius donata, nec obligare, nec alienare poterit. Sed si in hoc cõtractu consensus mulieris interuenerit, debet huic iuri, seu beneficio iuris renunciare: quia alias semper remanet salua actio in rebus donatis propter nuptias, nisi mulier secundò post biennium profiteatur, firmando primum consensum, nisi aliæ res superfint viro, ex quibus mulieri consuli possit: nam istis interuenientibus valebit alienatio alias non, vt in d. Anthen. siue à me.

7 Consueuerunt etiam mulieres renunciare beneficio. l. si mulier eod. tit. vbi quod si mulier perfectæ ætatis postquam pro alio intercessit, seu cauit. vel pignora dedit iterato post primam cautionem expofuit, vel pignus dedit intra biennium, adhuc sibi non præiudicatur, quin possit excipere de Sen. Conf. si post biennium exponatur, tunc obligatur, vt d. l. si mulier.

8 Item renunciauit mulier benef. l. Iuliæ de fundo dotali, vbi quod si mulier dedit in dotem viro suo prædium rusticum, vel vrbanum, maritus ipsum obligare, vel alienare non potest regulariter, & hoc propter prohibitionem ipsius l. Iuliæ, & ideo ad hoc vt valeat alienatio, vel obligatio facta per maritum, vxor illi iuri renunciare potest, vt no. de iure iuran. c. cum contingat.

9 Renunciatur quandoque beneficio Senatus Maced. C. & ff. nam si filius famil. aliquam fecerit obligationem, non tenetur eam soluere, nec existens in patria potestate, neque post, nec eius hæres, nec fideiussor, vt C. & ff. ad Maced. per totum, cui beneficio renunciare non potest, nisi fieret cum iuramento: quia tunc forte valeret.

10 Consueuit renunciari beneficio condiction. sine causa, vbi quòd obligatus sine causa, vel iniusta causa, non tenet obligatio ideo illi iuri renunciatur, vt ff. de condi. sine causa per totum.

11 Renunciatur beneficio exceptionis doli, quæ competit, cum aliquis asserit se dolo, vel calliditate alicuius inductum ad aliquid faciendum, dandum, vel promittendum, de quo C. & ff. de exceptione doli per totum.

12 Renunciatur etiam beneficio actionis, & exceptionis, quod metus causa, vbi si aliquis per metum fecit, vel promisit, per metum aliquid ab eo est extortum, vel exactum, ius sibi subuenit dando actionem, vel exceptionem, vt ff & C. quod metus causa, quasi per totum, & ff. de exceptione doli, l. apud §. penul. & fin. & ideo ne prætextu huiusmodi metus, id quod agitur inter partes valeat rescindi, renunciatur illi exceptioni, quod metus causa.

13 Item renunciatur iuri dicenti, quòd vbi aliquis iuri suo renunciat, debet illud scire vt in Authen. quomodo oportet Episcopus, & cleric. §. igitur, cum ibi notatis: ideo vt renunciatio valeat, & rescindi non possit, bene erit, vt is renunciet eidem authen. quomodo oportet.

14 Consueuit etiam renunciari benef Epistolæ Diui Adriani, vbi quod quando aliqui sunt obligati insolidum, per huiusmodi beneficium, si omnes præsentes sunt soluendo tempore litis contestatæ, postulare possunt, vt actio diuidatur inter eos, & vnusquisque pro virili portione conueniatur, & non insolidum. Secus si huiusmodi beneficio fuerit renunciatum, secus etiam stante obligatione Camerali, vbi renunciatur omnibus ll & ll. auxilijs: quia tunc creditor poterit quem velit conuenire, vt in C. de constit. pec. l. fin. ex qua renunciatione ll. non intelligitur ex ea sublatum fideiussius cessionis. Deci. conf. 96. n. 3. Bal. in l. si res obligata in fine, ff. de leg. & ibi Alex. & quòd huic beneficio cedendarum actionum fideiussores, & alij obligari possunt renunciare, habetur in ff. de fideiuss. l. fideiussoribus, & in l. modestinus, ff. de solut.

15 Renunciant omni ll. auxilio censetur renunciasse beneficio Sen. Conf. Velleiani, etiam si specialiter non dicatur. Rip. in l. si vnquam. C. de reuocan. donat. nu. 18. & de his, & de alijs renunciationibus, quę

in instrumentis debent apponi. vide Specul. in tit. conclus. per totum.

16 Renunciatur etiam benef. actionis redhibitoriæ, nam si ego ignoranter emi rem morbosam ab aliquo venditore, possum contra eum agere actione redhibitoria in sex menses, vt mihi reddat pretium, & ipse rem recuperat; & ideo si emptor hinc beneficio renunciauerit, nó poterit postea agere contra venditorem, vt l. sciendum, §. fin. ff. de redhibitoria actione.

17 Clausula illa (adhibita per iudicem causæ cognitione) videtur necessaria in cótractu minoris, vel mulieris. Et clausula (supplentes omnes, & singulos iuris, & facti defectus) ó extenditur ad defectú partis cótrahétis, sed tantùm ad defectus qui procedunt ex solemnitate iuris positiui. Specul. in tit. de legat. §. nunc ostenditur, vers. 18.

Has singulas prędscriptas clausulas hic nominatiuiter singulatim scribendas fore censui ad intelligentiam, & vtilitatem Notariorum (qui experti summoperè sunt laudandi) ad hoc vt ipsi, præsertim iuuenes de illarum importátia certiores redditi, alios quoque certiores reddere valeant, & de his hactenus.

De Clausulis contractuum rei emphyteoticæ. Cap. V.

Aliqua alia visa sunt præmittenda circa intellectum clausularum contractuum rei emphyteoticæ.

1 Clausula [reseruato beneplacito Sanctiss. D. N. Papæ] facit conditione, in tantum quod illa non purificata dominium non transfertur, Curt. Iun. cons. 74. n. 17. vol. 1.

2 Clausula (tradidit) non debet apponi in contractu rei emphyteoticæ, quia in re non perpetuò concessa, traditum non videtur traditum, sed tantùm dicatur [dedit & concessit] Specul. lib. 4. 3. par. de emphyteosi. Nec minus dicatur [pro se, & suis hæredibus, & successoribus quibuscunque] sed tantum [pro se, & suis hæredibus, & successoribus] nisi essemus in concessione perpetua, & tunc talis clausula extenditur, [pro se, & suis hæredibus, & successoribus quibuscumque] quæ verba æquipollente clausulæ [& quibuscunque dederit] & ad quoscunque hæredes transit extraneos Alexan. in cons. 9. volum. 2. in primo volum. cons. 91. Afflict. decis. 100. num. 2. Quæ verba generalia debent, vt supra dictum est, intelligi, nisi in eodem instrumento subsequatur expresse prohibitio de non alienan. quia tunc ad tollen. contrarietatem, quæ in omni dispositione debet euitari, l. nam ad ea, ff. de condi. & demonstr. Bart. in l. fin. §. quidam quæsiuit, ff. de condi. ind. supradicta verba, & etiam clausula infrascripta [ad habendum] intelligitur in terminis stipulationis factę inter filios, & descendentes: & ex dicta prohibition. alienation. euacuatur virtus, & potestas dictorum generalium verborum superius scriptorum, Bal. cons. 565. num. 6. lib. 5. Curt. Iun. cons. 130. n. 6. Dec. cons. 171. num. 3. vers. 4.

3 Clausula [ad habendum] quæ in simili contractu apponitur, non nisi hoc modo extenditur scilicet [ad habendum, tenendum, vtendum, fruendum, & gaudendum, & de dicta domo, seu prædio disponendum, prout similes emphytheotę de rebus similibus facere, & disponere solent: quia tunc ex simili concessione emphyteotica non transfertur, nisi naturalis possessio quam habet similis emphyteota, & vsufructuarius. Specul. in §. 1. l. 4. num. 10. de empt. & vend.

4 Clausula [omnia iura, omnesque actiones, directo dominio, & canone semper saluis] in tantum quòd emphyteota in venditione per eum facienda semper debet ponere, iure directi dominij semper saluo, vt in l. 1. C. de foeudis addita clausula, & non alias, aliter, nec alio modo, quæ verba inducunt formam, & proinde habere tur, ac si instrumentum non esset scriptum, ea forma non seruata, l. non aliter in princip. de leg. 3. l. qui hæredi. §. vlt. de condi. & demonstr. Reliquas verò singulas clausulas, & illarum extension. habet in formulario instrument. sub fol. 311.

5 Clausula (renunciauit omni ll. auxilio) operatur, quòd sterilitas, & quicunq. casus fortuitus non prodest conductori ad obtinendam remissionem mercedis. Capic. decis. 87. n. 10.

6 Clausula (iure foeudi paterni, antiqui, & auiti) operatur, vt pater non possit filijs in foeudo pręiudicare. Boss in tit. de princi pe, & priuilegijs eius, n. 312. & 338.

8 Clausula resolutiua contractus operatur, vt mora purgari non possit, Bal. in l. super. C.

per.C. de transactionib. Afflict. decis. 174. num.3.

De supradicta materia rei emphyteoticę, scilicet quid sit contractus emphyteoticus, & in quibus differat à fœudo, & à contractu liuellario, & plura alia de hac materia emphyteotica, nihil vltra attingam, cum hanc prouinciam non assumpserim pro quorum intellectu recurre ad l. primam. C. de iure emphyteotico. & ad Authen. qui rem. C. de Sacrosan. Eccles. vbi plenissima omnia habes, & de his hactenus.

De Transactionis clausulis.

Cap. VI.

ANTEQVAM deueniamus ad intellectum clausularum transaction. hæc pauca visa sunt præmittenda circa illius diffinitionem, scilicet, quod transactio est, quasi actionis transitio, ab actione enim transit, qui transigit, vt habetur in summ. Azon. in 2. lib. C. de Transac. in rubr. num. 2. clausula generalis, quę solet apponi in generali quietantia, & transactione, refertur ad illud tantum, de quo est litigatum, & de quo lis, seu quæstio inter partes erat, vt in l. si de certa, cum ibi no. in gloss. & doct. C de transactio. Nam generalitas non refertur de ea, de quibus non est cogitatum, nec dictum.

Dum autem partes voluerunt renunciationem, seu quietātiam generaliter trahi etiā ad incognita (quia tunc apparet, quod partes cogitauerunt de omni iure. Bar. in d. l. si de certa colum. 1. in fin. vers. quæro vlterius C. de transactio. Beltran. cons. 17. nume. 4. vbi attestatur de communi. licet Ias. contrariam opinionem teneat in l. sed, & si quis §. quæsitum, num. 23. ff. si quia cautio) Dicen. quod generalis renunciatio non valet, etiam si partes dicerent, quod voluerunt habere pro expressis, & specificatis omnes casus, qui contingere possunt ratio, quia ignorans non videtur renunciasse iuri, quod ignorat. l. nec his, §. hæres, ff. de acquir. hæred. Actio in factum, est subrogata in locum actionis de dolo, quæ datur liberis, & libertis deceptis à parte, & patrono contra eos: ideò illius renunciatio non videtur superflua. Specul. in §. 1. num. 7. in 2. par. lib. 4. de dolo, & contumacia, & redeundo ad intellectum clausularum præmitten. erit.

CLAVS I.

QVod clausula [nec contrariam exceptionem opponere] intelligitur de malitiosa, vt per eundem Specul. in §. 2. 3. per eod. l. num. 4. de solutio. & obligation.

2 Clausula, seu Aquiliana stipulatio omnes præcedētes obligationes nouat, & perimit, ipsaque perimitur per acceptilationem: & ponitur in generali, & generalissima quietantia: & dicitur (quietaruat.) &c. etiam per aquilianam stipulationem præcedentem, & acceptilationem subsequutam, vt per eumdem Specul. in §. 2. vers. Aquiliana autem, num. 25.

3 Clausula seu pactum de non petendo, quod regulariter fit per quemcūque creditorem. Primò tollit obligationem naturalem eius, cui fit pactum. Secundò elidit ciuilem. Tertiò obligat naturaliter paciscentem ad non petendum: & Quartò parit exceptionem reo. Bertaz. clauf. 35. glo. 6. n. 2.

4 Clausula (perpetuò grata, & firma, & nunquam contrauenire) operatur, vt nunquam currat præscriptio contra actiones per l. quod si nolit. §. si quis, & ibi Bal. & Angel. ff. de edil. edict. Cæpol. caut. 155. Promittens autem non contrauenire addito iuramento, videlicet ex capite enormissimæ læsionis, nec minus potest contrauenire: quia potest prouisionem seruare sine animæ interitu. Imol. in cap. cum contingat, num. 56 de iur. iuran. Beroi. cons. 51. num. 16. vers. Respondeo, lib. 1. nam actus iuratus, vt infringi possit respectu enormissimę læsionis, debet probare læsionem, debet probare ignorantium ad fuisse tempore interpositi iuramenti. Alexan. cons. 125. nu. 13. lib. 1. Cur. Iun. cons. 141. num. 10. qui de comm.

5 Clausula, (& omnia, & singula fuisse, & esse vera, & in nullo contrauenire) operatur, quod non possit opponi simulatio, nec venire contra iuramentum allegando simulationem, Bald. in l. ius iurandum, de iur. iuran. Gramm. decis. 44. num. 1.

6 Clausula [rato manente pacto] operatur, quod si actor contrauenіat, potest reus contrauenire, & se defendere exceptione transactionis, & simul, & semel pœnam ibi appositam petere, & consequi, vt in l. si quis maior. C. de transactionibus.

7 Clausula, seu licentia, quæ datur à contrahentibus, extendendi instrumentum ad consilium sapiētis quomodo sit extendenda

da? respondit Bar. quod sapiens possis declarare ea, quæ sunt iuris, vt puta ea, quæ sunt de natura contractus. Item potest supplere sapiens vigore arbitrij ea, quæ sunt consuetudine ponenda, vt per eundem. Bart. in l. illa institutio, ff. de hæred. instituendis sub num. 6. vbi dicit, se quæro iuxta præmissa. Notarius habens arbitrium conficiendi instrumentum secundum arbitrium sapiētis, debet deponere sub eodem die, & concluse, sub quo est factum instrumentum illud, vel sub eodem die, & consule, sub quo dicit sapiens? vbi sic stinguendo dicit, quod si sapiens vult mutare verba potest sub eodem Notarius ponere: sed si sapiens vellet ambiguum declarare, vel aliquid addere, in his quæ potest. Notarius debet scribere sub die, in quo dicit sapiens: & ista declaratio debet fieri coram duobus testibus, sicut dicimus quolibet arbitratore, vt ibi sub num. 7 & de hac clausula [ad consilium sapientis] vide Fe'in. in cap. ex litteris, de fide instrumentum vers. quid autem operatur, num. 11. par. 2. colum. 811.

8 Clausula (ex nunc, prout ex tunc) importat, quod vnum tempus videatur alteri in esse, & ex quolibet prædictorum temporum dici potest, stipulationem sumere initium: & verbum (ex nunc) significat actum verbi prolati: & illud verbum (ex tunc) significat effectum actus esse collatum in tempus futurum, vt probatur in clemen. 1. de conceſſ. preben. Et quando dicitur è contra (ex tunc, pro ex nunc) videtur effectus collatus in tempus praesens, quo verba proferuntur, Bald. in Auth. quæ rogatus, in princip. C. ad Trebell.

9 Clausula (de euictione de dato, & facto suis oparatur, vt promittens teneatur tantum de dato, & facto suis, & facto hæredis, & sui authoris, addita præsertim illa dictione tantum, quæ videtur adiecta, solum ad excludendas personas extraneas, Alexan cons. 118. incipien. attentis narratis, volum. 6. Quæ clausula semper ponitur instrumento retrouenditionis: quæ retrouenditio cum actus sit necessarius, in eo solemnitas statutaria non requiritur. Paul. de Cast. Alexan. & Ias. in l. iuris gentium, §. fin. de pactis, Dec. cons. 532.

10 Clausula quod quis promisit (se facturum & curaturum, quod alius ratificabit, ita quod faciendo possibilia non excusetur) pro illius intellectu recurre ad Bertazzol. in claus. 4. gloss. 10. num. 1. & seq. ibi omnia diffuse habes.

11 Clausula fideiussione sciens non teneri, sed teneri, volens) operatur, vt fideiussor non possit allegare se errasse in fideiubendo, credens teneri ad solutionem debiti, pro quo fideiussit, Bertazzol. clauſ. 39. gloss. 3. num. 1.

12 Clausula (renuncians omni ll. auxilio) operatur, vt etiam excussionis beneficio renunciatum censeatur, vt per eundē Bertazzol. clauſ. 40. glo. 4. num. 4.

13 Clausula (omni iuris, & facti exceptione remota) operatur, quod illa verba tollunt, & excludunt omnem exceptionem, & defensionem, quibus mediantibus promissor non possit aliquid, in facto, & in iure se excusare, vt ibi clauſ. 22. gloss. 1. nu. 1. & clauſ. 34. glo. 14 nu. 1.

14 Clausula (quod debitor possit conueniri Romæ, vel Florentię, &c. operatur, quod ibi possit conueniri, cum ille Locus contractus vere est, in quo fieri debet solutio, & ibi contractus censetur celebratus, vt l. contraxisse de actio. & obligati. potest et à conueniri in loco domicilij ipsius debitoris, & alio vbi ipse debitor reperitur Bart. in l. 6. per totum, ff. de eo, quod certo loco.

Aliqua de manumissionis, emancipationis, adoptionis, & arrogationis instrumentis. Cap. VII.

DE formulis Manumissionis, emancipationis, & adoptionis instrumentorum, hæc pauca visa sunt referenda, pro intelligētia Notariorū Quibus quærentibus quid est manumissio? respondeo manumissio est, detectio, vel datio libertatis serui, ad fidem Catholicam, Apostolicam conuersi, & in sacro fonte baptismi, iuxta ritum Sacrosanctæ Ecclesiæ baptizati, vt ff. de iusti. & iur. l. manumissiones.

Et ista manumissio debet fieri coram quocumqun iudice, habentem aliquam iurisdictionem in seruum manumissum, vt C. de vindicta. liberta. l. fin.

Emancipatio autem est, relaxatio, & liberatio paternę potestatis coram iudice dicta, secundum Azon. C. de emancip. lib. § 1.

Et potest fieri coram quocumque iudice, haben-

benti aliquam iurisdictionem, vel 1. C. de emancip. lib.

Adoptio autem est legitimus actus, per quem quis efficitur filius, qui non est, vt institut. de adoptio, in princ. p quæ potest fieri coram quocumque iudice ordinario, vt ibi Arrogatio autem facienda est coram Principe, vel ex rescripto principis, vt ibi: & hæc pauca de præmissis dicta sufficiant ad intelligentiam Notariorum, qui de his præscriptis instrumentis rogantur.

SALVSTII TIBERII A CORNETO

De alijs Clausulis contractuum inter viuos, & vltimarũ voluntatum.

PARS SECVNDA.

1 *Definitio Testamenti.*

2 *Requisita ad illius validitatem.*

ANTEQVAM deueniamus ad explicationem clausularum vltimarum voluntatum, pro intelligentia iuuenum Notariorum pro tempore creandorum, qui rarò, cum examinantur super eorum idoneitate, interrogantur quid sit testamentum, & quare dicitur testamentum & quæ in eo necessaria sint requisita ad illius validitatem? Ideo breuiter hæc pauca præmittenda censui. Quòd scilicet testamentum est voluntatis alicuius legitima dispositio, iusta sententia idest de eo, quod post mortem suam fieri voluit, cum institutione hæredis, sine qua testamentum non valet. Et dicitur testamentum, mentis testatio, idest declaratio voluntatis testatoris: quod nisi post mortem illius vires non habet, & in eo septem testes re-
2 quiruntur, qui præsentes sint; Et vocari debent in testamento cęci octo: & quinque in testamentis factis in villis, & militum: quandoque duo sufficiunt. Et mulieres prohibentur esse testes in testamento. Item impuberes, furiosus, mutus, & surdus. Item is, cui bonis interdictum est. Item quicumque, qui est in potestate testatoris. Item hæres scriptus; & etiam ille, qui cum ipso hærede in eadem est potestate.

De codicillis autem, & illorum forma, & requisitis, quia plenissime habes in omnibus libris artis notariæ, ideo illos recensere superfluum esse censui: ad quos in facti contingentia pro illorũ scitu recurre.

De intellectu clausularum vltimarum voluntatum. Cap. II.

ET licet plura alia de intellectu clausularum contractuum inter viuos, mandati procuration. & comprom ssi hic referre potuerimus, tamen recordati satis diffuse eas scriptas fuisse in prima parte mei formularij instrumentorum tàm primæ, quam secundę impressionis, ideo illis omissis de intellectũ aliquarum vltimæ voluntatis, tàmquam magis necessariarum sermonem faciam. Et primò ad maiorem illarum intelligentiam, aliquas conclusiones præmittendas censui: quibus mediantibus magis dilucidè ad illarum scitum Tabelliones peruenire valeant. Quoniam ipsi in interpretatione mentis testatoris idiotæ, vt plurimum errant, & errando secum testatorem errare faciunt, præsertim in materia substitutionum: ideo non inutile visum fuit, eas singulatim describere: scilicet pupillarem, vulgarem, exemplarem, breuiloquam, compendiosam, & fidei commissariam.

Clausula pupillaris, & vulgaris substitutio.

PVpillaris autem, & vulgaris substitutio, talis est, scilicet [instituo mihi hæredem filium meum pupillum: & si moriatur infra pupillarem ætatem, si ei hæres. N. vt institut. de pupil. substit. in princip. Concipitur etiam per verbum Substituo, quod verbum est aptum ad pupillarem & vul-

& vulgarem substitutionem, vt ff. de vulgari, & pupillari substit. l. nam hoc iure, in princip.

Vlterius dum quæro, quot sunt necessaria, vt pupillaris substitutio producatur in esse respondc: quinque.

Primò, quòd fit de liberis testatoris.

Secundò, quòd sit impubes, scilicet masculus minor annis quatuordecim, fœmina minor annis duodecim.

Tertiò, quòd sit in potestate testatoris, scilicet quod non sit emancipatus.

Quartò, quòd post mortem testatoris efficiatur sui iuris scilicet quod non sit recasuris in potestatem alterius.

Quintò, quòd per mortem testatoris efficiatur sui iuris. Quamuis Rayn. in hoc articulo substitutioni addit tria alia, videlicet.

Sextò, quòd pater testetur sibi, & filio suo pupillo, vt ff. de vulg. & pupill. subst. l. moribus, §. quamuis autem.

Septimò, quòd filius prędictus pupillus sit institutus, vel exheredatus, vt ff. de vulg. & pupill. subst. l. §. substitutus.

Octauò, quòd hæreditas sit adita ex testamento paterno, vt in l. quæsitum, ff. de acquir. hæredit.

Alia de vulgaris substitutio.

2 VVlgaris substitutio est duplex, scilicet expressa, & tacita. Et concipitur per verba negatiua, scilicet [instituo mihi hæredem filium meum: & si filius meus mihi hæres non erit, N. sit mihi hæres] vt instit. de pupill. subst. §. 1. in gloss. super verbo ad exemplum pupillaris, in princip. Et dicitur vulgaris substitutio, quia quilibet de populo potest ipsam facere, scilicet pater, vel Mater, vel quilibet extraneus, vt ff. de vulgari, & pupillari, l. qui plures, & l. lutius eod. tit.

Alia de exemplari.

3 EXemplaris est, quando pater instituit sibi hæredem filium suum legitimum, & naturalem, furiosum, & N. filium suum legitimum, & naturalem; quæ substitutio exemplaris habet eamdem vim, quam habet substitutio pupillaris, & trahitur ad omnia bona furiosi, seu mentecapti instituti. C. de impub. & ali. substitut. l. humanitatis.

Alia de Breuiloqua.

4 BReuiloqua, seu reciproca est, vt puta [Testator sibi instituit hęredes P. & 1. filios suos legitimos, & naturales pupillos, et ipsos inuicem substituit; & si ambo præfati filij decederent infra pupillarem ætatem, substituit eis. C. ipsius testatoris fratrem.

Alia de subſtit. compendiosa.

5 SVbstitutio compendiosa est [si testator instituit A. filium suum legitimum, & naturalem, & quandocumque ipse A. decesserit sine liberis, substituit ei B. nepotem ipsius testatoris] l. precibus C. de impube. & ali substit.

Alia de fideicommissaria.

6 SVbstitutio fideicommissaria est, quando testator instituit hæredem N. & ipsum rogauit, quod per fideicommissum restituat bona hæreditatis suæ T.] & primus grauatus de restituendo dicitur fideicommissarius, vt inst. de fideicomm. hæred. per totum.

Et hæc sufficiant ad intelligentiam institutionum, & substitutionum, quas Notarij quotidie scribere solent in testamentis, quæ ab eis rogantur, ita vt de cetero, nota imperitiæ eis nullatenus ascribatur. Et de his hactenus.

Clausula vulgariter pupillariter, & per fideicommissum.

REdeundo ad explicationem clausularum vltimarum voluntatum, & æmit ten. etiam erit aliquid, vltra præmissa, de hac supradicta clausula, scilicet, quod operatur, quod datio substituti vulgaris non tollit suitatem, Bal. in l. non iustam in 1. col. in vers. Ex hac 50. nota C. ad Trebell. Item intelligitur, quod electio sit substituti, si casus dictarum substitutionum vno semel, & eodem tempore veniat. Bal. in l. si frater. C. de fideicommissis. Et quia non potest simul, & semel esse directa, & fideicommissaria, ideo illa dictio, & resoluitur in disiūctiuam, & electio erit substituti: Bart. in l. si Titio ff. de vsufructu legato.

De directa, & indirecta, seu fideicommissaria.

8 QValis autem dicatur directa; & qualis indirecta fideicommissaria, ad faciliorē intelligentiam Notariorum explicatur, scilicet. Directa est illa, per quam substitutus capit hæreditatem sine facto alterius ex dispositione Testatoris, ita quòd non oportet recurrere ad primum hæredem, sed adeundo hæreditatem efficitur dominus, cum hæres, ff. de acquir. possess. exempli gratia. Instituo Titium hæredem, & si non erit hæres, Sempronius sit hæres

prin

& in hoc casu nihil detrahitur per primum hæredem. Et idem die in qualibet directa substitutione. Indirecta autem, seu obliqua est illa, per quam hæreditas capitur, per manus primi hęredis. Vnde dicitur indirecta, quia immediate non succedit testatori, sed capit de manu alterius: & ex huiusmodi hæreditate capit primus hæres institutus quartam partem, quæ appellatur Trebellianica, sumpta ex nomine authoris, qui illam induxit, vt post alios per Abb. in cap. Raynutius, de testamen. & vltim. volunt.

Et ex tali clausula cessant plures difficultates in quibus doctores se torquent, plurimum quæ laborant propter clausulam hanc codicillarem, qua in practica vtuntur Notarij in omnibus fere testamentis. Cagnol. in d. l. precibus, eodem tit. num. 234. tom 2. vbi, quod ea est maximi effectus, quamuis ipsi Tabelliones non intelligunt, quæ dicunt ad instar illorum cantorum, qui per rerum naturam bene cantat, sed non intelligunt rationem sui cantus, vt ibi, Et in summa, quando testator facit prędictas substitutiones, regulariter apponitur dicta clausula, scilicet vulgariter si non erit hęres, Pupillariter si in pupillari ætate decesserit, & per fideicommissum si post aditam, & post pubertatem decesserit.

Clausula in stirpes, & non in capita.

19 PRo cuius præscriptæ clausulæ intelligētia præmittendum erit, quod prima omnium successio est illorum legitimorum & naturalium cuiuscumque sexus ex eodem matrimonio, siue in potestate, siue emancipati sint, vel posthumi, hoc est post obitum patris nati. & succedunt parentibus ab intestato in capita exclusis omnibus, & ex transuerso cognatis. Nihil autem est aliud hæreditatem in capita diuidi quam eam in tot partes, easque æquales dispartiri, quot sunt capita, quibus solet deferri, exempli gratia, Sempronius diem suum obiens, Titium, & Mæuium filios post se ab intestato reliquit. Vnde fit, quod in Sempronij hæreditate (quam In duas partes æquales diuidi necessum est) Titius & Mæuius, vterque in semissam, atque in capita succeduntequia primum gradum ei succedentes caput faciunt, vt in l. post consanguineos, §. hæreditas, ff. de suis, & leg. hæred. In stirpes vero successio diuiditur, quando liberi parentes sui locum essumentes, in ea dumtaxat hæreditatis parte succedunt, quam parens, vbi superestes esset assecutus fuisset: sic nuncupata, quod non primum gradum, atque ideo caput ipsum sed eam plorem, quæ ex capite defluit, quasi stirpem, & gentilitiæ domus radicem conspicit, in hunc modum Titius ex intestato filios non reliquit, sed ex Seio nepotes, ex Caio nepotes tres, omnes patrueles, atque hæredes proximos successuros, quorum duo ex Seio nati il semissem, tres verò quos Caius edidit in alteram semissem vtique in stirpes vocantur, institut. de legat. agn. successor. §. hoc etiam Pater enim multis filijs habetur loco vnius capitis tantum.

Clausula Codicill.

16 CLausula illa codicillaris, quæ apponitur in testamento, scilicet. [Hanc autē testator dixit esse, & esse velle suam vltimā voluntatem, suumque vltimum testamentum, quod, & quam valere voluit iure testamenti nuncupaui: & si tali iure non valeret, valere voluit iure codicillorum, seu donationis causa mortis, & alterius cuiuscumque vltimę voluntatis, quo seu quibus melius, valere poterit, & tenere omni meliori modo, &c.] operatur, & locum habet, si testamentum deficiat ex causa præteritionis, ad text. in l. si patroni, in princip. ff. ad Tebellian. Doct. in authen. ex causa de lib. præt. & per Clarum in §. testamentum, lib. 3 quæst. 46. vbi attestatur de magis communi, quod scilicet testamentum substineatur in vim Codicilli. Vide tamen in hoc Put. lib. 2. decis. 284. num. 2. Operaturque, & locum habet, vbi testamentum non valet propter defectum solemnitatis omissæ. & inter liberos operatur effectum volūtatis minus solemnis, & minus perfectæ. Guid. Pap. quæst. 513. operatur etiam, quod videntur rogati in testamento hæredes scripti, vt si testamentum sit minus solemne, soluāt legata in eo contenta, vt seruetur mens Testatoris, vt no. in l. ex testamento cum alijs citatis per Alexand. in cons. 26. 1 volum. & in 2. volum. cons. 42. & in 3 volum. cons. 17. 6. colum. Et si non valet vt testamentum in scriptis, valebit vt testamentum nuncupatiuum, Paul. de Castr. in l. hæredes palam. vers. Sed an valebit, ff. de Testamentis, & magis diffusè. Specul. in titul. de editione instrum. quod ista generalis clausula [si non valet

iure

iure testamenti, valeat iure codicillorum, vel alterius cuiuslibet vltimæ voluntatis] operatur tantum cum testamentum deficiat propter defectũ solemnitatis omissæ, vt supra diximus, vt puta cum deficiat numerus septem testium, vel alia solemnitas, & tũc valeat iure codicillorum. Non autẽ operatur si in alio deficiat, vt puta si rumpatur per querelam, vel posthumi agnatio nem, vel minimam capitis diminutionem, & hoc probatur ex eo, quod dicitur, valet, & sic loquitur de præsenti defectu qui est vt quia nõ est ibi plenus numerus testium, vel non testium, vel non sunt rogati, vel est mulier, non autem de futuro, vt de illo quod fiet, puta aliquid de prædictis modis; Si enim dixerit, valebit, tunc futuros complectetur defectus. Vt ergo hos modos comprehendat; melior esse dicere [si non valet, vel non valebit iure testamenti, &c.] vt per Specul. in 2. par. in §. compendiose, num. 18. de instrum. editione. Si quis igitur velit secure testari, sic dicat. [Si non valet testamentum ratione præteritionis, vel exhæreditationis, vel alterius solemnitatis omissæ, valeat iure codicillorum, vel alterius cuiuslibet vltimæ voluntatis, & rogo omnes, vt mihi venientes ab intestato, vel succedentes ex testamento, uel aliquo iure, vt hæreditatem circa hanc clausulam codicillarem non diuexent] in Seraph. decis. 53. lib. 4 Quòd operatur, ut sit locus substitutioni, quando testamentum est effectum caducum per mortem substituti etiam si cõcepta sit per uerbum, ualeat, quod est præsens subiunctiui modi, qui trahitur ad futurum.

Clausula omni meliori modo.

11 CLaus. illa [omni meliori modo, &c.] facit, ut testamentum in scriptis cõditum ualeat tamquam testamentum nuncupatiuum, quia tunc testator non se astrinxit uellè solemniter inscriptis testari. Alexand. consl. 476. uolum. 5.

Clausula cassans, &c.

12 CLausula [cassans, irritans, & annullans idem testator omne aliud testamentũ & donationem causa mortis, ac aliam quamcumq; ultimam uoluntatem per eum hactenus quomodocunq; sub quibuscunque uerbis etiam derogatorijs factum, & factam.] Operatur quod ultima derogat priori, præsertim quando sumus in testatore litterarum ignaro, uel muliere: quo casu sufficit, ut in secundo testamento ad sit tantum generalis reuocatio absque speciali derogatoriæ clausulæ mentione: & in eo si fuerit apposita clausula illa derogatoria, præsumitur tantum apposita potius de mente Notarij, quam testatoris idiotæ vsque adeo quod dicta clausula derogatoria nihil operatur, Barb. in cons 89. col. 6. volum 4. late Paris. in cons. num. 10. cum seq. volum. 3 & quando testamentum primum non rumpitur per posterius hic referre mei instituti non est; sed pro eius intellectu in facti contingentia recurre ad summam Azon. in 5. librum institution. in titulo quibus modis testamenta infirmantur. Rub.

Alia Clausula substitutionis.

13 CLausula substitutionis alicuius ex eius familia adiecta ratione, & causa [quia vult bona sua conseruari in agnatione, & familia] operatur, vt inducatur fideicommissum in omnes de familia, vt in l. cum pater, §. filio de leg. 3. citata per Menoc. de præsump. l. 4. præsump. 73 nu. 45.

De alia clausula omni meliori modo.

14 CLausula [omni meliori modo, & forma] in his vltimis voluntatibus importat, quod si testator dixerit [relinquo Titium hæredem quoquo titulo] istud testamentum non valeat nisi dicatur iure institutionis, vt per doct. in c. Raymundus de Testamentis addita tamẽ ista clausula [omni meliori modo, &c.] valet testamentum Bal. in l. quoties in fi. C. de hæred. insti. codicillari, Felin. in c. cum super de offic. deleg. n. 11. vers. Quid autem, & ibi, quod vbi lex exigit certam formam verborum, qua omissa actus vitiatur: secus vbi apponitur clausula [omni meliori modo, &c.]

Clausula integræ restitutionis hæreditatis.

15 CLausula hæc [totam, & integrã hæredit. restituat] operatur, vt Trebell. prohibita censeatur. Put. decis. 448. l. 2. in fi.

16 Clausula derogatoria in secũdo testamẽto non solemni posita, primum solemne, nõ tollit per Cel. Vgo. in tract. de clauf. n. 21.

17 Nè testator, legan. rem emphyteoticam, cadat à iure suo remedium est, vt prædiũ, seu domum emphyteoticam leget saluo, & reseruato iure habentis directũ dominiũ, & traditio rei legatæ non fiat ab hærede antequam dominus directus cõsentiat, nec aliter, nec alio modo; & sic legatum erit validum, & testator non priuatur iure suo Io. dilect.

dilect. de Arte testan. in tit. 6. de legatis caut. 46. n. 2.

18 Clausula codicillaris substinet testamentum fratris etiam turpi persona hærede instituta Io. dilect de arte testan. de lib. institut. caut. 16. n. 4. fol. mihi 147.

SALVSTII TIBERII A CORNETO

Tractatus de Clausulis Instrumentorum.

PARS TERTIA.

De aliquibus pertinentibus ad officium Tabellionum circa extensionem clausularum instrum. Cap. I.

NEC erit ignorandum, quod si nota alicuius Notarij præmortui reperitur scripta in eius matrice originali posita in eius protocollo, vel alibi, vt puta, & promisit, &c. & constituit, &c. Notarius, qui hanc notam reassumit in publicam formā, poterit extendere d clausf. ceteratas secundum substantiam contractus. Verum quia multi consueuerunt diuersimodè loqui, erit aduertendum, quod si præcedens contractus est similis illi, de quo redditur nota in forma publica, & illa dictio, & cætera, stat extensa in illa abbreuiatura, Notarius, qui reassumit illam notam in publicā formam, poterit extendere illam dictionē, seu notam sic ceteratam secundum præcedentem contractum. Sed vbi in contractu præcedēti eiusdē materiæ mutaretur talis dictio diuersimode extensa, tunc Notarius subrogatus debet traducere, seu conficere instrum. cum prædictis abbreuiaturis ceteratis, sicut ibi originaliter scripturæ manent: quoniā doctores in casu huius quæst. in l. si initium, ff. de eden. dicunt, quod dictio, &c. debeat extendi sicut cōsueuit extendi per eundē Not. mortuū, in alio simili cōtractu, seu instrumento. Specul. in tit. de instrum. editione in §. ostēso, vers. Quid ergo si in abbreuiatura, in prima additione. Forma autē subscriptionis Not. qui publicat rogationes alterius Not. hæc est v de l.

Ego N. notarius supradictum instrumentum de verbo ad verbum suscepi de nota talis notarij mortui, qui ipsum manu propria, quam bene noui, scripserat, & hoc de mandato magnifici D. A. Iudicis, quo ad substantiā nullo detracto, addito, vel mutato, vel transportato, & in publicā formam redegi, & meum solitum signum apposui.

Quibus præmissis circa extensionē clausularum notarij mortui addo Caroccium in tract. de locato, & conducto in q. 4. de mercede incerta sub n. 32. vbi quod si reperiantur in breuiatura locationum, vel aliorum instrum. alicuius notarij mortui, notarius subrogatus potest, & debet eam extēdere secundum consuetudinē notarij mortui: quę si reperitur varia attendenda est vltima consuetudo, vbi citat Albericum affirmantē hoc esse verum quoad instrumenta confecta tempore illius vltimæ cōsuetudinis, in alijs secus. Sed est seruanda consuetudo temporis confecti instrumenti, & sic quod attendatur vltima consuetudo particularis person. de actis, & gestis tempore illius vltimæ consuetudinis, vt supradictū est. Bene verum est, quod circa dictarū in breuiaturarum extensionem, notarius subrogatus debet apponere clausulas consuetas communiter apponi solitas per alios notarios, & ita conciliando multas opiniones tenet Ias. in l. Gallus, §. idem credendū, n. 16. de liber. & posthu. quā cōmendat. Gabriel. de consuetud. conc. 3. in fi. Extēdere autem ex coniecturata mente non posset notarius sine mandato Iudicis, vt ibi in fine, &

fine,& de communi attestatur Ias.in l.Argentarius, num.3,ff.de eden.& prosequen. hanc satis quotidianam materiam dicendum etiam arbitror , quod licet Notarius censeatur rogatus , vt apponat in instrumentis clausulas apponi solitas,& consuetas Ias.in l.omnibus, §. si procurator, numer. 17.si quis ius dicere non obtem.& l.3. C.de iure emphyt.quod sanè est intelligendum, vt scilicet apponat clausulas solitas semper, & eodem modo.Secus si aliquando diuersimodè eas soleat apponere. Ripa in l.qui Romæ, §. duo fratres, ff. de verb. oblig. num. 49. Alexand.ibi citat.in consl. 5.si vera sunt, colum. 4. lib.5.Vsque adeo quod Notarius , si in breuiatura posuit tantum [talis vendidit tali, talem rem,pro tali pretio præsentibus Testibus] sub illa imbreuiatura , &c. intelligitur id, quod in carta debet , & solet per eum apponi, Ias. in l. Argentarius, ff. de eden.numer.3. Eò Amplius , quod alius Notarius extrahens illam imbreuiaturam , potest illam complere,& extendere iuxta consuetum , vt per Bartol.ibi sub num. 2. eodem tit. & per eundem Bart.in l. de die.num.5. ff. qui satisd. cog.& licet præmissa videatur contrariari per Marsil.in sing. 123. in vere clarum est , vbi quod talis Notarius non poterit apponere , nec extendere clausulas apponi solitas in similibus instrumentis , si illę clausulæ appositæ non sint in originali allegat singulariter dictum Bald.in Rubric.C.de fide instrumentorum in sexta columna,vers. 4. quæritur, quod dictum pro valde non refert , & sequitur Ias.in l. fin.in 12. colum. C. de iure emphyteot.& ex hac Baldi doctrina apparet, quod ex protocollo vnius Tabellionis alius tabellio non potest conficere instrumentum , addendo aliquid , vel detrahendo , vt ibi , & ex relatis per eundem Marsilium in d. singul.123. clarum est in iure ; quod tamen intelligerem , si in similibus instrumentis nullę esset oppositæ imbreuiaturę, & suæ dictiones , &c. ex quibus possit haberi veritas circa substantialia contractus tamen cum in hoc articulo varijs doctores variè locuti fuerint ,remitto me ad eos, & de his hactenus.

Plura alia de erroribus Notariorum corrigendis. Cap.LI.

Aliqua in proximo præcedenti cap.prę missimus de extensione imbreuiaturarum : non vtiliter etiam aliqua visa sunt dicenda de erroribus Notariorum , illorumque correctione pro quorum intelligentia recurrendum est ad Bart. in consil. 208. per totum, qui materiam hanc optime explicat. Vbi quod quodlibet instrumentum continet ista duo . Vnum , quod spectat ad notarium tantum , scilicet ponere Annum Domini,indictionem,diem , mensem , & locum, & alias solemnitates . Secundum , quod continet instrumentum, est illud , quod spectat ad partes contrahentes, scilicet substantialia contractus,& in hoc erit viuendum , an si circa alterum istorum notarius errasse se dicat, admitti debeat ad correctionem errori ; Et circa primum dico , quod quandoque est erratum circa ea , quæ non vitiant instrumentum , nec ipsum nullum reddent , vt si in eo esset mala latinitas , & tunc non vitiatur instrumentum, l. imperator de Sta.ho. per notarium potest corrigi , quandoque est erratur in eo , in quo instrumentum vitiatur, & tunc quandoque constat quod est erratum: in quo si deficiat , vitiatur exemplum , vt puta , si instrumento deficiat indictio: nam defectus indictionis vitiat instrumentum, quandoque constat, quod est erratum, sed non constat in quo: vt si omissa sit dies , & sic constat de errore , sed non in quo sit erratum : quia non constat de quo . Et Notario dicenti se recordari , debet credi, probatur , quia officiali creditur in officio sibi commisso , & hoc quando est erratum in omittendo.Sed quando est erratum in committendo,puta quia apposuit vnam diem pro alia , & isto casu non potest corrigere,nisi doceret de errore per testes,vel alios modos. Quandoque est erratū alio modo, vt quia de indictione non recordatur cum anno domini; & tunc dicit , quod consuluit Dinus, quod instrumentum non vitiatur. Circa secundum principale,quando in eo , quod pertinet ad partem , dicit se errasse , vt in præpositio : quia dicit Notarius se errasse ponendo in scripto illa verba habeat , & habere debeat liberè, & expeditè, &c. & hoc dicit, quod si notarius vuult se incontinenti corrigere, admittitur, aut ex interuallo,& non potest, nisi probato errore Nam si discordat instrumentum ab originali protocollo , in tantum quod pars, cui dedit copiam scripturæ,in qua constat ipsum

sum erraste, cogitur ipsam notario restituere, vt ipsam corrigat, quod tunc facere debet cum decreto Iudicis. Et erunt partes iudicis, vt pronuntiet in quantum constat ipsum notarium erraste, dictum errorem per ipsum corrigi, & partem debere sibi restituere scripturam sumptam, in qua apparet error, vt hæc omnia probantur per eundem Bart. in d. consilio superius citato à principio vsque ad finem.

Aliqua alia de pertinentibus ad officium Notariorum. Cap. III.

INfra summatim referuntur aliqua de pertinentibus ad officium Notariorũ notarius non potest plus scribere, quam quod proprijs oculis videat. Burlat. consil. 24. num. 11 volum. 1. fol mihi 88. Vide etiã in hoc Marl. in singul. 462.

Notarius non præsumitur rogatus de sua propria scriptura, nisi asserat se rogatum. Corn. consil. 191. volum. 1. num. 1. & verius per Bart. in l. sciendum, ff. de verb. oblig. si scripsit tanquam notarius, vt l. subscripsit.

Notarij si duo fuerunt rogati de instrumento, quorum vnus tantum se subscripsit, tale instrumentum non probat. Dec. consil. 36. num. 1. Bal. in l. ius iurandum colum. fin. C. de Testa. Test. & an censeantur rogati insolidum. Put. decis. 6. lib. 1. per totum.

Notarius an possit instrumentum subscribendum alteri delegare. Pedemon. decis. 36.

Notarius non computatus in numero, quando Testium, quando cõficiat aliquam scripturam, gloss. in l. hac consultissima. C. qui testam. fac. poss. & l. Domitius, ff. de Testam. Alexand. consil. 166. num. 2. volum. 2.

Notarius tenetur ad interesse partis aliquid dolose omisit in instrumento. Ias. in l. errore scribentis. C. de Testam. num. 2. & quod potius præsumitur error, quam dolos Gabriel. conclus. 11. lib. 7. de maleficijs num. 16.

Notarius qualiter conficiet instrumentum super nu um, & an surdus possit instituere hæredem solo nutu? Bald. in l. discretis, num. 3. C. qui Testam. fac. poss.

Notarius, qui conficit instrumentum de testamento imperfecto, an puniatur de crimine falsi. Bal. in l. iubemus, num. 6. C. de Testam.

Notarius, quando ignoraret an esset trãsacta media pars noctis, vel ne, tunc potest dicere Actum tali nocte, quæ fuit media infra talem diem puta Mercurij præcedentem, & Iouis sequentem, l. more Romano ff. de ferijs.

Notarius an debeat habere cognitionẽ rei, quam scribit? & an debeat cognoscere contrahentes? Bal. in Rub. de fide instrumentorum, num. 9. & 13.

Notarij assertione, quando statur, quod contrahentes fuerunt duæ partes vniuersitatis? Capic. decis. 4. num. 5. Rol. à Vall. in consil. 90. num. 37. volum. 1. vbi quod creditur notario tractatum factum fuisse in eius presentia, ibi num. 8.

Notarius qualiter scribere debeat aditionem factam per mutum. Vide Bart. in l. mutum, num. 2. ff. de acquir. hæredit.

Notarius quomodo debeat stipulari instrumentum diuersorum Idiomatum, & qualiter conficere instrumentum? Vide Bal. super institut. de verb. stipul. in rubr. in 5. verbig.

Notarius in testamentis non debet apponere, scilicet mortis cognitione turbatus, quia similes Testatoris mortis cogitatione turbati nesciunt quid agant, & solent omnibus affirmatiue respondere, Ripa. l. 2. §. si quis ita, num. 10. ff. de verb. oblig.

Notarius vbi facit aliquam interlineaturam, vel abrasionem, seu cassationem vult vt omnis cesset suspitio, attestetur in fine instrumenti, quod ipse interlineaturam, vel abrasionem fecit, Felin. in cap. ex literis, de fide instrument. vers. Quinta declaratio, sub num. 9.

De aliquibus clausulis compromissi. Cap. IV.

CLAVS. I.

CLausulæ [procedendi arbitrio tuo] importat arbitrium boni viri. Felin. in cap. 1. de constitutionibus, vers. & si dicantur committimus arbitrio, vbi ponit fallentiam quando ista verba diriguntur ei, qui alias erat iudex, vt ibi.

2 Clausula posita in compromisso [vt videas quid iuris] dic quod illa iudex cõpromissarius poterit decidere omne dubium, quod dici potest ex causa non solum in principali causa, sed etiam ex appenden-

tijs. Felin.in d.cap.1.eodem tit.colum.56. vers. Et si dicatur videas quid iuris.

3 Clausula[procedendi de iure, & de facto]importat, quod arbiter poterit procedere ad similitudinem Arbitratoris ibi colum.56.in fine.

4 Et si dicatur[vt procedat secundum sensum suum]dic, quod poterit procedere secundum voluntatem suam propriam.Felin.ibi vers.& si dicatur secundum sensum suum colum.57.circa princip.Contrarium tenuit Abb.in d. cap.1. de constitutio.colum.11.vers. in glos.fin.

5 Quod procedas secundum libitum tuū) dic quod importat liberam voluntatem, per eundem Felin. ibi vers. & si dicatur secundum libitum suum, colum.57. circa med.

6 Quod procedat secundum prudentiam suam(dic quod importat arbitrium boni viri, ibi in vers. & si dicatur secundum prudentiam tuam.colum.57.in medio.

7 Et si dicatur[procedens pia ratione] dic quod intelligitur in monitione, & non conditione, ibi dict.colum.57.in fine vers. & dicatur, quod tibi videtur.

8 Et sic dicatur[quod procedas secundum spiritum suum] dic quod importat voluntatem liberam secundum regulam rationis, ibidem vers.& sic dicatur secundum spiritum suum, colum.58.in princ.

9 Clausula in cōpromisso apposita [quod intelligatur esse lis, & quæstio de omni eo super quo fuerit laudatum] quid operatur, ad hoc primo no.quod si super certo non potest transigi,ita nec compromissum de iure, & de facto fieri; quia habet vim transactionis, vt C. de iudicijs. Authen. si verò,& ideo in generali compromisso quantumcumque pleno non veniunt illa, quæ sunt certa, & liquida, & super quibus specialiter compromitti non posset, etiam si apponatur præscripta clausula,[quod intelligatur esse lis,& quæstio de omni eo,& super eo,super quo fuerit laudatum] quia cum simpliciter, vel specialiter non possit transigi, nec compromitti, super liquidis, non videtur qualiter illa clausula possit operari super liquidis, & claris, & in eis intelligatur compromissum, cui tamen responderi potest,operari circa alia non liquida, de quibus esset dubium, an venirent in compromisso tamquam de illis non fuerit cogitatum: nam ista clausula faciet,vt de eo,super quo fuerit pronuntiatum,censeatur cogitatum saltim in genere; licet,si non esset apposita, non censeretur cogitatum, nec in genere, nec in specie, & in hoc est vtilis illa clausula,quod Paul.de Cast.dicit perpetuò no. quia est pulcra practica ad eanden. dubietatem,quæ potest oriri,vt in l.1 ff.de transactionibus,num. 7.in Rubr.

10 De clausula[quod possit dari viri,& alteri tollere] & de alijs clausularum apponi solitis compromissis, & illarum importantia,de his satis loquuti fuimus in meo formulario instrumentorum, ideo de his hactenus.

Inferius sequuntur diuersæ aliæ clausulæ compromissi traditæ per Vgo.Cel. in eius tract.de clausulis.

11 Clausula [procedendi secundum æquitatem] in compromisso operatur, vt excludi possit exceptio præscriptionis, ibi n. 105.

12 Clausula [quomodocumque, & qualitercunque] non comprehendit casus, in quibus à iure requiritur mentio specialis ibi, num.119.

13 Clausula [insolidum] in compromisso, & [factum ab vno valeat &c.] non operatur, quando omnes simul inceperunt cognoscere: quia tunc omnes simul debent laudare,ibi.num.139.

14 Clausula[partibus absentibus]operatur quod Arbiter possit pronunciare partibus absentibus, quod alias non posset, ibi nu. 167.

15 Reductionem non ponere]intelligitur scilicet dummodo dolus absit ab arbitratore bona fide, non facilitate crassa, vel supina, quæ dolus reputatur,ibi.num.168. & quod si fuerit iuste pronunciatum, seu arbitratum.ibi.num.186.

16 Clausula [de iure,& de facto] facit, quod sententia, seu laudum potest etiam ferri de nocte, ibi.num.173

17 Clausula[semel, & pluries iudicare] operatur,quod Arbiter potest iudicare diuersis vicibus, quando omnes, quæstiones de quibus est compromissum,pro vna parte proponuntur,& si hinc inde ab vtraque parte deducta sint iura sua,secus est, quia omnes quæstiones,tunc debent simul in vna instantia decidi,ibi.nu.174.

18 Prorogatio compromissi debet notificari, & non debet esse maior; quam terminus

nus compromissi ibi num. 179. & 180. & de iure, & de facto procedere, & de iure tantum sententiare ibi sub num. 185.

17 Clausula [diebus feriatis, & non feriatis] operatur, quod sententia arbitri valeat die feriata in hominum necessitatem, nō in honorem Dei ibi num. 187.

De aliquibus Clausulis mandati procuræ. Cap. V.

CLAVS. I.

Nota, quod illa verba, quæ apponuntur in mandato procuratio [quod scilicet Dominus promittit se ratum, & gratum habiturum quicquid procurator gesserit] non videntur necessaria: quia sufficit dedisse mandatum, nec alia rati habitio requiritur in illis, ad quæ mandatum extenditur: ad illa vero, & ad quæ mandatum non extenditur, etiam verba ista non extenduntur, Paul. de Castr. in l. quodlibet, ff. de Solutionibus, & liberationibus sub num. 2.

2 Clausula [releuans ipsum ab onere satis dandi, & de iudicatu soluendo] facit, vt ipse procurator præcise compelli possit Iudicium suscipere, nisi ex aliqua iusta causa de nouo superuenien. excusaretur, vel sit præsens, vt ipse compelli possit suscipere, idem Paul. de Castr. in l. filius familias in §. procuratore, num. 2. ff. de procuratoribus.

3 Clausula [constituit ad agendum, & defendendum] & postea subjciuntur illa verba [ad litem constant. iurandum de calumnia] ea non videntur necessaria: quia comprehenduntur qui illis verbis ad agendum, & defendendum, idem Castr. in l. si procurator, num. 5. C. de procuratoribus.

4 Clausula in dicto mandato posita [quod non sit melior conditio occupantis, sed quod vnus incipit, alter prosequi, & finire possit] verba hæc non faciunt, quo minus melior sit, nam si qui præoccupabit præfertur alteri; sed faciunt, vt illo postea impedito, vel prosequi nolente, alter prosequi possit, quod non esset, si ista verba non fuissent apposita: quorum tunc alter haberetur pro non dato, & sic requireretur nouum mandatum. Sed hæc verba faciunt, vt non requiratur, imo vt virtute primi prosequi possit: & nisi iste secundus postea impediatur vel nolit primus poterit reassumere. Et propterea hodie solet addi in instrumentis (quod non sit melior conditio occupantis, sed quod vnus inceperit, alter possit prosequi, & finire: quæ vltima verba important, vt etiam si primus præoccupans non impediatur, alter tamen poterit prosequi, & sic mixtim poterunt procedere vnus facere vnum Actum, & alter alterum secundum quod casus occurrerit, vt per eundem Castren. in l. pluribus, num. 4. ff. de procuratoribus.

5 Clausula (cum libero, & generali mandato; ac generali administratione omnium bonorum) facit, quod procurator potest exigere quietare nouare, sacramentum deferre, & aliud pro alio permutare, Specul. in tit. de procurat. §. vt autem num. 15 & quod etiam potest transigere firmat Iaf. in l. transactionis, num. 7. C. de Transactionibus.

6 Clausula (citra reuocationem alterius procuratoris) operatur, vt ambo sint insolidum constituti, vt per Vgo. Cel. in tract. de clausulis, num. 259.

7 Procuratorem, & nuncium specialem] clausula hæc facit, vt in electione constituentis an velit esse procurator, vel nuncius. ibi num. 296.

8 In contractu vniuersitatis initio cum illius procuratore, tutius esset, quod in mandato procuræ essent apposita illa verba (procuratorem, & administratorem) quia alias dubitaretur, quod creditor teneretur probare pecunias versas fuisse in vtilitatem Vniuersitatis, seu Ciuitatis, secus si in mandato quis esset constitutus administrator ciuitatis, vel vniuersitatis, vt per Ripam in l. his qui bona, ff. de pignor. & hypot. sub num. 8. vbi plura referuntur in simili materia, & in contractu minoris, ibi sub d. num. 8. & seq.

9 Clausula (omnibus meliori modo, &c.) operatur, vt dominus litis effectus possit substituere. Put. decis. 230. lib. 2. per totum.

De aliquibus alijs clausulis diuersorum contractuum. Cap. VI.

CLAVS. I.

Clausula (cassum) posita in margine protocolli, vel actorum non probat cancellationem, etiam si sit manu ejusdem notarij, nisi habeat testes, diem, & consulem Vgo. Cel. in tract. de clausula nu. 215.

2 Clausula (saluo iure dominij) in refirmatione feudi, seu Emphyteosis apposita operatur, quod si antea feudatarius, vel Emphyteota ceciderit à iure suo ob aliquam causam, non prodest sibi noua refirmatio, ibi num. 254.

3 Clausula (quod debitor constituit tenere omnia bona sua precario pro creditore) operatur, quod creditor potest agere contra quemcunque possessorem rerum debitoris, etiam non facta illis excussione, ibi num. 257.

4 Clausula precario nomine emptoris vendit or constituit possidere) facit præsumi fictam venditionem, si venditor remansit in possessione, nisi venditor respondeat tempori de fructibus, vel nisi vsumfructum sibi reseruet, ibi num. 274.

5 A. hæres cum beneficio l. & inuent. B. si vendidit bona hæreditatis pro satisfaciendis creditoribus. & legatarijs, operatur ne emptor molestetur à creditoribus, & legatarijs, ibi num. 285.

6 Clausula (si rescindatur, salua sit prior actio) posita in instrumento dationis in solutum, operatur, quod re euicta detur contra reum prima actio, quæ alias non daretur, ibi num. 302.

7 Locator si promisit sub hypotheca serua re promissa) operatur, quod emptor non possit expellere conductorem de illa re, ei hypothecata, ibidem num. 305.

8 In clausula apponenda in transactione, scilicet, quando possit dubitari de inualiditate transactionis, quæ regulariter non fit de re clara, caute erit apponere hæc verba videlicet (deuenerunt partes ad infradictam transactionem, pacta, conuentiones, & liberationem) omnia ista verba inculcant, vt non referantur solum ad transactionem, & sic valet omni modo quo potest, &c. Bart. in l. si causa cognita, nu. 6. C. de transactio.

9 Clausula posita in concessione feudi, scilicet; [pro se, heredibus, & quibus dederit] operatur quod per huiusmodi verba simpliciter prolata apparet manifeste, quod fœudatarius potest de re sibi concessa disponere, illam vendendo, siue donando, siue permutando, siue in dotem dando, siue de ea testando, & valet datio. Rol. a Vall. in cons. 79. num. 21. lib. 2. & quod contractus possint celebrari etiam die feriato in honorem Dei, attestatur Alexan. in l. ex facto tractatum, §. si quis rogatus, num. 4. ad Trebell.

10 Clausula (animo deliberato, & ex certa scientia) tollunt errorem, & ignorantiam. Bertazzol. claus. 11. glos. 12. num. 1.

De alijs vero clausulis instrumentorum præsertim societatis officiorum, illarumq; extension. & declaration. habes in formulario meo instrumentorum, ad quod in facti contingentia recurrere.

Quibus addere visum est extensionem clausulæ, scilicet super periculo vitæ nominandæ in ratificatione societatis, infra quindecim dies ab hodie proximos: & interim, &c. quæ dictio, &c. Sic videtur extendenda, & interim illis elapsis aliter non facta nominatione super periculo vitæ ipsius dantis pecunias, eo enim casu periculum vitæ non remanet in suspensio, quia pecunię, quæ dantur ante nominationem stant super periculo ipsius dantis vitę, post vero nominationem super vitæ nominatæ periculo.

In clausula autem nullatiua contractus huius societatis, vel alterius contractus semper intelligitur conditio, si pars ad cuius fauorem est apposita vtatur, ita communiter teneri asserit, Cassad. decis. 12. in regul. cancell. num. 7. Cephal. cons. 25. nu. 29. lib. 1. qui alios citat, Gabriel. in suis conclusionibus de clausulis, lib. 6. conclus. 3. num. 26.

11 Clausula, quæ in fine inuentarij solet apponi, scilicet (protestatio, quod si aliqua apponenda non posuerit, quod voluit haberi pro appositis) an sufficiat? respondeo quòd non, si sciuerit aliquid aliud esse in bonis: secus si ignorauerit, vbi autem sciuerit, hæc protestatio facta est mala fide, cum habeat ponere res singulatim in inuentario, vt l. fin. C. ad arbitrium tutelæ, & de administratione tutorum, l. Chirographis, de bonis vacantibus.

12 Clausula, seu declaratio Quarentigiæ, scilicet, quod Quarentigia nihil aliud est, quàm præceptum Notarij iudicis Cartularij, factum in debitorem confessum, vt soluat adueniente die, docet Bart. in l. 1. ff. de Iudicijs, Rip. in l. si insulam, num. 15. ff. de verb. oblig.

Formula obligationis Cameralis, in qua contrahentes obligant se, suosque hæredes, & successores, ac sua, & suorum hæredum, & successorum bona quæcunque in

amp lio

Rip. in l. si insulam, nu. 15. ff. de verb. oblig.

Formula obligationis Cameralis in qua contrahentes obligant se, suosque hæredes, et successores, ac sua, et suorum hæredum, et successorum bona quęcumque in ampliori forma Cameræ Apostolicæ, citra cōstitutionem procuratorum, renuncian. omni, & cuicunque appellationi, reclamationi, & recursui, alijsque exceptionibus, quæ contra executionem huius instrumenti interueni, & opponi possent, per quas obligationis exequutio minimè retardari, aut impediri, illisque non obstantibus ad finalem, & plenariam exequutionem procedi possit.

Aliam verò formulam huius obligationis Cameralis plenius extensam habes in mea praxi Iudiciaria. Aud. Cam. in 4. lib. fol. 491.

MODVS PROCEDENDI ad exequutionem literarum compulsorialium.

PRIMO, Compulsoriales præsententur Iudici compulsori de partibus, & petetur ab eo eas recipi, & admitti; & ad illarum exequutionem iuxta illarum formam, & tenorem procedi, nec non decerni citationem contra partem aduersam ad dicendum contra literas compulsoriales videndum ad illarum executionem procedi, nec non deputari notarium, & nuncium locum, & horam audientiæ videndumque deferri iuramentum dd. notario, & nuncio de fideliter exercendo officium suum pro die N. proxima hora tertiarum in palatio solitæ residentiæ eiusdem D. Iudicis compulsoris: qui D. Iudex compulsor visis dictis literis compulsorialibus, & illarum tenore pro illarum executione deputauit notarium, & nunciū inferius nominatos, & diem, locum, & horam inferius descriptos; deinde præuijs deputationibus superius tactis petatur ab eodem D. Iudice compulsore, vt committatur prius N. nuncio deputato, vt faciat diligentiam de reperiendo partem aduersam in dictis literis nominatam illiusque procuratorem si qui sit in ciuitate in qua compulsoriales exequi debent qua diligentia per nuncium facta, & illa apud acta notarij relata petatur, & obtineatur à d. iudice compulsore mandati nuncio, quod citet partem aduersam per affixionem citationis ad valuas maioris ecclesiæ loci in quo dictæ literæ exequentur.

Qua citatione executa, & in actis notarij relata compareat procurator partis petentis qui producat mandatum suæ procuræ penes acta in publicam, & authenticam formam eadem die N. & hora tertiarum sub qua citatio cadit, & instet apud iudicem compulsorem, pro decreto prout in citatione.

Deferatur deinde iuramentum notario, & nuncio a iudice deputatis de fideliter exercendo eorum officium.

His peractis procurator prædictus compareat coram d. iudice compulsore, & specificet in actis notarij nomina, & cognomina notariorum, & aliarum personarum penes quas iura compulsanda repeRiuntur, & insimul petat, & obtineat decerni, & concedi contra easdem personas monitorium, vt sub pœna excommunicationis, & alijs pœnis in litteris compulsorialibus contentis debeant, & quilibet ipsorum debeat infra triduum proximum infrascripta iura, quę in monitorio designentur, coram d. iudice compulsore apud acta notarij exhibuisse, præsentasse, et dimisisse ad effectum ex illis transumptum leuandi, et transumptandi recepta ab eis competenti mercede.

Quibus iuribus exhibitis penes acta notarii præmittatur citatio contra partem aduersam, et exequatur contra eam personaliter si haberi possit sin autem contra eius legitimum procuratorem, quo non existente, seu se absentante, aut occultante exequatur per affixionem; vt supra dictum est ad dicendum contra iura producta, et repetita videndumque iurare testes super illorum recognitione, & committi notario causæ receptionem iuramētorum eorundem testium pro die N. proximus futura hora deputata, & postquam commissum fuerit videndum dictos testes iurare in eorum, vel notarij domibus, aut

alius vbi reperti fuerint per totum diem Mercurij prox.& quinque sequentes dies, & dandum interrogatoria quatenus illa dare intendat per totam illam diem qua iurauerint,&sequentem alias mandari examinari sine instante eodem N. principali, siue eius procuratore.

Qua executa,& relatione facta compareat procurator partis petendis die,& hora statutis in citatione, & accusata contumacia partis aduersæ petat, & obtineat decretum, iuxta formam citationis testes indicat, & illos iurare faciat cum annotatione iuramenti vnius cuiusque testis distinctæ,&separatæ per hæc verba N.testis pro parte d.N.inductus medio iuramento tactis scripturis iurauit ad delationem mei notarij. Et successiue lapso tempore ad dandum interrogatoria assignato parti aduersæ illos examinari faciat super dictorum iurium recognitione.

Animaduertendum quod iura quæ producuntur sint originalia, videlicet, vel quod sit protocollum notarij rogati de illo, vel publicata ab eodem notario de illis rogato, cum alias si esset exemplum ab alio extractum non probaret etiam, quod attestaretur ex originale illid extraxisse, quia huiusmodi exemplum est nullum.

Et postquam iura recognita fuerint rursus citetur pars modo prædicto pro die,& hora deputata ad videndum mandari extrahi, seu transumptari dicta iura in processu specificata ex suis originalibus collationari faciendum, & interessendum quatenus interesse voluerit dictæ collationi faciendæ, & deputari alium notarium,qui cum infrascripto notario causæ dicta collationem faciat, & super eisdem omnibus & singulis indicis decretum, & authoritatem interponi, mandarique omnia claudi, & sigillari sigillo eiusdem D.iudicis compulsoris,ac obsignata ad Rom.curiã transmitti instrumentum.

Qua citatione executa, & in actis relata compareat procurator partis petentis die, & hora in citatione statutis, & accusata contumacia partis aduersę instet pro decreto iuxta formam citationis. Deinde in præsentia eiusdem iudicis compulsoris fiat collatio, seu auscultatio de huiusmodi transumpto cum originalibus,&Iudex interponat decretum, quod fuerit bene, & legitimè factum, & Notarij deputati se subscribant, attestan.in eorum subscriptionibus collationasse, & auscultasse dicta transumpta, cum eorum originalibus, & inuenisse illa cum eis concordare, prout iacent de verbo ad verbum;ideo in fidem, & testamentum præmissorum se subscribant, & ponant eorum signum.

Modus procedẽdi ad executionum litterarum remissorialium.

PRimo debet fieri præsentatio per procuratorem Iudici remissoriali in eisdem literis remissorialibus nominato. Deinde per dictum procuratorem partis producentis de cuius mandato debet in actis notarij constare petatur à prædicto Iudici remissoriali dictas literas recepi, & admitti, & ad illarum executionem iuxta earum formam, & tenorem procedi nec non decerni citationem contra partem aduersam ad videndum dictas literas remissoriales, seu illarum rotulum aperiri, dicendum contra videndum ad illarum executionem procedi, & deputari notarium,& nuncium ac diem,& locum ad horam audientiæ necnon videndum deferri iuramentum notario, & nuncio de fideliter exercendo eorum officium pro diebus scilicet Lunę Mercurij, seu veneris si remissoria à Rota emanabit, si autem ab Auditoris Cameræ singulis diebus præterquam in honorem Dei feriatis, præterquam die Iouis, si tanquam Iudice ordinario, si vero tanquam Iudice delegato citationes fiant ad instar Rotæ,prout superius dictum est,nisi in commissione apposita sit clausula procedendi singulis diebus, & horis, præterquam in honorem Dei feriatis, excepto die Iouis, vt superius dictum est hora tertiarum in domo solitæ residentiæ eiusdem D. Iudicis remissorialis; Qui dominus Iudex remissorialis visis eisdem literis remissorijs ad illarum executionem procedi mandauit,& deputauit notarium, & nuncium infrascriptos nominatos, ac locum,& horam audientiæ,& iuramentum præscriptum eis detulit, & commisit N. nuncio deputato, vt faciat diligentiam de reperiendo partem aduersam personaliter siue eius procuratores si qui sint in ciuitate in qua remissoriales exequi debent quia diligentia facta per nuncium de personaliter

ter citando illisque non repertis facta relatione de tali diligentia petatur, & obtineatur per procuratorem partis producẽtis mandari nuncio, quod citet partem aduersam, seu eius procuratorem domi si ibi domicilium habuerit, & per affixionem citationis ad valuas maioris ecclesiæ dicti loci vbi remissoriales exequentur.

Qua citatione executa, & relatione facta copareat idem procurator partis producentis pro die, & hora in citatione statutis, & accusata contumacia citatorum non comparẽtium, & instet apud Iudicem remissorialem pro decreto prout in citatione continetur quo habito deferatur per Iudicem iuramentum notario, & nuncio deputatis de fideliter exercendo eorum officium quod iuramentum in actis describatur.

Postmodum vero petatur, & obtineatur à Iudice remissoriali decerni monitorium contra testes in actis nominatos, quorum nomina, & cognomina describantur, vt sub pœnis in literis remissorialibus contentis debeant, & quilibet ipsorum debeat infra triduum iuramentum de veritate dicenda in huiusmodi causa præstitisse, & successisse se examini subiecisse quod monitorium exequatur per nũcium contra singulos testes examinandos.

Deinde citetur pars aduersa sub hac forma, videlicet, ac dicendum contra articulos in rotulo remissoriæ descriptos videndumque iurare testes tam super illis, quam tota causa, & committi notario receptionem iuramentorum eorundem testium pro certis die, & hora deputatis, & postquam commissum fuerit videndum illos iurare in eorum, vel notarij domibus, aut vbi commodè reperti fuerint per totam illam, & decem sequentes dies, & ad dandum interrogatoria si quæ dare voluerit per totam illam, & sequentem dies, & intimetur eidem qualiter nomina, & cognomina testium, ac materiæ super quibus examinari debent sunt in actis notarij specificata; & testes examinabuntur singulis diebus, & horis. Instan. N. principali, siue eius procuratore.

Qua citatione executa per nuncium deputatum personaliter, si fieri poterit, sin autem domi dimissa copia quatenus pars aduersa ibi domiciliũ habeat vbi remissoria est exequenda, & per affixionem ad valuas maioris Ecclesię dicti loci, & relatione per nuncium facta compareat procurator partis producentis die, & horæ, ac loco in citatione statutis, & assignatis, & accuset contumaciam partis aduersæ qui petat, & obtineat decretum iuxta tenorem supradictæ citationis.

Quo decreto facto procurator partis producentis indicat testes in actis specificatos, & faciat illos iurare, & describatur per notarium iuramentum vniuscuiusque eorum distinctæ, ac separatim cum annotatione diei qua præstabitur iuramentum in hæc verba, videlicet, N. testis pro parte D. N. inductus medio eius iuramento tactis scripturis iurauit ad delationem mei Notarij de veritate dicenda tam super articulis partis producentis, quam tota causa, & deinde lapso tempore parti aduersæ assignato ad dandum interrogatoria examinentur illi interrogentur iuxta interrogatoria, & deinde super articulis partis producentis iuxta formam remissoriæ, & deinde deueniatur ad examen testium, scilicet vniuscuiusq; post alterum scilicet separatim redden. rationem in sua dispositione, ne, & alias iuxta prudentiam examinantis.

Et vlterius si aliqua de contentis in dictis articulis probari poterint mediãtibus scripturis, & instrumentis quo casu procurator partis producentis compareat coram iudice remissoriali, & nominet personas, seu notarios rogatos de dictis scripturis, & instrumentis, & pœnes quas illa reperiuntur, & petat, & obtineat decerni contra eas monitorium, vt sub pœnis in literis remissorialibus contentis debeant, & quilibet ipsorum debeat infra triduum proximum dicta iura, seu instrumenta, quę in monitorio, seu præcepto specificentur coram eodem D. Iudice apud acta notarij exibuisse presentasse, & dimisisse ad effectum illa transumptandi.

Quibus iuribus penes acta notarij exhibitis præmittatur citatio cõtra partem aduersam ad dicendum contra iura producta, & repetita, videndumque iurare testes super illorum recognitione illaque admitti, & committi notario causæ receptionem iuramentorum testium pro certa die, & hora deputata, & postquam commissum fuerit videndum dictos testes iurare in eorum vel notarij domibus, aut alias vbi re-

perti fuerint per totam dictam diem; & decem sequentes dies, & dandum interrogatoria quatenus illa dare intendat per totam illam, & sequentem diem alias mandari examinari sine instante N. principali, siue eius procuratore.

Qua citatione per nuncium deputatum executa, vt supra dictum est, & facta illius relatione cōpareat procurator partis prodecentis die, & hora in citatione assignatis, & accusata contumacia partis aduersæ petat, & obtineat decretum iuxta formam dictæ citationis, & testas super dicta iuriū recognitione inducet illosque iurare faciat, & successiue elapso termino assignato ad dandum interrogatoria illos examinare faciat super eorundem iurium recognitione.

Aduertendum erit, quod iura producta sint originalia, idest, quod sit protocollum notarij rogati, vel publicata ab eodem notario de illis rogato cum alias si esset instrumentum ab alio extractum non probaret etiam, quod attestaretur ex originali ipso illud extraxisse, quia huiusmodi exemplum vitio nullitatis subiaceret.

Postquam autem iura recognita fuerint & examen perfectum rursus citetur pars pro certis die, & hora deputatis ad videndum mandari extrahi, & transumptari dicta iura, & illis transumptatis, & extractis cum suis originalibus collationari, & interessendum collationi. faciendæ quatenus Interesse voluerit alias viden. dictam collationem fieri siue eius interuentu instante N. &c.

Qua citatione executa, & relatione per nuncium facta compareat procurator partis producentis pro die, & hora statutis, & accusata contumacia instet, & petat fieri decretum iuxta formam citationis quo facto fiat collatio transumpti cum originalibus, de quo Notarius pœna acta attestetur.

Et his omnibus expeditis rursus citetur pars aduersa ad videndum mandari collationari processum, & omnia quæ collationanda sunt cum proprijs originalibus, & interessendum collationi fiendę quatenus interesse voluerit, & pro dicta collatione facienda videndum deputari diem, & horam, ac alium notarium, qui cum notario causę dictam collationem, & auscultationem faciat, & super præmissis D. Iudicis decretum, & auctoritatem interponi, mandarique omnia in rotulo includi, & inclusa sigillu Iudicis obsignari, & obsignatis ad Rom. Cur. transmitti Instante N.

Qua citatione modo præmisso executa, & illius executione relata: compareat procurator partis producentis pro die, & hora statutis, & accuset contumaciam partis aduersæ, ac petat, & obtineat decretum iuxta tenorem citationis in quo mandet collationari processum cum suis originalibus pro qua collatione deputet aliū notarium sibi bene visum, vel per partem aduersam siue eius procuratorem nominatum ad singulos dies, & horas donec, & quousque perficietur huiusmodi collatio; interponendo super omnibus, & singulis præmissis eius decretum, & authoritatem, & mandari ea omnia claudi, & causa sigillari, & obsignatis ad Iudicem suum cum suis literis quibus nuncietur literas remissorias recepisse, & iuxta illarum ad omnia sibi ab eo demandata processisse.

Animaduertendum erit, quod pro faciliori recognitione notariorum ponatur in fine processus litera Legalitatis quæ de facili recognosci possit in curia; & deinde ad eam transmittatur.

Item animaduertendum, quod si in termino alicuius citationis non possit obtineri decretum Iudicis, vel in parte tantum obtineretur, quod iterum citetur pars ad id quod tunc obtineri non potuit a Iudice prima vice.

Sed si pars fuerit præsens, procurator parte aduersa præsente faciat instantiam pro quocunque decreto, quod occurreret fieri, quo casu notarius in decreto dicat partibus præsentibus quoniam præsentia partium sufficit pro citatione.

Item est aduertendum, quod transumptan. acta, & testium depositiones omnia acta, in primis, & ante omnia in vnum corpus extrahi, & transumptari, & deinde separari omnia dicta, & depositiones testiū & omnia simul transmitti cum subscription. notariorum facien. vt in modo processus literarum compulsorialium scriptū seu dictum fuit.

Modus procedendi ad executionem instrumenti subdeleg. super fructuum liquidandum.

PRimo debet præsentari instrumentum subdelegationis Iudici in eo nomina-

to-

to, & si in eo appareat duos Iudices insolidum fore nominatos poteri presētari vni tantum Iudici arbitio partis producentis; de qua præsentatione notarius debet rogari.

Deinde per eundem procuratorem cuius mandatum producatur à præfato Iudice liquidationis dictum instrumentum, seu literas recepi, & admitti, & ad illius, seu illarum executionem iuxta illarum formam & tenorem procedi necnon decerni citationem contra partem aduersam ad videndum mandari procedi ad executionem dicti instrumenti liquidationis, & pro illius executione assignari statuique competentem terminum peremptorium pro illa facienda, necnon deputari notarium, ac nuncium, diam, locum, & horam audientiæ, & videndum deferri iuramentum notario, ac nuncio de fideliter exercendo eorum officium pro diebus Lunæ, vel Mercurij, seu Veneris; si à Rota emanauerit instrumentum, si vero ab Aud. Cam. singulis diebus præterquam in honorem Dei feriatis, & præterquam die Iouis, si tanquam Iudice ordinario, si autem tanquam Iudice delegato in diebus Lunæ, seu Mercurij aut Veneris ad instar Rotæ, nisi in rescripto, seu commissione apposita sit clausula procedendi singulis diebus, & horis, quia tunc citationes præmittuntur singulis diebus præterquam in honorem Dei feriatis, & præterquam in die Iouis, & superius dictum est, hora tertiarum in domo solita residentiæ eiusdem Iudicis, & iuxta dictam instantiam Iudex faciat decretum committendo nuncio quem eligit, vt faciat diligentiam de reperiendo partem aduersam personaliter, vel eius procuratorem si qui sit in dicto loco in quo instrumentum exequi debet.

Qua diligentia facta per nuncium si illos inuenerit personaliter citet iuxta prædictam instantiam, si vero non inuenerit facta diligentia, & illa in actis notarij causæ relata petatur, & obtineatur per procuratorem partis producentis, quod citet partem aduersam siue eius procuratorem domi eorum solitæ habitationis, ac loci beneficij, si sit beneficatus, & per affixionem citationis ad valuas maioris ecclesiæ dicti loci in quo instrumentum exequetur. Qua citatione executa, & in actis notarij relata compareat procurator partis producentis die, & hora statutis in citatione, & producat mandatum suum in publicam formam accuset contumaciam citatorum non comparentium, & instet poenes Iudicem liquidationis pro assignatione termini infra quem liquidatio fieri debeat, & pro decreto prout in citatione quo facta deferatur per iudicem iuramentum notario, & nuncio deputatis ab eo pro exequutione instrumentis liquidationis de fideliter exercendo officium suum.

Postmodum petatur, & obtineatur ab eodem iudice decerni, & concedi monitorium, seu præceptum contra testes quorum nomina, & cognomina describantur in actis notarij, quod sub poenis arbitrio iudicis designandis debeant, & quilibet ipsorum debeat infra triduum iuramentum de veritate dicenda in huiusmodi causa præstitisse, & successiue se examini subiecisse, quod exequatur per nuncium contra testes inducendos, & examinandos.

Et deinde citetur pars aduersa, seu eius procurator, ad dicendum contra articulos facto datos videndumue illos ad probandum admitti, & committi notario causæ receptionem iuramentorum eorundem testium pro certis die, & hora per d. iudicem statutis, & postquam commissum fuerit videndum illos iurare in eorum, vel notarij domibus, & vbi reperti fuerint per totam illam: & alios decem sequentes dies, & dandum interrogatoria si quæ dare intendat per totam illam, & sequentem diem, alias mandari examinari sine eis, & intimetur eisdem qualiter nomina, & cognomina testium, ac materia super quibus examinari debent sunt in actis specificata & testes examinabuntur singulis diebus, et horis instan. N. principali siue eius procuratore.

Qua citatione, vt supra executa, et in actis relata, compareat procurator die, et hora statutis, et præuia productione articulorum in contumaciam citatorum non comparentium petat, et obtineat decretum iuxta tenorem supradictæ citationis.

Et quo ad reliqua seruetur forma tradita in executione literarum remissorialium superius scripta singula singulis congrue referendo, et debitę adaptando.

NOVA

NOVA ADDITIO VINCENTII MONALDI AD FORMVLARIVM INSTRVMENTORVM SALVSTII TIBERII A CORNETO

Sponſalia per verba de præſenti contracta abſque denunciationibus mediante procuratore.

ILluſtriſſimus,& Excellentiſſimus Dominus Dõ N.Dnx N.procurator ſpecialiter conſtitutus ab Illuſtriſſimo Domino Don N. ad deſponſandum Illuſtriſſimã Dominam Donnam N. filiam fel.me.N.prout de ſuæ procurationis mandato conſtat inſtructo celebrato,&c. exhibuit,& conſignauit Reueren.D.N.Sacrorum Canonum Doctori Archipresbytero Terræ N.literas Miſſiuas Illuſtr ſſ.& Reuerendiſſ. Domini Cardinalis de Monte Epiſcopi Tuſculani ſub cuius Diocæſi directa eſt dicta Terra directa ipſi d. Archipresbytero. Quantũ vigore datur facultas d.Archipresbytero,vt celebretur matrimonium Deo dante contrahendũ inter dictos Illuſtriſſimum D. Don N. & Illuſtrisſimam Donnam N.priuatim in propria Cappella Domeſtica etiam non præcedentibus trinis denunciationibus fieri debitis iuxta tradita a Sacro Concilio Tridentino, & alias prout latius continetur in dictis literis, quas dictus D.Archipresbyter conſignauit vnà cum mandato procuræ prędicto mihi Vincentio Monaldo à Balneoregio notario publico retinen. cum hoc inſtrumento tenoris, &c.procuratorio nomine dicti Illuſtrisſimi D. Don N.& vigore dicti mandati procuræ,& attenta licentia, vt ſupra impertita à dicto Illuſtrisſimo D.Cardinale de Monte dicto D.Archipresbytero inter Miſſarum ſolemnia ad interrogationem factam à dicto D. Archipresbytero dictis Illuſtrisſimis Don. N. & N. An velint ſe in veros, & legitimos ſponſos,& coniuges accipere,& matrimonia inſimul contrahere, & conſumare, vtriuſque mutuo conſenſu habito per anuli prius à dicto D.Archipresbytero benedicti digito anulari dictæ Illuſtrisſimæ D. N. immiſſionem deſponſauit, & matrimonium

monium inter eos solemniter indixit, & constituit. Quibus IllustrissimoD. Don N. procuratori dicti Illustrissimi D. N. & Illustrissimæ Donnæ N. post aquæ benedictæ aspersionem, vtriusque sponsi dexteram manu tenens, nominibus quibus supra respectiua dixit. Ego vos in matrimonium coniungo in nomine Patris, & Fil j, & Spiritus sancti. Amen. Et sicut hac Dei Commemorationis vniuersalis Sanctorum fuit matrimonium huiusmodi celebratum. Ita vniuersis Sanctis placeat intercedere apud Diuinam Maiestatē pro Illustrissimorum DD. coniugum fœlici, & prospero statu, Nestorea superuiuentia, & prolis augusta propagatione. Super quibus, &c.

Tenor litterarum dicti Illustrissimi D. Cardinalis.

MR. mio carissimo. Volendo il Sig. Duca di N. che il matrimonio de la Signora Donna N. sua sorella, co'l Sig. Don N. si facci priuatamente, Io vi dò facoltà in virtù de la presente di celebrarlo con le debite cirimonie ne la Cappella domestica di S.E. ò in Camera priuata. Et in quanto à le denuntie, essendo cosa notoria, che trà questi Signori non intrauiene impedimento alcuno, & cessando per consequenza il fine per il quale sono instituite, io le rimetto liberamente, acciò che senza tanti dilationi, si venghi quanto prima all' effettuatione di questo negotio. Et il Signore vi prosperi. Di Roma, &c.

Alia sponsalitia per verba de præsenti.

R. D. N. Archidiaconus Cathedralis Ecclesiæ Balneoregiensis à quo, vt palam retulit, & fidem fecit, fuit in dicta Cathedrali Ecclesia tribus diebus continuis festiuis inter Missarum solemnia iuxta dispositionem Sacri Concilij Tridentini publicatum Matrimonium Deo dante contrahendum inter D.N & N. Ciues Balneoregienses, & nullum fuisse impedimentum oppositum, quod impedire possit effectuationem dicti Matrimonij, habito sermone, vt patrem decet spiritualem pro adminitione ipsorum super importantia, & effectu Sacramenti Matrimonij, præuia interrogationes eis facta à dicto R.D. Archidiacono, an velit se in veros leitimos sponsos, & coniuges accipre, & insimul Matrimonium contrahere per verba de præsenti V.s Volo, vtriusque consensu habito, ipse D.N. per anuli prius à dicto D. Archipresbytero benedicti digito anulari dictæ D. Lucretiæ commissionem ipsam desponsauit, & propterea ipse D. Archidiaconus Matrimonium inter eos solemniter indixit, & constituit. Quibus post aquæ benedicti aspersionem, vtriusque sponsi dextera manu tenens dixit, Ego vos in Matrimonium coniungo in nomine Patris, & Fil j. & Spiritus sancti. Amen. Eisque auctoritate qua fungitur benedictionem dedit, super quibus, &c. Actua in dicta Ecclesia sub cuius Parochia dicti sponsi degunt præsentibus, &c.

Literæ familiaritatis Cardinalis.

ALphonsus N. Tituli sancti Sixti sanctæ Romanæ Ecclesię Presbyter Cardinalis. Familiares nostros se in officio gerentes, si contingat à nobis discedere, dignos esse censemus: vt non solum honore, verum etiam vtilitate, studio, atque gratia prosequamur. Itaque D.N. Ciuis Balneoregiensis in Romana Curia causarum Patronus in Patriam, vel quo magis ei placuerit proficisci velit, illum aliquo fauorabili beneficio decorari cupientes, Cum apud nos in Patroni, & negociorum gestoris munere inseruiuerit spatio plurium Annorum cumque bonum, fidum beneuolum, atque præstantem probauimus, atque probemus vitæ, ac morum honestate, alijsque laudabilibus probatis, ac virtutum meritis inspectis his nostris literis apud quoscumque prout possumus commendamus, & cum nullo crimine, & vitio sit impeditus. Volumus, vt muneribus, & priuilegijs nostræ domus cum accessu, & regressu gaudeat, & potiatur veluti ac si in ea permaneret. Datum, &c.

Sententia absolutoria ad fauorem Gubernatoris post sindicatum.

IN nomine Domini. Amen. Nos, &c electi, & deputati in Concilio habito in hac nostra Terra Aquipendij pro sindicatu

catu D.N.gentis à Balneoregio I.V. D.qui Gubernatoris nostræ patriæ munere functus est, visa Inquisitione generali contra dictum D. N. forma, Viso banno super suo sindicatu publicato, Visis pluribus proclamationibus per tres dies continuos factis, termino elapso ad querelandum, & petendum in quo termino nemo comparuit ad querelãdum, & petendum, & alijs videndis Christi nomine inuocato pro tribunali sedentes, & solum Deum præ oculis habentes attenta auctoritate nobis concessa à statutis, vt illius vigore, ac alijs omni meliori modo pronunciamus, sententiamus, & declaramus dictum D. N. fore, & esse pœnitus absoluendum, & liberandum prout absoluimus, & liberamus, fideiussionemque de stando iuri, & iudicatum soluendo cassamus, & pro cassa haberi volumus, & mandamus; Declarantes ipsum optimè, ac laudabiliter eius officio functum esse, omnique honore, & laude dignum existere, literasque bonæ seruitutis in ampliori, ac meliori forma in eius fauorem ad perpetuam rei memoriam fieri, & expediri decernimus, & mandamus. Et ita dicimus, sententiamus, declaramus, pronunciamus, & absoluimus non solum premisso, verum etiam omni alio meliori modo, &c.

Visitatio liminum Apostolorum.

ILlustrissimus, & Reuerẽdissimus D.N. Patritius Bononiensis Episcopus Balneoregiensis, volens ex suo Pastorali officio iuxta Sanctorum Patrum, & canonum instituta, ac depositionem Bullæ felicis recordationis Sixti Papæ Quinti super modo visitandi limina Sanctorum Petri, & Pauli Apostolorum aditæ iniuncta adimplere, sponte, &c. dicta die de mane vna mecum notario publico, ac testibus infrascriptis se contrahit ad Ecclesiam Basilicæ Principis Apostolorum, illamque deuotè visitauit, & præuio signo Sãctæ Crucis, & aquæ benedictæ aspersione, in signum veræ visitationis, genibus flexis primitus ante Cappellam Sanctissimi Corporis Christi, & deinde ante Altare, vbi quiescunt corpora Sanctorum Petri, & Pauli existens in dicta Ecclesia orationes Deo fudit, suppliciterque orauit, dictumque Altare humiliter, ac deuotè osculatus fuit, & manus adiutrices porrexit, aliaque in præmissis fieri solita, & requisita iuxta Sanctorum patrum, & Canonum instituta, & dispositionem dictæ Bullæ peregit, quibus peractis dictus Reuerendissimus D. Episcopus statim, & incontinenti; & recto tramite, & nulla mora interposita vna mecum notario, ac testibus infrascriptis accessit ad Ecclesiam Sancti Pauli quam modo, & forma prædictis visitauit super quibus, &c. Actum in dictis Ecclesijs respectiuè presentibus, &c.

Familiaritas Cardinalis.

N. S. R. E. Diaconus Cardinalis Dilecto nobis in Christo D. N. à Balneoregio in Romana Curia causarum patrono. Dilecto nobis in Christo D. N. salutem in Domino sempiternam. Vitæ, ac morum honestas, aliaque laudabilia probitatis, & virtutum merita, quibus personam tuam familiari experientia, & fide dignorum testimonio mouemus insignitam Nos inducunt, vt te specialibus fauoribus, & gratijs prosequamur opportunis. Vt igitur beneuolentiam nostram qua personam tuam prosequemur per operis effectum sentias, & cognoscas Te ex nunc in familiarem nostrum, & Domesticum commensalem tenore præsentium gratiose recipimus cæterorumq. nostrorum familiarium numero, & consortio fauorabiliter aggregamus; volentes, vt deinceps quibuscumque priuilegijs honoribus, & fauoribus, quibus cæteri nostri familiares domestici, & continui commensales vtuntur, potiuntur, & gaudent. Tu quoque vti potiri, & gaudere valeas, & ad nos in singulis tuis negotijs, in quibus senties fauorem nostrum tibi pro futurum, cum confidentia recursum habeas, nos enim ad tui honoris augumentum tamque commoditatem beneuolos reperies, atque gratiosos: Quocirca vniuersis, & singulis locorum ordinarijs eorumque Vicarijs in Spiritualibus, & temporalibus, Generalibus, & Gubernatoribus Locatenentibus, Auditoribus, Iudicibus, potestatibus, cæteris: Officialibus, & ministris Ecclesijs, & secularibus quacumque auctoritate, & dignitate fugentibus, & functuris Sedi Apostolicæ

licæ subiectis, & alios ad quos præsentes nostræ perueneriut requirimus, & hortamur,& in Domino attente rogamus, quatenus te intuitu nostro per eorum terras, & loca quæcunque,irè, & redirè morari pernoctare, ac residentiam facere, & arma quæcunq. exceptis prohibitis in Motu proprio fel.rec.Pij Papæ V.cum duobus famulis diferre liberè, licitè, ac sinè aliquo impedimento,molestia, vel perturbatione reali,vel personali permittant. Tibique de Saluo conductu,& itineris securitate,si opus fuerit,prouideant.Quos Nobis in hoc morem gerere confidimus in similibus, & maioribus operam nostram propriam offerimus. In quorum,&c. Datum,&c.

Alia familiaritas.

Noi N. per la diuina misericordia del Titolo di S. Nicola in Carcere Cardinale di S. Romana Chiesa.

HAbbiamo conosciuto sempre tanta prontezza, e volontà della persona del Sig.N.da Oruieto verso di noi,e le cose di nostro seruigio. Che volendogli mostrare qualche segno di corrispondente affettione,che li portiamo in virtù delle presente connumeramo tra nostri seruitori famiIiari detto Sig.N.e suoi figlioli.Volendo che godino tutti quei priuilegi,essentioni, prorogatiue,e comunità,che godono i Gētil'huomini commensali, che attualmente assistono al nostro proprio seruitio. E particolarmente,che detto Sig.N.e figlioli cō due seruitori per ciascuno possino portare l'istesse armi per tutto lo stato Ecclesiastico, che possano portare l'istessi familiari. Concedendone à loro tale licenza in ogni modo à noi possibile, sperando, che li Signori Officiali,e ministri di detto Stato per ciò non li molestaranno, di che li preghiamo con ogni affetto. In quorum, &c.

Locatio in emphytheusim in perpetuam ad effectum fabricandi.

ADmodum Illustr. & Reuerendissimus D.N. Vtriusque Signaturæ Sanctissimi D.N.Papæ Referend. Vice,& Nom. Adm. Illustr.& Excell.D N.filij bon.mem.N.Roman. Ciuis eius Germani fratris pro quo de rato, & ratificari faciendo presens Instrumentum intra mensem ab hodie proximum promisit nobis Notarijs bene cognitus.Spōte,&c.ac omni meliori modo,&c. coram nobis Magnif. D. Constantino Bonellio Cameræ Apost. & Vincentio Monaldo Archiuij Rom.Curię Respectiue Notarijs insolidum rogatis locauit, ac titulo simplicis, & perfectæ locationis in emphiteusim perpetuam dedit concessit,& transtulit Adm. Illustr. & Adm. Reuer. D.N. Nobili Ciui Florentino præsenti, & acceptanti pro se, suisque hæredibus,& successoribus quibuscunque situm cannarum trecentarum in circa positum in pertinentijs,& Vinea ipsius D.N.è conspectu viæ, quæ tendit à dicta Vinea, ad plateam, & Ecclesiam Sanctæ Mariæ Maioris duodecim cannarum in facie dictæ Vineæ,etiam per filum alterius viæ tendentis à domibus, & Viridario D. N. versus Viam Montis Magnanapolis, e retro intra eandem Vineam per vigintiquinque cannas, constituens in totum dictas cannas trecentum, confinantes in facie, mediante supradicta Via publica nuncupata del N. & ab alijs tribus lateribus cum eodem D. N. mediante supradicta ipsius Vineę ad habendum, &c. transferens omnia iura,omnesque actiones, &c. ponens, &c. constituens,&c.& donec,&c. constituit, &c.

Hanc autem locationem,&c.dictus Reuerendissimus D.N. nomine quo supra fecit,&c. eidem D.N.præsenti, &c. pro annuo canone, & responsione perpetua scutorum quadragintaquinque ad rationem Iulij vnius cum dimidio pro qualibet canna soluendum preut dictus D. N. soluere, ac realiter, & cum effectu exbursare promisit eidem Domin. N. locari licet bsen. eodem Reuerendissimo D.N. vt supra præsenti, &c. quolibet Anno, & prima solutio fieri debeat. In kalen. Mensis Nouembris proximè venturi præsentis Anni 1620.in tot iulijs, & testonibus argenteis libere,& sine aliqua exceptione mora,vel retardatione alias,&c. & sic semper quolibet Anno de semestre in semestre, & in principio cuiuslibet semestris continuare, & cum alijs pactis, capitulis, promissionibus,& conuentionibus inter ipsas partes legitima stipulatione interueniente vallatis,& firmatis,videlicet.

In

In primis conuengono dette parti, che del suddetto sito concesso in emphyteusim come sopra se ne debba far la pianta, à fin che si possi sapere la quantità giusta di detto sito, & adesso li sudetti Signori contrahenti di commun consenso deputano li Signori N. N. à far la detta pianta, quale adesso l'accettano, & approuano, e promettano hauer la rata parte, e ferma, quale si debba fare trà vn mese prossimo, & deinde ad beneplatitum, talmente che l'Instrumento non s'habbi per conditionato, ma resti nel suo vigore, & ad instanza di ciascuna delle parti si possa far detta pianta, e detto Signor Enfiteota, promette pagare il canone di detto sito, conforme alla detta pianta, a ragione di baiocchi quindici per ciascuna canna di detto sito da pagarsi nelli termini espressi di sopra, e che nondimeno finito il fabricare, ò circondare detto sito di muri debba misurarsi di nuouo, e secondo tal misura pagarsi, senza però ritardarsi in tanto di canne per le dette trecento canne, fino che la misura chiarisca per l'appunto quanto sia con effetto.

Che mancando detto Signore Emfiteota suoi heredi, e successori di pagare il canone per tre anni continui, e nel caso deb'alienare solamente il detto sito concesso, come di sotto si dirà, non osseruasse in tutto, o in parte li patti espressi, & in qualsiuoglia modo contenuti nel presente Instrumento, all'hora & in tutti, e singoli casi sudetti detto Signor Conduttore, suoi heredi, e successori cadano, e s'intendano esser caduti delle ragioni che hauessero acquistate senz'altra dichiaratione da farsi, talmente che il sudetto sito megliorāmenti, & edificij s'intendano deuoluti al detto Signor N. locatore suoi heredi, e successori, senza speranza di poterli mai in alcun tempo repetere, talmente che il dominio diretto insieme con l'vtile, e l'vsofrutto assieme con la proprietà tanto d'esso sito, miglioramenti, & edificij in esso in qualsiuoglia modo fatti, sia consolidato, e sia licito al detto Signor N. locatore suoi heredi, e successori di propria autorità, e senza licenza, ò decreto di Giudice andarui entrarui, e pigliarne il possesso, e preso ritenerlo senza vitio di spoglio, & attentati, e che vi prendesse lite senza seruar ordine di ragione, hauendone solamente fatta vna semplice citatione etiā domi dimissa copia, à pagar d. canone senza seruar ordine giudiciario.

Item, che ad effetto di succedere in detti beni emfiteotici, e miglioramenti da farsi in essi, se venisse il caso, che succedessero luochi pij, Monasteri, e simili, detti luochi pij deuino pagare il solito laudemio, & ogni quindici anni rinouarlo, altrimente detto proprietario, & suoi, &c. possano di propria autorità pigliarne il possesso, & inuestirne chi più gli piace, à commodo però di detti luoghi pij, quanto all'vtil dominio.

Ma in euento, che l'emfiteota commetta delitto, per il quale venisse il caso delle confiscationi de beni, non possa in alcun modo succedere il fisco, anzi per vn mese innanzi, che l'emfiteota commettesse detto delitto, ipso fatto s'intenda, e sia deuoluto ad esso proprietario ad effetto poi di rendergli à figliuoli, ò altri heredi, che gli succedessero ab intestato ò al medesimo emfiteota in caso, che fosse gratiato dal Prencipe, & rehabilitato al possesso di detti beni.

Et in euento, che detto delinquente fusse aggratiato dal Prencipe se tali beni saranno in mano de' sudetti più prossimi siano obligati restituirli al detto delinquente aggratiato, come anche se fossero in potere del locatore, quando non ci siano li sudetti prossimi sia obligato restituirli à detto delinquente aggratiato, nel qual ritornino detti beni liberamente, come prima con pagare il medemo canone di prima, e con li medemi patti, capituli, e conuentioni contenute nel presente instrumento, e ciò possa fare l'emfiteota da per se, senza tela Giudiciaria, ma di propria autorità.

Item, che detto emfiteota debba spendere effettualmente in termine di cinque anni prossimi mille scudi di moneta in detti beni in fabrica di casa, e mancando di spendere il detto tempo li sudetti scudi mille intieramente, come s'è detto detti beni s'intendano deuoluti al detto Sig. Proprietario, e l'Emfiteota, e suoi possano essere astretti, ò far detta spesa ad ogni richiesta di detto Sig. proprietario.

Che se nel cauare, che si farà in detti beni per fabricare, ò per altro fine, si trouassero, ò argento, monetato, gioie, ò pietre

tre pretiose, deuano diuidersi in tre parti equali, due delle quali deuano essere di detto proprietario e suoi, e l'altra terza di detto emfiteota, & suoi, &c. e trouandosi altri metalli, Marmi, Statue, Colonne, ò altra cosa siano d'esso emfiteota.

Item, promettono, fatta che sarà la pianta del sudetto terreno, consignarla a noi Notarij ad effetto d'inserirla nel presente instrumento, qual pianta si dourà fare à spese communi.

Item, che se nel fare detta pianta si trouassero detti beni d'esser di magiore, ò minor quantità dell'espressa nel presente instrumento, il canone sudetto debba crescere, ò diminuirsi respettiuamente a proportione secōdo la ragion' espressa di sop.

Item, che nè detto signor N. nè suoi sudetti possino per alcun tempo per atti tra viui, ò per titulo oneroso, ò lucratiuo, nè anche per tempo breue, ò con patto di poter ritrahere, transferire in altri, nè in qualsiuogli modo alienare detti beni, e miglioramenti, ò parte d'essi etiam minima, pigliando il termine d'alienatione nella signification sua larghissima, & in maniera, che comprenda tanto l'alienation voluntaria, quanto la necessaria senza espresso consenso in scriptis di detto signor proprietario, e suoi &c. qual consenso ancor che per altro di ragione douesse darlo esso, non siano obligati a darlo, nè meno possa esser supplito, ò dato in lor luogo da Giudice alcuno, se non concorreranno l'infrascritte cose.

Prima, che si paghi il laudemio nell'atto del consenso a ragione di scudi due per cento del valore delli beni, e miglioramenti da alienarsi.

Secondo, che quello, che acquisterà dia copia semplice almeno a detto signor proprietario, e suoi, &c. l'instrumento di detta translatione, ò vero alienatione tra vn mese dal dì d'esso instrumento.

Terzo, che la translatione, ò alienatione non alteri in alcun modo in pregiudicio di detto signor proprietario, ò suoi, &c. la natura patti, e capitoli della presente concessione, ma che s'intenda fatta con essi detto verbo ad verbum, che nè detto emfiteota, nè suoi possino mai per alcun tempo sforzare detto signor proprietario, e suoi affrancare detto canone nè meno a vendergli il diretto dominio, nè a preferirgli nella vendita, ò alienatione di detto canone ancora per la bolla super iure congrui, ò per altra dispositione che cantasse a lor fauore.

Che sia tenuto l'emfiteota, ò suoi, &c. a far mettere a sue spese in vna parte della facciata anteriore della fabrica da farsi in detti beni vna lapide de marmo con quell'inscrittione denotate, che detto sito sia sotto la proprietà del sudetto proprietario diretto, e stabilita, che la detta facciata non essendo posta la sudetta lapide dell'Emfiteota, possa il signor proprietario in supplimento farcila mettere; & occorrendo, che detto signor Emfiteota conducesse in detto sito acqua, la quale in concedersli dal padrone non gli fusse prohibito il disporne a fauor d'altri in quel caso seruito, che habbia a detto signor Emfiteota, tanto nel sudetto sito, che pigli a di presente dal signor N. quanto in qualsiuogli altro, che potesse pigliare per l'auenire sia tenuto gratificarne detto signor Locatore per gl'altri suoi siti.

Et promisit dictus Reuerendissimus Dominus N. quo supra nomine, & cum eadem de rato promissione præsentem locationem, & concessionem in emphiteusim sibi facere licuisse, & licere, & esse, ac perpetuo fore bonam, &c. & in eam tamquam talem facere toties quoties, &c. consentire omnes personas, &c. in totum, aut pro parte ius, aut interesse aliquam habēs, seu habere prætendens, ac toties quoties emphiteotam, & suos, &c. pœnitus eximere ab omni lite in dicto, & super dicto sito, aut aliqua illius parte, tam forsām motas, quam infuturum mouendas ad omnem solam simplicem, & extraiudicialem requisitionem, aut interpellationem faciendam, & parte dictæ Emphiteotę, ac eius hæredem &c. omnibus dicti D. proprietarij sumptibus, & expensis alias in omnes, & singulos casus: & euentus præmissis, vel alicui præmissorum contrarios, siue inualiditatis, uel rescissionis præsentis contractus, ex quocumque capite de omni, & quacumque dicti situs, & terreni euictione generali, voluntaria, & particulari in forma iuris valida, & in vrbe consueta, & ad omnia damna, &c. teneri voluit ad fauorem dicti D. Conductoris præsentis, &c.

Quæ omnia, & c. de quibus, &c. quod, &c. pro quibus, &c.

Testamen-

Testamentum.

APud Sāctissimum Dominum Nostrum Pontificem Maximum pro Ciuitate Ferrariæ Orator mihi Notario notissimus, asserens dudum proposuisse de bonis, & facultatibus suis disponere, & considerans huiusmodi aptatum propositum num quam maturius exequi posse, quàm dùm animus nulla corporis ægritudine perturbatus in viridi rationis, ac intellectus po tentia libere patitur, ideò deliberauit dum ipse ad præsens Dei beneficio bona corporis valetudine, solitaque mentis sanitate perfruitur concedere suum vltimum testamentum nuncupatiuum, quod de iure ciuili dicitur sine scriptis, prout ex nunc cōdit, & ordinat modo, & forma sequē. &c.

Primum igitur supplex orauit Diuinam Maiestatem, vt quæcumque in hac vita peccauit, pro sua infinita misericordia sibi ignoscere, & animam cū primum ab hoc humano corpore fuerit soluta in cæleste̅m portum recipere dignetur, inuocando humiliter Beatam Virginem, ac omnes Sanctos, vt ad impetrandam huiusmodi Diuinam Misericordiam, & gratiam intercedant pro se, & suscipiant patrociniū suū.

Cadauer suum, si in patria decesserit humari voluit in sepultura paterna, sin autem in maiori Ecclesia, in qua esse desiarit.

Et quia filios, nec consanguineos habet de quibus sibi necessario sit cogitādum in euentum, quem ipse D. Testator decedat absque filijs legitimis, aut naturalibus, & non alias aliter, nec alio modo, de quo expresse protestatus fuit, & protestatur in omnibus, & quibuscumque bonis suis mobilibus, & stabilibus, seque mouentibus, iurisque, & actionibus, ac debitorum nominibus, ac in vniuersa hæreditate, & successione sua hæredem vniuersalem instituit, esse voluit, & ore proprio nominauit N. qui teneatur saltem intra sex menses post obitum testatoris emere loca decem Montium non vacabilium Almæ Vrbis, sub nomine, & ad fauorem primogeniti N. ac primogenituræ infrascriptæ, & in emptione præscripta erogare pecunias hæreditarias, quę in prōptu reperientur, aut vendere tot ex bonis supellectilibus hæreditarijs, quot satis erunt pro emptione præfata.

Voluit insuper, ac mandauit dictus Testator, vt hæres, & eius successores infra scripti teneant, ac debeant ex fructibus, redditibus, & prouentibus quibuscunque dictæ hęreditatis intra quadraginta Annos proximos à die, qua dictus Testator diem clauserit extremum emisse loca ducenta Montium non vacabilium Almæ Vrbis vltra dicta decem, vt supra emenda, itaut in totum sint loca ducentum, & decem scilicet in fine cuiuslibet ex dictis quadraginta annis loca quinque sub nomine, & fauore primogeniti ipsius Domini Hæredis, & primogenituræ infra facien. Quæ loca ducenta, & decem debeant subiacere fideicommisso, & primogenituræ infra facien.

Fructus autem redditus, & prouentus in dies decurrendi dictorum locorum Montium pro tempore emendorum, durante tempore dictorum quadraginta annorum, non possint percipi ab hęrede, nec ab eius hæredibus, nisi ad effectum deponendi in Monte Pietatis Almæ Vrbis, ad effectum, & cum primum aderit tanta summa erogetur in emptionem vnius loci Montis, quod fieri, ac adimpleri debeat de omnibus fructibus prædictis, ac etiam de fructibus fructuum, durante dicto tempore quadraginta annorum, & hoc ad effectum, vt augeatur, & multiplicetur numerus dictorum locorum ducentorum, & decem, & constituatur certus annuus redditus pro, &c. hæredibus, & primogenituræ, vt infra facien. omnes autem, & singulæ emptiones, & acquisitiones dictorum omnium, & singulorum montium fiant, ac fieri debeāt ad fauorem D. Hæredes, & primogenituræ infrascriptæ, quæ subiaceant, & sint obnoxia primo genituræ, & fideicommisso infrascripto cui primogenituræ dicta omnia loca Montium ex nunc prout ex tunc, ac productum etiam, quando empta fuerint omnino applicauit cum onere fideicommissi, & substitutionibus infrascriptis, & ideò in quibuscumq; litteris Patentibus desuper expediendis debeant toties quoties emptiones fieri contigerit fieri expressa mentio de primogenitura, & fideicommisso, ac declarari quod emptiones fiunt de pecunijs profectis ex introitibus hæreditarijs, ac de hoc testamento die, & anno quibus celebratum fuit, & de notario, qui de illo fuit rogatus.

Finitis autem, & completis dictis annis quadraginta cum primum se obtulerit, & præbuit occasionem emendi aliquod

quod

quod Castrum, aut Castra iurisdictionalia debeant nedum dicta loca ducentum, & decem, verum etiam alia quæcumque loca Montium ex fructibus illorum empta, & multiplicata vendi, & earum precium erogari in emptionem Castri, siue Castrorum præscriptorum, & non in alium vsum, cum idoneis tamen cautionibus de euictione Castri, aut Castrorum emendorum, & alijs clausulis, & cautelis desuper necessarijs, et opportunis. Quæ emptio fieri debeat ad fauorem hęredis, ac primogenituræ infrafacien. & Castrum, & siue Castra emenda subiaceant, & subiacere, ac obnoxia esse debeant primogenituræ, ac fideicommisso, ac pactis pœnis declarationibus, substitutionibus, & alijs infrascriptis, & ideò mandauit, vt in emptione fiat expressa mentio quam emptio fit de pecunijs hæreditarijs profectis ex precio locorum montium præfatorum, ac de hoc testamento die, & anno quibus fuit celebratum, ac de Notario, qui de eo fuit rogatus.

Quoniam vere eius firma voluntas, & intentio fuit, & est vt omnino fieri debeat ac fiat emptio, & acquisitio Castri, aut Castrorum prædictorum post lapsum dictorum annorum quadraginta, ideo voluit, & interea, ac donec, & quousque emptio, & acquisitio facta realiter non fuerit prohibita sit hęredi, ac successoribus perceptio fructum dictorum locorum Montium, ac ex nunc prout ex tunc, & e contra expresse omni meliori modo prohibuit, quos fructus interea, ac vsque ad factam emptionem præfatam, ac fructuum fructus erogare mandauit in emptionem aliorum locorum Montium in augumentum dictæ multiplicationis, modo, & forma, ac prout de alijs supradictis statutum fuit in omnibus & per omnia firma nihilominus lege, & ordinatione, vt supra facta circa emptionẽ Castri, & castrorum præfatorum cui numquam derogatum esse voluit, & vult.

Ne autem executio suæ voluntatis artificiose, aut negligenter differatur expresse statuit, & mandauit, vt si hæredes, siue successores defecerint, aut fuerint morosi in emptionem Montium, ac illorum multiplicatione, & augumentatione, vt præfertur faciendo per quinquennium cõtinuum teneatur dictus N. & successiue hæredes eius, & successores soluere N. & successiue eius hæredibus, & successoribus quibus cumq. [illegible] bis mille monetæ toties: quoties per quinquennium præfatum fuerit contrauentum. Quę poena soluta, vel non aut gratiose remissa, teneantur nihilominus heredes, & successores sui dicta loca Montium emere, & multiplicationem præfatam omnino facere, quia sic sibi disponere placuit, & placet, & quia etiam aliter non disposuisset.

Et quia non nostrum est prouidere sinistros euentus, & casus fortuitos, qui forsan euenire, & succedere possint, quod Deus auertat, quorum causa non posset ita adimpleri dicti testatoris voluntas. Ideo statuit vt a solutione dictorum scutorum bis mille, & non possit dici hæredem, & successores incidisse in commissum, immo mora purgari possit dicto quas in casus impedimenti prouenientis expresse. Incendio bello publico præcipuè in statu, ac domino ferrariæ, & locis circumuicinis spatio milliarium triginta, aut innundatione, & qua resultet ammissio fructuum vniuersæ hæreditatis, aut qui non ascendant ad pręcium locorum quinque montium annuatim, vt supra emendorum spatio quadraginta annorum, qui si ascendant, & satis sint pro emptione locorum quinque Montium omnino emi debeant praemissis alijs quibuscunque non obstantibus.

Et insuper tractu temporis pariter euenire posset, vt ex diuersis Infortunijs præcipue in statu, ac domino ferrarien. euenire solitis, aut possibilibus, vt fructus redditus, ac prouentus hæreditatis prædictae adeo diminuantur, vt non expediat emere Castrum, ac Castra iurisdictionalia. In talem casum tantummodo perfecta tamen multiplicatione præfata quam omnino fieri, & compleri statuit, & mandauit ad effectum, vt certus redditus hæredi, ac successoribus in primogenitura omnino remanere debeat eos liberauit, ac liberatos esse voluit ab onere faciendi acquisitionem, & emptionem præfatam, & voluit eis luere de fructibus locorum Montium præfatorum, ad eorum, & cuiusque ipsorum libitum vlountatis disponere remanentibus nihilominus semper in perpetuum, & in futurum locis Montium pro dictis subiectis fideicommisso primogenituræ substitutione, & deuolutioni prædilectioni, & cautelis infra specificandis, & tam in hoc, quam in purgatione moræ in

casu non emptionis locorum Montium per quinquennium continuum, vt supra dictum est, standum sit arbitrio, & declarationi etiam facien. ad Illustrissimis, & Reuerendissimis Dominis Legato, & Episcopo Ferrariæ pro tempore sola facti veritate de bono, & æquo absque Iudicis obseruatione inspecta.

Et prospiciens ex experientia docet familias conseruare in earum nobilitate, ac dignitate potissimum opibus, ad diuitijs quæ si in plures partes diuidantur vtique decor, ac splendor familiarum declinare solent, & familiæ quantumcumque nobiles ad inopiam, ac ignobilitatem reducuntur merito cupiens bona, ac vniuersam eius hæreditatem in vna tantum persona conseruari, ac Deo dante ampliari, voluit statuit, & irreuocabiliter mandauit, vt vniuersa eius hæreditas, & bona cum locis Montium, vt supra emendis augendis, & multiplicandis sint, & spectent, ac spectare perpetuo debeant ad dictum dominum Heredem, vt supra institutum eius vita durante, & post ipsius D. N. mortem succedat in hæreditates, & alijs prædictis bonis, & montium locis emendis, & multiplicandis supradicti D.N. filius primogenitus si superierit, sin autem alius ex filijs natu maior dictus D. N si extiterit alias eiusdem primogeniti, aut alterius natu maioris filius, vel ex eo nepos primogenitus, pronepos, & alijs descendentes auus post alium de primogenito in primogenitum seruato gradu primogenituræ, & in perpetuum etiam vltra decimum, & vigesimum gradum durante linea masculina legitima, & naturali dicti D.N. vt qui primogenitus erit succedat, & primogenitus intelligatur etiam, quod vnicus esset filius.

Quod primogenito, & eius linea masculina, & descendentibus ab ea masculis non extantibus habilibus ad succedẽdum, ac prolem procreandum iuxta dispositionem, & ordinationem dicti testatoris, aut extantibus, & postea quandocumque deficientibus, & extinctis, & siue extantibus, et esse religiosi, aut alias religionem profiterentur, tunc succedat secundogenitus dicti D.N. aut eius filius, vel nepos, siue pronepos, cum sua primogenitura in perpetuum & in infinitum.

Et si non extaret secundo genitus, vel extaret, & postea quandocunque deficeret, & pariter eius linea legitima, & naturalis extingueretur, succedat tertiogenitus, & eius descendentes masculi, & inter eos qui primogenitus erit, & illis non extantibus, siue postea extinctis, succedant alij & linea dicti D.N. qui primogeniti erunt gradatim, & ordine successiuo vnus post alium in perpetuum, & in infinitum durante linea prędicta, & extantibus masculis legitimis, & naturalibus constante vero legitimo matrimonio, & de proprio corpore, conceptis, & natis ex stirpe & prosapia masculina, non autem postea legitimatis, aut legitimis factis Domini Testatoris vero linea finita, ac omnino extincta succedat Ill. D.N. filius D.N. germanus frater, ac illius descendentes masculi, & linea masculina primogenituræ locum habẽte gradatim, & ordine successiuo in perpetuum, & in infinitum, quemadmodum, &c. circa descendentes D.N. dispositum fuit.

Finita vero linea D.N. hæreditas deuoluatur ad filios naturales, aut spurios nothos, & bastardos masculos quocumque genere naturalitatis, & illegitimi cohitus procreatos itaut nulla sit differentia inter masculos spurios, & cuiuscumque generis bastardorum, sed omnes æqualiter admittantur ordine primogenituræ seruato cum alijs contentis in hoc testamento.

Studeant ideo, & omni curent naturalis, & alij ad dictam successionem vocati legitimationem, & habilitationem ad successionem in bonis emphiteoticis Ecclesiasticis quatenus tali legitimationem, & habilitationem opus sit, & non alias aliter, nec alio modo, quatenus vero ob huiusmodi substitutionem bastardorum & aliorum, vt supra vocatorum testamentum, & alia supra, & infra disposita integre executioni demandare non possint, aut non subsisteret, & propterea bona emphiteotica Ecclesiastica deuoluerunt talis bastardorum, & illegitimorum substitutio locum non habeant, & pro infecta habeatur, & haberi debeat.

Ad probandam in quam filiationem sola paternitatis reputatio, & appellatio sufficiat, & saluis præmissis declarauit, ac voluit intelligi habiles ad succedendum etiamsi post mortem parentum adita vel non adita hæreditate etiam quibuscumque ex quauis causa, & occasione ius, aut interesse habentibus, vel habere præ-

prætendentibus minime iudicialiter, vel extraiudicialiter requisitis, & etiam ipsis ignorantibus, & inuitis, & contradicentibus, & etiam quod sine causę cognitione legitimati, aut dispensati forent, hortatur tamen dictus testator sic successuros, vt aliquando legitimationem impetrare procurent, & quatenus opus sit, realiter impetrent à quibusuis ad id facultate habentibus, modo forma ordine prae, dilectione primogenitura, ac prohibitione, & alijs qualitatibus in omnibus, & per omnia prout supra, & infra dictum est semper saluis, & exceptis, & inter naturaliter natos, & procreatos præferantur, qui legitimi erunt per subsequens matrimonium quibus deficientibus, alij qui prius legitimati succedant, deinde qui naturaliter tantum procreati sint, & non legitimati in huiusmodi primogenitura cum sua legitima linea, & naturali masculina similiter de primogenito in primogenitum descendendo, repertis modo ordine prohibitione qualitatibus, & perdilectione, de quibus in præsenti testamento iura primogenituræ apparent.

Si vero plures erunt naturales sic legitimati, attendatur primogenitus, & maior natu, & sic deinde in infinitum ordine successiuo prout de alijs dictum fuit.

Vtraque autem linea masculina dictorum D. N. vt supra extincta succedant filij masculi legitimi, & naturalis ex filiabus foeminis dicti domini N. iuxta ordinem, successionem, & primogeniturum, de qua supra fit mentio, & primo ex primogen ita foemina primogenitus masculus legitimus, & naturalis, & alias vt dicta primogenitura descendentium masculorum, & dicto D. N. iuxta eorum primogenituram ordine tamen successiuo, & sic in infinitum masculis existentibus legitimis, & naturalibus ex dictis filiabus foeminis dicti domini N. linea directa.

Quibus deficientibus, aut non extantibus, succedant filij masculi legitimi, & naturales ex filiabus foeminis dicti D. N. iuxta ordinem successionem, ac primogenituram, de qua supra dictum est descendentibus ex filiabus foeminis dicti D. N. in omnibus, ac per omnia.

Conditione in quolibet filio masculo ex dictis filiabus orto adiecta vt quilibet ipsorum qui cum primum ad successionem dictorum bonorum hæreditatorium iuxta huius testamenti ordinem fuerit admissus, debent se in omnibus, & singulis actis tam publicis, quam priuatis cognominari facere de domo, & familia ipsius domini testatoris, & principaliter vti cognomine dicti testatoris secundario vna cum proprio cognomine, & eiusdem insignia in totum suscipere quod si non fuerit ipso iure, & ipso facta cadat ab omni iure, & commodo huiusmodi hæreditatis, & primogenituræ, quæ deuoluantur ad alium filium masculum proximum ex descendentibus à filiabus foeminis domini N. qui voluerit de familia ipsius domini testatoris in actis publicis, & priuatis, vt supra dictum est cognominari & insignia domus ipsius domini testatoris suscipere illisque vti vt sup. dictum est.

Voluit insuper, atque statuit dictus testator, quod in totum extincta linea masculina, & foeminina etiam descenden. ab illegitimis, & alijs supra vocatis possit, et valeat vltimus superstes, quam maluerit de ciuitate sibi adoptare, aut eligere in filium, qui adoptatus, siue electus ad possessionem bonorum prædictorum admitti possit post mortem sui vltimi authoris, & eiusdem adoptati, & seu electi, & ab eo descendentes linea masculina succedat, modo, forma, ordine, prohibitione, & prædilectione, & primogenitura in omnibus, & per omnia, vt supra dictum est. Declarando post adoptionem, & seu electionem ab vltimo masculo facien. adoptatus, siue electus in omnibus suis actibus tam publicis, quam priuatis, de modo, ac familia domini testatoris nominari debet, vt de alijs supra dictum est, cuius adoptati filij legitimi, & naturales masculi per rectam lineam masculinam descendentes, & iuxta eorum primogenituram in omnibus, & per omnia succedant, vt supra proinde, ac si vere de familia heredis primo instituti, & seu ipsius domini testatoris essent, dummodo de illa se nominent, ac nominari velle declarent, quae adoptio toties fieri possit, quoties casus eueniet, quod vnus solus masculus remaneat in domo, & familia præfati, & nõ alias, aliter, nec alio modo.

Et insuper ex iustissimis causis animum ipsius domini testatoris mouentibus voluit, & statuit, vt omnibus, & quibuscum-

cumque primogenitis successuris in hæreditate, ac primogenitura dicti domini testatoris liceat præmissis non obstantibus ad omes eorum beneplacitum, & absque causa expresfione propria auctoritate de facto, & absque alicuius Iudicis Curiae, aut magistratus licentia, decreto, aut mandato, & absque vitio spolij attentatorum & alio defectu ordinem naturę commutare, ac variare, & toties, quoties in perpetuum, & in futurum, quem maluerint ex suis filijs masculis legitimis, & naturalibus tam per actum publicum, quam priuatu suscepturas, & etiam per literis missiuas in primogenitum, & pro primogenito, nominare, appellare, eligere, ac deputare, qui sic nominatus, deputatus, & electus succedere, ac successiue intelligatur, & succedat in dicta hæreditate, & succesfione, & bonis supranominatis, ac si primogenitus realiter, & cum effectu esset cum eisdem modo, ordine, prohibitione, oneribus, qualitatibus, & primogenitura ac pro dilectione de quibus supra, & in præsenti testamento fit mentio.

Declarauit etiam se sub filiorum, ac primogenitorum, ac descendentium nemine, & appellatione, tam in conditione, quam in dispositione non intelligere de religiosis masculis, aut foeminis, qui siue quę religionem, aut Sacerdotium professi fuerint, aut sub profesfione intra annum integrum, & continuum in ea Religione manserint, nec comprehendere ecclesiam, aut locum pium, sed solum natos ex carnali, ac legitimo matrimonio, ac proprio corpore descendentium ab hærede, & primogenitis, & alias in omnibus, ac per omnia, vt supra dictum est.

Quoniam vero hæreditates, & bona grãue detrimentum patiuntur negligentia illorum, quibus eorum cura, & administratio committitur, vt partim nihil ab occupantibus defenderint, partim ipsi magna cum animæ pernicie prædiderint vltro, distraxerintq. aut adeo sibi suisque adiudicarint, quæ sic neglecta in curia interiere nulla spe amplius in pristinum ius suum vendicandi.

Ad prouidendum igitur, ne id accidat, ac bona conseruentur, manuteneanturque statuit expresse, vt illi ad quos temporis progressu dicta bona peruenerint teneantur, & debeant more boni, ac diligentis, & accusari patris familias, prout in dies causæ occasiones, & necesfitates se offerent, nedum manutenere, sed restaurare & pro viribus acta, ac reparata conserua re. seque per publica documenta in actu adhibitionis hæreditatis id omnino facturos efficaciter obligare, quin immo com pelli, & cogi posfint a proximiori ad illa reparandi, ab omni ruina, & ad faciendi omnia melioramenta in illis necessaria ad conseruatum iuxta temporum qualitatem conditum, ac exigentiam, vt integra illesa, & sine diminutione aliqua remaneant, & sient pleno iure in familia & in primogenitura prædicta, & insuper ne de bonorum dictæ hæreditatis, identitate vllocunque tempore habitatio contingat, statuit, vt vniuersæ hæreditatis bona ab eo tempore sui obitus relicta, census, iura, actiones redditus nomina debitorum fortunę denique, ac alia quocumque nomine nuncupata, & alia ex augumento, & multiplicatione prædicta acquirenda, & interim loca montium, vt præfertur emenda recenseantur, & singulo quatriennio, aut quinquennio perpetuis fortunis temporibus recognoscantur omnibusque diligentisfime perquisitis singula cum eorum finibus, denominationibus, pertinentijs, iurisdictionibus, & adiacentijs, vsibus, egresfibus, ingresfibus, commoditatibus, & vsibus vniuersis ad eorum singula de iure, aut de antiqua con suetudine spectantibus, & pertinentibus in codicem, aut inuentarium referantur, idque intra sex menses ad minus a die sui obitus hæres perficiat, & præstat, cuius inuentarij exempla quatuor conficiantur, quæ vna cum hoc testamento, cuius similiter exemplaria quatuor in publicam, & authenticam formam assumptus hęres recipiet conseruentur ad perpetuam rei memoriam. Vnum scilicet in ArchiuioCommunitatis Ferrariæ, aliud in Catasto, seu inter scripturas breuiores Collegij Gesuitarum, aliud in Catasto Capituli Cathedralis Ecclesiæ Ferrariensis, & aliud in Catasto Fratrum Conuentus Sancti Francisci, rogans curam habentes dictorum Catastorum, & scripturarũ vt id exequi dignentur.

Dictum dominum N. ac alios in dicta sua hęreditate successuros existimare vult eos aliquando Deo rationem reddituros negle-

neglectæ liberorum veræ, & familię indulgenter nimis, & iniuriose, ac dissolute habitæ, & propterea eos hortatur, vt liberosa prima statim ætate Deum vereri condoce facere. Sancto illius statu teneros adhuc animos informent, atque imbuent adolescentes factos cum ipsa ætate religionem excolant, & Christianæ pietatis præceptis instituant, paci, concordieque studeant, ac statim orientibus diffidijs imperio, & auctoritati occurrant, atque alia communis vsus officia, ac præcipue viris nobilibus conuenlentia eleganter obire curent, & si aliquem ex eis bellum accedere contingat non ita temere id faciat, quin ante videat an iustum illud iusteque susceptum sit studeat quæ iniustis rapinis manus abstinere, vt miles non autem latio, aut crassatur dicendus, videatur. Quoties in certamia descensurus erit Deo se, vitamque ita trudat, ita desti net animo pro iustitia pugnare, vt si cadere in acie prælioque eum contigerit mortem, quamquam Dei nostra occumbat, non quia in castris inter erma, pugnasque & cædes versetur propterea debita Christiana pietatis officia intermittat, ac hæredi, & alijs in hęreditate, & augumento prædicto pro tempore successuris expresse præcepit, & mandauit, vt à delictis, & criminibus quantum humana fragilitas patietur abstineant, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, eiusque Pontifici, & suis superioribus, obsequium, ac debitam præstent obedientiam. Quod si secus fuerint, & aliquis, aut aliqui ex eis, vel eorum filiorum, & descendentium praefatorum nunc, & pro tempore quandocumque, & quotiescumque quocumque modo commisserint aliquid delictum etiam lesae Maiestatis Diuinæ, siue humanæ, quod absit, aut excessum ex quo suis bonis priuandus esset, & priuaretur, voluit, mandauit, & declarauit, & statuit, vt talis deliquens, & delinquentes toties quoties euenerit casus, quod absit tam in vno, quam, in pluribus, & quibuscumque in præsenti dispositione vocatis, & comprehensis, ac illius vigore in sua hæreditate, & augumento successuris acciderit, & euenerit etiam per octob diei ante cognitionem, aut contingentiam delictorum, & crimine huiusmodi, & aliorum, quorum causa, & occasione bona prædicta in totum, aut pro parte confiscari, aut fisco supplicari deberent. Ipse delinquens, aut delinquentes eo ipso intelligantur, & sint priuati, & exclusi, prout ipsos ex nunc, prout ex tunc, & e contra tamquam indignos, & inhabiles hæreditate, & bonis ipsius D. Testatoris, eorumque fructibus priuat reijcit, & excludit, ita vt fiscus etiam viuente delinquente nihil ex fructibus, aut commoditate vsus fructus consequi possit, nec debeat. Imò ab inde imposterum sit factus locus successori in proprietate, vt in vsufructu pro alio immediate sequente primogenito, & deinde alijs Ordine praescripto ad successionem bonorum vocatis tamquam si mors naturalis ciuiliter mortui, vel priuati euenisset etiam absque aliqua declaratione, & sententia Iudicis proferenda.

Et si dicti Ciuiliter mortui, aut priuati ad ciuitatem, vel pristinum statum Summi Pontificis benignitate, aut alterius auctoritatem habentis reintegrantur. Quia Dominus Testator intendit adherere benignitati, & dispositioni Principis, mandat, aut statim eo ipso, absque alia sententia, & declaratione Iudicis proferenda, & absque Iudicis auctoritate, vel mandato toties quoties similes casus euenerint intelligantur pariter, & sint restituti, ac reintegrati ad prædicta bona, & iura hæreditaria, et ampliata, & multiplicata, illisque vti, & frui, & illorum possessionem, etiam propria auctoritate facto, & absque alicuius Iudicis, Curiæ, siue Magistratus licẽtia decreto, aut mandato, & absque vitio spolij attentatorum, & alio defectu capere apprehendere, & retinere valeant, ac si delicta commissa, & confiscatio secura non fuisset in omnibus, & per omnia possint, et valeant, exceptis tamen fructibus medio tempore receptis, qui remaneant successoribus, qui illos percepissent, & qui huius testamenti vigore successissent, & illa medio tempore possedissent.

Præterea vt huiusmodi sua dispositione semper, & omni tempore integrum effectum sortietur, ac dicta bona cum toto illorum augumento in familia nobili Dominorum N. ac de primogenito in primogenitum, & in infinitum, vt supra seruentur, & quia sic dicto Domino Testatori dispo nere placuit, & placet expresse prohibuit dicto hæredi, & omnibus, & singulis eius in infuturum successoribus in perpetuum,

vt non

vt non possint, nec debeant nomine Trebellianicæ, aut Falcidiæ, siue aliquo titulo etiam dotis assignandæ, aut reddendae ac si aut alios ex captiuitate hostium, vel à carcere redimendi, liberandi, aut morbo curandi, siue æris alieni dissoluendi, & quacumque alia priuilegiata, & necessaria, ac viginti causa minimam partem bonorum hæreditatorium, & illorum augumentum diminuens, vel alienare alienationis vocabulo latissime sumpto sub poena, vt quilibet etiam de omnium quorum interest consensu talia faciens, vel vt facere liceat gratiam Principis etiam motu proprio per se, aut per alios impetrans, aut impetrata, vel concessa vtens cadat ab omni successione locum successori relinquens, vltra quod alienatio, & obligatio irritae sint, & nullæ, ac nullius roboris efficaciæ, siue momēti, & has diminutiones, & quoscumque alienationes fieri omnino prohibuit, tam de bonis hæreditarijs, quam de augumento præd quæ augumenta, vt dictū est sint, & esse intelligātur ijsdem cōditionibus lege primogenitura, & alijs præd. hæreditati in corporea alligata, & annexa.

Eueniente autem casu necessariæ, siue vtilis alienationis bonorum hæreditariorum, siue aliorum ex augumento prædicto acquirendorum, aut montium locorum alienationem, vtiliter tamen fieri permisit precium autem exinde redigendum erogari statuit in emptionem aliorum bonorum stabilium æque, vt magis vtilium, & in hoc standum sit declarationi Illustrissimorum, & Reuerendissimorum Legati, et Episcopi pro tempore Ferrarien. & in hoc eorum conscientiam onerauit cum cautione de euictione fideiussorum fide, & facultate idoneorum, & vltra cautiones de euictione debeant etiam remanere obligati etiam in speciæ itaut specialitas generalitati minime deroget, & etiam cum clausula, & effectu constituti perpetuo duraturi & numquam praescribendi ipsamet bona alienanda, cum regressu ad eadem bona in euentum cuiuscumque euictionis, quae in totum, aut pro parte iuste, aut iniuste sequeretur super bonis emendis ex precio bonorum vendendorum, Bona autem præfata, in quibus precium prædictum fuerit erogatum eidem fideicommisso, ac primogenituræ, ac eisdem oneribus poenitus, & omnino in perpetuum subiectæ sint, & in quocumque inuestimento precij bonorum in casus præd. alienandorum, debeat toties, quoties id euenerit fieri emptio pro hærede, & ad fauorem hæredis, & primogenituræ præd. & quod precium prouenit ex bonis alienatis, & fideicommisso prædicto subiectis, ac de hoc Testamento die, & anno, quibus fuit celebratū, ac de notario qui fuit de eo rogatus.

Mandauit omnino executioni demandari debere quicquid ordinatum apparebit ab ipso Domino Testatore in folio, aut folijs sua manu subscriben. ac si dispositio continenda in dicto folio esset inserta in hoc Testamento.

Ordinauit vt infra hebdomadā post eius obitum celebrari debeāt missæ centum pro salute animæ suæ in altaribus priuilegiatis

Voluit annis singulis spatio quatuor annorum incipiendorum à die obitus D. Testatoris dotari vnam puellam de sua Patria N. eligenda ab hærede, & earum singulis pro dote solui libras centum monetæ illarum partium.

Huius autem sui testamenti, seu vltimæ voluntatis facitorem, ac defensorem constituit, & fecit Illustrissimum, & Reuerendissimum Dominum N. rogans S. D. I. vt pro ipsius D. Testatoris S. Illustrissima D. Obseruantia hoc vltimum Officium sibi præstare ne grauetur, ac hæredi, & successoribus suis consilio, & fauore adiuuet, ac vt qua benignitate, ac fauore S. D. Illustrissima erga D. Testatorem viuentem omnibus in rebus, ac rationibus suis vsa est eandem mortuo exibere, atque vt huius sui testamenti impedimenta quęcumque tollantur, gratiose prouidere dignetur.

Atque hoc dixit esse suum vltimum testamentum nuncupatiuum, & sine scriptis, quod si tamquam testamentum non subsistat iure codicillorum donationis causa mortis, ac in vim cuiuscumq; alterius voluntatis, & dispositionis valere, ac alijs omni alio meliori modo valere voluit, & vult atque omnibus alijs hucusque ab ipso conditis, & factis, quas irritas fecit praualere decreuit, atque statuit ad laudem Omnipotentis Dei eiusque Gloriosissimæ Genitricis semper Virginis. Super quibus, &c.

FINIS.

R.P.D.

R. P. D. VBALDO

ROMANA SOCIETATIS OFFICII SCVT. MILLE

DOMINI MAFFEI

Veneris xv. Nouembris 1624.

DOminus Fuluius Maffeus inita ad sui fauorem societatē scut. 1000. de An. 1622. cum officiali, & alijs obligatis, eā tēpore legitimo disdixit, sed fuit oppositum, pecuniam fuisse superlucratam ob mortem Sereniss. b. m. Principis Vrbini, cuius vita fuerat per Maffeum nominata: Ideò dato dubio, an esset factus locus lucro; eoq. proposito die 4. Martij præteriti, Domini mandarunt, vt informaretur strictè super Reformatione san. me. Pauli V. Et demum hodie ad dubium, negatiuè responderunt. Fuluius enim fundat intentionem suam in publico Instrumēto societatis, & disdicta, ex qua insurgit obligatio restituendi sortem, & quidem executiua, stante obligatione Camerali, & iuramēto, Cassad. decis. vnic. n. 2. de mut. pet. Thesaur. dec. 26 n. 11. & in puncto societ. officij fuit dictū in alia Rom. societ. officij 16. Decem. 1619 coram me. nisi tamen ostendatur, pecunias ante disdictam fuisse superlucratas, quod tamen visum est, sufficiēter non probari, cum in eodem instrumento legatur, alia nominatione nō facta, societ. fuisse initam sup̄ periculo vitæ ipsius Fuluij, vnde non potuit per mortem alterius personæ superlucrari.

Non obstat, quod intra 15. dies Fuluius nominauerit, vt dictum est, siue transtulerit periculum vitæ in personam Sereniss. Principis Vrbini, qui obijt de anno 1623. & sic ante disdictam: quia fuit responsum in hac trāslatione non fuisse seruatam formam præscriptam in Reformatione S. me. Pauli V. in titulo de Notatijs Tribunalium Vrbis in vers. Disdictam, & vers. Idemque nam in nominatione, & translatione periculi vitæ, certum est requiri eandem formam, quæ in precedenti capitulo requiritur circa disdictam, vt probat illa particula, idemq seruetur, &c. Bald. cons. 94. nu. 2. lib. 3. Menoch. cons. 130. n. 7. lib. 2. & dicto illa, vt supra, ibi, & per Not. vt sup. fuerint annotatæ, quę dicto est repetitiua pręcedentium Bart. in l. 1. §. Hoc edicto in fin. ff. de postul. Rot. dec. 319. n. 6 part. 1. recent. Sed reformatio circa disdictam in præcedenti capitulo mandat Not. vt teneantur disdictam, seu intimationem, non solum in manuali registrare, sed etiam in margine instrumenti societ. annotare his verbis, die tali disdicta, & die tali reproducta, ideò dum subditur, idem seruan. esse in nominatione, necnon, & in translatione periculi vitæ, quæ nō suffragentur, nec cuiquā prosint, nisi parti intra tempus ad nominandū, vel transferen. intimatæ, & per Not. vt sup. fuerint annotatæ, sequitur, vt etiam nominatio, & translatio debeat intimari, & per No. in margine instrumenti annotari, & in manuali registrari. Quare cum in hoc casa nominatio, seu translatio super periculo vitæ d. Principis, non fuerit intimata, nec registrata in Manuali Not. nec annotata in margine instrumenti, videtur ob non seruatam formam d. reformationis translatio fuisse nulla, ac si facta non fuisset, prout in puncto fuit resolutum in alia Rom. societ. officij 5. Decem. 1616. coram R. P. D. meo Remboldo, quæ est dec. 71. post tract. Modern. de societ. offic. vbi etiam fuit ostensum, pędicta fuisse constituta pro forma, & latius hic deducitur per informantes, qua nou seruata, actus corruit, l. Cum hi. §. si prætor, ff. de transact. Surd. dec. 264. n. 8. & cons. 318. n. 10. Ro. dec. 15. n. 3. p. 2. recēt.

Nec videbatur obstare responsio, & distinctio data ex aduerso, quod constitutio in vers. Idemq. non loquatur in nominatione, quæ fit tempore instrumenti, vel in ipso instrumento, qualis videtur esse ista nominatio periculi vitæ præd. Principis, quæ fuit facta vigore instrumenti societ. intra 15. dies, sed loquatur in illa nominatione, quę fit etiam proprie translatio pericul vitæ, vt si primum periculum erat in persona Titij, postea ex facultate reseruata danti pecunias, transferatur periculum in personam Mæuij, hæc enim proprie est nominatio, & translatio simul de persona Titij,

&

& hoc suadent verba Constitutionis, ibi, in nominatione, necnon, & in translatione, quasi vtrumque debeat concurrere, vt fit locus Constitutioni, videlicet nominatio, & translatio, vt in exéplo allegato, sed hic nō est casus noster. Quia Princeps Vrbini fuit nominatus intra 15. dies, licet non in ipso instrumento, sed nulla interueniente translatione, cum antea nullus alius fuisset nominatus, & proinde verba Constitutionis non videntur applicari, sicuti etiam diuersa videtur ratio, cum primo casu, quādo nominatio fit in corpore instrumenti, præsentibus partibus nulla possit considerari fraus, secus quando ex interuallo fit translatio periculi vitæ de vna persona in alteram, tūc enim propter facilitatem fraudis, debet translatio parti intimari, & alia concurrere requisita in Constitutione, hæc inquam non obstant, quia in primis non sumus in casu, in quo nominatio fuerit facta in ipso instrumento, & cum præsentia partium, tunc enim esset indubitatum, non requiri intimationem, sed hic fuit facta nominatio post decem dies, à die contractæ societ. & parte absente, quo casu viget eadem plane ratio, vt debeat intimari parti, vt sciat, societ. non stare amplius sub periculo vitæ dantis pecuniam, sed personæ nominatæ, & ideo necesse fuit prouidere huic casui, in quo adest simplex nominatio etiam sine translatione, & hoc suadent verba ipsa, ibi, in nominatione, nec non, & in trāslatione, quæ dictio, necnon resoluitur in copulam Ro. dec. 668. n. 1. par. 2. recent. & hic additur etiam copula, & quæ solet poni inter diuersa, glos. in rubr. ff. de iur. & fact. ignor. Paris. cons. 36. n. 14. lib. 1.

Non obstat, quod Officialis eadem die, habita notitia dictæ nominationis eam acceptauerit, & prędicta forma videatur introducta ad effectum deducendi ad notitiā parti nominationem, quia posito, quod intimatio, annotatio, & registratio sint de forma non sufficit scientia eius, cui debuit intimari, Seraph. dec. 1474 n. 3. & dec. 158. n. 9. post tract. Modern. de censib. immo forma nec potest remitti de consensu partiū, Surd. dec. 268. n. 8. & 9. cum alijs per Modern. discept. forens. cap. 691. n. 9. & in d. dec. 71. n. 7. post tract. societ. offic. neq; potest suppleri per æquipollens, Bald. in l. 1. n. 2. ff. de lib. & posth. cum alijs per Rota dec. 691. n. 2. par. 1. recent. vltra, ꝙ in omnem euentum prædictæ partis notitia non potest supplere registrationem, & alia requisita Constitutionis dato, quod suppleret defectum intimationis, & tamen forma est indiuidua Dec. cons. 532. num. 5. Rot. decis. 30. num. 3. par. 1. recent.

Non obstat, quod constitutio loquatur, quando iudicialiter agitur inter partes per viam disdictæ, & intimationis, non autem prohibeat procedi extraiudicialiter mutuo partium consensu ad nominationem; quia respondebatur, mutuum istum consēsum non fuisse contemporaneum, cum Maffeus nominauerit personam Principis die 13. Maij, Antonius vero Officialis postea superuenerit, & asserens se habuisse informationem de dicta nominatione illi consensit, & extra casum nominationis eodem contextu, & in eodem instrumento, cum præsentia partium, omnino seruā. est dicta Constitutio, qua cauetur, vt nominatio parti non intimata non suffragetur, & cum Constitutio non distinguat de nominatione iudiciali, vel extraiudiciali, nec nos distinguere debemus, l. de pretio, ff. de publican. cum alijs per Surd. cons. 426. n. 24. & seq. lib. 3. vltra quod nominatio semper fit extra iudicialiter coram Not. & testib. sed intimatio fit iudicialiter apud acta.

Non obstat dec. Rom. societ. 7. Nouem. 1614. coram R.P.D. Verospio, quia loquit^r, in disdicta mutuo partium consensu facta, quæ non eget intimatione, quod, & admitti posset in nominatione in eod. instrumē. facta accedē. cōsensu partiū vnico cōtextu & momēto tēporis vt dict. est secus in actu separato, & distincto ab instrum. & absēte parte prout, hic factū fuit, vltraq; quę in ea deci. dicunt circa disdictā partium difficultatē in nominatione, & translatione in quibus est apposita claus. vt nō suffragen^r, nec cuiq̄ possint, nisi parti intim. quæ verba videntur inducere annullationē actus aliter gesti, vt bene fuit pōderatū in alia Rō. societ. off. corā D. Rēboldo sup. alleg. pro Fuluio.

Obseruantia allegata non facien. intimationem est ęquiuoca cum dentur plura instrumen. intimationum, & præualere debet quæ habet pro se assistē. Constit. nec valet dicere, ꝙ non sit vsu recepta quoad intimationē, vt per Moder. discep. forens. c. 516 n. 4. qui astan. publicatione præsumit vsu recepta Rot. dec. 30. n. 5. p. 1. recen. & contrarius prætensus vsus nihil operat^r sine consēsu, & positiua scientia Papæ, de qua hic nō docetur, Rot. in Rom. Concordiæ coram R.P.D. Caualerio, quæ sunt dec. 197. n. 3. et 4. 213. n. 2. & dec. 221. n. 4. p. 1. recent. & rursus Rot. dec. 356. num. 7. ead. par. 1.

Et ita fuit decisū, vtraq. parte informāte.

FINIS.